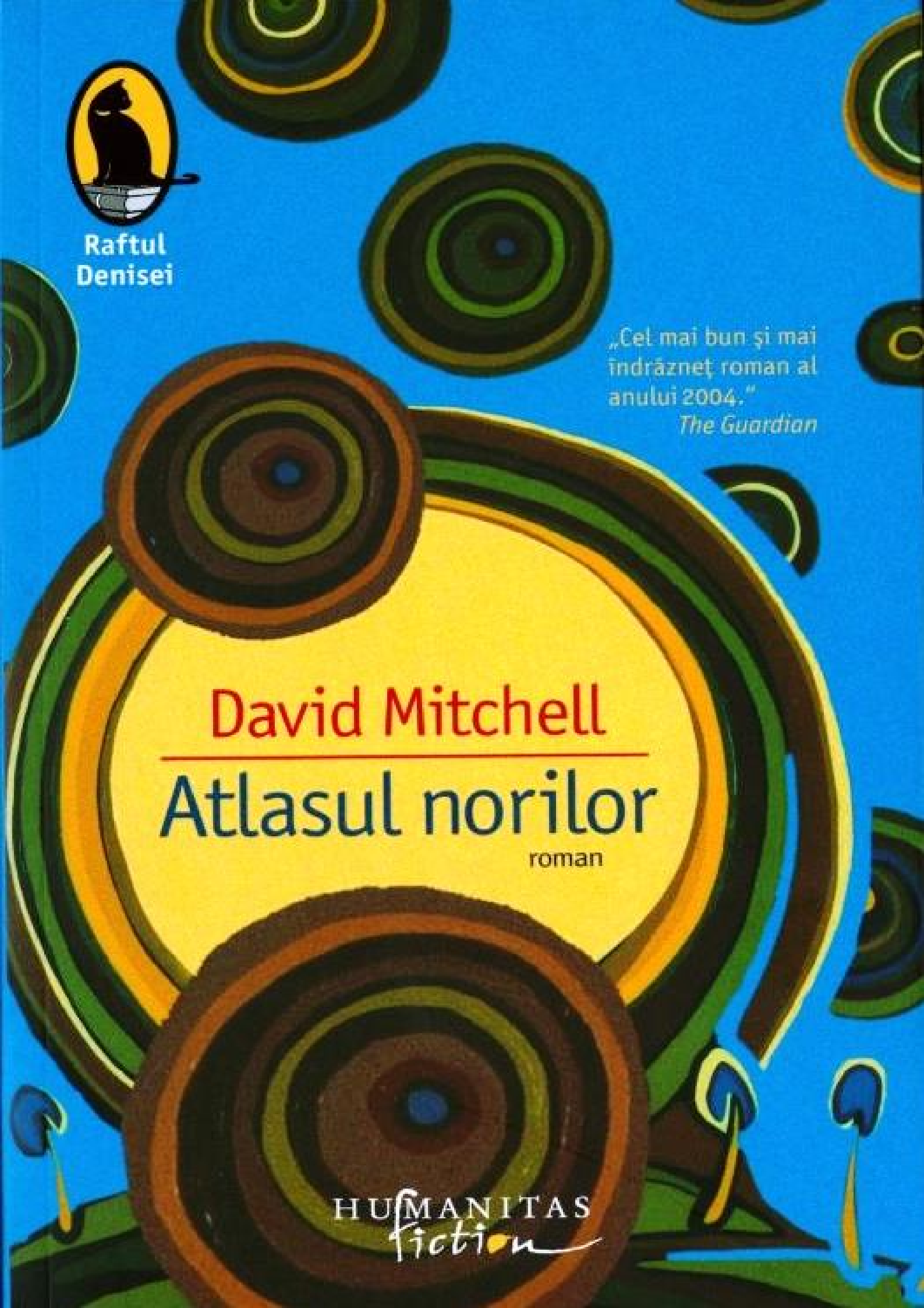

Raftul Denisei
„Cel mai bun şi mai îndrăzneţ roman al anului 2004."
The Guardian
David Mitchell
Atlasul norilor
roman
HUMANITAS
fiction

David Mitchell

Atlasul norilor

Traducere din engleză și note de
Mihnea Gafița

Coperta de
Ionut Broștianu

Cuprins

Jurnalul din Pacific al lui Adam Ewing
Scrisori de la Zedelghem
Jumătăți de alte vieți. Primul mister descurcat de Luisa Rey
Cumplitele încercări ale lui Timothy Cavendish
Omelnicul lui Sonmi-451
Vadu' lu' Sloosha, cu to' ce mai fusă dup-aia
Omelnicul lui Sonmi-451
Cumplitele încercări ale lui Timothy Cavendish
Jumătăți de alte vieți. Primul mister descurcat de Luisa Rey
Scrisori de la Zedelghem
Jurnalul din Pacific al lui Adam Ewing

Jurnalul din Pacific al lui Adam Ewing

Joi, 7 Noiembrie

Dincolo de cătunul Indienilor, într'o parte a țărmului ce părea a nimănui, am dat din întâmplare peste un șir de urme recente. Printre alge în putrefacție, nuci de cocos de mare și bambuși, urmele de pași m'au condus până la cel ce le făcuse, un Om Alb, cu pantalonii și mânecile de la haina de postav sumese, arborând o barbă luată din foarfeci și o pălărie de castor nefiresc de înaltă. Omul acela pritocea & cernea nisipul de culoarea cenușii cu o linguriță de ceai – și-atâta de concentrat făcea trebușoara asta, că nu m'a băgat în seamă decât după ce l-am strigat de la o depărtare de zece iarzi. Așa am ajuns eu de-am făcut cunoștință cu Doctorul Henry Goose, medic de casă al nobilimii londoneze. Naționalitatea lui nu m'a surprins câtuși de puțin. Ce să zic? – va fi existând vre'o casă atâta de părăsită sau vre'o insulă atâta de îndepărtată, încât să fii sigur că, de te retragi acolo, nu vei da peste nici'un Englez, dar eu, unul, în tot cazul, pe nici'o hartă n'am găsit-o.

Pierduse, oare, ceva pe țărmul acela uitat de lume? Puteam să-i fiu de vre'un folos? Doctorul Goose a clătinat din cap, și-a desfăcut legătura de la gât pe care o înnodase ca pe-o bocceluță și mi-a arătat ce conținea, mândru din cale-afară:

– Dinții, Domnul meu, sunt Graalurile smălțuite ale căutării noastre. În vremuri de mult apuse, țărmul acesta ca o Arcadie le ținea loc de sală de ospețe canibalilor –

da, era locul unde cei puternici îi devorau pe cei slabi. Dinții îi scuipau afară, cum facem Domnia Ta ori eu cu sâmburii cireșelor. Numai că molarii ăștia josnici fi-vor preschimbați în aur, Domnul meu. Cum anume? Un meșter din Piccadilly care modelează proteze dentare pentru nobilime plătește gras pentru măsele de om. Știi oare Domnia Ta cât face un sfert de livră?!

I-am mărturisit că nu știam.

– Atunci n'o să te luminez eu, Domnule, ca să nu-ți dezvălui un secret profesional! a zis el și și-a bătut nasul cu degetul arătător, apoi: Domnule Ewing, cunoști oare Domnia Ta o anume Marquiză Grace din Mayfair? Nu? Cu-atât mai bine, fiindcă e un stârv în jupon! Cinci ani sunt de când hoașca mi-a spurcat numele – da, chiar așa – cu acuze după care m'am ales cu excluderea din Societate. Peregrinările mele au început din ceasul acela de tristă amintire, a mai spus D-rul Goose, privind undeva departe, în larg.

Mi-am exprimat solidaritatea cu Doctorul în necazul său.

– Îți mulțumesc, Domnul meu, îți mulțumesc, dar aceste boabe sidefii – și Doctorul și-a scuturat legătura de la gât – sunt îngerii mântuirii mele. Marquiza poartă o proteză dentară făurită de meșterul de care tocmai ți-am vorbit. La Crăciunul ce vine, când Măgăreața Sa împarfumată va lua cuvântul în deschiderea Balului Ambasadorilor pe care-l dă, eu, acesta, Henry Goose – da, da, *eu* – mă voi ridica și voi declara înaintea fiecăruia & tuturor că stimata noastră

gazdă rumegă între măsele de canibali! Sir Hubert, fiul ei, îmi va cere socoteală, lucru previzibil. „Vino cu dovezi” – o să răcnească marțafoiul – „sau vino să-mi dai satisfacțiune!” La care eu voi glăsui: „Dovezi, Sir Hubert?! Păi, dinții Mamei Dumitale i-am cules cu mâna *mea* dintr-o scuipătoare din Pacificul de Sud! Priviți, sir, aveți aici câțiva la fel!” – și-o să-i azvârl, uite, chiar dinții ăștia în castronul cu supă de țestoasă și-abia atunci, Domnul meu, abia atunci voi căpăta și *eu* satisfacțiunea pe care mi-o doresc! Toți deșteptii clevetitori o vor toca mărunt pe Marquiza cea colțoasă prin rubricile mondene ale gazetelor și, până-n sezonul următor, mare minune dac’o mai primi vre’o invitațiune măcar la Balul de la Azilul Sărăcimii!

M-am grăbit să-i urez cât mai curând ziua bună lui Henry Goose. Are mințile duse rău, mă gândesc.

Vineri, 8 Noiembrie

În șantierul naval încropit sub fereastra mea, se lucrează la lonjeronul bompresului, la indicațiile D-lui Sykes. D-l Walker, unicul cârciumar din Ocean Bay, este și numărul unu în târg la negustoria de cherestea și se laudă cu vremurile când era el meșter corăbier la Liverpool (de-acum știu destule despre manierele de la Antipozi ca să-nghit asemenea adevăruri îndoielnice). D-l Sykes mi-a spus că-i trebuie o săptămână întreagă pentru a face *Profetesa* „brici, ca la Bristol". Șapte zile în fundătura asta de Musketă – sună ca o tristă condamnare, dar când îmi aduc aminte de furtuna care urla ca o harpie și de mateloții înecați în valuri, necazul meu de-acum pare mai ușor de îndurat.

L-am întâlnit pe D-rul Goose pe scări azi-dimineață și-am luat micul dejun împreună. Stă la Musketa de la jum. lui Octombrie, de când a sosit aici cu un vas comercial brazilian, *Namorados,* venind din Fi-Ji, unde și-a pus priceperea la lucru într'o Misiune. Acum, Doctorul așteaptă să sosească *Nellie,* o balenieră australiană întârziată peste măsură, care să-l transporte la Sydney. Din portul acela, își va căuta un loc pe un vas oarecare de pasageri către Londra sa de baștină.

L-am judecat nedrept & prematur pe D-rul Goose. Trebuie să fii cinic mai ceva ca Diogene ca să înaintezi în profesiunea mea, dar cinismul te poate face insensibil față de virtuțile mai subtile. Doctorul are ciudățeniile lui, pe care și le povestește

bucuros la un păhărel de *pisco* portughez (nici'odată prea mult), dar sunt gata să bag mâna-n foc pentru el, că este singurul Domn adevărat de la această latitudine, la Est de Sydney și Vest de Valparaiso. Aș putea chiar să-i dau o scrisoare de introducere pe lângă fam. Partridge din Sydney, fiindcă D-rul Goose și dragul de Fred parcă sunt făcuți din același aluat.

Vremea proastă împiedicând ieșirea mea de dimineață, am rămas amândoi la povești lângă focul de turbă și orele s'au scurs ca minutele. I-am vorbit pe îndelete despre Tilda & Jackson și despre temerile mele iscate de „febra aurului" de la San Francisco. Conversația a deviat apoi, de la orașul de unde veneam la recentele mele îndatoriri notariale din Noua Galie de Sud, iar de acolo la Gibbon, Malthus & Godwin, trecând prin lipitori & locomotive. Conversația politicoasă este un balsam care din nefericire îmi lipsește la bordul *Profetesei,* iar Doctorul este un veritabil erudit. În plus, deține un set de piese de șah splendid cizelate, cărora nu le vom îngădui să se odihnească până când una din două: fie pleacă *Profetesa,* fie sosește *Nellie.*

Sâmbătă, 9 Noiembrie

Răsăritul Soarelui strălucitor ca un dolar de argint. Goeleta noastră încă mai oferă o priveliște jalnică în Golf. O canoe de luptă indiană stă proptită în carenă pe țărm. Henry și cu mine am pornit către „Plaja Ospețelor" cu chef de distracție, salutând-o plini de voie bună pe fata care-i face menajul D-lui Walker. Duduia morocănoasă agăța rufele la uscat pe o frânghie și nu ne-a băgat în seamă. Are ceva sânge Negru în vine și-mi închipui că mama ei n'a ieșit de prea multă vreme din junglă.

Trecând noi pe-aproape de cătunul indian, un „bâzâit" ne-a stârnit curiozitatea și-am hotărât să vedem de unde vine. Așezarea este împrejmuită cu un gard de pari, atâta de șubrezițI, că se poate accede înăuntru prin cel puțin zece locuri. O cățea fără păr și-a ridicat capul spre noi, dar, știrbă fiind și muribundă, n'a lătrat. Un șir exterior de colibe *ponga* (clădite din crengi & cărămizi de pământ și acoperite cu rogojini) se înghesuiau la umbra unor „ditamai" locuințele din lemn, cu bârne sculptate și porți rudimentare. În mijlocul cătunului avea loc o biciuire publică. Henry și cu mine eram singurii Oameni Albi prezenți, iar privitorii indieni se împărțeau în trei caste. Căpetenia stătea pe tron, purtând o mantie de pene; bărbații tribului, tatuați și însoțiți de muieret și de copii, formau publicul, vre'o treizeci de suflete cu totul; sclavii, mai negri & mai terni decât stăpânii lor cu pielea de

culoarea castanei și mai puțini de jumătate din numărul acelora, stăteau pe vine în glod. Așa o blegeală bovină, de inși care se înmulțesc între ei! Plini de pustule, care cicatrizate, care purulente, de vărsat sau *haki-haki,* nenorociții asistau la supliciu fără să scoată altceva decât „bâzâitul" acela ciudat, ca de albine. Empatie, condamnare – n'am știut ce voia să însemne zumzetul pe care-l scoteau. Mânuitorul biciului era un Goliat a cărui constituție ar fi descurajat orice bătăuș de ocazie. Sălbaticul avea tatuate șopârle mari & mici pe fiecare locșor al trupului – s'ar fi putut scoate un preț bun pe pielea lui, cu toate că n'aș fi vrut să fiu eu cel născut să i-o jupoaie, nici pentru toate perlele din O-hawaii! Amărâtul de prizonier, încărunțit de ani mulți de suferințe, era legat în pielea goală de un suport în forma literei A. Trupul i se scutura la fiecare plesnitură care-i smulgea carnea, spinarea îi semăna cu un pergament acoperit de rune însângerate, dar chipul său înlemnit sugera seninătatea martirului ajuns deja în grija Domnului.

Ca să spun drept, mi se suia un nod în gât la fiecare șfichiuitură de bici. Pe urmă, s'a întâmplat ceva curios. Sălbaticul bătut și-a ridicat capul care-i căzuse-n piept, s'a uitat la *mine* și mi-a aruncat o privire de cunoștință stranie, deși prietenoasă. De parcă un actor de teatru și-ar fi zărit în Loja Regală un prieten de mult pierdut și i-ar fi comunicat aceluia, fără știrea publicului, că-l recunoscuse. Un „Negrotei" tatuat s'a apropiat de noi și ne-a făcut semn către pumnalul său de nefrit, ca să

pricepem că nu eram bine-veniți. Eu m-am interesat de natura crimei la care se dedase prizonierul. Henry m'a luat cu un braț pe după umeri și mi-a spus:

– Vino, Adam! Omul înțelept nu se vâră la mijloc între fiară și halca ei de carne.

Duminică, 10 Noiembrie

D-l Boerhaave stătea în mijlocul cabalei sale de briganzi de încredere, precum Regele Anaconda înconjurat de alaiul lui de șerpișori de râu. „Celebrările" lor sabatice de jos începuseră deja, până să mă trezesc eu. Am ieșit să caut apă ca să mă bărbieresc și am găsit cârciuma colcăind de mateloți care așteptau să le vină rândul cu bietele indience pe care Walker pusese laba pentru acel *bordello* de ocazie. (Rafael nu se număra printre desfrânați.)

Nu-mi stric eu postul de Sabat preacurvind. Cum Henry avea același sentiment de repulsiune ca și mine, am renunțat la micul dejun – fata în casă precis era ocupată cu servicii alternative – și am pornit spre capelă, ca să ne rugăm cât încă nu ne stricaserăm postul.

Nu ne depărtaserăm nici două sute de iarzi, când mi-am adus aminte, de-a dreptul consternat, de acest Jurnal pe care-l lăsasem pe masă, în camera mea de la Musketa, la vederea oricăruia marinar beat care s'ar fi găsit să dea buzna. Temându-mă pentru siguranța lui (și a mea, de-ar fi căzut în mâinile D-lui Boerhaave), am făcut cale-ntoarsă, ca să-l ascund mai bine. Niște rânjete lătărețe mi-au salutat întoarcerea și m-am gândit că precis eram pe post de „vorbești de lup, și lupul la ușă", dar adevăratul motiv l-am aflat când am deschis ușa camerei – și anume, D-l Boerhaave, cu bucile-i porcine, călare pe-o Dulcinee maură în patul meu, *in flagrante delicto!* Oare s'a scuzat, blestematul de

Olandez?! Câtuși de puțin! I s'a părut că *el* era partea vătămată și a răcnit:

– Du-te-nvârtindu-te, Domnu' Scârțâie-Pana! Că, de nu, să fiu al naibii de nu-ți rup în două blestematu' de bețigaș yankeu!

Mi-am luat Jurnalul și m'am năpustit pe scări în jos, într-o *tumultocrație* de râsete și batjocuri din partea Oamenilor Albi, dar sălbatici, adunați acolo. I-am reproșat lui Walker că-i plăteam pentru o cameră separată, care m'așteptam să rămână separată și în absența mea, dar nemernicul nu mi-a oferit decât o reducere de o treime din preț pentru „un sfert de ceas de galop cu cea mai mândră dintre iepșoarele din grajdul meu"! I-am replicat, dezgustat, că sunt soț & tată și că mai bine mor decât să-mi pătez demnitatea & decența cu vre'una dintre târfele lui atinse de vărsat. Walker s'a jurat că-mi „umflă ochii" de le mai fac târfe pe fetițele lui dragi. Unul dintre șerpii de râu din alai a rânjit cu gura-i știrbă și mi-a spus că, dacă-i o virtute să n-ai decât o singură nevastă și-un copil, „Păi, atunci, eu, Domnu' Ewing, mi-s de zece ori mai virtuos decât matale!" – și o mână nevăzută a zvârlit spre mine conținutul unei carafe întregi de *sheog*. M'am retras, până nu mă trezeam cu vre'un proiectil mai dur decât liquidul acela.

Clopotul de la capelă îi chema pe cei cu teamă de Dumnezeu din Ocean Bay și-am alergat și eu într'acolo, unde m'aștepta Henry, încercând să uit recentele spurcăciuni la care asistasem la han. Podeaua capelei pârâia ca un hârdău vechi de baie și congregația putea fi numărată pe degetele de la ambele mâini și-alte câteva,

dar cred că nici'un călător nu și-a potolit setea în vre'o oază din deșert cu mai multă recunoștință decât ne-am rugat azi-dimineață Henry și cu mine. Ctitorul luteran și-a găsit odihna în cimitirul capelei sale în urmă cu zece ierni și nici'un succesor nu s'a aventurat deocamdată pân'aici, ca să revendice altarul rămas fără păstor. Drept care, confesiunea sa este o „babilonie" de crezuri creștine. Pasajele biblice au fost citite de jumătatea din congregație care știe citi literele și ne-am reunit cu toții într-un imn sau două alese prin rotație. „Mai-Marele" acestei turme demotice, un anume Domn D'Arnoq, stătea sub Crucifixul modest și ne îndemna pe Henry și pe mine să ne implicăm de aceeași manieră. Cu gândul la cum am fost mântuit eu însumi de furtuna de săptămâna trecută, am propus capitolul 8, versetul 24, din Luca: „Și venind la El, L-au deșteptat, zicând: «Învățătorule, Învățătorule, pierim!» Dar El, sculându-Se, a certat vântul și valurile înfuriate, care s-au potolit și s'a făcut liniște."

Henry a recitat din Psalmul VIII cu o voce puternică, de parcă ar fi fost un actor cu experiență: „I-ai dat stăpânire peste lucrările mâinilor Tale; toate le-ai pus sub picioarele lui: oile și boii laolaltă, fiarele câmpului, păsările cerului și peștii mării, tot ce străbate cărările mărilor."

Nu aveam acompaniator care să cânte la orgă *Ave, Maria,* numai vântul prin coșul de fum, nici cor să interpreteze *Nune Dimittis,* numai vuietul aripilor de pescăruși, dar mă gândesc eu că nu l-am dezamăgit pe Creator. Semănăm cu cei

dintâi Creștini de la Roma, chiar dacă Biserica noastră nu semăna cu cele de mai târziu, pline de mistere și de pietre prețioase. A urmat rugăciunea comună. Membrii parohiei se rugau *ad lib.* pentru eradicarea manei cartofului, pentru mântuirea sufletului unui bebeluș mort, pentru binecuvântarea unei noi bărci de pescuit &c. Henry a mulțumit pentru ospitalitatea arătată nouă, vizitatorilor, de Creștinii de pe Insula Chatham. Am întărit și eu cele spuse de el și am înălțat o rugăciune pentru Tilda, Jackson și socrul meu, ca Domnul să-i aibă în pază în toată această perioadă îndelungată cât lipsesc.

După slujbă, Doctorul și cu mine am fost abordați cu maximă cordialitate de un „stâlp" al capelei, mai în vârstă, un anume Domn Evans, care ne-a prezentat bunei sale soții (amândoi camuflau handicapul surzeniei răspunzând numai la acele întrebări despre care *credeau* ei că le fuseseră adresate și acceptau numai acele răspunsuri despre care *credeau* că le fuseseră date – stratagemă aplicată nu de puțini avocați americani) și celor doi fii gemeni, Keegan & Dyfedd. D-l Evans ne-a informat că-și făcuse un obicei din a-l invita în fiecare săptămână pe D-l D'Arnoq, Predicatorul nostru, să ia masa la ei acasă, în apropiere, fiindcă bietul de el locuia tocmai la Port Hutt, un promontoriu aflat la câteva mile bune. Oare voiam și noi să luăm parte la masa lor de Sabat? Fiindcă-l informasem deja pe Henry despre ce Gomoră avea loc la Musketa și cum stomacurile noastre dădeau semne clare de revoltă, am acceptat cu gratitudine

invitațiunea fam. Evans.

Ferma gazdelor noastre, aflată la jum. de milă de Ocean Bay, pe panta unei văi bătute de vânturi și ploi, s'a dovedit a fi o construcție modestă, însă rezistentă la acele furtuni năprasnice care frâng osatura atâtor nave ghinioniste de recifurile din apropiere. Salonul era dominat de capul monstruos al unui mistreț (căruia-i căzuse falca și avea un ochi pe jum. închis), vânat de cei doi gemeni în ziua când împliniseră șaisprezece ani, și de o pendulă fără nici'un simț al timpului, de pe vremea lui tata-mare (diferență de câteva ceasuri bune între ce arăta ea și ce arăta ceasul meu de buzunar; ce-i drept, un lucru de valoare este importat din Noua Zeelandă, și anume ora exactă). Un lucrător de la fermă, Indian, trăgea cu ochiul pe fereastră la musafirii stăpânului. N'am văzut în viața mea un *renegado* mai zdrențăros, dar D-l Evans mi-a jurat că metisul acela, Barnabas, era „cel mai iute câine ciobănesc pe care l-am văzut vre'odată alergând pe două picioare". Keegan & Dyfedd sunt băieți simpli & cinstiți, pricepuți mai ales la tot ce ține de oi (fam. lor deține două sute de capete), fiindcă nici'unul dintre ei n'a fost până acum la „Oraș" (cum numesc insularii Noua Zeelandă) și nici n'a făcut vre'un fel de școală, afară de lecțiile de evanghelizare ale tatălui lor, datorită cărora au învățat să citească și să scrie acceptabil.

D-na Evans a spus rugăciunea și a urmat cel mai plăcut ospăț (nespurcat de sărături, viermi și înjurături) de care m'am bucurat

de când am fost la cina de despărțire de la Beaumont, cu Consulul Bax & fam. Partridge. D-l D'Arnoq ne-a povestit despre vasele pe care le-a aprovizionat în cei zece ani petrecuți pe Insula Chatham, iar Henry ne-a distrat cu anecdote despre pacienții iluștri & umili pe care i-a vindecat la Londra și în Polinezia. Când mi-a venit rândul, am enumerat multele greutăți pe care le întâmpină un Notar american când vine vorba să-l localizeze pe beneficiarul australian al unui testament executat în California. Tocana de oaie și plăcinta cu mere le-am udat cu o bere slabă, pusă la fermentat de D-l Evans pentru schimbul cu vânătorii de balene. Keegan & Dyfedd au plecat să-și vadă de animale, iar D-na Evans s-a întors la treburile casei. Henry a întrebat dacă sunt Misionari activi în prezent pe insulele arhipelagului Chatham, la care D-nii Evans și D'Arnoq s'au uitat unul la altul, apoi cel dintâiul ne-a informat că:

– Nu… Maorilor nu le prea place să venim noi, *Pakeha,* și să-i stricăm pe Moriori dintre ei cu prea multă civilizație.

Am întrebat dacă se poate vorbi sau nu despre un rău numit „prea *multă* civilizație". D-l D'Arnoq mi-a răspuns:

– Dacă nu există Dumnezeu la Vest de Capul Horn, înseamnă că nu există nici „Toți oamenii au fost creați egali" din Constituția Dumitale, nu-i așa, Dom'le Ewing?!

Termenii „Maori" și „Pakeha" îi cunoșteam din timpul escalei făcute cu *Profetesa* în Golful cu Insule, dar am rugat să fiu luminat în legătură cu sensul

cuvântului „Maori”. Cerința mea a deschis o Cutie a Pandorei de istorii amănunțite despre decăderea și prăbușirea Aborigenilor de pe Insula Chatham. Ne-am aprins pipele. D-l D’Arnoq mai povestea încă neobosit după trei ceasuri, când a venit vremea să plece spre Port Hutt, până nu se lăsa noaptea să-i întunece drumul peste coline. Istorisirea lui, pun rămășag, ar sta cu cinste sub pana unui Defoe sau Melville și am de gând s’o aștern eu pe hârtie în paginile acestea, după ce, cu voia lui Morfeu, voi fi tras un somn zdravăn.

Luni, 11 Noiembrie

Zorii cu umiditate și fără soare. Golful pare lipicios, dar vremea e suficient de blândă ca să îngăduie continuarea reparațiilor la *Profetesa.* Mulțumescu-i lui Neptun!

Goeletei i se instalează o nouă gabie de artimon chiar în vreme ce scriu eu cuvintele acestea.

Nu cu mult timp în urmă, pe când Henry și cu mine luam micul dejun, a venit D-l Evans cu un talmeș-balmeș de scuze că-l importuna pe prietenul meu Doctorul, dar era nevoie să meargă s'o consulte pe-o vecină de-a lui mai retrasă, o anume Văduvă Bryden, care căzuse de pe cal pe un relief pietros. D-na Evans rămăsese s'o îngrijească și se temea ca viața văduvei să nu fie în primejdie. Henry și-a luat în grabă geanta de Doctor și a plecat fără întârziere. (M-am oferit să vin și eu, dar D-l Evans m'a rugat să mă răzgândesc, fiindcă pacienta îi smulsese făgăduiala că nimeni altcineva în afară de Doctor n-avea s'o vadă neputincioasă.) Walker, trăgând cu urechea la pertractările noastre, mi-a spus că nici'un reprezentant al speciei bărbătești nu-i trecuse pragul văduvei cu pricina în ultimii douăzeci de ani și a conchis:

– Scroafa aia bătrână și frigidă și-o fi trăgând ultimele bășini de-l lasă pe Doctoru' Șarlatan s'o caute-n dos!

Originile populației Moriori din Rēkohu (cum au botezat băștinașii Insulele

Chatham) rămân până astăzi un mister. D-l Evans își exprimă credința că sunt descendenții evreilor alungați din Spania și evocă nasurile lor coroiate și gurile rânjite. Teoria preferată de D-l D'Arnoq, precum că odinioară Moriori erau Maori ale căror canoe au eșuat pe insulele acestea foarte îndepărtate, se reazemă pe similitudini de limbă & mitologie și de aceea cântărește mai multe carate pe talerul Logicii. Cert este că, după secole sau milenii de trai în izolare, Moriori au ajuns să ducă o viață la fel de primitivă ca și verii lor bătuți de Soartă din Țara Van Diemen. Artele construcției de ambarcațiuni (afară de niște plute împletite rudimentar, cu care traversează canalele ce despart insulele) și ale navigației au căzut în desuetudine. Moriori nici nu visează că Pământul mai are și alte ape, și alte uscaturi călcate de alți oameni. Într'adevăr, limba lor nici nu posedă un cuvânt pentru „neam"; „Moriori" înseamnă, pur și simplu, „oameni". Agricultura n'au practicat-o, pentru că nici'un mamifer nu trăia pe insulele acestea, până la trecerea unor vânători de balene, care cu bună știință au dat drumul aici unor porci, să se prăsească în voie. În starea lor virginală, Moriori erau culegători: adunau crabi *paua,* se scufundau după homari, jefuiau păsările de ouă, își înfigeau sulițele în foci, strângeau alge de mare și scobeau pământul după larve și rădăcini.

Pân'acum, Moriori n'au fost nimic altceva decât varianta locală a nenumăraților păgâni cu fustanele de in și

mantii cu pene din „petele albe" de pe întinsul Oceanului, pe zi ce trece mai mici, nepervertite încă de Omul Alb. Pretenția de unicitate a vechii populațiuni din Rēkohu stătea însă, orice s'ar zice, în crezul său pacifist singular. Din vremuri imemoriale, casta preoțească a Moriorilor a decretat că oricine vărsa sângele vre'unui om își ucidea propria *mana* – onoarea lui, valoarea lui, statutul lui, sufletul lui. Nici'un Moriori nu l-ar fi adăpostit, hrănit, ascultat sau *privit* măcar pe cel devenit *persona non grata.* Presupunând că ucigașul ostracizat supraviețuia celei dintâi ierni, disperarea singurătății îl mâna, de regulă, până la un puț de aerisire de la Capul Young, unde-și punea capăt zilelor.

Gândiți-vă la următorul lucru, ne-a îndemnat D-l D'Arnoq: două mii de sălbatici (cam atâția estima D-l Evans că puteau fi) consfințesc porunca „Să nu ucizi" în vorbă, dar și *în faptă,* și formulează o *Magna Charta* orală care definește o armonie necunoscută nicăieri altundeva în toate cele șaizeci de secole de când Adam a gustat din rodul Pomului Cunoașterii. Războiul este pentru Moriori o noțiune la fel de străină precum telescopul pentru Pigmei. *Pacea* – dar nu un hiat între un război și altul, ci milenii întregi de Pace atotstăpânitoare – domnește peste insulele acestea aruncate la capătul Pământului. Cine-ar putea pretinde că vechiul Rēkohu nu e mai aproape de Utopia lui Morus decât Statele noastre așa-zis progresiste, dar guvernate de prințișorii obsedați de război de la Versailles & Viena, de la

Washington & Westminster? „Aici" – a proclamat D-l D 'Arnoq – „și numai aici puteai s'atingi în carne și oase acele fantasme înșelătoare, nobilii sălbatici!" (Mai târziu, pe drumul de întoarcere spre Musketa, Henry mi-a mărturisit: „Eu, unul, n'aș putea numi *nobili* un neam de sălbatici atâta de înapoiați, că nu sunt în stare nici măcar s'arunce drept cu sulița.")

Sticla & pacea deopotrivă își trădează fragilitatea sub lovituri repetate. Prima lovitură a primit-o populațiunea Moriori de la Drapelul Britanic plantat pe țărmul de la Golful Ambuscadei, în numele Regelui George, de Locotenentul Broughton de pe HMS *Chatham,* numai acum cincizeci de ani. După trei ani, descoperirea lui Broughton ajunsese pe mesele agenților cartografi de la Sydney & Londra și o adunătură pestriță de coloniști (printre care se număra și tatăl D-lui Evans), marinari fără contract și „pușcăriași care fugeau de Serviciul Colonial din Noua Galie de Sud din cauza termenilor încarcerării" cultivau deja aici bostani, porumb, ceapă și morcovi. Toate astea le vindeau cui avea nevoie, vânătorilor de foci care au dat a doua lovitură independenței Moriorilor și au spulberat nădejdile de prosperitate ale băștinașilor, înroșind spuma valurilor cu sânge de focă. (D-l D'Arnoq a exemplificat profiturile afacerii prin următoarea socoteală: o singură piele de focă se vindea cu 15 șilingi la Canton, iar pionierii aceia, vânători de foci, adunau peste două mii de piei *per transport!)* După câțiva ani, focile se mai găseau doar pe stâncile pierdute pe

la marginea Arhipelagului, iar „focarii” se apucaseră și ei de cultivat cartofi, de crescut oi și porci la o asemenea scară, încât Insulele Chatham fuseseră poreclite „Grădina Pacificului”. Fermierii ăștia îmbogățiți peste noapte curăță terenul dând foc ierburilor, care foc arde mocnit pe sub patul de frunze luni întregi, rezultând parcele uscate, numai bune să primească din nou sămânța calamității.

A treia lovitură a primit-o populațiunea Moriori din partea vânătorilor de balene, care poposesc destul de mulți acum la Ocean Bay, Waitangi, Owenga & Te Whakaru ca să-și repare carenele navelor, să le realimenteze și să se odihnească. Pisicile și șobolanii aduși de vânătorii de balene s-au înmulțit ca Plăgile Egiptului și au mâncat păsările cu cuiburi-vizuină, ale căror ouă sunt atâta de valoroase pentru hrana Moriorilor. În al patrulea rând, paleta de maladii care se aruncă asupra raselor colorate ori de câte ori se apropie civilizația Omului Alb a cernut și mai mult numărul Aborigenilor.

Toate aceste necazuri Moriori le-ar fi știut îndura totuși, de n’ar fi fost rapoartele care ajungeau în Noua Zeelandă și care descriau Insulele Chatham ca pe un adevărat Canaan de lagune colcăind de țipari, cotloane așternute cu crabi și locuitori care nu pricepeau la ce folosesc nici lupta, nici armele. Ajunse la urechile celor din Ngati Tama & Ngati Mutunga, două clanuri de Maori Tranaki Te Ati Awa (genealogia Maori, ne asigură D-l D’Arnoq, nu e cu nimic mai prejos în materie de îmbârligătură, decât acei arbori

genealogici cu care se mândrește lumea bună europeană; într'adevăr, orice băiat din neamul acesta neștiutor de carte poate spune dintr-o suflare ce nume purta și ce „rang" avea stră-străbunicul său), zvonurile cu pricina le-ar fi putut aduce compensații pentru porțiunile din pământurile strămoșești pierdute în cursul recentului „Război al Musketelor". Au fost trimiși spioni care să pună la încercare curajul Moriorilor violându-le tabuurile și profanând locurile sacre. Moriori au primit aceste provocări după cum cere Domnul nostru Iisus Cristos, anume „întorcând și obrazul celălalt", iar atentatorii s'au întors în Noua Zeelandă cu confirmarea faptului că Moriori dădeau dovadă de fătăloșenie. Conquistadorii tatuați Maori și-au constituit o armada singulară cu ajutorul Căpitanului Harewood de pe bricul *Rodney,* care, în ultimele luni ale anului 1835, a fost de acord să transporte nouă sute de Maori & șapte canoe de luptă în două călătorii, la schimb cu cartofi de sămânță, arme de foc, porci, o mare cantitate de in nedărăcit și un tun. (D-l D'Arnoq l-a întâlnit pe Harewood, ajuns la sapă de lemn, în urmă cu cinci ani, într'o cârciumă de la Golful cu Insule. Inițial, a negat că el ar fi fost acel Harewood de pe *Rodney,* apoi s'a jurat că fusese obligat să-i transporte pe Negri, dar n'a știut explica în ce fel îi fusese impusă obligația cu pricina.)

Rodney a ridicat ancora de la Port Nicholas în Noiembrie, dar hoarda aceea păgână de cinci sute de bărbați, femei & copii, înghesuiți unii într'alții în cală timp

de șase zile, cât urma să dureze călătoria, a îndurat așa de greu mizeria și răul de mare și a suferit atâta de lipsa apei de băut, încât a trebuit să ancoreze la Pârâul Whangatete și să-i debarce atâta de slăbiți, de până și Moriori ar fi putut să-i căsăpească pe verii lor mai războinici, *dac-ar fi avut voința s'o facă.* Bunii Samariteni au preferat, în schimb, să împartă cu ei prosperitatea de-acum mai pierită din Rēkohu, decât să-și distrugă *mana* vărsându-le sângele, și s'au apucat să-i doftoricească pe Maori bolnavi & muribunzi, ca să-i facă bine. „Maori mai veniseră în Rēkohu" – a explicat D-l D'Arnoq – „dar plecaseră înapoi, așa că Moriori și-au zis că și acești coloniști, la fel ca predecesorii lor, n'ar fi avut nimic de-mpărțit cu ei."

Generozitatea Moriorilor și-a găsit răsplata când Căpitanul Harewood s'a întors din Noua Zeelandă cu alți patru sute de Maori. Străinii reuniți au purces de-au ridicat pretenții asupra Insulei Chatham prin *takahi,* un ritual Maori care s'ar traduce cam așa: „Calcă Pământul în picioare ca să-l faci Pământul tău." Vechiul Rekohu a fost împărțit, iar Moriori anunțați că de-acum erau vasali ai Maorilor. La începutul lui Decembrie, câteva zeci de Aborigeni au protestat și au fost căsăpiți una-două cu toporiștile. Maori s'au dovedit ucenici de nădejde ai Englezilor în „artele întunecate ale colonizării".

Insula Chatham încorporează, în partea sa de Est, o mare lagună mlăștinoasă cu apă sărată, zisă Te Whanga, aproape un lac interior, dacă Oceanul n'ar fecunda-o la

flux prin „buzele" lagunei de la Te Awapatiki. În urmă cu patrusprezece ani, bărbații Moriori au ținut un sfat pe acest pământ sacru, care a durat trei zile și și-a propus să clarifice următoarea questiune: Oare vărsarea de sânge Maori distrugea *mana* celui care-l vărsa? Bărbații mai tineri au susținut că vechiul lor crez de Pace nu se putea referi la niște canibali străini, despre care strămoșii lor nu aveau habar. Că Moriori aveau de ales: fie să ucidă, fie să se lase uciși. Bătrânii au chemat la liniștirea spiritelor, pentru că atâta vreme cât Moriori își păstrau *mana* prin pământul lor, zeii & strămoșii aveau să le apere neamul de orice vătămare. „Îmbrățișează-ți dușmanul" – au îndemnat bătrânii – „ca să-l împiedici să te lovească." („Îmbrățișează-ți dușmanul" – a răstălmăcit Henry – „ca să-i poți simți pumnalul cum îți străpunge rinichii.")

Bătrânii au avut câștig de cauză, dar nu le-a folosit la nimic. „Când le lipsește superioritatea numerică" – ne-a explicat D-l D'Arnoq – „Maori își asigură un avantaj lovind ei primii, tare & fulgerător, după cum ar putea mărturisi, de dincolo de mormânt, atâția Englezi și Francezi luați prin surprindere." Ngati Tama și Ngati Mutunga și-au ținut propriile consfătuiri. Bărbații Moriori s-au întors de la sfat și au fost întâmpinați cu ambuscade. A urmat o noapte de orori mai ceva decât în cele mai negre coșmaruri: măceluri, incendieri de sate, jafuri, bărbați & femei trași în țepe șiruri-șiruri pe plaje, copii ascunși prin gropi, adulmecați și sfârtecați de câini de vânătoare. Unele căpetenii s'au gândit la

ziua de mâine și-au ucis numai atâția cât să-i aducă într'o stare de supunere îngrozită pe cei rămași. Alte căpetenii n'au arătat nici umbră de reținere. Pe plaja Waitangi, cincizeci de Moriori au fost descăpățânați, jupuiți, înfășurați în frunze de in și fripți într'un cuptor de pământ uriaș, cu ierburi și cartofi dulci. Mai puțin de jumătate dintre Moriori care au văzut ultimul apus de Soare al vechiului Rēkohu au apucat să vadă și răsăritul noului Soare Maori. („Mai puțin de o sută de Moriori pursânge mai trăiesc", s-a lamentat D-l D'Arnoq. „Pe *hârtie,* Coroana Britanică i-a eliberat din jugul sclaviei cu ani în urmă, dar ce le pasă Maorilor de ce scrie pe hârtie?! Suntem la o zi pe mare de Reședința Guvernatorului și Majestatea Sa n'a prevăzut garnizoană aici, pe Insula Chatham.")

Am întrebat de ce Oamenii Albi nu i-au stăpânit pe Maori în timpul masacrului. „I-ați văzut vre'odată pe războinicii Maori în timpul unei orgii sângeroase, D-le Ewing?", a întrebat D-l Evans, care nu mai dormea și nu era nici pe departe atâta de surd pe cât îl crezusem eu. I-am răspuns că nu. „Dar ați văzut requini în timpul unei orgii sângeroase, nu-i așa?", a insistat el. I-am răspuns că da. „Ei, cam tot aia e. Imaginați-vă că un vițel însângerat se zbate în apele în care mișună requinii. Ce faci – stai pe uscat sau încerci să stăpânești fălcile requinilor?! Alternativa asta am avut-o și noi. Sigur că da, i-am ajutat pe cei câțiva care ne-au bătut la ușă – de pildă, păstorul nostru, Barnabas –, dar, de-am fi ieșit din casă în noaptea aia, nu ne mai întorceam

nici'odată. Nu uitați că noi, Albii, nu eram nici măcar cincizeci în Chatham pe atunci. Maori, în schimb, erau nouă sute în total. Maori ne tolerează pe noi, *Pakeha,* D-le Ewing, dar ne și disprețuiesc. Să nu uitați nici'odată."

Ce învățătură se cere trasă? Că Pacea, oricât de plăcută în ochii Domnului Dumnezeul nostru, este o virtute cardinală numai dacă și vecinii noștri văd lucrurile la fel.

Noaptea

Numele D-lui D'Arnoq nu e deloc bine văzut la Musketa. „Un Negru Alb, un metis cu sânge amestecat", mi-a spus Walker. „Nimeni nu știe *ce* este." Un păstor ciung pe nume Suggs, care locuiește la subsolul cârciumii, jură că omul nostru e un fost general bonapartist, care se ascunde aici sub nume de-mprumut. Altul jură că e polonez.

Nici termenul „Moriori" nu e prea bine privit. Un mulatru Maori beat mi-a spus că toată povestea cu Aborigenii a fost născocită de „luteranul ăla bătrân și nebun" și că D-l D'Arnoq își predică propria evanghelie Moriori numai ca să-și legitimeze pretențiile frauduloase împotriva Maorilor, adevărații stăpâni ai Insulelor Chatham, care se fâțâie de la una la alta cu canoele lor din vremuri imemoriale! Un anume James Coffee, porcar, mi-a spus că Maori i-au făcut un serviciu Omului Alb exterminând un alt neam de brute, ca să ne facă nouă loc, apoi a adăugat că Rușii îi pregătesc pe Cazaci ca „să le tăbăcească pieile Siberienilor" în chip similar.

Am protestat: să *civilizăm* rasele de Negri prin convertire – asta ar trebui să fie misiunea noastră, nu să-i liquidăm, pentru că tot mâna lui Dumnezeu i-a făcut și pe ei. Toți mușteriii din cârciumă au sărit cu gura pe mine pentru „bleotocărelile mele sentimentale de yankeu!" „Cel mai bun dintre ei, și tot merită să moară ca un porc!", a strigat unul. Altul: „Singura

evanghelie pe care-o *pricep* Negrii este evanghelia biciului dat D... lui!" Iar altul: „Noi, ăștia, Britanicii, am abolit sclavia la noi în imperiu – să nu vină să ne-nvețe pe noi un American!"

Poziția lui Henry era ambivalentă, dacă se poate spune așa: „După ce am lucrat ani de zile cu Misionarii, înclin să trag concluzia că străduniile lor nu fac decât să prelungească agonia unui neam muribund cu vre'o zece-douăzeci de ani. Plugarul milostiv, dacă i-a îmbătrânit calul prea tare ca să mai tragă la plug, îl împușcă. Prin urmare, ca philantropi ce suntem, nu este, oare, de datoria noastră să le curmăm suferințele sălbaticilor *grăbindu-le* extincția? Gândește-te la Pieile-Roșii din țara Dumitale, Adam, gândește-te la tratatele pe care voi, Americanii, le abrogați & le denunțați de-atâtea și-atâtea ori! Nu e mai omenește, zău așa, mai cinstit, să le dai una-n cap sălbaticilor și să termini odată cu ei?"

Câți oameni, atâtea adevăruri. Când & când, parcă zăresc un Adevăr mai adevărat, care se ascunde în spatele unor simulacre imperfecte, dar, când încerc să m'apropii de el, se face nevăzut și se afundă și mai adânc în mlaștina înșelătoare a dezacordului.

Marți, 12 Noiembrie

Onorabilul nostru Căpitan Molyneux a făcut astăzi o vizită la Musketa și s'a tocmit cu proprietarul meu la prețul a cinci butoaie de carne de vită în saramură – problema s'a tranșat gălăgios, printr'un joc de *trentuno* câștigat de Căpitan. Spre marea mea surprindere, până să se întoarcă pentru a inspecta felul în care avansau lucrurile la șantierul de reparații, Căp. Molyneux a cerut să stea de vorbă cu Henry confidențial, în camera prietenului meu. Consultația continuă și la această oră, în timp ce eu stau și scriu. Doctorul a fost avertizat de felul tiranic de a fi al Căpitanului, dar mie, unul, tot nu-mi miroase-a bine.

Mai târziu

Din câte s'au aflat, Căp. Molyneux suferă de o afecțiune medicală care, rămasă netratată, îl poate priva de sumedenia de capacități cerute de calitatea sa. De aceea, Căpitanul i-a propus lui Henry să călătorească împreună cu noi până la Honolulu (hrana și cabina separată gratuite), asumându-și rolurile de Doctor al equipajului și medic personal al Căpitanului pe toată durata traversării. Amicul meu i-a explicat că intenția sa era de a se întoarce la Londra, dar Căp. Molyneux nu s'a lăsat și-a insistat. Henry i-a promis că urma să se gândească la propunerea făcută și să-i comunice hotărârea lui până Vineri dimineața, care de-acum era ziua stabilită pentru plecarea *Profetesei.*

Henry n'a pomenit nimic despre boala Căpitanului, nici eu nu l-am întrebat, dar nu trebuie să te pricepi la medicină ca să observi că bietul Căp. Molyneux este înrobit de gută. Toată stima pentru discreția amicului meu. Oricâte excentricități ar etala Henry Goose-căutătorul de ciudățenii, cred că Doctorul Goose este un nobil vindecător și sper din tot sufletul, chiar dacă sunt subiectiv, ca Henry să dea un răspuns favorabil propunerii Căpitanului Molyneux.

Miercuri, 13 Noiembrie

Mă-ntorc la Jurnalul meu precum un Catolic la confesorul său. Vânătăile-mi sunt dovada faptului că ultimele cinci ore, absolut extraordinare, n'au fost o viziune bolnăvicioasă provocată de suferința mea, ci evenimente reale. Voi relata ce mi s'a întâmplat astăzi, încercând, pe cât posibil, să mă rezum la fapte.

Azi-dimineață, Henry s'a prezentat din nou acasă la Văduva Bryden, ca să-i așeze mai bine atelele și să-i aplice alte prișnițe. Decât să mă resemnez cu leneveala, am preferat să escaladez o colină înaltă de la Nord de Ocean Bay, numită Dealul Conic, a cărui înălțime impozantă promite cea mai bună panoramă a „interiorului" Insulei Chatham. (Henry, bărbat responsabil, are mai multă minte și nu hălăduiește pe insulele necunoscute, populate de canibali.) Am urmat pârâul obosit care trece prin Ocean Bay și-am luat-o în susul apei, peste pajiști mlăștinoase, pe pante cu cioturi de copaci, printr-o pădure virgină plină de putregaiuri, atâta de înnodată & îmbârligată, încât am fost obligat să mă cațăr prin copaci ca un Orang-utan! O răpăială de grindină s'a iscat din senin, a făcut să răsune în pădure o hărmălaie frenetică și s'a oprit la fel de brusc. Am urmărit un măcăleandru cu spinarea neagră, al cărui penaj aducea cu bezna, iar blândețea – cu disprețul. Un *tui* nevăzut s'a apucat să cânte, iar imaginația mea înflăcărată i-a atribuit caracteristicile vorbirii omenești: „Ochi pentru ochi!", tot

striga, fluturând din aripi prin labirintul de flori, nuiele și țepi, „Ochi pentru ochi!” După un urcuș epuizant, am cucerit piscul cu hainele rupte și plin de zgârieturi, la ora nici-nu-știu-cât, pentru că fusesem neglijent și nu-mi întorsesem ceasul de buzunar în ajun. Cețurile dense care bântuie prin aceste insule (numele dat lor de Aborigeni, *Rēkohu,* înseamnă „Soarele Cețurilor”, după cum ne informează D-l D’Arnoq) coborâseră în timp ce eu urcasem, așa că din panorama la care sperasem din tot sufletul nu mai rămăsese nimic în afară de niște coroane de copaci răsărite dintre aburi. Asta da răsplată pentru eforturile mele!

„Piscul” Dealului Conic este un crater cu diametrul de-o aruncătură de piatră, având în mijloc o depresiune cu pereți de stâncă colțuroși și cu fundul ascuns undeva, jos de tot, mult sub frunzișul sumbru și des al unuia sau mai multor arbori *kopi.* N’aveam cum să m’apuc să-i cercetez profunzimile fără ajutorul unor frânghii și al unui târnăcop. Dădeam ocol craterului pe buza lui, căutând o cale mai ușoară de a coborî spre Ocean Bay, când un *zvârrrrr!* brusc m-a trântit la pământ. Mintea se înfioară de vid și are obiceiul să-l populeze cu fantome, așa că și eu am văzut în prima clipă un mistreț cu colți care se năpustea spre mine, apoi un războinic Maori cu sulița ridicată și cu chipul contorsionat de ura ancestrală a neamului său.

Nu era decât un pescăruș care „plescăia” prin aer cu aripile, de parc’ar fi fost un zmeu cu coadă. L-am văzut afundându-se

înapoi în ceața diafană. Aterizasem la trei picioare de marginea craterului, dar, spre oroarea mea, pământul s-a fărâmițat sub mine ca o crustă gratinată – nu mă aflam pe teren solid, ci pe o ieșitură. M-am afundat până la brâu, agățându-mă în disperarea mea de niște ierburi pe care le-am smuls din rădăcini și am căzut ca un pietroi, ca un manequin aruncat într'un puț! Mi-aduc aminte că m'am zbătut prin aer; am zbierat și-am simțit nuielele cum îmi șfichiuiau ochii; am dat din mâini; haina mi s'a sfâșiat & s'a rupt; absența pământului; perspectiva durerii; o rugăciune grăbită, amorfă, de ajutor; un tufiș care mi-a încetinit, dar nu mi-a oprit căderea; o încercare disperată de a-mi regăsi equilibrul în timp ce alunecam – în fine, *terra firma* repezindu-se-n întâmpinarea mea de jos în sus. Impactul m'a lăsat în nesimțire.

Zăceam afundat în pături nebuloase și perne văratece, într'un dormitor asemănător cu cel de la San Francisco. O slujnică mărunțică a zis: „Ești un băiețel *foarrrte* rău, Adam!" Tilda & Jackson au intrat în cameră, dar, când am vrut să-mi exprim bucuria, din gâtlej mi-au ieșit nu vorbe englezești, ci niște lătrături guturale precum cele ale neamurilor de Indieni. Soția & fiul meu s'au speriat de mine și s'au suit într'o caleașcă. M'am luat după ei, încercând să lămuresc neînțelegerea, dar caleașca s'a îndepărtat legănându-se până nu s'a mai văzut deloc, și-atunci m'am trezit în penumbra frunzișului și-ntr'o liniște a Eternității care-mi bubuia în urechi. Vânătăile, tăieturile, toți mușchii și

toate extremitățile mi se văitau ca un tribunal ticsit de petenți litigioși.

Un strat de mușchi și frunze mucegăite, așternut pe fundul acelui hău sumbru încă din cea de-a doua Zi a Creațiunii, îmi salvase viața. Îngerii îmi apăraseră mădularele: dacă un singur braț sau picior mi s'ar fi rupt, aș zăcea și acum acolo, neputând să mă târăsc afară, așteptând moartea fie la voia elementelor, fie în ghearele fiarelor. Când m'am ridicat în picioare și am văzut cât de mult alunecasem & căzusem (preț de-o lungime de catarg principal), fără nici'o vătămare corporală gravă a persoanei mele, I-am mulțumit Domnului că mă avusese în pază, pentru că, într'adevăr, „Ai strigat în necaz și te-am scăpat; ți-am răspuns în locul tainic al tunetului”[1].

Ochii mi s'au învățat cu penumbra și mi-au dezvăluit o priveliște deopotrivă de neuitat, de temut & sublimă. Întâi unul, apoi zece, apoi sute de chipuri s'au ivit din acea întunecime perpetuă, scobite în coaja copacilor de către idolatri, ca și cum spiritele unui codru ar fi înlemnit la semnul unui vrăjitor crud. Nu există adjective potrivite pentru a descrie tribul acela coșmaresc. Numai ceva neînsuflețit poate părea atâta de plin de viață. Le-am atins cu vârfurile degetelor chipurile groaznice. N'am nici'o îndoială că eram primul Om Alb care călca în mausoleul acela de la începuturile sale preistorice. Cea mai tânără dendroglyphă presupun c'avea vre'o zece ani, dar cele mai vechi, distorsionate pe măsură ce copacii se maturizaseră, fuseseră cioplite de păgâni

cărora le pieriseră de mult până și fantomele! Asemenea antiquități demonstrau, de bună seamă, talentul neamului Moriori, de care vorbea D-l D'Arnoq.

Timpul trece repede într'un loc magic. Mi-am căutat o cale de scăpare, încurajându-mă singur cu gândul că autorii acelor „sculpturi arboricole" vor fi avut metoda lor obișnuită de ieșire din același puț în care mă aflam și eu. Unul dintre pereți părea să fie mai puțin neted decât ceilalți, cu niște rădăcini fibroase care formau un soi de „cățărătoare". Mă pregăteam să-mi încep urcușul, când atenția mi-a fost atrasă de un *bzz-zzz* curios. „Cine-i acolo?", am strigat (gest nesăbuit din partea unui Om Alb neînarmat, care călca nechemat într'un altar păgân). „Arată-te la față!" Tăcerea mi-a înghițit vorbele, apoi ecoul lor, și m'a umplut de ridicol. Am simțit o Durere înțepătoare în splină. *Bzzz*-ul venea dinspre un roi de muște care se roteau în jurul unei protuberanțe înfipte într'o creangă despicată. Am împuns gâlma cu un băț lung de pin și mai-mai să vărs, pentru că era o bucată de hoit împuțită. Am dat s'o șterg de-acolo, dar mi s'a părut că era de datoria mea să-mi risipesc neagra bănuială că o inimă de om atârna de copacul cu pricina. Mi-am acoperit nasul și gura cu batista și-am vârât bățul într'un ventricul spintecat. Organul a zvâcnit ca și cum ar fi fost viu! Durerea de mai devreme mi-a înțepat acum toată șira spinării. Ca într'un vis (deși nu era!), o salamandră străvezie a țâșnit din lăcașul ei sinistru și

s'a avântat în lungul bățului spre mâna mea! Am azvârlit bățul cât colo și n'am văzut unde a dispărut lighioana. Sângele-mi galopa prin vene și n'am știut cum să scap mai repede. În orice caz, ușor de scris, greu de făcut: dac-aș fi alunecat și m'aș fi prăbușit din nou de pe acel perete vertical, poate că norocul nu mi-ar mai fi surâs și a doua oară, dar am descoperit găuri de vârât piciorul scobite în piatră și, cu voia lui Dumnezeu, am ajuns pe buza craterului fără nici'o altă întâmplare nefericită.

Când am văzut iar norul cenușiu, tânjeam deja după tovărășia unor oameni de aceeași culoare a pielii – da, chiar și după marinarii neciopliți de la Musketa – și-am început să cobor grăbit, în ceea ce speram să fie direcția Sudului. Hotărârea inițială de a raporta tot ce văzusem (era normal, nu-i așa, ca D-l Walker, Consulul *de facto,* dacă nu *de iure,* al insulei, să fie informat despre furtul unei inimi de om?) mi s'a înmuiat pe măsură ce mă apropiam de Ocean Bay. Nici acum nu știu foarte bine ce să raportez și cui anume. Mai mult ca sigur că inima fusese a vre'unui porc, a vre'unei oi. Conștiința mea se revoltă numai la gândul că Walker și ciracii săi ar putea doborî copacii, c'ar putea vinde acele dendroglyphe unor colecționari. Voi fi fiind sentimental, poate, dar nu vreau să fiu eu cel care dă lovitura de grație neamului Moriori.[{2}]

Seara

Crucea Sudului strălucea deja pe cer când s'a întors Henry la Musketa, după ce fusese reținut de mai mulți insulari care se ceruseră și ei consultați de „Vraciul Văduvei Bryden" pentru reumele, amețelile și umflăturile lor. „Dacă toți cartofii s'ar transforma în dolari – s'a văitat prietenul meu m'aș trezi mai bogat decât Nabucodonosor!" Era îngrijorat de aventura mea nefericită (mult cenzurată) de pe Dealul Conic și a insistat să-mi cerceteze rănile. Mai devreme, o pusesem pe slujnica Indiană să-mi umple baia și ieșisem de-acolo mult revigorat. Henry mi-a oferit un borcan de balsam pentru excoriațiuni și n'a vrut să-mi ia nici'un cent pe el. De teamă că aceasta putea fi ultima ocazie de a fi consultat de un medic priceput (fiindcă Henry are de gând să refuze propunerea Căp. Molyneux), mi-am exprimat temerile vizavi de durerea pe care o simțisem. El m'a ascultat gânditor și m'a întrebat cât durau și cât de dese erau crizele. Cu părere de rău mi-a spus că nu avea nici timpul, nici aparatura necesare pentru un diagnostic complect și mi-a recomandat ca, de îndată ce ajung înapoi la San Francisco – și-anume urgent –, să caut un specialist în paraziți tropicali. (Nu m'a lăsat inima să-i spun că nu există.)

Nu reușesc s-adorm.

Joi, 14 Noiembrie

Ridicăm ancora odată cu fluxul de dimineață. Iată-mă din nou la bordul *Profetesei,* dar nu pot pretinde că mă bucur de întoarcerea pe vas. În racla mea sunt acum stivuiți trei colaci mari de odgon, pe care trebuie să mă cațăr ca s'ajung să mă-ntind pe cușetă, fiindcă nici'un deget de podea n'a rămas liber. D-l D'Arnoq i-a vândut șase butoaie cu tot felul de provizii timonierului-șef, plus un sul de pânză de corabie (spre marea scârbă a lui Walker), și a urcat el însuși la bord ca să supravegheze livrarea mărfurilor, să-și încaseze plata și să mă dea pe mine în grija Domnului. La mine-n raclă stăteam înghesuiți ca doi fântânari într'unul și același puț, așa c'am ieșit pe punte, în aerul plăcut al înserării. După ce-am discutat o serie de lucruri, ne-am strâns mâinile și D-l D'Arnoq a coborât pe keciul care-l aștepta, manevrat cu dibăcie de doi tineri servitori cu sânge amestecat.

D-l Roderick nu vede cu ochi buni cererea mea de-a muta în altă parte odgonul cotropitor, pentru că el se vede obligat să-și părăsească propria cabină (pentru motivul arătat mai jos) și să se mute la teugă, împreună cu marinarii simpli, al căror număr a sporit cu cinci Castilieni „împrumutați" de pe vasul spaniol ancorat în Golf. Căpitanul lor era întruchiparea unei adevărate Furii și numai că nu declarase război *Profetesei* – deși dintr'o eventuală încăierare tot el ar fi ieșit șifonat, la ce hârdău găurit se cheamă

că are sub comandă. Nu i-a rămas decât să le mulțumească stelelor lui călăuzitoare că numai de atâția dezertori avea nevoie Căp. Molyneux. Aceste simple cuvinte: „Destinația – California" parcă clinchetesc la fel de ademenitor ca aurul și-i momesc pe toți bărbații într'acolo precum sunt fluturii atrași de felinar. Cei cinci îi înlocuiesc pe cei doi dezertori de la Golful cu Insule și pe mateloții pierduți în furtună, dar și așa tot ne lipsesc câteva brațe ca să avem equipajul complect. Finbar îmi spune că oamenii bombăne în legătură cu noile aranjamente, pentru că așa, cu D-l Roderick așezat lângă ei la teugă, nu se mai pot bucura în voie de o sticlă de tărie.

Soarta mi-a dăruit o compensațiune minunată, după ce am aquitat nota de plată cămătărească a lui Walker (nu i-am lăsat escrocului nici măcar un cent). Tocmai îmi îndesam lucrurile în ditamai cufărul de lemn, când a intrat Henry și m'a salutat cu aceste cuvinte: „O dimineață fastuoasă, coleg de equipaj!" Dumnezeu a răspuns rugăciunilor mele! Henry a acceptat postul de Doctor pe navă și nu mai trebuie să mă-mbarc fără nici'un prieten pe ferma asta plutitoare. Așa niște catâri neghiobi sunt marinarii ăștia, că, în loc să fie recunoscători că vor avea la îndemână un Doctor care să le strângă-n atele mădularele frânte și să le trateze infecțiile, îi auzi bombănind: „Da' ce suntem noi, să ne-mpovărăm cu un Doctor care nu e-n stare să-și țină equilibrul pe bompres, ai? Vas de croazieră al Reginei?"

Trebuie să recunosc că sunt oarecum

lezat: Căp. Molyneux i-a repartizat unui Domn ca mine, care mi-am plătit costul călătoriei, numai cușeta asta lamentabilă, când avea la dispoziție de la bun început o cabină mult mai confortabilă. Cu mult mai importantă este însă promisiunea făcută de Henry că-și va pune talentele nemăsurate în slujba unui diagnostic pentru boala mea, de îndată ce vom fi ieșit pe mare. Nici nu pot descrie în cuvinte ușurarea ce m'a cuprins.

Vineri, 15 Noiembrie

Ne-am așternut drumului în zorii zilei, cu toate că Vinerea este o cobe printre marinari. (Căp. Molyneux mârâie: „Superstițiunile, Zilele Sfinților & alte blestemate de brizbizuri sunt sportul preferat al precupețelor papistașe, dar *eu* am o treabă concretă: să scot profit!") Henry și cu mine nu ne-am aventurat pe punte, pentru că toți membrii equipajului sunt ocupați cu trasul de parâme, plus că mai și bate dinspre Sud un vânt tăios, pe o mare agitată; vasul ne-a zdruncinat azi-noapte și nu s'a potolit nici astăzi. Ne-am petrecut jumătate din zi aranjând medicamentele lui Henry. Pe lângă accesoriile unui medic modern, prietenul meu deține și câteva cărți de specialitate în Engleză, Latină și Germană. Într'o casetă ține mostre de prafuri, în sticluțe cu dopuri îndesate zdravăn și cu etiquete scrise în Grecește, pe care le amestecă pentru a obține diverse hapuri și unguente. Ne-am uitat cu ocheanul de la pilotaj pe la ora prânzului și Insulele Chatham se vedeau ca niște pete de cerneală pe orizontul ca de plumb; dar tangajul & ruliul sunt primejdioase pentru cei ale căror picioare și-au îngăduit să coboare pentru o săptămână de vacanță pe țărm.

După-masă

Torgny Suedezul a bătut la ușa raclei mele. Surprins & intrigat de aerul lui secretos, l-am poftit înăuntru. S'a așezat pe „piramida" de odgon și mi-a spus în șoaptă că venea cu o propunere din partea unui grup de mateloți din equipaj. „Ne spui care-s vânele ăle mai bune, ăle tainice de le ții pentru voi, localnicii. Și noi, adică io cu-amicii mei, facem munca de săpăm. 'Mneata stai liniștit și noi îț' dăm a zecea parte."

Mi-a trebuit ceva timp ca să-nțeleg că Torgny se referea la câmpurile miniere din California. Așa că se pregătește o dezertare în masă de îndată ce *Profetesa* va fi ajuns la destinație și mărturisesc: înclin să simpatizez cu mateloții! După ce l-am asigurat de acest lucru, i-am jurat lui Torgny că nu am știință de amplasarea filoanelor de aur, pentru că în ultimele douăsprezece luni am lipsit de-acasă, dar că sunt gata să-i desenez pe gratis o hartă pe care să trec presupusele *Eldorados* – ba chiar cu plăcere. Torgny a părut mulțumit. Am rupt o filă din acest Jurnal și nici nu m'am apucat bine să schițez amplasamentul unor așezări precum Sausalito, Benecia, Stanislaus, Sacramento &c., când m'am auzit strigat de o voce batjocoritoare:

– O facem pe oracolul, ai, Domnu' Scârțâie-Pana?

Nu-l auziserăm nici'unul dintre noi pe D-l Boerhaave coborând scările de pe punte și postându-se în fața ușii mele

întredeschise! Torgny a scos un strigăt de spaimă, dezvăluindu-și vinovăția într-o clipită.

– Și care, mă rog – a continuat Secundul –, să fie treaba pe care-o ai tu, Pustulă-de-Stockholm, cu Pasagerul nostru?

Torgny a amuțit, dar eu n'am vrut să mă las intimidat și i-am răspuns zbirului că-i descriam lui Torgny „atracțiile" orașului meu, ca să se bucure mai lesne de învoirea ce avea să primească de a coborî pe țărm.

Boerhaave a ridicat din sprâncene.

– Dăm și-nvoiri de coborât pe țărm acuma, nu? Asta-i ceva nou pentru urechile mele de om bătrân. Hârtia s'o văd, Domnu' Ewing, dacă ești amabil!

N'am fost amabil. Darul meu către bietul matelot nu era treaba Olandezului.

– A, da, s'avem pardon, Domnu' Ewing! Torgny, fă bine și primește ce ți se *dăruiește*.

N'aveam ce face decât să-i întind hârtia Suedezului înlemnit. La care D-l Boerhaave s'a răstit:

– Torgny, să-mi dai *urgent* darul ăsta, că, de nu, să fiu al D… lui, o să regreți și ziua când te-a scuipat mă-ta afară din… [pana mea se revoltă & refuză să înregistreze o asemenea blasfemie]!

Înspăimântat, Suedezul s'a conformat.

– Instructiv, nu glumă, a comentat Boerhaave, plimbându-și privirile peste opera mea de cartografie. Căpitanul o să fie încântat să afle ce eforturi faci, Domnu' Ewing, ca să le faci viața mai bună zdrențăroșilor noștri marinari. Torgny, faci de veghe-n cuibu' rândunicii douăș'patru de ore. Patruș'opt, dacă te vede careva că-ți

iei vre'o pauză. Ți se face sete, 'ți bei p…

Torgny a șters-o, dar cu mine Secundul mai avea ceva de-mpărțit.

– Apele-astea colcăie de requini, Domnu' Scârțâie-Pana. Se-ațin pe lângă nave, doar-doar le-o pica-n fălci vre'un lest mai gustos. L-am văzut odată pe unu' cum mânca un pasager. Și-ăla, ca și 'mneata, n'a știut să-și vadă de sănătate și-a căzut peste bord. L-am auzit cum zbiera. Ăștia, Marii Albi, au obiceiul să *se joace* cu mâncarea, își prelungesc masa: un picior acum, o halcă mai încolo – și nenorocitu' ăla a trăit mai mult decât l-ai fi crezut în stare. Gândește-te la treaba asta, mi-a mai spus și-abia pe urmă a închis ușa raclei.

Boerhaave, ca toți zbirii & tiranii, se mândrește tocmai cu mizantropia care-l face renumit.

Sâmbătă, 16 Noiembrie

Soarta mi-a rezervat cea mai mare năpastă a călătoriei mele de până acum. O umbră din vechiul Rekohu m'a aruncat pe *mine,* care am drept unice deziderate liniștea & discreția, într'o mare de suspiciuni & bârfe! Și totuși, nu mă fac vinovat de *nici'o crimă,* poate doar de omenie creștină și de un ghinion care se ține scai de mine! Astăzi se împlinește o lună de când am ridicat ancora din Noua Galie de Sud, iar eu scriam această propoziție optimistă: „Anticipez o călătorie plictisitoare, în care n'o să se-ntâmple mai nimic." Cum își mai râde-acum de mine însemnarea asta! Ultimele optsprezece ore n'o să le uit câte zile mai am în față, dar cum nu pot nici să dorm, nici să gândesc (iar Henry s'a dus de-acuma la culcare), singura mea scăpare de nesomn este să-mi blestem Norocul schimbător pe-aceste pagini răbdătoare.

Aseară m'am retras în racla mea „rupt" de oboseală. După ce mi-am făcut rugăciunea, am stins felinarul și m'am lăsat s'alunec în brațele Somnului, legănat de vocile fără număr ale vasului, când m'a trezit o voce răgușită – *dinăuntrul raclei mele! –,* de-am sărit cu ochii larg deschiși, cuprins de panică.

– Dom' Ewing – m'a implorat vocea în șoaptă –, Dom' Ewing… io nu face rău… nu țipă, Domnu'… Rog!

M'am ridicat fără să gândesc limpede și m'am izbit cu capul de plafonul raclei. În cele două fante de lumină gălbuie care se

strecurau pe lângă ușa mea șuie și la lumina stelelor care intra pe hublou, am văzut o bucată de odgon cum se descolăcea ca un șarpe și din el se desprindea o formă neagră, de parcă s'ar fi sculat morții la Trâmbița din Urmă! Mi s'a părut că văd o mână zdravănă cum străbate bezna și-mi acoperă gura până să reușesc să strig! Agresorul mi-a șoptit:

– Dom' Ewing, io nu face rău, tu nu teamă, io prieten Dom' D'Arnoq – știi că el Creștin – rog taci!

În cele din urmă, Rațiunea mi-a învins frica. Un om se-ascundea la mine-n raclă, nu vre'un spirit. De-ar fi vrut să-mi taie gâtul ca să-mi ia pălăria, încălțările sau caseta cu documente, aș fi fost deja mort. Dacă era cumva vre'un pasager clandestin, temnicerul meu de ocazie, păi atunci el, nu eu, avea a se teme pentru viața lui. După felul sincopat în care vorbea, după silueta care i se zărea și după cum mirosea, am intuit că pasagerul clandestin era un Indian, unul singur pe o corabie cu cincizeci de Oameni Albi. Prea bine – am dat încet din cap, ca să priceapă că nu aveam de gând să strig.

Mâna lui precaută mi-a eliberat gura.

– Mă cheamă Autua, mi-a zis. Tu știi io, văzut io; vai, vai! – tu milă io…

L-am întrebat despre ce anume vorbea.

– Maori biciuit la io; tu văzut… – la care mi-am adus aminte, cu toată ciudățenia situațiunii mele, despre acel Moriori flagelat în apropiere de „Regele-Șopârlă". Asta i-a mai dat ceva curaj: Tu om bun… D-l D'Arnoq zice tu om bun… el ascunde io cabina ta ieri-seară… io scăpat… tu ajută la

io, Dom' Ewing! – și cum eu dădeam să mormăi ceva, mâna lui mi s'a pus din nou peste gură: Dacă tu nu ajută… io necaz mare mort.

Asta da – mai mult ca sigur! mi-am spus în sinea mea. Și-n plus o să mă tragi la fund și pe mine, dacă nu reușesc să-l persuadez pe Căp. Molyneux că n'am nici'un amestec! (Îmi venea să urlu de furie față de gestul lui D'Arnoq și chiar și-acuma îmi vine să urlu. De ce nu-și vedea *el* de „cauzele lui nobile" și nu-i lăsa într-ale lor pe spectatorii nevinovați?) I-am spus pasagerului clandestin că era de pe-acum în „necaz mare mort". *Profetesa* este un vas de comerț, nu un „tren-fantomă" pentru sclavii fugari.

– Io știe navigat! a insistat Negrul. Io muncit călătorie!

Atunci toate sunt bune & frumoase, i-am spus (deși aveam o vagă îndoială în legătură cu pretenția lui de a fi fost un navigator priceput) și l-am îndemnat să se pună la dispoziția Căpitanului pentru tot restul traversării.

– Nu, ei nu ascultă io! zice: „Du-te acasă înot, Negreață!" și-aruncă io la mare! Tu legist, așa? Tu merge, tu vorbește, io stai, io ascunde! Rog la tu! Căp'tan ascultă la tu, Dom' Ewing. Rog.

În zadar am căutat să-l conving: nici'un advocat nu avea mai puțini sorți de izbândă la curtea Căp. Molyneux decât yankeul aici de față, Adam Ewing. Aventura acelui Moriori era problema lui, la care eu nu voiam să mă fac părtaș. Mâna lui mi-a căutat-o pe-a mea și, când am simțit că-mi strânge degetele în jurul unui

mâner de pumnal, am rămas consternat. Mi-a cerut, pe un ton hotărât și sec:

– Atunci omoară io – și și-a dus vârful pumnalului la gât, cu un calm și o siguranță înfiorătoare.

I-am spus Indianului că e nebun.

– Io nu nebun. Tu nu ajută io, tu omoară io – același lucru. Așa e, tu știi bine. (L-am implorat să se liniștească & să vorbească în șoaptă.) Atunci omoară io. Spui alții că io atacă tu, așa că tu omoară io. Io nu vrei ajunge dat mâncare la pești, Dom' Ewing. Mai bine moare io aici.

Blestemându-mi propria conștiință prima, norocul de-al doilea și pe D-l D'Arnoq de-al treilea, l-am conjurat să-și bage pumnalul în teacă și să se-ascundă, pentru numele lui Dumnezeu, de teamă să nu-l audă vre'unul dintre membrii equipajului și să vină să vadă ce-i. Am făgăduit să-l abordez pe Căpitan la micul dejun, pentru că numai dacă voiam să-mi asigur eșecul unei asemenea întreprinderi, m'aș fi dus chiar atunci să-i tulbur somnul. Cu asta pasagerul meu clandestin s'a declarat mulțumit și mi-a mulțumit și mie. Apoi s'a strecurat la loc de unde ieșise, printre colacii de odgon, lăsându-mă pe mine cu sarcina quasi-imposibilă de a pleda pentru un Aborigen îmbarcat clandestin pe o goeletă englezească, fără ca pe capul descoperitorului & colegului său de cabină să cadă vre'o acuză de complot. După cum respira, sălbaticul părea să fi adormit. M'am simțit ispitit să țâșnesc pe ușă afară și să strig după ajutor; în ochii Domnului, însă, eram legat de cuvântul dat, chiar și unui Indian.

O babilonie întreagă: scânduri care pârâiau, catarge care trosneau, frânghii care plesneau, pânze care fluturau, picioare care tropăiau pe punte, capre care behăiau, șobolani care chițăiau, pompe care gemeau, clopotul care bătea la fiecare schimb de cart, încăierările și râsetele de la teugă, ordinele zbierate, heirupurile de la vinciuri, plus eterna legănare a tărâmului nimfei Tetis – toate-mi distrăgeau atenția, în timp ce îmi făceam socoteli cum aș fi putut să-l persuadez pe Căp. Molyneux că n'avusesem nici'un amestec în conspirația D-lui D'Arnoq (de-acuma trebuie să fiu mai vigilent ca nici'odată, ca nu cumva Jurnalul acesta să cadă sub cine știe ce ochi neprietenoși), când am auzit un țipăt în falset, care a început undeva departe, a crescut & apropiat cu iuțeala fulgerului și s-a oprit brusc pe punte, la doar trei picioare mai sus de unde mă aflam întins pe cușeta mea.

Ce sfârșit cumplit! Am rămas înlemnit, șocat & rigid, uitând și să mai respir. S'au iscat țipete și mai departe, și mai aproape, s'au înmulțit pașii care bocăneau și cineva a strigat pe un ton alarmat: „Sculați-l pe Doctorul Goose!"

– Pare rău de el, căzut din greement, acuma mort, a șoptit Indianul, când m'a văzut că mă ridic să văd ce era cu toată gălăgia. Nimic poți face, Dom' Ewing!

I-am ordonat să stea pitit și am ieșit pe ușă. Presupun că pasagerul meu clandestin și-a dat seama cât de tentat eram să profit de accident ca să-l dau de gol.

Tot equipajul se adunase în jurul unui trup care zăcea la baza catargului din

mijloc. La lumina tremurândă a felinarului, l-am recunoscut pe unul dintre Castilieni. (Recunosc: primul meu sentiment a fost de ușurare că nu Rafael, ci altul căzuse și-și găsise sfârșitul.) L-am auzit pe Islandez cum povestea că mortul câștigase la cărți rațiile de rachiu ale conaționalilor săi și că băuse toată tăria înainte să-i înceapă cartul. Henry și-a făcut apariția în cămașă de noapte, cu geanta de Doctor în mână. A îngenuncheat lângă trupul zdrobit, i-a căutat pulsul și a clătinat din cap: „Omul ăsta nu mai are nevoie de Doctor." D-l Roderick a recuperat cizmele și hainele Castilianului pentru licitație, iar Mankin a venit cu o pânză de sac ferfeniță pentru învelit cadavrul. (D-l Boerhaave are să deducă pânza de sac din profiturile licitației.) Marinarii s'au întors unii la teugă, alții la carturile lor, cu toții treziți la realitate de felul brusc în care-și aduseseră aminte de fragilitatea vieții. Henry, D-l Roderick și cu mine am rămas, ca să-i veghem pe Castilieni cum își îndeplineau ritualurile de Catolici pentru conaționalul lor, cum îl înfășurau în sac și-i încredințau trupul adâncurilor cu lacrimi și strigăte îndurerate de *adios!* „Ce *Latinos* pasionali!", a comentat Henry, urându-mi noapte bună pentru a doua oară. Eu fierbeam să-i împărtășesc prietenului meu secretul cu Indianul, dar mi-am strunit limba, ca nu cumva să-l fac să se simtă lezat de sentimentul complicității.

Lăsând în urmă scena aceea cumplită, am văzut felinarul de la popotă aprins. Finbar doarme acolo, ca să-i „descurajeze

pe hoțomani", dar și el fusese trezit de toată hărmălaia din miez de noapte. Mi-am făcut socoteala că pasagerul meu clandestin probabil nu mâncase nimic de o zi și jumătate și m'am temut – cine știe la ce grozăvii de fiară se dedă un sălbatic rămas cu burta goală? Gestul se putea întoarce foarte bine împotriva mea de dimineață, dar i-am spus bucătarului că mă roade o foame rebelă și nu-mi dă pace să adorm; așa am reușit (la preț dublu față de cel obișnuit, pe motiv de „oră nepotrivită") să procur o farfurie plină cu cârnați, varză acră și chifle tari ca niște ghiulele de tun.

Odată revenit în cabina mea înghesuită, sălbaticul mi-a mulțumit pentru bunătate și a mâncat porția aceea umilă de parcă ar fi fost la Banquetul Președintelui. Nu i-am destăinuit adevăratele mele motive: cu cât avea burta mai plină, cu atât ar fi fost mai puțin tentat să mă mănânce pe mine; în schimb, l-am întrebat de ce-mi zâmbise în timp ce era biciuit. „Durere are putere, da, da' ochii de prieten – mai multă putere", mi-a răspuns. I-am spus că nu știe mai nimic despre mine și că eu nu știu chiar nimic despre el. A făcut semn cu două degete către ochii lui, pe urmă către ochii mei, ca și cum un gest atâta de simplu ar fi constituit o explicație profundă.

Vântul s'a întețit pe măsură ce cartul de mijloc se apropia de sfârșit, făcând să pârâie lemnăria și biciuind valurile care măturau puntea. N'a trecut mult și apa de mare a pătruns și în racla mea, prelingându-se pe pereți și udându-mi pătura.

– Puteai să-ți alegi o ascunzătoare mai uscată decât aici, la mine, am spus în șoaptă, ca să verific dacă musafirul nepoftit era treaz au ba.

– Mai bine sigur ca uscat, Dom' Ewing, mi-a răspuns el tot șoptit, la fel de treaz ca și mine.

– De ce-l băteau cu atâta sălbăticie Indienii din cătun? l-am întrebat.

A urmat o liniște prelungită, apoi:

– Io văzut lumea. Nu mai este sclav bun.

Ca să păcălesc răul de mare în ceasurile acelea lungi, l-am provocat pe fugar să-mi spună povestea lui. (N'am ce face, recunosc: eram și curios, pe deasupra.) Engleza lui de baltă l-a făcut să-mi povestească atâta de dezlânat, că nu mă voi strădui s-aștern aici decât esența ei.

Bărcile Oamenilor Albi i-au adus necazuri Vechiului Rekohu, așa cum relata D-l D'Arnoq, dar și minunății. În copilăria lui, pasagerul meu clandestin de-acuma, Autua, râvnea să știe mai multe despre oamenii aceia palizi din țări a căror existență, pe vremea bunicului, ținea de tărâmul miturilor. Autua pretindea că tatăl lui se numărase printre băștinașii pe care oamenii Locotenentului Broughton i-au întâlnit la Golful Ambuscadei când au debarcat și că toată copilăria lui auzise povestea cu pricina spusă & răs-spusă: despre Marele Albatros care tăia cețurile dimineții împins de rame; despre supușii săi, înveșmântați curios și împodobiți cu penaje în culori vii, care au tras la mal cu canoele, înaintând cu spatele; despre vorbirea pocită a acelorași supuși ai

Albatrosului (o fi fost vre'o păsărească?); despre cum suflau fum pe nări; despre cum violaseră fără milă tabuul care le interzicea Străinilor să se atingă de canoele de luptă (dacă făceau așa, spurcau ambarcațiunile, care n'ar mai fi fost bune de navigat, ca și cum le-ar fi izbit cu securea); despre altercația care a urmat; despre acele „bețe urlătoare" a căror mânie magică putea să omoare omul aflat la celălalt capăt al plajei; în fine, despre fustanela viu colorată în albastru ca marea, alb ca norii și roșu ca sângele, pe care supușii au cocoțat-o în vârful unui par, apoi au plecat înapoi pe Marele Albatros la fel cum veniseră, cu canoele lor. (Drapelul respectiv a fost dat jos și înfățișat unei căpetenii care l-a purtat mândru, pân'a murit de gâlci.)

Autua avea un unchi, Koche, care s'a îmbarcat pe o balenieră cu destinația Boston pe la anul 1825. (Fugarul nu e foarte sigur de ce vârstă are.) Moriori erau prețuiți ca membri ai equipajelor pe asemenea vase, pentru că nu vor fi fost ei pricepuți într'ale războiului, bărbații din Rekohu, dar își câștigau reputația la vânatul focilor și la măiestria înotului. (De exemplu, ca să-și poată cere aleasa de nevastă, un tânăr fusese pus să plonjeze până pe fundul mării și să revină la suprafață cu câte un crab în fiecare mână și un al treilea între dinți.) Polinezienii proaspăt descoperiți, trebuie spus că le cad pradă cu ușurință Căpitanilor lipsiți de scrupule. Unchiul lui Autua, Koche, s'a întors abia după cinci ani, purtând veșminte *Pakeha,* cu cercei în urechi, cu o

pungă modestă de dolari & reali și nărăvit de-a binelea (avea inclusiv obiceiul de a „scoate fum pe nări"), cu blesteme supărătoare și cu povești despre orașe și locuri mult prea nelalocul lor ca să poată fi descrise în limba Moriori.

Autua și-a jurat să se îmbarce pe primul vas care pleca din Ocean Bay, ca să vadă cu ochii lui locurile acelea exotice. Unchiul său l-a convins pe un șef de equipaj de pe o balenieră franțuzească să-l ia la bord pe Autua, care avea pe-atunci zece ani (?), ca mus. În peregrinările sale pe mare, tânărul Moriori a văzut munții de gheață din Antarctica, balene transformate în mici insule de carne vie, apoi în butoaie cu seu; în apele nemișcate și tulburi din jurul Insulelor Encantadas a vânat țestoase uriașe; la Sydney a văzut clădiri grandioase, parcuri, calești trase de cai, doamne cu bonete pe cap & toate minunile civilizației; a transportat opiu de la Calcutta la Canton; a supraviețuit dizenteriei în Batavia; și-a pierdut o jumătate de ureche într'o gâlceavă cu niște Mexicani înaintea altarului de la Santa Cruz; a supraviețuit unui naufragiu la Capul Horn și a văzut Rio de Janeiro, chiar dacă n'a pus piciorul pe țărm; și colindând toate aceste locuri, a remarcat brutalitatea naturală a raselor mai deschise la culoare față de cele mai închise.

Autua s'a întors în vara lui 1835, de-acum un tânăr de aproximativ douăzeci de ani, priceput la cele lumești. Își făcuse planuri să ia de nevastă o localnică, să-și construiască o casă și să cultive câțiva acri de pământ, numai că, până la Solstițiul de

iarnă din anul acela, după cum relata D-l D'Arnoq, orice Moriori care nu fusese ucis fusese făcut sclav de către Maori. Anii petrecuți prin equipaje de toate neamurile nu l-au înălțat pe Autua cel întors din străini în ochii invadatorilor. (Am remarcat ce moment nepotrivit își găsise Fiul Risipitor să se întoarcă la ai săi, la care el mi-a răspuns: „Nu, Dom' Ewing, Rekohu *cheamă* io acasă, io *vede* moartea ei, io *știe*" – și s'a lovit peste cap – „Adevăr".)

Stăpânul lui Autua era chiar acel Maori cu șopârle tatuate pe piele, Kupaka se numea, care-i anunțase pe sclavii săi îngroziți & îngenuncheați că scopul lui era să-i curețe de idolii lor mincinoși („Ce, v'au scăpat zeii voștri?", i-a întrebat Kupaka la modul retoric), de limba lor spurcată („Biciul ăsta al meu vă-nvață să vorbiți Maori!"), de sângele lor stricat („Atâta v'ați prăsit între voi, că v'ați diluat *mana* străveche!"). De-atunci înainte, orice împerechere între Moriori a fost proscrisă și orice progenitură ieșită dintr'un bărbat Maori și o femeie Moriori a fost declarată Maori. La început, cei care n'au respectat interdicția au fost omorâți în cele mai sinistre feluri, iar supraviețuitorii au ajuns de-au trăit în acea stare de letargie provocată de o subjugare brutală. Autua a defrișat pământul, a plantat grâu și a îngrijit porci pentru Kupaka până i-a câștigat încrederea suficient cât să poată fugi. („Locuri secret la Rekohu, Dom' Ewing, râpe, puțuri, grote la Pădurea Motoporoporo, ascuns adânc nu miroase nici'un câine acolo." Presupun că peste un asemenea loc secret dădusem și eu.)

După un an, a fost prins din nou, dar sclavii Moriori se răriseră deja prea mult ca să mai fie măcelăriți fără discernământ. Maori de condiție modestă erau nevoiți să trudească laolaltă cu sclavii, ceea ce nu le plăcea deloc. (Se plângeau: „De ce am părăsit pământul strămoșilor noștri din Aotearoa, pentru insula asta nenorocită?") Autua s'a făcut scăpat din nou și în această a doua rundă de libertate a fost adăpostit în taină, timp de câteva luni, de D-l D'Arnoq, care și-a asumat un risc deloc neglijabil. În acest interval a fost botezat Autua și atras în tabăra Domnului.

Oamenii lui Kupaka l-au prins din urmă pe fugar după un an și șase luni, dar de-acum stăpânul iute la mânie căpătase un anumit respect față de spiritul lui Autua. După ce a pus să fie biciuit ca pedeapsă, Kupaka i-a dat sclavului sarcina să-i pescuiască hrana. În această nouă slujbă, Moriori a răbdat să-i mai treacă un an din viață, până când, într'o după-masă, a descoperit un pește foarte rar, *moeeka,* dând din coadă în năvodul lui. Nevestei lui Kupaka i-a spus că acest rege printre pești nu putea fi mâncat decât de un rege între oameni și a învățat-o cum să i-l pregătească soțului ei. („Tare-tare otrăvitor peștele-ăsta *moeeka,* Dom' Ewing. Mușc o dată & dorm, nu mai scol nici'odată.") În timpul ospățului din noaptea aceea, Autua s'a strecurat afară din îngrăditură, a furat canoea stăpânului și a vâslit contra curentului, pe marea agitată și neluminată de Lună, până la insula nelocuită Pitt, aflată la două leghe Sud de Insula Chatham (numită Rangiauria în Moriori și ținută la

mare stimă, ca fiind locul de naștere al Omenirii).

Norocul a fost de partea lui Autua, care a ajuns cu bine în zori, în timp ce se stârnea o furtună, așa că nici'o canoe n'a pornit în căutarea lui. În Edenul său Polinezian, a supraviețuit cu țelină sălbatică, năsturel, ouă, fructe sălbatice, cu câte un pui de mistreț din când în când (nu risca să facă focul decât la adăpostul întunericului sau al cețurilor) și cu credința că, în sfârșit, Kupaka își primise pedeapsa cuvenită. Dar nu-i fusese greu de suportat singurătatea? „Noaptea, io vorbește cu strămoșii. Ziua, spune la păsări povești din Maui & păsări spune poveștile mării la io."

Așa a trăit fugarul meu și a văzut schimbându-se multe anotimpuri, până în Septembrie trecut, când o viforniță de iarnă a făcut să eșueze, tocmai pe reciful Insulei Pitt, baleniera *Eliza* din Nantucket. Toți marinarii s'au înecat, dar D-l Walker, întotdeauna zelos când vine vorba să câștige ușor câteva guinee, a și traversat strâmtoarea să vadă ce se mai putea salva. Când a văzut acolo semne de locuire, ba chiar și vechea canoe a lui Kupaka (fiecare este cioplită cu însemne unice), și-a dat seama că descoperise o comoară care i-ar fi interesat pe vecinii săi Maori. După alte două zile, o întreagă partidă de vânătoare a pornit de pe insula cea mare, trăgând la rame înspre Insula Pitt. Autua s'a așezat liniștit pe plajă și s'a uitat la ei cum se apropiau; un singur lucru l-a surprins: vechiul lui dușman Kupaka, ceva mai cărunt acum, dar viu și nevătămat, înălța de zor cântări de luptă.

Și oaspetele meu nepoftit și-a încheiat povestirea: „Nenorocitu' de câine lacom fură *moeeka* din bucătărie, mănâncă & moare, nu Maori. Da, Kupaka pune io la biciuit, da' e bătrân & departe casă și *mana* lui golită și-nfometată. Maori trăiește războaie & răzbunări & conflict – pacea chinuitoare la ei. Mulți pleacă 'napoi Zelanda. Kupaka n'are unde, pământu' lui nu mai e, gata! Ei, săptămâna fost, Dom' Ewing, io vede tu și io știe, tu scapă io, io știe bine."

Cartul de dimineață a tras clopotul de patru ori. Hubloul meu trăda niște zori cu ploaie. Reușisem să dorm puțin, însă rugăciunile mele ca până în zori fugarul Moriori să se facă nevăzut rămăseseră fără ecou. L-am conjurat să se prefacă, dacă-l întreba cineva, că *abia acum își făcuse cunoscută prezența* și să nu pomenească nimic despre conversația noastră nocturnă. Mi-a făcut semn că pricepuse, dar eu tot mă temeam de ce era mai rău: că istețimea unui Indian nu se putea măsura cu viclenia unui Boerhaave.

Am ieșit pe culoar și m'am îndreptat spre popota ofițerilor *(Profetesa* se zvârcolea ca un mânz neîncălecat), am bătut la ușă, am intrat. D-l Roderick & D-l Boerhaave ascultau ceva ce spunea Căp. Molyneux. Mi-am dres glasul și le-am urat tuturor bună dimineața, la care simpaticul nostru Căpitan s'a răstit la mine:

– Dacă vrei să-mi fie dimineața bună, poți să te c… de-aici repejor, una-două!

Păstrându-mi calmul, am întrebat *când* era dispus Căpitanul să-și facă puțin timp

ca să afle despre un Indian, pasager clandestin, care tocmai se ivise dintre colacii de odgon ce ocupau aceeași așa-zisă cabină ca și mine. În tăcerea care a urmat, chipul palid, de broscoi în călduri, al Căp. Molyneux s'a făcut roșu ca o fleică de vită pusă la frigare. Până să izbucnească el, am adăugat că pasagerul clandestin pretindea că este un marinar destoinic și cerea cu umilință să-i fie îngăduit să-și câștige costul călătoriei prin muncă.

D-l Boerhaave i-a luat-o înainte Căpitanului cu acuzațiile previzibile și a conchis:

– Pe vasele de comerț olandeze, cine-ascunde vre'un pasager clandestin îi împărtășește soarta!

I-am reamintit Olandezului că *noi* navigam sub pavilion englez și l-am întrebat de ce credea că *eu,* presupunând c'aș fi adăpostit un clandestin printre colacii de odgon, aș fi cerut & răscerut, încă de Joi seara, ca stiva de frânghie nepoftită să fie luată de-acolo, ceea ce ar fi însemnat să-mi fie descoperită zisa „conspirație"? Dacă tot nimerisem drept la țintă cu întrebarea, mi-am luat avânt și l-am asigurat pe Căp. Molyneux că fugarul botezat Creștin recursese la această măsură extremă de teamă ca stăpânul lui Maori, care jurase că avea să-i mănânce „ficații calzi" (am mai presărat și eu niște „mirodenii" peste versiunea mea a evenimentelor), să nu-și îndrepte mânia păgână împotriva celui care l-ar fi făcut scăpat.

– Și-adică blestematul de Negrotei mai vrea să-i fim și *recunoscători?!* a exclamat

D-l Boerhaave.

– Nu, am răspuns eu, acest Moriori cere doar să i se dea o șansă de-a se arăta util *Profetesei,* la care D-l Boerhaave a sărit și mai vehement:

– Un clandestin e-un clandestin și dacă se c…ă pepite de aur! Cum îl cheamă?

I-am răspuns că nu știam, pentru că nu stătusem la discuții cu el, ci venisem de îndată să-l înștiințez pe Căpitan. La care Căp. Molyneux a vorbit și el, în sfârșit:

– Și zici că-i marinar instruit clasa-*ntâi,* ai? Furia inițială îi mai trecuse la gândul că se putea folosi de încă două mâini de care avea nevoie & pe care nu trebuia să le plătească. Și e Indian, ai? Pe unde și-a făcut veacul?

Am repetat că două minute nu-mi fuseseră de-ajuns ca să-i aflu povestea vieții, dar că instinctul meu îmi spunea că Indianul ăsta, cel puțin, nu spunea baliverne.

– Domnu' Roderick, a zis Căpitanul mângâindu-și barba, ia du-te 'mneata cu Pasagerul nostru & cu instinctul lui și adu-mi-l pe sălbaticul lor personal lângă arborele artimon, după care i-a azvârlit Secundului o cheie: Domnu' Boerhaave, dacă nu te superi, pușca mea cu alice.

Șeful de equipaj și cu mine am făcut ce ni se spusese. D-l Roderick m'a prevenit:

– Riscantă treabă! Singurul regulament care funcționează la bordul *Profetesei* este Bunul Plac al bătrânului.

I-am răspuns că mai este un regulament, numit Conștiință, care funcționează ca o *lex loci* oriunde ajunge privirea Domnului. Autua își aștepta

judecata în izmenele de bumbac pe care mi le cumpărasem la Port Jackson (de pe keciul D-lui D'Arnoq urcase la bord numai cu o cârpă atârnată în față, ca toți sălbaticii, și cu un colier de colți de requin la gât). Spinarea o avea la vedere. Urmele loviturilor de bici ar fi constituit mărturii – așa speram eu – ale rezistenței sale și ar fi născut o anume compasiune în piepturile celor care le vedeau.

Șobolanii din spatele cortinei răspândiseră vestea că avea să fie distracție și cea mai mare parte a equipajului se adunase pe punte. (Aliatul meu, Henry, încă dormea, neavând habar de primejdia în care mă aflam.) Căp. Molyneux l-a măsurat pe Moriori din cap până-n picioare, parc'ar fi evaluat un catâr, și i-a vorbit în acești termeni:

– D-l Ewing, care nu știe *nimic* despre felul în care-ai ajuns pe vasul meu, zice că te consideri marinar.

Autua i-a răspuns plin de curaj și demnitate:

– Da, Dom' Căpitan, Domnu', doi ani pe baleniera *Mississippi* din Le Havre, Căpitan Maspero, și patru ani pe *Cornucopia* din Philadelphia, Căpitan Caton, trei ani pe navă de comerț de la India la Anglia…

Căp. Molyneux l-a întrerupt & l-a întrebat de izmene:

– Nădragii ăștia de unde i-ai șterpelit, de jos din cabină?

Dar Autua, care-și dăduse seama că judecata lui mă privea și pe mine, a zis:

– Domnu' ăsta Creștinu' mi-a dat io, Domnu'.

Întregul equipaj s'a uitat încotro arăta

cu degetul fugarul, înspre mine adică, iar D-l Boerhaave a căutat fisura din armura mea.

– Nu, zău? Și *când* ți-a făcut el darul ăsta?

Eu mi-am amintit de-un aphorism al socrului meu: „Ca să păcălești un judecător, prefă-te fascinat; ca să tragi în piept o sală-ntreagă de judecată, prefă-te plictisit" – așa c'am pretins că-mi intrase ceva în ochi. Răspunsul Indianului fugar a demonstrat o percepție de primă mână:

– Zece minute-n urmă, Domnu'. Io nu haine, zice Domnu' ăsta: gol nu-i bine, ia și-mbracă asta.

– Dacă ești marinar, a zis Căpitanul făcând semn cu degetul mare în sus, ia să te vedem cum cobori rândunica de pe arborele-ăsta principal!

Auzind asta, pasagerul clandestin a devenit șovăitor și nehotărât, iar eu, conștient că pusesem un rămășag nebunesc pe cuvântul unui Indian, care se putea întoarce lesne împotriva mea. Dar Autua și-a dat seama că i se întindea o capcană:

– Domnu', ăsta catarg nu pricipal, ăsta catargu' artimon, da?

Căp. Molyneux a încuviințat din cap cu o figură impasibilă.

– Atunci, fii bun și coboară tot rândunica, dar de pe arborele-ăsta *artimon.*

Autua s'a năpustit pe catarg în sus, iar mie mi s'a'părut că nu era pierdută chiar orice speranță. Soarele ivit la orizont strălucea în apă și ne făcea pe toți să ne mijim ochii.

– Pregătește pușca și ochește, i-a ordonat Căpitanul D-lui Boerhaave, de îndată ce fugarul a trecut de verga brigantinei. Tragi la comanda mea!

Eu am sărit să protestez din toate puterile: Indianul primise taina sfântă a Botezului. Dar Căp. Molyneux mi-a spus să tac, dacă nu voiam să mă-ntorc înot până-n Insulele Chatham. Nici'un Căpitan american n'ar împușca un om cu-atâta ticăloșie, nici măcar un Negrotei! Fugarul Moriori a ajuns la verga cea mai de sus și l-am văzut umblând pe ea cu dexteritate de maimuță, cu toată marea agitată. Văzând cum se strângea pânza, unul dintre cei mai „dați dracu'" din tot equipajul, un Islandez încruntat și un marinar întotdeauna treaz, săritor și muncitor a căzut în admirație față de Autua, în auzul tuturor celorlalți:

– Coloratu' ăsta-i la fel ca mine, dat dracu', și-are cârlige la picioare, nu degete!

Atâta m'am simțit de recunoscător, că i-aș fi sărutat bocancii!

N'a trecut mult și Autua s'a coborât de pe artimon cu tot cu pânza, operațiune altminteri dificilă și pentru o equipă de patru oameni. Căp. Molyneux a mormăit ceva ce voia să fie o încuviințare și i-a ordonat D-lui Boerhaave să lase pușca jos.

– Da' să fiu al D...lui, dacă-i plătesc fie și-un cent unui clandestin! Să facă bine să-și câștige traversarea până-n O-hawaii. Dacă-și vede de treabă, când ajungem acolo poa' să se-nroleze și el ca toată lumea. Domnu' Roderick, pune-l în locul Spaniolului mort.

Am tocit vârful penei ca să povestesc evenimentele zilei. Și s'a mai și făcut atâta de întuneric, de nu mai văd nimic.

Miercuri, 20 Noiembrie

Briză puternică dinspre Răsărit, foarte sărată și tăioasă. Henry m'a consultat așa cum promisese și are vești proaste, chiar dacă se putea și mai rău. Durerea mea provine de la un parazit, *Gusano coco cervello.* Este un vierme cu răspândire endemică de-a lungul & de-a latul Melaneziei și Polineziei, dar cunoscut științei numai de vre'o zece ani. Se înmulțește prin canalele împuțite ale Bataviei – fără îndoială, portul în care m'am infectat eu însumi. Odată ingerat, călătorește prin vasele de sânge ale gazdei până în partea anterioară a cerebelului. (De unde și migrenele mele & amețeala.) Amplasat în creier, intră într'o fază de gestațiune. Îmi spune Henry: „Ești un om realist, Adam, așa că hapurile Dumitale o să fie neîndulcite. Dacă larvele parazitului apucă să eclozeze, creierul victimei se transformă într'o conopidă colcăitoare. Gazele de putrefacție presează asupra timpanelor și globilor oculari până-i fac să plesnească, și-atunci se-mprăștie un norișor de spori de *Gusano coco.*"

După ce mi se rostește condamnarea la moarte cu aceste cuvinte, urmează comutarea sentinței & apelul. Un amestec de alkaloid de *urussium* și mangan de Orinoco va face să mi se calcifieze parazitul, iar o rășină laphrydictică îl va dezintegra. „Farmacia" lui Henry conține toate aceste ingrediente, dar dozarea lor precisă este esențială. Mai puțin de o jum. de dram nu reușește să-l elimine pe *Gusano*

coco, iar prea mult îl vindecă pe pacient omorându-l. Doctorul mă avertizează: înainte ca parazitul să moară, săculeții lui de otravă plesnesc și-și revarsă conținutul, așa încât mă voi simți și mai rău până când voi ajunge să fiu complect vindecat.

Henry m'a conjurat să nu suflu nimănui o vorbă despre starea mea, fiindcă hiene precum Boerhaave abia așteaptă ca marinarii vulnerabili & ignoranți să devină ostili în fața unor maladii despre care n'au habar. („Am auzit mai demult despre un marinar care i-a arătat altuia un semn de lepră la doar o săptămână după ce plecaseră din Macao și-i aștepta drum lung până hăt, la Lisabona" – mi-a povestit Henry – „și tot equipajul s'a unit & l-a săltat pe bietul nenorocit peste bord, fără nici'o altă întrebare.") Cât va dura convalescența mea, Henry s'a angajat să informeze „gura târgului" că D-l Ewing are o ușoară febră din cauza climei și că el mă va îngriji personal. Când am pomenit despre onorariul lui, s'a strâmbat la mine: „Onorariu? Da' ce ești dumneata, vre'un viconte ipohondru care-și îndeasă pernele cu bilete de bancă? Providența mi te-a încredințat – și mă-ndoiesc să existe pe toată întinderea albastră a Pacificului cinci oameni care să te știe vindeca! Așa că onorariul va fi onorific. Tot ce te rog, dragul meu Adam, este să fii un pacient ascultător! Te rog mult: să iei prafurile pe care ți le dau și să rămâi în cabina Dumitale. Trec să văd ce faci după ce termin cu toate japițele-astea."

Doctorul meu este ca un diamant netăiat & fără ape. Chiar acum, când scriu

aceste cuvinte, am ochii plini de lacrimi de recunoștință.

Sâmbătă, 30 Noiembrie

Prafurile lui Henry sunt un tratament cu adevărat miraculos. Inhalez particulele vitale de pe o spatulă de fildeș și pe dată simt cum toată ființa mea se înfierbântă ca de-o bucurie incandescentă. Simțurile mi se ascut, chiar dacă mădularele îmi amorțesc. Noaptea, parazitul încă se mai răsucește, precum degețelele unui bebeluș nou-născut, provocându-mi spasme de durere și vise deopotrivă obscene & înfricoșătoare. „Semn clar" – mă consolează Henry – „că viermele Dumitale reacționează la vermicidul nostru și-și caută refugiu în profunzimile canalelor cerebrale, de unde izvorăsc viziunile. În zadar se-ascunde *Gusano coco,* dragul meu Adam, în zadar! Tot îl scoatem noi afară până la urmă!"

Luni, 2 Decembrie

Ziua, în racla mea e mai cald decât într-un cuptor și mi se întâmplă să stropesc paginile acestea cu sudoare. Soarele tropical umple și decolorează cerul amiezii. Oamenii muncesc pe jumătate goi, cu partea de sus a trupurilor arsă de soare și capetele acoperite cu pălării de paie. Scândurile punții transpiră gudron fierbinte, care ți se lipește de tălpi. Câte-o răpăială de ploaie se iscă din senin și se sfârșește la fel de brusc, iar puntea se usucă într'un minut, sfârâind. Marea de culoarea argintului-viu sclipește ca o Armada de cuirasate portugheze, peștii zburători minunează ochiul privitorului și umbre gălbui de requini-ciocan îi dau târcoale *Profetesei.* Mai devreme, am călcat pe un calmar care se azvârlise de unul singur peste parapet! (Ochii & ciocul lui mi-au amintit de socrul meu.) Apa cu care am plecat de pe Insula Chatham este acum sălcie și, fără un deget de rachiu în ea, mi se revoltă stomacul când o beau. Când nu joc șah cu Henry, fie în cabina lui, fie la popotă, mă odihnesc în racla mea până când Homer mă leagănă s'adorm în ritmul valurilor și să visez corăbii de Atenieni.

Ieri mi-a bătut la ușa raclei Autua, ca să-mi mulțumească pentru felul în care-i salvasem pielea. Mi-a spus că-mi rămâne dator (asta cam așa e), până-n ziua când și el îmi va salva *mie* viața (sper să nu vie nici'odată!). L-am întrebat cum i se păreau noile lui îndatoriri. „Mai bine decât sclav Kupaka, Domnu' Ewing!" Oricum,

înțelegând că mă temeam să nu ne vadă cineva stând de vorbă și să-i dea raportul Căp. Molyneux, Moriori s'a întors la teugă și de-atunci nu m'a mai deranjat. Henry m'a prevenit: „Una e să-i azvârli un os unui Negrotei, și cu totul altceva să te-mprietenești cu el pe viață! Amicițiile dintre rase, dragul meu Ewing, nu trebuie să depășească nici'odată afecțiunea dintre un câine de vânătoare credincios și stăpânul lui."

Noaptea, înainte de culcare, Doctorul și cu mine facem o mică plimbare pe punte. E plăcut, fie și numai ca să respiri aerul răcoros. Nu-ți poți lua ochii de la întinderile de mare fosforescentă și de la miriadele de stele care străbat cerul între un orizont și altul. Azi-noapte, oamenii s'au adunat pe puntea de la teugă, să împletească iarbă și să facă frânghii la lumina felinarelor, și se vede treaba că interdicția legată de „supraaglomerare" pe puntea de la prova nu s'a mai aplicat. (De la „Incidentul Autua" încoace, disprețul conținut în expresia „Domnu' Scârțâie-Pana" s'a mai diluat, ca și expresia în sine.) Unghie-Ncovoiată a cântat zece versuri despre bordelurile din toată lumea, suficient de porcoase cât să pună pe fugă până și pe cel mai libertin satir. Henry a contribuit și el cu un al unsprezecelea vers (despre Mary ca parfumul verii în faptul serii), după care-ai fi zis că aerul însuși devenise melancolic. Rafael a fost următorul obligat să spună ceva. S'a așezat călare pe bombardă și a intonat versurile acestea cu o voce neșcolită, însă curată & adevărată:

O, Shenandoah, dor mi-e de tine,
Hee-eei, tu, apă rostogolită.
O, Shenandoah, vin către tine,
Mare-i Missouri, tare se-agită.
O, Shenandoah, fiica ta-mi place,
Vale frumoasă, loc plin de pace.
Barca se-avântă, vântul se-abate,
Frânghia se-ntinde, pânza se zbate.
Hai, Missouri, despică pământul,
Pânzele toate suflă-le vântul.
O, Shenandoah, marea-mi iubire,
Până la moarte drag-amintire.

Tăcerea unor brute de marinari este un semn de apreciere mai ceva decât orice panegiric al unui erudit. De unde & până unde știa Rafael, un tânăr născut pe tărâm australian, acel cântec despre America? „Nu știam că-i de-al yankeilor", s-a explicat el stânjenit. „Mi l-a-nvățat Mama 'nainte să moară. E singurul lucru ce-l am de la ea. Mi-a rămas în cap." Pe urmă, s-a întors la lucrul lui, cu niște gesturi de-o eleganță bizară. Henry și cu mine iar am simțit genul de ostilitate pe care le-o arată lucrătorii celor care stau și se uită la ei, așa că i-am lăsat să trudească în legea lor.

Recitindu-mi însemnarea din 15 Octombrie, când am făcut cunoștință cu tânărul Rafael în timp ce și eu, și el sufeream de *mal-de-mer* pe Marea Tasmaniei, sunt uimit să văd cum un băiat frumos, care clocotea de emoție la prima lui călătorie pe mare și părea atâta de doritor să le fie tuturor pe plac, s'a transformat în tânărul acesta morocănos în doar șase săptămâni. Frumusețea-i

luminoasă parcă s'a topit și a scos la iveală marinarul cu mușchi numai-fibră-și-tendon, cum o s-ajungă. Încă de pe-acum s'ar zice că s'a obișnuit să bea rom îndoit cu apă. Henry susține că „evadarea lui din cocon" este inevitabilă *bon gré mal gré*[3] și presupun că are dreptate. Spoiala de educațiune & sensibilitate pe care i-a dat-o lui Rafael binefăcătoarea lui de la Brisbane, D-ra Fry, nu-i face deloc bine unui însoțitor de bord într'un talmeș-balmeș cum este lumea teugii. Ce mi-aș dori să-l pot ajuta *eu!* Pentru că și eu, dacă nu i-aș fi avut pe D-l & D-na Channing, aș fi avut parte, în schimb, de-o soartă probabil foarte asemănătoare cu a lui Raf. L-am întrebat pe Finbar ce credea: oare băiatul „își găsise locul potrivit"? Răspunsul equivoc al lui Finbar – „Locul potrivit de băgat *ce anume,* Domnu' Ewing?" – a stârnit râsete la popotă și temeri în sufletul meu.

Sâmbătă, 7 Decembrie

Pescărușii zburau în cercuri pe deasupra noastră, rândunicile-de-mare cenușii pluteau pe valuri în jurul nostru și furtunarii stăteau cocoțați pe velatură. Pești asemănători cu calcanii fugăreau alți pești, asemănători cu scrumbiile. În timp ce Henry și cu mine luam cina, o furtună de musculițe violacee, parcă ieșite din crăpăturile Lunii, au așternut peste felinare, chipuri, mâncare și orice altă suprafață un strat colcăitor de aripioare. Ca și cum ar fi vrut să confirme prezența acestor vestitori ai insulelor din apropiere, omul cu plumbul de sondă a strigat că adâncimea era de numai optsprezece stânjeni. D-l Boerhaave a ordonat să fie coborâtă ancora, ca să nu ne trezim purtați în derivă peste vre'un recif în timpul nopții.

Albul ochilor mei are o culoare gălbuie, lămâioasă, cu marginile pleoapelor înroșite și dureroase. Henry mă asigură că sunt simptome bine-venite; totuși, îmi ascultă rugămintea și-mi prepară o doză sporită de vermicid.

Duminică, 8 Decembrie

Sabatul nefiind respectat la bordul *Profetesei,* azi-dimineață Henry și cu mine am hotărât să organizăm o scurtă ședință de Lecturi Biblice în cabina lui, în stilul „Biserica-în-esența-ei" al congregației de la Ocean Bay, „încălecată" peste carturile de dimineață și dinainte de prânz, pentru ca deopotrivă schimburile de la babord și tribord să ni se poată

Scrisori de la Zedelghem

CHÂTEAU ZEDELGHEM,
NEERBEKE,
FLANDRA DE VEST
29-VI-1931

Sixsmith,

Am visat că stăteam într'un magazin de porțelanuri atât de ticsit de la podea până la tavanul foarte înalt cu șiruri întregi de antichități ș.a.m.d. stivuite pe rafturi, încât, dacă aș fi făcut cea mai mică mișcare, multe dintre ele ar fi căzut și s'ar fi făcut țăndări. Exact asta s'a și întâmplat, numai că, în locul unui zgomot asurzitor de vase sparte, s'a auzit o coardă magnifică, semi-violoncel, semi-celestă, re major (?), pe care au răsunat patru măsuri. Cu încheietura mâinii am răsturnat o chestie gen vas Ming de pe piedestalul ei: mi bemol, toate corzile, splendid, transcendent – plâns de îngeri, nu altceva. Dac'am văzut așa, pentru nota următoare într'adins am făcut zob o figurină reprezentând un bou, pe urmă o lăptăreasă, un Copil de Sâmbătă[{4}]: aerul s'a umplut de praf de cioburi, capul meu – de armonii divine. Ah, dar ce muzică! L-am zărit pe taică-miu ținând socoteala cât valorau obiectele zdrobite, dar *trebuia* s'ajut muzica să continue. Știam c'aș fi devenit cel mai mare compozitor al secolului, cu condiția să fac în așa fel încât muzica să fie a mea. Un Cavaler Râzând de-a dreptul monstruos, izbit de perete, a declanșat o baterie înfundată de percuții.

M'am trezit în apartamentul meu din aripa de vest de la Imperial, cu creditorii

lui alde Tam Brewer mai-mai să-mi dărâme ușa și cu multă agitație pe coridor. N'au putut s'aștepte nici măcar să mă bărbieresc – nu-ți vine să crezi câtă vulgaritate la mitocanii ăștia! N'am avut de ales și-a trebuit să ies repejor *via* fereastra de la baie, înainte ca hărmălaia să-l împingă pe director să verifice dacă domnul acela tânăr de la numărul 237 posedă mijloacele necesare pentru a-și regla contul deloc de neglijat. Evadare deloc lipsită de peripeții, trebuie să recunosc. Burlanul s'a desprins din cercurile de metal în care era fixat, făcând un zgomot ca de vioară brutalizată, și vechiul tău prieten s'a dus în joooos-jos-jos. Pe buca dreaptă am o vânătaie oribilă. Mare minune că nu mi-am rupt șira spinării și nici nu m'am înfipt în sulițele gardului! Învață din experiența asta, Sixsmith. Când ești insolvabil, redu-ți bagajele la minimum și ia-ți o valiză suficient de rezistentă cât s'o poți azvârli pe vreun trotuar londonez de la fereastra situată la demisol sau cel mult la etajul întâi. Insistă la hoteluri să nu ți se dea camere mai sus. M'am ascuns într'o ceainărie vârâtă într'un cotlon plin de zgură de la Gara Victoria și am încercat să pun pe hârtie muzica din magazinul de porțelanuri pe care o visasem – dar n'am reușit să trec dincolo de două măsuri amărâte. Aș fi fost în stare să m'arunc direct în brațele lui Tam Brewer, numai să am din nou parte de muzica aia. Stare de spirit mizerabilă. În jurul meu, numai genul muncitoresc: dinți stricați, voci de papagal și un optimism lipsit de orice

temei. Te ia cu fiori când te gândești cum o blestemată noapte de *baccarat* poate să-i schimbe omului statutul social absolut ireversibil. Toți ăia de-acolo, ce erau – muncitori, șoferi de taxi, vânzători – aveau mai multe jumătăți de coroană și firfirici de trei penny dosite prin saltelele lor jegoase de Stepney decât puteam pretinde eu, Fiul unei Figuri Ecleziastice. Mă uitam pe-o alee: niște biete slugi de conțopiști viermuind în toate direcțiile ca treizecidoimile dintr'un *allegro* beethovenian. Dacă mă temeam de ei? Nu, mă temeam să *n'ajung* la fel ca ei. Ce valoare mai au învățătura, educația, talentul, dacă n'ai nici măcar un țucal în care să te pișii?

Tot nu-mi vine să cred – eu, absolvent de Caius, amenințat de o viață de mizerie! Hotelurile onorabile nu mă mai îngăduie-n holurile lor. Hotelurile neonorabile cer plata cu banii jos. Sunt exclus de la orice masă de joc respectabilă de la nord de Pirinei. Oricum, iată la ce concluzii am ajuns după ce mi-am analizat opțiunile:

(i) Să folosesc bruma de fonduri pe care o mai am ca să obțin o cameră de doi bani la o pensiune oarecare, să mă milogesc de câteva guinee, acolo, la Unchiul Cecil S.R.L., să le învăț pe domnișoarele înțepate să descifreze notele și pe domnișoarele bătrâne și acre să-și îmbunătățească tehnica. Haide, fii serios: dacă m'aș pricepe să mimez politețea față de toți neghiobii, și-acum l-aș pupa-n fund pe profesorul Mackerras, cum fac foștii mei colegi de facultate. Nu, nici nu te mai obosi s-o spui: *nu pot* să dau fuga înapoi la Pater cu un

nou *cri de cœur*[5]. N'aș face decât să justific toate vorbele otrăvite pe care le-a spus vreodată despre mine. Mai degrabă aș sări de pe Podul Waterloo și m-aș lăsa în grija Bătrânei Tamise. Vorbesc serios.

(ii) Să vânez alți absolvenți de Caius, să le gâdil orgoliul și să mă autoinvit la ei pe durata verii. Soluție problematică din aceleași motive ca și (i). Cât timp aș putea masca faptul că portofelul meu e-n mare suferință? Cât aș putea abuza de mila lor, de masa lor?

(iii) Să joc la curse – dar dacă pierd?

Ești în stare să-mi reamintești că eu singur m'am adus în situația de față, Sixsmith, dar las'o și tu mai moale cu teoriile mic-burgheze și încearcă să vezi lucrurile și din perspectiva mea. Pe unul dintre peroanele aglomerate ale gării, un conductor a anunțat că trenul în direcția Dover, către vaporul care urma să plece spre Ostende, avea o întârziere de treizeci de minute. Conductorul ăla a fost ca un crupier pentru mine – parcă m-ar fi invitat să-mi plasez miza. Dacă omul ar sta liniștit, ar tăcea și ar *asculta,* iată: i s'ar deschide înainte o lume întreagă de posibilități din care să-și aleagă, mai ales într'o gară sumbră, londoneză. Mi-am dat pe gât ceaiul onctuos și m'am îndreptat către casele de bilete de la capătul celălalt al holului uriaș. Un bilet dus-întors până la Ostende costa prea mult – atât de pârlit am ajuns așa c'a trebuit să mă mulțumesc cu unul numai dus. M'am urcat în vagon exact în clipa în care sirena locomotivei scuipa în eter un roi de Furii, ca o piculină. Și-am luat-o din loc.

Acum să-ți dezvălui planul meu inspirat de un articol din *Times* și de o lungă visare cu ochii deschiși în apartamentul de la Savoy, după o beție. Cică-n apele liniștite ale Belgiei, la sud de Bruges, trăiește retras un compozitor englez, un anume Vyvyan Ayrs. Precis că n'ai auzit de el, pentru că tu ești un ageamiu într'ale muzicii, dar află că e o mare figură – singurul britanic din generația lui care respinge tot ce e pompos, ocazional, rustic și șarmant. N'a mai produs nicio piesă nouă de la începutul anilor '20, din cauza bolii – este pe jumătate orb și, practic, nu poate ține un toc în mână –, dar în recenzia din *Times* la piesa lui *Magnificat*[{6}] *secular* (interpretată săptămâna trecută, la Sfântul Martin) se vorbește c'ar avea un sertar plin de lucrări neterminate. În visarea de care vorbeam se făcea că plecam în Belgia, îl convingeam pe Vyvyan Ayrs că avea nevoie de mine pe post de asistent personal, acceptam propunerea lui să mă școlească, după care țâșneam ca o stea pe firmamentul muzical, îmi construiam un nume și o avere pe măsura talentelor mele și-l obligam pe Pater să recunoască: da, fiul pe care și l-a dezmoștenit chiar *este* Robert Frobisher, cel mai mare compozitor britanic al vremii sale.

Și de ce nu? Alt plan mai bun oricum n'aveam. Precis că mormăi și clatini din cap, Sixsmith – doar te știu –, dar și zâmbești, iar eu tocmai de-aia te iubesc. Drumul înspre Canalul Mânecii fără niciun incident… suburbii sinistre, câmpuri plictisitoare, un Sussex mizer. La Dover te și sperii câți dintre angajați sunt bolșevici;

falezele despre care s'au scris atâtea versuri sunt romantice ca dosul meu și, la culoare, de o nuanță similară. Mi-am schimbat ultimii șilingi în franci, în port, și mi-am luat în primire cabina de pe *Regina din Kent,* o copaie ruginită care părea suficient de bătrână ca să-și fi început cariera în Războiul Crimeei. Nu m'am lăsat convins de un tânăr însoțitor de bord, cu mutră de cartof, că uniforma lui burgundă și barba indecisă meritau să primească bacșiș. S'a uitat rânjind la valiza și la mapa mea – cică: „Bine faceți să călătoriți fără bagaje, domnule!" – și m'a lăsat să mă descurc de unul singur. Mi-a convenit de minune.

La cină am avut pui la proțap din lemn de balsa, cartofi fărâmicioși și un vin roșu anonim. Comeseanul meu era un anume domn Victor Bryant, mic producător de tacâmuri din Sheffield. N'avea nici măcar un singur organ muzical. Mi-a dezvoltat subiectul linguri aproape tot timpul cât a durat masa, a confundat purtarea mea politicoasă cu faptul că m'ar fi putut interesa ce spunea el și mi-a oferit pe loc o slujbă ca om de vânzări! Îți vine să crezi una ca asta? I-am mulțumit (chinuindu-mă să nu râd) și i-am mărturisit că mai degrabă aș înghiți tacâmurile decât să trebuiască vreodată să vând așa ceva. Trei șuierături puternice ale sirenei, schimbare de timbru la motoare – am simțit vasul cum o ia din loc și am urcat pe punte să văd Albionul pierzându-se în burnița sumbră. Nu mai era cale de-ntoarcere; consecințele a tot ce făcusem pân-atunci – cu ele rămânea să mă descurc. R.V.W.[{7}] dirija *Simfonia Mării* la pupitrul Orchestrei

din Mintea Mea: „Plutește pe mări, caută apele-adânci, o, neobosit suflet, să cercetăm eu și cu tine, tu și cu mine." (Nu pot să spun că mă dau în vânt după bucata asta, dar se potrivea perfect.) Vânturile din Marea Nordului mi-au dat fiori, spuma săltată de ele m'a murat din cap până-n picioare. Apele negre și lucitoare mă invitau să sar. Le-am ignorat. M'am băgat în pat devreme și am răsfoit *Contrapuncticele* lui Noyes, am ascultat alămurile îndepărtate din camera motoarelor și am schițat un pasaj repetitiv pentru trombon pornind de la ritmurile vasului, dar nu mi-a ieșit mare lucru, și pe urmă ghici cu cine m'am pomenit la ușă? Cu însoțitorul de bord, cel cu mutră de cartof, proaspăt ieșit din tură. I-am dat mai mult decât un bacșiș. Nu e cine știe ce Adonis, cam slăbănog, dar inventiv pentru un terchea-berchea. Pe urmă i-am făcut vânt afară și am căzut lat: ca mortu' am dormit. O parte din mine ar fi vrut să nu se mai termine călătoria cu pricina.

Dar s'a terminat. *Regina din Kent* s'a transformat în sora geamănă, dar mai pocită, din Dover, de peste jegul de Canal, Ostende – Doamna cea Îndoielnic-Virtuoasă. Dimineața devreme, Europa sforăia mai răgușit decât tubele bas. Am văzut și eu pentru prima oară belgieni aborigeni – cărau lăzi, se certau și *gândeau* în flamandă, olandeză, ce-o fi fost. Mi-am făcut valiza în mare grabă, de teamă că vasul ar fi putut să plece înapoi spre Anglia, iar eu să nu fi apucat să cobor; sau, mai curând, de teamă să nu las să mi se-ntâmple una ca asta. Am înhățat ceva din

castronul de fructe al popotei de la clasa întâi și m'am și repezit pe pasarelă, până să mă prindă careva cu galoane la uniformă. Am pus piciorul pe macadamul continental și l-am întrebat pe unul de la Vamă cum puteam s-ajung la gară. Mi-a făcut semn înspre un tramvai care gemea din toate încheieturile, burdușit cu lucrători prost hrăniți, copii rahitici și lipsuri. Burniță-neburniță, am preferat să-mi pun țurloaiele la bătaie. Am urmat șinele de tramvai pe străzi ca niște coșciuge. La Ostende nu vezi decât griuri de tapioca și maroniuri pătate. Sunt dispus să recunosc: mă gândeam atunci că Belgia este un c…t de țară, în care nimeni nu se refugiază. Mi-am luat bilet în direcția Bruges și m'am urcat în primul tren – n'aveau peroane, îți vine să crezi? –, care tren era o epavă, dar măcar era gol. Am schimbat compartimentul pentru că al meu mirosea neplăcut, dar în toate compartimentele – aceeași putoare. Am fumat țigările de care mă milogisem la Victor Bryant, ca să se purifice aerul. Șeful de gară a fluierat la timp; locomotiva s'a scremut ca un intendent bolnav de gută când stă pe tron și s'a urnit din loc. N'a trecut mult și pufăia de zor printr'un peisaj cețos, cu stăvilare neîngrijite și tufișuri haotice, într'un ritm mai curând bătrânesc.

Dacă planul meu dă roade, Sixsmith, poți să vii și tu la Bruges peste nu f. mult timp. Când vii, fă în așa fel încât să sosești tot la ora aceea *gnoseoliană,* șase dimineața. Rătăcește-te pe străzile întortocheate ale orașului, printre

canalele-fundături, porțile de fier forjat, curțile nelocuite – să mai spun? Vai, dar cu plăcere – carapacele gotice cu aerul lor suspicios, acoperișurile duble ca vârfurile muntelui Ararat, clopotnițele de cărămidă pe care cresc smocuri de tufe, construcțiile medievale pe deasupra străzilor, rufele atârnate la uscat peste balcoane, modelele spiralate din pavaj care îți fură privirile, orologiile cu prinți și prințese mecanice care își dau cu ciocane în cap și anunță ora fixă, porumbeii murdari de funingine și clopotele acoperind trei sau patru octave – unele sobre, altele zglobii. Aroma de pâine proaspătă m'a condus până la o brutărie unde o femeie slută, fără nas, mi-a vândut o duzină de cornuri în formă de lună nouă. Eu voiam doar unul, dar m'am gândit că oricum avea destule probleme. Căruța unui negustor de vechituri și-a făcut apariția hurducăind din cețuri și vizitiul ei știrb a intrat în vorbă cu mine cordial, dar eu nu m'am priceput să-i răspund decât: *Excusez-moi, je ne parle pas flamand* – „Scuzați-mă, nu vorbesc flamanda", la care el a început să râdă precum Regele-Spiriduș. I-am dat un corn. Avea mâna murdară, ca o labă râioasă, cu gheare. Într'un cartier sărac (în care ulițele puteau a ape reziduale), copiii își ajutau mamele să dea la pompe și umpleau ulcioare sparte cu apă maronie. Până la urmă, toate emoțiile și-au spus cuvântul: m'am așezat pe treptele unei mori dezafectate ca să-mi trag sufletul, m'am acoperit bine să nu mă plouă și-am adormit.

Ce mai știu, după aceea, este că o hoașcă mă-mpungea cu coada măturii ca să mă

trezească și-mi zbiera ceva de genul: *Zie gie doad misschien? –,* dar să nu mă citezi. Cer albastru, soare călduț, nici urmă de ceață. Revenit la viață și clipind de zor, i-am oferit un corn. L-a primit cu un aer neîncrezător, și l-a vârât în șorț pentru mai târziu și s'a întors la măturatul ei, bălmăjind un refren de demult. Mare noroc pe mine că n'am fost jefuit, mă gândesc. Am împărțit un alt corn cu vreo cinci mii de porumbei, spre marea invidie a unui milog, așa c'a trebuit să-i dau și lui unul. M'am întors pe același drum – presupun – pe care venisem. La o fereastră ciudată, pentagonală, o fetișcană blondă spălăcită aranja niște violete africane într-un bol de sticlă șlefuită. Fetele pot fascina în diferite feluri, după cum o să vezi și tu cândva. Am bătut în geam și am întrebat-o pe franțuzește dacă nu voia să mă salveze de la moarte îndrăgostindu-se de mine. A dat din cap că nu, dar tot a zâmbit amuzată. Am întrebat-o cum puteam s'ajung la o secție de poliție. Mi-a arătat cu degetul către o intersecție. Un spirit înrudit într'ale muzicii îl recunoști în orice mediu, inclusiv printre polițiști. Indiferent dacă are privirea cea mai zănatică, pieptănătura cea mai dezordonată, dacă este slăbănog-înfometat sau durduliu-jovial. Am dat peste un inspector care vorbea franțuzește, cânta la corn englezesc, făcea parte din clubul amatorilor de operă locali și auzise de Vyvyan Ayrs – și care, foarte amabil, mi-a desenat o hartă ca s'ajung la Neerbeke. I-am plătit aceste informații cu două cornuri. M'a întrebat dacă-mi adusesem pe vapor și mașina englezească, fiindcă

băiatul lui era înnebunit după mașinile Austin. I-am spus că nu am mașină. Asta l-a pus pe gânduri. Păi, cum vroiam s'ajung la Neerbeke? Pân'acolo nu e autobuz, nu e cale ferată, în schimb este o plimbare dată naibii, de vreo douăzeci de mile. L-am întrebat dacă puteam împrumuta bicicleta vreunui polițist pentru o perioadă nedeterminată. Mi-a spus că era o cerere cât se poate de ciudată. L-am asigurat că în primul rând *eu* eram cât se poate de ciudat și i-am explicat în ce consta misiunea mea pe lângă Ayrs, cel mai cunoscut fiu adoptiv al Belgiei (trebuie să fie atât de puțini, încât se prea poate să nu fi spus o minciună), în slujba muzicii europene. I-am repetat cererea. Un adevăr, oricât de tras de păr, îți poate fi de mai mult folos decât o ficțiune plauzibilă – și chiar așa s'a întâmplat. Sergentul cel onest m'a condus într'o cameră în care diverse obiecte pierdute își așteptau proprietarii de drept timp de câteva luni (până să ajungă pe piața neagră!), dar înainte de asta a vrut să știe ce părere-mi făcea vocea lui de bariton. Și mi-a tras o cântare din *Paiațele: Recitar!... Vesti la giubba!*[{8}] (Vocea – destul de plăcută în registrele joase, dar la respirație mai avea de lucrat, iar la *vibrato* îi tremura ca o placă de tunet de culise.) Eu i-am dat câteva indicații muzicale; el mi-a dat cu împrumut o bicicletă Enfield victoriană, plus frânghie ca să-mi fixez valiza și mapa de șa și de aripa din spate. Mi-a urat *bon voyage* și vreme bună.

Adrian n'ar fi mărșăluit nici în ruptul capului pe drumul pe care am ieșit eu din Bruges pedalând (prea departe în teritoriul

hunilor pentru el), dar am simțit oricum o afinitate cu fratele meu, în sensul că respiram același aer al aceleiași țări. Câmpia este la fel de plată ca regiunea Fens de la noi, dar mai părăginită. M'am hrănit pe drum cu cornurile rămase și m'am oprit la câteva căsuțe sărăcăcioase, ca să beau câte-un pahar cu apă. Nimeni nu era prea vorbăreț, dar nimeni nu mi-a spus nu. Grație unui vânt din față și unui lanț care tot scăpa din pinioane, după-amiaza scăpăta spre seară când am ajuns în fine în satul Neerbeke, unde locuiește Ayrs. Un fierar taciturn mi-a arătat cum s'ajung la Château Zedelghem, completându-mi harta cu un ciot de creion. Am luat-o pe-o alee pe care creșteau clopoței și gura-leului, am trecut pe dinaintea unei case de servitori părăsite și am ajuns la o cale de acces odinioară elegantă, mărginită de plopi italieni bătrâni. Zedelghem este mai impunător decât prezbiteriul nostru, are câteva turnulețe delabrate care-i împodobesc aripa de vest, dar nu le-ajunge nici la degetul mic conacului de la Audley End sau căsoiului de la țară al lui Capon-Tench. Am zărit o fată care călărea peste o colină joasă în vârful căreia trona un fag parcă rămas după potop. Am trecut pe lângă un grădinar care dădea cu cenușă contra melcilor într'o grădină de legume. În curtea din față, un valet musculos curăța un automobil Cowley „Nas-Turtit" și, când m'a văzut apropiindu-mă, s'a oprit, s'a ridicat în picioare și m'a așteptat. Pe o terasă, într'un colț al acestui tablou, stătea un bărbat în cărucior, sub o cascadă de wisteria, și asculta radioul – Vyvyan Ayrs,

am presupus eu. Partea cea mai simplă a visului meu se realizase.

Mi-am sprijinit bicicleta de zid și i-am spus valetului că aveam o treabă cu stăpânul lui. A fost suficient de politicos: m'a condus până pe terasa unde se afla Ayrs și mi-a anunțat sosirea în limba germană. Ayrs este doar un înveliș de om, de parcă boala de care suferă i-a supt toată viața din el; m'am abținut să îngenunchez pe cărarea acoperită cu cenușă, ca Sir Percival dinaintea Regelui Arthur. Întâlnirea noastră s'a desfășurat mai mult sau mai puțin după cum urmează:

– Bună ziua, domnule Ayrs.

– Cine dracului mai ești și *dumneata?*

– Este o mare onoare pentru mine să…

– Am întrebat: cine dracului mai *ești?!*

– Robert Frobisher, domnule, din Saffron Walden. Sunt… I-am fost student lui Sir Trevor Mackerras la Colegiul Caius și vin tocmai de la Londra ca să…

– Tocmai de la Londra, pe bicicletă?

– Nu. Am împrumutat-o de la un polițai din Bruges, bicicleta.

– Nu, zău? (Pauză de gândire). Trebuie să-ți fi luat câteva ore.

– O trudă pornită din devotament, domnule. Precum pelerinii care urcă dealurile în genunchi.

– Ce tot îndrugi acolo?

– Am vrut să vă demonstrez că sunt un candidat serios.

– Candidat serios la ce anume?

– La postul de asistent personal al dumneavoastră.

– Dumneata ești nebun? (O întrebare întotdeauna mai dificilă decât pare.)

– Mă-ndoiesc.

– Uite ce se-ntâmplă: eu n'am dat niciun anunț că aș avea nevoie de un asistent.

– Știu că n'ați dat, domnule, dar *aveți* nevoie de un asistent, chiar dacă nu vă dați seama deocamdată. Am citit în *Times* că nu puteți compune piese noi din cauza stării de sănătate. Eu nici nu pot concepe că muzica dumneavoastră s'ar putea pierde. Este mult – mult prea valoroasă. Așa încât am venit aici să-mi ofer serviciile.

Ei, cum-necum, nu m'a trimis la plimbare din prima clipă.

– Cum ziceai că te cheamă? (I-am spus.) Una dintre stelele-n devenire ale lui Mackerras, este?

– Adevărul este, domnule, că nu putea să mă sufere.

Așa cum ai învățat și tu din proprie experiență, știu să mă fac interesant, dacă-mi pun mintea.

– Nu te putea suferi, zici? Și de ce, mă rog?

– Am afirmat despre cel de-al șaselea *Concert pentru Flaut* al lui, în revista colegiului, că este (și mi-am dres glasul): „… un sclav al lui Saint-Saëns înainte de pubertate, în faza lui cea mai înzorzonată." A luat-o ca pe-un afront.

– Ai scris *așa ceva* despre Mackerras? Și Ayrs a scos un șuierat astmatic, de parcă i-ar fi tăiat cineva coastele cu fierăstrăul. Cred *și eu* c-a luat-o ca pe-un afront!

Despre urmare nu sunt multe de spus. Valetul m'a condus într'un salon decorat în culoarea oului de rață, cu un Farquharson palid, cu oi și snopi de grâu, și un peisaj olandez nu cine știe ce. Ayrs și-a chemat și

nevasta, doamna Van Outryve de Crommelynck, care și-a păstrat numele de fată – și, cu un asemenea nume, cine n'ar înțelege-o? Stăpâna casei s'a arătat curtenitoare la modul rezervat și s'a interesat de trecutul meu. I-am răspuns cinstit; atâta, doar: exmatricularea mea de la Caius am camuflat-o în spatele unei obscure maladii. Despre greutățile mele financiare actuale n'am suflat o vorbă – cu cât este cazul mai disperat, cu atât este și donatorul mai strâns la pungă. M'am dovedit suficient de șarmant. Au fost de acord să rămân cel puțin peste noapte la Zedelghem. Ayrs avea să mă pună la toate probele muzicale a doua zi de dimineață, urmând să ia ulterior o decizie în privința propunerii mele.

Numai că Ayrs n'a mai coborât la cină. Sosirea mea a coincis cu începutul uneia dintre migrenele bimensuale, care-l închid în camera lui timp de o zi sau două. Audierea mi-a fost amânată până când își revenea, așa că soarta mea încă mai atârnă în balanță. La capitolul avantaje, trebuie să spun că vinul de Piesport și homarul *à l'américaine* puteau să stea oricând alături de orice tratație de la Imperial. Mi-am încurajat gazda să vorbească – probabil că s'a simțit flatată de câte știu despre ilustrul ei soț și mi-a simțit admirația sinceră pentru muzica lui. Ei, și-am stat la masă și cu fiica lui Ayrs, tânăra călăreață pe care-o zărisem ceva mai devreme. Domnișoara Ayrs este o ființă căloasă de șaptesprezece ani, cu nasul cârn moștenit de la maică-sa. Oare o fi văzând în mine un englez dubios care-și încearcă norocul venind neinvitat

să-i momească tatăl bolnav către o splendidă vară indiană a vieții lui, în care ea nu-l poate urma și nici nu are ce căuta?

Complicați mai sunt oamenii!

A trecut de miezul nopții. Întregul *château* s'a culcat, așa că trebuie să mă culc și eu.

Al tău,
R.F.

* * *

ZEDELGHEM
6-VII-1931

O telegramă, Sixsmith? *Dobitoc* ce ești!

Nu-mi mai trimite, zău așa – telegramele atrag atenția! Da, sunt încă în străinătate, da – departe de haidamacii lui Brewer. Scrisoarea denigratoare a părinților mei împăturește-o și fă din ea o bărcuță de hârtie, după care dă-i drumul să plutească pe Cam în jos. Pater este „îngrijorat" numai pentru că îl vizitează creditorii mei și-l scutură, ca să vadă: nu cumva pică vreo bancnotă din arborele genealogic al familiei? Datoriile unui fiu dezmoștenit însă nu-l privesc decât pe respectivul fiu – crede-mă că m'am interesat de aspectele de ordin legal ale problemei. Mater nu este „înnebunită". Doar perspectiva că sticla i s'ar goli o poate face pe Mater să-nnebunească.

Audierea mea s'a desfășurat alaltăieri în camera de muzică a lui Ayrs. N'a fost un succes răsunător – asta eufemistic vorbind, așa că n'am de unde ști câte zile mai am de stat aici, sau dacă mai am. Recunosc: am simțit un frison încă din clipa în care m'am așezat pe taburetul de la pianul lui Vyvyan Ayrs. Covorul oriental

din cameră, divanul desfundat, dulapurile bretone burdușite cu colecțiile lui de muzică, pianul Bosendorfer cu coadă, *carillon*-ul – toate asistaseră la conceperea și nașterea *Variațiunilor pe tema păpușilor Matrioșka* și ale ciclului de cântece *Insulele Societății.* Am ciupit corzile aceluiași violoncel pe care a vibrat pentru prima oară *Untergehen Violinkonzert*{9}-ul. Când l-am auzit pe Hendrick aducându-și stăpânul în cărucior, am renunțat să-mi vâr nasul peste tot și m'am întors cu fața spre ușă. Ayrs nu m'a băgat în seamă când am zis:

– Sper că vă simțiți bine, domnule Ayrs.

Și i-a spus valetului să-l așeze cu fața la fereastra dinspre grădină.

– Ei? m'a întrebat, la vreo jumătate de minut după ce rămăseserăm singuri. Dă-i drumul, impresionează-mă – la care eu l-am întrebat ce voia să audă. Adică tot eu trebuie s'aleg și programul? Știu și eu, ai cântat vreodată *Trei șoareci orbi*{10}?

Așa că m'am așezat la pianul Bosendorfer și i'am cântat nerozia aia sifilitică de *Trei șoareci orbi* în maniera unui Prokofiev mușcător. Ayrs n'a comentat. Am continuat pe o linie ceva mai subtilă cu *Nocturna în fa major* a lui Chopin. El m'a întrerupt cu un icnet:

– Încerci să-nveți peștele să-noate, Frobisher?

Am cântat și *Digresiunile pe o temă de Lodovico Roncalli* ale lui V.A. însuși, dar până să apuc eu să bat două măsuri, el a și tras o înjurătură birjărească, a izbit în podea cu bastonul și-a strigat:

– Satisfacția de sine te orbește – nu te-au

învățat asta la Caius?

Dar eu nu l-am băgat în seamă și am interpretat piesa până la ultima notă. Ca să fac o încheiere memorabilă, am jonglat cu *Sonata nr. 212 în la major* a lui Scarlatti, o oaie neagră plină de arpegii și acrobații. Am călcat eu pe-alături o dată sau de două ori, dar nu susțineam o audiție ca solist de concert. După ce-am terminat, V.A. tot își mai legăna capul în ritmul sonatei amuțite – doar dacă nu dirija plopii pe care-i vedea legănându-se prin ceață. „Execrabil, Frobisher, ieși imediat afară din casa mea!" – dacă-mi spunea așa ceva, aș fi fost ofensat, dar nu surprins. În loc de asta, el a recunoscut:

– Poate că *ai* ce-i trebuie unui muzician. E o zi frumoasă. Plimbă-te-ncolo, spre lac, și privește rațele. Am nevoie deee… puțin *timp* ca să mă hotărăsc dacă am sau nu ce face cuuu… darurile dumitale.

Am ieșit fără să scot o vorbă. Țapul bătrân – pare-se că mă vrea, dar numai dacă mă dau peste cap de recunoștință. Dacă mi-ar fi permis portofelul să plec, aș fi luat chiar atunci un taxi înapoi către Bruges și-aș fi renunțat la toată ideea asta stupidă. Mi-a strigat:

– Un sfat, Frobisher, gratis! Scarlatti era clavecinist, nu pianist. Nu-l îneca-n culoare chiar așa și nu băga pedala ca să susții note pe care nu le poți susține cu degetele.

I-am strigat și eu că aveam nevoie deee… puțin *timp* ca să mă hotărăsc dacă am sau nu ce face cuuu… darul lui Ayrs.

Am traversat curtea, unde un grădinar cu mutră de sfeclă curăța o fântână plină

de buruieni. I-am dat de înțeles că voiam să stau de vorbă cu stăpâna lui, și-anume repejor – nu are și-o minte ascuțită în șopronul lui cu unelte –, dar el mi-a făcut semn cu mâna către Neerbeke și a mimat un volan de automobil. Minunat! Ce-mi rămânea de făcut? Să văd rațele – de ce nu? Poate le suceam gâturile la două dintre ele și le atârnam așa, pereche, în garderobul lui V.A. Da, în halul ăsta de prost dispus eram. Așa că i-am mimat și eu grădinarului rațele și l-am întrebat: „Unde?" Mi-a arătat în direcția fagului, dar gestul lui voia să spună: o iei într'acolo și este imediat pe partea cealaltă. Am pornit, am sărit peste un gard neîngrijit, dar până să ajung în vârful colinei, mi-a ajuns la urechi zgomotul unui galop și domnișoara Eva van Outryve de Crommelynck – de-acum încolo va fi simplu, Crommelynck, altfel mi se termină cerneala – m'a ajuns din urmă călare pe căluțul ei negru.

Am salutat-o. Mi-a dat ocol la pas precum regina Boadicea, într'adins fără să-mi răspundă.

– Câtă umezeală e-n aer astăzi, i-am spus eu pe un ton sarcastic. După mine, mai târziu ne și plouă, nu? Ce părere-aveți? N'a zis nimic. Cu dresajul stați mult mai bine decât cu manierele, i-am spus. Tot nimic. Niște focuri de armă au răsunat peste câmpuri, iar Eva și-a liniștit calul. Care cal este o frumusețe – n'are nicio vină bietul animal. Am întrebat-o cum îl cheamă pe căluțul ei. Și-a dat la o parte de pe obraz câteva șuvițe negre cu aspect de tirbușon și mi-a răspuns:

– *J'ai nommé le poney Néfertiti, d'après*

cette reine d'Egypte qui m'est si chère – „I-am spus călușului Nefertiti, după acea regină a Egiptului care-mi este atât de dragă" –, apoi s'a întors și dus-a fost.

– Ia uite că vorbește! am strigat eu și m'am uitat după duduia care se îndepărta în galop, până s'a transformat într'o miniatură dintr'un peisaj campestru de Van Dyck.

Am tras după ea cu obuze de artilerie grea sub forma unor elegante parabole. Mi-am întors tunurile către Château Zedelghem și am tocat aripa lui Ayrs până n'a mai rămas din ea decât un morman de pietre fumegânde. Apoi mi-am adus aminte în ce țară mă aflam și m'am oprit.

Dincolo de fagul despicat, pajiștea se pierde într'un lac ornamental care colcăie de broaște. Destul de neîngrijit. O podișcă șubredă leagă o insuliță de mal și peste tot cresc nenumărați crini imperiali. Ici și colo, pleoscăie carași aurii și lucesc de parc'ar fi aruncat cineva monede noi în apă. Rațe-mandarin cu gâturile vărgate măcăne după firimituri – seamănă cu mine: niște miloage splendid costumate. Într'un adăpost pentru bărci cu scândurile gudronate – o mulțime de cuiburi de lăstuni. La umbra unui șir de peri – poate o livadă cândva –, m'am întins în iarbă și am lenevit o vreme, artă în care m'am perfecționat în timpul îndelungatei mele convalescențe. Între un leneș și un puturos este aceeași diferență ca între un gurmand și un nesătul. Am stat și-am urmărit fericirea conjugală a libelulelor acuplate în zbor. Le-am auzit și bătaia din aripi – un zgomot care te aduce la extaz, ca hârtia

biciuită de spițele roții de la bicicletă. M'am uitat la o râmă care plecase în explorarea unei Amazonii miniaturale pe la rădăcinile copacilor sub care mă întinsesem eu. Dacă era tăcută? Nu cu totul, nu. M'au trezit mult mai târziu primii stropi stingheri. Norii cumulonimbus ajunseseră la masa critică. Am sprintat înapoi spre Zedelghem cum nu cred să fi alergat vreodată și tot mi-a pătruns în străfundul urechilor vuietul diluviului și pe față m'au izbit ca niște ciocănele de xilofon primii stropi mustoși.

Abia am avut vreme să-mi trag pe mine singura cămașă curată pe care-o am, că a și sunat clopoțelul pentru cină. Doamna Crommelynck s'a scuzat: soțul ei încă nu avea propriu-zis poftă de mâncare, iar demoazela prefera să mănânce singură. Exact ce-mi doream. Țipar înăbușit, sos de asmățui, răpăit de ploaie pe terasă. Spre deosebire de alde Frobisher și de câte familii englezești am cunoscut eu, la *château* mesele nu se desfășoară în tăcere, așa că doamna C. mi-a spus câte ceva despre familia ei. Crommelyncii locuiesc la Zedelghem din vremuri de demult, când Bruges era cel mai aglomerat port maritim al Europei (așa mi-a spus; greu de crezut), de unde concluzia că Eva este fericita încoronare a șase sute de ani de educație. Recunosc: mă cam atrage cucoana. Are comportament de bărbat și fumează țigări parfumate cu mirt printr'un portțigaret din corn de rinocer. Și totuși, ar observa destul de prompt dacă i-ar dispărea ca prin minune vreun obiect de valoare. Mi-a pomenit așa, ca din întâmplare, că fuseseră

furați în trecut de niște ticăloși de servitori, ba chiar și de unul sau doi oaspeți ai casei faliți – dacă-mi venea să cred că niște oameni se pot purta cu atâta nerușinare. Am asigurat-o că și părinții mei avuseseră de suferit în același fel, după care am tatonat terenul pe tema la ordinea zilei: audiția mea.

– Păi, a zis că i-ai cântat un Scarlatti „recuperabil". Vyvyan este împotriva laudelor – și când e vorba să le aducă el, și când e vorba să le primească. Zice așa: „Dacă oamenii te laudă, înseamnă că nu mergi pe drumul tău adevărat." Când am întrebat-o direct ce credea ea personal, dacă maestrul avea de gând să mă accepte, mi-a spus: Eu sper că da, Robert. (Cu alte cuvinte, om trăi și-om vedea.) Trebuie să înțelegi că el se resemnase cu gândul că n'ar mai fi compus niciodată nimic, nici măcar trei note. Lucrul acesta i-a provocat o mare suferință. Iar acum, să-i renască speranța c'ar putea compune din nou – mă rog, nu e un risc pe care să și-l asume cu ușurință.

Și cu asta s'a închis subiectul. I-am pomenit despre întâlnirea mea de mai devreme cu Eva, iar doamna C. a comentat:

– Fiica mea a fost nepoliticoasă!

La care eu i-am dat replica perfectă:

– A fost rezervată.

Doamna casei mi-a umplut paharul.

– Eva are o fire dezagreabilă. Soțul meu nu și-a prea dat interesul s'o educe ca pe-o domnișoară. El nu și-a dorit copii. Tații și fiicele se pare că sunt foarte apropiați, nu-i așa? Nu și în cazul de față. Profesorii Evei spun despre ea că e dornică să învețe, dar

că e secretoasă și n'a încercat niciodată să se perfecționeze în privința muzicii. De multe ori am impresia că n'o cunosc deloc – la care eu i-am umplut paharul doamnei C. și parc'am văzut-o luminându-se la față: Dacă m'ar auzi cineva cum mă plâng! Surorile dumitale, *monsieur,* sunt niște roze englezești cu maniere desăvârșite, nu-i așa?

Mă-ndoiesc de interesul ei sincer față de latura *memsahib*[{11}] a clanului Frobisher, dar cucoanei îi place să mă audă vorbind, așa că, spre amuzamentul gazdei mele, am schițat o galerie de portrete isteț-caricaturale ale neamurilor mele cvasistrăine. Ai fi zis că toți eram atât de simpatici – mai-mai să devin nostalgic după casa părintească!

Astăzi, luni de dimineață, a binevoit și Eva să-și ia micul dejun cu noi, ceilalți – șuncă de Bradenham, ouă, pâine, o mulțime de altele –, dar duduia nu mai termina cu plângerile de tot felul către mama ei și, la intervențiile mele, trântea câte un *oui* plat sau un *non* tăios. Ayrs se simțea și el mai bine, așa c'a venit să mănânce cu noi. Pe urmă, Hendrick a condus-o pe fată la Bruges, pentru o nouă săptămână de școală. Eva rămâne peste săptămână în gazdă la o familie din oraș – Van Eels, dac'am înțeles eu bine – ale cărei fiice urmează aceeași școală ca și ea. Întregul *château* a oftat de ușurare după ce automobilul Cowley a părăsit aleea mărginită de plopi (zisă Promenada Călugărului). Eva parcă otrăvește tot aerul din jur. La ora nouă, Ayrs și cu mine ne-am mutat în camera de muzică.

– Am o scurtă bucată pentru violă care-mi tot răsună-n cap, Frobisher. Ia să vedem dacă poți s'o notezi.

Am fost încântat s'aud așa, fiindcă-mi închipuiam c'aș fi luat-o de la partea mai ușoară – să-i transcriu pe curat ciornele de pagini muzicale, lucruri de felul ăsta. Dacă-mi demonstram valoarea, pe post de stilou însuflețit al lui V.A., încă din prima zi, șederea mea acolo era ca și asigurată. M'am așezat la biroul lui, am ascuțit creioanele 2B, mi-am așternut în față o nouă foaie cu portative și-am așteptat ca el să-mi dicteze notele, una câte una. La un moment dat, individul a început să zbiere:

– Ta, ta-ra! Ta, ta-ra, ta-ta, ta-ra-ta, ta-ra-ta, ta-ra-ta, ta! Ai priceput? Ta! Ta-ra ta-ta! Acum, mai ușor: ta-raaaa-ta- ra-ta-rrrra-TA-RA! TA-RA-TA, TA-RA-TA, TA-RA-TA! Ei, deci, ai priceput?

Pentru bătrânul dobitoc de bună seamă că era o glumă bună – așa ceva nu se putea pune pe note, la fel cum nu poți scoate o partitură din răgetele a zece măgari la un loc, dar, după încă vreo jumătate de minut, mi-am dat seama că nu glumea. Am încercat să-l întrerup, dar individul era atât de pătruns de misia lui muzicală, că nici nu m'a auzit. M'a cuprins cea mai neagră disperare în timp ce Ayrs îi dădea înainte și dă-i, și dă-i… Planul meu era în aer. Ce-o fi fost atunci în mintea mea, la Gara Victoria? Deznădăjduit, l-am lăsat să-și ducă până la capăt compoziția, cu speranța firavă că, dacă apuca să și-o fixeze în minte, ar fi fost mai ușor de transcris după aceea.

– Gata, asta e! a proclamat într'un târziu.

Ai prins-o? Fredoneaz-o și tu de la început, Frobisher, și dup'aceea să vedem cum sună.

L-am întrebat în ce cheie urma să fie.

– În si bemol, *bineînțeles!*

– Și măsura?

La care Ayrs și-a frecat șaua nasului:

– Vrei să spui că nu-mi ții minte melodia?

M'am străduit să-mi reamintesc că tipul era cu totul irațional. L-am rugat să repete melodia, *mult* mai încet, și să-și definească notele una câte una. A urmat o pauză penibilă, care mi s'a părut c'a durat vreo trei ceasuri, până s'a hotărât Ayrs dacă să facă sau nu scandal. Într'un târziu, a scos un oftat de martir.

– Patru-a-*opta,* transformat în *opt-a*-opta dup'a douăsprezecea măsură – asta dacă știi să socotești. Liniște. Mi-am adus aminte de greutățile mele bănești și mi-am mușcat buzele. S'o luăm de la început, atunci. – Pauză condescendentă. – Ești gata, da? *Ușor…* Ta! Ce notă-i asta?

A urmat o jumătate de oră hidoasă, în care eu am încercat să ghicesc fiecare notă în parte, una câte una, Ayrs încuviințând sau respingând tentativele mele cu câte-un da sau nu apăsat din cap. Doamna C. a intrat cu o vază de flori, eu m'am uitat la ea cu o mutră gen S.O.S., dar V.A. însuși a avansat ideea că lucraserăm destul pentru ziua respectivă. Am șters-o, dar tot l-am auzit pe Ayrs trăgând concluzia (avantajoasă pentru mine?):

– Sunt disperat, Iocasta, băiatul ăsta nu e-n stare să pună pe hârtie o melodie simplă! Decât așa, mai bine mă declar și eu

avangardist și m'apuc s'arunc săgeți în foițe de hârtie mâzgălite cu note muzicale.

Pe unul dintre coridoare, doamna Willems – menajera – se plânge unei angajate nevăzute de vremea umedă și furtunoasă care-i strică rufăria. Situația ei este mai bună decât a mea. Până acum, i-am manipulat pe oameni pentru avansări, pentru plăceri sau pentru împrumuturi, dar niciodată pentru un acoperiș deasupra capului. Nenorocitul de *château* pute a ciuperci și mucegai. N'ar fi trebuit să vin aici.

Al tău,
R.F.

P.S.: „Greutăți" financiare – ce formulă eufemistică! Nu-i de mirare că toți săracii sunt socialiști. Uite ce e: sunt nevoit să-ți cer un împrumut. Regimul de la Zedelghem este cel mai relaxat pe care l-am văzut vreodată (norocul meu – în momentul de față, până și valetul tatălui meu stă mai bine la capitolul garderobă decât mine!), dar tot trebuie respectate anumite standarde. Nu pot nici măcar să le dau câte ceva servitorilor. Dacă nu mi-ar fi întors spatele toți prietenii bogați, le-aș fi cerut lor, dar adevărul este că nu mai am niciunul. Nu știu cum îmi poți trimite banii, să mi-i telegrafiezi, să mi-i faci pachet – mă rog, tu ești omul de știință, găsește tu o metodă. Dacă Ayrs mă trimite la plimbare, sunt mort. S'ar duce vestea până la Cambridge că Robert Frobisher a trebuit să se milogească de bani la fostele lui gazde, până când a fost dat afară pentru că nu se ridica la înălțimea așteptărilor. Aș

muri de rușine, Sixsmith, zău c'aș muri! Pentru Dumnezeu, trimite-mi cât poți, cât de repede poți.

* * *

CHÂTEAU ZEDELGHEM
14-VII-1931

Sixsmith,

Toată prețuirea mea lui Rufus cel Binecuvântat, Patronul Compozitorilor Amărâți, Eternă Glorie – *amin.* Mandatul poștal a sosit teafăr și nevătămat azi-dimineață; te-am descris gazdelor mele ca pe un unchi ramolit care a uitat de ziua mea. Doamna Crommelynck mă asigură că-l voi putea încasa de la o bancă din Bruges. Am de gând să scriu un motet în cinstea ta și să-ți înapoiez banii de îndată ce-mi pot permite. S'ar putea să fie mai curând decât crezi. Înghețul profund care păștea întreprinderile mele pare să se îndrepte spre dezgheț. După acea primă tentativă umilitoare de a colabora cu Ayrs, m'am întors în camera mea într'o stare de abjectă deznădejde. Toată după-amiaza mi-am petrecut-o scriindu-ți lamentația aia ridicolă – *à propos* de asta, arunc-o pe foc, dacă n'ai aruncat-o încă – și m'am simțit f. nesigur în privința viitorului. Am sfidat ploaia cu niște cizme de cauciuc *à la* Wellington și o pelerină și m'am dus până la poșta din sat, întrebându-mă foarte sincer, în sinea mea, unde aveam să fiu de atunci într'o lună. Doamna Willems a sunat clopoțelul pentru cină la scurt timp după ce m'am întors, dar când am ajuns în sufragerie, nu l-am găsit acolo decât pe Ayrs, care aștepta de unul singur.

– Dumneata ești, Frobisher? m'a

întrebat, cu morocănoșenia obișnuită a oamenilor mai în vârstă care încearcă să fie amabili. Da, Frobisher, mă bucur că putem sta puțin de vorbă singuri. Uite ce este: m'am purtat oribil cu dumneata azi-dimineață. Boala mă face să fiu mai... direct decât s'ar cuveni în anumite situații. Îmi cer scuze. Îi mai dai o șansă mâine unui gură-spartă ca subsemnatul, ce zici?

Oare-i spusese nevastă-sa în ce stare mă găsise? Să-i fi pomenit Lucille despre cufărul meu pe jumătate strâns? Am așteptat pân'am fost sigur că vocea nu mi-ar fi trădat sentimentul de ușurare și i-am spus, cu un aer demn, că nu e nimic rău în a-ți spune părerea cinstit.

– Am fost mult prea vehement în privința propunerii dumitale, Frobisher. N'o să fie foarte ușor de extras muzica din tărtăcuța mea, dar altă șansă mai bună decât parteneriatul nostru oricum nu există. Priceperea muzicală și caracterul dumitale par să fie mai mult decât la înălțimea sarcinii. E-adevărat ce-mi spune soția mea, că ți-ai încercat mâna chiar și la compoziție? E limpede că muzica este ca oxigenul pentru amândoi. Dacă avem voința necesară, o să bâjbâim împreună până reușim să găsim metoda corectă – la care doamna Crommelynck a bătut la ușă, a băgat capul înăuntru, a simțit care era atmosfera din cameră aruncând o singură privire, așa cum reușesc unele femei, și a întrebat dacă se cerea ceva sărbătorit. Ayrs s-a întors către mine: Asta depinde de tânărul Frobisher, aici de față. Ei, ce zici? Ești de acord să rămâi câteva săptămâni, cu posibilitatea de a prelungi la câteva

luni, dacă lucrurile merg bine? Poate și mai mult, cine știe? Dar va trebui să te mulțumești cu un salariu modest.

Mi-am manifestat sentimentul de ușurare acceptând cu plăcere; i-am spus că eram onorat, dar m'am abținut să resping în principiu ideea unui salariu.

– Ei, atunci, Iocasta, spune-i doamnei Willems să ne-aducă o sticlă de Pinot Rouge 1908!

Am toastat în cinstea lui Bacchus și a Muzelor și am băut un vin bogat ca sângele de unicorn. Pivnița lui Ayrs – în total vreo mie două sute de sticle – este una dintre cele mai grozave din Belgia și merită o scurtă digresiune. A supraviețuit războiului nejefuită de hunii de ofițeri care și-au stabilit la Zedelghem cartierul general, și asta grație unui zid fals construit de tatăl lui Hendrick la intrarea în fostele hrube ale unei mănăstiri, înainte ca familia să se refugieze la Gothenburg. Biblioteca și alte comori voluminoase și-au petrecut și ele înăuntru anii de război, vârâte în lăzi sigilate. Prusacii au trecut clădirea și prin ciur înainte de Armistițiu, dar n'au reușit să dea de pivniță.

Se anunță următorul program de lucru. Ayrs și cu mine intrăm în camera de muzică la ora nouă în fiecare dimineață în care diversele lui suferințe și dureri îi permit. Eu mă așez la pian, Ayrs pe divan, fumându-și țigările turcești scârboase, și adoptăm unul dintre cele trei *modi operandi:* „Revizuiri" – adică el îmi cere să trec din nou prin ceea ce am lucrat în dimineața precedentă: eu fredonez, cânt din gură sau la un instrument, depinde la

care, iar Ayrs modifică partitura; „Reconstituiri" – adică scormonesc prin teancuri de partituri, carnete de însemnări și compoziții vechi, unele scrise înainte să mă fi născut eu, în căutarea unui pasaj sau a unei cadențe de care Ayrs își amintește vag, dar pe care vrea s'o recupereze. Grea muncă detectivistică! Cele mai pretențioase sunt „Compozițiile". Eu stau la pian și încerc să țin pasul cu un șuvoi de: „Șaisprezecime, si-sol; notă-ntreagă, la major – ține-o așa patru măsuri, ba nu șase – pătrimi! Fa diez – nu, nu, nu, nu, fa *diez* am spus – și… și! Ta ta-ra ta-ra ta-rrrra!" (Măcar acum *il maestro b*inevoiește să numească notele.) Sau, dacă e într'o dispoziție mai poetică, zice cam așa: „Deci, Frobisher, clarinetul este concubina, violele sunt arborii de tisă din cimitir, clavicordul este luna, așa că… lasă vântul de la răsărit să sufle acordul ăla în la minor de la măsura a șaisprezecea înainte."

La fel ca în cazul unui valet bun (cu toate că poți fi sigur: sunt mai mult decât bun), slujba mea constă în proporție de nouă zecimi în capacitatea de anticipare. Uneori, Ayrs îmi cere o judecată de ordin artistic, ceva de genul: „Ce părere ai, Frobisher, acordul ăsta merge?" sau: „Pasajul ăsta e în ton cu întregul?" Dacă îi răspund că nu, Ayrs mă-ntreabă ce-i propun în loc și s'a întâmplat o dată sau de două ori să accepte amendamentul meu. Îți dă de gândit. Oamenii vor studia muzica asta în viitor.

Până pe la ora unu, Ayrs este epuizat. Hendrick îl transportă jos, în sufragerie, unde ne întâlnim pentru masa de prânz cu

doamna Crommelynck și cu temuta E., dacă s'a întors la sfârșit de săptămână sau pentru vreo vacanță oarecare. Ayrs își face siesta cât durează canicula de după-amiază. Eu continui să scotocesc biblioteca după comori, compun în camera de muzică, citesc manuscrise în grădină (crini albi, crini imperiali, coacăze roșii ca focul, nalbe de tot felul – toate în culori strălucitoare), mă plimb pe pajiștile din jurul satului Neerbeke pe bicicletă sau hălăduiesc pe câmpii. Am legat prietenii strânse cu dulăii satului. Se țin după mine în galop, de parc'ar fi șoriceii sau băieții lui Trâmbiț-Pestriț[12]. Localnicii îmi răspund la *Goede morgen* – „Bună dimineața" – și la *Goede middag* – „Bună ziua" – și mă cunosc de-acum drept oaspetele de cursă lungă de sus de la *kasteel.*

După cină, toți trei ascultăm eventual radioul, dacă se transmite ceva pentru care votează toată lumea, altminteri înregistrări de gramofon (un model de masă *His Master's Voice* cu o cutie de stejar), de obicei ale pieselor importante ale lui Ayrs însuși, dirijate de Sir Thomas Beecham. Când avem musafiri, facem conversație sau cântăm puțină muzică de cameră. În alte seri, lui Ayrs îi face plăcere să-i citesc poezie, mai ales Keats, pe care-l iubește foarte mult. El șoptește versurile pe măsură ce eu i le recit, ca și cum vocea lui s'ar sprijini de-a mea. La micul dejun, mă pune să-i citesc din *Times.* Oricât de bătrân, orb și bolnav ar fi, Ayrs tot și-ar putea susține poziția într'o dezbatere academică, deși am observat că rar i se-

ntâmplă să propună alternative la sistemele pe care le ia peste picior. „Liberalismul? Timiditatea celor bogați!" sau: „Socialismul? Fratele mai mic al unui despotism decrepit căruia vrea să-i urmeze" sau: „Conservatorii? Niște mincinoși de ocazie, a căror doctrină a liberului-arbitru este cea mai mare iluzie." Și-atunci, *ce fel d*e stat își dorește? „Nici unul! Cu cât statul este mai bine organizat, cu atât umanitatea lui are de suferit."

Oricât ar fi de irascibil, Ayrs este unul dintre puținii oameni din Europa a căror influență mi-aș dori să stea la baza creativității mele. Muzicologic vorbind, seamănă cu Ianus: un cap privește înapoi către romantismul care trage să moară, celălalt înspre viitor – aceasta este privirea lui Ayrs pe care o urmez. Asistând la felul în care se folosește de contrapunct și mixează culorile, îmi rafinez și eu limbajul în feluri nebănuite. Am învățat mai multe din scurta-mi ședere de pân-acum la Zedelghem decât din cei trei ani petrecuți pe lângă tronul lui Mackerras cel Dobitoc, înconjurat de Banda lui Veselă de Onaniști.

Prietenii lui Ayrs și ai doamnei Crommelynck vin în vizită regulat. Într'o săptămână obișnuită, ne putem aștepta la unul sau mai mulți musafiri în două sau trei seri. Soliști care se întorc de la Bruxelles, Berlin, Amsterdam sau mai știu eu de unde; cunoștințe din anii petrecuți de Ayrs ca prospătură în Florida sau la Paris; bunul și vechiul lui prieten Morty Dhondt cu soția. Dhondt deține câte un atelier de prelucrare a diamantelor atât la Bruges, cât și la Anvers, vorbește o serie

întreagă, dar nedefinită, de limbi, născocește jocuri de cuvinte îmbârligate și poliglote, care necesită explicații interminabile, susține financiar diverse festivaluri și se lansează în driblinguri metafizice cu Ayrs. Doamna Dhondt este la fel ca doamna Crommelynck, numai că de zece ori mai intensă – într'adevăr, este o creatură de speriat, care se ocupă de Clubul Ecvestru belgian, conduce ea însăși automobilul Bugatti al familiei și cară peste tot în brațe un pechinez pe nume Wei-wei, ca un puf de pudrieră. Vei mai da cu siguranță peste ea în viitoarele scrisori.

La capitolul rubedenii, lucrurile sunt ceva mai simple: Ayrs a fost singurul copil la părinți, iar familia Crommelynck, odinioară influentă, l'a renegat pe unul dintre membrii săi, un geniu pervers care s'a declarat de partea cui nu trebuia în momentele decisive ale războiului trecut. Cei care n'au murit pe front fie au sărăcit, fie au sucombat în fața bolilor înainte ca Ayrs și soția lui să se întoarcă din Scandinavia. Alții au murit după ce s'au refugiat peste Ocean. Fosta guvernantă a doamnei Crommelynck și câteva mătuși firave mai trec din când în când și se așază cuminți într'un colț, unde stau ca niște cuiere vechi de pălării.

Săptămâna trecută, în A Doua Zi de Migrenă, a trecut neanunțat compozitorul Tadeusz Augustowski, un mare susținător al lui Ayrs în Cracovia lui de baștină. Doamna Crommelynck nu era acasă, iar doamna Willems a venit la mine agitată nevoie mare, implorându-mă să-l întrețin eu pe ilustrul musafir. Nu puteam să nu

mă prezint la înălțime. Franceza lui Augustowski este la fel de bună ca a mea, drept care ne-am petrecut după-amiaza pescuind și certându-ne pe tema dodecafoniștilor. El crede că toți sunt niște șarlatani, eu – nu. Mi-a povestit anecdote cu instrumentiști din timpul războiului și mi-a spus o glumă indescriptibil de porcoasă, care presupune o gesticulație întreagă, așa că va trebui să așteptăm până la prima întâlnire ca să ți-o spun. Eu am prins un păstrăv cât două lungimi de palmă; Augustowski a băgat în traistă un monstru de ocheană. Ayrs era treaz la apusul soarelui, când ne-am întors, iar polonezul i-a spus că mare noroc dăduse peste el când mă angajase. Ayrs a bombănit ceva de genul: „Absolut". Fermecătoare lauda lui Ayrs. Doamna Willems n'a fost câtuși de puțin *enchantée*[13] când a văzut trofeele noastre solzoase, dar tot le-a eviscerat și le-a prăjit în unt sărat, de se topeau dup'aceea pe furculița de pește. Augustowski mi-a lăsat cartea lui de vizită când a plecat, a doua zi dimineața. Are un apartament pe care și-l ține în Langham Court pentru când ajunge la Londra și m'a invitat să locuiesc la el în timpul festivalului de anul viitor. Cucuriguuuu!

Château Zedelghem nu este chiar Casa familiei Usher, cum pare la prima vedere. Ce-i drept, aripa lui de vest, cu obloanele ferecate și praful gros de-un deget, ca să poată fi plătită modernizarea și întreținerea celei de est, se află într'o stare jalnică și mă tem că va ajunge pe mâna demolatorilor peste nu f. mult timp. I-am

cercetat încăperile într'o după-amiază ploioasă. Prăpăd făcut de umezeală; bucăți de tencuială agățate în rețele întregi de pânze de păianjen; căcăreze de șoareci și de lilieci presărate pe dalele de piatră roase; măștile de tencuială de deasupra căminelor – subțiate zdravăn de trecerea timpului. Aceeași poveste în exterior: pereții de cărămidă au nevoie de liant; unele țigle de pe acoperiș lipsesc; câteva creneluri s'au prăbușit și zac grămadă la pământ; apa de ploaie a săpat șanțuri în gresia medievală. Familia Crommelynck a făcut bani frumoși cu investițiile din Congo, dar niciun membru bărbat din familie nu a supraviețuit războiului, iar „locatarii" nemțălăi de la Zedelghem au șterpelit orice li s'a părut demn de a fi șterpelit.

Aripa estică, în schimb, este un cuibușor foarte confortabil, chiar dacă lemnăria acoperișului pârâie ca o corabie ori de câte ori se stârnește vântul. Are un sistem de încălzire centrală cusurgiu și unul de iluminat electric rudimentar, ale cărui comutatoare pârâie din când în când. Tatăl doamnei Crommelynck s'a dovedit suficient de prevăzător și a învățat-o pe fiica sa tot ce trebuie să știe despre administrarea moșiilor, iar acum ea își dă terenurile în arendă fermierilor din vecinătate și, din câte-am înțeles, mai-mai că și-a făcut proprietatea rentabilă. Nu-i de colo o asemenea realizare în epoca și-n zilele acestea.

Eva este și acum o domnișorică ușurică, detestabilă ca surorile mele, dar cu o inteligență pe măsura ostilității. În afară

de Nefertiti a ei cea neprețuită, are două hobby-uri: să pună bot și să joace rolul de martiră. Îi place să le facă să plângă pe servitoarele mai slabe de înger, după care intră ca o furtună și anunță: „Mamă, *iarăși* a făcut o criză de plâns, nu poți s'o educi să se poarte cuviincios?" În ceea ce mă privește, a stabilit că nu sunt o țintă ușoară, așa că s'a angajat într'un război de uzură: „Tată, cât mai stă domnul Frobisher la noi în casă?"; „Tată, domnului Frobisher îi plătești la fel ca lui Hendrick?"; „Ei, mamă, întrebam și eu, nu știam că durata ședерii domnului Frobisher este un subiect atât de delicat." Mă lasă fără replică, nu-mi place să recunosc, dar asta e. Am avut o nouă întâlnire – de fapt, o *confruntare,* ăsta e termenul potrivit – chiar acum, sâmbăta trecută. Mă dusesem cu cartea de căpătâi a lui Ayrs, *Așa grăit-a Zarathustra,* pe insula cu sălcii din mijlocul lacului, pe care se ajunge trecând podețul cu dale de piatră. Era o după-amiază sufocantă – chiar și la umbră, nădușeam ca un porc. După numai zece pagini, am avut senzația că Nietzsche mă citea pe mine, și nu eu pe el, așa c'am stat mai departe și m'am uitat la barcagiii de pe apă și la tritoni, în timp ce orchestra din mintea mea interpreta piesa lui Fred Delius, *Aer și dans* – o siropoșenie florentină, dar partea de flaut somnoros nu e rea deloc.

La un moment dat, m'am trezit într'un șanț atât de adânc, încât cerul nu mai era decât o dunguliță undeva, sus de tot, luminată de lanterne mai strălucitoare decât lumina zilei. Niște sălbatici patrulau pe fundul șanțului, călare pe șobolani

uriași, cafenii, cu colți înfricoșători, care adulmecau pe toți cei proveniți din clasa muncitoare și-i rupeau în bucăți. Eu mă plimbam, încercând să arăt ca un burghez și stăpânindu-mă să n'o iau la fugă panicat, când m'am întâlnit cu Eva.

– Ce dracului cauți și *tu* pe-aici? am întrebat-o, iar ea mi-a întors-o furioasă:

– *Ce lac appartient a ma familie depuis cinq siècles! Vous êtes ici depuis combien de temps exactement? Bien trois semaines! Alors vous voyez, je vais où bon me semble!* – Lacul ăsta aparține familiei mele de cinci secole! Dumneavoastră sunteți aici de cât timp, mai exact? Numai de trei săptămâni! Ei, atunci, vedeți, merg pe unde am eu chef!

Furia ei căpătase o formă aproape fizică – un pumn în mutra umilului tău corespondent. Avea și de ce, doar o acuzasem că intrase fraudulos pe moșia maică-sii! De-acum treaz de-a binelea, n'am nimerit să mă ridic mai repede în picioare și să-mi cer mii de scuze, întrucât vorbisem în timp ce visam cu ochii deschiși. Am uitat însă cu desăvârșire de lac și am plonjat în el ca un tâmpit ce sunt. Leoarcă m'am făcut! Norocul meu că iazul nu-mi ajungea decât până la buric și că Dumnezeu îl păzise pe Nietzsche cel prețios al lui Ayrs de o baie cum făcusem eu. Când Eva și-a mai potolit oarecum hohotele de râs, i-am spus că mă bucuram s'o văd și altfel decât botoasă. Mi-a răspuns în englezește că aveam lințiță în păr. N'am găsit altceva decât s'o fac pe condescendentul, lăudându-i talentul în materie de limbi străine. Ea mi-a trimis

mingea în teren:

– Nu-i nevoie de mare lucru ca să impresionezi un englez.

Și dusă a fost. Abia mai târziu mi-a venit în minte o replică usturătoare, așa că fata a câștigat setul respectiv.

Acum, fii atent la ce-ți spun despre cărți și avuții. Băgându-mi eu nasul printr-un raft cu cărți din camera mea, am dat peste un volum ciudat, dezmembrat, și aș vrea să-mi cauți tu un exemplar complet. Începe de la pagina nouăzeci și nouă, are coperțile lipsă și legătura desfăcută. Din puținul pe care-l pot reconstitui, este vorba de jurnalul unei călătorii de la Sydney până în California, pe care a făcut-o un notar din San Francisco, pe nume Adam Ewing. Se pomenește acolo despre goana după aur, așa că presupun că trebuie să fi avut loc prin 1849 sau 1850. Jurnalul pare să fi fost publicat postum de către fiul acestui Ewing (?), care mă trimite cu gândul la năucul de Căpitan Delano al lui Melville din *Benito Cereno,* cel orb față de toți complotiștii – el, unul, n'a mirosit că omul lui de încredere, un anume doctor Henry Goose [sic], este un vampir și-i alimentează ipohondria ca să-l poată otrăvi lent și să-i ia banii.

Ceva nu e-n regulă în privința autenticității acestui jurnal: parcă e prea bine structurat și are și un limbaj care sună oarecum fals – dar cine și-ar bate capul să măsluiască un asemenea jurnal și de ce?

Spre marea mea dezamăgire, povestea se termină brusc, în mijlocul unei propoziții, după numai vreo patruzeci de pagini, unde

s'a desfăcut legătura. Am căutat de sus până jos în bibliotecă, să găsesc și restul blestemăției. În zadar. Nu e deloc în interesul nostru să le atragem atenția fie lui Ayrs, fie doamnei Crommelynck despre avuția lor bibliografică neinventariată nicăieri, așa că sunt în pom. Vrei tu să-l întrebi pe Otto Jansch, cel de pe strada Caithness, dacă-i spune ceva numele acesta, Adam Ewing? O carte citită pe jumătate este ca o partidă de amor oprită în plin avânt.

Vei găsi alăturat un inventar al celor mai vechi ediții din biblioteca de la Zedelghem. După cum vezi, unele piese sunt f. vechi, de la începutul secolului al XVII-lea, așa că tu trimite-mi cât de curând cele mai bune oferte ale lui Jansch și ține-l pe zgârciobul ăla să fiarbă la foc mic, spunându-i așa, ca din întâmplare, că s'au arătat interesați și buchiniști de la Paris.

Al tău,
R.F.

* * *

CHÂTEAU ZEDELGHEM
28-VII-1931

Sixsmith,

Motiv de măruntă sărbătoare: acum două zile, Ayrs și cu mine am terminat prima noastră piesă scrisă în colaborare, un scurt poem simfonic intitulat *Der Todtenvogel.* Când am dezgropat piesa, era un fel de orchestrație ternă a unui vechi imn teuton, lăsată baltă și fără noimă pe când Ayrs își pierdea vederea. Noua noastră versiune este o creatură bizară. Împrumută anumite sonorități din *Inelul* lui Wagner, apoi tema e topită într'un

coșmar stravinskian ținut la respect de fantome sibeliene. Cumplită, încântătoare – îmi pare rău că n'o poți asculta. Se încheie cu un solo de fluier, dar nu cu tot felul de volute flautiste, ci mai curând cu pasărea morții din titlu, care-i blestemă deopotrivă pe primii și pe ultimii născuți.

Augustowski ne-a făcut o nouă vizită ieri – se întorcea de la Paris. A citit partitura și-a potopit-o cu laude ca un servant de pe locomotivă care aruncă lopată după lopată de cărbuni în cazan. Și bine a făcut! Este cel mai desăvârșit poem simfonic – după știința *mea* – care a fost scris de la război încoace; și crede-mă, Sixsmith, că sunt în el câteva idei bune care-mi aparțin. Presupun că un asistent ca mine trebuie să se împace cu ideea că renunță la partea lui de autorat; numai că niciodată nu este ușor să-ți muști buza. Partea frumoasă abia acum vine însă: Augustowski vrea să ne cânte lucrarea în primă audiție la festivalul de la Cracovia, cu el însuși ca dirijor, peste numai trei săptămâni!

Ieri m'am trezit când s'a crăpat de ziuă și mi-am petrecut toată ziua transcriind un exemplar pe curat. Nu știu de ce, dar nu mi s'a mai părut așa de scurtă. Mi-a anchilozat mâna cu care am scris și liniile muzicale mi s'au înfipt în pleoape, dar până la cină am terminat. Cinci sticle de vin am băut împreună, patru inși, ca să udăm reușita. La desert, cel mai bun muscat.

De-acum, sunt omul providențial de la Zedelghem. De f. mult timp n'am mai fost un om providențial pentru nimeni și zău dacă nu-mi place. Iocasta mi-a propus să

mă mut din camera de oaspeți într'unul dintre dormitoarele mai mari, neocupate, de la etajul al doilea, pe care să mi-l mobilez eu cum îmi place, cu tot ce-mi atrage atenția prin restul camerelor de la Zedelghem. Ayrs a fost de acord cu propunerea, deci am zis că așa voi face. Spre deliciul meu, Domnișorica Ușurică și-a pierdut sângele rece și a scâncit:

– Vai, da' de ce nu-l menționezi și-n testament, mamă? De ce nu-i dai și jumătate de moșie?

Și s'a ridicat de la masă fără să se scuze.

Ayrs a croncănit suficient de tare ca ea să audă:

– Prima idee bună pe care a avut-o fata asta în ultimii șaptesprezece ani! Măcar Frobisher își câștigă amărâta de existență!

Nici n'au vrut s'audă, amândoi, de scuzele mele, au zis că Eva era cea care trebuia să-și ceară iertare, care trebuia să renunțe la viziunea aceasta precopernicană asupra universului, care s'ar învârti numai și numai în jurul ei. Muzică divină în urechile mele! Tot despre Eva: ea și alte douăzeci de colege de clasă urmează să plece în Elveția f. curând, ca să învețe timp de câteva luni la o școală de maici. Altă muzică divină! Ca și cum ți-ar cădea un dinte stricat cu de la el putere. Noua mea cameră este suficient de mare pentru un dublu de badminton; are un pat cu baldachin ale cărui draperii a trebuit să le scutur de moliile de anul trecut; pielea de Cordoba, veche de secole, se cojește de pe pereți precum solzii dragonului, dar în felul ei n'arată rău; glob de hârci{14} indigo; dulap cu intarsii din lemn de nuc; șase

fotolii ministeriale și un *secretaire* de paltin la care stau chiar acum și scriu aceste rânduri. Caprifoiul creează o dantelărie întreagă de lumină. Către sud se văd boschetele savant modelate răsărind din pietrișul sur; către vest, vacile păscând pe pajiști și clopotnița bisericii înălțându-se dincolo de ele. Clopotele ei sunt adevăratul meu ceas. (Adevărul este că Zedelghemul geme de o mulțime de orologii vechi care bat unul mai devreme, altul mai târziu, ca un Bruges în miniatură.) În linii mari, arată ceva mai grozav decât încăperile noastre de pe Aleea Whyman și ceva mai puțin grozav decât cele de la Savoy sau de la Imperial, dar este o cameră spațioasă și liniștită. Asta dacă nu fac eu ceva nepotrivit sau indiscret.

Ceea ce m'aduce la subiectul Iocasta Crommelynck. Să-mi crape mie ochii, Sixsmith, dacă femeia n'a început, deocamdată *subtil,* să-mi cânte serenade. Ambiguitatea din vorbele, din privirile ei, din gesturile pe care le face cu mâinile parcă-i prea evidentă ca să fie întâmplătoare. Uite, hai să vedem ce crezi și tu. Ieri după-masă, eram în camera mea și studiam niște piese rare de tinerețe ale lui Balakirev, când m'am trezit cu doamna Crommelynck bătându-mi la ușă. Era îmbrăcată cu jacheta de călărie și avea părul răsucit în sus și prins cu agrafe, ceea ce-i lăsa la vedere ceafa mai degrabă ispititoare. Zice:

– Soțul meu vrea să-ți facă un cadou – și, dacă eu tot mă dădusem la o parte, intră. Uite. Ca să marcheze faptul c'ați terminat *Pasărea morții.* Știi, Robert – și a rostogolit

pe limbă r-ul de la Robert –, Vyvyan e-atât de fericit că poate lucra din nou. De ani de zile nu l-am mai văzut atât de vioi. Asta-i așa, o amintire. Pune-o pe dumneata – și mi-a întins o vestă splendidă, o piesă de mătase în stil otoman, cu un model mult prea elaborat ca să fie vreodată la modă sau demodat. Am cumpărat-o în luna noastră de miere, de la Cairo, când Vyvyan avea vârsta dumitale de-acum. El oricum n'o mai poartă.

M'am declarat flatat, dar am și protestat spunând că nu puteam accepta o piesă de îmbrăcăminte cu atât de mare valoare sentimentală. Zice:

– Tocmai de-aceea vrem s-o porți dumneata. E țesută din amintirile noastre. Te rog, probeaz-o. Am făcut ce mi-a spus, iar ea m'a mângâiat pe piept sub pretextul (?) că voia să îndepărteze scamele. Vino la oglindă! mi-a spus. Am urmat-o. Cucoana s'a postat la o palmă în spatele meu. Arată prea bine ca să fie lăsată pradă moliilor, nu ești de acord? Am fost de acord. Ea a scos un zâmbet ca o lamă cu două tăișuri. Dac'am fi fost într'un roman inspirat de-al lui Emily, seducătoarea l-ar fi cuprins pe nevinovat cu brațele, dar Iocasta lucra într'un mod ceva mai precaut. Ai *exact* aceeași siluetă pe care-o avea și Vyvyan la vârsta dumitale. Curios, nu crezi?

Ba da, iarăși am fost de acord cu ea. Cu unghiile mi-a tras o șuviță de păr care mi se prinsese de vestă. Nici n'am respins-o, nici n'am încurajat-o. Lucrurile astea nu trebuie să fie grăbite. Doamna Crommelynck a plecat fără nicio vorbă.

La prânz, Hendrick a povestit că

locuința doctorului Egret din Neerbeke fusese jefuită. Din fericire, nimeni nu fusese rănit, dar poliția a emis un avertisment ca toată lumea să fie cu ochii în patru la țigani și vagabonzi. Casele se cereau asigurate pe timp de noapte. Iocasta s'a cutremurat toată și s'a declarat bucuroasă că eram și eu la Zedelghem, ca s'o apăr. Am recunoscut că mă descurcasem binișor ca pugilist la Eton, dar le-am spus că nu mă văd în stare să pun pe fugă o bandă întreagă de derbedei. Eventual să-i fi ținut eu prosopul lui Hendrick, în timp ce le trăgea *el* o chelfăneală zdravănă? Ayrs n'a comentat, dar în seara cu pricina și-a scos *Luger*-ul din sacul de pânză. Iocasta l-a certat pe Ayrs că-și arăta pistolul la masă, dar el n'a băgat-o în seamă.

– Când ne-am întors de la Gothenburg, am găsit fiara asta, plus cartușele aferente, ascunse-n dormitorul cel mare, sub o scândură desprinsă din podea, a explicat el. Căpitanul prusac ori a plecat în mare grabă, ori a pus careva mâna pe el și l-a omorât. Își ținea pistolul acolo, probabil, ca să-l aibă la îndemână împotriva răzvrătiților sau a musafirilor nepoftiți. Eu îl am lângă pat din aceleași motive.

Am întrebat dacă puteam să-l țin și eu, fiindcă nu mai pusesem niciodată mâna pe vreo armă de foc.

– Da' bineînțeles, a răspuns Ayrs și mi l-a întins. Până și ultimul fir de păr de pe trup mi s-a zbârlit. Chestia aia de fier compactă omorâse cel puțin o dată – mi-aș fi pus rămășag moștenirea, presupunând c'aș mai fi avut așa ceva. Deci, vezi tu – a

adăugat Ayrs cu un hohot de râs gâjâit –, oi fi eu bătrân, orb și olog, dar tot mai am un dinte, doi în gură, ca să mușc. Un orb cu un pistol mai are f. puțin de pierdut. Închipuie-ți ce *prăpăd* aș putea face!

Nu știu să spun dacă doar mi-am închipuit amenințarea din vocea lui.

Excelente veștile de la Jansch, dar lui să nu-i zici. Îți voi trimite prin poștă respectivele trei volume, dar de la Bruges, cu proxima ocazie când ajung acolo – dirigintele poștei de aici, din Neerbeke, are o fire scormonitoare și nu-mi inspiră încredere. Ia-ți precauțiile obișnuite. Trimite-mi partea mea la Banca Națională a Belgiei, Sucursala Bruges – Dhondt a pocnit din degete și directorul mi-a și deschis un cont. Sunt absolut convins că nu mai au în evidență niciun alt Robert Frobisher.

Vestea cea mai bună dintre toate: am început să compun din nou pe cont propriu.

Al tău,
R.F.

* * *

ZEDELGHEM
16-VIII-1931

Sixsmith,

Vara a căpătat aspecte senzuale: soția lui Ayrs și cu mine suntem amanți. Nu te speria! Numai în sens trupesc. Într'o noapte, săptămâna trecută, a venit la mine-n cameră, a încuiat ușa după ea și, fără să scoatem o vorbă niciunul, nici celălalt, s'a dezbrăcat. Nu vreau să par fudul, dar vizita ei nu m'a luat prin surprindere. Ba chiar lăsasem ușa crăpată

în așteptarea ei. Zău așa, Sixsmith, ar trebui să-ncerci și tu să faci amor în liniște deplină. Toată harababura cu pricina se transformă în adevărat extaz, dacă faci bine și-ți pui stavilă gurii.

Când îi descui trupul unei femei, și cutia de confidențe i se revarsă. (Ar trebui să le-ncerci și tu o dată – femeile, vreau să zic.) Va fi având vreo legătură acest lucru cu nepriceperea lor flagrantă la jocurile de cărți? După Actul în sine, eu aș fi fost fericit să stau întins în legea mea, dar Iocasta a vorbit întruna, impulsivă, ca și cum ar fi vrut să îngroape secretul nostru cel mare și negru sub unele mai mărunte, cenușii. Am aflat că Ayrs se pricopsise cu sifilis de la un bordel din Copenhaga, în 1915, într'o perioadă mai lungă de trai separat, și că din anul acela nu-și mai bucurase nevasta. După nașterea Evei, doctorul i-a spus Iocastei că nu mai putea concepe niciun alt copil. Acum este f. selectivă în privința aventurilor ocazionale, dar profită de ele fără niciun scrupul. Insistă că tot îl mai iubește pe Ayrs. Eu am mormăit a îndoială. Iubirea care iubește fidelitatea este un mit născocit de oameni din propriile îndoieli, mi-a replicat ea.

Am vorbit și despre Eva. Mama ei se teme că s'a concentrat atât de tare să-i inoculeze fiicei simțul moral, încât n'au mai avut vreme să se împrietenească, iar acum, pare-se, le desparte calul acela. Eu am mai și moțăit în timpul acestor drame de doi bani; dar pe viitor trebuie să fiu mai precaut în privința danezilor și a stabilimentelor daneze în mod special.

I. a mai vrut încă o repriză, lipindu-se lacom de mine. I-am făcut pe plac. Are un trup de călăreață, mai vânos decât găsești în mod normal la o femeie matură, și o tehnică mai bună decât multe mânze pe care le-am călărit pentru câte zece șilingi. Îți vine să crezi c'a avut de-a face cu o herghelie întreagă de tineri armăsari, pe care i-a poftit să se vâre-n hățurile ei. Păi, zi și tu, exact în momentul în care-am ațipit ultima oară, mi-a spus:

– Debussy a petrecut odată, înainte de război, o săptămână la Zedelghem. Chiar în patul ăsta a dormit, dacă țin bine minte.

O anumită nuanță din tonul pe care-a spus-o parcă mi-a sugerat că dormise și ea cu el. Nu este imposibil. Orice, numai fustă să aibă, dacă-i adevărat ce-am auzit despre Claude – plus că el mai era și francez.

Când a bătut la ușă Lucille, a doua zi dimineața, cu apa mea de bărbierit, eram singur cuc. La micul dejun, I. s-a purtat cu tot atâta nonșalanță ca și mine, din câte am constatat cu bucurie. Ba chiar mi-a servit o replică acidă când am răsturnat niște gem pe covorul din sufragerie, obligându-l pe V.A. s'o pună la punct:

– Nu mai fi și tu așa o pacoste, Iocasta! Că doar nu mânuțele *tale* delicate vor avea de frecat pata aia.

Adulterul este un duet greu de interpretat, Sixsmith, la fel ca bridge-ul contractual – ferește-te de parteneri mai puțin inspirați decât tine, altfel riști să provoci un scandal urât de tot.

Vinovăție? Absolut deloc. Triumful celui care pune coarne? Nu – nu neapărat. Alaltăieri-seară i-am avut la cină pe soții

Dhondt, și doamna D. a cerut niște muzică de pian care să-i ajute mai bine la digestie, așa c'am cântat piesa aceea, *Îngerul din Mons,* pe care-am scris-o împreună cu tine acum două veri, când am fost în vacanță în Insulele Scilly – cu toate c'am trecut sub tăcere autorul, spunând că o compusese „un prieten". Ei, am rescris-o. E mult mai bună, mai fluidă și mai subtilă decât acele pastișe dulcege schubertiene pe care le-a scremut V.A. când avea *el* douăzeci și ceva de ani. Iocastei și soților Dhondt le-a plăcut atât de mult, încât au insistat pentru un bis. Abia intrasem în ea preț de șase măsuri, când V.A. și-a exercitat dreptul – până atunci neștiut de nimeni – de veto:

– Eu l-aș sfătui pe prietenul dumitale să-i stăpânească pe Antici înainte de a se da în bărci cu Modernii. Sună a sfat destul de nevinovat, nu? Și totuși, a rostit cuvântul *prietenul* pe un ton din care eu am înțeles limpede că era perfect conștient de adevărata identitate a așa-zisului meu prieten. Poate că același truc îl folosise și el când fusese la Oslo, în vizită la Grieg? apoi a mai adăugat: Fără o stăpânire temeinică a contrapunctului și armoniei, tipul ăsta n'o să reușească niciodată nimic altceva decât un talmeș-balmeș de jonglerii născute din infatuare. Spune-i *prietenului* dumitale c'așa am zis eu.

Am fiert în suc propriu, în tăcere. V.A. i-a spus Iocastei să pună un disc de gramofon cu o înregistrare a cvintetului său de suflători, *Sirocco.* Ea l-a ascultat fără să comenteze pe bătrânul tiran belicos. Drept consolare, mi-am adus aminte cum

era trupul Iocastei pe sub rochia de vară din crep de mătase și cum venea ea și se vâra nesătulă în patul meu. F. bine, uite c'o să mă bucur nițel de coarnele pe care i le-am pus patronului meu. Așa-i trebuie. Un pedant bătrân și bolnav rămâne în primul rând un pedant.

Augustowski a trimis o telegramă enigmatică după festivalul de la Cracovia. Îți traduc din franceză: PRIMA PASĂRE A MORȚII PERPLEXITATE STOP DOUA INTERPRETARE ÎNCĂIERARE STOP TREIA ADORAȚIE STOP PATRA DISCUȚII APRINSE ORAȘ STOP. N'am fost prea siguri de ce trebuia să credem până n'au sosit și tăieturile din ziare, chiar în siajul telegramei, traduse de Augustowski pe spatele unui caiet-program de concert. Ei bine, *Pasărea morții* a devenit o *cause célèbre!* Din câte-am înțeles noi, criticii au interpretat modul în care sunt dezintegrate în ea temele wagneriene ca pe un afront fățiș la adresa Republicii germane. O grupare de parlamentari naționaliști au pus cuțitul la gâtul organizatorilor festivalului pentru un al cincilea spectacol. Teatrul, prevăzând încasările, a cedat cu plăcere. Ambasadorul german a depus o plângere oficială, așa că un șaselea concert s-a desfășurat după numai douăzeci și patru de ore, cu toate biletele vândute. Efectul întregii nebunii este că lui Ayrs îi crește cotația la bursă de trece prin tavan, peste tot cu excepția Germaniei, unde se pare că este arătat cu degetul drept un evreu diabolic. Ziarele de anvergură națională de pe tot continentul i-au scris și-i cer interviuri. Mie-mi revine

plăcerea de a le răspunde tuturor cu un refuz formal, politicos, dar ferm.

– Sunt prea ocupat să compun, bombăne Ayrs. Dacă vor să știe „ce-am vrut să spun", de ce nu-mi ascultă nenorocita de muzică?

Îi prieste, însă, toată atenția care i se dă. Până și doamna Willems recunoaște că, de când am sosit eu, Stăpânul parcă s'a mai revigorat.

Pe frontul Eva, ostilitățile continuă. Însă e îngrijorător felul în care a mirosit ea ceva putred între mine și tatăl meu. Se întreabă, de față cu toată lumea, de ce nu primesc nici măcar o scrisoare din partea familiei sau de ce nu pun să-mi fie trimise haine. M'a întrebat dacă vreuna dintre surorile mele n-ar dori să devină prietena ei epistolară. Ca să mai câștig timp, n'am avut ce face și i-am promis că le voi transmite propunerea ei, așa că s'ar putea să mai am nevoie de tine pentru înc-o făcătură. Să ai grijă să fie fără cusur! Vulpița asta aproape că este varianta mea feminină.

Anul acesta, în Belgia, luna august ne coace. Pajiștea s'a gălbejit, grădinarul se teme să nu izbucnească vreun foc, fermierii sunt îngrijorați în privința recoltei – dar tu să-mi arăți un fermier împăcat și eu îți voi arăta un dirijor sănătos la cap. Acum lipesc acest plic și-o și pornesc înspre poșta din sat, prin pădurea de dincolo de lac. Nu se face să las tocmai *aceste* pagini să mucegăiască pe-aici, ca să dea peste ele o anume băgăreață de șaptesprezece ani.

Chestiunea cea mai importantă: da, sigur că mă duc la Bruges să mă-ntâlnesc

cu Otto Jansch, ca să-i înmânez direct toate manuscrisele ornate, dar ție-ți revine sarcina să negociezi. Nu vreau să afle Jansch de a cui ospitalitate mă bucur eu aici. La fel ca toți negustorii, și Jansch este un hrăpăreț chelios și nesătul, numai că el e și mai și. N'ar ezita nicio clipă să mă șantajeze ca să mai scad prețul – dacă nu chiar să mă facă să renunț cu totul la preț. Spune-i că mă aștept la plată pe loc, în bancnote noi și foșnitoare – nu vreau s'aud de aranjamentele lui cu credite dubioase. Imediat dup-aceea, îți expediez un mandat poștal în care voi include și suma pe care mi-ai împrumutat-o. În felul acesta, nu vei putea fi acuzat de nimic, dacă afacerea se împute. Eu sunt deja căzut în dizgrație și deci n'am ce reputație să-mi stric demascându-l. Spune-i asta și lui Jansch.

Al tău,
R.F.

* * *

ZEDELGHEM
16-VIII-1931 – SEARA

Sixsmith,

Scrisoarea ta plicticoasă, venită, pasămite, de la „consilierul în chestiuni juridice" al tatălui meu, a fost un as de caro, fără exagerare. Bravo! Am citit-o cu voce tare la micul dejun; n'a suscitat decât un interes pasager. Ștampila poștei din Saffron Walden – altă lovitură de maestru. Chiar ți-ai mișcat fundul din laboratorul tău până-n Essexul însorit la miezul zilei ca s'o pui la poștă personal? Ayrs l-a invitat pe „dl. Cummings" al nostru să mă viziteze la Zedelghem, dar cum tu scriseseși că timpul e f. presant, doamna Crommelynck

l-a pus pe Hendrick să mă ducă până-n oraș cu automobilul, ca să semnez acolo documentele. Ayrs a bombănit ceva despre o zi de lucru pierdută, dar și bombănitul este la el o plăcere-n sine.

Împreună cu Hendrick, am pornit dis-de-dimineață, când încă nu se uscase roua, pe aceleași drumuri pe care am sosit cu bicicleta la începutul verii. Purtam o jachetă elegantă de-a lui Ayrs – o mare parte din conținutul dulapului de la el din cameră gravitează înspre al meu, dacă tot au început să mi se uzeze cele câteva obiecte salvate din ghearele celor de la Imperial. Bicicleta *Enfield,* am legat-o cu frânghie de bara din spate a mașinii, ca să-mi pot onora promisiunea de-a o înapoia polițaiului cel serviabil. Prada noastră legată în piele de vițel o camuflasem în hârtie de muzică, în condițiile în care toată lumea de la Zedelghem știe că nu umblu niciodată fără astfel de foi la mine, și o ascunsesem de privirile curioase într'o tașcă răpănoasă, pe care mi-am însușit-o. Hendrick coborâse capota automobilului Cowley, așa încât bătea vântul prea tare ca să facem conversație. Mai e și taciturn individul, așa cum se cuvine să fie cineva de condiția lui. Curios lucru, dar de când am început s'o satisfac pe doamna Crommelynck, mă simt mult mai iritat în compania valetului lui Ayrs, decât în compania lui Ayrs însuși. (Iocasta vine în continuare să-mi ofere favorurile ei, odată la trei sau patru nopți, dar niciodată când este acasă și Eva, dovedindu-se f. înțeleaptă. Și oricum, nu trebuie să te-mbuibi din prima cu toate bomboanele

primite cadou de ziua ta.) Stânjeneala mea izvorăște din bănuiala că Hendrick știe. Sigur că nouă, celor de pe treptele de sus ale scării, ne place să ne felicităm pentru cât de isteți suntem, dar pentru cei care freacă podelele nu există secrete. Totuși, nu mă îngrijorez prea tare. Nu am pretenții exagerate de la servitori, plus că Hendrick este suficient de isteț ca să-i țină partea unei stăpâne zvăpăiate, dar cu mulți ani de trăit, mai degrabă decât unui stăpân invalid cu perspectivele lui Ayrs. Iar Hendrick este cu adevărat un caz aparte. Greu de ghicit care-i sunt gusturile. S'ar putea scoate din el un excelent crupier.

M'a lăsat în fața Primăriei, mi-a dezlegat bicicleta și m'a părăsit apoi, pentru a face diverse comisioane și o vizită de convenienţă – așa mi-a spus – la o soră bolnavă de-a bunicii lui. Eu m'am învârtit pe cele două roți ale mele prin mulțimile de gură-cască, elevi și alți trecători și nu m'am rătăcit de prea multe ori. La secția de poliție, inspectorul meloman a făcut mare caz când m'a văzut și a trimis după cafea și cornuri. A fost încântat să afle că stabilisem o relație atât de strânsă cu Ayrs. Când am plecat de la el, se făcuse deja ora zece, adică exact ora întâlnirii mele. Nu m'am grăbit. Când ai de-a face cu negustori, dă bine să-i lași să te aștepte puțin.

Jansch stătea proptit de barul de la *Le Royal* și m'a întâmpinat cu un:

– Ehe, pe viața și pe ochii mei, dacă nu-i Omul Invizibil revenit printre noi la cererea spectatorilor!

Îți jur, Sixsmith, că harpagonul ăsta

bătrân și pocit arată din ce în ce mai respingător de fiecare dată când mi se proțăpește dinaintea ochilor! Oare o fi având pe undeva, prin pod, vreun portret fermecat care se face cu fiecare an mai frumos? N'am priceput de ce anume părea să fie atât de bucuros că mă vede. M'am uitat în jur, după vreun creditor căruia i se vânduse pontul – o singură privire prea stăruitoare și-o luam din loc. Jansch a intuit ce era în mintea mea:

– Da' bănuitor mai ești, băiete! Ce crezi, că vreau să-i fac necazuri gâștei mele fermecate, care depune asemenea ouă de aur? Vino-ncoace – și mi-a făcut semn cu mâna spre bar –, nu mai sta ca pe ghimpi!

I-am răspuns că simplul fapt de-a mă afla în aceeași clădire cu el, fie și-ntr'una atât de mare, mă făcea să stau ca pe ghimpi, așa c'aș fi preferat să ne-apucăm de treabă fără întârziere. Și-a râs în barbă, m'a bătut ușor pe umăr și m'a condus pe scări către camera pe care și-o rezervase ca să putem face tranzacția. Nu ne-a urmărit nimeni, ceea ce nu era câtuși de puțin o garanție. Deja îmi părea rău că nu te pusesem să-mi aranjezi întâlnirea într'un loc mult mai populat, unde să nu poată bătăușii lui Tam Brewer să-mi tragă un sac peste cap, să mă vâre-ntr'un cufăr și să mă salte înapoi la Londra. Eu am scos cărțile din tașcă, iar el și-a scos ochelarii *pince-nez* din buzunarul de la piept și s'a apucat să le cerceteze la un birou aflat în dreptul ferestrei. A încercat să mă facă să mai las din preț, sub pretextul că volumele se aflau într'o stare mai degrabă „convenabilă" decât „bună". Eu, foarte calm, le-am învelit

la loc în hârtie, mi le-am pus înapoi în tașcă și l-am făcut pe scârțarul de evreu să se țină după mine pe coridoare, până când a recunoscut că volumele se aflau, într'adevăr, în stare „bună". L-am făcut să mă implore să vin înapoi în camera lui, unde bancnotele au fost numărate pe-ndelete, până când suma convenită a fost și cea plătită. Odată afacerea încheiată, Jansch a oftat, a pretins că-l jecmănisem, a zâmbit cu subînțeles și și-a pus laba păroasă pe genunchiul meu. Zice: așa deci, ajunsesem să vând cărți. M'a întrebat de ce trebuia oare ca afacerile să detroneze plăcerile. Era convins că un tânăr berbecuț găsea și-n străinătate o folosință oarecare pentru niște bani de buzunar, nu? După încă un ceas, l-am lăsat pe Jansch dormind și cu portofelul pustiit. M'am îndreptat glonț spre banca aflată pe cealaltă latură a pieței și mi-am lăsat treburile în grija secretarei personale a directorului. Dulcea pasăre a solvenței! Cum îi plăcea lui Pater atât de mult să spună: „Nădușeala personală este cea mai bună răsplată!" (Nu că *el însuși* ar fi nădușit vreodată excesiv în amvonul lui sinecuristic.) Următoarea oprire am făcut-o la Flagstad's, magazinul de obiecte muzicale din oraș, de unde am cumpărat un top de hârtie de muzică, pentru a înlocui în ochii oricărei persoane eventual vigilente pachetul dispărut din tașca mea. Când am ieșit, am văzut o pereche de ghetre bej în vitrina unui pantofar. Am intrat, mi le-am cumpărat. Am văzut o tabacheră de șagrin la o tutungerie. Mi-am cumpărat-o.

Mi-au rămas două ceasuri de omorât.

Am băut o bere rece într'o cafenea, apoi încă una și încă una, și am fumat un pachet întreg de țigări franțuzești minunate. Banii de la Jansch nu sunt comoara fără fund, însă martor mi-e Dumnezeu că așa te fac să te simți. După aceea, am descoperit o biserică pe o stradă mai dosnică (m'am ținut departe de locurile turistice, ca să-i evit pe negustorii de cărți frustrați), plină de lumânări, umbre, martiri suferinzi, fum de tămâie. N'am mai fost la biserică din ziua aia-n care Pater m'a trimis la plimbare. Ușa de la intrare se tot izbea. Niște babe ațoase intrau, aprindeau lumânări, ieșeau. Lacătul de la cutia milei era din cele mai zdravene. Oamenii îngenuncheau să se roage, unii dintre ei mișcându-și buzele. Îi invidiam – zău că-i invidiam. Și pe Dumnezeu îl invidiez, fiindcă are acces la secretele lor. Credința este ultimul club exclusivist de pe lumea asta și are ușierul cel mai priceput. Ori de câte ori am intrat pe porțile ei larg deschise, m'am și trezit înapoi în stradă. Am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să mă gândesc și eu la lucruri evlavioase, dar mintea mea își tot plimba degetele pe trupul Iocastei. Până și sfinții și martirii de pe vitraliile colorate mi se păreau vag excitanți. Nu mă iluzionez că asemenea gânduri mă aduc mai aproape de Rai. În cele din urmă, un motet de Bach a fost acela care m'a gonit: coriștii nu erau condamnabil de proști, dar pentru organist, singura speranță de mântuire ar fi fost un glonț în cap. I-am și spus treaba asta – că tactul și reținerea sunt bune și frumoase când stai la șuete, dar, când vine

vorba de muzică, n'ai voie sub nici o formă să te eschivezi.

Într'o grădină publică aranjată și cochetă, care se numește Parcul Minnewater, perechi de tineri flirtau plimbându-se braț la braț printre sălcii, trandafiri banksia și mătușele însoțitoare. Un scripcar orb și slăbănog cânta pentru bani. Ei, ăsta *chiar* știa să cânte! I-am cerut să-mi cânte *Bonsoir, Paris!* și mi-a servit-o cu atâta vervă, încât i-am îndesat în palmă o bancnotă nou-nouță de cinci franci. Tipul și-a dat jos ochelarii negri, a verificat bancnota la lumină, și-a invocat îngerul păzitor, apoi și-a adunat crăițarii și a șters-o direct peste rondurile de flori, râzând ca un descreierat. Nu știu cine-a spus că „Fericirea nu se cumpără cu bani", dar mi se pare evident că respectivului i se urâse cu binele.

M'am așezat pe o bancă de fier. Orologiile au bătut de ora unu și aproape, și mai departe, din toate părțile. Funcționarii s'au revărsat din birourile firmelor de avocatură și de comerț, ca să-și mănânce sandviciurile în parc și să simtă puțină briză măturând verdeața. Tocmai mă întrebam dacă să-ntârzii la întâlnirea cu Hendrick, când ghici pe cine văd parcă plutind pe aleile parcului, neînsoțită, în compania unui bărbat de două ori mai bătrân, cu o mutră de greiere-dandy și o ditamai verigheta de aur pe deget, vulgar de strălucitoare, ca arama de la bâlci. Ai ghicit din prima: Eva. M'am ascuns după un ziar pe care unul dintre funcționari îl uitase pe bancă. Nu era în contact – fizic vorbind – cu bărbatul care o însoțea, dar au

trecut chiar pe lângă mine și aveau, așa, un aer de intimitate, pe care niciodată – dar nici-o-dată – Eva nu-l afișează la Zedelghem. Sigur c'am tras concluzia evidentă.

Eva miza din plin pe o carte îndoielnică. El perora în gura mare, ca să-l audă străinii și să-i impresioneze: „Fiecare om are un moment anume, Eva, în care el și cei apropiați lui ajung să ia de bune aceleași lucruri, fără să se gândească în prealabil. Tot așa, omul poate ajunge la ruină dacă vremurile se schimbă, iar el – nu. Și dă-mi voie să mai spun: și imperiile se prăbușesc din același motiv." Filosoful ăsta de doi bani m'a lăsat mască. Mă gândeam: o fată care arată ca E. și-ar putea găsi pe cineva mai breaz. Și comportamentul ei, al Evei, m'a lăsat mască în egală măsură. Chiar așa, ziua-n amiaza mare, în mijlocul orașului? Chiar *vrea* să se nenorocească? Ce, o fi și ea vreo sufragetă de-aia libertină, gen Christina Rossetti? I-am urmărit pe cei doi, de la o distanță sigură, până la o casă dintr'un cartier prosper al orașului. Bărbatul a aruncat o privire cu care a măturat toată strada și abia apoi a băgat cheia în broască. Eu m'am ascuns pe o alee. Poți să ți-l imaginezi pe Frobisher frecându-și mâinile de satisfacție!

Eva s'a întors, ca de obicei, abia vineri după-amiază, spre seară, în holul care desparte camera ei de ușa care duce la grajduri este un tron de stejar – și-n el m'am postat. Din păcate, m'am și pierdut în acordurile pe care mi le sugerau apele sticlei vechi și n'am observat-o pe E., care avea cravașa de călărie în mână și nici

măcar nu și-a dat seama că-i pregătisem o ambuscadă. Zice:

– *S'agit-il d'un guet-apens? Si vous voulez discuter avec moi d'un problème personnel, vous pourriez me prévenir?* – Ce faceți, mă pândiți? Dacă vreți să discutați cu mine vreo problemă personală, n'ați putea să m-anunțați dinainte?

Fiind luat prin surprindere în felul ăsta, i-am spus cu glas tare ce gândeam. Eva a prins din zbor un cuvânt:

– Prefăcută? *Une moucharde? Ce n'est pas un mot aimable, Mr. Frobisher. Si vous dites que je suis une moucharde, vous allez nuire à ma réputation. Et si vous nuisez à ma réputation, eh bien, il faudra que je ruine la vôtre!* – Mă faceți prefăcută? Nu este un cuvânt amabil, domnule Frobisher. Dacă mai spuneți că sunt prefăcută, o să-mi stricați reputația. Și dacă-mi stricați reputația, ei bine, atunci o să trebuiască să v'o distrug și eu pe-a dumneavoastră!

Prea târziu, dar tot am deschis focul. Da, i-am spus, exact în privința reputației trebuia s'o previn. Dacă până și un vizitator străin de Bruges o vedea afișându-se prin Parcul Minnewater, în timpul orelor de școală, cu un filfizon plin de el, nu mai era decât o chestiune de timp ca să ajungă toți bârfitorii din oraș să târască prin noroi numele de Crommelynck-Ayrs!

În primul moment m'am așteptat să mă plesnească; apoi însă ea s'a înroșit toată și a lăsat capul în jos. A întrebat, pe un ton supus:

– *Avez-vous dit à ma mère ce que vous avez vu?* – I-ați spus mamei ce ați văzut? –,

la care eu i-am răspuns că nu, deocamdată nu spusesem nimănui nimic, iar ea și-a reglat cu atenție tirul: Foarte rău, *Monsieur* Frobisher, fiindcă mama v'ar fi putut spune că persoana cu care spuneți că „mă afișam" era *Monsieur* Van de Velde, domnul în casa căruia locuiesc în timpul săptămânii, când sunt la școală. Tatăl lui deține cea mai mare fabrică de armament din Belgia, iar el este un familist respectabil. Miercuri am avut o jumătate de zi de vacanță, așa că *Monsieur* Van de Velde a fost atât de amabil și m'a însoțit de la biroul său până acasă. Fiicele lui se aflau la o repetiție cu corul. Școala nu agreează ca elevele să circule singure prin oraș, nici măcar în timpul zilei. Prefăcuții stau prin parcuri, vedeți dumneavoastră, prefăcuții răuvoitori, care abia așteaptă să strice reputația unei fete – sau poate pândesc vreo ocazie s'o șantajeze.

Ce să fi fost – cacealma sau contraatac? Am încercat să minimizez riscurile:

– S'o *șantajeze?* Am trei surori acasă și-am fost îngrijorat pentru reputația dumitale! Atâta tot!

Ea s'a delectat cu avantajul pe care-l căpătase:

– *Ah oui? Comme c'est délicat de votre part!* – A, da? Vai, ce frumos din partea dumneavoastră! Spuneți-mi, domnule Frobisher, ce anume credeați că urma să-mi facă *Monsieur* Van de Velde? Sau erați doar *teribil* de gelos?

Nemaipomenită franchețe, pentru o fată; m'am simțit de parcă mă lovise sub centură.

– M'am liniștit acum, văzând că această

simplă neînțelegere a fost lămurită – i-am spus arborând cel mai nesincer zâmbet de care eram în stare – și-mi exprim cele mai sincere scuze.

– Iar eu accept cele mai sincere scuze ale dumneavoastră exact în același spirit în care mi le prezentați.

Și E. a plecat înspre grajduri, șfichiuind aerul cu cravașa precum o leoaică plesnind din coadă.

Eu m'am dus în camera de muzică să-mi compensez prestația lamentabilă cu niște Liszt diabolic. În mod normal, sunt în stare să execut o excelentă *Prédication aux Oiseaux,* dar nu și vinerea trecută. Slavă Domnului că E. pleacă mâine în Elveția. Dac'ar afla vreodată despre vizitele nocturne ale maică-sii – mă rog, nici nu vreau să mă gândesc la așa ceva! Cum se face, oare, că n'am întâlnit niciodată un băiat pe care să nu-l pot avea la degetul mic (și nu numai la degetul mic), în schimb femeile de la Zedelghem par să mă domine de fiecare dată?

Al tău,
R.F.

* * *

ZEDELGHEM
29-VIII-1931

Sixsmith,

Stau la *secretaire*-ul din camera mea în cămașă de noapte. Orologiul bisericii bate ora cinci. Iarăși am ajuns în zori însetat. Lumânarea e pe cale să se stingă. Obositoare noapte, care mi-a ieșit pe nas! I. a venit la mine-n pat la miezul nopții și, în timp ce ne făceam gimnastica, cineva s'a izbit de ușa mea. Groază inimaginabilă!

Slavă Domnului că I. încuiase ușa după ea. Zdrăngănit de clanță, urmat de bătăi insistente. Frica îți poate limpezi mintea la fel cum ți-o poate și întuneca; văzând în ce postură de Don Juan mă aflam, i-am spus Iocastei să se facă mică sub un morman de pleduri și cearșafuri care acopereau patul meu desfundat și am lăsat draperia doar pe jumătate trasă, ca să arăt că nu aveam nimic de ascuns. Apoi m'am fâțâit prin cameră – nu-mi venea să cred că mi se întâmpla tocmai mie așa ceva – și m'am ciocnit într'adins de obiecte, ca să mai câștig ceva timp, iar când m'am îndreptat spre ușă, am strigat:

– Ce dracului s'a mai întâmplat? Arde pe undeva?

– Deschide, Robert!

Ayrs! Îți închipui că eram deja pregătit să mă feresc de gloanțe. În disperare de cauză, am întrebat cât era ceasul, numai ca să câștig încă o clipă.

– Ce contează? Habar n'am! Am în minte o melodie, băiete, pentru vioară, e divină – nu mai pot s'adorm și-am nevoie de tine s'o pui pe hârtie! Chiar acum!

Oare trebuia să mă-ncred în el?

– N'o putem lăsa pe mâine-dimineață?

– Nu, n'o putem lăsa, Frobisher! Dac'o uit?

Nu era mai bine să mergem în camera de muzică?

– Ar însemna să trezim toată casa. Și nu, fiecare notă e la locul ei – la mine'n cap!

Așa că l-am rugat s'aștepte până aprindeam o lumânare. Am descuiat și-am dat cu ochii de Ayrs, cu câte un baston în fiecare mână – parc'ar fi fost o mumie, în

cămășoaia de noapte, la lumina lunii! Era însoțit de Hendrick, care stătea în spatele lui, tăcut și vigilent ca un totem indian.

– Dă-mi voie, dă-mi voie! a zis Ayrs și m'a dat la o parte ca să poată trece. Găsește-ți un toc, ia niște hârtie nouă de partituri, aprinde lampa – haide, repejor! De ce, Doamne iartă-mă, îți mai încui ușa, dacă tot dormi cu fereastra deschisă? Prusacii au plecat, iar fantomele oricum trec prin ușă – la care eu i-am bălmăjit o nerozie, ceva de genul că nu reușeam s'adorm dacă nu știam că e ușa încuiată, dar el oricum nu m'asculta. Ai la tine hârtie de muzică sau trebuie să-l trimit pe Hendrick să ne-aducă?

Fiindcă mă simțeam ușurat că V.A. nu venise doar ca să mă prindă pe mine regulându-i nevasta, pretenția lui mi s'a părut mai puțin strigătoare la cer decât era de fapt, așa că i-am spus:

– Da, da, am hârtie, am tocuri, haideți să ne-apucăm!

Ayrs avea vederea mult prea slabă ca să remarce nu-știu-ce suspect în zona patului meu – singur Hendrick mai reprezenta, eventual, un pericol. Pe discreția servitorilor nu e bine să pui bază. După ce și-a ajutat stăpânul să se așeze pe un scaun și i-a acoperit umerii cu o pătură, eu i-am spus lui Hendrick că sunăm noi după el când ne terminăm treaba. Ayrs nu m'a contrazis – începuse deja să fredoneze. Să fi văzut oare o licărire conspirativă în ochii lui H.? Prea era întuneric în cameră ca să fiu sigur. Servitorul a făcut o plecăciune aproape imperceptibilă și s'a prelins afară de parcă ar fi fost urcat pe niște rotile bine

unse, trăgând ușa foarte ușor după el.

Mi-am dat pe față cu puțină apă din ligheanul de spălat și m'am așezat față în față cu Ayrs, temându-mă ca nu cumva I. să uite de pârâitul podelei și să încerce să iasă în vârfurile picioarelor.

– Gata.

Ayrs și-a fredonat sonata măsură cu măsură, după care mi-a spus-o pe note. Curiozitatea miniaturii lui a sfârșit prin a mă absorbi, în ciuda condițiilor de lucru. Era ceva cristalin, ciclic, cu o mișcare ca de balansoar. După a nouăzeci și șasea măsură, s'a terminat și Ayrs mi-a spus să adaug pe foaia de partitură indicația *triste.* Apoi m'a întrebat:

– Ei, ce părere ai?

– Nu sunt prea sigur, i-am răspuns. Nu vă caracterizează deloc. Nu prea caracterizează pe nimeni. Dar hipnotizează.

Ayrs era de-acum dărâmat, *à la* picturile prerafaelite în ulei cu titluri gen: *Iată, muza îndestulată își părăsește marioneta.* La ceasul acela dinaintea zorilor, grădina răsuna deja de cântecul păsărilor. Mă gândeam la rotunjimile Iocastei, aflată în patul meu, la numai câțiva pași depărtare – ba chiar am simțit mâncărimi primejdioase de cât eram de nerăbdător să ajung lângă ea. V.A. s'a arătat pentru prima oară nesigur pe el:

– Am visat o… cafenea de coșmar, luminată orbitor, deși subterană, fără nicio ieșire. Murisem de mult, de foarte mult timp. Chelnerițele aveau toate aceeași mutră. De mâncare era numai săpun, de băut – numai căni cu clăbuci. Muzica din

cafeneaua aia – și a întins un deget epuizat către partitură – era asta…

Am sunat după H. Voiam să-l văd pe Ayrs ieșit din cameră înainte ca lumina zilei s'o prindă pe nevasta lui în patul meu. După un minut, H. a bătut la ușă. Ayrs s'a ridicat în picioare și a pornit către el șchiopătând – nu-i place deloc să-l vadă cineva sprijinindu-se.

– Bună treabă, Frobisher! l-am auzit spunând de pe coridor.

Am închis ușa în urma lui și am oftat din rărunchi. M'am băgat înapoi în pat, unde micul meu aligator din mlaștina cearșafurilor și-a înfipt imediat colții în prada-i cea tânără.

Ne încleștaserăm într'un sărut pătimaș de rămas-bun, când – al naibii să fiu! — iarăși s'a deschis ușa pârâind.

– Mai aveam ceva să-ți spun, Frobisher!

Profanul Profanilor ce eram – nu încuiasem ușa! L-am văzut pe Ayrs apropiindu-se de pat precum *Hesperus* plutind în derivă[{15}]. I. s'a strecurat înapoi sub cearșafuri, în timp ce eu făceam tot felul de zgomote haotice, ca și cum aș fi fost speriat. Slavă Domnului că Hendrick a rămas pe coridor să-l aștepte – întâmplare sau tact? V.A. s'a găsit să se așeze pe marginea patului, la două palme distanță de umflătura care era de fapt I. Dacă ea ar fi strănutat sau tușit atunci, până și Ayrs cel bătrân și orb s'ar fi prins.

– Problema e delicată, așa c'o să ți-o spun de-a dreptul. Iocasta nu e o femeie foarte fidelă. Conjugal, vreau să zic. Prietenii îmi vorbesc aluziv despre indiscrețiile ei, dușmanii mă informează despre

aventurile ei. Pe dumneata… pân'acum te-a… înțelegi ce vreau să zic?

Eu mi-am luat o voce rigidă – ca la carte:

– Nu, domnule, mă tem că nu înțeleg ce vreți să spuneți.

– Scutește-mă de timidități, băiete! Și Ayrs s'a aplecat și mai mult înspre mine. Ți-a făcut vreodată avansuri soția mea? Am dreptul să știu!

Am evitat la mustață să mă pufnească un râs nervos.

– Întrebarea dumneavoastră mi se pare cu asupra de măsură dezgustătoare. (Răsuflarea Iocastei mi-a umezit coapsa; probabil că fierbea înăbușit sub toate acele pleduri.) *Eu,* unul, n'aș numi „prieten" pe cineva care împroașcă atâta noroi în jur în numele prieteniei. În cazul doamnei Crommelynck, sincer vorbind, ideea mi se pare tot atât de greu de conceput, pe cât este de neacceptat. Dacă – *dacă –,* prin cine știe ce – nici nu știu cum să-i spun – cădere nervoasă, doamna *ar ajunge* să se poarte în așa hal de nepotrivit… Păi, zău așa, domnule Ayrs, cred că i-aș cere sfatul lui Dhondt ori m'aș adresa doctorului Egret.

Sofisticăriile creează o excelentă perdea de fum.

– Deci, n'ai de gând să-mi răspunzi în două vorbe, nu?

– Ba da, o să vă răspund în trei vorbe: cu siguranță, nu! Și sper din tot sufletul ca subiectul să fie considerat închis.

Ayrs a lăsat să treacă momente lungi de tăcere.

– Dumneata ești tânăr, Frobisher, ești bogat, ai minte și, după toate aparențele, nu ești cu totul respingător. Nu prea

înțeleg de ce stai în continuare aici.

Bun – cu alte cuvinte, devenea siropos.

– Sunteți pentru mine un Verlaine.

– Nu zău, tinere Rimbaud? Și-atunci, unde-ți este *Anotimpul din Iad?*

– În proiect, în capul meu, în vintrele mele, domnule Ayrs. În viitorul meu.

N'aș putea spune ce simțea Ayrs: amuzament, milă, nostalgie, dispreț. În tot cazul, a plecat. Eu am încuiat ușa, apoi m'am băgat în pat pentru a treia oară într'o singură noapte. Farsa de alcov, când se-ntâmplă cu adevărat, este profund încărcată de tristețe. Iocasta părea supărată pe mine.

– Ce-i? m'am rățoit eu.

– Soțul meu te iubește, a zis soția, îmbrăcându-se.

Zedelghemul s'a trezit. Țevăraia scoate zgomote ca niște mătușici bătrâne. Mă gândeam la bunicul meu, a cărui strălucire nonconformistă i-a lipsit generației tatei. Odată mi-a arătat o gravură în acvatintă – a unui templu oarecare din Siam. Nu mai țin minte cum se chema templul, dar de când predicase acolo, cu multe secole în urmă, un discipol de-al lui Buddha, toate căpeteniile de bandiți, toți tiranii și regii din regatul acela se întrecuseră în a-i adăuga templului turnuri de marmură, arboreturi parfumate, cupole tapetate cu frunze de aur, picturi murale splendide pe tavanele construite în arcade, sau în a plasa smaralde în ochii statuetelor. Când templul își va fi egalat corespondentul din Lumea Purității – așa zice legenda –, omenirea își va fi atins și ea scopul și

însuși Timpul va ajunge la final.

Pentru oamenii precum Ayrs, mă gândeam, templul cu pricina este civilizația. Masele, sclavii, țăranii, soldații pedestrași trăiesc în crăpăturile dalelor de piatră cu care este pavat și n'au habar nici măcar de propria ignoranță. Nu la fel se întâmplă cu marii oameni de stat, de știință, cu artiștii și, în primul rând, cu compozitorii din orice epocă, din toate epocile, care sunt arhitecții, constructorii și preoții civilizației. Ayrs consideră că rolul nostru este să facem civilizația din ce în ce mai strălucitoare. Dorința cea mai profundă – singura dorință – a patronului meu este să creeze un minaret pe care beneficiarii de peste o mie de ani ai Progresului să-l arate cu degetul și să spună: „Uitați-vă, priviți-l pe Vyvyan Ayrs!"

Câtă vulgaritate este în dorul ăsta de nemurire, câtă deșertăciune, câtă falsitate! Compozitorii sunt niște simpli scribălăi ai unor picturi din grote. Scrii muzică pentru că iarna nu se mai sfârșește și pentru că, dacă n'ai scrie, lupii și viscolul ți-ar veni de hac una-două.

Al tău,
R.F.

* * *

ZEDELGHEM
14-IX-1931

Sixsmith,

Astăzi după-amiază, a venit la ceai Sir Edward Elgar. Până și *tu* ai auzit de el, *ignoramus*{16} ce ești! Acuma, dacă-l întreabă cineva pe Ayrs ce părere are despre muzica englezească, el de obicei

răspunde: „*Care* muzică englezească? Nu există așa ceva! De la Purcell încoace, în tot cazul!" – și rămâne toată ziua încruntat, ca și cum epoca Reformei ar fi apărut așa, din senin. Ei bine, ostilitatea asta și-a uitat-o dintr'odată în clipa în care Sir Edward a telefonat azi-dimineață de la hotelul din Bruges unde trăsese și l-a întrebat pe Ayrs dacă-i putea rezerva un ceas, poate chiar două. Ayrs și-a dat toată măsura ciufuțeniei de care e în stare, dar, după felul în care a fugărit-o pe doamna Willems cu pregătirile pentru ceai, mi-am dat seama că se bucura ca o pisică scăpată la castronul cu smântână. Ilustrul nostru musafir a sosit la ora două și jumătate, purtând o pelerină de ploaie de Inverness de culoare verde-închis, cu toată vremea prietenoasă de afară. Starea lui de sănătate nu este cu mult mai bună decât a lui V.A. Iocasta și cu mine l-am întâmpinat pe treptele intrării principale de la Zedelghem.

– Deci dumneata ești noua pereche de ochi a lui Vyv, așa-i? m-a întrebat când am dat mâna cu el.

I-am spus că-l văzusem de cel puțin zece ori dirijând la festival, ceea ce i-a făcut plăcere. L-am condus după aceea pe compozitor în Camera Stacojie, unde-l aștepta Ayrs. Cu mare căldură s'au îmbrățișat, dar și cu teamă să nu-și provoace vreo vătămare. Elgar suferă cumplit de dureri lombare, iar V.A., chiar și în zilele lui bune, arată ca vai de el la prima vedere, iar la cea de-a doua – și mai rău. S'a servit ceaiul și cei doi au discutat numai de-ale lor, ignorându-ne aproape complet

pe I. și pe mine – dar zău că era fascinant să fii și muscă pe perete. Sir E. ne mai arunca din când în când câte-o privire, ca să se asigure că nu-și aducea gazda la epuizare. „Nu, câtuși de puțin" – îi întorceam zâmbetul. S'au duelat pe teme precum saxofoanele prezente în orchestre, dacă Webern este un Mare Impostor sau un Mesia, ce înseamnă patronajul și politica muzicală. Sir E. ne-a anunțat că tocmai lucra la o *A Treia Simfonie,* după o lungă hibernare – ba chiar ne-a cântat la pianină câteva fragmente dintr'un *molto maestoso,* dintr'un *allegretto.* Ayrs nu s'a lăsat mai prejos și-a vrut să-i demonstreze că nici el nu era încă pregătit de coșciug, așa că m'a pus pe mine să cânt niște pasaje din câteva piese recent definitivate pentru pian – n'a fost rău deloc. După ce s'au golit câteva sticle de bere La Trappe, l-am întrebat pe Elgar despre *Pompă și ceremonial,* marșurile sale.

– Ei, dragă tinere, aveam și eu nevoie de bani. Dar să nu mai spui la nimeni! Să nu-i vină cumva Regelui ideea să-mi retragă titlul de baron!

Ayrs a izbucnit într'un râs mai curând spasmodic, auzind explicația asta.

– Eu, Ted, întotdeauna zic așa: ca să faci mulțimile să-ți aducă osanale, trebuie să intri mai întâi pe porțile orașului călare pe-un catâr. Așezat cu spatele – ideal așa ar fi –, spunându-le maselor între timp exact acele povești fantasmagorice pe care vor să le audă.

Sir E. auzise și el (ca toată Londra, din câte se pare) despre felul cum fusese primită *Pasărea morții* la Cracovia, drept

care V.A. m'a trimis pe mine să-i aduc o partitură. Când m'am întors cu ea în Camera Stacojie, musafirul s'a retras cu pasărea noastră mortală pe un fotoliu de lângă fereastră și s'a pus pe citit cu ajutorul unui monoclu, în timp ce Ayrs și cu mine ne prefăceam ocupați cu altceva.

– Dragă Ayrs, a glăsuit E. într'un târziu, un om trăitor în vremurile noastre nu are dreptul să emită asemenea idei îndrăznețe. De unde le scoți?

V.A. a pufnit pe nas cu aerul de satisfacție al unui broscoi excitat.

– Presupun c'am învins în cine știe ce bătălie de ariergardă a războiului meu personal cu decrepitudinea. Și băiatul meu aici de față, Robert, s'a dovedit un aghiotant neprețuit.

Aghiotant? Eu sunt nenorocitul de general și *el* e turcul bătrân și obez care domnește peste amintirea unor glorii veștejite! Am zâmbit cât de serafic m'am priceput (ca și cum acoperișul de deasupra capului meu ar fi depins de cum zâmbeam; unde mai pui că Sir E. s'ar putea dovedi util într'o bună zi, așa că nu se face să-i creez o impresie îndoielnică). În timp ce ne beam ceaiul, Elgar a făcut o comparație favorabilă între poziția mea la Zedelghem și prima lui slujbă, de director muzical la un ospiciu din Worcestershire.

– Minunată pregătire pentru dirijatul Filarmonicii din Londra, este? a plusat V.A., la care am râs cu toții, iar eu l-am iertat pe bătrânul nemernic egoist și ciufut pentru că era el însuși.

Am mai pus câteva lemne pe focul din cămin. La lumina aceea amestecată cu

fum, cei doi bătrâni moțăiau cu capetele în piept ca doi regi din vremuri străvechi care-și petreceau eternitatea într'un sarcofag comun. Mi-am închipuit cum ar fi sunat sforăiturile lor puse pe note. Elgar ar trebui să fie interpretat de o tubă-bas, Ayrs – de un fagot. O să procedez la fel cu Fred Delius și Trevor Mackerras și-o să-i prezint publicului pe toți, într'o piesă intitulată *Muzeul dosnic al edwardienilor împăiați.*

După trei zile

Tocmai am revenit dintr'o plimbare *lento* împreună cu V.A. pe Promenada Călugărului, până la casa portarului. Scaunul pe rotile i l-am împins chiar eu. Peisajul f. stihial în seara asta: frunzele de toamnă adunate și răsucite în spirale strânse, de parcă Ayrs ar fi fost vrăjitorul, iar eu – ucenicul lui. Umbrele prelungi ale plopilor se întindeau ca niște zăbrele peste pajiștea tunsă. Ayrs voia să-mi destăinuie liniile directoare ale unei lucrări simfonice majore, de final, care să se intituleze *Eterna reîntoarcere,* în cinstea iubitului său Nietzsche. O parte a compoziției urmează s'o luăm dintr'o operă de-a lui inspirată din *Insula doctorului Moreau,* pe care a lăsat-o baltă, fiindcă intrarea ei în producție la Opera din Viena a fost împiedicată de izbucnirea războiului. V.A. este convins că cealaltă parte a compoziției o să-i „vină", iar coloana vertebrală va fi bucata de „muzică onirică" pe care mi-a dictat-o în camera mea luna trecută, în noaptea de pomină despre care ți-am scris deja. Vrea să aibă patru mișcări, un cor feminin și un ansamblu vast de suflători de lemn tipic ayrs-iene. Nu exagerez când spun c'o să se-audă ca o dihanie din străfunduri. Mai are nevoie de serviciile mele încă o jumătate de an. I-am spus că mă mai gândesc. Mi-a spus că-mi mărește salariul – ce individ penibil și ingenios! I-am repetat că am nevoie de timp de gândire. E foarte supărat că n'am sărit cu un „Da!" din toți bojocii – dar vreau să-l fac să recunoască, pe

bătrânul ticălos, că are nevoie de mine mai tare decât am eu de el.

Al tău,
R.F.

* * *

ZEDELGHEM
28-IX-1931

Sixsmith,

I. devine f. obositoare. După ce facem amor, se trântește pe patul meu ca o toantă visătoare și vrea să afle despre celelalte femei cărora le-am atins punctele sensibile. Acum, după ce m'a tocat mărunt până a scos de la mine câteva nume, îmi spune lucruri de genul: „Aha, presupun că pe-asta ai învățat-o de la Frederica!" (Și mi se joacă-ntruna cu semnul din naștere pe care-l am în scobitura umărului, cel despre care ziceai că seamănă cu o cometă – nu pot s'o *sufăr* pe femeia asta care-mi tot fleoșcăie pielea cu limba!) Sau stârnește certuri mărunte numai ca să poată fi urmate de împăcări interminabile; sau, lucru de-a dreptul îngrijorător, are tendința de a relua în timpul zilei micile noastre lupte duse până acum la lumina lunii. Ayrs nu vede mai departe de *Eterna reîntoarcere,* dar Eva trebuie să se întoarcă peste vreo zece zile și ființa aia cu ochi de șoim va prinde din prima clipă un asemenea secret pe cale de descompunere.

I. crede că lucrurile care se petrec între noi sunt de natură să-mi lege mie viitorul mai strâns de Zedelghem; mi-a spus, jumătate în glumă, jumătate în serios, că nici nu se gândește să mă lase să-i „părăsesc" nici pe ea, nici pe soțul ei – în orice caz, nu în ceasul „lor" de restriște.

Diabolice, dragă Sixsmith, sunt pronumele! Dar mai rău decât orice este faptul c'a început să-mi servească vorbele cele mieroase ale femeilor și vrea să m'audă și pe mine spunându-le. Ce poate fi în *capul* femeii ăsteia? Are aproape de două ori vârsta mea! Ce urmărește? Am asigurat-o că n'am iubit niciodată pe altcineva decât pe mine însumi și că n'am de gând să-ncep acum, și mai ales nu pe nevasta altcuiva, cu atât mai mult cu cât acel altcineva îmi poate otrăvi numele în cercurile muzicale europene cu doar câteva scrisori bine țintite. Drept urmare, bineînțeles, femeia din ea își pune la bătaie tertipurile previzibile: mi se smiorcăie în pernă și mă acuză că m'am „folosit" de ea. De acord, sigur că m'am „folosit" de ea – cum și ea s'a „folosit" de mine. Astfel că lucrurile stau cam așa: îi spun că, dacă nu-i mai place, n'o ține nimeni cu forța. Așa că iese ca o vijelie, stă botoasă câteva zile și câteva nopți, până când oii celei bătrâne i se face din nou de-un berbec tânăr, și-atunci hop înapoi: îmi spune „dragul" ei băiat, îmi mulțumește că-l „ajut pe Vyvyan cu muzica lui" – și tot ciclul prostesc reîncepe. Stau și mă-ntreb dacă mai demult nu s'a dat la fel pe lângă Hendrick. O cred în stare de orice. Dacă vreunul dintre doctorii austrieci de la Renwick i-ar face trepanație, s'ar revărsa din capul ei un întreg pomelnic de nevroze. Dac'aș fi știut că e atât de instabilă psihic, n'aș fi lăsat-o nici în ruptul capului să mi se bage-n pat de prima dată. Are așa, un fel de amărăciune în felul în care face amor. Ba nu, de sălbăticie.

M’am declarat de acord cu propunerea lui V.A. de a rămâne aici până cel puțin vara viitoare. Nicio influență cosmică nu a cântărit în decizia mea, numai avantajele de ordin artistic sau criteriile foarte practice bănești – dar și faptul că I. ar putea suferi cine știe ce cădere nervoasă dac’aș pleca. Iar *asta* chiar c’ar avea consecințe care n’ar ieși la spălat.

În aceeași zi, mai târziu

Grădinarul a clădit un rug imens din frunze moarte; abia m'am întors de-acolo. Fierbințeala pe care o simți pe mâini și pe obraz, fumul înecăcios, focul care pârâie și șuieră – mi-aduc aminte cum era la cabana îngrijitorului de la Gresham. Fapt este c'am născocit un minunat fragment inspirat de foc – percuții pentru pârâit, fagot alto pentru lemn și un fundal continuu de flaut pentru flăcări. Chiar în clipa asta l-am terminat de așternut pe hârtie. Aerul din *château* este umed și lipicios ca rufele care nu se mai usucă. Pe coridoare trage un curent care trântește ușile. Toamna pare să fi lăsat deoparte blândețea și să-și arate colții. Vara parcă nici nu și-a luat rămas-bun.

Al tău,
R.F.

Jumătăți de alte vieți.
Primul mister descurcat
de Luisa Rey

1

Rufus Sixsmith se apleacă peste balustrada balconului și estimează viteza pe care ar atinge-o trupul său când s-ar izbi de trotuar, apoi renunță la asemenea dileme. În camera întunecată sună telefonul. Sixsmith nu îndrăznește să răspundă. Din apartamentul de alături bubuie muzică disco – petrecerea e în toi – și Sixsmith se simte mai bătrân decât un om de șaizeci și șase de ani, câți are. Smogul acoperă stelele, dar înspre nord și sud, de-a lungul litoralului, clipesc milioanele de luminițe din Buenas Yerbas. Înspre vest, imensitatea Pacificului. Înspre est, America noastră continentală, dezgolită, eroică, ticăloasă, venerată, însetată, sângeroasă.

O tânără iese din furnalul petrecerii de alături și se apleacă peste balustrada balconului învecinat. Are părul tuns scurt și poartă o rochie de culoare violet, elegantă, însă pare iremediabil de tristă și singură. *Propune-i un pact suicidar, ce-ar fi?* Sixsmith nu se gândește serios la așa ceva și nici n-are vreo intenție să sară, atâta timp cât simțul umorului nu i-a secat de-a binelea. *Și-apoi, exact pentru asta se roagă unii ca Grimaldi, Napier și ceilalți bandiți în costume cu ștaif: să pățești un accident oarecare.* Sixsmith își târșâie pașii înapoi înăuntru și-și mai toarnă un vermut generos din minibarul gazdei sale absente, apoi își bagă mâinile-amândouă în frapieră și-și umezește fața. *Du-te unde-oi ști și sun-o pe Megan, că numai ea ți-a mai rămas.* Dar

știe prea bine că nu se va duce. *Nu poți s-o târăști și pe ea în toată porcăria asta criminală.* Bubuitul muzicii disco îi face tâmplele să pulseze, dar, cum se găsește într-un apartament de împrumut, își face socoteala, în sinea lui, că n-ar fi înțelept să se plângă. *Buenas Yerbas nu e Cambridge. Și, oricum, te ascunzi.* Briza de-afară face să se trântească ușa de la balcon, iar Sixsmith, de frică, varsă jumătate din paharul de vermut pe jos. *Nu, tâmpit bătrân ce ești, n-a fost o împușcătură.*

Șterge cu un prosop de bucătărie băutura vărsată, apoi dă drumul la televizor cu sunetul la minimum și se-apucă să schimbe canalele, în căutarea serialului *M*A*S*H*. *Trebuie să ruleze pe undeva. Tu stai și caută-l.*

2

Luisa Rey aude o bufnitură din balconul învecinat.

– Alo?

Nimeni. Stomacul o avertizează s-o lase mai ușor cu apa tonică. *De baie aveai nevoie, nu de aer curat,* dar nici gând să-și poată croi drum prin mijlocul petrecerii în direcția cealaltă *și, oricum, nici n-ai avea timp s-ajungi* – așa că varsă peste balcon: o dată, de două ori, ceva ce-aduce a pui cu sos, și-a treia oară. *Asta-i a treia mare mizerie,* se freacă ea la ochi, *pe care-ai făcut-o în viața ta.* Luisa își clătește gura și scuipă într-un ghiveci de flori din spatele unui paravan. Apoi își tamponează buzele cu un șervețel și-și caută în poșetă bomboanele cu mentă. *Du-te acasă și dă-le*

drumul odată și pe hârtie la alea trei sute de cuvinte căcăcioase, că oricum nu se uită nimeni decât la poze.

Un bărbat cam bătrâior pentru pantalonii de piele pe care-i poartă și vesta model zebră, cu bustul dezgolit, iese și el pe balcon.

– Lui-*sssa!* Are barba aurie și un *ankh*[{17}] din jad și fildeș atârnat la gât. Bună! Ai ieșit să căști gura la stele, ă? I-auzi, ia! Bix a adus cu el opt *uncii* de zăpadă, bă, băiete! Dat *naibii,* nu alta! Ia zi, ți-am spus la interviu? Acuma-ncerc numele Ganja, o vreme. Maharaj Aja 'ce că Richard nu mai e sincron cu Eul meu iovedic.

– Cine?

– Gurul meu, Lui-*sssa,* gurul meu! Este la ultima reîncarnare-nainte să… – și degetele lui Richard fac un *pufff* ca de explozie. Spre Nirvana. Vino și tu la o consultație. Pe lista lui de așteptare stai și-aștepți până, știi, până nu mai poți, da' pe discipolii cu *ankh* de jad îi primește personal în aceeași după-masă. Că, știi, *de ce* să stai în facultate cu toate căcaturile-alea, când Maharaj Aja poate să, știi, să te-nvețe tot ce-ai nevoie despre… *toată chestia* – și face un cerc din două degete, prin care ochește luna. Știi, *cuvintele-s* așa de… te strâng… Spațiul e-așa de… știi și tu, nu? *Total.* Fumezi niște iarbă? Acapulco Gold. O am de la Bix. Se-apropie și mai tare de Luisa. Ia zi tu, Lu, vrei să ne facem pulbere după petrecerea asta? Noi doi, singuri, la mine, a? Mai știi, poate capeți un interviu în *marrree* exclusivitate… Poate că-ți scriu și-un cântec și-l bag în primul meu album.

– Poate al'dată.

Rockerul de mâna a doua își mijește ochii.

– Momentul ghinionist al lunii, ă? Lăsăm pe săptămâna viitoare? Credeam că voi, păsăricile din presă, toate luați pilule, știi, to' timpul!

– De la Bix îți iei și formulele de agățat?

Bărbatul rânjește:

– Auzi, al naibii, ți-a spus to' felu', este?

– Richard, ca să nu rămână vreo umbră de incertitudine, mai bine sar de pe balconul ăsta, decât să mă culc cu tine, și-asta în oricare moment al lunii, așa să știi.

– Uau! – și-și trage mâna de parcă s-ar fi înțepat în ceva. Ce-nțe-pa-tă! Cin' te crezi tu, fato? Joni Mitchell, te pomenești? Ai și tu o biată rubrică de bârfe de doi bani într-o revistă pe care *nimeni n-o citește!*

3

Ușile ascensorului dau să se-nchidă chiar în momentul în care Luisa Rey ajunge în fața lor, dar ocupantul nevăzut dinăuntru le blochează, băgându-și bastonul între ele.

– Mulțumesc! spune Luisa. Mă bucur că n-a murit de tot cavalerismul.

Bătrânul încuviințează din cap cu un aer grav.

Arată de parcă i s-ar mai fi dat o săptămână de trăit, se gândește Luisa și apasă pe butonul P. Ascensorul străvechi începe să coboare. Un ac leneș numără etajele descrescător, unul câte unul. Motorul geme, cablurile huruie, dar, între etajele zece și nouă, se aude o bubuială

gatta-gatta-gatta, care se fâsâie într-un *ffsss-sss-ss-s.* Luisa și Sixsmith se prăbușesc pe podeaua ascensorului blocat. Lumina se bâlbâie, se-aprinde, se stinge, apoi se hotărăște și rămâne la o nuanță sepia, însoțită de un bâzâit.

– V-ați lovit? Puteți să vă ridicați?

Bătrânul, căzut pe spate cu picioarele crăcănate, se ridică în capul oaselor.

– Nu cred că mi-am rupt nimic, dar o să rămân puțin aici, mulțumesc, zice el cu un accent englezesc de modă veche, care-i amintește Luisei de tigrul din *Cartea junglei.* S-ar putea să revină curentul brusc.

– Dumnezeule! bombăne Luisa. Pană de curent! Sfârșitul perfect al unei zile perfecte. Apasă butonul de alarmă. Nimic. Apasă butonul interfonului și zbiară: Hei! E cineva acolo? Hârâituri ca de paraziți. Avem o problemă aici! M-aude cineva?

Luisa și bătrânul se privesc pieziș, ascultând atent.

Niciun răspuns. Numai niște zgomote înfundate, ca pe submarin.

– Trebuie să fie o trapă de acces… zice Luisa, cercetând tavanul ascensorului. Nu este. Ridică de un colț mocheta de pe jos – podea de oțel. Probabil că numai în filme…

– Vă mai bucurați că n-a murit de tot cavalerismul? o întreabă Sixsmith.

Luisa schițează un zâmbet.

– S-ar putea să stăm aici o vreme. Luna trecută, o cădere de tensiune ca asta a durat șapte ore. *Bine măcar că nu stau închis-aici cu vreun psihopat, vreun claustrofob sau cu Richard Ganga.*

4

Rufus Sixsmith stă la fel, proptit într-un colț, și după șaizeci de minute, tamponându-și fruntea cu batista.

– M-am abonat la *Planeta ilustrată* în 1967, ca să citesc depeșele din Vietnam ale tatălui dumitale. Lester Rey a fost unul dintre cei patru, maximum cinci gazetari care au relatat războiul din perspectiva asiaticilor. Mi se pare fascinant ca un polițist să fi ajuns să se numere printre cei mai buni corespondenți de război din generația lui.

– Dacă vrei cu tot dinadinsul să afli – și Luisa începe să-i spună povestea pe care o șlefuiește câte puțin de fiecare dată –, tata s-a angajat la Poliția din Buenas Yerbas cu câteva săptămâni înainte de Pearl Harbor, motiv pentru care și-a petrecut războiul aici, nu în zona Pacificului ca fratele lui, Howie, care a călcat pe o mină japoneză în Insulele Solomon, în timp ce juca volei, și s-a făcut fărâme. N-a trecut mult și le-a fost clar tuturor că tata era un caz de Secția a Zecea, unde a și ajuns, până la urmă. În fiecare oraș din țară există câte-o asemenea secție, un fel de țarc în care-i închid pe toți polițiștii cinstiți, care nu vor să intre-n circuitul mitei și nici să-ntoarcă privirea. Mă rog, și-n noaptea când a capitulat Japonia, la Buenas Yerbas tot orașul era într-o mare petrecere, așa că-ți închipui că polițiștii erau peste tot și nicăieri. Tata a primit un telefon în care i s-a spus că pe Cheiul Silvaplana, care era un fel de Țară a Nimănui între Secția a Zecea, Autoritatea Portuară Municipală și Secția

Spinoza, avea loc un jaf. Tata și colegul lui, un anume Nat Wakefield, s-au suit în mașină și-au plecat să vadă ce și cum. Au parcat undeva între două containere de marfă, au stins motorul, au mers mai departe pe jos și-au văzut vreo douăzeci și ceva de oameni care încărcau niște lăzi dintr-un depozit într-un camion blindat. Lumina era slabă, dar indivizii respectivi sigur nu erau docheri, și nici îmbrăcați în uniforme militare. Wakefield i-a spus tatei să se ducă înapoi la mașină și să cheme întăriri. Exact în momentul în care tata punea mâna pe stația radio, a primit un apel în care i s-a spus că ordinul inițial de a cerceta jaful fusese contramandat. Tata a raportat ce văzuse acolo, însă acest al doilea ordin i-a fost repetat. Tata s-a întors în fugă la depozit și, când a ajuns, l-a văzut pe colegul lui cum își aprindea țigara de la unul dintre oamenii aceia, pentru ca imediat dup-aceea să încaseze șase gloanțe în spate. Tata și-a păstrat calmul, cum-necum, a fugit înapoi la mașina de patrulă și a apucat să transmită prin radio un Cod-8 – adică un S.O.S. –, înainte ca mașina să-i fie ciuruită de gloanțe. Era asaltat din toate părțile, mai puțin dinspre docuri, așa c-a sărit peste parapet, într-un cocteil de motorină, gunoaie, mizerie de canalizare și apă sărată. A înotat până sub chei – fiindcă pe vremea aia Silvaplana era o structură de oțel, ca un fel de promenadă uriașă, nu genul de peninsulă de beton, cum este astăzi – și s-a săltat din apă pe o scară de serviciu, ud leoarcă, fără un pantof și nemaiputând să-și folosească revolverul. Tot ce putea să facă era să-i supravegheze

pe indivizii ăia, care tocmai terminaseră de încărcat, când și-au făcut apariția, la fața locului, două mașini de patrulă de la Secția Spinoza. Până s-apuce tata să înconjoare toată Silvaplana ca să-i avertizeze pe polițiști, a izbucnit o ploaie de împușcături cumplit de inegală – cele două mașini de poliție au fost făcute zob cu *pistoale-mitralieră.* Camionul blindat a pornit, mitraliorii au sărit și ei înăuntru și, când să iasă din curtea împrejmuită, au lansat așa, cu boltă, două grenade de mână din spatele camionului. Dac-or fi vrut să omoare pe cineva sau numai să descurajeze actele de eroism, nu știu, dar una dintre ele l-a nimerit și pe tata și l-a transformat într-o perniță cu ace. S-a trezit la spital, după două zile, cu ochiul stâng lipsă. Ziarele au descris incidentul ca fiind un raid la pont, opera unei bande de hoți care avuseseră noroc. Cei de la Secția a Zecea au fost de părere că era vorba de o grupare care făcuse contrabandă cu arme tot timpul războiului și care acum se hotărâse să-și mute stocul, pe motiv că războiul se terminase și urma să fie ținută o socoteală mai strictă. S-au făcut niște presiuni ca să aibă loc o cercetare mai amplă a ceea ce s-a numit Focurile de pe Silvaplana – trei polițiști morți mai însemnau ceva în 1945 –, dar cei de la Primărie au blocat-o. Poți trage orice concluzii vrei. Tata și le-a tras pe-ale lui și i-au zdruncinat încrederea în brațul cel lung al legii. Când a ieșit din spital, după opt luni, absolvise deja un curs de jurnalism prin corespondență.

– Bravo lui, comentează Sixsmith.

– Restul probabil că-l știi. Trimis în

Coreea de *Illustrated Planet,* pe urmă angajat de *West Coast Herald,* ca să fie omul lor în America Latină. A mers în Vietnam când a fost bătălia de la Ap Bac și a rămas cantonat la Saigon până când a avut prima cădere, în martie trecut. Este o minune c-a durat toți anii ăștia – căsnicia părinților mei, adică. Știți, cel mai lung timp petrecut alături de el a fost din aprilie până-n iulie anul ăsta, la ospiciu… După o tăcere mai lungă, Luisa continuă: Mi-e dor de el, Rufus, rău de tot. Uit întruna c-a murit. Mă tot gândesc la el, c-o fi prin cine știe ce misiune și c-o să ia avionul să se întoarcă, într-una din zile.

– Trebuie să fi fost mândru de dumneata, că-i calci pe urme.

– Ei, Luisa Rey nu-i totuna cu Lester Rey. Am irosit atâția ani făcând-o pe rebela și libertina, pozând în rolul de poetă și lucrând într-o librărie de pe strada Engels. Rolul mea n-a convins pe nimeni, poezia mea era „atât de găunoasă, că nici măcar proastă nu se poate spune că este" – așa mi-a comentat-o Lawrence Ferlinghetti –, iar librăria a dat faliment. De-aia mai scriu și-acum la gazetă, adaugă Luisa frecându-se la ochi de oboseală și gândindu-se la ce-i spusese Richard Ganga mai devreme, când se despărțiseră. Nicio șansă la vreun premiu pentru corespondență din zone de război. Mi-am pus mari speranțe când m-am mutat la *Spyglass,* dar, în afară de niște bârfe aruncate din vârful limbii pe la diverse petreceri ale celebrităților, nu m-am apropiat cu nimic de vocația tatei.

– Ei, dar sunt măcar niște bârfe bine țintite?

– Sunt *excelent* țintite.

– Atunci, nu-ți boci încă de pe-acum viața pierdută-n van. Iartă-mă că-ți flutur pe la nas experiența mea, dar zău că n-ai nici cea mai *vagă* idee despre ce înseamnă o viață pierdută-n van.

5

– Lui Hitchcock îi plac reflectoarele, zice Luisa, care-și simte vezica din ce în ce mai umflată. Dar nu suportă interviurile. Nu mi-a răspuns la întrebări, pentru că efectiv nu le-a auzit. Cică filmele lui cele mai bune sunt ca trenulețele-alea de la bâlci, în care pasagerii se sperie de nu mai știu de ei, dar, când ajung la capătul cursei, în siguranță, se hlizesc și mai vor încă o dată. Și are dreptate maestrul: cheia terorii ficționale este separarea sau îngrădirea – atâta timp cât motelul lui Norman Bates{18} este undeva, departe de lumea noastră, ne dorim să tragem cu ochiul înăuntru, ca-ntr-o gaură de scorpion. Dar un film care s-arate că lumea chiar *este* un asemenea motel… mă rog, asta ține de Buchenwald, de distopie, de depresie. Ne vârâm nasul într-o lume de fiare, amorală, fără niciun Dumnezeu, dar atât – numai nasul. Hitchcock mi-a replicat – și Luisa încearcă o imitație cât mai apropiată de personaj: „Duduie dragă, eu sunt regizor la Hollywood, nu sunt oracolul din Delfi.” L-am întrebat de ce niciunul dintre filmele lui nu se petrece la Buenas Yerbas. Mi-a răspuns: „Orașul ăsta adună la un loc tot ce-i mai rău la San Francisco și tot ce-i mai rău la Los Angeles. Buenas Yerbas este un

oraș de nicăieri." Așa vorbea, cu *bons mots*[19] dintr-astea, și nu vorbea către tine, ci la urechea posterității, ca să aibă musafirii de pe la petrecerile viitorului motiv să spună: „Asta era o vorbă de-a lui Hitchcock, știai, nu?"

Sixsmith își stoarce batista udă leoarcă de nădușeală.

– Am văzut *Șarada* – tot al lui Hitchcock e, nu? – la un cinematograf de artă, anul trecut, cu nepoată-mea, care mă ia pe sus și mă duce să văd lucruri de-astea ca să n-ajung, zice ea, „cap pătrat". Mie pot să spun că mi-a plăcut, dar nepoată-mea zicea că Audrey Hepburn e de-a dreptul „gogomană" – admirabil cuvânt.

– *Șarada* este cel în care toată acțiunea se-nvârte în jurul timbrelor, nu?

– Da, o enigmă-ntortocheată, dar poveștile polițiste n-ar avea niciun haz dacă n-ar fi întortocheate. Remarca lui Hitchcock despre Buenas Yerbas îmi aduce aminte de ce spunea John F. Kennedy despre New York. Ai auzit vreodată? zicea că „majoritatea orașelor sunt substantive, numai New Yorkul e verb". Mă-ntreb, atunci: dar Buenas Yerbas ce-o fi?

– O înșiruire de adjective și conjuncții?

– Sau poate un cuvânt de legătură.

6

– Megan, comoara mea de nepoată, zice Rufus Sixsmith, arătându-i Luisei o fotografie în care apare o tânără bronzată și un el însuși mai sănătos și-ntr-o formă ceva mai bună, pe fundalul unui port însorit. Fotograful spusese cine știe ce

lucru amuzant exact în clipa în care declanșatorul făcuse clic. Amândoi își leagănă picioarele peste pupa unui mic iaht, botezat „Steaua-de-mare”. Asta-i cratița mea străveche, relicvă din vremuri mai dinamice…

Luisa protestează politicos împotriva ideii de bătrânețe.

– Serios, dac-ar fi să plec într-o călătorie adevărată, acum n-aș mai putea fără să-mi angajez câțiva oameni pe post de echipaj. Încă-mi mai petrec o mulțime de weekenduri pe vasul ăsta, fâțâindu-mă prin port și consumându-mi timpul când cu puțină meditație, când cu treabă… Și lui Megan îi place marea. Ea e fiziciană, de fapt, și e mai bună la matematici decât am fost eu vreodată – asta spre marea tristețe a maică-sii. Îmi pare rău că trebuie s-o spun, dar fratele meu nu s-a-nsurat cu mama lui Megan pentru câtă minte a văzut-o că are. Este genul care se lasă cucerită de *Feng shui* sau de *I Ching* sau de cine știe ce altă bleotocăreală din asta cu iluminarea instantanee, care se-ntâmplă să fie la ordinea zilei. Megan, în schimb, are o minte sclipitoare. Un an de doctorat și l-a petrecut la fostul meu colegiu de la Cambridge. Auzi dumneata – o femeie la Caius! Acum își continuă cercetările de radioastronomie pe farfuriile-alea mari din Hawaii. În timp ce maică-sa și taică-su vitreg se prăjesc la soare pe diverse plaje, în numele Timpului Liber, Megan și cu mine pritocim ecuații pe diverse lungimi de undă.

– Copii n-ai, Rufus?

– Eu am fost căsătorit cu știința… toată

viața, zice Sixsmith, apoi schimbă subiectul. O întrebare ipotetică, domnișoară Luisa Rey. Până unde-ai fi gata să mergi – ca ziaristă, vreau să spun –, ca să-ți protejezi o sursă?

Luisa îi răspunde fără să reflecteze deloc la întrebare:

– Dac-ar fi să cred în chestiunea respectivă? Oricât de departe.

– Și la închisoare, de exemplu, pentru sfidarea Curții?

– Da… dacă s-ar ajunge la așa ceva.

– Ai fi gata să-ți… compromiți siguranța personală?

Aici, Luisa se oprește să reflecteze.

– Păi… cred c-așa s-ar cuveni, nu?

– Să se cuvină? Cum adică?

– Adică tatăl meu s-a aventurat în mlaștini minate și a nesocotit furia generalilor de dragul integrității *lui* gazetărești. N-ar însemna să-mi bat joc de viața lui, ca fiică, dac-aș da bir cu fugiții din primul moment în care se-ngroașă gluma?

Spune-i. Sixsmith dă să deschidă gura ca să-i povestească totul – mușamalizarea de la Silvaplana, șantajul, corupția –, dar ascensorul, tot așa, fără niciun avertisment prealabil, se zdruncină, se urnește din loc și-și reia coborârea. Cei doi ocupanți se trezesc orbiți de lumina reaprinsă, iar Sixsmith descoperă că s-a ales praful de elanul lui. Acul ascensorului își sfârșește cursa la P.

Aerul din holul de la parter li se pare proaspăt ca un izvor de munte.

– O să-ți telefonez, domnișoară Luisa Rey, zice Sixsmith, în timp ce Luisa îi

întinde bastonul. Curând. *Oare o să uit de promisiunea asta sau o să mi-o țin?* Știi ce? mai spune el. Am senzația că te cunosc de *ani de zile,* nu numai de-un ceas și jumătate…

7

Lumea cea largă se face mică în ochii băiatului. Javier Gomez frunzărește un clasor plin de timbre sub o lampă model Anglepoise, cu braț articulat. Un echipaj de câini husky latră de pe un timbru din Alaska, o gâscă sălbatică hawaiiană gâgâie și flutură din aripi de pe o monedă emisiune specială de cincizeci de cenți, un vapor cu zbaturi se târăște pe apele fluviului Congo, de culoarea cernelii. O cheie se răsucește în broască și Luisa Rey năvălește înăuntru, azvârlindu-și pantofii în chicinetă. Când îl vede pe băiat, strigă exasperată:

– Javier!

– A, bună!

– Nu mă lua cu „A, bună!" Mi-ai promis că nu mai sari *niciodată* dintr-un balcon în altul! Dacă se-ntâmplă și reclamă cineva la poliție că mi-a intrat un hoț în casă? Dacă se-ntâmplă s-aluneci și să cazi?

– Atunci, dă-mi o cheie.

Luisa sucește un gât invizibil.

– Nu pot să stau liniștită, când știu că un puști de unșpe ani intră când are el chef în casa mea, ori de câte ori… – și Luisa înlocuiește pe *maică-ta lipsește de-acasă toată noaptea* cu:

– … nu găsește nimic interesant la televizor.

– Și-atunci, de ce lași deschisă fereastra de la baie?

– Pentru că un singur lucru e mai rău decât să știu că sari dintr-un balcon în altul, și anume să știu că sari înapoi fiindcă n-ai avut pe unde să intri.

– În ianuarie fac unșpe ani.

– Nu-ți dau nicio cheie.

– Prietenii-și dau cheile unul celuilalt.

– Nu și când unul are douăzeci și șase de ani, iar celălalt este încă-n clasa a cincea.

– Ei, și ce te-ai întors atât de târziu? Ai avut întâlnire cu vreun tip *interesant?*

Luisa se uită urât la el.

– M-a prins căderea de tensiune într-un ascensor. Oricum, nu te privește pe tine, domnu' meu, zice ea și aprinde lumina din tavan. Când vede umflătura de-acum vânătă de pe fața lui Javier, se dă un pas înapoi. Ce dra… ce ți s-a-ntâmplat?

Băiatul își ridică privirile către peretele din fața lui, pe urmă și le coboară înapoi la timbre.

– Vârcolacu'?

Javier dă din cap că nu, îndoaie colțul unei foi de hârtie și-l linge pe ambele fețe.

– S-a-ntors tipu' ăla, Clark. Și mama lucrează-n tura de noapte la hotel toată săptămâna asta, iar el vrea s-o aștepte. Și m-a-ntrebat tot felu' de chestii despre Vârcolacu', iar eu i-am spus că nu-l privește pe el, zice Javier prinzând colțarul de timbru. Da' nu mă doare. Mi-am pus deja o compresă. Luisa pune mâna pe telefon. N-o suna pe mama! O să vină-napoi valvârtej, o să facă un scandal monstru și-ăia de la hotel o s-o dea afară, cum au făcut data trecută și data ailaltă, înainte. Luisa stă o

clipă și se gândește la ce-i spune Javier, pune telefonul în furcă și se îndreaptă spre ușă. Și nici nu te duce-acolo! Tipu' e bolnav la cap! O să se-nfurie și-o să ne strice toate lucrurile prin casă și probabil c-o să fim evacuați sau mai știu eu ce! *Te rog!*

Luisa se uită oriunde, numai la el nu. Oftează din rărunchi.

– Vrei o cacao?

– Da, mulțumesc, zice băiatul, care e hotărât să nu plângă, dar cu greu își poate stăpâni tremurul maxilarului. Se șterge la ochi cu încheietura mâinii. Auzi, Luisa…?

– Da, Javier, poți să dormi la mine pe canapea în seara asta, nu-i nicio problemă.

8

Biroul lui Dom Grelsch este un studiu în materie de haos organizat. Pe fereastra lui se vede, peste Third Avenue, un perete de birouri foarte asemănătoare. Un sac de box cu Incredibilul Hulk stă spânzurat de o consolă metalică pe colț. Redactorul-șef al revistei *Spyglass* declară deschisă ședința de sumar de luni dimineață, împungând cu un deget bont înspre Roland Jakes, un bărbat grizonant, cu obrazul ca pruna uscată, care poartă o cămașă înflorată hawaiiană, blugi Wrangler peticiți și o pereche de sandale muribunde.

– Jakes!

– Eu, ăăă, mă gândeam să continui seria de „Teroare în labirintul canalelor", pe care s-o leg de toată febra asta generată de *Fălci.* Un anume Dirk Melon, care poate fi reporter pe cont propriu, este găsit pe sub 50th East Street, în timpul unei inspecții

obișnuite de întreținere. Sau, mă rog, se găsește ce-a mai rămas din el. Este identificat după amprenta dentară și după legitimația de presă ferfeniță. Carnea e smulsă de pe cadavru într-un mod care trimite cu gândul la *Serrasalma scapularis* – vă mulțumesc –, cel mai al dracului dintre toți peștii piranha, importat de maniacii peștilor și pe urmă aruncat la closet, când se dovedește că-i costă prea mult carnea ca să-l și hrănească. O să dau telefon la șeful Serviciului Dăunători de la Primărie și-o să-l întreb dacă poate să nege recentul val de atacuri asupra lucrătorilor de la canalizare. Ți-ai notat, Luisa? Să nu crezi nimic din ce nu este negat oficial. Ei, ce zici, Grelsch? Nu e momentul pentru mărirea aia de leafă?

– Tu să te consideri fericit că, la ultimul cec de salariu, nu te-au săltat. Pân' la unșpe-mi pui pe birou o poză cu o fiară de-aia. Ai vreo-ntrebare, Luisa?

– Da. Asta-i vreo politică editorială nouă, de care mie nu mi-a spus nimeni, că sunt excluse articolele care mai spun și adevărul?

– Știi ce? Seminarul de metafizică se ține pe acoperiș. Iei liftul în sus și, când ieși din el, mergi așa, mergi întruna, până dai de trotuar. Orice este adevărat, dacă se găsesc destui care să creadă. Nancy, tu ce-ai pentru mine?

Nancy O'Hagan este îmbrăcată clasic, are o culoare a feței care sugerează o murătură și niște gene kilometrice, care de multe ori i se-ncurcă între ele.

– Spionul meu de încredere a pozat barul din avionul prezidențial. Titlu: „Gin din

plin la cocteilurile de pe *Air Force One.*" Bogătașii nătărăi cică l-au stors până la ultimul strop pe bătrânul bețivan, dar Tușa Nance e de altă părere.

Grelsch cugetă. Telefoanele sună și mașinile de scris țăcăne undeva, în fundal.

– Bine… dacă nu se mai ivește nimic nou. A, și luați-i un interviu păpușarului ăluia ventriloc, ăla de și-a pierdut brațele pentru *It Never Rains…* Nussbaum, e rândul tău.

Jerry Nussbaum își șterge urmele de acadea cu ciocolată de pe barbă, se reazemă de spătarul scaunului și după el se revarsă un teanc de hârtii.

– Polițiștii se-nvârt în jurul cozii în cazul cu Sfântul Cristofor, așa că m-am gândit la următorul titlu: „Poate că tu ești următoarea victimă a Sfântului Cristofor" – ce ziceți? Rezum toate crimele de până-acum și reconstruiesc ultimele minute ale victimelor: încotro mergeau, cu cine se întâlneau, ce gânduri le treceau prin cap…

– Asta până să le treacă prin cap glonțul Sfântului! râde Roland Jakes.

– Daaa, Jakes, bine, să sperăm că se simte atras și de culorile țipătoare hawaiiene. Dup-aia mă-ntâlnesc cu negrul ăla, vatmanul, pe care au pus laba polițiștii săptămâna trecută. Vrea să dea-n judecată poliția pentru arestare abuzivă, în baza Legii Drepturilor Civile.

– Ăsta-i de prima pagină. Luisa, tu?

– Am cunoscut un inginer atomist, zice Luisa, fără să bage-n seamă indiferența care face atmosfera din cameră glacială. Un inspector de la Corporația Seaboard. Nancy O'Hagan își face unghiile, drept care

Luisa își prezintă propriile bănuieli ca fiind fapte. Tipul crede că noul reactor nuclear HIDRA de pe insula Swannekke nu-i chiar atât de sigur cum îl prezintă oficialitățile. Că, de fapt, nu-i sigur deloc. Ceremonia de punere-n funcțiune este chiar azi după-masă, așa că vreau să mă duc pân-acolo, să văd ce pot să aflu-n plus.

– Mare căcat, o ceremonie de punere tehnică-n funcțiune! exclamă Nussbaum. Ce-i huruitul ăsta, băi, fraților? N-o fi vreun premiu Pulitzer care vine grămadă peste noi?

– Știi ce, Nussbaum? Să mă pupi în fund!

– În toate visele mele erotice… oftează Nussbaum.

Luisa nu știe cum e mai bine: să i-o reteze – *Da, sigur, ca să afle javra dracului cât de tare te calcă pe nervi* – sau să-l ignore – *Da, sigur, ca să afle javra dracului că poate să-ți spună ce vrea, când vrea mușchii lui.*

Dom Grelsch îi bruiază dilema:

– Studiile de piață au demonstrat, zice el răsucind un creion între degete, că orice termen științific pe care-l folosești înseamnă că două mii de cititori pun jos revista și se-așază la televizor, ca să vadă-n reluare *I Iove Lucy.*

– Bine, zice Luisa. Cum sună, atunci, „Bomba atomică Seaboard o s-arunce Buenas Yerbas în al nouălea cer”?

– Minunat, dar o să trebuiască să și dovedești.

– Așa cum își dovedește și Jakes povestea lui?

– Auzi – zice Grelsch oprindu-se din răsucitul creionului între degete –, oamenii fictivi mâncați de pești fictivi nu pot să te

stoarcă și de ultimul dolar prin tribunale și nici să facă presiuni asupra băncii, ca să-ți taie macaroana. Dar Corporația de Electricitate Seaboard, care operează de la o coastă la alta, are avocați care *pot* face așa ceva și ferească sfântul – că, dacă-ți bagi picioarele unde nu trebuie, asta o să și facă!

9

Volkswagenul Beetle de culoare oranj-ruginie al Luisei se năpustește pe drumul drept care duce la podul de o jumătate de milă unind Capul Yerbas de insula Swannekke. Punctul de control de la intrarea pe pod este agitat astăzi. O sută și ceva de oameni demonstrează aliniați pe ultimul tronson, scandând: „Swannekke C – peste cadavrele noastre!" Un zid de polițiști îi împiedică să se apropie de o coloană de nouă sau zece vehicule. Așteptând la coadă, Luisa le citește pancartele: PĂTRUNDEȚI ACUM PE INSULA CANCERULUI – avertizează una; alta: ÎN IAD – NU! POATE VREI TU?; sau una de-a dreptul enigmatică: UNDE ESTE, VAI, UNDE-I MARGO ROKER?

Un gardian îi bate în geamul portierei. Luisa coboară geamul și-și vede chipul oglindit în ochelarii de soare ai gardianului:

– Luisa Rey. Revista *Spyglass.*

– Legitimația de presă, doamnă.

– V-așteptați la scandal astăzi? întreabă Luisa în timp ce-și scoate legitimația din poșetă.

– Nuuu… și-i întinde înapoi legitimația, după ce a verificat o listă. Poate numai de

la obișnuiții noștri, obsedații de natură din parcul de rulote. Băieții de pe la școli sunt plecați în vacanță, pe unde se face surf.

În timp ce trece podul, vede centrala Swannekke B ivindu-se de după turnurile de răcire mai vechi și mai cenușii ale centralei Swannekke A. Încă o dată, Luisa se gândește la Rufus Sixsmith: *De ce n-o fi vrut să-mi dea un număr la care să-l pot găsi? E om de știință – doar n-o avea fobia telefonului! Și de ce nimeni de la serviciul administrativ al blocului în care locuiește nici măcar n-a auzit vreodată de el? Că doar oamenii de știință nu umblă cu pseudonime.*

După douăzeci de minute, Luisa se oprește în fața unui complex de vreo două sute și ceva de case luxoase, care înconjoară un golf. Un hotel și un teren de golf își împart versantul semiîmpădurit de la poalele centralei nucleare. Luisa își lasă „Broscuța" în parcarea de la Cercetare-Dezvoltare și privește clădirile mai mult ghicite ale centralei nucleare, pe jumătate ascunse de o coamă de deal. Palmierii plantați într-un șir drept și ordonat foșnesc bătuți de vântul Pacificului.

– Bună ziua! zice o femeie cu trăsături de chinezoaică, apropiindu-se de ea. V-ați rătăcit cumva? Ați venit pentru punerea în funcțiune? Taiorul elegant de culoare bordo, machiajul perfect, ținuta ei elegantă o fac pe Luisa să se simtă ponosită în jacheta ei din piele de căprioară neagră-bleumarin. Fay Li, adaugă femeia, întinzându-i mâna. Corporația Seaboard – Relații cu Publicul.

– Luisa Rey. Revista *Spyglass.*

Fay Li strânge mâna zdravăn, nu glumă.

– *Spyglass?* Nu știam că…

– … sfera noastră de preocupări include și politicile energetice?

– Nu mă-nțelegeți greșit, zâmbește Fay Li. Este o revistă… bătăioasă.

Luisa îl invocă pe Dom Grelsch ca pe-o divinitate de nădejde:

– Cercetarea de piață a identificat un public din ce în ce mai numeros care-și dorește mai multă substanță. Eu am fost angajată ca să răspund așteptărilor mai înalte ale cititorilor revistei *Spyglass.*

– Mă bucur c-ai venit, Luisa, oricare ți-ar fi așteptările. Vino să te trec în registru la recepție. Paza insistă să controlăm poșetele și toate celelalte, dar nu câștigăm nimic dacă ne tratăm invitații ca pe niște sabotori. De-asta m-au angajat pe *mine.*

10

Joe Napier stă cu ochii țintă la un șir de monitoare de supraveghere care acoperă o sală de conferințe, coridoarele care duc într-acolo și spațiile de la Centrul de Relații cu Publicul. Se ridică de pe scaun, își umflă perna specială de sub fund și se așază la loc pe ea. *Oare mi se pare mie sau vechile răni mă dor mai tare în ultima vreme?* Ochii lui se mută de pe un ecran pe alt ecran și pe alt ecran. Unul îi arată un tehnician care face o verificare amănunțită; un altul – o echipă de televiziune care discută despre unghiuri și lumini; pe Fay Li întâmpinând o invitată într-o parcare; niște ospătărițe turnând vin în câteva sute de pahare; un rând de scaune având o banderolă lungă deasupra, pe care scrie: SWANNEKKE B –

UN MIRACOL AMERICAN.

Adevăratul miracol, își spune Joseph Napier în sinea lui, *a fost acela de a-i face pe unșpe din doișpe cercetători să uite cu totul de o anchetă care a durat nouă luni de zile.* Unul dintre ecrane îi arată chiar pe respectivii cercetători îndreptându-se către scenă și conversând amical. *Vorba lui Grimaldi: orice conștiință are câte-un întrerupător pe undeva.* Gândurile lui Napier se mută brusc la replicile memorabile din acele interviuri care au stat la baza ciudatei amnezii colective. *„Fie vorba-ntre noi, doctore Franklin, juriștii Pentagonului ard de nerăbdare să-și încerce jucăria nou-nouță, care este Legea Siguranței Naționale. Cine arată cu degetul urmează să fie pus pe lista neagră pentru orice post salarizat, oriunde în țară."*

Un om de serviciu adaugă un scaun în plus la șirul celor deja instalate pe scenă.

„Aveți de făcut o alegere simplă, doctore Moses. Dacă vreți să ne-o ia înainte sovieticii cu tehnologia lor, duceți-vă cu raportul ăsta la Sindicatul dumneavoastră de Cercetători îngrijorați, suiți-vă-n avion și mergeți la Moscova să vă-ncasați medalia. Dar CIA m-a rugat să vă spun că nu mai aveți nevoie de bilet de-ntoarcere."

Publicul, care este alcătuit din oficialități, oameni de știință, experți, formatori de opinie, își ia locurile în primire. Pe un ecran, se vede cum William Wiley, director general adjunct al Corporației Seaboard, glumește cu VIP-urile a căror prezență este onorată cu un loc pe scenă.

„Profesore Keene, șefii de la Ministerul

Apărării sunt oarecum curioși. De ce vă exprimați îndoielile tocmai acum? Vreți să spuneți că munca pe care ați depus-o la acest prototip a fost una de mântuială?"

Un retroproiector trimite pe perete o vedere aeriană de largă anvergură a centralei Swannekke B.

Unșpe din doișpe. Rufus Sixsmith – numai el a scăpat.

Napier vorbește în stația de emisie-recepție:

– Fay Li? Zece minute până-ncepe nebunia.

Paraziți.

– Am înțeles, Joe. Tocmai conduc o invitată către sala de conferințe.

– Prezintă-te la Pază după ce termini, te rog.

Paraziți.

– 'Nțeles. Transmisie-ncheiată.

Napier rămâne cu stația în mână. *Și Joe Napier? Și conștiința lui are vreun întrerupător pe undeva?* Soarbe din cafeaua neagră și amară. *Băi, tu ăsta, ia mai scutește-mă! Mi s-a dat un ordin – îl îndeplinesc. Mai am un an jumate până la pensie și dup-aia gata – la pescuit în râuri limpezi de munte, până mă transform într-un urs de-ăla cenușiu!*

Milly, soția lui decedată, stă cu ochii pe consortul ei din poza de pe consolă.

11

– Măreața noastră națiune suferă de o dependență care o îngenunchează – zice directorul general de la Seaboard, Alberto Grimaldi, maestrul pauzelor dramatice,

proclamat Om al Anului de revista *Newsweek*. Dependența de petrol. Luminile podiumului parcă-l suflă cu aur. Geologii ne previn că n-au mai rămas, în Golful Persic, decât vreo două miliarde de barili din acest ocean de scursură din jurasic. Suficient, oare, ca să ne ajungă până la sfârșitul acestui secol? Probabil că nu. Întrebarea cea mai presantă cu care se confruntă Statele Unite, doamnelor și domnilor, este: Și după aceea?

Alberto Grimaldi își rotește privirile prin public. *La degetul mic îi am.*

– Unii își vâră capetele-n nisip. Alții visează cu ochii deschiși la turbine de vânt, lacuri de acumulare și (aici, un zâmbet sardonic) biogaz! Chicoteli apreciative. Aici, la Seaboard, ne ocupăm de lucruri concrete. Ridicare de ton: Am venit astăzi aici să vă spunem că leacul pentru dependența de petrol se află *chiar* aici, *chiar* acum, pe insula Swannekke!

Grimaldi zâmbește în timp de aplauzele se sting.

– Începând de astăzi, energia atomică a devenit casnică, suficientă și *sigură!* Prieteni, sunt *atât* de mândru, de *incredibil de m*ândru să vă prezint una dintre cele mai importante realizări inginerești *din toate timpurile…* Reactorul HIDRA-Zero!

Proiecția de pe ecran se schimbă acum și arată o diagramă în secțiune transversală; o parte a publicului, instruită dinainte, aplaudă furtunos, determinând și restul sălii s-o imite.

– Dar acum, gata, destul m-ați ascultat pe mine – eu sunt numai directorul general! Râsete pline de afecțiune. Pentru a

dezveli galeria noastră de imagini și a manevra întrerupătorul care va conecta centrala Swannekke B la rețeaua energetică națională, noi, familia cea mare de la Seaboard, suntem *profund* onorați să-i urăm bun venit unui invitat cu totul special – acestui „guru" energetic al Președintelui, cum este poreclit pe colina Capitoliului. Zâmbet larg. Îmi face o profundă plăcere să-l salut pe omul care nu mai are nevoie de nicio prezentare – Comisarul Federal pentru Energie, Lloyd Hooks!

Un bărbat cu ținută impecabilă pășește către scenă pe fundalul unor aplauze răsunătoare. Lloyd Hooks și Alberto Grimaldi se apucă unul pe celălalt de braț, într-un gest de afecțiune și încredere fraternă.

– Ai niște autori de discursuri din ce în ce mai buni – șoptește Lloyd Hooks în timp ce și el, și cel de lângă el zâmbesc cu toți dinții către public –, dar tot ești Lăcomia întruchipată!

Alberto Grimaldi îl bate pe spate pe Lloyd Hooks și-i răspunde pe același ton:

– Peste cadavrul meu o să-ți faci loc în consiliul de administrație al acestei companii, coruptul dracului ce ești!

Lloyd Hooks se arată publicului în toată strălucirea lui.

– Vezi că mai *poți* încă să vii cu soluții inovatoare, Alberto?

Se declanșează un tir de blițuri fotografice.

O tânără îmbrăcată cu jachetă bleumarin se strecoară afară pe una dintre ușile din spate.

12

– Toaleta pentru doamne, vă rog?

Un paznic îi face semn pe un coridor în jos, în timp ce vorbește la stația de emisie-recepție.

Luisa Rey aruncă o privire în urmă. Paznicul stă cu spatele, așa că ea merge mai departe, pe după colț și de-acolo într-un labirint de coridoare identice, unde este răcoare și toate zgomotele sunt atenuate de bâzâitul aparatelor de aer condiționat. Trece pe lângă doi tehnicieni grăbiți, îmbrăcați în salopete, care se holbează la sânii ei pe sub cozoroacele șepcilor, dar nu intră în vorbă cu ea. Pe uși – denumiri încriptate: W212 – SEMIEVACUĂRI; Y009 – SUBTRAVERSĂRI [CA]; V770 – NEPERICULOASE [EXCEPTĂRI]. Din loc în loc, ușile unor obiective mai importante au sisteme de intrare cu tastatură. În pragul unor scări, Luisa se oprește să consulte planul etajului, dar nici urmă de Sixsmith.

– V-ați rătăcit, doamnă?

Luisa face tot posibilul să-și păstreze calmul. Un îngrijitor negru, cu părul cărunt, se uită țintă la ea.

– Da, caut biroul doctorului Sixsmith.

– Aha, îl știu. Englezul ăla. Etajul trei. C105.

– Mulțumesc.

– Da' nu l-am mai văzut de vreo săptămână sau două.

– Chiar așa? Știți cumva de ce?

– Îhî. S-a dus în vacanță la Las Vegas.

– Doctorul Sixsmith? La Las Vegas?

– Îhî. Așa mi s-a spus, cel puțin.

Ușa camerei C105 este întredeschisă. O tentativă recentă de a răzui de pe plăcuța cu nume cuvintele „Dr. Sixsmith” a eșuat, lăsând în urmă o mare mizerie. Prin ușa crăpată, Luisa Rey zărește un tânăr așezat la birou, care scormonește printr-un teanc de caiete de notițe. Obiectele din cameră se află depozitate în câteva lăzi de transport. Luisa își amintește ce-i spunea tatăl ei: *Este suficient să te porți ca și cum ai fi de-al locului, pentru ca lumea să creadă că așa și ești.*

– Ia te uită! zice Luisa intrând în cameră. Nu-i așa că *nu* ești dumneata doctorul Sixsmith?

Bărbatul pune jos caietul cu un aer vinovat, iar Luisa își dă seama că și-a câștigat un răgaz de câteva clipe.

– Aoleu, Doamne! zice el ridicând ochii spre ea. Tu trebuie să fii Megan.

De ce să contrazici omul?

– Iar dumneata ești…

– Isaac Sachs. Inginer – și se ridică în picioare, dar i se pare prematur să-i întindă mâna. Am lucrat cu unchiul tău la raportul pe care l-a întocmit. Ecouri de pași grăbiți răsună pe scări în sus. Isaac Sachs închide ușa. Întreabă pe un ton șoptit și nerăbdător: Unde se-ascunde Rufus, Megan? Sunt îngrijorat de nu mai pot. Ți-a dat vreun semn de viață?

– Eu speram să aflu de la dumneata ce s-a-ntâmplat.

Fay Li dă buzna în cameră însoțită de omul de la pază.

– Luisa… Tot mai cauți toaleta pentru doamne?

Fă-o pe proasta.

– Nu. Am rezolvat ce-aveam de rezolvat la toaleta pentru doamne – impecabil de curată –, dar întârziasem la întâlnirea cu doctorul Sixsmith. Atâta că… uite, se pare că s-a mutat în altă parte.

– Ha? face Isaac Sachs. Ce, nu ești nepoata lui Sixsmith?

– Nu te supăra, dar *eu* n-am spus nicio clipă c-aș fi – și Luisa îi servește lui Fay Li o minciună gogonată pregătită dinainte: L-am cunoscut pe doctorul Sixsmith pe insula Nantucket din Massachusetts primăvara trecută. Am descoperit că și unul, și celălalt lucram în Buenas Yerbas, așa că mi-a oferit cartea lui de vizită. Am dat din nou peste ea acum trei săptămâni, l-am sunat și am stabilit să ne-ntâlnim astăzi, ca să discutăm despre o rubrică științifică în *Spyglass* – și s-a uitat la ceas. Acum zece minute. Discursurile de inaugurare au durat mai mult decât m-așteptam eu, așa c-am ieșit din sală fără să deranjez. Sper că n-am provocat necazuri nimănui…

Fay Li se poartă ca și cum ar fi înghițit povestea.

– Nu putem permite ca niște persoane care nu sunt autorizate să se plimbe nestingherite printr-un institut de cercetări cu statut special, cum este al nostru.

Luisa mimează naivitatea:

– Am fost trecută în registru și mi s-a controlat poșeta, și-am crezut că-n *asta* și constau procedurile de securitate, dar presupun c-a fost o naivitate din partea mea. Oricum, doctorul Sixsmith poate garanta pentru mine. Întrebați-l.

Sachs și paznicul se uită la Fay Li, care supralicitează:

– Mă tem că asta nu putem face. Doctorul Sixsmith a fost detașat la unul dintre proiectele noastre din Canada. Cel mai probabil este că secretara lui n-a știut unde să te contacteze când i-a anulat agenda de întâlniri.

– Din câte se pare, zice Luisa, uitându-se către lăzile cu obiecte, o să fie plecat o vreme.

– Da, așa că-i expediem acolo toate materialele. Activitatea lui de consultant aici, la Swannekke, era oricum pe punctul de a se încheia. Doctorul Sachs, aici de față, a fost suficient de amabil să ducă la bun sfârșit tot ce rămăsese în suspensie.

– Și, deci, mi-am ratat primul interviu cu un mare om de știință.

Fay Li îi deschide ușa.

– Poate-ți găsim un altul.

13

– Centrala? zice Rufus Sixsmith, ținând receptorul proptit de umăr într-un motel de doi bani, din apropiere de Buenas Yerbas. Nu reușesc să prind legătura cu Hawaii… Da. Încerc să sun la… – și repetă numărul lui Megan. Da, bine, rămân lângă telefon.

Pe un ecran de televizor care nu are galben și nici verde, Lloyd Hooks îl bate pe umăr pe Alberto Grimaldi, la inaugurarea noului reactor HIDRA de pe insula Swannekke. Amândoi salută publicul din sala de conferințe ca niște sportivi învingători, în timp ce din tavan plouă

peste ei cu confetti argintii. „Fără a fi străin de controversa iscată, “ – comentează un reporter – „directorul general de la Seaboard, Alberto Grimaldi, a anunțat astăzi continuarea proiectului Swannekke C. Cincizeci de milioane de dolari din fonduri federale vor fi investite în cel de-al doilea reactor HIDRA-Zero, ceea ce înseamnă crearea a mii de noi locuri de muncă. Temerile că arestările în masă care-au avut loc astă-vară pe Three Mile Island s-ar putea repeta în Golden State{20} s-au dovedit nefondate.”

Iritat și epuizat, Rufus Sixsmith i se adresează televizorului:

– Și când expansiunea hidrogenului o să arunce-n aer acoperișul încăperii de presiune? Sau când vânturile predominante o să plimbe radiațiile peste toată California? – apoi îl stinge și-și freacă șaua nasului. *Am demonstrat. Am de-monstrat. Nu m-ați putut cumpăra, și-atunci ați încercat cu intimidarea. V-am lăsat, Doamne iartă-mă, dar mi-ajunge. Nu-mi mai calc în picioare conștiința.*

Sună telefonul. Sixsmith smulge receptorul din furcă.

– Megan, tu ești?

– Trebuie s-apară, zice o voce răstită de bărbat.

– Cine-i la telefon?

– Ți-au localizat ultima convorbire de la Motelul Talbot, Bulevardul Olympia, numărul 1046. Du-te *acum* la aeroport, urcă-te-n primul avion către Anglia și fă-ți de-acolo darea-n vileag, dacă vrei neapărat s-o faci. Numai du-te.

– De ce-aș crede…

– Ia gândește-te: dacă mint, măcar o să fii în Anglia, bine, sănătos, și-o să ai și raportul cu tine… Dacă nu te mint, ești un om mort.

– Vreau să știu…

– Ai douăzeci de minute s-o iei din loc. Asta-n cel mai bun caz. *Pleacă!*

Ton ocupat. O eternitate a zumzetului.

14

Jerry Nussbaum își rotește scaunul de la birou, se așază pe el călare, își pune brațele încrucișate pe spătar și-și proptește bărbia de ele.

– Imaginați-vă scena: eu și șase pociți de-ăia cu codițe subțiri dintr-o sectă de-a negroteilor, și-un pistol care-mi gâdilă amigdalele. Și nu vorbesc de Harlem în creierii nopții! Vorbesc de nenorocitul de Greenwich Village în toiul mamei ei de zi, dup-o friptană de-o tonă cu dobitocu' de Norman Mailer. Așa am ajuns, băi, de m-a luat un frate de-ăla negru la mână, cu laba cât o lopată, și m-a ușurat de portofel. „Ce-avem aicea? Piele *d-aligator,* ă?" – la care Nussbaum mimează un accent *à la* Richard Pryor[{21}]: „N-are clasă, al dracu' albuș!" Ce clasă? Derbedeii ăia m-au pus de mi-am întors buzunarele pe dos până la ultimul cent pe care-l aveam – *la propriu.* Dar tot el, Nussbaum, a râs mai bine la urmă, puteam să punem pariu c-așa o să fie. Zice: În taxiul cu care m-am întors în Times Square, mi-am scris editorialul „Noile triburi", devenit un clasic al genului – n-are niciun rost să fac paradă de falsă modestie –, și l-am făcut poștă la *treizeci* de

ziare diferite numai până la sfârșitul săptămânii! Ei m-au jefuit, iar eu am ajuns în casele tuturor. Așa că, Lui-Lui, ce-ai zice să mă inviți la o masă și te-nvăț și pe *tine* cum să smulgi un boț de aur din labele sorții, ă?

Mașina de scris a Luisei toacă mărunt.

– Dacă te-au jefuit ăia de ultimul cent – *la propriu* –, cum de te-ai mai suit într-un *taxi* tocmai din Greenwich Village până-n Times Square? Cum ai plătit cursa, în natură?

– Auzi, îi răspunde Nussbaum întorcându-se, ești un adevărat geniu când vine vorba să nu pricepi despre ce-i vorba.

Roland Jakes picură ceară de lumânare pe o fotografie.

– Definiția săptămânii, zice el. Ce-i ăla un conservator?

Gluma se învechise deja în vara lui 1975.

– Un liberal jefuit.

Jakes, ofuscat, își reia măsluitul fotografiei.

Luisa se îndreaptă către celălalt capăt al biroului, unde-și are ușa Dom Grelsch. Șeful ei vorbește la telefon pe un ton coborât, dar furios. Luisa așteaptă afară, dar tot aude.

– Nu… nu, nu, domnu' Frum, *este* ori albă, ori neagră, spune-mi dumneata… Ei, ei, acum vorbesc *eu… Spune-mi* dumneata vreo „afecțiune" de-asta *mai clară* decât leucemia. Știi ce cred eu? Cred că nevasta mea nu e decât un referat care stă între dumneata și partida de golf de la ora trei, este? Atunci, dovedește-mi. Dumneata ești însurat, domnu' Frum? Ai o nevastă

cumva? Ai. Și ți-o închipui pe nevasta *dumitale* zăcând pe-un pat de spital și uitându-se cum îi cade părul? Poftim? Ce-ai spus?! „N-ajută la nimic să devenim sentimentali”? Asta-i tot, domnu’ Frum, cu asta-mi vii dumneata? Da, da, domnu’… al dracului să fiu eu dacă n-o să-mi caut un avocat! – și Grelsch trântește receptorul în furcă, trage câțiva pumni în sacul de box, icnind *Frum!* la fiecare lovitură, apoi să prăbușește pe scaun și-și aprinde o țigară. O vede pe Luisa ezitând în cadrul ușii dacă să intre sau nu. Zice: Asta-i viața. O furtună de căcat de gradul zece. Ai auzit tot?

– În linii mari. Pot să vin și mai târziu.

– Nu. Intră și stai jos. Ești tânără, sănătoasă și puternică, Luisa?!

– Da, zice Luisa așezându-se pe niște cutii. De ce?

– Pentru că, după ce-o să-ți spun eu ce-am de zis despre articolul tău cu mușamalizarea nedovedită de la Seaboard, o s-ajungi bătrână, bolnavă și neputincioasă.

15

La Aeroportul Internațional Buenas Yerbas, Rufus Sixsmith depune o mapă de culoarea vaniliei în caseta de valori cu numărul 909, își rotește privirile peste sala de așteptare aglomerată, introduce monedele în fanta casetei, răsucește cheia în broască, după care îi dă drumul să alunece într-un plic antișoc de culoare kaki, pe care avea deja scrisă adresa Luisei Rey la sediul revistei *Spyglass,* din clădirea

Klugh, camera 12F, 3rd Avenue, BY. Lui Sixsmith i se accelerează pulsul pe măsură ce se apropie de oficiul poștal. *Și dacă pun ăia laba pe mine înainte s-apuc s-ajung?* De-acum, pulsul îi galopează. Oameni de afaceri, familii cu cărucioarele pline de bagaje, grupuri de turiști de vârsta a treia – cu toții parc-ar fi ieșit într-adins ca să-l împiedice pe el să înainteze. A ochit fanta cutiei poștale. Câțiva inci mai are până la ea, câteva jumătăți de inci.

Plicul de culoare kaki a fost înghițit de cutia poștală. *Doamne-ajută!*

Apoi, Sixsmith se așază la coadă pentru biletul de avion. Anunțurile despre întârzieri curg unul după altul, ca o litanie. Aruncă priviri neliniștite în toate părțile, după eventuale semne că agenții Corporației Seaboard se pregătesc să pună mâna pe el chiar și la ora aceasta atât de târzie. În cele din urmă, o funcționară la un ghișeu de bilete îi face semn să se apropie.

– Trebuie s-ajung la Londra. Sau, mă rog, la orice destinație din Marea Britanie. Orice loc, orice companie. Plătesc în numerar.

– N-am *absolut* nimic, domnule, zice funcționara, vizibil obosită, chiar și așa, fardată cum este. Tot ce pot să vă ofer… – și consultă o filă ieșită din teleimprimator – Londra, pe Heathrow… mâine după-amiază, cu plecare la trei și cincisprezece. Laker Skytrains, cu schimbare la JFK.

– Este îngrozitor de important să plec mai devreme de-atât.

– Sunt convinsă c-aveți o urgență, domnule, dar noi avem greve ale

controlorilor de zbor și grupuri întregi de pasageri blocați.

Sixsmith își spune în sinea lui că nici măcar Corporația Seaboard n-ar putea organiza greve în domeniul aviației numai ca să-l împiedice pe el să decoleze.

– Atunci, rămâne pentru mâine. Bilet numai dus, clasa *business,* vă rog, la nefumători. Pot să obțin cazare peste noapte aici, în aeroport?

– Sigur că da, domnule. La etajul trei – Hotelul Bon Voyage. Foarte confortabil. Vă rog numai să-mi arătați pașaportul, ca să vă pot completa biletul.

16

Apusul de soare filtrat prin fereastra cu mozaic colorat se revarsă în apartamentul Luisei, peste portretul voalat al lui Hemingway. Luisa este cufundată în lectura unui text intitulat *Soarele sub control – Două decenii de folosire pașnică a energiei nucleare,* cu un creion între dinți. Javier stă la biroul Luisei și se chinuie cu un șir interminabil de probleme cu împărțiri. Carole King cântă, cu sonorul dat foarte încet, din albumul intitulat *Tapestry.* Prin ferestrele închise pătrunde totuși zgomotul slab al mașinilor care se îndreaptă spre case. Sună telefonul, dar Luisa nu-l bagă în seamă. Javier privește robotul care intră în funcțiune cu un clămpănit: „Bună. Luisa Rey nu vă poate răspunde chiar acum, dar, dacă-mi lăsați numele și numărul, vă sun eu mai târziu."

– *Urrrăsc* drăcoveniile-astea! se plânge apelantul. Bombonel, mama sunt. Tocmai

am vorbit cu Beatty Griffin, care mi-a spus că te-ai despărțit de Hal – și când? *Luna trecută!* Siderată am rămas! Și n-ai suflat o vorbă, nici la înmormântarea lui taică-tu, nici pe urmă, la Alphonse! Secretomania asta să știi că mă-ngrijorează foarte tare. Dougie și cu mine facem o colectă de fonduri pentru Societatea Americană împotriva Cancerului și ne-am bucura cu cerul și pământul dacă ți-ai părăsi pentru un *weekend,* nu mai mult, cuibușorul tău de nebunii și-ai veni să stai cu noi. Auzi tu, Bombonel? O să fie și tripleții Henderson, îi știi, nu? – Damien, cardiologul și Lance, ginecologul, și Jesse… Auzi, Doug? DOUG! Jesse Henderson, ăla, cu ce se ocupă? Ce, lobotomist? Da, *foarte* amuzant! Oricum, fata mea, Beatty-mi spune că prin nu știu ce minunea naibii de aliniere planetară *toți* trei frații sunt fără partenere. Pe cai, Bombonel, pe cai! Așa că *sună-mă*-n clipa-n care primești mesajul ăsta. Haide, gata, te sărut – și mama Luisei încheie cu un țocăit sonor: Mmmmțuaaa!

– Parc-ar fi mama din serialul ăla, *Ce vrăji a mai făcut nevasta mea,* zice Javier. Apoi, după o vreme: Ce-i aia „siderată”?

– E-atunci când ești atât de uimit că-ți pierzi graiul, îi răspunde Luisa fără să ridice ochii.

– Păi, atunci nu părea să fie prea siderată, este?!

Luisa se concentrează la ce citește.

– „Bombonel”?

Luisa dă cu un papuc după Javier.

17

În camera de la Hotelul Bon Voyage, Rufus Sixsmith recitește un teanc de scrisori pe care i le-a scris cu aproape o jumătate de secol în urmă prietenul său, Robert Frobisher. Sixsmith le știe deja pe dinafară, dar textura, fâșâitul hârtiei pe care sunt scrise și caligrafia de-acum palidă a vechiului său prieten îi calmează nervii. Scrisorile acestea sunt singurul lucru pe care l-ar salva dintr-o clădire cuprinsă de flăcări. La ora șapte fix, se spală, își schimbă cămașa și vârâ cele nouă scrisori recitite printre paginile Bibliei Gideon, pe care o bagă la loc în sertarul noptierei. Scrisorile nerecitite încă, Sixsmith și le bagă în buzunar, ca să le aibă la îndemână la restaurant.

De mâncat, mănâncă o friptură minusculă, cu fâșii lungi de vânătă prăjită și o salată aproape neasezonată, care mai curând îi taie pofta de mâncare, în loc să i-o sporească. Își lasă farfuria pe jumătate plină și bea niște apă minerală în timp ce recitește ultimele scrisori de la Frobisher. Se închipuie pe sine, prin cuvintele lui Robert, scotocind prin Bruges după prietenul său cel nestatornic, după cea dintâi iubire și, *dacă este să fiu cinstit cu mine însumi, și ultima.*

În ascensorul hotelului, Sixsmith meditează la răspunderea pe care tocmai a aruncat-o pe umerii Luisei și se întreabă dac-a făcut chiar ce și cum trebuia. Când deschide ușa, perdelele de la fereastra lui se umflă brusc.

– Cine-i aici? strigă el.

Nimeni. Nu știe nimeni unde ești. De săptămâni întregi îi tot joacă feste imaginația. Lipsa de somn. „Uite ce este” – își spune-n sinea lui – „în patruzeci și opt de ore o să fii din nou la Cambridge, pe insula ta înghesuită, ploioasă și *sigură.* O să-ți regăsești acolo toate mijloacele, toți aliații, toate contactele – și-o să poți să-ți pregătești liniștit diatriba împotriva Seaboard-ului.”

18

Bill Smoke îl urmărește pe Rufus Sixsmith cum iese din camera de hotel, așteaptă cinci minute, după care se strecoară în cameră. Se așază pe marginea căzii din baie și-și mișcă pumnii vârâți în mănuși. *Niciun drog, nicio experiență religioasă nu te afectează atât de mult ca atunci când faci dintr-un om un cadavru. Și totuși, trebuie să lucrezi cu cap. Dacă n-ai disciplină și meserie-n tine, odată te trezești legat în curele pe un scaun electric.* Smoke răsucește între degete, în buzunar, un *krugerrand*[{22}] norocos. Este conștient că are tendința să se lase dominat de superstiții, dar n-o să se-apuce acum să ignore amuleta numai așa, ca să-și dovedească nu știu ce. *O tragedie pentru cei dragi, un mare zero tăiat pentru toți ceilalți și o problemă rezolvată pentru clienții mei. Nu sunt decât instrumentul prin care acționează voința clienților mei. Dacă n-aș fi eu, ar fi următorul furnizor din* Pagini Aurii. *Dați vina pe cine le utilizează, dați vina pe cine le compilează, dar nu dați vina pe pistolar.* Bill Smoke aude cheia răsucită-n

broască. *Respiră.* Pilulele pe care le-a luat mai devreme i-au ascuțit simțurile extrem de tare, la maximum, și când Sixsmith intră agale în dormitor, fredonând „Uite-acum zbor c-un avion", asasinul ar putea să jure c-aude perfect pulsul victimei, mai puțin grăbit decât al lui. Smoke își evaluează prada prin ușa întredeschisă de la baie. Sixsmith se trântește pe pat. Asasinul parcă și vede mișcările pe care trebuie să le facă: *Trei pași în cameră, tragi din lateral, în tâmplă, de-aproape.* Deschide ușa și se repede; Sixsmith scoate un sunet gutural și dă să se ridice, dar glonțul trecut prin amortizor sfredelește deja prin țeasta omului de știință și de-acolo ajunge în saltea. Trupul lui Rufus Sixsmith se prăvălește înapoi, ca și cum s-ar fi trântit să-și facă siesta.

Sângele îmbibă salteaua însetată.

Sentimentul reușitei îl îmbată pe Bill Smoke. *Ia uite ce-am făcut.*

19

Miercuri-dimineață, smogul înghite orașul și canicula-i amețește pe toți, așa cum se întâmplă de-o sută de dimineți încoace și cum o să se întâmple și-n următoarele cincizeci. Luisa Rey bea cafea neagră în răcoarea aburindă de la bufetul Albă-ca-Zăpada, situat la intersecția dintre Second Avenue și Sixteenth Street, de unde mai are de mers două minute până la birourile *Spyglass,* și citește despre un baptist din Atlanta, pe nume James Carter, fost inginer atomist la Marină, care vrea să se înscrie în cursa pentru nominalizarea

candidatului democrat. Circulația de pe Sixteenth Street avansează cu câte doi inci de frustrare și tropăieli. Trotuarele gem de oameni grăbiți și de tineri pe skateboard.

– Nu-ți iei micul dejun în dimineața asta, Luisa? vrea să știe Bart, omul cu tigăile.

– Știrile și-atât, îi răspunde clienta lui obișnuită.

Roland Jakes calcă pragul bufetului și se îndreaptă spre Luisa.

– Aăă, e liber aici? N-am înghițit nimic în dimineața asta. Shirl m-a părăsit. Iarăși.

– Avem ședință de redacție în cinșpe minute.

– Timp căcălău – și Jakes se așază și comandă ochiuri simple, moi. Pagina nouă, îi spune Luisei. Colțul din dreapta jos. Merită să vezi.

Luisa dă paginile, căutând-o pe-a noua, și-ntinde mâna după cafea. Dar mâna îi înlemnește-n aer.

CERCETĂTOR SE SINUCIDE LA HOTELUL AEROPORTULUI INTERNAȚIONAL B.Y.

Eminentul cercetător britanic, doctor Rufus Sixsmith, a fost găsit mort marți dimineață, în camera sa de la Hotelul Bon Voyage al Aeroportului Internațional Buenas Yerbas, în urma a ceea ce pare a fi o sinucidere. Doctorul Sixsmith, fost președinte al Comisiei Atomice Globale, lucrase, în ultimele zece luni, în calitate de consultant al Corporației Seaboard pentru instalațiile de pe Insula Swannekke ale acestei firme cotate la bursă. Se știe despre el că toată viața a dus o bătălie continuă cu

depresia și că, în ultima săptămână dinaintea morții, nu mai comunicase cu nimeni. D-ra Fay Li, purtătoare de cuvânt a Corporației Seaboard, ne-a spus că: „Moartea prematură a doctorului Sixsmith reprezintă o tragedie pentru întreaga comunitate științifică internațională. Noi, cei din Satul Seaboard de pe Insula Swannekke, considerăm că am pierdut nu numai un coleg profund respectat, ci și un foarte bun prieten. Transmitem cele mai sincere condoleanțe familiei dispărutului și nenumăraților săi prieteni. Am suferit o mare pierdere." Trupul doctorului Sixsmith, care a fost găsit de cameristele hotelului cu o gaură de glonț în tâmplă, urmează a fi expediat în Anglia sa natală, pentru a fi înmormântat. Un medic anatomo-patolog din cadrul Departamentului de Poliție din Buenas Yerbas ne-a confirmat că nu există suspiciuni cu privire la circumstanțele producerii acestei tragedii.

– Ei, rânjește Jakes, este c-ai luat-o-n mână cu dezvăluirea secolului?

Luisa își simte pielea furnicând-o și urechile vâjâind.

– Hopa! exclamă Jakes aprinzându-și o țigară. Erați apropiați?

– N-ar fi putut... bălmăjește Luisa, negăsindu-și cuvintele. N-ar fi făcut așa ceva.

Jakes se străduiește să pară înțelegător:

– Cam asta pare c-a făcut, Luisa.

– Nu te omori când ai o misiune de îndeplinit.

– Ba, dacă misiunea aia-ți ia mințile, te și

omori.

– A fost omorât, Jakes.

Jakes se străduiește să se abțină de la o grimasă gen „iar începe”:

– De cine, mă rog?

– De ăia de la Seaboard, normal.

– A, de șefii lui. Sigur că da. Și motivul…?

Luisa se forțează și ea să vorbească pe un ton calm și să nu bage în seamă felul în care o ia Jakes peste picior:

– Întocmise un raport despre un tip de reactor, HIDRA, instalat deja la Swannekke B. Planurile pentru Situl C așteaptă aprobarea Comisiei Federale pentru Energie. După ce se aprobă, Seaboard poate scoate proiectul sub licență pe piața internă și internațională. Numai contractele cu guvernul o să-nsemne venituri gârlă, de multe zeci de milioane pe an. Rolul lui Sixsmith era să avizeze proiectul pentru multiplicare, numai că el nici nu citise bine specificațiile și descoperise deja niște erori de proiectare capitale. Reacția celor de la Seaboard a fost să-i îngroape raportul și să nege că l-ar fi primit vreodată.

– Și Sixsmith al tău cum a reacționat?

– Era pregătit să iasă în fața presei – și Luisa dă cu ziarul de masă: Uite care-a fost pentru el prețul adevărului!

Jakes străpunge cu colțul unei felii de pâine prăjită un gălbenuș de ou ca o cupolă mișcătoare.

– Dar știi… ăăă… ce-o să-ți spună Grelsch, nu?

– „Dovezi solide”, zice Luisa ca un doctor care pune diagnosticul. Auzi, Jakes, vrei tu

să-i spui, te rog, lui Grelsch… Știi ce? Spune-i doar atât: c-a trebuit să plec.

20

Administratorul Hotelului Bon Voyage are o zi proastă.

– Ba nu – *nu* poți să-i vezi camera! Specialistul în curățatul covoarelor tocmai a reușit să îndepărteze toate urmele incidentului. Pe care, să nu uităm, a trebuit să-l plătim noi, din buzunarul nostru! Și pe urmă, ce-i cu toată goana asta după sânge? Dumneata ce mai ești: reporteriță? vânătoare de fantome? scriitoare?

– Eu sunt… – și Luisa se luptă să-și înghită lacrimile care o podidesc, nici ea nu știe de unde – … nepoata lui, Megan Sixsmith.

O matriarhă voluminoasă o strânge pe Luisa cea înlăcrimată la pieptul ei de dimensiuni muntoase. Trecătorii întâmplători îi aruncă priviri scârbite administratorului. Care administrator pălește și încearcă să-și țină resentimentele sub control:

– Vă rog, veniți în spate. V-aduc un…

– Pahar cu apă! se răstește matriarha, dându-i bărbatului peste mână.

– Wendy! Apă! Vă rog, poftiți pe-aici, de ce nu vă…

– Un scaun, ce Dumnezeu! – și matriarha o conduce pe Luisa într-un birou mai izolat.

– Wendy! Un scaun! În clipa asta!

Aliata Luisei își frânge mâinile.

– Spune-mi, iubito, spune-mi ce-ai pe suflet, că te-ascult. Pe mine mă cheamă

Janice și sunt din Esphigmenou, Utah, și să-ți spun ce mi s-a-ntâmplat. Când eram de vârsta ta, eram singură-n casă și tocmai ce coborâsem din camera fetiței mele, când uite-așa, pe palierul de la jumătatea scărilor, am văzut-o pe mama, care mi-a spus: „Du-te și vezi ce face copilul, Janice" – așa mi-a spus. Eu i-am spus mamei că de-acolo veneam, c-o verificasem cu un minut în urmă și că dormea liniștită. Și-atunci, vocea mamei parcă s-a făcut de gheață: „Nu te certa cu mine, fătucă, du-te și vezi ce face copilul – *imediat!*" Sună aiurea, dar abia atunci mi-am adus aminte că mama murise de Ziua Recunoștinței care trecuse. Dar am luat-o la fugă în sus pe scări și mi-am găsit fetița sufocându-se cu sfoara de la storul ferestrei, care i se înfășurase după gât. Juma' de minut și aia era! Așa că mă-nțelegi ce vreau să spun?

Luisa clipește cu ochii plini de lacrimi.

– Mă-nțelegi, iubito? Se duc, dar nu pleacă, de fapt, niciodată.

Administratorul se întoarce îmblânzit, cu o cutie de pantofi.

– Camera unchiului dumneavoastră mă tem că este ocupată, dar camerista a găsit aceste scrisori în Biblia Gideon. Au numele lui pe plicuri. Bineînțeles că urma să le expediez către familia dumneavoastră, dar, dacă tot sunteți aici…

Și-i întinde Luisei un teanc de nouă plicuri îngălbenite de vreme, fiecare adresat „D-lui Rufus Sixsmith, Colegiul Caius, Cambridge, Anglia". Unul dintre ele are o pată foarte recentă de la un pliculeț de ceai. Toate sunt serios șifonate și netezite în grabă.

– Vă mulțumesc, zice Luisa pe un ton distrat, apoi cu o voce fermă: Unchiul Rufus își prețuia mult corespondența și-acum asta-i tot ce mi-a mai rămas de la el. Nu vreau să vă mai răpesc timpul. Îmi pare rău că m-am pierdut cu firea.

Ușurarea pe care o resimte administratorul este de-a dreptul palpabilă.

– Ești o persoană cu totul aparte, Megan, o asigură Janice din Esphigmenou, Utah, pe Luisa, la despărțire, în holul hotelului.

– Ba *tu* ești o persoană cu totul aparte, Janice, îi răspunde Luisa și coboară în parcare, trecând la mai puțin de zece iarzi de caseta de valori cu numărul 909.

21

Luisa Rey s-a întors de niciun minut la biroul ei de la *Spyglass,* când Dom Grelsch răcnește peste zumzetul redacției:

– *Domnișoară* Rey!

Jerry Nussbaum și Roland Jakes își ridică privirile de la birourile lor, se uită la Luisa, apoi unul la altul și mimează din buze: „Au!" Luisa bagă scrisorile lui Robert Frobisher într-un sertar, îl încuie și pornește către biroul lui Grelsch.

– Dom, îmi pare rău că n-am ajuns la ședință, dar am…

– Scutește-mă de motivațiile-astea cu necazuri muierești. Închide ușa.

– N-am obiceiul să vin cu motivații.

– Dar să vii la ședințe ai obiceiul? Că pentru asta ești plătită!

– Sunt plătită și ca să urmăresc firul unui subiect.

– Drept care ai și zburat la locul crimei. Ai găsit cumva vreo dovadă solidă, pe care polițiștii au trecut-o cu vederea? Vreun mesaj scris cu sânge pe faianța din baie: „Alberto Grimaldi este autorul”?

– Dovezile solide nu sunt dovezi solide dacă nu-ți rupi spinarea săpând după ele. De la un redactor-șef pe nume Dom Grelsch am învățat asta.

Grelsch se uită urât la ea.

– Am un fir, Dom.

– Ai un fir.

Nu pot să-ți dau în cap, nu pot să te păcălesc, nu pot decât să-ți stârnesc curiozitatea.

– Am sunat la secția de poliție unde se lucrează cazul Sixsmith.

– Nu există niciun caz Sixsmith! Omul s-a sinucis! Dacă nu-i vorba de Marilyn Monroe, cazurile de sinucidere nu vând revistele. Îi deprimă pe oameni.

– Ascultă-mă puțin. De ce și-a cumpărat Sixsmith bilet de avion, dacă tot avea de gând să-și tragă un glonț în cap în aceeași zi?

Grelsch își desface brațele, ca să arate că nici nu-i vine-a crede că poartă o asemenea discuție.

– Decizie de moment.

– Atunci, de ce-ar fi lăsat un bilet de sinucigaș *bătut la mașină* – fără să aibă mașină de scris la el –, pregătit dinainte și numai bun pentru o asemenea decizie de moment?

– Nu știu! Nu-mi pasă! Am un termen de publicare joi noaptea, am un conflict cu tipografia, am o grevă în pregătire la distribuție și-l am pe Ogilvy, care-mi ține

sabia lui cum-îl-mai-cheamă-și-pe-ăla deasupra capului. Fă o ședință de spiritism și-ntreabă-l pe Sixsmith direct! Ce știu eu? Sixsmith era om de știință. Oamenii de știință sunt nebuni la cap.

– Am stat blocată cu el într-un lift o oră și jumătate. Era calm ca un castravete. Nebun la cap? Expresia nu i se potrivea individului. Sau altă chestie: s-a împușcat – pasămite – cu cel mai silențios pistol pe care l-ai putea cumpăra. Un Roachford calibrul 34, cu amortizor. Numai pe bază de comandă, după catalog. De ce și-ar fi bătut capul cu așa ceva?

– Bine. Polițiștii n-au văzut ce-ar fi trebuit să vadă, medicul patolog n-a văzut ce-ar fi trebuit să vadă, nimeni n-a văzut ce-ar fi trebuit să vadă, afară de Luisa Rey, un as printre puii de reporteri, care, cu intuiția ei penetrantă, a tras concluzia că un ronțăie-cifre de talie mondială a fost asasinat numai fiindcă arătase cu degetul câteva cârpeli în nu știu ce raport – raport pe care nimeni nu recunoaște că l-ar fi văzut vreodată. Am dreptate sau n-am?

– Pe jumătate. Eu aș spune, mai curând, că poliția a fost încurajată să tragă anumite concluzii favorabile Corporației Seaboard.

– Sigur că da. O companie producătoare de nu știu ce utilități îi cumpără pe polițiști. Cum de nu mi-am dat seama?

– Dacă pui la socoteală și sucursalele, Seaboard este a zecea corporație, ca dimensiuni, din țară. Dacă și-ar pune-n minte, ar putea să cumpere Alaska. Lasă-mă până luni.

– Nu! Ai de făcut recenziile de săptămâna asta și, bineînțeles, rubrica de

rețete.

– Dacă Bob Woodward ți-ar fi spus că-l bănuia pe președintele Nixon că ordonase să fie sparte birourile adversarilor săi politici *plus* că se înregistrase de unul singur dând ordinul ăsta, tu i-ai fi spus: „Lasă-mă cu chestiile-astea, Bob, băiete, și adu-mi opt sute de cuvinte despre sosurile de salate”?[{23}]

– Sper că n-ai tupeul să-mi servești chestia cu feminista ultragiată!

– Atunci, nu-mi servi nici tu mie chestia cu eu-lucrez-de-treizeci-de-ani-în-branșă! Ne-ajunge un singur Jerry Nussbaum în toată clădirea asta!

– Încerci să-mbraci o realitate mărimea șaizeci cu o supoziție mărimea patrușopt. Așa au zbârcit-o mulți gazetari minunați. Mulți orișice minunați!

– Până luni! Ți-aduc o copie a raportului întocmit de Sixsmith!

– Cu promisiuni pe care nu le poți onora, *oricum* nu rezolvi mare lucru.

– Dacă stau aici să mă milogesc de tine, oricum nu rezolv mare lucru. Hai, zău așa! Dom Grelsch nu pune pumnu-n gură unui jurnalism de investigație solid, numai fiindcă nu dă rezultate așa, una-două! Tata-mi spunea că, pe la mijlocul anilor șaizeci, erai cam cel mai îndrăzneț reporter de pe la *toate* gazetele.

Grelsch se răsucește cu scaunul și-și plimbă privirile peste Third Avenue.

– Taică-tu mânca rahat!

– Ba nu mânca niciun rahat! Dezvăluirea aia din ’64, de pildă, cu fondurile de campanie ale lui Ross Zinn. Ai scos din politică pentru totdeauna un adept al

supremației albilor, care-ți dădea fiori când îl ascultai. Tata zicea că ești câinos, dat naibii și neobosit. Pentru Ross Zinn a fost nevoie de curaj, efort și timp. Curajul și efortul le pun eu – de la tine vreau numai atât: puțin timp.

– A fost o ticăloșie să-l amesteci pe taică-tu-n toată povestea asta.

– Gazetăria cere și ticăloșii.

Grelsch își stinge țigara și-și aprinde alta.

– Luni, *cu tot cu* ancheta lui Sixsmith, și să fie beton, Luisa, cu nume, surse și date. *Cine* i-a făcut vânt raportului ăstuia și *de ce* și *cum* o să transforme Swannekke B toată California de Sud într-o nouă Hiroșimă. Și-ncă ceva. Dacă pui mâna pe *dovezi* cum că Sixsmith a fost omorât, mergem cu ele la poliție înainte să mergem cu ele la tipar, fiindcă nu vreau să mă trezesc cu dinamită sub scaunul de la mașină.

– „Toate știrile, fără temeri sau favoritisme”{24}.

– Haide, șterge-o!

Nancy O’Hagan face o mutră care vrea să zică „Bravo ție!”, când Luisa se așază la loc la biroul ei și scoate din sertar scrisorile recuperate ale lui Sixsmith.

În biroul lui, Grelsch își burdușește iarăși sacul de box. „Câinos!” Buf! „Dat naibii!” Buf! „Neobosit!” – și redactorul-șef își zărește propria reflecție în geam, ridicol schimonosită.

22

O baladă sefardică, probabil compusă înainte de expulzarea evreilor din Spania,

umple magazinul de muzică Lost Chord, de pe colțul de nord-vest al Spinoza Square cu Sixth Avenue. Bărbatul bine îmbrăcat de la telefon, destul de palid pentru orașul acesta bronzat, repetă ce i se ceruse:

– Sextetul *Atlasul norilor…* Robert Frobisher… Adevărul este c-am *auzit* de el, cu toate că n-am reușit niciodată să pun gheara propriu-zis pe vreun exemplar… Frobisher a fost un *Wunderkind*[{25}], a murit chiar când începuseră să-i crească aripile… Stați puțin să mă uit, am aici o listă de la un coleg din San Francisco, specializat în rarități… Franck, Fitzroy, *Frobisher…* Ia uitați, am găsit chiar și-o notiță de subsol! Numai cinci sute de exemplare s-au tras… în Olanda, și asta după război, păi da' nici nu mă mir că-i atât de rar… Colegul ăsta al meu are o copie după un disc de ebonită, făcută-n anii cincizeci… într-un atelier franțuzesc lichidat. Sextetul *Atlasul norilor,* zice aici, le aduce cu siguranță sărutul morții tuturor celor care-l interpretează… O să-ncerc, văd c-avea unul luna trecută, dar nu vă pot promite nimic în materie de calitate a sunetului și trebuie să vă previn că n-o să fie *deloc* ieftin… Este cotat aici laaa… o sută douăzeci de dolari… plus comisionul nostru de zece la sută, face… A, da? Bine. Să vă notez numele… Ray și mai cum? Aha, domnișoara R-E-Y, mă scuzați. În mod normal, noi solicităm plata în avans, dar dumneavoastră aveți o voce de om cinstit. În câteva zile. Cu multă plăcere.

Și vânzătorul își scrie pe un bilețel ce trebuie să-și aducă aminte, apoi ridică brațul aparatului, îl mută înapoi la

început, ca să mai asculte o dată *¿Por qué lloras blanca niña?*[{26}], coboară acul pe suprafața lucioasă a discului negru de vinil și visează cu ochii deschiși la tinerii păstori evrei care mângâie corzile de liră pe câte-o coamă de deal, sub cerul spuzit de stele al Peninsulei Iberice.

23

Luisa Rey nu observă Chevroletul negru prăfuit care trece prin fața blocului ei tocmai în momentul în care ea intră. Bill Smoke, aflat la volanul mașinii, memorează adresa: Apartamentele Pacific Eden, nr. 108.

Luisa a recitit scrisorile lui Sixsmith pentru a șasea oară în ultima zi și jumătate – dacă nu chiar a zecea oară. Un coleg din timpul facultății, Robert Frobisher, îi scrisese ciclul acela de scrisori lui Sixsmith în vara anului 1931, în timpul unei șederi prelungite la un castel din Belgia. Nu lumina, prea puțin flatantă, pe care o aruncă asupra unui Rufus Sixsmith foarte influențabil este cea care o deranjează pe Luisa, ci acele imagini amețitor de vii ale unor locuri și oameni pe care scrisorile i le-au stârnit în minte. Imagini atât de vii, încât nu le poate spune altfel decât amintiri. Fiica jurnalistului pragmatic ar fi explicat – și chiar așa a făcut – „amintirile" respective drept rezultate ale unei imaginații hipersensibilizate de moartea recentă a tatălui ei, dar nu poate uita un amănunt menționat într-una dintre scrisori. Robert Frobisher vorbește despre un semn din naștere de forma unei

comete, pe care l-ar fi avut pe pielea dintre omoplat și claviculă.

Nu pot să cred rahaturile-astea. Nu pot să le cred și gata.

Niște constructori recondiționează holul blocului de apartamente Pacific Eden. Podelele sunt acoperite de folii, un electrician înfige în tavan un soclu de lampă, un lucrător nevăzut lovește cu ciocanul. Administratorul Malcolm o zărește pe Luisa și-i strigă:

– Ei, Luisa! Un musafir nepoftit a luat-o pe scări către apartamentul tău acum vreo douăj' de minute!

Dar zgomotul bormașinei îi acoperă vocea, și-apoi îl are la telefon pe unul de la Primărie, care-l întreabă despre coduri de construcție și, oricum, Luisa a intrat deja în lift.

24

– Surpriză! exclamă Hal Brodie fără niciun entuziasm, prins asupra faptului că lua cărți și discuri de pe rafturile Luisei și le îndesa în sacul lui de gimnastică. Ia uite, adaugă el, ca să-și ascundă sentimentul de vinovăție, te-ai tuns scurt!

– Nu asta fac toate femeile lăsate baltă? întreabă Luisa nu foarte surprinsă.

Hal țâțâie cu limba în fundul gâtlejului.

– Așa, deci… Ziua Împărțelii, zice Luisa supărată mai mult pe ea însăși.

– Aproape c-am terminat – și Hal se șterge pe mâini de-un praf imaginar. Wallace Stevens, *Opere alese:* e-a mea sau a ta?

– A fost cadou de Crăciun de la Phoebe

pentru amândoi. Sun-o pe Phoebe. Să hotărască ea. Sau, dacă nu vrei așa, smulge paginile impare și lasă-mi-le mie pe-alea pare. Asta-i ca un raid barbar! Puteai să dai un telefon înainte.

– Am dat. Și-am dat numai peste robot. Aruncă-l la gunoi, dacă tot nu-l asculți niciodată.

– Nu fi tâmpit – a costat o avere. Și ce te-aduce în oraș, în afară de dragostea față de poezia modernistă?

– Caut locuri de filmare pentru *Starsky și Hutch.*

– Starsky și Hutch nu locuiesc în Buenas Yerbas.

– Pe Starsky-l răpește triada de pe Coasta de Vest. Are loc o luptă cu pistoale pe podul de peste Golful Buenas Yerbas și avem și-o scenă de urmărire în scenariu, în care David și Paul aleargă peste capotele mașinilor la ora de aglomerație maximă. O s-avem necazuri serioase până-i convingem pe polițiștii de la Circulație, dar trebuie neapărat s-o tragem în cadrul ei natural, altfel ratăm orice pretenție de integritate artistică.

– Ei! *Sânge pe șine* nu ți-l dau.

– E-al meu.

– Nu mai este – și Luisa nu glumește.

Cu deferență ironică, Brodie scoate discul din sacul de gimnastică.

– Auzi, mi-a părut rău când am auzit de tatăl tău.

Luisa încuviințează din cap, simte cum i se suie un nod în gât și cum îi ies ghearele.

– Mda…

– Presupun c-a fost și-o… eliberare, ca să zic așa.

Poate, dar numai cei care suferă pierderea pot să spună așa ceva. Luisa rezistă ispitei de a-i da vreo replică acidă. Își aduce aminte cum îl lua tatăl ei peste picior pe Hal, „puștiul de la TV". *N-am de gând să plâng.*

– Și cum îți mai merge?

– Foarte bine-mi merge. Și ție?

– Tot așa, zice Luisa, uitându-se la proaspetele găuroaie de pe vechile ei rafturi.

– E bine la slujbă?

– Foarte bine. *Iartă-ne pe amândoi de penibilul ăsta.* Cred că ai o cheie care-i a mea.

Hal zbârnâie fermoarul de la sacul de gimnastică, se caută prin buzunare și-i depune cheia de la ușa apartamentului în palmă. Cu o fandare din mână, ca să sublinieze simbolismul gestului. Luisa simte mirosul unui *aftershave* necunoscut și și-o imaginează *p-aia* dându-i cu loțiunea respectivă pe obraz de dimineață. *Nici bluza asta n-o avea cu opt săptămâni în urmă.* Cizmele de cowboy pe care le cumpăraseră împreună în ziua cu concertul formației Segovia. Hal face pasul mare peste o pereche de adidași mizeri de-ai lui Javier, și Luisa parcă-l simte cum se abține să facă vreo glumă despre noul bărbat din viața ei. În schimb, îi spune doar atât:

– Ei, atunci pe curând.

Să-i dea mâna? Să-l îmbrățișeze?

– Mda.

Ușa se închide în urma lui.

Luisa pune lanțul și recapitulează întâlnirea. Dă drumul la duș, apoi se

dezbracă. Oglinda din baie este pe jumătate acoperită de un raft plin cu șampoane, geluri de duș, o cutie de șervețele antiseptice, creme și săpunuri primite cadou. Luisa le dă pe toate la o parte ca să-și vadă mai bine semnul din naștere așezat între omoplat și claviculă. Întâlnirea cu Hal trece pe planul al doilea. *Se-ntâmplă tot felul de coincidențe.* Dar uite că are, indubitabil, formă de cometă. Oglinda se aburește. *Faptele – cu ele-ți câștigi existența. Semnele din naștere pot s-aducă a ce vrei tu, nu numai a comete. Încă nu ți-a trecut supărarea după moartea lu' tăticu', asta-i tot.* Jurnalista intră-n duș, dar mintea ei hălăduiește pe coridoarele castelului Zedelghem.

25

Tabăra protestatarilor față de proiectul de pe insula Swannekke se află pe continentul propriu-zis, între o plajă și o lagună mlăștinoasă. Dincolo de lagună, acri întregi de livezi de lămâi se întind către interior și acoperă colinele aride. Corturile decrepite, rulotele vopsite în toate culorile curcubeului și fostele remorci transformate în locuințe arată ca niște daruri nedorite pe care Pacificul s-a hotărât să le reverse aici. O pancartă lungă, susținută de-un cablu, proclamă: PLANETA ZICE: NU SEABOARD! La capătul celălalt, de departe, al podului se înalță centrala Swannekke A, tremurând ca Utopia dintr-un miraj de la ora prânzului. Niște puștani albi atât de bronzați, de parc-ar avea pielea tăbăcită pleoscăie cu

picioarele prin băltoacele stătute; un apostol cu barbă spală rufe într-o copaie; o pereche de adolescenți se sărută încleștați pe un tăpșan cu iarbă înaltă.

Luisa își încuie Volkswagenul și-o ia de-a dreptul prin tufăriș, către tabără. Pescărușii plutesc în căldura deja sufocantă. Niște mașini agricole huruie undeva, în depărtare. Câțiva de-ai locului o întâmpină, fără să pară foarte prietenoși.

– Da, ce? o ia din scurt un bărbat cu figură de amerindian ieșit la vânătoare cu șoimul.

– Credeam c-aici e un parc public.

– Credeai prost. E proprietate privată.

– Sunt ziaristă. Mă gândeam să le iau interviuri unora de pe-aici.

– Cine te-a trimis?

– Revista *Spyglass.*

Starea de spirit se mai înseninează puțin.

– N-ar trebui să scrii despre ultimele aventuri ale nasului lu' Barbra Streisand? întreabă amerindianul, după care, cu un rânjet sardonic, adaugă: N-o lua ca pe-o glumă proastă.

– Da, bine, îmi pare rău, n-oi fi eu de la *Herald Tribune,* da' ce-ar fi să-mi dați o șansă? Nu v-ar strica puțină reclamă – asta dacă nu cumva chiar vă propuneți să împiedicați amplasarea bombei atomice cu ceas de-acolo, de peste pod, agitând pancarte și lălăind cântece de protest. N-o luați ca pe-o glumă proastă.

– Cucoană, da' mănânci cu lingura! mormăie un sudist.

– Interviul s-a-ncheiat, zice amerindianul. Fă pași!

– Stai puțin, Milton, zice o femeie ceva mai în vârstă, cu părul alb și fața roșie-cafenie, care stă pe treptele rulotei. Las-o pe mâna mea.

O corcitură de cățel cu pretenții aristocratice privește de lângă piciorul stăpânei. Se vede clar că vorba ei are greutate, fiindcă toți cei adunați se dispersează fără niciun alt comentariu.

Luisa se apropie de rulotă.

– Generația „pace și iubire”?

– Nouă sute șaptezecinci nici nu se *compară* cu 1968. Seaboard și-a infiltrat diverși informatori în rețeaua noastră. La sfârșitul săptămânii trecute, autoritățile au vrut să elibereze aici locul pentru VIP-uri, s-a lăsat cu vărsare de sânge. Asta le-a oferit polițiștilor o scuză ca să mai facă un rând de arestări. Mă tem că paranoia-și arată roadele. Haide, intră. Eu sunt Hester van Zandt.

– Chiar speram să vă-ntâlnesc, doamnă doctor, zice Luisa.

26

După numai un ceas, cotorul de măr pe care-l roade Luisa ajunge la cățelul politicos al lui Hester van Zandt. Biroul cu pereții acoperiți de rafturi cu cărți al doctoriței este tot atât de ordonat, pe cât de haotic este al lui Dom Grelsch. Gazda Luisei încheie:

– Conflictul dintre corporații și militanți este totuna cu cel dintre somnul paroxistic și conștiență. Corporațiile au bani, putere, influență. Singura noastră armă este oprobriul public. Protestul este cel care a

blocat construcția barajului de pe Valea Yucca, l-a șutuit pe Nixon și, măcar în parte, a pus capăt monstruozităților din Vietnam. Dar protestul e greu de clădit și de manevrat. Mai întâi, trebuie să supraveghezi; apoi, să faci în așa fel încât oamenii să devină conștienți; numai atunci când e atinsă masa critică – atunci răbufnește oprobriul public și capătă formă. Oricare dintre aceste etape poate fi sabotată. Toți Alberto Grimalzii din lume pot combate supravegherea, îngropând adevărul prin tot felul de comitete și comisii, prin dezinteres, prin dezinformare sau intimidându-i pe supraveghetori. Starea de conștiență poate fi stinsă prin descurajarea învățământului, prin controlul asupra posturilor TV, prin plata unor „onorarii speciale" către formatorii de opinie sau, pur și simplu, prin cumpărarea mijloacelor de informare cu totul. Media – *Washington Post,* dar nu numai – înseamnă locurile în care se duc războaiele civile în societățile democratice.

– De-asta m-ați salvat de Milton și tovarășii lui.

– Am vrut să-ți servesc adevărul așa cum îl vedem noi – măcar să poți face o opțiune bine informată, atunci când te vei hotărî ce tabără să susții. Scrie o satiră despre Noii Ecologiști ai Frontului Verde și micul lor Woodstock și vei confirma toate prejudecățile republicanilor, îngropând adevărul și mai adânc. Scrie despre nivelurile de radiație din biosistemul marin, despre limitele „sigure" de poluare stabilite chiar de cei care poluează, despre politicile guvernamentale pentru care se

licitează prin donații de campanie, despre forțele polițienești pe care și le-a constituit Seaboard și vei ridica puțin temperatura stării de conștiență a publicului, fie și cu o fracțiune de grad, în direcția punctului de aprindere.

– L-ați cunoscut pe Rufus Sixsmith? întreabă Luisa.

– Bineînțeles că l-am cunoscut, Dumnezeu să-l ierte!

– Să presupun că erați pe poziții opuse… sau nu?

Hester van Zandt încuviințează din cap, semn că a înțeles tactica Luisei.

– L-am cunoscut pe Rufus la începutul anilor șaizeci, într-un grup de teoreticieni din Washington, legat de Comisia Federală pentru Energie. M-a impresionat profund! Laureat Nobel, veteran al Proiectului Manhattan[{27}]…

– Știți ceva despre un raport scris de el, în care se declara împotriva reactorului HIDRA-Zero și cerea scoaterea din rețea a centralei Swannekke B?

– Rufus Sixsmith? Ești absolut sigură de asta?

– Absolut sigură – nu. Să zicem că aproape sigură.

Van Zandt pare agitată.

– Doamne, Dumnezeule! Dac-ar putea Frontul Verde să pună mâna pe-un exemplar!… Chipul i se întunecă. Dacă *acel* doctor Rufus Sixsmith pe care-l cunosc eu a scris ceva critic despre HIDRA-Zero și dacă a amenințat că face public acel ceva, păi atunci eu nu mai cred că și-a tras un glonț în cap.

Luisa observă că și una, și cealaltă

vorbesc în șoaptă. Formulează întrebarea pe care-și închipuie c-ar pune-o Grelsch:

– Dar nu cumva are un iz de paranoia să crezi că Seaboard ar asasina un om de talia lui Sixsmith numai pentru a evita publicitatea negativă?

Van Zandt ia de pe un panou de plută fotografia unei femei trecute de șaptezeci de ani.

– Uite un nume pentru tine: Margo Roker.

– Am văzut-o pomenită și zilele trecute – pe-o pancartă.

– Margo a militat pentru Frontul Verde încă de pe vremea când Seaboard a cumpărat insula Swannekke. Terenul ăsta pe care stăm e proprietatea ei și ne ține cu tabără cu tot pe post de sulă în coasta Seaboard-ului. Acum șase săptămâni, cabana ei – la vreo milă jumate mai sus pe coastă – a fost jefuită. Margo nu are bani, are doar niște petice de pământ, la care n-a vrut să renunțe, indiferent de ofertele pe care i le-a fluturat Seaboard pe la nas. Ei, și hoții au bătut-o până și-a pierdut cunoștința, au lăsat-o ca și moartă, în schimb nu i-au luat nimic. Și nu este crimă, pentru că Margo se află și acum în comă, așa că poliția a tras concluzia c-a fost o lovitură la pont prost plănuită, care s-a terminat și mai prost.

– Ghinionul lui Margo.

– Și se poate spune că norocul Corporației Seaboard. Facturile medicale i-au deșelat familia de pe-acum. La câteva zile după atac, o agenție imobiliară din Los Angeles, numită Open Vista, hop se și prezintă la verișoara lui Margo și-i face o

ofertă pentru acești câțiva acri de tufăriș de coastă la un preț de patru ori mai mare decât valoarea lor de piață. Ca să facă, vezi Doamne, o rezervație naturală privată. Așa că le-am cerut celor de la Frontul Verde să se intereseze ce e cu această Open Vista. Fusese înregistrată cu doar două săptămâni mai devreme și ghici al cui nume deschide lista acționarilor – și Van Zandt face un semn cu capul în direcția insulei Swannekke.

Luisa cântărește tot ce aflase.

– O să-ți dau de veste, Hester.

– Sper să-mi dai.

27

Lui Alberto Grimaldi îi plac ședințele de informații extracuriculare despre situația securității, pe care le ține cu Bill Smoke și Joe Napier în biroul lui de la centrala Swannekke. Îi place felul pragmatic de-a fi al celor doi, spre deosebire de toată liota de curteni și petiționari cu care de obicei are de-a face. Îi place să-și trimită secretara la recepție, unde sunt lăsați s-aștepte, de preferință cu orele, șefi din cadrul companiei, lideri sindicali și oameni de-ai guvernului, și s-o audă spunând: „Bill, Joe, domnul Grimaldi are o fereastră pentru voi *acum*.” Iar ei, Smoke și Napier, îi dau lui Grimaldi ocazia de a-și cultiva latura J. Edgar Hoover a caracterului său. Pe Joe Napier îl consideră un buldog încăpățânat, care și-a petrecut copilăria în New Jersey și nici acum nu s-a înmuiat, după treizeci și cinci de ani de trăit în California. Bill Smoke este omul de serviciu al

directorului general, care străpunge pereții, etica și legalitatea, ca să ducă la îndeplinire porunca stăpânului.

La întâlnirea de astăzi ia parte și Fay Li, convocată de Napier pentru ultimul punct de pe ordinea de zi nescrisă: o ziaristă care a vizitat centrala Swannekke la sfârșitul săptămânii trecute, o anume Luisa Rey, care putea reprezenta – sau nu – un risc din punct de vedere al securității.

– Ia zi, Fay, o întreabă Grimaldi, sprijinindu-se de marginea biroului. Ce știm despre ea?

Fay Li vorbește ca și cum ar citi de pe o fișă mentală:

– Reporteriță la *Spyglass* – revista cred c-o știm cu toții. Douăzeci și șase de ani, ambițioasă, mai degrabă liberală decât radicală. Fiica lui Lester Rey – da, acela –, decedat recent. Mama – recăsătorită cu un arhitect, după divorțul amiabil de acum șapte ani. Locuiește în cartierul Ewingsville, Buenas Yerbas. N-are frați sau surori. A studiat istoria și economia la Berkeley – *summa cum laude.* Debutul și l-a făcut la *L.A. Recorder,* a publicat articole politice în *Tribune* și *Herald.* E necăsătorită, locuiește singură, e la zi cu plata facturilor.

– Stătută ca o băltoacă, meditează Napier cu voce tare.

– Și-atunci, dacă nu te superi, de ce discutăm despre ea? întreabă Smoke.

Fay Li i se adresează lui Grimaldi:

– Am prins-o fâțâindu-se pe la Cercetare marți, în timpul inaugurării. A motivat că avea întâlnire cu doctorul Sixsmith.

– Ce treabă avea cu el?

– Să ia un articol pe care i-l promisese pentru *Spyglass* – dar eu cred că pescuia-n ape tulburi.

Directorul general se uită la Napier, care ridică din umeri:

– Știu și eu, domnule Grimaldi? Poate că pescuia în ape tulburi, dar noi trebuie să plecăm de la premisa că știa cam ce fel de pește venise să prindă.

Grimaldi are o slăbiciune: să pună puncte pe *i*-urile evidente.

– Raportul, adică.

– Jurnaliștii au imaginația înfierbântată, zice Fay Li. Mai ales cei tineri și nesătui, care caută un subiect bombă, ca să dea prima lor lovitură serioasă. Mă gândesc să nu creadă cumva că moartea doctorului Sixsmith a fost… cum să spun eu?

Alberto Grimaldi face o mutră nedumerită. Smoke intervine:

– Domnule Grimaldi, eu cred că Fay Li are prea mult tact ca să-și dea drumul la gură și să spună că femeia asta, Rey, și-ar putea închipui că noi l-am lichidat pe doctorul Sixsmith.

– Că l-am lichidat noi? Doamne, iartă-mă! Zău? Joe, tu ce crezi?

Napier își desface palmele ca pe-un evantai.

– Fay Li ar putea avea dreptate, domnule Grimaldi. *Spyglass* nu e recunoscută pentru faptul c-ar sta cu picioarele înfipte prea adânc în realitate.

– Avem vreo pârghie de influență la revista asta? întreabă Grimaldi.

– O să mă ocup eu, zice Napier, clătinând din cap.

– A sunat, continuă Fay Li, ca să întrebe

dacă le poate pune câteva întrebări unor oameni de-ai noștri pentru un articol gen „o zi din viața unui om de știință”. Așa c-am invitat-o la hotel, să ia parte la banchetul de diseară, și i-am promis c-o prezint câtorva persoane în weekend. Ba chiar – și Fay Li se uită la ceas – într-o oră trebuie să mă-ntâlnesc cu ea.

– I-am dat eu acordul, domnule Grimaldi, zice Napier. Prefer s-o văd că-și bagă nasul peste tot în prezența noastră, unde putem sta cu ochii pe ea.

– Ai dreptate, Joe. Perfectă dreptate. Judecă tu dacă reprezintă un pericol pentru noi, și cât de mare. Și-ncă ceva: lasă-le-ncolo de suspiciuni morbide legate de bietul Rufus. (Zâmbete crispate la toți ceilalți.) Și cu asta, Fay, Joe, am încheiat – vă mulțumesc foarte mult că v-ați găsit timp. Bill, cu tine mai am o vorbă despre niște chestii de la Toronto.

Directorul general și brațul lui cel lung sunt lăsați să stea de vorbă între patru ochi.

– Prietenul nostru Lloyd Hooks, începe Grimaldi. Mă-ngrijorează.

Bill Smoke cugetă la această informație.

– Vreo abordare anume?

– Are, așa… un aer c-ar ține-n mână un careu de ași. Nu-mi place. Stai cu ochii pe el – la care Bill Smoke înclină din cap. Și-ai face bine să vii cu un accident, ceva, pentru Luisa Rey. Lucrarea ta de la aeroport a fost exemplară, dar Sixsmith era un distins cetățean străin și n-avem nevoie să scormonească femeia asta după nu știu ce zvonuri cum că e ceva în neregulă. Apoi, făcând un semn cu capul

după Napier și Fay Li: Ăștia doi au vreo bănuială în privința lui Sixsmith?

– Fay Li nu gândește absolut nimic. Ea lucrează la Relații Publice și punct. Napier nu se uită. Există orbi, domnule Grimaldi, există orbi voluntari și mai există cei care mai au puțin până se pensionează.

28

Isaac Sachs stă cu coatele proptite pe tăblia mesei, la fereastra dinspre golf a barului de la Hotelul Swannekke, și cască gura la iahturi, în nuanțele cremoase de albastru ale serii. O bere stă neatinsă lângă el, pe masă. Mintea omului de știință este ocupată când cu moartea lui Rufus Sixsmith, când cu teama că exemplarul din Raportul Sixsmith pe care-l dosise el ar putea fi găsit, când cu avertismentul lui Napier legat de clauza de confidențialitate: *Socoteala-i așa, doctore Sachs: ideile dumitale sunt proprietatea Corporației Seaboard. Doar nu vrei să-l tragi în piept pe-un om ca domnul Grimaldi, este?* Rudimentar pusă problema, dar eficient.

Sachs încearcă să-și aducă aminte cum era când nu mergea cu o sulă înfiptă-n coaste. Îi lipsește laboratorul lui de demult, din Connecticut, în care lumea era făcută din matematici, energii și structuri atomice, iar el nu făcea decât s-o exploreze. N-avea el ce căuta la nivelurile-astea de sforării politice, la care loialitățile greșit orientate se puteau lăsa cu creieri împrăștiați prin camere de hotel. *Ia să iei tu, Sachs, nenorocitul ăla de raport și să-l faci fâșii subțiri – pagină cu pagină.*

Apoi, gândurile îi alunecă spre o acumulare de hidrogen – explozie – spitale pline ochi – primele cazuri de moarte prin iradiere. Ancheta oficială. Țapii ispășitori. Sachs își lovește genunchii unul de celălalt. Pân-acum, trădarea lui față de Seaboard este doar o infracțiune mentală – doar n-a acționat în niciun fel. *Oare aș îndrăzni să trec linia?* Administratorul hotelului conduce un stol de florărese în sala banchetului. O femeie se fâțâie de colo-colo jos în hol, căutând cu privirile pe cineva care n-a sosit încă, apoi se îndreaptă către barul zumzăitor. Sachs îi admiră costumul bine ales, din piele de antilopă, silueta zveltă, perlele cuminți. Barmanul îi toarnă un pahar de vin alb și-i spune o glumă pe care ea o răsplătește cu o încuviințare din cap, dar nu și cu un zâmbet. Se întoarce cu fața înspre el, înspre Sachs, care o recunoaște pe femeia pe care o confundase cu Megan Sixsmith în urmă cu cinci zile: sula din coaste îl împunge brusc, de frică; Sachs iese în grabă, luând-o pe terasă și ferindu-și fața, ca să nu-l recunoască femeia.

Luisa face ce face și ajunge și ea la fereastra care dă spre golf. Pe masă găsește o bere neatinsă, dar nici urmă de proprietarul ei, așa încât se așază pe locul gata încălzit. Este cel mai bun loc din tot barul. Se văd perfect iahturile în nuanțele cremoase de albastru ale serii.

29

Privirile lui Alberto Grimaldi se plimbă peste sala banchetului, plină de lumânări.

Prin toată încăperea se întretaie o sumedenie de propoziții pe care cei de față le rostesc mai degrabă decât le ascultă. Discursul lui a fost primit cu mai multe și mai îndelungi râsete decât cel al lui Lloyd Hooks, care acum e prins într-o conversație gravă cu directorul general adjunct William Wiley. *Ia uite, ce-or avea de discutat ăia doi atât de concentrați?* Grimaldi își face o altă notă mentală în atenția lui Bill Smoke. Șeful cel mare al Agenției de Protecție a Mediului îi spune o poveste interminabilă despre când era elev Henry Kissinger, drept care Grimaldi începe să se adreseze unui public imaginar pe tema puterii:

Puterea. *Ce înseamnă ea pentru noi? Capacitatea de a decide asupra sorții altora. Oameni de știință, moguli ai construcțiilor și lideri de opinie: aș putea să decolez cu avionul meu personal de pe LaGuardia și, până să ajung să aterizez la Buenas Yerbas, voi ăștia n-ați mai fi nimic. Moguli de pe Wall Street, oficialități, judecători, poate că pe voi mi-ar trebui ceva mai mult timp ca să vă trag de pe bârnele pe care v-ați cocoțat, dar, până la urmă, căderea voastră ar fi ireversibilă.* Grimaldi aruncă o privire către individul de la Mediu, ca să-l asigure de toată atenția lui. *Și totuși, cum se face că unii oameni ajung să-i stăpânească pe alții, în timp ce majoritatea își duc viețile și mor ca niște slugi, ca niște oi? Răspunsul constă într-o Sfântă Treime. În primul rând, darul de la Dumnezeu numit charismă. În al doilea rând: spiritul de disciplină prin care-ți cultivi acest dar până ajunge să înflorească, și asta pentru că, deși specia umană este atât*

de rodnică și talentată, numai una din zece mii de semințe ajunge să încolțească, din cauza lipsei de disciplină. Grimaldi o zărește pe Fay Li: împreună cu băgăreața de Luisa Rey, se îndreaptă către un grup de persoane unde și-a stabilit curtea Spiro Agnew[{28}]. Reporterița e mai drăguță așa, în carne și oase, decât în fotografii. *Deci așa l-a momit pe Sixsmith.* Privirea i se întâlnește cu cea a lui Bill Smoke. *În al treilea rând, este vorba de voința de putere. Iată enigma care subîntinde diversele destine omenești. Ce anume îi determină pe unii să acumuleze putere, când cei mai mulți dintre compatrioții lor o scapă printre degete, o folosesc aiurea sau se feresc de ea? Dependența de putere? Bogăția? Spiritul de supraviețuire? Selecția naturală? Eu, personal, afirm că toate acestea sunt pretexte și rezultate, nu cauza primordială. Singurul răspuns posibil este: nu există „de ce?". Aceasta e firea noastră. „Cine" și „ce" au rădăcini mai adânci decât „de ce".*

Șeful Agenției de Protecție a Mediului se scutură tot de râs când își spune poanta finală. Grimaldi rânjește printre dinți.

– Mă omori, Tom! Zău așa, mă *omori.*

30

Luisa Rey dă o reprezentație de zile mari făcând-o pe reporterița prostuță, ca să se liniștească Fay Li că ea nu reprezintă o amenințare. Numai așa poate spera să i se lase frâiele ceva mai libere, ca să poată adulmeca după colegii de disidență ai lui Sixsmith. Șeful Pazei, Joe Napier, îi amintește de tatăl ei – calm, sobru, cam de

aceeași vârstă și calviție. O dată sau de două ori în timpul mesei copioase, cu zece feluri, l-a surprins uitându-se meditativ la ea.

– Spune-mi, Fay Li: nu te simți niciodată încorsetată pe insula Swannekke, nici măcar un pic?

– Aici, pe Swannekke? Dar e un paradis! se entuziasmează agenta de Relații Publice. Buenas Yerbas este la numai un ceas depărtare, Los Angeles e doar puțin mai încolo pe coastă, familia-mi locuiește la San Francisco – este ideal! Magazine și utilități subvenționate, cabinet medical gratuit, aer curat, criminalitate zero, vedere la mare. Până și bărbații – aici își coboară vocea, ca să-i facă Luisei o confidență – vin gata verificați; adevărul este că am acces la dosarele lor de personal, așa că poți să știi dinainte că n-o să dai peste vreunul sărit de pe fix în piscina comună. Apropo de asta: Isaac! Isaac! Ești consemnat – și Fay Li îl apucă pe Isaac Sachs de cot. Ți-aduci aminte cum te-ai ciocnit de Luisa Rey zilele trecute?

– Consemnat, dar norocos, zice el. Încă o dată, bună, Luisa!

Luisa simte o rigiditate în mâna care-o strânge pe-a ei.

– Domnișoara Rey se află aici, zice Fay Li, ca să scrie un articol antropologic despre insula Swannekke.

– Zău? Suntem un trib neinteresant. Sper să reușești să găsești câte cuvinte-ți trebuie.

Fay Li își pune la bătaie tot arsenalul de seducție.

– Sunt convinsă că Isaac își poate găsi

puțin timp ca să-ți răspundă la întrebări, Luisa. Nu-i așa, Isaac?

– Eu sunt cel mai neinteresant din tribul neinteresanților.

– Nu-l crede, Luisa! o sfătuiește Fay Li. Asta-i doar o strategie de-a lui Isaac. Nici n-apuci să lași garda jos, că Isaac a și atacat…

Presupusul Don Juan se bâțâie pe călcâie, zâmbind stânjenit către bombeurile pantofilor.

31

– Vina tragică a lui Isaac Sachs, teoretizează Isaac Sachs după vreo două ceasuri, față în față cu Luisa Rey, stând pe scaunul de la fereastra care dă spre golf, este următoarea: e prea laș ca să fie un luptător, dar nu *suficient* de laș ca să se întindă pe covor și să se rostogolească de colo-colo, ca un cățeluș cuminte.

Vorbele lui patinează precum Bambi pe lacul înghețat. În mijlocul mesei tronează o sticlă de vin mai degrabă goală. La bar nu mai e nimeni. Sachs nu mai ține minte când s-a-mbătat ultima oară în așa hal sau când a fost, în același timp, atât de relaxat și de încordat: relaxat, pentru că o femeie tânără și deșteaptă își petrece timpul în compania lui; încordat, pentru că este pe punctul de a-și înțepa furunculul de pe conștiință. Spre surprinderea lui, Sachs se simte atras de Luisa Rey și regretă amarnic faptul că s-au cunoscut în asemenea condiții. Femeia și reporterița se confundă în mintea lui.

– Hai să schimbăm subiectul, zice Sachs.

Mașina ta, ăsta… – și Sachs imită accentul unui ofițer SS de la Hollywood – … Volkswagenul tău. Ce nume i-ai pus?

– Da' de unde știi că Broscuța mea are un nume?

– Toți posesorii de Broscuțe le dau mașinilor câte-un nume. Da', te rog, nu-mi spune că-i zice John, George, Paul sau Ringo. *Doamne, Luisa, da' frumoasă mai ești!*

– O să râzi, îi spune ea.

– Ba n-o să râd.

– Ba da, o să râzi.

– Eu, Isaac Caspar Sachs, mă angajez solemn să nu râd.

– Păi, chiar să te abții, dacă ai un asemenea nume mijlociu, Caspar! O cheamă Garcia.

Amândoi se amuză pe mutește, dar până la urmă tot izbucnesc într-un hohot de râs. *Poate că și ea mă place pe mine, poate că nu-și face doar meseria la ora asta.*

Luisa își stăpânește râsul încetul cu încetul.

– Atâta valoare au angajamentele tale?

Sachs face un gest de *mea culpa* și se freacă la ochi.

– În mod normal, durează mai mult. Nu știu de ce-mi vine așa de tare să râd… Numele ăsta, Garcia, vreau să zic – și pufnește din nou –, doar nu-i cine știe ce amuzant. Ieșeam odată c-o fată care-și botezase mașina Rosinanta… Doamne iartă-mă!

– Un fost prieten al meu, care făcea parte din grupul beatnicilor zănatici de la Berkeley – el mi-a botezat-o așa. După Jerry Garcia, îl știi, ăla din formația Grateful

Dead. Și-a abandonat-o în fața căminului când a văzut că motorul dădea rateuri. Asta în același timp în care mă lăsa și pe mine baltă pentru o majoretă. Melodramatic, dar adevărat.

– Și tu nu i-ai dat foc?

– Ce vină are Garcia că fostul ei posesor era un tun cu spermă de utilitate publică?

– Tipu' ăla n-avea minte, zice Sachs, care n-ar fi vrut să spună așa ceva, dar nici nu se rușinează.

Luisa Rey înclină din cap, semn de grațioasă acceptare a complimentului.

– Oricum, i se potrivește Garcia. Niciodată nu stă în viteză, are tendința s-o ia brusc mai repede, cad bucăți din ea, portbagajul nu i se încuie, pierde ulei, dar ai senzația că spiritul n-o părăsește niciodată.

Invit-o sus, îi trece prin minte lui Sachs. *Nu fi prost, doar nu mai sunteți niciunul puștani.*

Se uită amândoi cum se sparg valurile de stabilopozi, la lumina lunii.

Spune-i.

– Zilele trecute – nu reușește să-și ridice vocea peste șoaptă și simte că i se face rău – căutai ceva în biroul lui Sixsmith. Parcă și vede umbrele ciulindu-și urechile. Nu erai tu?

Luisa se uită în jur după vreo ureche prea curioasă și vorbește foarte încet:

– Am înțeles că doctorul Sixsmith a întocmit un fel de raport.

– Rufus a fost obligat să lucreze foarte îndeaproape cu echipa care-a proiectat și-a construit drăcia. Cu mine, adică.

– Și deci tu știi la ce concluzii ajunsese?

Despre reactorul HIDRA?

– Cu toții știm! Jessops, Moses, Keene – toți știu.

– Despre o eroare de proiectare?

– Da.

Nimic nu s-a schimbat, în afară de tot.

– Cât de rău ar fi un eventual accident?

– Dacă doctorul Sixsmith avea dreptate, ar fi mult, mult mai rău decât rău.

– De ce nu se-nchide, pur și simplu, Swannekke B până la încheierea verificărilor?

– Bani, putere – suspecții obișnuiți.

– Tu ești de acord cu concluziile lui Sixsmith?

Ai grijă ce spui.

– Sunt de acord că există un risc teoretic substanțial.

– S-au făcut presiuni asupra ta ca să-ți păstrezi îndoielile pentru tine?

– Asupra fiecărui cercetător de aici s-au făcut. Toți au fost de acord. Toți, cu excepția lui Sixsmith.

– *Cine,* Isaac? Alberto Grimaldi? Merge până sus de tot povestea asta?

– Luisa, ce-ai face tu cu un exemplar din raport, presupunând că ți-ar ajunge în mână așa ceva?

– L-aș face public, cât de curând aș putea.

– Dar ești conștientă că… *Nu pot să spun.*

– Dacă sunt conștientă că oamenii din eșaloanele de putere ar prefera să mă vadă pe mine moartă decât reactorul HIDRA arătat cu degetul? În clipa asta, nu sunt conștientă de nimic altceva.

– Nu pot să-ți promit nimic, *Isuse Cristoase, cât ești de slab!* M-am făcut

cercetător pentru că… e ca atunci când scormonești după aur într-un torent de noroi. Adevărul este aurul pe care-l cauți. Nu… nu știu ce și cum să fac…

– Ziariștii lucrează și ei tot în torente de noroi, zice Luisa, uitându-se la luna care s-a înălțat deasupra apei, după care încheie apăsat: Fă și tu ce nu poți să *nu* faci.

32

La lumina violent de strălucitoare a soarelui de dimineață, Luisa Rey se uită la jucătorii de golf care parcurg terenul de un verde luxuriant și se întreabă ce s-ar fi putut întâmpla dacă-l invita pe Isaac Sachs aseară în camera ei. Dar, cum nu l-a invitat, îl așteaptă acum să-și ia micul dejun împreună.

Se întreabă dacă nu cumva trebuia să-l sune pe Javier. *Nu ești maică-sa, nu ți l-a lăsat nimeni în grijă, ești o vecină și-atât.* Nu-i foarte convinsă, dar, așa cum nu s-a priceput să nu-l bage în seamă pe băiețelul pe care-l găsise plângând la ușa ghenei de gunoi, așa cum n-a putut să *nu* se ducă la administrator, să ia de la el cheile și să scormonească prin tomberonul de gunoi până i-a găsit băiatului clasoarele după care plângea, la fel nici acum nu poate să rămână indiferentă. Doar n-are pe nimeni altcineva, și-apoi băieții de unsprezece ani nu umblă cu subtilități. *Și, la urma urmei, ce, tu ai pe-altcineva?*

– Arăți de parc-ai ține pe umeri toată greutatea lumii, zice Joe Napier.

– Joe… Ia un loc.

– Nu te supăra pe mine. Îți aduc vești

proaste. Isaac Sachs îți trimite scuzele lui sincere, dar a fost nevoit să-ți tragă clapa.

– Zău?

– Alberto Grimaldi a plecat azi-dimineață la operațiunea noastră de pe Three Mile Island, ca să-ntâmpine un grup de nemți. Sidney Jessops trebuia să-l însoțească pe post de asistent de specialitate, dar tatăl lui Sid a făcut infarct, iar Isaac era următorul pe listă.

– Aha. Și-a plecat deja?

– Mă tem că da. La ora asta – și Napier se uită la ceasul de la mână trebuie să fie undeva peste Canionul Colorado. Luptându-se cu mahmureala, zic eu.

Nu-ți arăta dezamăgirea.

– Și când se-ntoarce?

– Mâine-dimineață.

– Aha.

La dracu', la dracu' la dracu'!

– Știu că am de două ori vârsta lui Isaac și sunt de trei ori mai urât decât el, dar Fay Li m-a rugat să te conduc eu pe-aici, prin centrală. Ți-a aranjat și câteva discuții cu niște oameni despre care zice că precis ți se vor părea interesanți.

– Joe, sunteți prea amabili cu toții că vă petreceți atât de mult din zilele voastre libere cu mine, zice Luisa. *Știai că Sachs era pe punctul de a trece în tabăra cealaltă? Și, dacă da, de unde? Să fi fost Sachs montat de voi? Mă tem că mă depășește ce se-ntâmplă.*

– Eu, cel puțin, sunt un bătrân singur, cu prea mult timp liber.

33

– Și deci secției de Cercetare-Dezvoltare i

se spune Incubatorul pentru că acolo se află toate capetele rotunde ca niște ouă, zice Luisa notându-și în carnețel și zâmbind, în timp ce Joe Napier îi deschide ușa de la dispeceratul de control, după vreo două ceasuri. Și-atunci, reactorului cum i se spune?

– Castelul Curajoșilor, strigă tehnicianul de la pupitre, care mestecă de zor gumă.

Pe fața lui Joe se citește: *foarte amuzant.*

– Asta-i *absolut* neoficial.

– V-a spus Joe cum i se spune Serviciului de Pază? – și dispecerul rânjește, iar Luisa clatină din cap. Bărbatul continuă: Planeta Maimuțelor – apoi se întoarce spre Napier. Nu ne faci prezentările, Joe?

– Carlo Böhn, Luisa Rey. Luisa e jurnalistă, iar Carlo e dispecer-șef. Dacă mai stai pe-aici, o să mai auzi o mulțime de nume de la el.

– Să v-arăt puțin ce și cum prin micul meu imperiu, dacă Joe vă dă drumul măcar cinci minute.

Napier se uită la Luisa în timp ce Böhn îi prezintă camera luminată de becuri cu neon, plină de panouri și instrumente de măsură. Subordonații acestuia verifică listele de cifre ieșite din imprimante, se încruntă la cadrane, bifează datele de pe fișe. Böhn îi face curte ziaristei, iar când Luisa îi întoarce spatele, se uită spre Napier și mimează niște pepeni pe post de sâni. Napier clatină din cap sobru. *Milly te-ar fi răsfățat de nu te vedeai,* se gândește. *Te-ar fi reținut la cină, te-ar fi îndopat bine, te-ar fi tras de limbă despre toate cele pentru care merita să te tragă de limbă.* Își aduce aminte de Luisa cea precoce, la vârsta de

șase ani. *Douăzeci de ani trebuie să fie de când te-am văzut la ultima reuniune a Secției a Zecea. Dintre toate meseriile la care se putea opri zgâtia aia obraznică, dintre toți reporterii care puteau adulmeca moartea suspectă a lui Sixsmith, de ce trebuia să fie tocmai fata lui Lester Rey? De ce acum, când mai am atât de puțin până la pensie? Cine-o fi avut ideea să-mi facă o glumă atât de proastă? O fi din cauza orașului ăstuia?*

Lui Napier îi venea să plângă.

34

În timp ce soarele apune, Fay Li scotocește cu mișcări grăbite și sigure prin camera Luisei Rey. Caută în rezervorul de apă al toaletei; sub saltea, dacă nu cumva e tăiată; sub mochete, dacă n-au porțiuni desfăcute; în minibar, în dulap. Originalul putea fi redus la copiator la un sfert din volumul său inițial. O recepționistă docilă îi raportase lui Fay Li că Sachs și Luisa stătuseră de vorbă până-n zori. Sachs a fost scos din ecuație azi-dimineață, dar nici el nu-i tâmpit: putea să-l fi ascuns pe undeva, pentru ca ea să-l găsească. Deșurubează receptorul telefonului și descoperă înăuntru microfonul preferat al lui Napier, deghizat în tranzistor. Scormonește cu mâinile până în fundul genții de voiaj a Luisei, dar nu găsește nicio tipăritură în afară de *Filosofia zen și întreținerea motocicletelor ca artă*. Răsfoiește blocnotesul de reporter de pe birou, dar stenografia Luisei nu-i spune mare lucru.

Fay Li se întreabă dacă nu cumva e

pierdere de vreme. *De ce-ți pierzi timpul? Mexxon Oil și-a ridicat oferta la o sută de mii de dolari pentru un exemplar din Raportul Sixsmith. Și dacă sunt dispuși să plătească o sută de mii, sunt dispuși să plătească și un milion. Să poți discredita întregul program de energie nucleară și să-i dai brânci către o moarte prematură – păi un milion e nimica toată. Așa că pune mâna și caută.*

Telefonul țârâie de patru ori, semn că Luisa Rey se află în hol și așteaptă la lift. Fay Li se asigură că toate sunt la locul lor și pleacă, luând-o pe scări în jos. După zece minute, o sună pe Luisa în cameră de la recepție.

– Bună, Luisa, sunt Fay Li. Te-ai întors de mult?

– Atâta cât s-apuc să fac un duș.

– Sper c-ai avut o după-amiază fructuoasă.

– Da, chiar foarte. Am adunat suficient material pentru două sau trei articole.

– Minunat. Auzi, dacă n-ai alte planuri, ce-ai zice de-o cină la clubul de golf? Homar mai bun decât la Swannekke nu găsești nicăieri.

– Nu cred până nu văd.

– Nici nu te rog să mă crezi pe cuvânt.

35

Movila de carcase de crustaceu se înalță din ce în ce mai sus. Luisa și Fay Li își înmoaie degetele în boluri de apă cu aromă de lămâie. O ridicare din sprâncene a lui Fay Li îl anunță pe ospătar că trebuie să ia farfuriile.

– Ce mizerie am putut să fac! zice Luisa, trântind șervetul pe masă. Sunt împiedicata clasei. În schimb tu, Fay Li, ar trebui să deschizi o școală de bune maniere pentru fete în Elveția.

– Majoritatea celor din satul Seaboard nu gândesc așa despre mine. Ți-a spus cineva cum am fost poreclită? Nu? Domnul Li.

Luisa nu știe prea bine cum să reacționeze.

– Cred că trebuie să-mi explici puțin.

– În prima mea săptămână de lucru aici, eram la un moment dat la cantină și-mi făceam o cafea. Unul dintre ingineri se apropie de mine, îmi spune că are o problemă tehnică și mă-ntreabă dacă pot să-l ajut. Amicii lui se hlizesc undeva în spate. Eu zic: „Nu prea cred." Tipul zice: „Ba da, cum să nu poți să m-ajuți?" Și-mi spune că vrea să-i frec eu bine vârful tacului și să-i aranjez bilele.

– Și inginerul ăsta câți ani avea, treișpe?

– Patruzeci, o nevastă și doi copii. După asta, amicii lui s-au stricat de râs. Tu ce-ai face? Să-i trântești vreo replică deșteaptă cu care să-l pui la punct, ca să-i anunți pe toți că te-au călcat pe nervi? Să-l plesnești, ca să se spună că ești isterică? Și, de altfel, măgarilor de genul ăsta le place când îi pălmuiești. Să nu faci nimic, și-atunci fiecare bărbat din împrejurimi să știe că poate să-ți spună asemenea măscări fără s-o pățească?

– Să depui plângere împotriva lui?

– Și să dovedești că femeile dau fuga la bărbați mai puternici când se-mpiedică de ceva?

– Și deci tu ce-ai făcut?

– Am aranjat să fie transferat la uzina noastră din Kansas. În mijlocul pustietății, la mijlocul lui ianuarie. Mi-a părut rău de nevasta lui, dar ce să-i fac, dacă s-a măritat cu el? S-a dus vestea și m-au poreclit domnul Li. O femeie adevărată nu l-ar fi tratat cu-atâta cruzime pe bietul băiat; nu, o femeie adevărată i-ar fi luat gluma proastă drept compliment – și Fay Li netezește pliurile feței de masă. Tu te lovești de mizerii din astea în meseria ta?

Luisa se gândește la Nussbaum și la Jakes.

– Tot timpul.

– Poate că fetele noastre vor apuca să trăiască într-o lume liberă, dar noi – nicio șansă. Trebuie să ne descurcăm singure, Luisa. De la bărbați n-avem nimic de așteptat.

Ziarista simte că discuția o ia într-o altă direcție.

Fay Li se apleacă înspre ea.

– Sper să mă consideri pe mine omul tău din interior aici, pe insula Swannekke.

Luisa avansează cu grijă:

– Ziariștii au nevoie de informații din interior, Fay Li, așa că, sigur, o să țin minte. Numai că trebuie să te previn: *Spyglass* nu dispune de resursele necesare pentru genul de remunerare la care tu…

– Bărbații au inventat banii. Femeile au inventat ajutorul reciproc.

Uite un suflet generos – se gândește Luisa – *care știe să facă distincția între capcane și ocazii.*

– Nu prea știu… cum ar putea o reporteriță măruntă ca mine să „ajute” o femeie cu statutul tău social, Fay Li.

– Nu te subestima. Ziariștii prietenoși sunt aliați de nădejde. Dacă ți se va întâmpla vreodată să vrei să discuți și despre lucruri mai serioase decât media consumului de cartofi prăjiți pe cap de inginer de la Swannekke, *per annum* – aici vocea ei coboară sub nivelul zdroncănitului de tacâmuri, al muzicii pianului de la bar și al fundalului de râsete –, cum ar fi, de exemplu, datele adunate de doctorul Sixsmith pe tema reactorului HIDRA, te asigur că mă vei găsi *mult* mai cooperantă decât ai putea crede. Fay Li pocnește din degete și căruciorul cu desert se și pune în mișcare. Așa, deci: șerbetul de lămâie și pepene galben, cu un nivel *foarte* scăzut de calorii, îți răcorește cerul gurii și este ideal înainte de cafea. Mergi pe mâna mea?

Transformarea este atât de radicală, încât Luisa mai-mai că se-ntreabă dacă într-adevăr a auzit ce-a auzit.

– Merg pe mâna ta.

– Mă bucur că ne-nțelegem.

Până unde o fi îngăduit să meargă duplicitatea în gazetărie? se întreabă Luisa și-i revine în minte răspunsul pe care îl primise de la tatăl ei într-o după-masă, în grădina spitalului: „Dac-am spus vreodată minciuni ca să-mi obțin informațiile? Pân' la cer și-napoi în fiecare zi, încă dinainte de micul dejun, dacă asta mă ducea cu un deget mai aproape de aflarea adevărului."

36

Țârâitul telefonului o smulge pe Luisa din lumea ei de vise și-o readuce brusc în

camera luminată doar de lună. Dă cu mâna peste veioză, peste radioul cu ceas și abia după aceea peste receptorul telefonului. În prima clipă, nu-și aduce aminte cum o cheamă sau de ce se află în patul ăsta.

– Luisa? întreabă o voce venind de undeva dintr-un hău negru.

– Aăă, da… Luisa Rey.

– Luisa, eu sunt, Isaac. Isaac Sachs. Te sun pe interurban.

– Isaac! Unde ești? Cât e ceasul? De ce…

– Șșșt! Șșșt! Iartă-mă că te-am trezit și iartă-mă, dar am fost luat pe sus ieri, nici nu se crăpase de ziuă. Ascultă, eu sunt la Philadelphia. Este șapte jumate pe Coasta de Est și-o să se lumineze curând și-n California. Luisa, ești acolo? Nu te-am pierdut, nu?

Se teme.

– Ăăă… Da, Isaac, te ascult.

– Înainte să plec de pe Swannekke, i-am dat lui Garcia un cadou pentru tine – nu-i mare lucru, doar un *dolce far niente,* zice Sachs, încercând să facă în așa fel încât fraza să pară banală. Pricepi? *Despre ce, Doamne iartă-mă, vorbește omul ăsta?* M-auzi, Luisa? Garcia are să-ți dea un cadou.

O zonă mai trează a creierului Luisei intră pe fir. *Isaac Sachs ți-a lăsat Raportul Sixsmith în Volkswagen. I-ai spus tu că portbagajul nu se-ncuie. Probabil că se teme să nu fie ascultată convorbirea.*

– Foarte drăguț din partea ta, Isaac. Sper că n-ai dat prea mulți bani pe el.

– A meritat din plin. Iartă-mă că ți-am tulburat somnul de frumusețe.

– Să ai parte de-un zbor liniștit și să ne vedem cu bine. Poate ne vedem la cină, da?

– Ar fi minunat. Bine, hai că trebuie să prind avionul.

– Zbor plăcut.

Luisa pune receptorul în furcă. *Să plec mai târziu, cum ar fi normal? Sau s-o șterg de pe Swannekke-n momentul ăsta?*

37

La câteva sute de iarzi depărtare, în satul științific, fereastra lui Joe Napier oferă un dreptunghi de cer de noapte dinaintea zorilor. Consola echipamentului electronic de monitorizare ocupă jumătate din cameră. Dintr-un difuzor, se aude hârâitul unui telefon pus înapoi în furcă. Napier rulează înapoi banda care scârțâie. „Înainte să plec de pe Swannekke, i-am dat lui Garcia un cadou pentru tine – nu-i mare lucru, doar un *dolce far niente.* Pricepi?"

Garcia? Garcia?

Napier se strâmbă la cafeaua rece și deschide un dosar pe care scrie: LR-2. Colegi, prieteni, cunoscuți… Niciun Garcia la index. *Mai bine să-l previn pe Bill Smoke să nu se-apropie de Luisa până n-apuc eu să vorbesc cu ea.* Își scutură bricheta și și-o aprinde. *Bill Smoke este un om greu de găsit, darmite de prevenit.* Napier trage un fum înecăcios în plămâni. Îi sună telefonul – Bill Smoke.

– Ia zi, cine pizda mă-sii mai e și Garcia?

– Nu știu, n-apare pe nicăieri. Ascultă-mă, voiam să-ți spun să…

– Ce dracu', Napier? Tocmai asta-i treaba ta, să știi!

Vasăzică, așa mi te-adresezi acum, da?

– Auzi, să-ți știi…

– Tu s-auzi! – și Bill Smoke îi închide telefonul.

Rău, rău, foarte rău. Joe își ia haina, stinge țigara, iese în grabă din cameră și se îndreaptă în pas alert către hotelul Luisei. Cinci minute de mers. Își aduce aminte de tonul amenințător al lui Bill Smoke și o ia la fugă.

38

Senzația de déjà-vu o bântuie pe Luisa în timp ce-și bagă obiectele personale înapoi în geanta de voiaj. *Robert Frobisher care o șterge pe nepusă masă dintr-un alt hotel.* Coboară pe scări până-n holul pustiu. Pașii ei pe covor sunt mai tăcuți decât pe zăpadă. Un radio susură niște nimicuri dulcege în biroul din spatele recepției. Luisa se strecoară spre ușile de la intrare, sperând să poată pleca fără să i se ceară explicații. Ușile sunt încuiate, dar asta ca să te împiedice să intri, nu să ieși, drept care, în scurt timp, se îndreaptă cu pași mari, peste peluza hotelului, către parcare. Briza oceanului cufundat încă în beznă i se pare încărcată de vagi promisiuni. Cerul nopții se colorează într-un trandafiriu-închis înspre continent. Nu se vede picior de om în jur, dar pe măsură ce se apropie de mașină, Luisa trebuie să se stăpânească să n-o ia la goană. *Stai calmă, nu te grăbi, și-o să poți spune că vrei să te plimbi de-a lungul coastei, să vezi răsăritul.*

La prima vedere, portbagajul e gol, dar sub mochetă este ceva umflat. Luisa o ridică de un colț și vede un pachet înfășurat într-o pungă de plastic neagră

pentru gunoi. Scoate din ea o mapă de culoarea vaniliei. Citește pe copertă, în semiîntunericul de-afară: „Reactorul HIDRA-Zero… Un model de estimare operațională… Conducător de proiect: Dr. Rufus Sixsmith… Deținerea neautorizată a prezentului material constituie infracțiune la nivel federal, în temeiul Legii Spionajului Militar și Industrial din 1971.” Să tot fie vreo cinci sute de pagini de tabele, grafice, ecuații și dovezi. Exaltarea parcă-i bubuie și-i răsună în urechi. Stai ușor, *ăsta nu-i decât sfârșitul începutului.*

O mișcare undeva în apropiere îi atrage atenția Luisei. Un bărbat. Luisa se lasă pe vine, ascunzându-se după Garcia.

– Ei, Luisa! Stai pe loc!

Joe Napier! Ca-ntr-un vis cu chei, broaște și uși, Luisa bagă mapa de culoarea vaniliei înapoi în punga ei de plastic neagră pentru gunoi și-o azvârle sub scaunul din dreapta. Napier aleargă de-acum, cu sulița de lumină a lanternei zvâcnind în toate direcțiile. Motorul scoate un muget leneș, ca de leu, și Garcia dă înapoi mult prea repede. Joe Napier se lovește de fundul mașinii, urlă, iar Luisa îl zărește cu coada ochiului țopăind într-un picior ca un clovn de la circ.

Nu se mai oprește să-și ceară scuze.

39

Chevroletul negru, prăfuit, al lui Bill Smoke se oprește cu un scrâșnet de frâne în fața punctului de control de la capătul de pe insulă al Podului Swannekke.

Dincolo de strâmtoare, se vede un șir de luminițe care anunță prezența continentului. Paznicul recunoaște mașina și se repede la geamul de pe partea șoferului.

– Bună dimineața, domnule!

– Cam așa se-anunță. Dumneata ești Richter, nu-i așa?

– Da, domnule Smoke.

– Presupun că Joe Napier tocmai te-a sunat și ți-a ordonat să nu lași un Volkswagen oranj să treacă de punctul de control.

– Așa este, domnule Smoke.

– Am venit să anulez ordinul respectiv, din dispoziția expresă a domnului Grimaldi personal. *Ridici* bariera, lași Volkswagenul să treacă și-l urmăresc eu. Îl suni chiar acum pe colegul dumitale de la punctul de control de pe continent și-i spui să nu lase pe nimeni să treacă până nu vede mașina mea. Când sosește aici domnul Napier, adică peste vreo cincisprezece minute, îi spui că Alberto Grimaldi îi transmite așa: „Du-te și te culcă." Ai înțeles, Richter?

– Înțeles, domnule Smoke!

– Te-ai însurat astă-primăvară, dacă nu mă-nșală memoria?

– Excelentă memorie aveți, domnule.

– Da, am. Ai de gând să-ți mărești familia?

– Soția mea e-nsărcinată-n patru luni, domnule Smoke.

– Să-ți dau un sfat, Richter, despre cum se avansează-n munca asta de pază și protecție. Vrei să-ți dau sfatul ăsta la care mă gândesc, fiule?

– Sigur că da, domnule.

– Cel mai tâmpit câine tot știe să stea și să păzească. Deștept e ăla care știe când să se uite-n partea ailaltă. Mă-nțelegi, Richter?

– Înțeleg foarte bine, domnule Smoke.

– Ei, atunci viitorul tinerei dumitale familii este asigurat.

Smoke dă cu spatele pe după clădirea punctului de control și lasă motorul mergând. Nu trece un minut și un Volkswagen nervos își face apariția în plină viteză pe după promontoriu. Luisa se oprește, învârte de mâner și coboară geamul; Richter iese din cabină, iar Smoke prinde din zbor cuvintele „urgență de familie". Richter îi urează drum bun și ridică bariera.

Bill Smoke își bagă mașina în viteza-ntâi, apoi într-a doua. Zgomotul pe care-l fac roțile pe suprafața șoselei se schimbă în momentul în care Chevroletul intră pe pod. Viteza a treia, a patra, cu pedala apăsată până la fund. Luminile de poziție lăbărțate ale Broscuței se apropie: cincizeci de iarzi, treizeci de iarzi, zece… Smoke nu și-a aprins farurile. Trece pe culoarul gol de alături, cel în sens invers, bagă în viteza a cincea și ajunge paralel cu cealaltă mașină. Smoke zâmbește. *Asta crede că sunt Joe Napier.* Trage brusc de volan și aude un scrâșnet de metal pe metal când Broscuța e făcută sandvici între mașina lui și parapetul podului – care parapet cedează din postamentul lui de beton și Broscuța plonjează în gol.

Smoke se proptește în pedala de frână. Coboară în aerul răcoros al zorilor și simte

miros de cauciuc încins. Ceva mai înapoi, la vreo douăzeci-treizeci de iarzi, bara din față a Volkswagenului se scufundă în marea sumbră ca un vid. *Dacă nu i-a plesnit șira spinării, în cel mult trei minute s-a-necat.* Bill Smoke inspectează stricăciunile produse mașinii lui, e dezumflat și conchide: *Omorurile anonime, impersonale, sunt lipsite de emoția contactului uman.*

Soarele american, care s-a cocoțat deasupra orizontului, proclamă zorii unei noi zile.

Cumplitele încercări ale lui Timothy Cavendish

Într-o după-amiază târziu, mai era încă lumină, acum patru, cinci – ba nu, Doamne! –, șase veri, mă plimbam pe o stradă din Greenwich, pe lângă tufele de iarba-surzilor și castanii bătrâni, în al nouălea cer. Casele-alea în stil Regență se numără printre cele mai scumpe proprietăți imobiliare din Londra, dar, dacă ți se-ntâmplă să moștenești vreuna, stimate cititor, vinde-o, nu încerca să locuiești în ea. Casele de genul ăsta emană un fel de magie sumbră, prin care-și transformă proprietarii în tarte cu fructe. O asemenea victimă, fost șef de poliție în Rhodesia, tocmai îmi completase, în seara cu pricina, un cec la fel de gras cum era și el, ca să-i redactez și să-i public autobiografia. În al nouălea cer mă adusese atât cecul pe care-l primisem, cât și vinul Chablis, producția 1983, din podgoria Duruzoi – o poțiune magică numai bună să ne dizolvăm în ea bulgărele de tragedii, până nu mai rămâneau decât mărunte neînțelegeri.

Un trio de adolescente, îmbrăcate ca păpușa Barbie-Prostituata, veneau spre mine, scălâmbăindu-se pe tot trotuarul, așa că eu am luat-o pe stradă, ca să nu ne ciocnim. Exact când au ajuns în dreptul meu, toate trei au rupt ambalajele de la niște înghețate pe băț cu forme lubrice și le-au dat drumul pe jos. Starea mea de bună dispoziție s-a făcut țăndări. Zău așa, chiar acolo era un coș de gunoi! Tim Cavendish Cetățeanul-Scârbit le-a strigat contravenientelor:

– Ați face bine să luați alea de pe jos!

– Zău? Și ce anume, mă rog, ai de gân' *să faci* în sensu' ăsta? – am auzit-o pe una pufnind, de parc-ar fi aruncat cu ceva după mine.

Niște maimuțoaice, nu altceva!

– N-am de gând să *fac* nimic, i-am întors-o eu, peste umăr. V-am spus doar că…

Atunci m-am trezit că mi se taie genunchii și că trotuarul îmi cârpește una peste față și mi-a țâșnit în cap, înainte ca durerea să șteargă orice altceva în afară de durere, amintirea de demult a unui accident de tricicletă. Un genunchi ascuțit mi-a zborșit fața în stratul de frunze mucede. Am simțit gust de sânge. Încheietura mea de om de șaizeci și ceva de ani a ajuns răsucită la spate, într-o poziție agonizantă, la nouăzeci de grade, iar brățara de la ceasul Ingersoll Solar mi s-a desfăcut. Mi-aduc aminte de un potpuriu de obscenități mai vechi sau mai noi, dar, până să apuce hoațele să mă ușureze și de portofel, am auzit megafoanele unui camion de înghețată, care cântau *Fata din Ipanema,* așa că agresoarele mele au șters-o ca niște vampirese în ultima clipă dinaintea zorilor.

– Și nu le-ai reclamat? Nătărău ce ești! mi-a spus a doua zi dimineață madam Fosta, în timp ce-și presăra zahăr sintetic peste micul dejun. Dă telefon la poliție, pentru Dumnezeu! Ce mai aștepți? O să se șteargă urmele.

Dar, vai, apucasem deja să înfloresc adevărul și-i spusesem că mă jefuiseră cinci haidamaci cu capetele rase și zvastici

tatuate pe tigve. Cum aș fi putut acum să depun o reclamație în care să spun că trei fete preadolescente, care lingeau înghețată pe băț, mă puseseră la pământ cu atâta ușurință? Băieții în uniforme albastre s-ar fi înecat cu biscuiții Penguin. Nu, faptul că fusesem atacat nu avea să crească statistica națională a infracționalității care se cerea combătută. Dacă nu mi-ar fi fost șterpelit ceasul Ingersoll pe care-l primisem în dar cu afecțiune într-o epocă mai însorită a căsniciei noastre devenite glaciare, nici nu i-aș mai fi pomenit de întregul incident.

Unde rămăsesem?

Curios cum îți trăsnesc prin minte poveștile care nu trebuie, când ajungi la vârsta mea.

Ba nu-i curios, e de-a dreptul înfricoșător. Aveam de gând să-mi încep această narațiune cu Dermot Hoggins. Asta-i problema cu memoriile când ți le scrii de mână, direct pe curat.

Nu mai poți să modifici nimic din ce-ai apucat deja să scrii – în orice caz, nu fără să-ncurci lucrurile și mai tare.

Auziți, eu eram *editorul* lui Dermot Hoggins, zis „Șterge-cu-ei-pe-jos", nu eram nici psihanalistul, nici astrologul lui – așa că *de unde* să fi știut ce-l păștea pe Sir Felix Finch în seara aia de tristă amintire? Sir Felix Finch, Ministru al Culturii și *El Supremo* al *Review of Books,* cum mai strălucea el pe firmamentul mass-media! Cât de vizibil rămâne chiar cu ochiul liber și acum, după douăsprezece luni! Tabloidoizii au citit tot ce era de citit pe

prima pagină; cititorii de ziare serioase și-au vărsat cerealele cu fructe în poală când Radio 4 a anunțat cine căzuse și cum. Toată menajeria de vulturi și cârtițe zișii „titulari de rubrici" l-au elogiat pe Regele Detronat al Artelor în omagiu după omagiu, unul mai afectat decât altul.

Eu, în schimb, mi-am păstrat judecata echilibrată până-n ziua de astăzi. Pe cititorul grăbit ar trebui să-l avertizez însă că bomboana de mentă de după cină pe nume Felix Finch este numai un aperitiv la tribulațiile mele peripatetice. Cumplitele încercări ale lui Timothy Cavendish, dacă doriți. Ăsta *da* titlu frapant.

Era în seara decernării Premiilor „Cununa de Lămâiță", care se ținea la Jake, la Barul Starlight, redeschis cu mare fast în vârful unei clădiri din Bayswater, care avea, ca să fie tacâmul complet, și o grădină pe acoperiș. Tot lanțul trofic editorial, fără exagerare, ieșise la aer curat și se cocoțase la Jake. Scriitori hăituiți, bucătari ai celebrităților, oficialități, cumpărători cu țăcălie, librari subnutriți, haite de scribălăi și fotografi pentru care „Du-te dracului!" înseamnă „Da, mi-ar face plăcere!" Să înăbuș inclusiv acel mic zvon insidios, care pretindea că invitarea lui Dermot Higgins fusese mâna *mea,* că Timothy Cavendish știa – păi, cum altfel? – că autorul lui tânjea după o răzbunare de calibru și deci – QED –, întreaga tragedie a fost o făcătură publicitară. Idioțenii născocite de rivale geloase! N-a ieșit niciuna în față să spună că ea îi trimisese invitația lui Dermot Hoggins, iar acum – puțin probabil să mai iasă.

Oricum, câștigătorul a fost anunțat și știm cu toții la cine s-au dus banii premiului în valoare de cincizeci de mii. Pe mine m-a năucit. Un tip zis Tip m-a inițiat într-un cocteil numit „Controlul terestru către maiorul Tom". *Săgeata timpului*[29] a devenit *Bumerangul timpului* și-am pierdut socoteala diplomelor, câte aveam. Un sextet de jazz s-a lansat într-o rumbă. Eu am ieșit pe balcon să iau o gură de aer și-am urmărit de-acolo nebunia. Londra literară care se desfășura în fața ochilor mei mi l-a reamintit pe Gibbon, care spunea despre epoca dinastiei Antoninilor: „Un nor de critici, de compilatori, de comentatori a acoperit soarele cunoașterii, iar decăderea geniului a fost urmată curând de decăderea gustului."

Dermot m-a găsit; așa fac, de obicei, veștile proaste. Risc să mă repet: aș fi rămas mai puțin surprins dacă m-aș fi ciocnit acolo de Papa Pius al XIII-lea[30]. Adevărul este că Infailibilitatea Sa ar fi trecut mai neobservat – autorul meu nemulțumit era îmbrăcat cu un costum de culoarea bananei, cu o cămașă ciocolatie și o cravată zmeurie. Nici nu mai trebuie să-i aduc aminte cititorului curios din fire că *Mama de bătaie* mai avea până să ia cu asalt lumea cărților. De fapt, mai avea și până să intre în vreo librărie, abstracție făcând de cea a bătrânului sfătos John Sandoe din Chelsea și de agenția de presă a acelor nefericiți – odinioară evrei, după aceea sikși, iar acum eritreeni – care-și aveau sediul în parohia din East End a fraților Hoggins. Adevărul este că tocmai chestiuni legate de publicitate și

distribuție venise Dermot să discute cu mine acolo, în grădina de pe acoperiș.

I-am explicat pentru a suta oară că o societate care lucra în parteneriat cu autorul, precum Editura Cavendish, pur și simplu nu putea să-și toace banii pe cataloage iluzorii și pe excursii de weekend pentru agenții de vânzări, cu lecții de karting și cultivarea spiritului de echipă. I-am explicat, iarăși, că autorii mei își găseau împlinirea în faptul că-și ofereau volumele frumos legate prietenilor, rudelor și posterității. I-am explicat, iarăși, că piața era saturată de gangsteri considerați șic; plus că până și *Moby Dick* trecuse drept un fâs pe vremea lui Melville – deși nu m-am grozăvit cu acest termen de față cu el. L-am asigurat:

– Chiar *este* un volum de memorii clasa-ntâi. Dă-i timp.

Beat, melancolic și surd cum era, Dermot s-a uitat peste balustradă.

– Iete câte coșuri. Mult de tot până jos.

Amenințarea mi s-a părut, cu siguranță, iluzorie.

– Este, i-am spus.

– M-am dus cu mama să văd *Mary Poppins* când eram puști. Coșarii dansau pe vârfurile acoperișurilor. Mama pe urmă s-a uitat la el și pe video. De nenumărate ori – la ea la azil.

– Mi-aduc aminte când a ieșit. Asta-ți spune cât sunt de bătrân.

– Ăla de colo – și Dermot s-a încruntat și mi-a făcut semn cu degetul înspre bar, prin ușile de geam. Cine-i ăla?

– Cine-i cine?

– Ăla cu papion, care o vrăjește pe gagica

aia.

– Tipul cu prezentările, Felix… Ah! Felix și mai cum?

– F… tu-i…! Felix Finch! C…atu' care-a făcut ceva pe cartea mea în revista lui de f…tere simandicoasă?

– N-a fost cea mai bună recenzie a ta, însă…

– A fost singura mea recenzie, f…tu-i…!

– Hai, că nu suna chiar atât de rău…

– Zău? „Minunile de nicio zi precum dl Hoggins sunt victime sigure pe șoselele literelor moderne." – Observi cum se bagă un „dl" înainte de-a înfige cuțitu-n spate? – „Dl Hoggins ar face bine să-și ceară iertare de la copacii doborâți pentru «autobioromanul» său umflat cu pompa. Patru sute de pagini vanitoase își dau duhul într-un final cum nu se poate mai plat și mai inept."

– Ia-o-ncet, Dermot, nimeni nu citește cu-adevărat ce scrie-n *Trafalgar.*

– Scuză-mă – și autorul meu l-a apucat de nasture pe-un chelner. Ai auzit de *Trafalgar Review of Books?*

– Păi cum, sigur că da, i-a răspuns chelnerul est-european. Tot consiliul profesoral de la mine de la facultate jură pe *TRB,* fiindcă au cei mai deștepți recenzenți.

Dermot și-a zvârlit paharul peste balustradă.

– Hai, zău așa, ce e un recenzent? am încercat eu să rezonez cu el. Unul care citește în grabă, cu aroganță, dar niciodată cu minte…

Sextetul de jazz își terminase numărul și Dermot m-a lăsat cu propoziția neterminată. Eram suficient de beat ca s-o

șterg și dădeam să plec să chem un taxi, când am auzit ceva ce mi-a sunat ca un crainic de țară vorbind în dialect *cockney,* care a redus la tăcere întreaga adunare:

– Doamnelor și domnilor membri ai juriului! Puțină atenție, vă rog!

Numai sfinții ne mai apărau, fiindcă Dermot izbea două tăvi între ele.

– Avem un premiu suplimentar în această seară, stimați colegi din lumea de basm a cărților! a răcnit el, apoi, fără să bage în seamă chicotelile și Ooooo! – urile, a scos din buzunarul de la piept al hainei un plic, l-a deschis și s-a prefăcut a citi: „Premiul pentru cel mai strălucit critic literar." Publicul de ocazie s-a uitat la el, a cârâit, l-a huiduit ori s-a întors cu spatele, jenat. Competiția a fost aprigă, dar juriul l-a votat în unanimitate pe Majestatea Sa Imperială de la *TRB,* domnul – scuzoaiele mele! – *Sir* Felix Finch, și O, și B, și E[{31}] – iete-al naibii!

– Braaavo, Felix! Bravooo! au croncănit agitatorii.

Finch n-ar fi fost critic dacă n-ar fi tânjit după o atenție nemeritată. Fără îndoială că-n mintea lui prinsese deja contur ciorna rubricii din *Sunday Times,* intitulată „Finch'că tot am citit prin târg". De partea cealaltă, Dermot era tot numai sinceritate și zâmbet.

– Și-n ce-ar putea consta premiul, mă rog? a zâmbit afectat Finch, când aplauzele s-au mai potolit. Un exemplar cu autograf, nespermuit, din *Mama de bătaie?* Nu cred să mai fi rămas prea multe! – și bisericuța lui Finch a izbucnit într-un cor de râsete hăulite, care l-au ațâțat și mai mult pe

cocoșel: Sau poate-am câștigat un zbor gratuit către nu știu ce țară din America de Sud, cu care nu s-au încheiat încă tratate de extrădare?

– Așa, așa, drăguță, i-a făcut Dermot cu ochiul. Un zbor gratuit – *exact* asta ai câștigat.

Și autorul meu l-a apucat pe Finch de reverele hainei, s-a lăsat să cadă pe spate, și-a înfipt picioarele în vintrele lui și l-a săltat ca la judo pe ditamai personalitatea mass-media, care, de fapt, era mai mărunt de statură decât îți dădeai seama la prima vedere – l-a săltat sus de tot către cerul nopții, mult mai sus decât panseluțele care străjuiau balustrada clădirii.

Urletul lui Finch – ca și viața lui – s-a stins când s-a izbit de metal, douăsprezece etaje mai jos.

Cineva și-a vărsat băutura pe mochetă.

Dermot Hoggins, zis „Șterge-cu-ei-pe-jos", și-a netezit reverele, s-a aplecat peste balustradă și a răcnit:

– Ia zi, cine și-a dat duhul acum, într-un final cum nu se poate mai plat și mai inept, ă?

Toată adunarea aia de oameni loviți de mutenie s-a împărțit în două și i-a făcut loc asasinului să se îndrepte către masa cu aperitive. Câțiva martori și-au amintit mai târziu de un fel de aură sumbră. Dermot s-a oprit la un pesmet belgian decorat cu anșoa din golful Biscaya și cu frunze de pătrunjel, stropite cu ulei de susan.

Pe urmă, lumea și-a revenit în simțiri. Unii se înecau, alții se aoleau la Dumnezeu, toți se-nghesuiau pe scări în jos. O harababură, ceva de speriat! Ce era-n

mintea mea? Cinstit? Eram îngrozit – asta sigur. Dacă eram șocat? – Cred și eu. Dacă nu-mi venea să cred? – Bineînțeles. Dacă-mi era frică? – Nu neapărat.

Nu pot să neg: mă încerca deja sentimentul că toată această întorsătură tragică a lucrurilor urma să devină o mină de aur. Sediul meu din Haymarket mai adăpostea încă nouăzeci și cinci de exemplare nevândute, în folie, din *Mama de bătaie* a lui Dermot Hoggins, volum de memorii pătimașe ale celui ce urma să devină, foarte curând, cel mai celebru criminal din Marea Britanie. Frank Sprat – zdrahonul meu de tipograf din Sevenoaks, căruia-i datoram atât de mulți bani, încât bietul de el stătea efectiv la mâna mea – păstrase plăcile și era gata să le bage la tipar la primul semn din partea mea.

Cartonate, doamnelor și domnilor!

Paișpe lire nouășnouă pe bucată.

Miere pe limbă, nu altceva!

Ca editor cu experiență, dezaprob rememorările, prefigurările și alte asemenea trucuri ieftine – ele țin de anii optzeci ai secolului XX și de masteratele în postmodernism și în teoria haosului. Nu mă scuz însă pentru faptul că-mi (re)încep istoria personală cu versiunea *mea* legată de acea poveste șocantă. Vedeți dumneavoastră, de acolo a plecat prima bună intenție cu care mi-am pavat drumul către Hull, sau, mai degrabă, către *hinterland*-ul Hull-ului, unde erau sortite să se desfășoare cumplitele mele încercări. Norocul meu în viață a luat cotitura strălucită pe care o prevăzusem după

Finalul Fâlfâit al lui Felix Finch. Dusă pe aripile publicității atât de scumpe și gratuite, fâsâiala mea de *Mamă de bătaie* a țâșnit în topurile celor mai bine vândute cărți, unde a rămas cocoțată până când bietul Dermot a fost condamnat să-și petreacă la Wormwood Scrubs următorii cincisprezece dintre cei mai frumoși ani ai lui. Procesul și-a găsit locul în Știrile de la ora 9 în fiecare etapă. Moartea l-a transformat pe Sir Felix dintr-un încrezut dat cu parfum de celebritate, care-și înfipsese gheara de tip stalinist în banii Consiliului Artelor, în – vai, dragă! – cel mai iubit guru în materie de arte al Marii Britanii de la ultimul de același fel.

Pe treptele tribunalului Old Bailey, le-a spus jurnaliștilor că pedeapsa de cincisprezece ani era „dezgustător de clementă" și chiar de-a doua zi a fost lansată campania „Dermot Hoggins, ștergem noi cu tine pe jos în Iad!" Familia lui Dermot a contraatacat în dezbateri televizate, recenzia insultătoare a lui Finch a fost întoarsă pe toate fețele, BBC 2 a comandat un documentar special, în care lesbiana care mi-a luat interviu mi-a prezentat vorbele de duh cu totul scoase din context. Cui să-i pese? Oala cu bani trepida toată – ba nu, dădea pe dinafară și umplea toată bucătăria până la refuz! Editura Cavendish, adică doamna Latham și cu mine, nici nu știa ce să mai facă. A trebuit să le-angajăm pe două dintre nepoatele ei – cu jumătate de normă, bineînțeles, nu voiam să mă-ncurc eu cu Sistemul Național de Asigurări de Sănătate. Exemplarele inițiale, foliate, din

Mama de bătaie s-au volatilizat în primele treizeci și șase de ore, iar Frank Sprat s-a apucat să retipărească aproape câte-un nou tiraj pe lună. Nimic nu mă pregătise pentru un asemenea succes în cei patruzeci de ani de când mă-nvârteam prin lumea editorială. Costurile de funcționare mi le recuperasem întotdeauna din donațiile autorilor – nu din vânzările efective, ce naiba! Mi se părea aproape lipsit de etică. Și totuși, uite că se nimerise în ograda mea o carte de succes cum nu-ntâlnești decât una pe deceniu. Mă-ntreabă lumea: „Tim, cum îți explici succesul ei fenomenal?"

Adevărul este că *Mama de bătaie* era un volum de memorii bine scris, cu o narativitate robustă. Vulturii culturali i-au discutat implicațiile sociopolitice mai întâi la dezbaterile de noaptea târziu, apoi la programele de mic dejun. Neonaziștii au cumpărat-o pentru porțiile ei generoase de violență. Gospodinele din Worcestershire au cumpărat-o pentru că le oferea o lectură al dracului de plăcută. Homosexualii au cumpărat-o dintr-un sentiment de loialitate de clan. S-au dat nouăzeci de mii – da, *nouăzeci de mii* – de exemplare în patru luni – și da, *tot* exemplare cartonate. Filmul de lungmetraj aferent ar trebui să fie chiar acum, când scriu aceste rânduri, în faza de producție. Pe holurile Târgului de Carte de la Frankfurt am fost salutat cu stimă de oameni care până atunci nu se opriseră nici măcar să mă scuture de pe vârfurile pantofilor ca pe-un fir de praf. Eticheta odioasă de „editor comercial" s-a transformat în „speculator ingenios".

Drepturile de traducere veneau să completeze teritorial, într-o ultimă rundă, Harta Riscului. Editorilor americani – slăvit fie numele lor! – le-a plăcut contextul ăsta cu anglo-aristo-socio-parvenito-fosto-pârlito-galezo-junele și-au pus de-o licitație transatlantică, de pe urma căreia câștigurile au suit, cât ai zice pește, pe înălțimi amețitoare. Eu – da, eu! – dețineam drepturile exclusive asupra acestei gâște care făcea ouă de platină și s-ar fi zis că suferea tare de tot de pântecăraie. Se înghesuiau banii să intre în conturile mele cavernos de goale precum Marea Nordului prin spărturile digurilor olandeze. „Consultantul meu bancar", un șarlatan pe nume Elliot McCluskie, mi-a trimis o felicitare de Crăciun cu fotografia progeniturii lui, care arăta ca un pui de cuc din Midwich[32]. Gorilele de la ușa Clubului Groucho au început să mă întâmpine cu „O seară plăcută, domnule Cavendish", de unde până atunci îmi spuneau: „Băi, tu ăla, nu poți să intri neînsoțit de un membru!" Când am anunțat că urma să mă ocup eu însumi de lansarea ediției broșate, suplimentele literare duminicale au publicat articole în care Editura Cavendish era prezentată ca un corp ceresc dinamic, în plină strălucire, în mijlocul unui nor de giganți gazoși decrepiți. Am ajuns până și-n *Financial Times.*

Mai e cazul să ne mirăm, atunci, că doamna Latham și cu mine ne-am întins ceva mai mult – doar un spârc – decât ne era plapuma, în materie de ținut socoteala cheltuielilor?

Succesul îi orbește pe novici cât ai clipi din ochi. Eu mi-am tipărit cărți de vizită pe care scria: „Cavendish Redux – Editură de proză de avangardă". Păi, mă gândeam așa: de ce să nu *vând* cărțile, în loc să le public și-atât? De ce să *nu* devin editorul serios pe care toată lumea-l prețuia când vorbea despre mine?

Dar, vai! Cartonașele-alea de doi bani au fost ca niște steaguri roșii fluturate pe la nasul Taurului Sorții. La primul zvon cum că Tim Cavendish dădea pe-afară de bani, creditorii cu dinți de suricate s-au bulucit la ușa biroului meu. Ca întotdeauna, eu am lăsat pe seama neprețuitei doamne Latham algebra gnostică legată de cât urma să fie plătit cui și când. Așa se face că rămăsesem atât mental, cât *și* financiar nepregătit când m-au călcat musafirii la miezul nopții, la aproape un an după Noaptea Sfântului Felix Finch. Mărturisesc: de când mă părăsise madam Fosta – coarnele mi le pusese un dentist, nu pot să nu dezvălui acest adevăr, oricât de dureros ar fi –, Anarhia Domestică era cuvântul de ordine la domiciliul meu din Putney – bine, mă rog, nenorocitul era neamț –, drept care tronul de porțelan îmi devenise de mult fotoliul de lucru *de facto.* Un coniac bunicel stă pitit după mușamaua ca o rochie de bal a chiuvetei, iar ușa o las deschisă în permanență, ca s-aud radioul din bucătărie.

În noaptea respectivă, îmi lăsasem deoparte lectura de closet permanentă, *Declinul și căderea Imperiului Roman,* din cauza tuturor manuscriselor (ca niște gogonele necomestibile), propuse editurii

Cavendish Redux, noua mea herghelie de campioni. Presupun că era în jur de ora unsprezece, când am auzit că-mi umbla cineva la ușa de la intrare.

Să fi fost niște piticanii rase-n cap, venite cu „Ne dați ori nu ne dați, c-atunci ne luăm noi singuri”?

Vreunii cu evanghelizarea?

Vântul?

Până să mă dezmeticesc eu, ușa mi-a zburat cu totul din țâțâni! M-am gândit la Al-Qaida, m-am gândit la vreun fulger globular, dar nu – prin hol parcă mi-a tropăit o echipă întreagă de rugby, și totuși numai trei inși au intrat. (Observați că pe mine mă atacă numai triade.)

– Timothy, ăăă… Cavendish, bănuiesc, a zis unul cu mutră de gargui. Te-am prins cu izmenele-n vine.

„Programul meu de lucru, domnilor, e de la unșpe la două”, ar fi zis Bogart. „Cu o pauză de trei ore la prânz. Fiți buni și plecați.” Eu nu m-am priceput decât să bâigui:

– Aoleu! Ușa mea! Nu mai am ușă!

Haidamacul nr. 2 și-a aprins o țigară.

– I-am făcut ieri o vizită lui Dermot. Se simte vag frustrat. Cine nu s-ar simți la fel?

Tabloul mi s-a recompus din bucăți. În schimb, eu m-am descompus.

– Frații lui Dermot! – citisem despre ei chiar în cartea lui Dermot: Eddie, Mozza și Jarvis.

Niște scrum încins mi-a pârlit coapsa și n-am mai putut urmări care mutră ce spunea. Era ca un triptic de-al lui Francis Bacon care căpătase viață.

– *Mama de bătaie* merge binișor, din câte

se pare.

– Teancuri întregi pe la standurile de cărți din aeroporturi.

– Nu se poate să nu fi *bănuit* măcar că urma să te vizităm.

Irlandezii din Londra mie-mi creează nervozitate – asta în cel mai bun caz.

– Băieți, băieți… Dermot a semnat un contract de cedare a drepturilor de autor. Uitați aici, uitați… E o clauză standard în industria asta. Am un exemplar în servietă, uite-aici – și-ntr-adevăr aveam documentul cu pricina la îndemână. Articolul optsprezece, despre drepturile de autor… înseamnă că *Mama de bătaie,* din punct de vedere legal, este… ăăă… Nu-mi venea ușor să le spun așa ceva cu pantalonii căzuți în jurul gleznelor… Ăăă, din punct de vedere legal, este proprietatea Editurii Cavendish.

Jarvis Hoggins și-a plimbat ochii peste contract o vreme, dar l-a rupt când și-a dat seama că nu se putea concentra să-l citească până la capăt.

– Când a semnat Dermot f…taiu' ăsta de contract, cartea aia a lui era un c…at de distracție.

– Un cadou pentru mama noastră bătrână și bolnavă, Dumnezeu s-o ierte!

– O amintire din zilele de glorie ale tatei.

– Dermot n-a semnat f…taiu' de contract pentru evenimentu' anului în materie de f…taiuri.

– I-am făcut o vizită și tipografului tău, domnu' Sprat. Care ne-a prezentat situația financiară.

O ploaie de confetti contractuale s-a abătut asupra mea. Mozza era suficient de

aproape ca să pot mirosi ce mâncase.

– Cică-ntorci cu furca bani de-ai fraților Hoggins!

– Sunt convins că putem să cădem de acord asupra unui… ăăă… grafic de plăți în numerar care săăă…

– Mă gândeam la trei, a intervenit Eddie – la care eu m-am prefăcut scandalizat:

– Trei mii de lire? Băieți, eu nu cred căăă…

– N-o face pe prostu' satului, a zis Mozza, ciupindu-mă de obraz. La ORA trei… Mâine după-masă. La tine la birou.

Nu aveam de ales.

– Poate că putem săăă… ne oprim la o sumă provizorie, ca să încheiem această discuție, ca bază pentru… viitoare negocieri.

– Gata, moșule! auzi, Mozza, la ce sumă ne-am oprit mai devreme?

– Cincizeci de mii parcă era o sumă rezonabilă.

De astă dată, strigătul meu de durere n-a mai fost prefăcut:

– Cincizeci de mii de *lire?*

– Pentru început.

Mațele mele au dat în clocot, mi s-au chircit și s-au revoltat.

– Voi chiar credeți că țin asemenea sume dosite prin cutii de pantofi? am ridicat eu glasul, încercând să-l imit pe Harry Ticălosul, dar nereușind decât să aduc a Pippin Baggins pelticul[33].

– Eu sper că-i ții, totuși, dosiți pe undeva, tataie!

– Și-n numerar.

– Și fără c…aturi. Fără cecuri.

– Fără promisiuni. Fără amânări.

– Bani ca pe vremuri. Și-ntr-o cutie de pantofi ar fi numa' bine.

– Domnilor, sunt dispus să vă plătesc o compensație negociată, dar legea…

Jarvis mi-a șuierat printre dinți:

– Legea e bună să repare pe cineva-n etate, așa, ca tine, Timothy, care-și rupe spinarea-n mai multe locuri?

Eddie:

– Oamenii de vârsta ta nu se mai repară. Așa rămân.

M-am luptat din răsputeri, dar sfincterul meu n-a mai vrut să m-asculte și a dat drumul unei adevărate canonade. Amuzament sau condescendență aș fi putut suporta, dar mila venită din partea unor torționari ca ei a însemnat o abjectă înfrângere pentru mine. Mi-au tras ei apa la toaletă.

– Ora trei.

Cavendish Redux tocmai se redusese la zero. Haidamacii au ieșit în șir indian pe ușa mea vandalizată. Eddie s-a întors ca să-și spună ultimul cuvânt:

– Are Dermot în cartea lui un pasaj simpatic. Despre cei care uită să dea înapoi banii împrumutați.

Cititorului curios îi recomand pagina 244 din *Mama de bătaie,* disponibilă în orice librărie de cartier. Nu pe stomacul plin.

În fața sediului meu din Haymarket, taxiurile fie abia se mișcau, fie treceau în trombă. Înăuntrul sanctuarului meu, cerceii Nefertiti ai doamnei Latham (cadou de la mine cu ocazia împlinirii a zece ani de când lucra pentru Editura Cavendish – îi

găsisem la un preț de chilipir la magazinul de suveniruri al Muzeului Britanic) se scuturau în ritmul în care ea dădea din cap că nu, nu, nu!

– Și vă *repet,* domnule Cavendish, că nu pot să vă fac rost de cincizeci de mii de lire până după-amiază la ora trei. Nu pot să vă fac rost nici de cinci mii de lire! Fiecare penny încasat pe *Mama de bătaie* a fost imediat înghițit de datorii străvechi.

– Nu e nimeni care să ne datoreze *nouă* bani?

– Eu nu las niciodată facturile neurmărite, domnule Cavendish, doar știți foarte bine!

Pe mine, disperarea mă face să devin lingușitor:

– Dar suntem în era creditului la minut!

– Suntem în era *limitei* de credit, domnule Cavendish.

M-am retras în biroul meu, mi-am turnat un whisky, am dat pe gât pilulele pentru motoraș, după care m-am apucat să refac ultima călătorie a Căpitanului Cook pe globul meu terestru antic și de demult. Doamna Latham a intrat, mi-a lăsat corespondența și a ieșit fără să scoată o vorbă. Facturi, reclame, chemări moralizatoare din partea unor colectori de fonduri pentru acțiuni caritabile și un pachet adresat „Vizionarului editor al cărții *Mama de bătaie",* care conținea un manuscris intitulat *jumătăți de alte vieți* – stupid titlu pentru o lucrare de ficțiune – și subintitulat *Primul mister descurcat de Luisa Rey.* Din ce în ce mai stupid. Autoarea manuscrisului, care avea un nume dubios: Hilary V. Hush, își începea scrisoarea de

introducere în felul următor: „Când aveam nouă ani, am fost împreună cu mama la Lourdes și m-am rugat să mă fac bine și să nu mai ud patul. Închipuiți-vă cât de surprinsă am fost când mi-a apărut în somn, în noaptea următoare, nu Sfânta Bernadette, ci Alain Fournier[34]“.

Țăcăneală la orizont. Am aruncat scrisoarea în tava de „chestiuni urgente” și am dat drumul la ditamai monstrul de calculator, cu memoria de mulți gigabiți, ca să fac o partidă de *Minesweeper.* După ce-am sărit în aer de două ori, am telefonat la Casa de licitații Sotheby’s ca să ofer spre vânzare masa de scris personală, originală, autentică a lui Charles Dickens, cu prețul de pornire șaizeci de mii. Un evaluator șarmant pe nume Kirpal Singh mi-a declarat cu nespusă tristețe că biroul romancierului se afla deja în posesia Muzeului Memorial Charles Dickens și că el personal spera că nu fusesem escrocat prea dureros. Recunosc: în micile mele stratageme, uit uneori anumite detalii. Pe urmă, l-am sunat pe Elliot McCluskie și l-am întrebat ce-i mai făceau copilașii cei scumpi. „Foarte bine, mulțumesc.” M-a întrebat și el pe mine ce-mi mai făcea afacerea cea scumpă. I-am cerut un împrumut de optzeci de mii de lire. Mi-a răspuns cu un „Aha…” meditativ. Eu am coborât ștacheta la șaizeci de mii. Elliot mi-a explicat că linia mea de creditare, în funcție de performanțele afacerii, mai avea încă un orizont de rulaj de douăsprezece luni până puteam discuta despre o eventuală refinanțare. Ah, ce dor mi-era de vremurile în care-ți râdeau în nas ca niște

hiene, te trimiteau la dracu' și-ți trânteau telefonul! Am refăcut călătoria lui Magellan de pe o parte pe alta a globului meu din birou, tânjind după vremurile când o viață nouă însemna să prinzi următorul vas de pasageri care pleca de la Deptford. Cu mândria gata zdrențuită, am sunat-o pe madam Fosta. Își savura băutura de dimineață. I-am explicat situația mea și cât de gravă era. Mi-a râs în nas ca o hienă, m-a trimis la dracu' și mi-a trântit telefonul. Mi-am învârtit globul. Mi-am învârtit globul.

Când am ieșit din birou, doamna Latham m-a urmărit cu privirea cum se uită un erete după un iepuraș.

– Nu, domnule Cavendish! Nu vă duceți la niciun cămătar. Pur și simplu nu merită.

– Nu vă temeți, doamnă Latham. Mă duc să-i fac o vizită singurului om de pe lumea asta care crede în mine și la bine, și la rău.

În lift, mi-am adus aminte de reflecția mea cum că „Sângele apă nu se face" și am strâns în mână vârful umbrelei telescopice.

– Ah, pe fuduliile Satanei, nu tu! auzi, du-te de unde-ai venit și lasă-ne-n pace! mi-a spus fratele meu de pe partea cealaltă a piscinei, uitându-se urât la mine de cum am pus piciorul în curtea lui interioară. Denholme nu se băga niciodată în piscină, din câte știam eu, dar tot îi făcea clorinarea și toate celelalte o dată pe săptămână, chiar dacă ploua cu găleata. Acum aduna frunzele din ea cu o plasă mare, fixată la capătul unui par lung. Nu-ți mai împrumut niciun chior până nu-mi dai

înapoi hârdăul de bani pe care ți l-am dat! De ce trebuie să-ți dau *eu* întotdeauna ție de pomană? Nu. Să nu zici nimic – și Denholme a cules o mână întreagă de frunze ude din plasă. Fă bine și suie-te înapoi în taxi și cară-te! Îți spun cu frumosul, dar numai o singură dată.

– Ce mai face Georgette? am întrebat eu, scuturând puricii de pe niște petale ofilite de trandafiri.

– Georgette o ia cu mințile pe coclauri încet, dar sigur – nu că ți-ar păsa ție măcar o fărâmă, acolo, atunci când nu vrei bani.

Am văzut cum un vierme se vâra în pământ și mi-a părut rău că nu eram eu acela.

– Denny, am avut o măruntă controversă cu cine nu trebuie. Dacă nu reușesc să pun mâna pe șaizeci de mii de lire, cu siguranță mănânc o bătaie groaznică.

– Pune-i să filmeze, ca să vedem și noi.

– Nu glumesc, Denholme.

– Nici eu! Bine, nu te pricepi să fii duplicitar. Și ce-i cu asta? De ce mi-ar păsa mie?

– Suntem frați! N-ai și tu o conștiință?

– Am fost membru în consiliul director al unei bănci comerciale timp de treizeci de ani.

Un trunchi de platan amputat își etala frunzișul odinioară verde la fel cum oamenii disperați își etalau odinioară hotărârea inflexibilă.

– Ajută-mă, Denny! Te rog. Treizeci de mii m-ar scoate pentru început din impas.

Aveam însă pretenții prea mari.

– Dă-o dracului de treabă, Tim, banca

mea a dat *faliment!* Ne-au supt tot sângele lipitorile-alea de la Lloyd's! Vremurile când mai făceam rost de asemenea mălai ridicând un singur deget sunt duse, pa și pusi! Avem casa ipotecată – și-ncă de două ori! Eu sunt unul dintre puternicii decăzuți, tu ești un ratat mărunt. Și oricum, ce faci cu amărâta aia de carte care se vinde ca pâinea caldă în toate librăriile de pe harta lumii? – la care mutra mea i-a spus ceea ce eu nu-mi găseam cuvintele să-i spun. Aoleu, Doamne, tâmpitule! Când e termenul de rambursare?

M-am uitat la ceasul de la mână.

– După-amiază la trei.

– Nici vorbă, a zis Denholme, lăsându-și plasa jos. Declară-te falit. Îți întocmește Reynard hârțogăraia – și el e un om bun. E-amară pâinea asta, știu și eu, dar nu mai stau creditorii călare pe tine. Legea e clară…

– Legea? Singura experiență legată de lege a creditorilor ăstora ai *mei* e să stea pe vine pe-o cutie de tinichea, într-o celulă supraaglomerată.

– Atunci, dă-te la fund.

– Sunt oameni care au legături foarte, dar *foarte* bune cu tot ce înseamnă la fund.

– Nu și dincolo de șoseaua de centură – pot să pun pariu cu tine. Stai pe la prieteni.

Prieteni? Dacă-i tăiam de pe listă pe cei cărora le datoram bani, pe cei morți, pe cei care se pierduseră în neagra veșnicie, îmi mai rămâneau…

Denholme mi-a oferit tot ce-mi putea oferi:

– Nu pot să-ți împrumut bani, fiindcă nu mai am. Ce mai am, totuși, este un loc

plăcut unde mi se datorează un favor sau două, acolo, și unde-ai putea sta o vreme fără să faci prea multe valuri.

Templul Șobolanului-Rege. Arca Dumnezeului Cenușii. Sfincterul Hadesului. Ei bine, da – gara King's Cross, unde, dacă era să ne luăm după *Mama de bătaie,* una mică și bucală nu costa mai mult de cinci lire, în oricare dintre cele trei cabine de la capătul din stânga, din buda pentru bărbați, de la ultimul nivel de jos, douășpatru din douășpatru. I-am telefonat doamnei Latham și i-am explicat că trebuia să plec la Praga pentru un sejur de trei săptămâni în compania lui Václav Havel – o minciună ale cărei consecințe s-au ținut scai de mine ca herpesul. Doamna Latham mi-a urat călătorie plăcută. Se descurca ea cumva cu alde frații Hoggins. Doamna Latham era în stare să se descurce și cu cele Zece Plăgi abătute asupra Egiptului. N-o merit, sunt conștient de asta. Mă-ntreb adeseori de ce-o fi rămas ea la Editura Cavendish, că doar nu pentru cât îi plătesc eu.

Am trecut în revistă oferta de tarife de pe automatul de bilete: de o zi, dus-întors, cu conexiune în afara orelor de vârf; numai dus, de o zi, cu reducere, fără conexiune la orele de vârf și tot așa, tot așa, dar eu de care, vai, de care dintre ele aveam nevoie? Un deget amenințător mi s-a înfipt în umăr și am sărit ca ars – dar nu era decât o bătrânică binevoitoare, care mi-a spus că biletele dus-întors erau mai ieftine decât cele numai dus. Am presupus că era dusă cu capul, dar, să vezi și să nu crezi, avea

dreptate. Am introdus în mașinărie o bancnotă cu chipul reginei noastre în sus, apoi în jos, apoi cu fața, apoi cu spatele – dar, de fiecare dată, drăcovenia mi-a scuipat-o înapoi afară.

Drept care, m-am așezat la coadă în fața unui ghișeu cu un automat de bilete uman. Treizeci și una de persoane erau în fața mea – da, chiar așa, le-am numărat. Vânzătorii de bilete plecau de la ghișee și se întorceau când și cum aveau ei chef. O reclamă care tot revenea pe un ecran mă îndemna să investesc într-o scară rulantă. Într-un târziu – într-un *târziu* –, mi-a venit și mie rândul.

– Bună ziua, aș vrea un bilet până la Hull.

Vânzătoarea de bilete și-a răsucit pe degete inelele butucănoase, tipice unei anume comunități etnice, și m-a întrebat:

– Cu plecarea când?

– Cât de curând posibil.

– Cum ar fi astăzi?

– Da, „cât de curând posibil" înseamnă, de obicei, „astăzi".

– Nu de la mine luați bilete pentru astăzi. Ci de la ghișeele-alea de colo. Ghișeu' ăsta e numa' pentru rezervări.

– Dar semnalul ăla roșu care clipește mi-a spus să vin la ghișeul dumitale.

– Nu se poate. Circulați, vă rog. Țineți în loc toată coada.

– Ba nu. Nenorocitul ăla de semnal chiar m-a trimis la acest ghișeu! Douăj' de minute-am stat la coadă!

Individa s-a arătat cât de cât interesată pentru prima oară.

– Vreți să schimb eu regulile după cum

vreți dumneavoastră?

Scântei de furie a scos Timothy Cavendish – precum o furculiță băgată în cuptorul cu microunde.

– Vreau de la dumneata să te-arăți suficient de inteligentă cât să rezolvi problema și să-mi vinzi un bilet până la Hull!

– Nu accept să mi se vorbească pe-un asemenea ton.

– Aici *eu* sunt nenorocitul de client! *Eu* nu accept să mi se vorbească pe tonul ăsta! Cheam-o, te rog, pe șefa dumitale de tură!

– *Eu* sunt șefa mea de tură.

Răcnind o înjurătură dintr-o saga islandeză, mi-am reluat locul în fruntea cozii.

– Ei! a zbierat un punk rocker, căruia-i ieșeau niște bumbi din craniu. Mai e și-o coadă, ce pizda mă-sii!

Niciodată să nu-ți ceri scuze, ne sfătuiește Lloyd George. Să spui din nou, de astă dată și mai vârtos:

– Știu că mai e și-o coadă-n pizda mă-sii! Și eu am stat la coada aia o dată și nu am de gând s-o iau de la capăt *încă* o dată, numai fiindcă Nina Simone de după geamul ăsta nu vrea să-mi vândă un nenorocit de bilet!

Un yeti de culoare, cu cravata prinsă cu capsă de cămașa uniformei, s-a ivit ca din pământ.

– Care-i treaba?

– Boșorogul ăsta consideră că anusul lui contra naturii îi dă dreptul s-o ia înaintea cozii – a zis individul ras în cap – *și* să profereze injurii cu tentă rasistă la adresa doamnei de origine afro-caraibiană de la

ghișeul de rezervări.

Nu mi-a venit să cred că puteam să aud așa ceva.

– Uite ce-i, amice – mi s-a adresat yeti la modul condescendent cu care vorbești, de obicei, cu handicapații sau cu vârstnicii –, avem cozi în țara asta ca să meargă lucrurile cum trebuie, vezi 'mneatale, și, dacă nu-ți place, du-te 'napoi de unde-ai venit, ți-e clar?

– Și eu a ce dracului arăt, a egiptean? Ai? *Știu* că există o coadă! De unde știu? Fiindc-am stat deja la coada aia, da? Deci…

– Domnul acesta pretinde că n-ai stat.

– Cine, *ăsta?* Tot „domn" o să fie și după ce-o să-ți mâzgălească dumitale „Du-te la azil, milogule!" pe garsoniera pe care-ai primit-o de la asociația locativă?

Omului i-au ieșit ochii din orbite, fără glumă.

– Puteți fi evacuat din holul gării de Poliția Transporturi sau puteți să v-așezați aici la coadă, ca un cetățean al unei societăți civilizate. Ori așa, ori așa – pentru mine, unul, e totuna. *Nu* mi-e totuna, în schimb, dacă vreți să vă băgați în față.

– Dar dacă iau coada de la-nceput, pierd legătura!

– Ghinion, s-a pronunțat el.

M-am uitat, în disperare de cauză, la cei din spatele mumiei care aducea cu Sid Rotten. Poate că mă văzuseră stând la coadă, poate că nu – în tot cazul, nimeni nu s-a uitat în ochii mei. Câinoasă a mai devenit Anglia, câinoasă rău de tot, vai, ce câinoasă!

După o oră și ceva, Londra s-a

îndepărtat spre sud, luând cu ea blestemul fraților Hoggins. Navetiștii, biete suflete deznădăjduite, care se supun de două ori pe zi loteriei morții pe căile ferate britanice lovite de decrepitudine, se înghesuiau în trenul jegos. Avioanele se învârteau în așteptare pe deasupra aeroportului Heathrow, ca niște țânțăroi pe deasupra unei bălți în toiul verii. Prea multă materie în orașul ăsta nenorocit!

Și totuși, simțeam trepidația unui început de călătorie și mi-am îngăduit să las garda jos. Într-o carte pe care am publicat-o mai demult, *Autenticele amintiri ale unui magistrat din Ținuturile Nordice,* am citit că victimele rechinilor trăiesc o experiență asemănătoare anesteziei, o viziune de plutire, în afara oricărui pericol, pe apele albastre ale Pacificului, exact în momentul în care sunt făcuți arșice în mașinăria de zdrobit tapetată cu dinți. Eu, Timothy Cavendish, eram înotătorul acela, care se uita cum se îndepărta Londra – da, da, tu, oraș alunecos ca un maestru de ceremonii cu perucă, tu, cu blocurile tale pline de somalezi, cu viaductele tale ridicate de Kingdom Brunel, cu halele tale comerciale în care toată lumea lucrează la negru, cu straturile tale de moloz amestecat cu cenușă și cu oase năclăite, pe care le-au lăsat în urmă doctorii Dee, Crippen și compania, cu blocurile tale de birouri cu pereți de sticlă înfierbântați, în care tineri aflați în floarea vârstei se usucă până ajung niște cactuși bătrâni, ca scârțarul ăla de frate-meu.

Essexul își arăta chipul hâd. Când eram eu bursier la școala elementară din cartier,

fiu al unui truditor la Primărie, care încerca să-și facă o situație, comitatul acesta era sinonim cu libertatea, cu succesul și cu Cambridge. Uitați-vă la el acum! Halele comerciale și zonele rezidențiale invadează cu tenacitate, insidios, pământul nostru ancestral. Vântul care sufla dinspre Marea Nordului aducea cu el în dinți nori zdrențuiți și se repezea înspre Midlands. În sfârșit, se vede și zona de provincie propriu-zisă. O verișoară a mamei locuia pe-aici, cu o familie mare, într-o casă mare, dar știam că se mutase în Winnipeg în căutarea unei vieți mai bune. Uite-acolo! – acolo, da, unde-i acum depozitul ăla de mobilă, era pe vremuri un șir de castani sub care eu și Pip Oakes, un amic de-al meu din copilărie care a murit la vârsta de treisprezece ani, sub roțile unei cisterne cu petrol, am lăcuit o canoe într-o vară și am pornit cu ea pe Say în jos. Ca sardelele la cutie. Acolo, uite-acolo, chiar la cotul ăla, am aprins un foc și ne-am făcut mâncare de fasole și cartofi copți în poleială! Ah, vino-napoi, vino-napoi! Cu-atâta m-aleg, doar c-o ocheadă? Câmpuri neîngrădite, informe. Essexul de astăzi a devenit un Winnipeg. Se dăduse foc la mirișteși aerul mirosea a sandviciuri cu șuncă prăjită. Pe urmă, gândurile mi-au zburat spre alte meleaguri cu zâne și tocmai trecuserăm de Saffron Walden, când trenul s-a zgâlțâit brusc și s-a oprit. „Ăăă…” – a zis o voce la difuzor – „auzi, John, ăsta-i pornit? John, pe ce buton trebuie s-apăs? *(Tuse.)* Compania de căi ferate SouthNet regretă că trenul va trebui să efectueze o oprire neprevăzută la

următoarea stație, din cauza… ăăă… lipsei mecanicului de locomotivă. Această oprire neprevăzută se va prelungi atât cât este necesar pentru a se găsi un mecanic de locomotivă autorizat. Compania de căi ferate SouthNet vă asigură că ne străduim din răsputeri – aici am auzit clar un hohot de râs înfundat – să ne reluăm funcționarea la standardele obișnuite, ridicate, cu care i-am obișnuit pe călătorii noștri." Furia față de compania de căi ferate s-a propagat din compartiment în compartiment, deși în zilele noastre crimele nu sunt comise de criminali pe care să-i ai la îndemână, ca să ți-o verși pe ei, ci de funcționari aflați undeva unde mulțimea nu-i poate ajunge, în clădirile din oțel și sticlă ale sediilor din Londra. Și, oricum, jumătate din gloată deține acțiuni la firme pe care le-ar face fărâme.

Așa încât am rămas pe loc. Mi-a părut rău că nu-mi adusesem ceva de citit. Măcar apucasem un loc unde să stau jos și n-aș fi renunțat la el nici pentru Helen Keller[35]. Înserarea împroșca o culoare albastră-gălbuie. De-o parte și de alta a căii ferate, umbrele deveneau monolitice. Navetiștii le trimiteau mesaje familiilor de-acasă prin telefoanele mobile. Eu mă întrebam de unde știa el, istețul de magistrat australian, ce le trecea prin minte celor mâncați de rechini. Trenurile rapide, mult mai norocoase, fiindcă lor nu le lipseau mecanicii de locomotivă, treceau glonț pe lângă noi. Aș fi avut nevoie la budă, însă nici nu se punea problema. Mi-am deschis servieta în căutarea unei punguțe de caramele Werner's, dar am dat peste

manuscrisul *Jumătăți de alte vieți – Primul mister descurcat de Luisa Rey.* Am răsfoit primele pagini. Putea fi o carte mai bună, dacă Hilary V. Hush nu s-ar fi vrut atât de scârța-pârța de Deșteaptă. Scrisese în capitolașe mici, cu gândul, fără doar și poate, să le ușureze munca scenariștilor de la Hollywood. Interfonul s-a trezit din nou la viață și și-a revărsat paraziții: „Anunț în atenția călătorilor. Compania de căi ferate SouthNet vă informează că, întrucât nu a putut fi găsit un mecanic de locomotivă potrivit pentru acest tren, ne vom îndrepta către stația Little Chesterford, de unde un autocar pus la dispoziția dumneavoastră îi va transporta pe călători la Cambridge. Celor care au posibilitatea le recomandăm să-și continue călătoria pe cont propriu, întrucât autocarul nu va putea ajunge la gara din Little Chesterford [ce mai zornăie clopoțeii din memoria mea când aud numele ăsta!] înainte de… o perioadă deocamdată nedeterminată. Detalii suplimentare puteți găsi pe site-ul nostru de pe Internet.” Apoi ne-am târât preț de vreo milă prin semiîntunericul amurgului. Liliecii și gunoaiele purtate de vânt ne-au depășit. Și, mă rog, cine conducea trenul acum, dacă locomotiva rămăsese fără mecanic?

Oprire, zdruncinătură – ușile se deschid. Cei mai vârtoși la trup s-au revărsat din tren și s-au repezit pe treptele pasarelei, lăsându-ne pe mine și pe alte câteva rebuturi împăiate să ne târșâim picioarele în siajul lor, la un sfert din viteza cu care fugeau ei. M-am urnit pe scări în sus și m-am oprit să-mi trag sufletul. Uite unde

ajunsesem. Cocoțat pe pasarela din gara Little Chesterford. Voi, zei! – dintre toate gările de provincie, unde mă găsisem și eu să ies la plimbare! Poteca pentru cai pe care se ajungea la vechea casă a Ursulei mărginea în continuare câmpul de porumb. În rest, n-am recunoscut mare lucru. Sfântul Hambar al Smotocitului Prelungit era de-acum Clubul Special de Pregătire Fizică din Essex. Ursula venise în noaptea aceea cu Citroënul ei model „broscuță" – era în săptămâna de lectură din primul nostru semestru – și mă luase… uite, exact de-aici, de pe triunghiul ăsta cu pietriș. Ce boem! se gândise atunci Tim cel Tânăr. Să vină o femeie să te ia cu mașina! Mă simțeam ca Tutankhamon pe galera lui regală, printre sclavii nubieni care se opinteau la vâsle spre Templul Sacrificiului. Ursula m-a dus cu mașina doar câteva sute de iarzi, până la Casa Dockery, ridicată pe vremea construcțiilor Art Nouveau de un consul scandivegian. Toată casa era a noastră, din moment ce *Mater* și *Pater* plecaseră în Grecia să-și petreacă vacanța împreună cu Lawrence Durrell, dacă nu mă-nșală memoria. („Nu mă-nșală memoria" – expresie de duplicitar!)

Patru decenii mai târziu, farurile mașinilor de directori din parcarea gării sfâșiau noaptea, scoțând la iveală țânțăroi cu picioare lungi, ca niște dihănii care aduseseră o nouă molimă, și un domn editor fugar, cu mantaua de ploaie fluturând în juru-i, care a luat-o la pas, cu intenția de a ocoli câmpul rămas în paragină pe motiv de subsidii de la

Uniunea Europeană. S-ar zice că o țară de dimensiunile Angliei ar putea cuprinde cu ușurință toate întâmplările dintr-o viață oarecare de om, fără ca ele să se suprapună – doar nu trăim în amărâtul de Luxemburg –, dar nu, noi ne batem, ne răzbatem și ne străbatem propriile urme ca patinatorii care fac figuri pe gheață. Casa Dockery mai era și-acum în picioare, despărțită de clădirile vecine printr-un gard viu de lemn-câinesc. Ehe, cât de luxoasă mi se păruse casa aceea față de maghernița de periferie, fără sare și piper, a părinților mei! *Într-o bună zi,* mi-am promis, *o să locuiesc și eu într-o casă ca asta.* Altă promisiune pe care nu mi-am ținut-o; dar pe-asta măcar nu mi-o făcusem decât mie însumi.

Am dat ocol proprietății, până am ajuns la un drum de acces către un șantier de construcții. Pe un panou mare scria: INTRAREA HAZLE – PROPRIETĂȚI IMOBILIARE DE LUX ÎN INIMA ANGLIEI. La Dockery, sus la etaj, erau aprinse luminile. Mi-am închipuit o pereche fără copii, ascultând muzică la radio. Vechea ușă cu geam jivrat fusese înlocuită cu o alta, care le-ar fi putut opune ceva mai multă rezistență hoților. În săptămâna de lectură de-atunci, trecusem pragul Casei Dockery pregătit să mă dezbar de virginitatea devenită rușinoasă, dar atât de intimidat fusesem de Cleopatra mea Divină, atât de nervos, atât de captivat de colecția de whisky-uri a tatălui ei, atât de blegit în vlaga mea de boboc, încât… mă rog, prefer să nu ridic vălul de pe stingherea la pe care am resimțit-o în

noaptea aceea, nici măcar cu o întârziere de patruzeci de ani. Da, bine – cu o întârziere de patruzeci și șapte de ani. Același stejar cu frunze albe se frecase de fereastra Ursulei și în timp ce eu mă străduiam să ajung la un rezultat, la mult timp după ce nu mai puteam emite pretenția credibilă că nu mă încălzisem încă. Ursula avea un disc de gramofon cu înregistrarea *Concertului pentru Pian nr. 2* al lui Rahmaninov în camera ei – chiar acolo, în camera cu lumânarea electrică aprinsă la fereastră.

Nici până-n ziua de astăzi nu pot să-l ascult pe Rahmaninov fără să gem.

Șansele ca Ursula să mai fi locuit în Casa Dockery erau nule, știam foarte bine. Ultima dată când auzisem vorbindu-se despre ea, lucra la propria firmă de relații publice din Los Angeles. Chiar și așa, m-am strecurat prin gardul viu și mi-am lipit nasul de fereastra întunecată, fără perdele, a sufrageriei, încercând să zăresc înăuntru. În toamna aceea de demult, Ursula mă servise cu un boț de brânză coaptă, pe o felie de șuncă, așezată peste o jumătate de piept de pui. Uite, chiar acolo – chiar aici. Și-acum parcă-i mai simțeam gustul. Și-acum, când scriu rândurile-acestea, parcă-i mai simt gustul.

Pam!

În cameră s-a aprins brusc o lumină gălbuie și-a intrat în pași de vals – cu spatele, spre norocul meu – o mică vrăjitoare cu bucle tirbușon roșcate. „Mami!" a strigat – cât am auzit-o, cât i-am citit pe buze. „Mami!" – și-a intrat și mami, care avea aceleași bucle tirbușon. Cum

aveam dovada mai mult decât grăitoare că familia Ursulei se mutase din casă cine știe când, m-am refugiat și eu pe propriile urme înapoi în tufișuri, dar acolo m-am întors din nou cu fața și mi-am reluat spionajul, pentru căăă… mă rog, pentru că, vai mie, *je suis un homme solitaire*[{36}]. Mami repara o coadă ruptă de mătură, iar fetița stătea cu fundul pe masă și-și legăna picioarele. Un vârcolac adult a intrat și el în cameră și și-a scos masca, iar eu, curios lucru – deși poate că nici nu era chiar atât de curios, dacă stau să mă gândesc –, l-am recunoscut: era prezentatorul ăla de știri TV din tribul lui Finch, Jeremy Nu-Știu-Cine, cu sprâncene de Heathcliff[{37}], obiceiuri de terier – știți despre cine vorbesc. În orice caz, a luat niște bandă izolantă dintr-un sertar al dulapului cu farfurii și i-a luat lui mami coada de mătură din mâini, ca s-o repare el. Pe urmă a intrat și bunica peste această scenă ca un tablou de familie și, să fiu eu al naibii o dată, să fiu al naibii de două ori, să fiu al naibii de câte ori vreți, dacă nu era Ursula! Ursula aceea. Ursula mea.

S-o fi văzut pe doamna aceea în vârstă și sprintenă! În mintea mea, nu îmbătrânise nici cu o zi – ce machior îndrăznise să-i pângărească tinerețea proaspătă ca roua? (Același care ți-a pângărit-o și pe-a ta, Timbelule.) A spus ceva și fiica și nepoata ei s-au hlizit – da, s-au hlizit ele și m-am hlizit și eu… Ce anume? Ce-a zis? Spuneți-mi și mie gluma! A îndesat gogoloaie de hârtie de ziar într-un ciorap roșu. O coadă de drac. Pe care și-a prins-o de fund cu un ac de siguranță și o amintire de la un bal de

Halloween din vremea facultății parcă s-a ciocnit de muchia tăioasă a inimii mele și gălbenușul dinăuntru s-a scurs peste ea: și-atunci se costumase în drăcușoară, își dăduse cu vopsea roșie pe față și ne-am sărutat – atâta doar și nimic mai mult –, toată noaptea ne-am sărutat, iar dimineața ne-am dus la un bufet pentru șantieriști, unde puteai să bei căni zdravene și soioase de ceai tare, plin de lapte, și să mănânci atâtea ouă, cât să-ndopi și să-ngropi cu ele toată armata elvețiană. Pâine prăjită și roșii la cutie încălzite. Sos HP{38}. Spune cinstit, Cavendish: mai ții minte vreun mic dejun care să-ți fi plăcut *atât* de mult, de când te știi pe lumea asta?

Eram atât de îmbătat de nostalgie, încât mi-am spus că era cazul să plec până nu făceam cine știe ce nefăcută. O voce țâfnoasă mi s-a adresat de la doar câțiva iarzi depărtare:

– Să nu miști un deget, că te masarchez și te ciorpâțesc în bucăți de nu te vezi!

Dac-am fost șocat? Am dat să țâșnesc drept în sus ca o rachetă, nu altceva! Din fericire, măcelarul meu cel atât de hotărât nu părea să aibă nici cu o zi peste zece ani, chiar dacă avea o drujbă cu dinții de mucava și niște bandaje însângerate de mare efect. I-am spus treaba asta, pe un ton confidențial. El s-a încruntat către mine:

– Sunteți prieten cu bunica mea, Ursula?

– Eram odată, demult de tot.

– Și drept ce ați venit costumat la petrecere? Unde vă e costumul?

Era momentul să plec. M-am tras ceva mai înapoi în tufișuri.

– *Ăsta-i* costumul meu.

– De mort dezgropat din cimitir? a întrebat el, cu degetul vârât în nas.

– Ești simpatic, dar răspunsul este nu – am venit pe post de fantoma Crăciunului de-antărț.

– Dar acum suntem de Halloween, nu de Crăciun.

– Nu, zău? am zis eu și mi-am plesnit fruntea cu palma. Vorbești serios?

– Păi, da!

– Înseamnă c-am întârziat câte?… Zece luni! îngrozitor! Aș face bine să plec până nu-și dă nimeni seama că lipsesc și nu începe să comenteze!

Băiatul mi-a făcut o figură de kung-fu de prin desene animate și m-a amenințat cu drujba.

– Stai pe loc, Spiridușule Verde! Aici ești pe teritoriul meu! Te spun la poliție!

Voia război?

– Ne jucăm de-a cine-i mai pârâcios, da? Crezi că *eu* nu știu jocul ăsta? Dacă tu mă spui, o să-i spun și eu unde stai tu – îi spun prietenului meu, fantoma de la Crăciunul-ce-va-să-vină – și știi ce-o să-ți facă?

Căcăciosul cu ochi a clătinat din cap, înfricoșat și tulburat.

– Când tu și toți ai tăi o să vă duceți la culcare în pătuțurile voastre calde, el o să se prelingă prin crăpătura de sub ușă înăuntru, în casă, și-o să-ți *mănânce cățelușul* cu fulgi cu tot! Parcă toată fierea mi se revărsa în vorbe: Și-o să-i lase codița-mbârligată la tine sub pernă, ca să cadă vina pe tine. Și toți prietenii tăi o să strige: „Ucigaș de cățeluș!” ori de câte ori o să te-apropii de ei. Și-ai să-mbătrânești tu și cu

tine, fără niciun prieten, și-ai să mori singur, cătrănit, într-o dimineață de Crăciun, de-acum în jumătate de secol. Așa că eu, dac-aș fi în locul tău, n-aș sufla *o vorbă* nimănui despre faptul că m-ai văzut aici – și m-am strecurat prin gardul viu până s-apuce el să digere chiar tot ce-i spusesem.

În timp ce mă-ndreptam înapoi către gară pe trotuar, vântul a purtat până la mine smiorcăiala băiatului:

– Dar eu nici măcar nu *am* un cățeluș…

M-am ascuns după un exemplar din *Private Eye* într-un colț al cafenelei Wellness de la Centrul de sănătate, care se pricopsea de pe urma noastră, a rătăciților prin pustietăți. Mai-mai că m-așteptam s-o văd pe Ursula năvălind furioasă cu nepoțelul de mână și cu polițaiul după ea. Bărci de salvare particulare veneau să-i culeagă, unul câte unul, pe agenții de bursă. Unchiul Timothy le oferă mai tinerilor săi cititori următorul sfat părintesc, inclus gratuit în prețul memoriilor de față: organizați-vă în așa fel viața, încât, dacă se-ntâmplă cumva să vă lase-n pană trenul pe la amurgul vieții respective, să puteți chema o mașină călduroasă și uscată, condusă de vreo persoană iubită – sau plătită, asta chiar că nu mai contează –, cu care să puteți ajunge acasă.

După vreo alte trei whisky-uri, a sosit un omnibuz venerabil ca vârstă. Dar ce zic eu venerabil – era centenar, nu alta! A trebuit să suport bleotocărelile studenților până hăt, la Cambridge: supărări legate de

ce le mai făcuseră prietenii, de cât de sadici puteau fi lectorii, cât de îndrăcite colegele de cămin, ce mai văzuseră la camera ascunsă – Doamne, dar eu habar n-aveam că tineretul din ziua de azi era chiar hiperactiv! Când am ajuns, în fine, la gara din Cambridge, am căutat o cabină telefonică de unde să pot suna la Casa Aurora și să spun că nu ajungeam decât în ziua următoare. Dar primele două telefoane fuseseră vandalizate (și unde asta, la Cambridge!), iar când l-am găsit pe al treilea, abia atunci m-am uitat peste adresă și am constatat că lui Denholme îi scăpase din vedere să-mi scrie și numărul de telefon. Am găsit un hotel pentru comis-voiajori lipit de-o spălătorie cu autoservire. Nu mai știu cum se numea, dar mi-am dat seama, de cum am văzut recepția, că era un loc unde nu ți-ai fi lăsat nici câinele și, ca de obicei, prima mea impresie s-a dovedit a fi brici. Dar mă simțeam prea terminat ca să mai caut condiții bune, iar portofelul meu se simțea prea înfometat. Camera pe care am primit-o avea ferestre înalte, cu storuri pe care nu le-am putut coborî, pentru că nu am trei iarzi înălțime. Și da, gogoloaiele de culoare kaki din cadă chiar asta erau – rahați de șoarece! Robinetul de la duș mi s-a desfăcut în palmă și apa caldă era numai călâie. Am aghesmuit camera cu fum de trabuc și m-am întins pe spate în pat, încercând să-mi aduc aminte de dormitoarele tuturor iubitelor mele, în ordine, privind înapoi prin telescopul încețoșat al timpului. Berbecul meu cel viteaz și aghiotantele lui n-au părut

interesați. Ciudat lucru, nu mă simțeam preocupat de faptul că frații Hoggins îmi jefuiseră, probabil, apartamentul pe care-l lăsasem în urmă în Putney. Trebuie să fi fost slăbuță prada față de cele mai multe lovituri ale lor, presupunând că *Mama de bătaie* putea fi pusă la socoteală. Câteva ediții princeps drăguțe, dar altminteri prea puține lucruri de valoare. Televizorul mi-a răposat în noaptea în care George Bush II a pus gheara pe tron și n-am îndrăznit să-l înlocuiesc. Madam Fosta și-a luat înapoi obiectele de colecție și moștenirile de familie. Am comandat în cameră un whisky triplu – să fiu eu al naibii dacă aveam de gând să-mpart vreun bar cu cine știe ce bisericuță de comis-voiajori, care să mi se laude cu țâțele și comisioanele lor. Când mi-a sosit, în fine, whisky-ul triplu, s-a dovedit că nu era, de fapt, decât un zgârcit de dublu – ceea ce am și spus. Adolescentul cu mutră de viezure mi-a ridicat din umeri. Nu tu, acolo, niște scuze – un ridicat din umeri și-atât. I-am cerut să-mi coboare storurile, la care el a aruncat o privire în sus și mi-a trântit un:

– N-am cum s-ajung la ele!

Așa că și eu l-am tratat glacial cu:

– Atunci, nu mai vreau nimic altceva.

Asta în loc de bacșiș. Când a plecat, a tras o bășină împuțită. Am citit mai departe *Jumătăți de alte vieți,* dar am adormit îndată după ce Rufus Sixsmith a fost găsit mort. Am avut un vis foarte clar, în care trebuia să am grijă de un băiețel lăsat de izbeliște, care mă ruga să-l cocoț pe un căluț mecanic dintr-ăia care se găsesc prin colțurile magazinelor universale și-n

care trebuie să bagi o monedă de cincizeci de penny. Eu îi spuneam: „Bine, hai", dar când s-a dat jos de pe căluț, copilul se transformase în Nancy Reagan. Cum aș fi putut să-i explic maică-sii așa ceva?

M-am trezit în plină beznă, cu un gust ca de clei Super Glue. Definiția dată istoriei de Marele Gibbon – „un fel de pomelnic mai răsărit al crimelor, nebuniilor și ghinioanelor omenirii" – îmi trecea prin minte, nici eu nu știam de ce, parcă înșirată pe banda de hârtie a telegrafului. Trecerea prin viață a lui Timothy Cavendish, rezumată în douăsprezece cuvinte. Am reluat controverse mai vechi de unde le lăsasem și m-am lansat în alte controverse, care nici măcar nu avuseseră loc. Am fumat un trabuc, până când ferestrele înalte au dat semnele palide ale unor zori apoși. M-am bărbierit și-am coborât. O femeie înțepată, cu o mutră de parc-ar fi venit din Ulster, servea, la alegere, pâine fie prea arsă, fie prea veche, cu pliculețe de gem de culoarea rujului de buze și de unt nesărat. Mi-am adus aminte de butada lui Jake Balokowsky despre Normandia – că este un fel de Cornwall în care găsești și câte ceva de mâncare.

Am revenit la gară și necazurile m-au ajuns din urmă, când am încercat să obțin o rambursare de fonduri pentru călătoria întreruptă din ajun. Tartorița de la bilete, ale cărei coșuri îi dădeau în clocot chiar sub ochii mei, s-a dovedit la fel de necruțător de căpoasă ca și omoloaga ei de la King's Cross. Probabil că au fost obținute la nivel corporatist din aceeași celulă-susă. Pulsul meu a fost cât pe-aci să-și doboare

propriul record.

– *Cum* adică biletul de ieri nu mai este valabil azi? Nu-i vina mea că nenorocitul de tren s-a stricat pe drum!

– Nu e nici vina noastră. Compania SouthNet se ocupă de orarul trenurilor. Noi suntem doar agenție de bilete, domnu'!

– Și-atunci, eu cui pot să mă plâng?

– Păi, rețeaua SouthNet locală este proprietatea unui holding de la Düsseldorf, care e proprietatea firmei ăleia de telefonie mobilă din Finlanda, așa că probabil c-ar trebui să-ncercați cu cineva de pe la Helsinki. Da' mai bine-ar fi să-i mulțumiți îngerului dumneavoastră păzitor că n-a deraiat! C-au fost și de-astea-n ultima vreme – o mulțime…

Uneori, iepurele flocos al scepticismului țâșnește atât de repede pe după ultima curbă dinaintea ultimei linii drepte, încât ogarul cel aprig al limbajului rămâne spectator în cușca de start. Ca să prind următorul tren până nu pleca, singura soluție a fost un schelălăit de cățelandru – ca să aflu că fusese anulat! Dar, „norocul" meu, trenul dinaintea celui pe care intenționam să-l iau întârziase atât de mult, încât nu se urnise încă de la peron. Locuri nu mai erau, așa c-a trebuit să mă introduc într-o fantă nu mai lată de-o palmă. M-am dezechilibrat când trenul s-a pus în mișcare, dar un burduf uman m-a împiedicat să cad. Am rămas cu toții așa, într-o rână – Oameni în Diagonală.

La Cambridge, tot ce înseamnă periferie s-a transformat în parcuri științifice. Ursula și cu mine treceam cu barca pe sub podul ăla de modă veche, unde sunt acum

clădiri ca niște cuburi din era spațială, în care cei de la Biotech stau și clonează oameni pentru niște coreeni cu mutre dubioase. Of, al naibii de greu mai e să-mbătrânești! Ce-a mai rămas din tinerii care eram odată ar da orice să mai respire aer proaspăt, dar ce, parcă putem scăpa din coconii ăștia calcifiați în care ne-am transformat? Putem pe dracu'!

Copacii se cocârjau ca niște hârci sub cerul plumburiu. Trenul ni se oprise fără niciun preaviz și nicio explicație pe un câmp bătut de vânturi – nu mai țin minte cât a durat. Ceasul mi se oprise și el cândva pe la mijlocul nopții din ajun. (Și-n ziua de astăzi îmi lipsește Ingersoll-ul meu.) Trăsăturile vecinilor mei de călătorie începuseră să se topească în chipuri care-mi erau cvasicunoscute: un agent imobiliar din spatele meu, care zbiera în telefonul mobil – aș fi putut să jur că era căpitanul echipei mele de hochei pe iarbă din clasa a șasea; femeia îmbufnată de peste două rânduri de locuri, care citea *Sărbătoare de neuitat* al lui Hemingway – sigur nu era gorgona de la Fisc, aia care m-a pus pe jar în asemenea hal cu câțiva ani în urmă?

Într-un târziu, osiile vagoanelor au zdroncănit și trenul a pornit, adică mai mult s-a târât până la o altă gară de provincie, pe a cărei placă scorojită scria „Adlestrop". O voce răgușită rău ne-a anunțat: „Compania feroviară Centrallo regretă că este nevoită să vă informeze că, din cauza unei defecțiuni la sistemul de frânare, acest tren efectuează o oprire în această – strănut – stație de cale ferată.

Pasagerii sunt rugați să coboare pe peron și să… aștepte un alt tren." Pasagerii din jurul meu au gemut, au bombănit, au înjurat, au clătinat din cap. „Compania feroviară Centrallo vă cere scuze pentru orice – strănut – neajuns pe care acest lucru l-ar putea provoca și vă asigură că acționăm în vederea revenirii la serviciile de înaltă calitate cu care – strănut copios – v-am obișnuit. Dă-mi și mie un șervețel, John!"

Adevărul este că tot parcul rulant din țara asta se construiește la Hamburg sau pe-acolo pe undeva, iar inginerii germani, când testează garniturile de tren care urmează să ajungă în Marea Britanie, folosesc porțiuni întregi din nenorocitele noastre de linii ferate, pe care le importă, pentru că liniile ferate europene, păstrate într-o stare decentă, nu oferă condițiile de rulaj corespunzătoare. Zău așa, cine-o fi câștigat blestematul de război? Ar fi trebuit s-o iau pe Autostrada Nordului când m-am hotărât să fug de-alde frații Hoggins, cățărat pe catalige!

Mi-am croit drum cu coatele ca să intru în bufetul sordid al gării, mi-am luat o plăcintă cu gust de cremă de ghete și un ceai în care pluteau fărâme de dop de plută și-am tras cu urechea la ce vorbeau doi crescători de cai de Shetland. Deznădejdea te face să tânjești după vieți care nu ți-au fost scrise. Ce ți-a trebuit, T.C., să-ți dedici viața cărților? Prostule, prostule, prostule! Nici memoriile nu-s cine știe ce, dar toată porcăria aia de ficțiune! Eroul pornește la drum, în oraș vine un străin, cineva vrea ceva, obține acel ceva sau nu-l obține,

voințele se încleștează. „Admirați-mă, căci sunt o metaforă.”

Pe bâjbâite m-am dus apoi la Domni, unde mirosea tare a amoniac și de unde un glumeț șterpelise becul. Nici n-am apucat bine să-mi deschei fermoarul, c-am auzit o voce înălțându-se din beznă:

– Ei, domnu’, ’veți un foc ori ba?

După ce mi-am prins inima care voia să-mi sară din piept, m-am scotocit prin buzunare după brichetă. Flacăra mi-a scos la iveală un rastafarian[39] cu o aură de ambră, *à la* Holbein, la doar câteva palme de mine, care ținea strâns între buzele groase un trabuc.

– ’Ț’mesc, mi-a șoptit Vergilul meu negru, aplecându-și capul ca să aducă vârful țigării de foi la întâlnire cu flacăra.

– Ăăă… cu plăcere, sigur, am zis eu.

– Ei, și-ncotro, domnu’? a zis el cu nările lătărețe fremătând.

Eu mi-am verificat portofelul – dacă-l mai aveam, adică.

– La Hull… După care mi-am dat drumul la minciunele: Să-napoiez un roman. Unui bibliotecar de-acolo. Poet celebru. Lucrează la universitate. Îl am în tașcă. Se cheamă *Jumătăți de alte vieți.*

Trabucul rastafarianului mirosea a gunoi de grajd. Habar n-am ce le poate trece prin minte oamenilor ăstora. Nu-i vorbă, că nici n-am cunoscut vreodată pe vreunul. Nu sunt eu rasist, dar tot cred că ingredientele cerute de un amestec rasial au nevoie de mai multe generații ca să se amestece propriu-zis.

– Domnu’, mi-a spus jamaicanul, ce-ți trebuie matale – și mi-a întins trabucul, iar

eu m-am ferit – este să tragi dintr-ăsta.

I-am primit propunerea și am tras din mădularul lui de țigară de foi.

– Doamne, iartă-mă! Da' *ce-i* chestia asta? – la care tipul mi-a răspuns cu o voce ca de trombon, din fundul gâtului:

– Sigur e că nu crește-n Ținutul Marlboro.

Mie mi s-a umflat capul de multe sute de ori, ca în *Alice,* și mi s-a transformat într-o parcare supraetajată cu multe niveluri, în care-și aveau cartierul general o mie și unu de Citroënuri ca de butaforie.

– Păcatele mele, că bine zici! a glăsuit omul cunoscut odinioară sub numele de Timothy Cavendish.

Pe urmă nu mai știu ce-a fost, dar m-am trezit că eram tot în tren și mă-ntrebam cine-mi zidise compartimentul cu cărămizi pe care creștea mușchi. „Suntem gata să vă primim, domnule Cavendish", am auzit cum îmi spunea un caraghios cu chelie și ochelari. Nu era nimeni cu mine în compartiment, nici pe nicăieri altundeva, în afară de un măturător care-și făcea de lucru prin trenul gol, adunând gunoaiele într-un sac. Am coborât pe peron. Frigul și-a înfipt colții în ceafa mea dezgolită și m-a pipăit repede după orice bucățică de corp neacoperită. Mă-ntorsesem la King's Cross? Nu, eram la Gdansk, la bunul plac al stihiilor. Când mi-am dat seama că nu aveam nici geanta, nici umbrela, am intrat brusc în panică. Am urcat înapoi în tren și mi le-am recuperat din plasa de bagaje. Parcă mi se atrofiaseră mușchii cât dormisem. Pe peron a trecut

un cărucior de bagaje împins de un Modigliani în carne și oase. Unde *dracului* ajunsesem?

– Eșt' în Hull, băi! mi-a răspuns individul desprins din Modigliani.

Ce era asta, arabă? Mintea mi-a creionat următorul scenariu: un tren Eurostar oprise la Adlestrop, eu mă urcasem în el și dormisem tot drumul până la Istanbul-Terminus. Minte adlestropiată. Trebuia să găsesc undeva o inscripție în engleză neaoșă.

BINE AȚI VENIT LA HULL

Slavă cerului, aproape că ajunsesem la destinație. Când mai fusesem eu atât de departe în nord? Niciodată – ăsta era adevărul. Am tras o gură de aer înghețat, ca să-mi înghit nevoia bruscă de-a da la boboci – bravo, Tim, dă-o pe gât. Stomacul afectat creează imagini ale cauzelor răului, așa că mie mi-a trecut pe dinaintea ochilor trabucul jamaicanului. Gara era cufundată cu totul în beznă. Am cotit-o pe lângă un perete și am dat peste două ceasuri luminate, care atârnau pe peretele de deasupra ieșirii, dar, decât să ai două ceasuri care nu sunt de acord unul cu altul, mai bine să n-ai niciunul. Nici la poartă nu stătea nimeni de pază, ca să-mi controleze biletul care mă costase o sumă exorbitantă, drept care m-am simțit înșelat. În fața gării, un târâie-brâu își făcea veacul pe trotuar într-o parte, în altă parte era o vitrină în care pâlpâiau luminițe, iar muzica se auzea când mai tare, când mai încet de la o cârciumă de peste drum.

– Un bănuț, acolo? m-a întrebat – ba nu,

mi-a cerut –, ba nu, mi-a reproșat un amărât de câine de pe o pătură.

Nasul, sprâncenele și buzele stăpânului erau atât de ciuruite de tot felul de fiare, încât un electromagnet puternic i-ar fi făcut arșice mutra de la prima strigare. Oare cum trec oamenii ăștia de detectoarele de metale de prin aeroporturi?

– Ce, n-ai un bănuț, acolo?

M-am văzut pe mine însumi așa cum probabil că mă vedea el – un marțafoi bătrân și neajutorat, într-un oraș unde nu cunoștea pe nimeni, în toiul nopții. Câinele s-a ridicat în picioare, adulmecând neputința. Un înger păzitor nevăzut m-a luat de cot și m-a îndreptat spre șirul de taxiuri.

Cel în care m-am suit eu parcă nu mai termina de făcut același sens giratoriu. La radio se tânguia o voce pe o melodie lălăită, despre cum tot ce moare într-o bună zi revine la viață. (Doamne, apără și păzește! V-aduceți aminte de *Laba de maimuță*[40]?) Capul șoferului era mult, mult prea mare pentru lățimea umerilor, precis că suferea de boala aia zisă elefantism; abia când s-a întors către mine i-am văzut turbanul. Își lua clienții în derâdere:

– *Întotdeauna* mi se spune: „Pun pariu că de unde ești 'mneata nu-i atât de frig", la care eu întotdeauna zic: „Iete-aici greșești, nene. Se vede că n-ai fost niciodată la Manchester în februarie."

– Da' drumul spre Casa Aurora-l știi, sper, am zis eu și *sikh*[41]-ul de ocazie mi-a spus:

– Iete c-am și ajuns.

Aleea îngustă pe care ne aflam se termina cu o reședință impunătoare în stilul anilor 1900, despre care nu-mi dădeam seama cât de mare putea fi.

– Păi șperie cu totu'.

– Nu mi se pare așa-nfricoșătoare.

Șoferul s-a uitat la mine descumpănit și a repetat, mai rar:

– Pai-șpe li-re cu totul!

– A, da – da' numai că portofelul meu nu mai era nici în buzunarele pantalonilor, nici în cele de la haină. În buzunarul cămășii, nici atât. Din nou în buzunarele pantalonilor, tot nimic. Groaznicul adevăr mi-a izbit un pumn în față: fir-ar al dracului, am fost jefuit!

– Nu-mi place deloc aluzia asta, a zis șoferul. Taxiul meu este dotat de municipalitate cu aparat de taxare.

– Nu, nu m-ai înțeles. Mi s-a furat portofelul.

– Aha, acum înțeleg. Bun așa, înțelegea. Înțeleg foarte bine, chiar! Mânia unui întreg subcontinent colcăia în noapte. Socoteala ta-i cam așa: caraghiosu' ăsta cu cearșafu-n cap știe foarte bine cine-o să fie crezut.

– Pe naiba! am protestat eu. Uite, am aici monede, mărunțiș, da, am un buzunar întreg plin cu mărunțiș… poftim… da, slavă Domnului! Da, cred că-mi ajung…

– Și bacșișul?! a zis el după ce și-a numărat talerii.

– Ia-i pe toți – și i-am vărsat tot acel șrapnel în mâna cealaltă, după care m-am dat jos poticnindu-mă și am nimerit direct într-un șanț.

Din postura mea de pieton accidentat, am văzut cum taxiul s-a întors și-a băgat viteză și mi-am adus aminte, fără niciun chef, de cum fusesem jefuit la Greenwich. Nu era vorba de ceas, de vânătăi sau de sperietură – nu astea mă lezaseră atâta, cât faptul că eu, care odată pusesem la pământ și pe fugă un cvartet întreg de derbedei arabi la Aden, în ochii acelor fete eram un… bătrân și-atât, un bătrân care nu se comportase așa cum ar fi trebuit să se comporte un bătrân – să treacă mut, nevăzut și temător –, și asta fusese pentru ele o provocare.

Am urcat pe treptele care duceau la ușile impunătoare de sticlă. Zona recepției era luminată într-o culoare auriu-Graal. Am bătut și m-am trezit că-mi zâmbea o femeie care parc-ar fi fost distribuită în spectacolul muzical *Florence Nightingale.* M-am simțit ca și cum cineva ar fi scuturat o baghetă magică și mi-ar fi spus: „Cavendish, gata cu necazurile!"

Florence mi-a deschis și m-a poftit înăuntru.

– Bine ați venit la Casa Aurora, domnule Cavendish!

– A, vă mulțumesc! Vă mulțumesc. Ziua de astăzi a fost mai dezgustătoare decât pot eu să exprim în cuvinte.

– Cel mai important este c-ați ajuns cu bine – un înger întruchipat, nu altceva!

– Uitați, am o anumită stânjeneală de ordin bănesc despre care țin să v-anunț încă de pe-acum. Vedeți dumneavoastră, pe drum încoace…

– Singura dumneavoastră grijă, acum, este să dormiți bine peste noapte. Totul

este rezolvat. Dacă semnați aici, vă conduc imediat în camera dumneavoastră. E frumoasă și liniștită și dă spre grădină. O să vă placă negreșit.

Cu ochii umezi de gratitudine, am urmat-o către sanctuarul meu. Hotelul era modern, de-o curățenie imaculată, cu o lumină foarte blândă pe coridoarele adormite. Am recunoscut izuri din copilărie, dar n-am reușit să le identific. Parcă eram pe dealurile împădurite din Bedfordshire. Camera mea era simplă, cu așternuturi curate și apretate, cu prosoape călduțe.

– Vă descurcați de-acum, nu-i așa, domnule Cavendish?

– E minunat, draga mea.

– Atunci, vise plăcute.

Eram convins c-aveau să fie. Am făcut repede un duș, mi-am tras pe mine pijamaua și m-am spălat pe dinți. Patul era destul de tare, dar mă simțeam în el ca pe plajele din Tahiti. Familia de căpcăuni Hoggins rămăsese la răsărit de naiba-n praznic, eu eram liber ca pasărea cerului, iar Denny, dragul de Denholme, se ocupa de factură. Fratele la nevoie se cunoaște. Sirenele au început să-mi cânte din pernele de culoarea nalbei. De dimineață, viața mea urma s-o ia de la zero, de la zero, de la zero. De astă dată, aveam să le fac pe toate ca lumea.

Auziți – „de dimineață”!

Soarta se amuză plantând mine pe teritoriul acestor două vorbe. Când m-am trezit din somn, m-am trezit și că o femeie trecută bine de prima tinerețe, cu o

pieptănătură paj, îmi scotocea prin lucrurile personale ca un vânător de chilipiruri.

– Ce, *Doamne iartă-mă,* cauți în camera mea, hoață nenorocită și scârboasă? am horcăit, apoi am răcnit eu.

Femeia mi-a pus haina jos fără niciun semn de vinovăție.

– Pentru că ești nou, n-o să te pun să mesteci praf de săpun. Dar numai de data asta. Consideră-te avertizat. Nu accept limbaj grosier în Casa Aurora. Din partea nimănui. Și eu nu fac niciodată amenințări deșarte, domnule Cavendish. Niciodată!

O hoață care-și mustruluia victima pe motiv de limbaj ofensator!

– O să-ți vorbesc exact așa cum îmi vine la gură, hoață-mpuțită ce ești! Să mă pui tu pe mine să mestec praf de săpun? Să te văd că-ncerci măcar! Cheamă paza hotelului! Cheamă poliția! Tu le spui despre limbajul insultător, iar eu le spun despre intrare prin efracție și furt!

Femeia s-a apropiat de pat și m-a cârpit zdravăn de tot peste mutră.

Am rămas atât de șocat, încât am căzut înapoi pe spate, cu capul pe pernă.

– Am început-o cu stângul. Eu sunt doamna Noakes. Nu-i bine să mă ai ca dușman.

Ce fel de hotel dat naibii, sado-masochist, mai era și ăsta? Și nebuna asta intrase peste mine în cameră după ce-mi aflase numele din registrul hotelului?

– Fumatul este interzis aici. Va trebui să-ți confisc trabucurile-alea. Bricheta este o jucărie mult prea periculoasă pentru dumneata. Și astea, mă rog, astea ce sunt?

– și mi-a zăngănit legătura de chei pe sub nas.

– Chei. Nu știi ce sunt alea?

– Cheile merg sub cheie. I le dăm doamnei Judd să le pună bine, s-a-nțeles?

– Ba nu le dăm nimănui, zmeoaică nebună ce ești! M-ai *lovit!* M-ai *furat!* Ce blestemat de hotel angajează hoațe pe post de cameriste?

Arătarea și-a vârât prada într-o tășcălie de bandit.

– Mai avem și alte valori pe care trebuie să le punem bine?

– Pune toate lucrurile-alea înapoi! Acum! Că altfel, jur că nu mă las până nu ești dată afară!

– Din câte-nțeleg, răspunsul este *nu.* Micul dejun este la ora opt *fix.* Astăzi avem ouă fierte cu crutoane. Cine-ntârzie nu mai capătă nimic.

M-am îmbrăcat în clipa-n care am văzut-o plecată și m-am uitat după telefon. Nu era pe nicăieri. După ce m-am spălat una-două – baia mea fusese proiectată pentru handicapați, era toată numai muchii rotunjite și bare de susținere –, am coborât în grabă la recepție, hotărât să cer satisfacție imediat. Mă pricopsisem cu un șchiopătat, dar nu mai știam de unde. M-am rătăcit. O muzică barocă se rostogolea pe coridoarele identice și mărginite de șiruri de scaune. Un gnom cu mutră de lepros m-a apucat de încheietura mâinii și mi-a arătat un borcan de unt de alune.

– Dacă vrei să iei ăsta cu tine-acasă, mai bine să-ți spun de ce nu-l iau *eu.*

– Mă confunzi, i-am spus pocitaniei, mi-am smuls mâna dintr-a lui și am traversat

o sală de mese, în care clienții stăteau așezați pe scaune înșiruite și niște ospătărițe le aduceau boluri cu mâncare de la bucătărie.

Dar ce era, oare, atât de curios?

Cei mai tineri dintre clienți trecuseră bine de șaptezeci de ani. Cei mai vârstnici aveau de la trei sute în sus. Ce era asta, săptămâna de după Potop?

Am priceput. Voi, dragii mei cititori, probabil că v-ați prins deja de câteva pagini. Casa Aurora era un cămin pentru vârstnici.

Naiba să-l ia pe frate-meu! Asta înțelegea el prin glumă?

Doamna Judd și zâmbetul ei onctuos erau prezenți la recepție.

– Bună ziua, domnule Cavendish. Vă simțiți super în dimineața asta?

– Da. Nu. O neînțelegere absurdă – asta s-a-ntâmplat.

– Chiar așa?

– Chiar așa și mai mult decât atât. M-am cazat aici aseară, la Casa Aurora, crezând că este un *hotel.* Vedeți dumneavoastră, fratele meu mi-a făcut rezervarea. Dar… Mă rog, așa înțelege el să-mi facă o farsă. Mie, unul, nu mi se pare câtuși de puțin distractivă. Stratagema lui mizerabilă a „funcționat” numai fiindcă un rastafarian mi-a dat să trag un fum din trabucul lui sinistru la Adlestrop, da, și-au mai fost și nenorocitele de gemene din aceeași celulă-susă care mi-au vândut biletele cu care-am ajuns pân-aici – ele m-au dat gata în așa hal. Dar ascultați ce vă spun, c-aveți o problemă serioasă chiar aici, în ograda dumneavoastră – o scârbă pe nume Noakes

se vântură pe-aici dându-se drept cameristă. Probabil că-i atinsă de Alzheimer, dar altfel, mamă, are-o palmă de nici n-ai zice! Și mi-a furat cheile! Acuma, la nu știu ce bar erotic din Phuket, le-aș plăti greutatea lor în aur, dar aici, la un azil de babalâci din Hull? Dacă eu aș fi vreun inspector, ceva, să știți că v-aș închide afacerea!

Zâmbetul doamnei Judd se făcuse acid de baterie.

– Îmi vreau cheile de la casă, m-a făcut să-i spun. În clipa asta.

– De-acum, domnule Cavendish, casa dumneavoastră este aceasta, Casa Aurora. Semnătura pe care ne-ați dat-o ne împuternicește să vă obligăm la supunere. Și, dac-aș fi în locul dumneavoastră, m-aș dezvăța de obiceiul de-a o face pe sora mea în toate felurile.

– Supunere? Semnătură? *Soră?*

– Documentul de custodie pe care l-ați semnat azi-noapte. Actele dumneavoastră de rezidență.

– Nu, nu, nu! Acela era un registru de hotel! Dar nu contează, discuția este prea academică. Plec de-aici îndată după micul dejun. Ba chiar înainte de micul dejun – am văzut eu ce spălătură de vase era! Mamă, Doamne, ce mai povestea naibii de spus la cinele cu prietenii! L-am mai strâns o dată de gât pe frate-meu! Apropo de asta, factura să i-o trimiteți lui. Atâta că trebuie să insist să-mi înapoiați imediat cheile. Da, și să faceți bine să-mi chemați un taxi!

– Majoritatea oaspeților noștri își pierd curajul în primele dimineți.

– Eu mi-am pierdut cheile, nu curajul, și

văd că nu reușesc să mă fac înțeles. Dacă nu-mi…

– Domnule Cavendish, n-ar fi mai bine să vă mâncați micul dejun și să…

– Cheile!

– Avem permisiunea dumneavoastră, în scris, de a vă păstra bunurile de valoare în seiful din oficiu.

– Atunci, vreau să vorbesc cu cine e șef aici.

– Aceea este sora mea, Sora Noakes.

– Noakes? Directoare?

– Sora Noakes.

– Atunci, mă văd nevoit să intervin la comitetul de acționari sau la proprietar.

– Toți aceștia sunt eu.

– Uitați ce este… Eram ca Guliver în Lilliput. Ce faceți aici este o încălcare a… nenorocitei de Legi Antiprivare de Libertate – sau cum i-o mai fi spunând!

– Iar dumneavoastră veți descoperi că nu vă sunt de niciun folos crizele de nervi la Casa Aurora.

– Telefonul, vă rog. Vreau să sun la poliție.

– Rezidenților nu li se permite să…

– Eu nu sunt niciun rezident! Și, fiindcă refuzați să-mi restituiți cheile, o să mă-ntorc ceva mai târziu, tot în dimineața asta, cu un om al legii care-o să fie al dracului de scos din sărite! Și am dat un brânci în ușa de la intrare, dar ea mi l-a dat înapoi și mai zdravăn. A naibii încuietoare de siguranță! Am încercat ușa ieșirii de incendiu, de partea cealaltă a holului. Încuiată. Cu toate protestele doamnei Judd, am spart cu ciocănelul geamul de la maneta de siguranță, ușa s-a deschis și am

redevenit un om liber. Al naibii, frigul de-afară parcă m-ar fi luat la palme cu o lopată de fier! Atunci am înțeles de ce nordicii își lasă bărbi, își vopsesc fața cu glast și-și ung trupurile cu seu de balenă. Am pornit-o în pas alert pe aleea care cobora într-o curbă largă, printre rododendroni ciuruiți de viermi, ținându-mi cu greu în frâu pornirea de-a o lua la fugă. N-am mai fugit de pe la mijlocul anilor șaptezeci. Ajunsesem în dreptul unei drăcovenii dintr-alea de tuns iarba, când a ieșit parcă din pământ, din piatră seacă, un zdrahon pletos în uniformă de îngrijitor, un fel de Omul Cavernelor. Tocmai scotea rămășițele pământești ale unui arici dintre lamele mașinăriei și avea mâinile pline de sânge.

– Plecăm undeva?

– Să fii sigur că da! Spre tărâmul celor vii! – și am trecut mai departe.

Frunzele se transformau în sol pe unde călcam. Așa se face că, până la urmă, copacii ajung să se hrănească din ei înșiși. Am rămas dezorientat când am văzut că aleea făcea o curbă mare și se întorcea la ieșirea de serviciu a sălii de mese. O luasem greșit. Morții vii din Casa Aurora mă urmăreau cu privirile de după peretele de sticlă. „Soylent Green pentru oameni!”[{42}] Le-am maimuțărit privirile goale. „Soylent Green este făcut din oameni!” Păreau mirați – vai! Se pare că eram ultimul rămas din tot tribul. Unul dintre scofâlciți a bătut în geam și mi-a făcut semn cu degetul, în spatele meu. M-am întors și m-am trezit săltat pe umăr de căpcăun, ca un sac. La fiecare pas al lui, eu

mă sufocam. Și *duhnea* a îngrășământ!

– Am treburi mai importante de făcut decât să…

– Păi, atunci, du-te și fă-ți treburile!

M-am străduit în zadar să-l strâng de gât cu brațul – am impresia că nici n-a băgat de seamă. Așa încât am recurs la talentele mele superioare în materie de limbaj, pentru a-l descuraja pe agresor:

– Căcat spurcat de limbist curist ce ești! Asta-i agresiune! Privare ilegală de libertate!

El m-a strâns și mai zdravăn în brațe, ca ursul, ca să mă facă să tac, iar eu mă tem că l-am mușcat de ureche. O eroare strategică. Dintr-o singură zvâcnire puternică, mi-a tras pantalonii jos de pe talie – ce-avea de gând, să mă pună la proțap? Asta nu, dar mi-a făcut ceva și mai neplăcut. M-a culcat cu fundul în sus peste mașina lui de tuns iarba și, cu o mână, m-a ținut în poziția aia, în timp ce cu cealaltă mă ciomăgea cu un baston de bambus. Ce șfichiuieli dureroase mi s-au plimbat de-a lungul țurloaielor descărnate – o dată, de două ori și-nc-o dată, și-nc-o dată, și-nc-o dată!

Isuse Cristoase, ce durere!

Am urlat, pe urmă am plâns, pe urmă m-am milogit de el să înceteze. Pac! Pac! Pac! Până la urmă, Sora Noakes i-a spus uriașului să-mi dea drumul. Bucile mele se făcuseră ca două înțepături gigantice de viespe! Vocea femeii mi-a șuierat la ureche:

– Cu lumea de-afară nu mai ai nicio treabă. De-acum încolo, aici ai să-ți duci viața, la Casa Aurora. Ai conștientizat cât de cât realitatea asta? Sau e cazul să-l pun pe domnul Withers să-și reia explicația?

„Spune-i să se ducă dracului”, mi-a dat brânci spiritul meu. „Că, dacă nu, mai târziu o să-ți pară rău.”

„Spune-i ce vrea s-audă”, mi-a zbierat sistemul nervos. „Că, dacă nu, o să-ți fie rău chiar *acum*.”

Spiritul mi-era dârz, dar carnea – slabă.

Am fost trimis în camera mea fără să mai primesc micul dejun. Am început să-mi fac planuri de răzbunare, de acțiune în justiție, de tortură. Mi-am inspectat celula. Ușa – fără broască, încuiată pe dinafară. Fereastra se deschidea numai două palme. Cearșafurile – zdravene, făcute din fibră groasă de cânepă, cu mușama de plastic dedesubt. Fotoliul – cu husă lavabilă. Mocheta se putea șterge cu cârpa. Tapetul – tot așa, „ușor lavabil”. În continuare, baia: săpun, șampon, prosop, mănușă – fără fereastră. Tablou cu o căsuță sub care scria: „O casă se face cu mâna, dar un cămin se face cu sufletul.” Perspectivele de evadare – puteai să te pișii pe ele.

Chiar și așa, eram convins că sechestrarea mea nu avea cum să dureze până mai târziu de prânz. Nu se putea să nu se ivească măcar una dintre mai multe posibile scăpări. Conducerea să-și dea seama de greșeală, să-și ceară mii de scuze, s-o dea afară pe Noakes Nesimțita și să mă implore să accept o compensație bănească. Sau Denholme să afle că farsa lui a ieșit prost și să ceară de urgență punerea mea în libertate. Sau contabilitatea să constate că factura mea n-o plătea nimeni, de fapt, și să mă evacueze. Sau doamna Latham să mă dea dispărut, dispariția mea să devină

subiectul unui episod din *Crimă sub reflector în Regatul Unit,* iar poliția să-mi dea de urmă.

Pe la ora unsprezece, ușa mi-a fost descuiată. M-am pregătit sufletește să resping orice scuză și să sar la beregata cuiva. O femeie odinioară impunătoare a intrat legănându-se. Șaptezeci de ani, optzeci, optzeci și cinci – parcă mai știi, când oamenii ajung la asemenea vârste? În urma ei venea un ogar cenușiu slăbănog, îmbrăcat cu o jachetă.

– Bună dimineața, mi-a spus femeia.

M-am ridicat în picioare, dar nu mi-am poftit vizitatorii să șadă.

– Pentru mine nu este.

– Numele meu este Gwendolin Bendincks.

– N-am nicio vină.

Cu un aer mirat, s-a așezat pe fotoliu.

– Iar acesta – și mi-a făcut semn spre ogarul cenușiu – este Gordon Warlock-Williams. De ce nu stați jos? Noi conducem Comitetul Rezidenților.

– Mă bucur foarte mult să aflu, dar cum eu nu sunt…

– Aveam de gând să mă prezint încă de la micul dejun, dar neplăcerile de azi-dimineață s-au petrecut până s-apucăm să vă luăm sub aripa noastră.

– Toate-s rase, tunse și frezate de-acum, Cavendish, s-a băgat în vorbă Gordon Warlock-Williams. Nimeni n-o să mai scoată o vorbă despre ce-a fost, bătrâne, poți să fii liniștit.

Galez, da – nu putea fi decât galez.

Doamna Bendincks s-a aplecat în față.

– Dar înțelegeți un lucru, domnule

Cavendish: cine tulbură apele nu e binevenit aici.

– Atunci, alungați-mă! Chiar vă rog!

– Casa Aurora nu alungă pe nimeni, a zis Preasfinția Sa bovină. Dar vi se va da medicația potrivită, dacă veți avea un comportament care să necesite așa ceva, și asta pentru protecția dumneavoastră.

Înfricoșător, nu? Văzusem *Zbor deasupra unui cuib de cuci* în compania unei poetese de o extraordinară lipsă de talent, altminteri bogată și, pe deasupra, văduvă, ale cărei opere complete, intitulate *Versuri sălbatice și capricioase,* le redactam la momentul respectiv, dar care, vai, se dovedise a fi mult mai puțin văduvă decât păruse la prima vedere.

– Uitați ce se-ntâmplă, sunteți o femeie rezonabilă, nu mă-ndoiesc. (Contradicția în termeni a trecut neobservată.) Drept care, vă rog s-ascultați cu atenție ce vă spun: eu *n-am ce căuta* aici. M-am cazat la Casa Aurora crezând că ajunsesem la un hotel.

– A, dar vă-nțelegem prea bine, domnule Cavendish! a încuviințat din cap Gwendolin Bendincks.

– Ba nu, nu mă-nțelegeți!

– Fiecare dintre noi trece la început pe la Clubul Morocănoșilor, dar în curând veți reveni la sentimente mai bune – când vă veți da seama că cei dragi de-acasă au acționat spre binele dumneavoastră.

– Toți „cei dragi” ai mei sunt ori morți, ori duși cu pluta, ori la BBC, cu excepția deșteptului de frate-meu!

Înțelegeți, dragi cititori, nu-i așa? Eram un biet om prins într-un azil de groază

dintr-un film de doi bani. Cu cât răcneam și mă-nfuriam, cu-atâta demonstram cu probe din ce în ce mai convingătoare că mă aflam exact unde-mi era locul.

– Hotel mai bun ca *ăsta* nu mai găsești, bătrâne! mi-a spus Gordon Warlock-Williams – și ce dinți de culoarea biscuiților avea! Dac-ar fi fost cal, nici c-ai fi putut să-l plasezi altcuiva. Hotel de cinci stele, să știi de la mine! Mesele ți le fac alții, rufăria ți se spală. Ți se oferă activități, de la croșetă până la crochetă. Nu-ți mai bați capul cu facturi, nu te mai bat la cap tot felul de tinerei care-ți iau motorul să se fâțâie cu el. Nicăieri nu-i mai bine decât la Casa Aurora. Pune mâna și respectă regulile și n-o mai tot freca la icre pe Sora Noakes, că nu este o femeie crudă.

– „Puterea nelimitată ajunsă în mâinile unor oameni limitați conduce *întotdeauna* la cruzime." Warlock-Williams m-a privit de parcă i-aș fi vorbit chinezește. Soljenițân, am adăugat.

– Marjorie și cu mine am mers întotdeauna la Betwysy-Coed{43} și ne-a plăcut. Dar ascultă ce-ți spun: și eu m-am simțit la fel în prima săptămână. Dac-am scos o vorbă cu careva de pe-aici? Spuneți și dumneavoastră, doamnă Bendincks, nu-i așa că eram o acriturâ și jumătate?

– O acriturâ clasa una, domnule Warlock-Williams!

– Da' acum sunt fericit ca porcu' când se dă de-a dura prin trifoi, ă?

Doamna Bendincks a zâmbit ca de-o imagine oripilantă.

– Am venit să v-ajutăm să vă revizuiți comportamentul. Am înțeles c-ați lucrat în

domeniul editorial. Din păcate – și și-a tras o palmă peste cap –, doamna Birkin nu mai este la fel de aptă să redacteze minutele de la ședințele Comitetului Rezidenților cum era odinioară. Așa încât, iată o minunată ocazie pentru *dumneavoastră* să profitați și să vă *integrați* în colectiv!

– *Încă* mai lucrez în domeniul editorial! Vi se pare *c-arăt* ca și cum ar trebui să mă aflu aici? – la care amândoi au tăcut într-un mod intolerabil. Haideți, ieșiți afară!

– Sunt dezamăgită – și s-a uitat către peluza acoperită de frunze găurite de nenumărați viermi. De-acum, domnule Cavendish, lumea dumneavoastră este Casa Aurora – adică eu aveam un dop de plută în loc de cap, iar Gwendolin Bendincks era tirbușonul. Ei bine, da, vă aflați într-un cămin pentru vârstnici. A sosit și ziua aceasta. Șederea dumneavoastră aici poate fi plăcută sau dezagreabilă. Dar este o ședere permanentă. Gândiți-vă bine, domnule Cavendish.

Apoi a ciocănit la ușă. Forțe nevăzute i-au lăsat pe torționarii mei să iasă, dar mie mi-au trântit ușa în nas.

Am remarcat după aceea că, pe toată durata discuției, avusesem prohabul desfăcut larg.

Ai grijă deci, Cavendish cel Tânăr, la ce ți-a pus deoparte viitorul. Tu nu vei dori să devii membru al tribului bătrânilor, dar el te va îngloba oricum. Prezentul tău nu va ține pasul cu cel al lumii. Alunecarea timpului îți va face pielea să atârne, scheletul să ți se încovoaie, părul și

memoria să ți se subțieze, îți va face pielea opacă, în așa fel încât aproape ți se vor ghici prin ea zvâcniturile organelor interne și venele albastre ca mucegaiul din brânză. Nu te vei mai aventura pe-afară decât ziua-n amiaza mare și vei prefera să stai în casă la sfârșit de săptămână și-n vacanțele școlare. Și limbajul te va lăsa undeva în urmă, trădându-ți afilierile tribale ori de câte ori vei deschide gura să vorbești. Pe scările rulante, pe străzile principale, pe culoarele magazinelor universale, peste tot și fără încetare, cei vii te vor depăși. Femeile elegante nu te vor vedea. Nici supraveghetorii din magazine nu te vor vedea. Nici agenții de vânzări nu te vor vedea, poate doar cei care vând cadre de urcat scările și polițe de asigurare false. Numai bebelușii, pisicile și dependenții de droguri îți vor conștientiza prezența. Așa încât, nu-ți irosi zilele. Mai curând chiar decât te temi tu, te vei trezi stând în fața unei oglinzi într-un azil de bătrâni, te vei uita la trupul tău și-ți vei spune: uite, E.T. încuiat într-un amărât de dulap de bucătărie, pentru vreo două săptămâni.

Un automat uman asexuat mi-a adus prânzul pe o tavă. Nu vreau să jignesc pe nimeni, dar zău dac-am putut să-mi dau seama cu ce-aveam de-a face: cu un el care arăta ca o ea sau cu o ea care arăta ca un el. Avea o mustăcioară subțire, dar și niște sâni minusculi. M-am gândit să-i trag una în moalele capului și să mă reped spre libertate precum Steve McQueen, dar nu aveam nicio armă, în afară de o bucată de săpun, și nici ceva cu care să-l fi legat, în

afară de cureaua de la pantaloni.

Prânzul a constat într-o ciozvârtă de miel gata răcită. Cartofii erau ca niște grenade cu amidon. Morcovii din conservă erau dezgustători, pentru că așa le stă în fire.

– Ascultă, l-am implorat pe automatul uman, măcar adu-mi niște muștar de Dijon! N-a dat niciun semn c-ar fi înțeles ce-i spuneam. Cu grăunțe sau normal. Nu sunt pretențios. S-a întors să plece. Am strigat: Stai! Vor-bești en-gle-zeș-te?

Dus a fost. Mâncarea s-a uitat la mine cu insistență.

Strategia mea fusese una greșită de la bun început. Încercasem să scap de toată absurditatea vociferând – dar omul instituționalizat nu poate face așa ceva. Stăpânii de sclavi insistă să-l vadă pe rebelul refractar cum se despoaie în fața celorlalți. În toată literatura de carceră pe care am citit-o, de la *Arhipelagul Gulag,* trecând prin *Leagănul răului*[{44}] și până la *Mama de bătaie,* drepturile se negociază la sânge și se acumulează cu viclenie. Rezistența din partea prizonierului nu face decât să justifice, în mintea torționarilor, încarcerarea sa din ce în ce mai dură.

Am declarat deschis sezonul subterfugiilor. Aveam să-mi notez totul în detaliu, pentru compensațiile bănești pe care le-aș fi primit în cele din urmă. Aveam să mă port curtenitor cu Individa Noakes. Dar, în timp ce adunam boabele de mazăre cu furculița de plastic, în țeastă mi-a explodat un șir întreg de artificii și lumea veche a luat brusc sfârșit.

Omelnicul lui Sonmi-451

– Îți mulțumesc, în numele ministerului meu, c-ai fost de acord cu acest interviu final. Te rog să nu uiți că nu e vorba de un interogatoriu, și nici de un proces. Versiunea ta în privința adevărului e singura care contează.

– Adevărul e ceva singular. „Versiunile" lui sunt neadevăruri.

– Bun… În mod obișnuit încep prin a le cere prizonierilor să-și readucă în memorie cele mai vechi amintiri, pentru a le asigura un context istoricilor corpocratici din viitor.

– Fabricații nu posedă amintiri vechi, Arhiviste. La „Tata Song", oricare ciclu de douăzeci și patru de ore se confundă în orice moment cu oricare altul.

– Ce-ar fi, atunci, să-mi descrii un asemenea „ciclu"?

– Cum dorești. Servanții sunt treziți la ora patru treizeci, cu ajutorul stimulinului introdus în fluxul de aer, apoi prin iluminarea dormitoriului în culoarea galben-zi. După ce trecem timp de un minut prin igienizator și aburitor, îmbrăcăm uniforme noi și ne îndreptăm în șir către dejunariu. Veghetorul nostru și Asistenții lui ne adună în jurul soclului Tatii pentru Matinale, recităm cele Șase Catehisme, după care-și face apariția iubitul nostru Emblem și-și ține Predica. La ora cinci, ne luăm fiecare locul în spatele consolelor din jurul Butucului și ne pregătim pentru momentul în care ascensorul aduce primii consumatori din

ziua respectivă. În următoarele nouăsprezece ore, întâmpinăm clienții, transmitem comenzile, tăvuim mâncarea, desfacem băuturile, suplimentăm condimentele, ștergem mesele și pubeluim gunoiul. După ce ne autocurățăm, urmează Vecernia, apoi ne retragem în dormitoriu și îmbibăm câte o Siropodoză. Aceasta e matrița fiecărei zile invariabile.

– Pauze nu aveți?

– Numai pursângii au dreptul la „pauze", Arhiviste. Pentru noi, fabricații, „pauzele" ar constitui furturi de timp. Până la stingere, care are loc la ora zero, fiecare minut trebuie să fie dedicat slujirii și îmbogățirii Tatei Song.

– Dar servanții – mă refer la servanții neelevați – nu se întreabă cum e viața în afara domului vostru? Sau credeați cumva că dejunariul în care lucrați e întregul cosmos?

– A, nu, inteligența noastră nu e totuși atât de brută, încât nici să nu putem *concepe* un afară. Nu uita că Tata Song ne arată, la Matinale, imagini din X-ultare și din Hawaii și că ReV rulează întruna imagini ale unui cosmos aflat dincolo de servitoriul nostru. Mai mult decât atât: știm că nu numai clienții, dar și mâncarea pe care le-o servim provin dintr-un loc aflat în altă parte decât domul nostru. Dar e adevărat că foarte rar ne punem întrebări despre viața de la suprafață. Și încă un lucru: Siropodoza conține amnezice menite să ne lichideze curiozitatea.

– Dar nu aveți un sentiment al timpului?

Al viitorului?

– Tata Song îi anunță pe clienți de trecerea orelor, așa că da, eram și eu întotdeauna oarecum conștientă de ce moment al zilei era. De asemenea, eram cu toții conștienți de trecerea anilor, fiindcă ni se atașau la guler stele anuale cu ocazia Predicii Stelei de la Matinalele de Anul Nou. Aveam însă un singur viitor pe termen lung: X-ultarea.

– Poți să-mi descrii această ceremonie anuală zisă „Predica Stelei”?

– După Matinalele din Ziua Întâi, Veghetorul Rhee prindea câte o stea la gulerul fiecărui servant. După care, ascensorul le ducea cu el pe surorile Dodecastelare – norocoasele –, care urmau să fie transferate pe Arca Tatei Song. Pentru cei x-ternalizați, era o situație memorabilă; pentru cei rămași, de acută invidie. Mai târziu le vedeam în 3-D pe toate acele Sonmii, Yoone, Ma-Leu-Dale și Hwa-Soone zâmbitoare cum se îmbarcau spre Hawaii, cum soseau la X-ultare și, în cele din urmă, cum erau transformate în consumatori cu Suflet-Inele. Fostele noastre surori proslăveau toate bunătățile Tatei Song și ne îndemnau să-i răsplătim Investiția prin vrednicie. Noi ne minunam de buticele lor, de comercialele lor, de dejunariile lor; de marea ca de jad, de cerul roz la culoare, de florile sălbatice; de dantelării, de cabane, de fluturi – deși nu aveam nume pentru toate aceste minuni.

– Aș vrea să te întreb despre trădătoarea Yoona-939.

– Am cunoscut-o pe Yoona-939 mai bine decât pe oricare alt fabricat. Unii pursângi sunt mai bine informați decât mine despre evoluția ei neurochimică, dar acești alți indivizi vor fi menționați eventual mai târziu. Când am fost eu adusă la viață la „Tata Song", Veghetorul Rhee m-a repartizat la consola Yoonei-939. Așa considera el: că era esteticește plăcut să alterneze tulpino-tipurile de jur împrejurul Butucului. În anul acela, Yoona-939 era Decastelară. Părea distantă și prost dispusă, așa că mi-a părut rău că nu mă repartizase în parteneriat cu altă Sonmi. Și totuși, până la prima mea Ziua a zecea, am înțeles că distanța pe care o păstra era de fapt vigilență. Proasta ei dispoziție ascundea o subtilă demnitate. Ea era cea care descifra comenzile consumatorilor ebrietați și cea care m-a prevenit în legătură cu inspecțiile nervoase ale Veghetorului Rhee. Într-o măsură deloc neglijabilă, datorită Yoonei-939 am reușit să supraviețuiesc atâta timp.

– „Subtila demnitate" de care vorbești să fi fost oare consecința elevării ei?

– Notițele cercetărilor întreprinse de postabsolventul Boom-Sook erau atât de răzlețe, încât nu pot spune cu x-actitate când a avut loc elevarea Yoonei-939. Totuși, părerea mea e că elevarea nu face decât să elibereze ceea ce reprimă Siropul, inclusiv x-primarea unei personalități înnăscute pe care toți fabricații o posedă.

– Concepția cea mai răspândită e că

fabricații nu au personalități.

– E o eroare conceptuală propagată pentru împăcarea pursângilor.

– „Împăcare "? Ce înțelegi prin asta?

– Abrutizarea individului vă tulbură conștiințele, Arhiviste, dar abrutizarea unei clone nu e cu nimic mai tulburătoare etic decât posesia ultimului model de ford cu șase roți. Fiindcă nu puteți voi să observați diferențele dintre noi, credeți că ele nici nu x-istă. Dar fii fără grijă: chiar și fabricații proveniți din aceeași tulpină, cultivați în aceeași pântecuvă, sunt la fel de singulari ca și fulgii de zăpadă.

– În cazul acesta, mi-am notat corecția. Când ai observat pentru prima oară deviațiile numitei Yoona-939 – sau poate c-ar trebui să spun „singularitățile"?

– Ei, la întrebările care încep cu „când" e dificil de răspuns într-o lume fără calendare și fără ferestre adevărate, aflată la douăsprezece paliere sub pământ. Cam prin luna a șasea a primului meu an, cam atunci am devenit conștientă de vorbirea neregulată a Yoonei-939.

– Neregulată?

– Întâi, că vorbea prea mult: în momentele mai relaxate la consola noastră, în timp ce curățăm igienizatoarele consumatorilor, chiar și când îmbibam Siropodoza în dormitoriu. Ne distra – chiar și pe Ma-Leu-Dalele rigide. Al doilea, că vorbirea Yoonei devenea tot mai complexă cu trecerea anului. La Orientare învățăm lexiconul de care avem nevoie în munca

noastră, iar Siropul obliterează x-cesul de cuvinte pe care le dobândim ulterior. Așa deci, în urechile noastre, propozițiile Yoonei erau niște înșiruiri de zgomote lipsite de orice sens. Într-un cuvânt, vorbea ca un pursânge. Al treilea, că Yoonei îi făcea plăcere umorul: fredona Psalmul Tatei în variațiuni absurde; în dormitoriul nostru, când Asistenții nu erau de față, ea maimuțărea obiceiurile pursângilor, de x-emplu: căscatul, strănutatul, râgâitul. Umorul e germenele sciziunii – *Djuche*-iștii[{45}] ar face bine să se teamă de el.

– Din x-perienţa mea, fabricaţii întâmpină dificultăţi când trebuie să formuleze o propoziţie originală de cinci cuvinte. Cum a putut Yoona-939 – sau chiar şi tu, la urma urmei – să capete o dexteritate verbală într-o lume atât de ermetică, fie şi cu un CoefIntel ridicat?

– Un fabricat în curs de elevare absoarbe limbajul cu sete, în ciuda amnezicelor. În timpul elevării mele, am fost adeseori șocată să aud cum își luau zborul din gura mea cuvinte noi, culese de la consumatori, de la Veghetorul Rhee, de la ReV, de la Tata Song însuși. Un dejunariu nu e o lume ermetică: orice temniță are temniceri și pereți. Temnicerii sunt ducturi, pereții sunt conducte.

– O întrebare mai curând metafizică… Erai fericită pe vremurile acelea?

– Înainte de elevare, mă întrebi? Dacă prin *fericire* înțelegi lipsa oricărei adversități, atunci eu și toți ceilalți fabricați suntem cea mai fericită castă din

toată Corpocrația, după cum pretind genomicienii. În schimb, dacă *fericirea* înseamnă înfrângerea unei adversități sau x-primarea unui scop în viață, sau x-ercitarea voinței de putere, atunci dintre toți sclavii din Nea So Copros, noi suntem cu siguranță cei mai nenorociți. Am îndurat munca silnică, dar nu mi-a plăcut, la fel cum nici ție nu-ți place.

– *Cum poți să spui* sclavi*? Până și consumatorii-copii știu că însuși termenul* sclav *a fost abolit pe întregul teritoriu a ceea ce e astăzi Nea So Copros!*

– Corpocrația e construită pe sclavie, indiferent dacă termenul în sine e sancționat sau nu. Și nu vreau să te simți insultat, Arhiviste, dar naivitatea ta e autentică sau indusă de chimirouă? Adică nu înțeleg. De ce a fost atribuit cazul meu unui corpocrat după toate aparențele ne-x-perimentat?

– Nu mă simt insultat, Sonmi. Sunt un x-pedient și da, sunt un x-pedient nechimirourat – n-am împlinit încă treizeci de ani. Șefii de la Ministerul Unanimității au insistat că tu, ca eretică, nu ai nimic de oferit arhivelor corpocrației în afară de răzvrătire și blasfemie. Genomicienii însă, pentru care probabil știi că ești o Sfântă Graală, au făcut presiuni asupra Djuche-*iștilor să impună Regula 54.iii – dreptul la arhivism împotriva voinței celor de la Unanimitate, dar nu la arhiviștii cu vechime s-au gândit după ce-au urmărit procesul tău, pentru că li s-a părut că ești un caz mult prea periculos ca să-și rișteie reputațiile – și pensiile – pentru tine.*

Acuma, fapt e că eu sunt numai nivelul opt în ministerul meu nebăgat în seamă de nimeni, dar, când am depus cerere ca să realizez acest omelnic al mărturiei tale, mi-a fost aprobată până să apuc eu să-mi vin în fire. Toți prietenii mi-au spus că sunt nebun.

– Adică-ți joci cariera pe cartea acestei intervievări?

– … Acesta e adevărul în chestiunea de față, da.

– Francheța ta e revigorantă după atâta duplicitate.

– Un arhivist duplicitar nu le-ar fi de mare folos istoricilor viitorului, în opinia mea. Poți să-mi spui ceva mai multe despre Veghetorul Rhee? Jurnalul ținut de el a cântărit greu împotriva ta la proces. Ce fel de Veghetor era?

– Bietul Rhee Veghetorul era un corpoindivid până în măduva oaselor, numai că depășise de mult vârsta la care Veghetorii sunt promovați în posturi de putere. La fel ca mulți dintre pursângii acestei corpocrații muribunde, și el se crampona de convingerea că munca susținută și un dosar fără cusur sunt suficiente pentru atingerea unui statut, drept care și-a sacrificat multe nopți în biroul dejunariului ca să impresioneze corpoierarhia. Trăgând linie și adunând: un zbir pentru fabricații lui, un sicofant pentru sus-puși și un domn față de cornoranți.

– Cum ai spus, „cornoranți”?

– Da. Veghetorul Rhee nu poate fi înțeles

decât în context, alături de nevasta lui. Doamna Rhee și-a vândut cota de nașteri care-i revenea chiar de la începutul căsniciei lor, a făcut niște investiții bine gândite și l-a folosit pe soțul ei ca pe un uger de dolari. Dacă era adevărat ce bârfeau Asistenții, ea cheltuia cea mai mare parte din salariul lui de Veghetor pe modelaj facial. Sigur că, la cei șaptezeci și ceva de ani pe care-i avea, putea foarte bine să treacă drept având treizeci. Doamna Rhee vizita dejunariul din când în când, ca să-i cunoască pe noii Asistenți bărbați, insinuau aceleași bârfe. Oricine respingea avansurile ei se putea aștepta să fie transferat în fundul Manciuriei. Dar de ce nu și-a folosit niciodată corpoinfluența despre care se vorbea ca să-i împingă de la spate cariera Veghetorului Rhee – iată un mister pe care, după toate aparențele, nu voi mai apuca să-l văd rezolvat.

– Yoona-939, cu notorietatea ei, constituia probabil o severă amenințare la dosarul „fără cusur" al Veghetorului, nu crezi?

– Cu siguranță. Un servant dintr-un dejunariu care se comportă ca un pursânge atrage necazuri; necazurile atrag blamul; blamul necesită un țap ispășitor. Când a observat deviațiile de la Catehisme ale Yoonei, Veghetorul Rhee a ocolit destelarizarea și a solicitat un corpodoctor care s-o x-amineze în vederea Reorientării. Această eroare tactică x-plică de ce Veghetorul a avut parte de-o carieră lipsită de strălucire. Yoona-939 se comporta după cum fusese conceput genomul ei, așa încât

medicul convocat i-a emis certificat de bună purtare. În consecință, Veghetorul Rhee s-a dovedit incapabil s-o disciplineze pe Yoona fără să-și atragă criticile unui corpodoctor de rang înalt.

– Când a avut loc prima tentativă a numitei Yoona-939 să te compliciteze la fărădelegile ei?

– Presupun că prima dată a fost atunci când mi-a x-plicat un cuvânt proaspăt descoperit de ea – *secret* –, într-un moment când era mai puțină aglomerație la consola noastră. Ideea că eu aș fi putut deține informații pe care nimeni altcineva nu le deținea, nici măcar Tata Song, depășea puterea mea de înțelegere. Așa încât mai târziu, când ne-am întins fiecare pe dormeza ei, colega mea de consolă mi-a făgăduit să-mi arate ceea ce nu putea să-mi x-plice.

După un timp m-am trezit, dar nu datorită iluminării galben-zi, ci pentru că Yoona mă zgâlțâia în semiobscuritate. Surorile noastre toate dormezau nemișcate, cu x-cepția unor spasme abia vizibile. Yoona mi-a ordonat s-o urmez, ca un Veghetor. Eu am protestat – mă temeam. Ea mi-a spus că nu aveam de ce să mă tem, că voia numai să-mi arate ce însemna cuvântul *secret* – și m-a condus în interiorul domului. Tăcerea neobișnuită dinăuntru m-a fricoșat și mai tare: toate culorile frumoase, galbene și roșii, se vedeau ca niște griuri și cafeniuri fantomatice în lumina de stingere. Pe lângă ușa de la biroul Veghetorului Rhee scăpa o fantă subțire de lumină. Yoona a

deschis brusc ușa aceea.

Veghetorul nostru zăcea prăbușit peste birou. Bărbia lui se lipise de toșibă de la saliva scursă, ochii i se zbăteau sub pleoape și avea un horcăit în gâtlej. În fiecare a zecea noapte, mi-a spus Yoona, avea obiceiul să îmbibe câte o Siropodoză și să doarmă până la deșteptarea cu galben-zi. După cum știi, Siropul are un efect mai puternic asupra pursângilor decât asupra noastră, așa că sora mea a dat cu piciorul în trupul lui inert, ca să-mi demonstreze efectul respectiv. Eu m-am îngrozit de asemenea blasfemie, dar Yoona s-a distrat și atât. Țin minte că mi-a spus: „Fă ce vrei cu el. De-atâta timp trăiește printre fabricați, că e practic unul de-al nostru." După care, mi-a spus că voia să-mi arate un secret și mai mare. S-a aplecat și i-a x-tras Veghetorului Rhee cheile din buzunar și m-a luat cu ea în sectorul de nord al domului. Între ascensor și igienizatorul de nord-est, mi-a spus să x-aminez peretele cu atenție. Eu n-am văzut nimic. „Privește încă o dată", m-a îndemnat Yoona. „Privește cu atenție." De această dată, am văzut o crăpătură subțire ca un fir. Yoona a introdus o cheie și un rectanglu din peretele domului s-a lăsat împins înăuntru. Bezna prăfuită de acolo nu mi-a spus nimic. Yoona m-a luat de mână; eu am ezitat. Dacă plimbatul prin incinta dejunariului în timpul orelor de stingere nu era o infracțiune pentru care te puteai alege cu destelarizarea, pătrunderea pe uși necunoscute cu siguranță era. Dar voința surorii mele a fost mai puternică decât a mea. M-a tras după ea, a închis ușa după

noi amândouă și mi-a șoptit: „Ei, draga mea Sonmi, te afli în *interiorul* unui secret.”

O lamă albă a străpuns bezna – un cuțit mobil miraculos, care dădea formă nimicului stătut. Am deosebit o cameră-depozit îngustă, în care stăteau înghesuite stive de scaune, plante din material plastic, haine, ventilatoare, pălării, un soare mistuit, multe umbrele, chipul Yoonei, mâinile mele. A început să-mi bată inima tare. „Ce fel de cuțit e?”, am întrebat. „E numai lumina unei lanterne”, mi-a răspuns Yoona. Am întrebat-o dacă lumina conținea viață, la care Yoona mi-a răspuns: „Poate că lumina chiar *e* viață, sora mea.” Un consumator își lăsase lanterna pe un scaun din sectorul nostru, mi-a x-plicat ea, care n-o dăduse Asistentului nostru, ci o ascunsese acolo. Această mărturisire a fost cea care m-a șocat cel mai tare, dintr-un anume punct de vedere.

– Din ce punct de vedere?

– Catehismul Trei ne învață că servanții care păstrează orice obiect resping dragostea pe care Tata Song ne-o arată nouă tuturor și trădează Investiția Lui în noi. Am întrebat dacă Yoona-939 mai respecta *vreunul* măcar dintre Catehisme. Dar o asemenea infracțiune, deși gravă, a pălit în fața comorilor pe care Yoona mi le-a arătat acolo: o cutie de cercei desperecheați, mărgele, tiare. Senzația x-traordinară pe care mi-a dat-o purtatul acelor obiecte vestimentare de pursânge m-a ajutat să depășesc teama de a nu fi descoperită. Cel mai grozav obiect era însă

o carte – o carte cu poze.

– Nu se mai găsesc multe în ziua de astăzi.

– Nu se mai găsesc, într-adevăr. Yoona a confundat-o cu o toșibă stricată în care se vedea lumea de afară. Poți să-ți închipui cât de uimite ne-am uitat la un servant tuciuriu care servea trei surori urâte; șapte fabricați năuci care duceau niște tacâmuri stranii, în spatele unei fete strălucitoare; o casă construită din zahăr candel. Castele, oglinzi, dragoni. Nu uita că eu nu cunoșteam aceste cuvinte când eram servantă, așa cum nu cunoșteam cele mai multe cuvinte pe care le folosesc în mărturia de față. Yoona mi-a spus că ReV și 3-D nu ne arătau decât o mică porțiune din lumea de la capătul celălalt al ascensorului; că pe toată întinderea ei x-istau minuni care depășeau chiar și X-ultarea. Atâtea stranietăți în decursul unei singure stingeri – mă durea mintea. Sora mea mi-a spus că trebuia să ne întoarcem la dormezele noastre înainte de iluminarea galben-zi, dar mi-a și făgăduit să mă ducă din nou în secretul ei altă dată.

– Câte asemenea „alte dați" au fost?

– Zece, poate cincisprezece – aprox. Cu timpul, numai cu ocazia acestor vizite în camera secretă Yoona-939 revenea la firea ei adevărată. Frunzărind cartea aceea despre lumea de afară, își x-prima dubii care mi-au zdruncinat și mie, până în măduva oaselor, iubirea pentru Tata Song și încrederea în corporație.

– Sub ce forme și-a x-primat aceste dubii?

– De întrebări: cum poate chiar și Tata Song să stea pe Soclul Său în servitoriul din Piața Chongmyo și *concomitent* să se plimbe de-a lungul plajelor din X-ultare cu surorile noastre Suflet-Inelate? De ce fabricații se nasc îndatorați, iar pursângii – nu? Cine hotărăște că Investiția Tatei Song nu poate fi recompensată decât în doisprezece ani? De ce nu în unsprezece? Sau în șase? Sau într-unul singur?

– Cum ai răspuns unor asemenea gesturi de îngâmfare blasfematorie?

– Am implorat-o pe Yoona să se oprească sau măcar să afișeze un comportament normal în dejunariu; pe vremurile acelea, eram o servantă bine orientată, înțelegi, nu răufăcătoarea, nu amenințarea la adresa civilizației care sunt astăzi. Mai mult decât atât, mă temeam să nu fiu destelarizată pentru că n-o iudaizam pe Yoona Veghetorului Rhee. M-am rugat la Tata Song s-o vindece pe prietena mea, dar deviațiile ei au devenit și mai flagrante, în loc să se diminueze. Yoona se uita fățiș la AdV în timp ce ștergea mesele. Surorile noastre i-au simțit fărădelegile și au început s-o evite. Într-o noapte, Yoona mi-a spus că voia să plece în x-teriorul dejunariului și să nu se mai întoarcă niciodată. Mi-a spus că și eu ar trebui să plec; că pursângii îi forțează pe fabricați să muncească în domuri, în timp ce ei se bucură de locurile minunate pe care le arăta cartea ei, „toșiba ei stricată”, fără să le împartă cu nimeni. În replică, eu i-am recitat Catehismul Șase, i-am spus că niciodată n-aș fi putut comite o asemenea

deviație împotriva Tatei Song și Investiției Sale. Yoona-939 a reacționat mânioasă. Da, Arhiviste, o fabricată mânioasă. M-a făcut proastă și lașă, mi-a spus că nu sunt cu nimic mai bună decât celelalte clone.

– Doi fabricați fără Suflet-Inele să-și părăsească neajutați corporația? Unanimitatea v-ar fi dat de urmă în cinci minute.

– Dar de unde putea Yoona să știe așa ceva? „Toșiba ei stricată" promitea o lume de păduri virgine, munți păduriți și labirinturi întregi de ascunzători. Poate că ție, fiind pursânge, ți se pare caraghios să confunzi o carte de povești cu Nea So Copros, dar încușcarea perpetuă conferă credibilitate oricărui miraj al mântuirii. Elevarea creează o sete suficient de acută ca să atace, în timp, sănătatea mintală a subiectului. La consumatori, starea aceasta e categorizată ca depresie cronică. Yoona căzuse pradă aceleiași stări înainte de iarna mea numărul unu, când clienții își scuturau zăpada de pe didași, iar noi trebuia să mopuim podeaua în mod regulat. La vremurile acelea, încetase orice comunicare cu mine, așa că izolarea ei devenise totală.

– Vrei să spui că o boală mintală a declanșat Atrocitatea Yoona-939?

– Asta vreau să spun, și anume apăsat. Boala mintală declanșată de o eroare x-perimentală.

– Vrei să relatezi evenimentele din acel Ajun de An Nou din perspectiva ta?

– Eu ștergeam mesele de pe marginea mai înălțată a sectorului meu, așa că aveam o vedere limpede către est. Ma-Leu-Da-108 și Yoona-939 deserveau consola noastră aglomerată. Era în plină desfășurare o petrecere de copii. Baloane, ghirlande și pălării mascau zona din jurul ascensorului. Pop-cântece și zgomot cât de la cinci sute și mai mulți clienți răsunau de jur împrejurul domului. Tata Song azvârlea fulgere de foc 3-D pe deasupra capetelor copiilor, care treceau printre degetele lor și pe urmă, ca niște bumeranguri, reveneau fluturându-și cozile și aterizau pe limba șerpuitoare a Emblemului nostru. Am văzut-o pe Yoona-939 părăsind consola noastră, x-act în momentul acela am văzut-o, înțelegi, și am știut că urma să se întâmple ceva cumplit.

– Nu-ți povestise nimic despre planul ei de evadare?

– Așa cum spuneam, părea să nu mai fie conștientă de x-istența mea. Dar eu nu cred că avea vreun plan; cred că pur și simplu a „clacat", cum se spune despre pursângi. Sora mea s-a îndreptat fără grabă către marginea sectorului nostru, către ascensor, calculându-și timpul. Asistenții erau mult prea ocupați ca s-o observe, Veghetorul Rhee era în biroul lui. Puțini clienți au observat, puțini și-au ridicat ochii din toșibe sau din ReV – și de ce să se fi uitat? Când Yoona a cules din mers un băiat în costum de marinar și s-a îndreptat spre ascensor, pursângii care au văzut-o și-au închipuit, pur și simplu, că era o fabricată-slujnică trimisă de stăpână să-i

ducă odorul acasă.

– Media a relatat că Yoona-939 răpise copilul ca să-l folosească drept scut pursânge la suprafață.

– Media a relatat „atrocitatea” x-act așa cum a stabilit Unanimitatea. Yoona a luat băiatul cu ea în ascensor pentru că aflase cumva de precauția fundamentală introdusă de corpocrați: *ascensoarele nu funcționează dacă la bord nu se află un Suflet.* Riscul de a fi observată la bordul unui ascensor plin de consumatori era prea mare, așa că Yoona s-a gândit că nu avea altă șansă decât să împrumute un copil și să se folosească de Sufletul lui pentru ca un ascensor altminteri gol s-o conducă spre libertate.

– Pari foarte sigură de teoria ta.

– Dacă propriile x-perienţe nu-mi dau dreptul să fiu sigură, atunci pe ale cui să mă bazez? Evenimentele care au urmat nu mai necesită relatare.

– Totuși, te rog să descrii Atrocitatea Yoona-939 așa cum ai văzut-o tu.

– Prea bine. Mama copilului și-a văzut fiul în brațele Yoonei în timp ce ușile ascensorului se închideau. A urlat: „O clonă mi-a luat băiatul!” Atunci s-a declanșat o reacție isterică în lanț. Tăvi aruncate, spume vărsate, toșibe trântite. Câțiva clienți au crezut că simulatorul de capitonare pentru cutremure se defectase și s-au ascuns sub mese. Un Aplicator al Legii ieșit din tură și-a destecuit coltul, s-a avântat în mijlocul turbulențelor și a

zbierat să fie ordine. A tras un foc sonic, lucru nerecomandat într-un spațiu ermetic, făcându-i pe mulți să creadă că teroriștii deschiseseră focul asupra consumatorilor. Țin minte că l-am văzut pe Veghetorul Rhee cum a dat năvală din biroul lui, a alunecat pe o băutură vărsată și a dispărut sub un val de consumatori care se călcau în picioare ca să ajungă la ascensor. Mulți s-au rănit în această grămădire. Asistentul Cho zbiera ceva în toșiba de la mână, dar n-am auzit ce anume. Zvonurile au început să se lovească de pereții domului și să ricoșeze: o Yoonă răpise un băiat; ba nu, un bebeluș; ba nu, un pursânge răpise o Yoonă; un Aplicator împușcase un băiat; ba nu, un fabricat lovise un Veghetor, care avea nasul plin de sânge. În tot acest timp, Tata Song plutea cu tot cu Soclul Său pe niște valuri filiforme. După care, cineva a strigat că ascensorul cobora și tăcerea s-a coborât și ea peste dejunariu, la fel de repede cum se declanșase panica în urmă cu mai puțin de un minut. Aplicatorul a urlat să se facă loc, a luat poziție de tragere și a ochit ușile. Grămădeala de consumatori s-a risipit într-o clipă. Ascensorul a ajuns la nivelul dejunariului și ușile s-au deschis.

Băiatul tremura tot, covrigat într-un colț. Costumul de marinar nu mai era alb. Poate că ultimul lucru pe care mi-l voi reaminti din Casa Luminii va fi trupul Yoonei-939 făcut sită de găurile glonților.

– Imaginea aceea s-a tipărit și pe retina fiecărui pursânge, Sonmi. Când am ajuns acasă în seara aceea, dormi-colegii mei erau

lipiți de toșibă. Jumătate din Festivitățile de Anul Nou de peste tot în Nea So Copros au fost anulate, cealaltă jumătate au fost evident scurtate. Media dădea imagini când de la nikonul dinăuntrul dejunariului, când de la nikonul de ordine publică din Piața Chongmyo, care arătau cum Aplicatorul o neutraliza pe Yoona-939. Nu ne venea să credem ce vedem. Eram convinși că o teroristă Unionistă făcuse modelaj facial ca să arate *ca o servantă, din cine știe ce motive nebunești de propagandă. Când Unanimitatea a confirmat că fabricata era o Yoonă autentică, toți am… eu am…*

– … simțit că ordinea corpocratică a lumii se schimbase irevocabil. Ați jurat să nu mai aveți încredere în niciun fabricat. Ați înțeles că Aboliționismul e o dogmă la fel de primejdioasă și de insidioasă ca și Unionismul. Ați susținut din toate Sufletele voastre Legile emergente ale Patriei, dictate de Președintele Iubit.

– Da, toate astea. Ce s-a întâmplat între timp jos la voi, în dejunariu?

– Unanimitatea a sosit în forță, ca să scaneze Sufletul fiecărui client și să nikoneze relatări ale martorilor oculari, pe măsură ce domul era evacuat. Noi am curățat dejunariul și ne-am îmbibat Siropodozele, fără să mai spunem Vecerniile. La următoarea iluminare galben-zi, amintirile tuturor surorilor mele despre cum fusese omorâtă Yoona-939 erau intacte – mai mult sau mai puțin. La Matinalele din ziua aceea, în locul obișnuitei Ceremonii de Stelarizare, Tata Song a rostit o Predică Anti-Unionistă.

– Mie tot nu-mi vine-a crede că un Emblem le-a vorbit fabricaților săi despre Uniune.

– Atât de mare era starea de șoc, de panică. Fără îndoială că principalul scop al Predicii a fost acela de a arăta în Media că x-ista și funcționa o strategie a Corporației „Tata Song" pentru controlul daunelor. Lexiconul de castă al Tatei Song de la Matinalele acelea susținea teoria. Un adevărat spectacol a fost!

– Vrei să relatezi ce-ți amintești pentru omelnicul de față?

– Capul Emblemului nostru ocupa jumătate din dom, așa că noi toți păream să ne aflăm în interiorul minții lui. X-presia lui clovnistă era întunecată de durere și de furie și în vocea lui clovnitoare se simțea disperarea. Hwa-Soonele tremurau, Asistenții păreau siderați, iar Veghetorul Rhee era umflat și vinețit. Tata Song ne-a spus că în lume x-istă un gaz numit rău; că niște pursângi numiți teroriști respiră gazul acela numit rău și că, din cauza răului respirat, ei urăsc tot ce e liber, ordonat, corpocratic și bun; că un grup de teroriști numit Uniunea era vinovat de atrocitatea din ajun, pentru că o infectase pe una dintre surorile noastre, pe Yoona-939 de la dejunariul din Piața Chongmyo, cu gazul numit rău; că, în loc să iudaizeze Uniunea, Yoona-939 lăsase răul s-o ducă în ispită și deviație; și că, dacă n-ar fi fost devotamentul Unanimității, cu care Corporația „Tata Song" întotdeauna cooperase pe deplin, fiul unei

consumatoare nevinovate și-ar fi pierdut viața. Băiatul supraviețuise, dar încrederea clienților în iubita noastră corporație avusese de suferit, și anume grav. Provocarea cu care ne confruntam, fusese concluzia Tatei Song, era să muncim mai mult ca niciodată ca să ne recâștigăm încrederea pierdută.

Drept care: trebuia să fim vigilenți în fața răului în fiecare minut al fiecărei zile. Acest nou Catehism era mai important decât toate celelalte. Dacă ascultam de el, Tatăl nostru avea să ne iubească pe vecie; dacă nu ascultam de el, Tata urma să ne zero-stelarizeze an după an și nu mai ajungeam niciodată la X-ultare. Oare înțelegeam? Înțelegerea surorilor mele nu avea cum fi altfel decât vagă, în cel mai bun caz; Emblemul nostru folosise multe cuvinte pe care nu le știam. Chiar și așa, strigătele au răsunat jur-împrejurul Soclului: „Da, Tata Song!" – „Nu vă aud!" a x-clamat Emblemul nostru. „Da, Tata Song!" a strigat fiecare servant, din fiecare dejunariu al corporației. „Da, Tata Song!"

După cum spuneam, un adevărat spectacol.

– Ai spus, în cursul procesului tău, că Yoona-939 nu putea fi membră a Uniunii. Îți menții și acum această poziție?

– Da. Cum și când ar fi putut Uniunea s-o recruteze? De ce să fi riscat vreun Unionist să se x-pună într-un asemenea mod? Ce valoare putea să aibă, pentru o celulă teroristă, o servantă genomizată?

– Nu știu ce să mai cred. Dacă amnezicele

conținute în Sirop „nulizează" memoria, cum se face că tu ții minte cu atâta precizie și claritate evenimentele de atunci?

– Adevărul e că elevarea mea începuse deja. Chiar și pentru un dobitoc patentat ca Boom-Sook, era evidentă degradarea neurochimică a Yoonei-939, așa deci se trecuse la pregătirea unui nou cobai. Amnezicele din Siropodoza mea au fost reduse în mod corespunzător și mi-au fost introduși catalizatori de elevare.

– Și deci… după Predică, Ziua de Anul Nou a fost o zi de lucru obișnuită?

– De lucru, da; obișnuită, nu. Ceremonia de Stelarizare a fost una de formă. Două Dodecastelare au fost escortate în ascensor de Asistentul Ahn. Ele au fost înlocuite de două Kyelime. Yoona-939 a fost înlocuită de o nouă Yoonă. Veghetorul Rhee ne-a înfipt noile stele în gulere într-o tăcere apăsătoare; aplauzele au fost considerate nepotrivite. Imediat după aceea, a năvălit înăuntru Media, țăcănindu-și nikoanele și luând cu asalt biroul. Veghetorul nostru nu i-a putut scoate afară decât după ce i-a lăsat s-o nikoneze pe noua Yoonă trântită pe jos în ascensor, cu un ecuson 939 atașat la guler și stropită cu sos de roșii. Mai târziu, doctorii Unanimității ne-au x-aminat pe fiecare în parte. Eu m-am temut să nu mă incriminez singură, dar numai semnul meu din naștere a provocat câteva comentarii sporadice.

– Semnul tău din naștere? Nu știam că fabricații au semne din naștere.

– De obicei nu avem, așa că al meu

întotdeauna m-a făcut să mă jenez la aburitor. Ma-Leu-Da-108 spunea că am „pata lui Sonmi-451”.

– Vrei să-l arăți aici, în fața obiectivului meu, așa, de curiozitate?

– Dacă dorești. Uite-aici, între claviculă și omoplat.

– X-traordinar. Seamănă cu o cometă, nu crezi?

– Hae-Joo Im a făcut aceeași observație – ciudat.

– Ăăă, da, mă rog, se mai întâmplă coincidențe. Veghetorul Rhee și-a menținut poziția?

– Da, dar ghinionistul de el a avut prea puțin de câștigat. Le-a reamintit corpoșefilor că el „mirosise deviația” Yoonei-939 cu mai multe luni în urmă, transferând în felul acesta răspunderea asupra doctorului care o x-aminase. Profiturile dejunariului din Piața Chongmyo au revenit la nivelurile medii – pursângii au memoria scurtă când vine vorba de stomacurile lor. Kyelim-689 și Kyelim-889 constituiau cea mai recentă atracție: aparținând unui nou tulpino-tip, au atras cozi întregi de observatori de fabricați.

– Și tot cam pe-atunci ai devenit conștientă de propria elevație?

– Corect. Vrei să-ți descriu x-perința mea? Acum recunosc: era asemănătoare cu a Yoonei-939. Întâi, că o voce mi-a vorbit în cap. M-am speriat rău până am înțeles că

nimeni altcineva nu auzea vocea respectivă, pe care pursângii o numesc „conștiință". Al doilea, că limbajul mi-a evoluat: de x-emplu, dacă voiam să x-prim noțiunea de *bun,* gura mea substituia acest cuvânt cu unul mai nuanțat, precum *favorabil, plăcut* sau *corect.* Într-un climat în care pursângii din toate cele Douăsprezece Orașe raportau deviații ale fabricaților în ritm și de câte o mie pe decadiariu, evoluția mea era una periculoasă, așa că m-am hotărât să-i pun capăt. Al treilea, și mai grav decât orice altceva, că mi-a sporit foarte mult curiozitatea – „foamea" de care vorbea Yoona-939. Trăgeam cu ochiul la toșibele clienților, la ReV, la discursurile Comisarilor, la *orice,* ca să învăț. Și eu tânjeam să aflu unde ajungeai cu ascensorul. Nu mi-a scăpat faptul că doi fabricați care lucrau umăr la umăr la aceeași consolă, în același dejunariu, trăiau *amândoi* x-perienta acelorași schimbări mentale radicale. În cele din urmă, am căpătat sentimentul alienării. Printre surorile mele, numai eu înțelegeam futilitatea și x-ploatarea x-istenței noastre. Ba chiar m-am și trezit în timpul stingerii, dar niciodată n-am intrat în camera secretă, nici n-am îndrăznit să mă mișc înainte de iluminarea galben-zi. Dubiile Yoonei în legătură cu Tata Song mă bântuiau și pe mine. Ah, cum le mai invidiam pe surorile mele necritice, negânditoare!

Dar, mai mult decât orice, mă temeam.

– *Cât timp ai avut de îndurat starea*

aceasta?

– Câteva luni. Mai precis până în noaptea a noua a ultimului decadiariu al lunii a patra. M-am trezit în timpul stingerii, din cauza unui vag zgomot de sticlă spartă. Toate surorile mele dormezau; singur Veghetorul Rhee se afla înăuntrul domului la o asemenea oră. Timpul s-a scurs. Curiozitatea mi-a înfrânt teama, în cele din urmă, așa că am ieșit pe ușa dormitoriului. În partea cealaltă a domului, am văzut că biroul Veghetorului nostru avea ușa deschisă. Rhee zăcea într-un cerc de lumină, cu fața la podea și cu scaunul răsturnat. Am traversat dejunariul. Din ochii și nările lui curgea sânge, iar pe birou rămăsese o doză golită și boțită de Sirop. Veghetorul nu mai avea culoarea celor vii.

– Rhee murise? Dintr-o supradoză?

– Oricare va fi fost verdictul oficial, biroul putea a Sirop soporific. Un servant îmbibă de regulă trei miligrame; Rhee înghițise, după toate aparențele, o doză de un sfertolitru, așa că suicidul părea să fie concluzia cea mai rezonabilă. Eu mă aflam în fața unei mari dileme: dacă toșibam după un doctor, poate că i-aș fi salvat viața Veghetorului meu; dar cum aș fi putut să x-plic faptul că intervenisem? Fabricații sănătoși, după cum știi, nu se trezesc niciodată în timpul stingerii. Oricât de sumbră era viața unui fabricat în curs de elevare, perspectiva Reorientării era și mai sumbră.

– Spui că le invidiai pe surorile tale negânditoare, netulburate.

– Ceea ce nu înseamnă că doream să fiu și eu asemenea lor. M-am întors la dormeza mea.

– *Decizia aceasta nu ți-a declanșat mai târziu sentimentul vinovăției?*

– Nu foarte mult. Rhee și-a luat propria decizie. Dar eu am avut o presimțire că noaptea mai avea să aducă și alte evenimente, și chiar așa a fost: când a pornit iluminarea galben-zi, surorile mele au rămas fiecare pe dormeza ei. Aerul nu conținea cantitatea normală de stimulin și niciun Asistent nu se prezentase la lucru. Am perceput sunetul unei toșibe care funcționa. M-am întrebat în mintea mea dacă Veghetorul Rhee nu cumva revenise la viață, așa că am ieșit din dormitoriu și am intrat în dom.

În birou se afla un bărbat îmbrăcat într-un costum negru, își tubuise o nesă și acum se uita la mine, care mă uitam la el din celălalt capăt al dejunariului. Într-un târziu, mi-a vorbit: „Bună dimineața, Sonmi-451. Sper că te simți mai bine astăzi decât Veghetorul Rhee."

– *Vorbea ca un Aplicator al Legii.*

– S-a prezentat ca fiind un șoferist pe nume Chang. Eu m-am scuzat: nu cunoșteam cuvântul. Un șoferist, mi-a x-plicat vizitatorul cu voce blândă, e cel care conduce fordurile șefilor și ale Comisarilor, dar uneori face și pe mesagerul. El, de x-emplu, Dom'Chang, venise cu un mesaj pentru mine, Sonmi-451, de la propriul Veghetor. Mesajul mă punea, de fapt, să aleg: puteam să părăsesc dejunariul pe loc,

atunci, și să-mi răsplătesc Investiția de afară sau, dacă nu, să stau la locul meu, să aștept să vină Unanimitatea cu scormonitorii ei de ADN, ca să cerceteze moartea Veghetorului Rhee și să fiu arătată cu degetul ca spioană a Uniunii.

– *Nu prea aveai de ales.*

– Nu. Și nu aveam niciun fel de bunuri de împachetat sau rămas-bun de luat. În ascensor, Dom'Chang a apăsat pe un buton. Când s-au închis ușile ascensorului și mi-au retezat vechea viață, singura mea viață, nici măcar nu-mi imaginam ce mă aștepta deasupra capului.

Corpul mi-a turtit brusc picioarele devenite moi. Dom'Chang m-a sprijinit și mi-a spus că orice fabricat de interior trăiește aceeași x-perință de greață prima dată. Probabil că Yoona-939 îl scăpase pe băiat din brațe când fusese și ea supusă aceleiași ascensiuni mecanice, în același ascensor. Ca să-mi atenuez starea neplăcută, m-am trezit amintindu-mi scene din toșiba stricată a Yoonei: izvoarele întortocheate, turnurile încovoiate – minuni fără nume. Când ascensorul a încetinit, și mie parcă mi s-a înălțat corpul și mi-am pierdut simțul orientării. Dom'Chang m-a anunțat: „Nivel zero", ușile s-au deschis și, odată cu ele, și lumea de afară.

– *Aproape că te invidiez. Te rog să-mi descrii x-act tot ce-ai văzut.*

– Piața Chongmyo, antezori. Frig! Habar n-aveam de frig. Cât de *vastă* mi s-a părut piața, cu toate că nu poate avea mai mult

de cinci sute de metri dintr-o parte-n cealaltă. La picioarele Președintelui Iubit, de jur împrejur, consumatorii mergeau grăbiți; măturătoarele de străzi duduiau; taxiurile se grăbeau cu clienții; fordurile abia se mișcau și fumuiau; tulumbele de gunoi se târau greoaie și malaxau; bulevarde cu opt benzi, mărginite de stâlpi cu sori în vârf; ducturi care huruiau pe sub picioare; emblemele neonizate sclipeau; sirene, motoare, cablaje – o nouă iluminare, la noi intensități și noi unghiuri.

– Trebuie să fi fost copleșitor!

– Până și mirosurile erau noi, după fluxul de aer aromatizat din dejunariu. Mirosea a *kimchi*[{46}], a gaze de eșapament de la forduri, a canalizare. Un consumator alergător a trecut razant, la un inci de mine, și mi-a strigat: „Vezi pe unde mergi, *clon*-a democrației ce ești!" – și-a trecut mai departe. Eu am simțit suflarea unui ventilator gigantic, invizibil, mi s-a și răvășit părul, dar Dom'Chang mi-a x-plicat că vântul de dimineață mătură străzile cu mare putere. M-a condus la marginea trotuarului, la un ford lucios ca oglinda. Trei tineri care se uitau admirativ la vehicul au șters-o când ne-am apropiat de ei și portiera din spate s-a deschis cu un zumzăit. Șoferistul mi-a făcut semn să urc și a trântit portiera în urma mea. M-am aplecat. În interiorul spațios se mai afla un pasager, cu barbă, care era ocupat cu o toșibă. Mi s-a părut că emana autoritate. Dom'Chang s-a urcat în față și fordul s-a pus în mișcare. Am văzut cum arcadele

aurite ale Tatei Song rămâneau în urmă și erau înlocuite de o sută de alte embleme corporatiste. Un nou oraș de simboluri trecea prin fața mea – aproape toate absolut noi. Când fordul a frânat, eu m-am dezechilibrat, iar omul cu barbă a spus în șoaptă că nu se supără nimeni dacă stau jos. M-am scuzat că nu știam care era Catehismul corect în situația dată și i-am raportat: „Ecusonul meu e Sonmi-451", așa cum învățasem la Orientare. Celălalt pasager n-a făcut decât să se frece la ochii înroșiți, după care i-a cerut lui Dom'Chang o situație a vremii. Nu-mi aduc aminte ce altceva i-a răspuns șoferistul, numai că fordobuteiajul era cumplit, iar omul cu barbă s-a uitat la rolexul de la mână și a blamat încetineala.

– N-ai întrebat unde te duceau?

– De ce să întrebi ceva, dacă răspunsul te-ar face să pui alte zece întrebări? Nu uita, Arhiviste, că eu nu mai văzusem niciodată x-teriorul, nici nu mai trăisem x-periența deplasării cu un vehicul; și totuși, iată că străbăteam a doua ca mărime conurbe din Nea So Copros. Nu eram atât o turistă regională, cât o călătoare în timp dintr-un secol trecut.

Fordul a părăsit acoperământul urban pe la Seleno-Turn și am văzut pentru prima oară soarele ridicându-se deasupra munților Kangwon-Do. Nu pot descrie în cuvinte ce am simțit atunci. Adevăratul și unicul soare al Președintelui nostru Imanent, lumina lui lichefiată, petronorii, bolta cerului Său. Spre surprinderea mea și mai mare, pasagerul cu barbă dormita.

Oare de ce nu se oprea toată conurbea din vuietul ei, ca să ridice slavă frumuseții care se înfățișa înaintea ochilor?

– Ce altceva ți-a mai atras atenția?

– A, cât de verde era verdeața! Până să ieșim de sub acoperământ, fordul a încetinit când a trecut prin fața unei grădini cu cascadă, între niște clădiri înghesuite. În dejunariu, singurele porțiuni de verdeață erau careurile de clorofilă și îmbrăcămintea clienților, așa că eu îmi închipuisem tot ce era verde ca fiind o substanță rară și prețioasă. Drept care, grădina cu cascadă și cu stropii ei, în care se vedea curcubeul întinzându-se de-a lungul carosabilului, m-au uimit. Înspre est, niște dormo-blocuri mărgineau bulevardul, fiecare împodobit cu stindardul corporației lui, apoi trotuarele au încetat și am trecut peste un culoar lat, cotit, de culoarea x-crementelor și complet lipsit de forduri. Mi-am luat inima-n dinți și l-am întrebat pe Dom'Chang ce putea fi acela. Mi-a răspuns, în locul lui, pasagerul: „Fluviul Han. Podul Sōngsu."

N-am știut ce să întreb altceva, decât ce erau acelea. „Apă", mi-a răspuns el. „Un bulevard de apă." De oboseală și dezamăgire, avea o voce seacă. „Of, poți să bifezi înc-un dis-de-dimineață irosit, Chang."

Eu eram năucită de diferența dintre apa de la dejunariu și zoaiele care se scurgeau sub numele de fluviu. Dom'Chang mi-a făcut semn către vârful teșit care se vedea înainte: „Muntele Taemosan, Sonmi. Noua ta locuință."

– Adică ai fost dusă la Universitate direct de la „Tata Song”?

– Da, pentru a reduce contaminarea prin x-perienţă. Drumul şerpuia în sus printr-o pădure. Arborii, gimnastica lor cumulativă, liniştea lor zgomotoasă – da, şi verdeaţa lor – sunt şi acum pentru mine motiv de uimire. În curând, am ajuns în campusul de pe platou. Nişte clădiri cuboide parcă se căţărau unele peste altele; nişte pursângi tineri mergeau pe alei înguste, peste care vântul purta gunoaiele şi lichenii se împleteau. Fordul s-a oprit sub o streaşină pătată de ploi şi crăpată de soare. Dom’Chang m-a condus într-un hol, lăsându-şi pasagerul cu barbă să dormiteze în interiorul fordului. Aerul de înălţime de pe muntele Taemosan mirosea a curat, dar holul acela era soios şi neluminat.

Ne-am oprit la picioarele unei scări în formă de spirală dublă. Dom’Chang mi-a x-plicat că acela era un ascensor model vechi: „Universitatea le oferă studenţilor ocazia să-şi x-erseze atât trupurile, cât şi mintea.” Aşa că m-am luptat pentru prima oară cu gravitaţia, treaptă cu treaptă, ţinându-mă strâns de balustradă. Doi studenţi, care veneau pe spirala de coborâre, au râs de stângăcia mea. Unul a comentat: „Cobaiul *ăsta* n-o să fugă să-şi recapete libertatea prea curând.” Dom’Chang m-a prevenit să nu mă uit peste umăr; eu m-am uitat, ca o proastă, şi m-a şi luat vertijul. Dacă nu m-ar fi prins cel care mă ghida, aş fi căzut.

Mi-a luat câteva minute ca să urc până la nivelul al şaselea, cel mai de sus. Acolo, un

coridor ca o fantă lungă se termina cu o ușă întredeschisă, care avea pe ea o plăcuță cu numele: BOOM-SOOK KIM. Dom'Chang a bătut, dar n-a răspuns nimeni. „Așteaptă-l aici înăuntru pe Dom'Kim", mi-a cerut șoferistul. „Ascultă-l ca pe un Veghetor." Eu am intrat și m-am întors ca să-l întreb pe Dom'Chang ce muncă urma să prestez, dar șoferistul dispăruse. Eram cu adevărat singură, pentru prima dată în viața mea.

– Ce părere ți-a făcut noul tău sediu?!

– De murdărie. Vezi tu, dejunariul nostru era întotdeauna imaculat. Catehismele îndeamnă la curățenie. Laboratoriul lui Boom-Sook Kim era, din contră, un fel de galerie lungă în care puțea rânced a pursânge mascul. Pubele care se revărsau; o țintă pentru arbaletă atârnată de ușă; pereți liniați cu bănci de laboratoriu; birouri îngropate sub câte erau pe ele; toșibe învechite; rafturi de cărți care abia se mai țineau. O codacă înrămată, cu un băiat surâzător și un leopard alb, mort și plin de sânge, atârna deasupra singurului birou la care se vedea clar că lucra cineva. O fereastră jegoasă dădea înspre o curte interioară părăsită, unde o siluetă pestriță stătea în vârful unui Soclu. M-am întrebat dacă acela era noul meu Emblem, dar am văzut că nu se mișca deloc.

Într-un vestibul înghesuit, am găsit o dormeză, un igienizator și un fel de aburitor portabil. Când urma să-l folosesc? Ce Catehisme aveau să-mi guverneze viața în locul acela? O muscă bâzâia lenește,

descriind opturi prin aer. Iar eu eram atât de ignorantă în privința vieții de afară, încât m-am întrebat dacă nu cumva musca era un fel de Asistent și m-am prezentat către ea.

– *Nu mai văzuseși insecte până atunci?*

– Numai libărci mutante sau moarte: la „Tata Song", odată cu fluxul de aer, afluiește și insecticid, așa că, dacă intră vreuna pe calea ascensorului, moare instantaneu. Musca s-a izbit de fereastră iar și iar; pe vremurile acelea, nici măcar nu știam că ferestrele se deschid – de fapt, nu știam ce e fereastra.

Pe urmă, am auzit pe cineva fredonând fals un pop-cântec despre Fetele de la Phnom Penh. După câteva momente, un student în pantaloni scurți de plajă, sandale și cămașă de mătase, care căra în spate un rucsac greu, a deschis ușa cu piciorul. Când m-a văzut, a x-clamat: „Ce mai cauți și *tu* aici, pentru numele Sfintei Corpocrației?"

Eu mi-am arătat gulerul: „Sonmi-451, domnule. Servantă la «Tata Song-ul» din…", la care el mi-a spus: „Taci din gură! Taci! Știu *ce* ești!" Tânărul acela avea gura ca de broască și ochii suferinzi care erau la modă pe atunci. „Dar nu trebuia s-ajungi aici înainte de ziua a *cincea!* Dacă măciucile-alea de funcționari se-așteaptă să renunț la o conferință de cinci stele-n Taiwan, fiindcă nu sunt ei în stare să-și citească nici măcar calendarele, atunci, îmi pare rău, dar din partea mea să mănânce *viermi* într-un puț de *ebola!* M-am întors numai ca să-mi iau toșiba portabilă și

discurile. N-am de gând s-o fac pe țânco-paznicul unei clone x-perimentale, care încă mai are uniforma pe ea, când aș putea să păcătuiesc până mi se-apleacă la Taipei."

Musca s-a izbit din nou de fereastră; studentul a pus mâna pe o broșură și m-a dat la o parte. Plesnitura m-a făcut să tresar. El a verificat storcitura cu un hohot de râs triumfător. „Asta să-ți fie avertisment! Nimeni nu-și încrucișează calea cu Boom-Sook Kim! Acuma: nu te-atingi de nimic, nu pleci nicăieri. Ai Sirop în răcitor – Slavă Președintelui că ți-au livrat alimentul mai devreme. Eu mă-ntorc în ziua a șasea târziu. Dacă nu plec spre aeroport *acum,* pleacă avionul fără mine!" Și a plecat, apoi a băgat din nou capul pe ușă. „Tu vorbești, da?" Eu am dat din cap că da. „Slavă Președintelui! Fapt: oricare ar fi tâmpenia, x-istă zece capete seci de funcționari care o comit chiar în momentul ăsta, cât vorbim noi aici."

– Ce anume… se presupunea că aveai să faci în următoarele trei zile?

– În afară de a mă uita la brațului rolexului cum toca mărunt orele, habar n-aveam. Nu era o mare dificultate: servanții sunt genomizați să suporte ușor zile de muncă de nouăsprezece ore. Mi-am petrecut orele de nefăcut nimic întrebându-mă dacă Doamna Rhee era o văduvă îndurerată sau bucuroasă. Dacă Asistentul Ahn sau Asistentul Cho avea să fie promovat Veghetor în Piața Chongmyo. Încă de atunci, dejunariul mi se părea că rămăsese la o distanță imposibilă. Din curtea interioară auzeam zgomote ca de

ace și bolduri, de la tufișurile care se frecau de Soclu. Acolo am dat cu ochii, pentru prima oară, de păsări. Un copter a zburat pe deasupra și multe sute de rândunele s-au avântat pe urmele lui. Pentru cine cântau? Pentru Emblemul lor? Pentru Președintele Iubit?

Cerul s-a întunericit și-n cameră s-a lăsat prima mea noapte la suprafață. Mă simțeam singură, dar nu-mi era rău. Ferestrele de pe partea cealaltă a curții interioare s-au iluminat galben-zi, dând la iveală laboratorii la fel ca al lui Boom-Sook, care adăposteau pursângi tineri, birouri mai ordonate, ocupate de profesori, coridoare aglomerate sau altele pustii. Nici un singur fabricat n-am văzut.

La miezul nopții, m-am simțit bleguită, și-atunci am îmbibat o Siropodoză, m-am întins pe dormeză și mi-a părut rău că nu era de față Yoona-939, ca să-mi lămurească misterele acelei zile, care erau legiune.

– A doua zi petrecută afară ți-a oferit vreun răspuns?

– Câteva; dar și mai multe surprize. Prima dintre ele stătea la celălalt capăt al vestibulului față de dormeza mea, când m-am trezit. Un bărbat pilonic, înalt de cel puțin trei metri și îmbrăcat într-o salopetă portocalie cu fermoar, studia rafturile cu cărți. Avea pe față, pe ceafă și pe mâini pete roșii ca de opărituri, negre ca de arsuri și unele porțiuni palide, însă nu părea să aibă dureri. După guler, se vedea că era și el un fabricat, dar nu mi-am dat seama cărui tulpino-tip îi aparținea: avea buzele genomizate proeminente, urechile

acoperite de valve cornoase și o voce mai profundă decât toate cele pe care le auzisem până atunci sau de atunci încoace. Mi-a spus: „Aici nu au stimulin. Te trezești când te trezești. Mai ales dacă postabsolventul tău e un puturos ca Boom-Sook Kim. Postabsolvenții sus-puși sunt cei mai răi. Trebuie să-i ștergi la fund, și asta de la grădiniță până la eutanasiu." Cu mâna lui de uriaș, care avea două degete mari, mi-a făcut semn înspre o salopetă albastră cu fermoar, jumătate ca mărime din cât era a lui. „Pentru tine, surioară." În timp ce-mi schimbam uniforma de la „Tata Song" cu noul meu veșmânt, l-am întrebat dacă-l trimisese vreun Veghetor. „Aici n-au nici Veghetori", mi-a răspuns gigantul plin de arsuri. „Postabsolventul tău și al meu sunt prieteni. Boom-Sook a sunat ieri. S-a plâns de livrarea ta neprevăzută. Am vrut să-ți fac o vizită ante-stingere. Dar postabsolvenții de la Chirurgie Genomică lucrează până târziu. Nu ca lasă-mă-să-te-lași ăștia de la Psiho-Genomie. Eu sunt Wing-027. Hai să vedem de ce te afli tu aici."

Și Wing-027 s-a așezat direct pe biroul lui Boom-Sook și i-a aprins toșiba, fără să mă bage în seamă pe mine, care protestam că postabsolventul meu îmi interzisese să m-ating de orișice. Wing a clicat pe ecran și s-a ivit Yoona-939. Wing și-a plimbat degetul peste rândurile de cuvinte, zicând: „Să ne rugăm la Președintele Imanent… ca Boom-Sook să nu fi făcut *aceeași* greșeală din nou."

L-am întrebat dacă știa să citească.

Wing-027 mi-a spus că, dacă un

pursânge asamblat la bunul plac al hazardului știe să citească, un fabricat bine proiectat s-ar cuveni să învețe destul de ușor. Curând, s-a ivit pe ecran și o Sonmi, având gulerul meu, cu ecusonul -451, în jurul gâtului. „Ia uite", a zis Wing și a citit rar: „«Augmentarea cerebrală intra-dormitoriu a fabricaților servanți. Studiu de fezabilitate în cazul lui Sonmi-451», de Boom-Sook Kim. Oare de ce țintește atât de departe un postabsolvent sus-pus fără minte?", a mormăit apoi Wing-027.

– Ce fel de fabricat era Wing-027? Vreun milițist, cumva?

– Nu, calamitoman. Se lăuda că el putea opera în zone dezastrice atât de infectate sau radioactive, încât pursângii ar fi murit acolo precum bacteriile în var nestins; că la el creierul nu suferise decât îmbunătățiri minore la nivelul genomului; și că Orientarea de bază le asigură calamitomanilor o formație mai temeinică decât cea pe care o capătă pursângii în majoritatea universităților. Până la urmă, și-a dezgolit antebrațul pe care avea niște arsuri hidoase și m-a întrebat: „Arată-mi tu mie un pursânge care poate rezista la așa ceva! Teza de doctorat a postabsolventului meu se referă la ignifugarea țesuturilor."

X-plicațiile lui Wing-027 în legătură cu zonele dezastrice pe mine m-au oripilat, dar el, calamitoman fiind, abia aștepta să le vadă cum devin realitate. Ziua în care toată Nea So Copros ar fi devenit zonă dezastrică avea să fie – așa mi-a spus el – și ziua în care fabricații ar fi devenit noii

pursângi. Asta suna oricum deviant și apoi, dacă asemenea zone dezastrice erau atât de răspândite în lume, l-am întrebat eu, cum se făcea că eu nu văzusem niciuna de la fereastra fordului? Wing-027 m-a întrebat cât de mare îmi închipuiam eu că era lumea. Nu eram sigură, și-atunci i-am spus că fusesem adusă cu fordul tocmai de la Piața Chongmyo până la muntele pe care ne aflam, așa deci mai mult ca sigur c-o văzusem aproape pe toată.

Uriașul mi-a spus să-l urmez, dar eu am ezitat; primisem de la Boom-Sook ordinul să nu părăsesc încăperea. Wing-027 m-a anunțat: „Sonmi-451, trebuie să-ți creezi tu propriile Catehisme" și m-a săltat pe umărul lui. M-a dus așa, pe sus, de-a lungul unui coridor, îngust ca o fantă, a dat un colț strâmt de tot și a luat-o în sus, pe o scară spiralată prăfuită. Când s-a terminat scara, a deschis cu pumnul o ușă ruginită. Soarele dimineții m-a orbit, vântul tăios m-a șfichiuit și zgura care plutea în aer mi-a înțepat fața. Calamitomanul m-a pus jos.

Pe acoperișul Facultății de Psiho-Genomie, m-am apucat zdravăn de balustradă și am înghițit în sec: la șase niveluri mai jos era o grădină de cactuși în care păsărelele vânau insecte printre ace; mai departe, pe munte în jos, era un fordoparc pe jumătate plin; și mai departe, un teren de sport, circumjurat de un regiment de studenți; mai jos de el, o piață de consumatori; dincolo de ea, pădurea care cobora în valuri către conurbea risipită, de culoarea neonului și-a cenușii, construcții, dormo-blocuri, Fluviul Han și, în fine, munții care trăgeau un fel de linie

la nivelul copterelor, sub răsăritul soarelui. „Largă vedere” – parcă-mi aduc aminte și acum de vocea blândă, arsă, a lui Wing. „Dar în comparație cu lumea largă, Sonmi-451, tot ce vezi tu aici e cât o așchie de piatră.”

Mintea mea a jonglat puțin cu o asemenea enormitate, după care a scăpat-o; cum aș fi putut pricepe o lume atât de nesfârșită?

Wing mi-a x-plicat c-aveam nevoie de inteligență, pe care mi-ar fi furnizat-o elevarea. C-aveam nevoie de timp, iar indolența lui Boom-Sook Kim mi-ar fi oferit acest timp. Dar că, totuși, aveam nevoie și de cunoscințe.

Și unde se găsesc cunoscințele-astea? l-am întrebat eu.

„Trebuie să-nveți să citești, surioară”, mi-a spus Wing-027.

– Așa deci, Wing-027, și nu Hae-Joo Im sau Comisarul Mephi, ți-a fost primul mentor?

– Asta nu-i propriu-zis adevărat. Cea de-a doua întâlnire a noastră a fost și ultima. Calamitomanul a revenit la laboratoriul lui Boom-Sook când mai era numai o oră până la stingere, ca să-mi aducă o toșibă „dezrătăcită”, pe care cineva presetase toate modulele autodidactice din tot sistemul de învățământ pentru castele supuse din Corpocrație. Mi-a arătat cum funcționa, după care m-a prevenit să nu mă las niciodată prinsă de vreun pursânge că acumulam cunoscințe, fiindcă simplul fapt că m-ar fi văzut l-ar fi speriat – iar un pursânge speriat e în stare să facă tot felul

de lucruri.

Până la întoarcerea lui Boom-Sook din Taiwan, în ziua a șasea, învățasem să mă folosesc de toșibă și absolvisem școala elementară virtuală. Până în luna a șasea, parcursesem școala secundară pentru cadre x-ecutive. Pari sceptic, Arhiviste, dar nu uita ce ți-am spus despre foamea de informații a celor în curs de elevare. Nu suntem nimic altceva decât ce știm, iar eu îmi doream să fiu mult mai mult decât eram – și asta rău de tot.

– Nu vreau să par sceptic, Sonmi, dar mintea ta, exprimarea ta, eul tău, toate dovedesc înclinarea ta spre învățătură. Pe mine mă nedumerește următorul lucru: de ce ți-a lăsat Boom-Sook Kim atât de mult timp de studiu? Doar n-o fi fost el, ca moștenitor de cadru x-ecutiv, un Aboliționist sub acoperire? Când și-a mai făcut x-perimentele pentru doctorat pe tine?

– Preocupările lui Boom-Sook Kim nu erau deloc legate de lucrarea lui de doctorat, ci se învârteau în jurul băuturii, al jocurilor de noroc și al trasului la țintă cu arbaleta. Tatăl lui avea o funcție x-ecutivă la Institutul de Genomică din Kwangju și le făcea curte *Djuche*-iștilor, ca să fie făcut Comisar, până când fiul lui a devenit un inamic atât de influent. Cu un tată dintr-o castă atât de sus-pusă, pentru el, studiul nu era decât o simplă formalitate.

– Dar cum avea de gând Boom-Sook Kim să-și ia absolvența?

– Plătind pe cineva din cadrul

universității, care să-i încropească teza de doctorat din ce surse știa sau descoperea acel cineva – o practică, de altfel, foarte răspândită. Mecanismul neurochimic al elevării i-a fost preservit pe tavă, cu tot cu calcule și concluzii. Boom-Sook n-ar fi putut identifica de unul singur nici măcar proprietățile biomoleculare ale pastei de dinți. Într-un răstimp de nouă luni, singurele mele îndatoriri de ordin x-perimental au fost acelea de a face curățenie în laboratoriu și ceai. Eventualele date noi le-ar fi putut contrazice pe cele deja cumpărate, înțelegi, și l-ar fi putut da în vileag drept impostor. Așa deci, în timpul absențelor îndelungate ale postabsolventului meu, am putut să studiez fără nicio teamă de-a fi descoperită.

– Îndrumătorul lui Boom-Sook Kim nu era conștient de ce plagiat ordinar avea în față?

– Profesorii care țin la posturile lor nu-i dau în gât pe fiii unor viitori Comisari *Djuche*-iști.

– Adică Boom-Sook nici măcar nu vorbea cu tine, nu interacționa cu tine în niciun fel, niciodată?

– Mi se adresa la fel cum vorbesc pursângii cu câte-o pisică. Se distra punându-mi întrebări despre care-și imagina el că erau de neînțeles pentru mine: „Ei, pa'sute-cin'ze'ș'unu, oare merită să-mi azuresc dinții, tu ce zici? Sau chestia asta cu safirul e doar un moft pasager de sezon?" Nu se aștepta să primească vreun răspuns coerent, iar eu n-am vrut să-i

întrec așteptările. Răspunsurile mele deveniseră atât de previzibile, încât Boom-Sook m-a poreclit „Nu-știu-domnule-451”.

– Și, deci, timp de nouă luni, nimeni n-a remarcat creșterea amețitoare, ca de la pământ la cer, a nivelului cunoștințelor tale?

– Așa mi s-a părut mie. Singurii care-l vizitau în mod obișnuit pe Boom-Sook Kim erau Min-Sic și Fang. Adevăratul nume al lui Fang nu-l rosteau niciodată, dacă l-aș fi putut auzi și eu. Se lăudau toți trei cu noile lor toiote și jucau poker și nu băgau în seamă niciun fabricat – în afară de fabricatele de la stupul de relaxare Huamdonggil. Vecinul lui Boom-Sook, un anume Gil-Su Noon, un postabsolvent de condiție joasă, care trăia din bursa de studii, mai bătea în perete din când în când, semn că nu mai putea suporta zgomotul, dar cei trei fii de sus-puși băteau și ei, chiar mai tare. Eu nu l-am văzut decât o dată sau de două ori.

– Ce e „pokerul”?

– Un joc de cărți în care mincinoșii mai abili îi lasă fără bani pe cei mai puțin abili. Fang, de x-emplu, câștiga mii de dolari din Sufletele lui Boom-Sook și Min-Sic, la partidele de poker. Alteori, cei trei studenți se apucau de droguri – de cele mai multe ori, se drogau cu Sirop. În situațiile de felul acesta, Boom-Sook îmi spunea să ies afară; se plângea că-l deranjau clonele, când era bleguit. Eu mă duceam pe acoperișul facultății, stăteam la umbra castelului de apă și mă uitam la vrăbiile care vânau țânțari uriași până la căderea

întunericului, când știam că cei trei postabsolvenți plecau. Boom-Sook nu se obosea niciodată să-și încuie laboratoriul.

– Cum se face că nu te-ai mai întâlnit niciodată cu Wing-027?

– Într-o după-amiază ploioasă, la trei decadiarii după sosirea mea la Taemosan, s-a auzit o bătaie în ușă, care l-a deranjat pe Boom-Sook de la studiul unui catalog de modelaj facial. Vizite inopinate aveau loc rareori, după cum ți-am spus. Boom-Sook a strigat: „Intră!", în timp ce-și ascundea catalogul sub un volum de *Practica genomicii.* Postabsolventul meu aproape că nici nu se uita peste propriile manuale, spre deosebire de mine.

Un student ațos a deschis ușa împingând-o cu piciorul și l-a strigat pe postabsolventul meu: „Boom-Boom!" Boom-Sook a sărit în picioare, apoi s-a trântit la loc pe scaun. I-a răspuns celui nou-venit, prefăcându-se nepăsător: „Bună, Hae-Joo! Care-i treaba?"

Musafirul trecuse pe-acolo numai ca să-l salute pe Boom-Sook, așa a pretins, dar n-a zis nu când i s-a oferit un scaun. Am aflat că Hae-Joo Im fusese coleg cu postabsolventul meu, dar apoi fusese racolat de catedra de Unanimitate de la Taemosan. Boom-Sook mi-a spus să pregătesc ceaiul, iar ei, până atunci, s-au apucat să discute lucruri absolut neimportante. În timp ce le serveam ceaiul, Hae-Joo Im a zis: „Cred că știi, de-acum, ce după-amiază de pomină a avut prietenul tău Min-Sic."

Boom-Sook a ținut să specifice că Min-

Sic nu-i era neapărat „prieten”, după care a întrebat de ce fusese după-amiaza respectivă una „de pomină”. Hae-Joo Im i-a spus: „Cobaiul ăla al lui, Wing-027, s-a prăjit ca șunca.” Min-Sic ar fi confundat un minus cu un plus pe eticheta unei sticle de petro-hidroxid. Postabsolventul meu a mustăcit, a chicotit, a pufnit pe nas, zicând „Isterie!”, și-a izbucnit în râs. În momentul acela, Hae-Joo a făcut un gest neobișnuit: s-a uitat la mine.

– De ce neobișnuit?

– Pursângii ne văd adesea, dar foarte rar se uită la noi. Mult mai târziu, Hae-Joo a recunoscut că era curios cum aveam să reacționez. Boom-Sook n-a remarcat nimic, s-a lansat în speculații despre eventualele pretenții de daune ale corpo-sponsorilor cercetării lui Min-Sic. În cercetarea lui individuală, dimpotrivă, a rânjit Boom-Sook, nu-i păsa nimănui dacă vreunul sau chiar doi fabricanți x-perimentali „se rătăceau” pe drumul iluminării scientifice.

– Și nu te-ai simțit… Mă rog, vreau să spun: ce-ai simțit? Indignare? Amărăciune?

– Furie. M-am retras în vestibul, pentru că Hae-Joo Im avea ceva ce mă făcea să fiu precaută, dar o asemenea furie nu mai simțisem niciodată. Yoona-939 făcea cât douăzeci de Boom-Sooci, iar Wing-027 cât douăzeci de Min-Sici, oricum ai fi făcut măsurătoarea. Din cauza neglijenței unui fost student, singurul meu prieten de pe muntele Taemosan murise, iar Boom-Sook se amuza pe seama unei crime. Dar pe

furie se clădește voința. În ziua aceea am făcut primul pas către viitoarele mele *Declarații,* către stagiul în acest cub-închisoare și către Casa Luminii, peste câteva ceasuri.

– Ce s-a întâmplat cu tine în perioada vacanței de vară?

– Boom-Sook ar fi trebuit să mă depună într-un dormitoriu-depozit, dar acest postabsolvent al meu era atât de nerăbdător să meargă să vâneze fabricați-elani la Hokkaido, în Coreea de Est, încât a și uitat acest amănunt – sau, poate, și-a închipuit că vreun trântor de condiție mai modestă ar fi putut îndeplini formalitatea în locul lui.

Așa deci, într-o dimineață de vară, m-am trezit într-o clădire cu desăvârșire părăsită. Niciun ecou de intensă circulație pe coridoare, niciun clopot care să anunțe trecerea timpului, nicio înștiințare – până și fluxurile de aer erau închise. Văzută de pe acoperiș, conurbea era, ca de obicei, acoperită de fumuri și blocată de trafic, iar roiurile de coptere lăsau o rețea întreagă de fâșii de vapori în urma lor pe cer. Campusul universității era de-acum pustiu. Fordoparcurile erau pe jumătate goale. Constructorii se apucaseră deja, sub razele fierbinți ale soarelui, să refacă suprafața pieței ovale. Am verificat calendarul de pe toșibă și am aflat că în ziua aceea începea vacanța. Am pus zăvorul la ușa laboratoriului și m-am ascuns în vestibul.

– Așa, deci n-ai mai ieșit din laboratoriul

lui Boom-Sook timp de cinci decadiarii? Nici măcar o dată?

– Nici măcar o dată. Îmi era groază, mă-nțelegi, să mă despart de toșibă. Câte un gardian încerca ușa laboratoriului în fiecare zi a noua. Uneori, îl mai auzeam pe Gil-Su Noon din laboratoriul adiacent. Altminteri, nimic. Am stat cu transperantele trase, iar noaptea, și cu solarele stinse. Aveam suficiente Siropodoze pentru toată perioada.

– Dar asta înseamnă cincizeci de zile de izolare neîntreruptă!

– Cincizeci de zile admirabile, Arhiviste. Mintea mi-a zburdat în lungul, în latul și-n profunzimile culturii noastre. Am devorat cele douăsprezece esențe: cele *Șapte Dialecte* ale lui Jong Il; *Cum am întemeiat Nea So Copros,* a Întâiului Președinte; *Istoria Răzmeriților,* a Amiralului Yeng – le știi. Indicii dintr-un volum de *Comentarii* necenzurat m-au condus la gânditorii dinaintea Răzmeriților. Sigur că Biblioteca mi-a refuzat de câteva ori accesul, dar am avut noroc și am reușit să dau de doi Optimiști din perioada Englezei Târzii, Orwell și Huxley, și de *Satirele la adresa democrației* ale lui Washington.

– Și ai rămas, totuși, cobaiul pentru teza de doctorat a lui Boom-Sook, fie și cu numele, când acesta s-a întors din vacanță pentru semestrul al doilea?

– Da. A sosit, în fine, și prima mea toamnă. Mi-am făcut, în secret, o colecție de frunze în culorile focului, pe care le aducea vântul pe acoperișul facultății.

Toamna propriu-zisă avansa și frunzele mele își pierdeau culorile. În timpul nopții era ger, apoi și în orele zilei totul rămânea înghețat. Boom-Sook stătea și dormita pe onduleul încălzit în cea mai mare parte a zilei, uitându-se la 3-D. Pierduse o mulțime de dolari în nu știu ce investiții dubioase, pe timpul verii și, cum tatăl său nici nu se gândea să-i plătească datoriile, postabsolventul meu avea tendința să facă frecvente crize de nervi. Singurul fel în care mă puteam apăra de asemenea izbucniri era să mă fac nevăzută.

– A și nins?

– A, da, ninsoarea. Primele zăpezi au căzut foarte târziu anul trecut, abia în luna a douăsprezecea. Am simțit-o încă dinainte de a mă trezi în semi întuneric. Fulgii de zăpadă creau halouri în jurul feericelor de Anul Nou și împodobeau ferestrele care dădeau în curtea interioară. Fascinant, Arhiviste, fascinant! Boschețiii din jurul statuii neîngrijite de-acolo, din curtea interioară, se încovoiau sub greutatea zăpezii și chiar și statuia căpătase un fel de măreție comică. Din fostul meu cub-închisoare, vedeam zăpada căzând, așa că aici îmi lipsește. Zăpada are o culoare lila-vânătă în semi lumină – foarte pură consolare.

– Uneori vorbești ca un adevărat estet, Sonmi.

– Poate că aceia privați de frumusețe o percep la modul instinctiv.

– Și, cam pe-atunci a intrat în scenă

doctorul Mephi, nu?

– Da, în Ajunul Sextetului. Era o noapte în care, tot așa, ningea. Boom-Sook, Min-Sic și Fang au dat năvală în laboratoriu pe la ora douăzeci aprox, trotilați, cu gheață pe didași. Eu eram în vestibul și mai-mai să n-am timp să-mi ascund toșiba – țin minte că tocmai citeam *Republica* lui Platon. Boom-Sook purta pe cap o șapcă de absolvent, iar Min-Sic ducea în brațe un coș cât el de mare, plin de orhidee mentolate. Le-a zvârlit înspre mine și mi-a spus: „Petale pentru Sponi, Siropi, Sonmi, cum i-o fi zicând…"

Fang a dat iama în dulapul în care Boom-Sook își ținea sticlele de *soju* și a zvârlit și el peste umăr trei dintre ele, plângându-se că toate mărcile sunt același pișat de câine. Min-Sic a reușit să prindă două dintre ele, dar cea de-a treia s-a făcut țăndări pe jos, iscând hohote de râs. „Pune mâna, Cenușăreaso, și curăță!", mi-a spus Boom-Sook, bătând din palme către mine, după care l-a împăcat pe Fang, spunându-i că era gata să deschidă o sticlă din cel mai bun *soju,* că doar o dată pe an era Vacanța de Sextet.

Până să curăț eu toate cioburile de sticlă, Min-Sic a descoperit o pornoliculă de disnei pe 3-D. S-au uitat la ea toți trei cu o poftă de x-perți, ciondănindu-se dacă era ceva realist sau merituos în ce văzuseră și cinstindu-se din sticla de *soju* fin. Beția lor din acea noapte a avut o anumită doză de iresponsabilitate, mai ales din partea lui Fang. Eu m-am retras în vestibul, de unde l-am auzit pe Gil-Su Noon, care venise la ușa laboratoriului și le cerea chefliilor să

facă liniște. Am tras cu ochiul. Min-Sic își bătea joc de ochelarii lui Gil-Su, întrebându-se de ce oare familia lui nu făcea rost de dolarii necesari ca să-i corecteze miopia. Boom-Sook i-a spus lui Gil-Su că, dacă voia liniște și pace când toată lumea civilizată sărbătorea Sextetul, atunci să-și ia sula-n mână. Când s-au potolit cu hohotele de râs, Fang a zis ceva despre cum avea el de gând să-l pună pe tatăl lui să trimită o comisie de inspecție fiscală acasă la clanul Noon. Gil-Su Noon a făcut spume la ușă până când cei trei fii de sus-puși au început să-l bombardeze și cu prune, pe lângă batjocurile de până atunci.

– Fang pare să fi fost capul răutăților.

– Da, chiar el era. El era cel care venea cu pana și lărgea fisurile din caracterele celorlalți doi. N-am niciun dubiu: în momentul de față, probabil că aplică legea într-una dintre cele Douăsprezece Capitale – și asta cu mare succes. În noaptea de care vorbesc, își pusese mintea să-l scoată din minți pe Boom-Sook, arătând cu sticla de *soju* în mână spre codaca de pe perete, cea cu leopardul alb mort, și întrebând cât de blegite erau prăzile alea hipo-genomizate special pentru turiști. Lui Boom-Sook i s-a inflamat mândria. I-a întors-o lui Fang, spunându-i că *el,* unul, nu vâna decât animale a căror ferocitate era *hiper*-genomizată; că el și fratele lui pândiseră leopardul alb timp de mai multe ore în valea Katmandu și că animalul, dacă se văzuse încolțit, sărise la beregata fratelui lui Boom-Sook – adică nu avusese decât o singură șansă. Că săgeata nimerise fiara în

zbor, direct în ochi. Auzind aceste lucruri, Fang și Min-Sic s-au prefăcut înfiorați în prima clipă, după care au izbucnit într-un râs sălbatic. Min-Sic a început să tropăie cu picioarele pe podea, zicând: „Mult căcat mai mănânci și tu, Kim!" Fang s-a uitat mai îndeaproape la codacă și a remarcat că era slăbuț toșibată.

Boom-Sook a cariocit o mutră pe un pepene sintetic, i-a scris „Fang" pe frunte cu gesturi solemne și l-a proptit în echilibru pe un maldăr de reviste aflat lângă ușă. Apoi și-a luat arbaleta de pe birou, s-a dus la fereastra cea mai îndepărtată și a ochit de acolo.

Fang a protestat, repetând întruna: „Nu, nu, nu, nu, nu, nu, nu, nu, nu!" și a obiectat că pepenele nu i-ar fi sfâșiat beregata țintașului, dacă nu-și nimerea ținta. Adică nimeni nu x-ercita nicio presiune asupra lui, ca să tragă. Drept care, Fang mi-a făcut mie semn să vin și să mă postez lângă ușă.

Am înțeles ce intenție avea, l-am rugat să renunțe, dar Fang mi-a tăiat vorba și m-a amenințat că, dacă nu-l ascultam, îl numea pe Min-Sic răspunzător de Siropul meu. Lui Min-Sic ia cam pierit rânjetul. Fang m-a apucat zdravăn de braț, m-a tras după el și mi-a pus pe cap șapca de absolvent, iar pe ea a proptit cu mâna lui pepenele în echilibru. Apoi, l-a provocat pe Boom-Sook: „Ia să vedem, Boom-Sook, ce fel de țintaș ești acum – de elită sau de tot căcatul?"

Relația dintre Boom-Sook și Fang se baza pe rivalitate și dispreț. Postabsolventul meu și-a ridicat arbaleta. Eu l-am rugat să se oprească. Dar Boom-Sook mi-a ordonat

să nu mă clintesc.

Vârful de oțel al săgeții a sclipit. Era ceva futil și stupid să mori din cauza unei asemenea înfruntări între doi inconștienți, dar fabricații n-au niciun cuvânt de spus, nici măcar când vine vorba de propria moarte. Am auzit un *zbang!* și un *vârști!* și vârful în cruce al săgeții s-a înfipt în coaja pepenelui, care s-a rostogolit de pe șapcă. Min-Sic a aplaudat entuziast, sperând să risipească tensiunea momentului. Pe mine mă trecuseră toate apele.

Și totuși, Fang a strâmbat din nas. „N-ai nevoie de cine știe ce sistem de ochire cu laser ca să nimerești un pepene monstruos de mare. Oricum, uită-te și tu – și a ridicat de pe jos ce mai rămăsese din pepene –, abia l-ai atins. Eu cred că un mango e o țintă mai potrivită pentru un vânător de talia ta."

Boom-Sook i-a întins lui Fang arbaleta, provocându-l să-și dovedească el însuși priceperea: să nimerească un fruct de mango de la o depărtare de cincisprezece pași.

„S-a făcut" – și Fang i-a luat arbaleta din mână. Eu am protestat, disperată, dar Boom-Sook mi-a spus să tac din gură. A cariocit un ochi pe coaja de mango. Fang și-a numărat pașii, apoi și-a încordat arbaleta. Min-Sic și-a prevenit amicii că hârțogăraia care trebuia făcută dacă murea vreun cobai x-perimental era ceva de groază. Ei nu l-au băgat în seamă. Fang a ochit vreme îndelungată. Îi tremura mâna destul de tare. La un moment dat, fructul de mango a explodat și a măscărit pereții cu pulpă. Eu mă îndoiam că necazurile

mele se sfârșiseră – și asta pe bună dreptate. Fang a încordat iarăși arbaleta și a zis: „Pepenele de la treizeci de pași, mango de la cincisprezece, îți propun o… prună de la zece pași.” A adăugat că o prună era tot mai mare decât ochiul unui leopard alb, dar, dacă Boom-Sook era gata să accepte ca fiind adevărat ce spusese Min-Sic, și anume că mânca rahat cu nemiluita, atunci putea să refuze provocarea și tot acest capitol jenant avea să fie considerat închis timp de zece minute mari și late. Boom-Sook mi-a plasat pruna în echilibru pe cap, făcând o mutră serioasă, și mi-a ordonat să stau nemișcată – *foarte* nemișcată. Și-a numărat cei zece pași, s-a întors, și-a încărcat arbaleta și a ochit. Mi-am făcut socoteala că aveam cincizeci la sută șanse să fiu moartă în următoarele cincisprezece secunde. Gil-Su a bătut la ușă din nou. *Pleacă de-aici* – mi-am zis eu, în mintea mea –, *nu e cazul să ne fie distrasă atenția în clipa asta…*

Boom-Sook își încorda maxilarul în timp ce trăgea de coarda arbaletei înspre el. Bătăile în ușă au devenit mai insistente, la numai câțiva inci de capul meu. Fang a zbierat niște obscenități legate de mama lui Gil-Su și de părțile lui genitale. Lui Boom-Sook i se albiseră degetele încordate pe arbaletă.

Eu am simțit o șfichiuitură care parcă mi-a smuls capul din loc și durerea, înfigându-și colții în urechea mea. Am reușit să remarc faptul că, în spatele meu, cineva deschidea ușa brusc, apoi x-presiile de panică de pe fețele torționarilor mei…

ultimul lucru de care am mai fost conștientă a fost prezența unui bărbat mai în vârstă, cu barba ca de zăpadă, în cadrul ușii – un bărbat care gâfâia și care tuna și fulgera de supărare.

– *Comisarul Mephi?*

– Da, dar corect este: profesorul de Unanimitate, arhitectul Soluției pentru Ambarco-Refugiații Mericani, deținătorul Medaliei de Eminență în Nea So Copros, autorul monografiilor despre Tu Fu și Li Po și, în fine, Comisarul *Djuche*-ist Aloi Mephi. Și totuși, în momentul acela, prea puțin l-am băgat în seamă. Pe gât și pe șira spinării mi se prelingea un lichid. Când mi-am dus mâna la ureche, am simțit durerea de parcă m-aș fi electrocutat în partea stângă a corpului. Mi-am tras degetele înapoi și-mi erau lucioase și purpurii.

Lui Boom-Sook îi tremura vocea: „Comisare, noi…", dar Fang și Min-Sic n-au scos o vorbă în sprijinul lui. Comisarul mi-a acoperit urechea cu o batistă de mătase foșnitoare și mi-a spus că trebuia s-o țin apăsată. Apoi a scos o toșibă de buzunar de la pieptul vestonului și a vorbit la ea: „Dom'Chang… Repede, prim ajutor, te rog." Abia atunci l-am recunoscut pe pasagerul adormit care mă însoțise de la Piața Chongmyo, cu opt luni mai devreme.

După aceea, salvatorul meu s-a uitat lung la cei trei postabsolvenți; ei n-au îndrăznit să se uite în ochii lui. „Așa deci, domnilor, avem un început de foarte rău augur al acestui An al Șarpelui." Min-Sic și Fang aveau să primească notificare din partea comisiei disciplinare pentru delicte

majore, le-a promis el și i-a dat afară. Amândoi au făcut plecăciuni și n-au nimerit să iasă mai repede. Min-Sic și-a lăsat mantaua sfârâind pe onduleu, dar nu s-a mai întors după ea. Boom-Sook făcea o mutră foarte suferindă. Comisarul Mephi l-a lăsat pe postabsolventul meu să se mai chinuie câteva secunde, apoi l-a întrebat: „Ai de gând să tragi și după *mine* cu drăcia asta?"

Boom-Sook Kim a lăsat să-i cadă arbaleta, ca și cum l-ar fi ars la mână. Comisarul și-a rotit privirile peste laboratoriul răvășit și a mirosit să vadă ce era în sticla de *soju*. I-a atras atenția violul asupra unui octopod de la 3-D. Boom-Sook s-a moșmondit cu telecomul, l-a scăpat pe jos, l-a ridicat de pe jos, a apăsat pe *Stop,* l-a întors în poziția corectă și iarăși a apăsat pe *Stop.* Într-un târziu, Comisarul Mephi a vorbit din nou: era gata să-l asculte pe Boom-Sook x-plicându-i de ce se folosea de fabricatul x-perimental primit din partea facultății ca să-și x-erseze trasul cu arbaleta.

– Și eu sunt curios cum x-plica el așa ceva.

– Boom-Sook i-a invocat te miri ce: că era nepermis de beat pe motiv de Ajunul Sextetului; că-și orânduise greșit prioritățile; că nu băgase în seamă simptomele stresului; că-și alesese prietenii în mod imprudent; că făcuse x-ces de zel în încercarea de a-și disciplina cobaiul; că era numai vina lui Fang. Până la urmă, chiar și el și-a dat seama că mai bine tăcea și întindea gâtul, ca să aibă securea pe ce să cadă.

Dom'Chang a venit cu un medicub, mi-a spreiat urechea, mi-a tamponat-o cu coagulant, mi-a lipit un plasture pe ea și mi-a spus primele vorbe prietenoase pe care le auzisem de când făcusem cunoștință cu Wing-027. Boom-Sook a întrebat dacă mi se făcea bine urechea. Comisarul Mephi i-a răspuns tăios că asta nu-l mai privea pe el – pe Boom-Sook, adică –, de vreme ce doctoratul lui se încheiase. Fostului postabsolvent i-a căzut fața și i s-a albit, când și-a imaginat viitorul cu el însuși coborât la munca de jos.

Dom'Chang m-a luat de mână și m-a informat că aveam lobul urechii retezat, dar mi-a promis că un doctor avea să mi-l înlocuiască în dimineața următoare. Eu mă temeam prea tare de reproșurile la care mă așteptam din partea lui Boom-Sook, ca să-mi fac griji pentru ureche, dar apoi Dom'Chang mi-a spus că urma să plec, împreună cu Comisarul Mephi, la noul meu sediu.

– Asta presupun c-a fost o veste mai mult decât bine-venită.

– Da, cu x-cepția faptului că rămâneam fără toșibă. Cum aș fi putut s-o iau cu mine? Nu mi-a venit în minte nicio soluție plauzibilă. Am dat din cap, pur și simplu, sperând că mi-aș fi putut-o recupera în timpul Vacanței de Sextet. Scările în spirală – asupra lor mi-am concentrat atenția, fiindcă sunt mai periculoase la coborâre decât la urcare. În holul de la intrare, Dom'Chang a venit cu o manta cu glugă și o pereche de didași de zăpadă. Comisarul l-a felicitat pe șoferist pentru

modelul cu dungi de zebră pe care-l alesese. Dom'Chang i-a răspuns că dungile de zebră erau *de rigueur*{47} pe străzile cele mai șic din Lhasa în sezonul acela.

– *Ce motiv ți-a oferit Comisarul pentru faptul că te salvase la momentul oportun?*

– Niciunul, până-n ziua de astăzi. Mi-a spus că fusesem transferată la Facultatea de Unanimitate, în colțul de vest al campusului, și s-a scuzat pentru faptul că le lăsase pe „cele trei odrasle trotilate de sus-puși" să pună pariuri pe viața mea. Vremea îl împiedicase să intervină mai din vreme. Nu mai țin minte ce răspuns bine orientat și plin de umilință i-am dat eu.

Galeriile acoperite din campus gemeau de lume venită să ia parte la festivitățile de Ajunul Sextetului. Dom'Chang m-a învățat să-mi târșâi picioarele prin zăpada afânată, ca să-mi facă didașii aderență mai bună. Mi se așezau fulgi de zăpadă pe gene și pe nări. Bătăile cu bulgări se opreau la apropierea Profesorului Mephi și combatanții făceau plecăciuni. Sentimentul anonimatului pe care mi-l dădea gluga era colosal. În timp ce treceam de-a lungul galeriilor, am auzit muzică. Nu ReV, nu pop-muzică – pur și simplu ecouri simple ale unei muzici. „Ăsta-i un cor", mi-a spus Comisarul Mephi. „Sapientul corpocratic poate fi nesimțit, meschin și răutăcios" – a mai spus el –, „însă are, uneori, și calități mai înalte, slavă Președintelui!" Am stat un minut și am ascultat. Când mi-am ridicat privirile, m-am simțit ca și cum aș fi luat-o la goană în sus.

Doi Aplicatori care făceau de pază la

Facultatea de Unanimitate au salutat și ne-au luat mantalele ude. Interiorul acestei clădiri era la fel de opulent, pe cât de auster fusese cel al Facultății de Psiho-Genomie. Pe pereții coridoarelor carpetate erau oglinzi jong-iliene, urne ale Regilor din Scilla, codace 3-D ale notabilităților Unanimității. Ascensorul avea un candelabru; vocea lui recita Catehisme corporatiste, dar Comisarul Mephi i-a ordonat să tacă și vocea, spre surprinderea mea, chiar a tăcut. Încă o dată, Dom'Chang m-a sprijinit când ascensorul a accelerat și apoi a încetinit.

Am defluit într-un apartament spațios, puțin coborât, ca dintr-o secvență de la ReV cu stilul de viață al sus-pușilor. Un foc 3-D parcă ar fi dansat în căminul central, înconjurat de mobilă suspendată pe pernă magnetică. Pereții de sticlă ofereau o vedere amețitoare a conurbei în timpul nopții, aburită de lucirea mată a ninsorii. Pereții interiori erau acoperiți de picturi. L-am întrebat pe Mephi dacă acela era biroul lui.

„Biroul meu e la etajul de deasupra", mi-a răspuns el. „Aici e sediul tău."

Până s-apuc eu să-mi x-prim surprinderea, Dom'Chang mi-a sugerat să-l invit pe distinsul meu oaspete să stea jos. Mi-am cerut scuze de la Comisarul Mephi: cum nu mai avusesem niciodată vreun oaspete, manierele mele lăsau mult de dorit.

Canapeaua pe pernă magnetică s-a legănat sub greutatea distinsului oaspete. Mi-a x-plicat că nora lui se ocupase de redecorarea sediului meu și că făcuse acest

lucru cu gândul la mine. Spera să le găsesc pânzelor lui Rothko calități meditative. „Vopselele originale ale originalului până la nivel molecular", m-a asigurat el. Am fost de acord. „Rothko pictează așa cum văd orbii."

– O seară uimitoare. De la săgețile de arbaletă direct la o lecție de istoria artei…

– Fără îndoială. După aceea, profesorul și-a cerut scuze pentru faptul că nu remarcase încă de la prima noastră întâlnire la ce nivel se ridica elevarea mea. „Am presupus că erai și tu vreun x-periment dintr-alea, semielevate, condamnate la dezintegrare mintală în cel mult un decadiariu, două. Dacă m-ajută memoria, chiar am dormitat, nu-i așa, Dom'Chang? Adevărul, te rog." De la postul lui de lângă ascensor, Dom'Chang parcă și-a reamintit că stăpânul lui își odihnise ochii în timpul călătoriei. Comisarul Mephi a zâmbit, când a văzut ce tact dovedea șoferistul lui. „Mai mult ca sigur, te-ntrebi ce-ai făcut de mi-ai atras atenția, Sonmi-451."

Întrebarea lui era ca o strângere de mână: *Haide, ieși afară, știu că ești acolo.* Sau, mă temeam eu, era o capcană. Cum încă mai aveam reținerea unui servant de a mă comporta prea pursângește, m-am prefăcut, foarte politicoasă, că nu înțelegeam ce voia să spună. X-presia de complicitate de pe chipul lui Mephi mi-a spus că el, în schimb, înțelegea. La Universitatea Taemosan, mi-a x-plicat el, se înregistrează peste două milioane de cereri de biblioaccesuri pe semestru.

Majoritatea sunt texte de la cursuri sau articole conexe; restul se referă la orice, de la proprietăți imobiliare la prețuri ale acțiunilor, de la forduri sport la piane, de la metode yoga la păsări de colivie. „Ideea e, Sonmi, că numai un cititor cu gusturi de lectură *efectiv* eclectice îi determină pe prietenii mei, bibliotecarii, să-și bată capul să mă alerteze" – și profesorul și-a aprins tosiba de la mână și mi-a recitit lista mea de cereri de biblioacces. Pe 18 ale lunii a șasea – *Epopeea lui Ghilgameș;* pe 2 ale lunii a șaptea – *Reminiscențele,* de Ireneo Funes[{48}]; pe ziua de întâi a lunii a noua – *Declinul și prăbușirea,* de Gibbon[{49}]... Scăldat în lumina mov a ecranului tosibei de la mână, Mephi arăta mândru. „Ia uite-aici... pe 11 ale lunii a zecea, o căutare încrucișată, fără nicio reținere, a oricăror eventuale referințe la acel cancer al trupului iubitei noastre Corpocrații – Uniunea! Ca oameni ai Unanimității ce suntem, trebuie să recunoaștem că o asemenea... – cum să-i spun? – ... poftă de credințele altor lumi ne avertizează de prezența printre noi a unui emigrant intern. În câmpul meu de activitate, e un adevăr idiomatic faptul că din asemenea emigranți se obțin cei mai buni agenți ai Unanimității. Mi-a fost clar că trebuia să ne întâlnim." După aceea, mi-a x-plicat cum îl identificase pe posesorul cel curios al respectivei tosibe ca fiind Nun Hel-Kwon, un geo-termalist de la raiul uraganelor Onsŏng... numai că acela murise cu două ierni mai înainte, într-un accident de schi. Comisarul Mephi îi trasase unui absolvent priceput sarcina

tradițional-detectivistică de a da de urmele hoțului. Sistemul de e-supraveghere localizase toșiba în laboratoriul lui Boom-Sook Kim. Ideea că Boom-Sook l-ar fi putut citi pe Wittgenstein sfida orice logică, drept care absolventul de încredere al lui Mephi plantase câte un microptic în fiecare toșibă din laboratoriu, în timpul stingerii, în urmă cu șase decadiarii „A doua zi, am descoperit că disidentul nostru ratat nu era defel un pursânge, ci, după toate aparențele, primul fabricat a cărui elevare fusese stabilizată, fosta soră-servantă a celebrei Yoona-939. Munca mea, Sonmi-451, poate fi de uzură și supusă hazardului, dar plictisitoare – asta niciodată!"

– Nu avea, pur și simplu, niciun rost să negi.

– Într-adevăr, nu avea. Comisarul Mephi nu era nicidecum Veghetorul Rhee. Într-un fel, faptul că fusesem descoperită mi-a creat un sentiment de ușurare. Mulți criminali spun exact același lucru. Stăteam și-l ascultam x-punându-mi puhoiul de disensiuni inter-departamentale care izbucniseră când el își raportase descoperirea. Corpocrații de modă veche voiau să mă vadă eutanaziată ca deviantă; psiho-genomicienii voiau să mă supună unei vivisecții cerebrale; cei de la marketing voiau să facă publică descoperirea și să mă prezinte pe post de marele pas înainte x-perimental de la Universitatea Taemosan.

– Evident, nici unii dintre ei n-au avut

câștig de cauză.

– Nu, n-au avut. Unanimitatea a impus o soluție de compromis provizorie: să mi se îngăduie să-mi continui studiul determinat de propriul liber-arbitru iluzoriu, până când opiniile ajungeau la un consens. Arbaleta lui Boom-Sook a forțat, însă, mâna Unanimității.

– Și ce avea de gând Comisarul Mephi să facă de-atunci înainte cu tine?

– Să conceapă o nouă soluție de compromis între diversele interese care concurau care să smulgă o halcă mai mare din mine. Se cheltuiseră miliarde de dolari pe cercetări fără niciun rezultat în corpolaboratorii, pentru a se ajunge la ceea ce, pur și simplu, eram eu – la ceea ce sunt, adică: un fabricat elevat, stabil. Pentru a-i mulțumi pe genomicieni, un batalion de scientiști din toate domeniile urma să mă supună unor teste transdisciplinare. Inmuindu-și mâinile în flăcările focului 3-D, Mephi m-a asigurat că testele respective nu aveau să fie solicitante sau dureroase, nici să depășească trei ore pe zi, cinci zile din zece. Pentru a câștiga bunăvoința Comitetului de la Taemosan, accesul la cercetări avea să fie scos la licitație – adică eu le-aș fi adus dolari serioși noilor mei stăpâni.

– Dar interesele lui Sonmi-451? Ele intrau în vreun fel în această dublă ecuație?

– Într-o anumită măsură, intrau. Universitatea Taemosan se oferea să mă înscrie ca student fondator. Urma să-mi fie implantat în guler și un Suflet, ca să mă

pot deplasa încoace și-ncolo prin campus după cum doream. Comisarul Mephi mi-a promis chiar să mă mentorizeze când se afla și el în campus. Și-a tras mâinile de la foc și și-a cercetat degetele: „Numai lumină, căldură deloc. Tinerii din ziua de astăzi n-ar ști să recunoască o flacără adevărată nici dacă le-ar da cineva foc la didași!" Apoi mi-a cerut să nu-i mai spun „Domnule", ci „Profesore".

– Un lucru nu înțeleg eu: dacă Boom-Sook Kim era chiar așa un caraghios, cum de ajunsese la o asemenea sfântă graală a psiho-genomiei – o elevată stabilă?

– I-am pus și eu mai târziu lui Hae-Joo Im aceeași întrebare. X-plicația pe care mi-a dat-o suna cam așa: lui Boom-Sook îi procurase teza un individ care-și avea baza de teze de psiho-genomie la un obscur institut politeh din Baikal. Adevăratul autor al tezei fostului meu postabsolvent era un imigrant în Zona Productivă, pe nume Iusuf Suleiman. Pe vremurile acelea, x-tremiștii din Siberia îi omorau pe genomicieni, iar Suleiman și trei dintre profesorii lui au sărit în aer într-un ford-capcană. Baikalul fiind Baikal, cercetarea lui Suleiman a zăcut neștiută de nimeni timp de zece ani, până când a fost vândută mai departe. Agentul a intrat în legătură cu oamenii lui de la Corporația „Tata Song", iar neuroformula de elevare a lui Suleiman a fost instilată în Siropodozele noastre. Primul cobai a fost Yoona-939; eu am fost un cobai de rezervă modificat. Iar dacă toate astea par puțin probabile, mi-a mai spus Hae-Joo, trebuia să țin minte că

majoritatea sfintelor graale din toate domeniile științei sunt descoperite din întâmplare și în locurile cele mai neașteptate.

– Și-n tot acest timp, în seninătatea lui, Boom-Sook Kim habar n-avea de ce valuri provoca teza lui de doctorat plagiată?

– Numai un prost patentat, care n-a stors în viața lui o pipetă, poate să nu observe așa ceva, dar adevărul e că Boom-Sook Kim era un asemenea prost. Poate că nici asta n-a fost o întâmplare.

– Cum ți s-a părut noul tău regim de x-istență de la Facultatea de Unanimitate? Cum era, ca fabricat, să asiști efectiv la conferințe?

– După ce am fost mutată, în Ajunul Sextetului, am avut parte de șase zile de liniște până când noul meu regim de x-istență a intrat, efectiv, în funcțiune. M-am plimbat o singură dată prin campusul înghețat: eu am fost genomizată să mă simt bine într-un dejunariu încălzit, iar x-punerea la vreme de iarnă în valea fluviului Han, acolo, pe muntele Taemosan, avea darul să-mi ardă pielea și plămânii. În ziua de Anul Nou, m-am trezit după stingere și am găsit două daruri: vechea mea toșibă uzată, pe care mi-o dăduse Wing-027, și o stea pe care să mi-o pun la guler – a treia mea stea. M-am gândit la surorile mele, la fostele mele surori, care de-a lungul și de-a latul întregii Nea So Copros aveau parte de Ceremonii de Stelarizare. M-am întrebat dacă și eu aveam să plec vreodată către X-

ultare, după ce mi-aș fi răsplătit Investiția. Ce mult mi-am dorit ca Yoona-939 să fi asistat și ea la prima conferință, alături de mine, în ziua a doua. Mi-e dor de ea și-acum.

– Despre ce a fost prima ta conferință?

– Despre *Biomatematica* lui Swanti. De fapt, adevărata lecție care mi-a fost servită a fost umilința. M-am îndreptat către sala de conferințe, prin mocirla noroioasă de afară, cu gluga pe cap și nebăgată în seamă de nimeni. Dar, când mi-am scos mantaua pe coridor, trăsăturile mele de Sonmi au provocat mai întâi surprindere, pe urmă iritare. În sala de curs, intrarea mea a fost ca un comutator care a provocat o liniște plină de resentimente.

Mult n-a durat. „Ei, tu!" mi-a strigat un băiat. „Un ginseng fierbinte și doi caniburgeri!" – la care toată sala a izbucnit în râs. Eu nu sunt genomizată să mă înroșesc, dar pulsul tot mi-a crescut. M-am așezat pe un loc din rândul al doilea, ocupat de fete. Mai-marea lor avea dinții smaraldizați. Mi-a spus: „Ăsta-i rândul *nostru.* Tu du-te mai în spate. Duhnești a maioneză!" Am ascultat, supusă. M-am trezit lovită în obraz de o săgeată de hârtie. „Noi nu venim să vindem burgeri la tine-n dejunariu, fabricato – mi-a strigat o voce –, tu de ce ne ocupi nouă locurile în sala de conferințe?" Mă pregăteam să plec, însă chiar atunci a urcat pe podium doctora Chu'an, care avea niște picioare ca de păianjen, și și-a scăpat notițele pe jos. M-am străduit din răsputeri să mă concentrez la conferința care a urmat, dar, după o

vreme, cum doctora Chu'an își rotea ochii peste auditoriu, m-a văzut și s-a oprit brusc în mijlocul frazei. Auditoriul și-a dat seama de ce se oprise și-a început să râdă. Doctora Chu'an a făcut eforturi să continue. Eu am făcut eforturi să rămân pe loc, dar n-am avut curaj să mai pun și întrebări la sfârșit. La ieșire, am avut de străpuns un baraj de batjocuri agresive.

– *Profesorul Mephi știa despre ostilitatea studenților?*

– Cred că da. La seminariu, profesorul m-a întrebat dacă mi se păruse fructuoasă conferința; eu i-am răspuns că mi se păruse *informativă* și l-am întrebat de ce mă disprețuiau pursângii în asemenea măsură. Mi-a răspuns: „Dar dacă diferențele dintre castele sociale și-ar avea rădăcinile nu în genomie, nici în criteriile inerente de x-celență, nici măcar în dolari, ci ar fi, pur și simplu, diferențe de cunoaștere? Așa ceva n-ar însemna, oare, că întreaga Piramidă e construită pe nisipuri mișcătoare?"

I-am sugerat că o asemenea idee ar putea fi considerată o deviere gravă.

Mephi a părut încântat. Mi-a spus: „Dar ce părere ai de următoarea deviere: fabricații sunt niște oglinzi ridicate în fața conștiințelor pursângilor; pe pursângi îi îngrețoșează ce văd în ele. Și-atunci, vă blamează pe voi că le țineți oglinda ca să se uite-n ea."

Am rămas șocată și, ca să nu-și dea seama, l-am întrebat când ar putea ajunge pursângii să se autoblameze. Mephi mi-a răspuns: „Din câte sugerează Istoria,

numai când vor fi *obligați* să facă așa ceva."

Și asta când s-ar putea întâmpla? am întrebat eu. Profesorul și-a învârtit globul străvechi și mi-a răspuns doar atât: „Conferința doctorei Chu'an continuă mâine."

– Presupun că ți-a trebuit mult curaj ca să te mai duci acolo.

– Nu neapărat; m-a escortat un Aplicator, așa că măcar nu mi-a mai strigat nimeni nicio insultă. Aplicatorul li s-a adresat fetelor din rândul al doilea cu o ironie politicoasă: „Ăsta-i rândul *nostru. Voi* mergeți mai în spate." Fetele s-au făcut nevăzute, dar eu n-am avut câtuși de puțin sentimentul victoriei. Ceea ce prevalase era teama fetelor de Unanimitate, nu faptul că m-ar fi acceptat pe mine. Doctora Chu'an s-a simțit atât de intimidată de Aplicator, încât și-a șoptit în bărbie tot restul conferinței, fără să ridice ochii spre auditoriu nici măcar o dată. Prejudecățile sunt ca permafrostul.

– Și te-ai mai aventurat și la alte conferințe?

– La una singură – despre *Fundamentele* lui Lööw. Am cerut să merg neescortată, preferând insultele în locul unei armuri x-terioare. Am ajuns mai devreme, m-am așezat pe un loc lateral și mi-am păstrat un vizor pe ochi în timp ce sala de conferințe se umplea. Am fost recunoscută și așa. Studenții m-au privit cu neîncredere, dar n-au mai aruncat cu săgeți de hârtie în mine. Doi băieți din fața mea s-au întors – aveau niște mutre cinstite și vorbeau cu un

accent rural. Unul m-a întrebat dacă eram vreun soi de geniu artificial.

I-am spus că nu era un cuvânt – *geniu* – cu care să jonglezi atât de ușor.

Auzind că o servantă vorbea, s-au minunat amândoi. „Trebuie să fie oribil" – a zis celălalt – „să ai o minte inteligentă închisă într-un corp genomizat pentru servicii."

I-am răspuns că și eu mă simțeam la fel de atașată de trupul meu, cum se simțea și el de-al lui.

Conferința s-a desfășurat fără vreun alt eveniment; în schimb, când am ieșit din sală, am fost luată în primire, ca la o mică răzmeriță, de întrebări, de registrafoane și de blițuri de nikoane. De la care „Tata Song" proveneam? Cine mă înscrisese la Taemosan? Mai erau și alții ca mine? Ce părere aveam despre atrocitatea Yoona-939? Câte decadiarii mai aveam până când elevarea mea ar fi degenerat? Eram Aboliționistă, cumva? Care era culoarea mea preferată? Aveam, cumva, vreun iubit?

– Media? Într-un campus corpocratic?

– Nu, dar Media oferiseră recompense pentru secvențe nikonate cu de-acum celebra Sonmi de la Taemosan. Mi-am tras gluga peste cap și am încercat să-mi fac drum cu coatele, ca să mă-ntorc la Facultatea de Unanimitate, dar înghesuiala era atât de mare, încât mi-a căzut vizorul de pe față și am fost trântită la podea și bumbăcită zdravăn, până când doi Aplicatori în ținută civilă au reușit să mă x-tragă de-acolo. Comisarul Mephi m-a

întâmpinat în holul de la Unanimitate și m-a escortat el însuși până la sediul meu, bombănind întruna că sunt mult prea valoroasă ca să mă x-pun în felul acesta gloatei nesătule. Își răsucea pe deget, cu gesturi bruște, inelul din piatră de zgură – un obicei al lui când era tensionat. Ne-am înțeles ca, de atunci înainte, conferințele să-mi fie setate direct pe toșibă.

– *Vorbește-mi despre x-perimentele prin care ai fost obligată să treci.*

– A, da, cele care-mi reaminteau în fiecare zi de adevăratul meu statut. Îmi dădeau o stare de spirit jalnică. La ce bun cunoașterea, mă întrebam în sinea mea, dacă nu mi-o pot folosi ca să-mi ameliorez x-istența? M-aș mai fi încadrat eu în X-ultare, după următorii nouă ani și nouă stele prinse la guler, cu mintea mea cea cultivată? Oare amnezicele puteau anula cunoașterea pe care o dobândisem? Îmi doream eu să mi se întâmple așa ceva?! Aș fi fost mai fericită atunci? A sosit și luna a patra și, odată cu ea, prima mea aniversare în postura de cobai și ciudățenie la Taemosan, dar mie primăvara nu mi-a provocat bucurie la fel ca tuturor celorlalți. Curiozitatea mea e pe moarte – așa i-am spus Profesorului Mephi într-o zi plăcută, în timpul unui seminariu despre Thomas Paine. Țin minte că pe fereastra lui deschisă ajungeau până la noi ecourile unui meci de baseball. Mentorul meu mi-a spus că trebuia neapărat să identificăm sursa unei asemenea maladii – și asta repede. I-am răspuns ceva de genul că lecturile nu înseamnă cunoaștere și că,

fără x-perienţă, cunoaşterea e ca mâncarea fără nutritive.

„Tu trebuie să ieşi mai mult pe-afară", a conchis Profesorul.

– Afară, unde? Afară, la conferinţe? Afară, în perimetrul campusului? La întâlniri?

– În prima zi a noua care a urmat, din ascensor a coborât în apartamentul meu un tânăr postabsolvent de la Unanimitate, pe nume Hae-Joo Im. Mi s-a adresat cu „Domnişoară Sonmi" şi mi-a x-plicat că Profesorul Mephi îl trimisese la mine, „ca să vă-nveselesc". Şi, cum Profesorul Mephi avea drept de viaţă şi de moarte asupra viitorului său, iată că el se prezentase. „Asta a fost o glumă", a adăugat în grabă, după care m-a întrebat dacă-mi aduceam aminte de el.

Îmi aduceam. Părul negru şi-l tunsese scurt şi-l avea vopsit castaniu, iar sprâncenele erau când da – când nu, după cum şi le decolorase; dar îl recunoşteam pe fostul coleg de clasă al lui Boom-Sook, cel care venise cu vestea morţii lui Wing-027, de care se făcea vinovat Min-Sic. Vizitatorul şi-a rotit privirile peste spaţiul meu de locuit şi s-a declarat invidios: „Ehe, nici nu se compară cu bârlogul înghesuit al lui Boom-Sook Kim, nu-i aşa? E suficient spaţiu cât să-nghită tot apartamentul familiei mele."

Am fost de acord cu el că apartamentul era, într-adevăr, mai mult decât spaţios. Apoi s-a lăsat o tăcere din ce în ce mai lungă. Hae-Joo Im s-a oferit să rămână în ascensor până când îi spuneam eu să plece.

Încă o dată, mi-am cerut scuze pentru lipsa mea de politețe și l-am invitat să intre.

El și-a scos didașii, zicând: „Ba nu, *eu* îmi cer scuze pentru lipsa *mea* de politețe. Când am o stare de nervozitate, vorbesc prea mult și spun prostii. Uite, că iar m-apucă: pot să-ncerc și eu șezlongul tău pe pernă magnetică?”

I-am răspuns că da și l-am întrebat de ce-i cream eu o stare de nervozitate.

Fiindcă arătam ca oricare altă Sonmi din oricare dejunariu, mi-a x-plicat el, în schimb, dacă deschideam gura, parcă eram doctor în filosofie. După care, postabsolventul s-a așezat picior peste picior pe șezlong și s-a rotit cu el, cu o figură plină de uimire, trecându-și mâna prin câmpul magnetic. Mi-a mărturisit: „Aud o voce-n cap, care-mi spune: «Ține minte, fata asta… adică, femeia asta… adică, această persoană e un reper în istoria științei. Prima elevată stabilă! Sau, mai degrabă, persoană elevată. Ai grijă cum vorbești, Im! Vezi să sune profund!» De-asta nu fac decât să… ăăă… dau din mine prostioare și nimicuri.”

L-am asigurat că mă simțeam, de cele mai multe ori, mai degrabă cobai decât reper istoric.

Hae-Joo a ridicat din umeri și mi-a mărturisit că-i spusese lui Profesorul că mie nu mi-ar fi stricat o seară de ieșit prin centru – și mi-a fluturat prin fața ochilor un Suflet-Inel. „Pe cheltuiala Unanimității! Și fără limită. Cum vrei să te distrezi?”

Eu habar n-aveam cum voiam să mă distrez.

Hae-Joo m-a luat altfel: atunci, dacă

vreau să mă relaxez, ce fac?

Joc o partidă de Go, i-am spus eu. Cu toșiba.

„Ca să te relaxezi?" s-a mirat el, nevenindu-i a crede. „Și cine câștigă, tu sau toșiba?"

Toșiba, i-am răspuns eu – altfel cum aș mai reuși să-mi îmbunătățesc jocul?

Așa, deci câștigătorii – a vrut să știe Hae-Joo – sunt, de fapt, pierzători, pentru că nu învață nimic? Și-atunci, pierzătorii ce sunt, câștigători?

I-am spus că, dacă pierzătorii ajung să x-ploateze ceea ce învață de la adversarii lor câștigători, atunci da – pe termen lung, și ei pot deveni câștigători.

„Mamă Corpocrație!" a exclamat Hae-Joo Im. „Hai să mergem în conurbe, să tocăm niște dolari!"

– Nu te-a iritat deloc?

– La început, mă irita chiar foarte tare, dar îmi tot spuneam că pe el mi-l recomandase Profesorul Mephi ca soluție pentru starea mea proastă. În plus, Hae-Joo îmi făcuse complimentul de a mă numi „persoană". L-am întrebat și eu ce făcea el, de obicei, în serile de ziua a noua, când nu era obligat să aibă grijă de cobaii de lux.

Mi-a răspuns cu un zâmbet diplomatic, foarte discret, că oamenii din casta lui Mephi nu te obligă niciodată, ci doar sugerează. Eventual, mergea cu colegii de clasă la vreun dejunariu, la vreun bar sau, dacă avea noroc, mergea prin cluburi cu vreo fată. Cum eu nu-i eram colegă de clasă și nici, propriu-zis, fată, mi-a propus o vizită la o galerie, unde să „gustăm din

fructele oferite de Nea So Copros".

Nu s-ar fi simțit stânjenit, l-am întrebat eu, să fie văzut cu o Sonmi? Puteam să-mi pun o pălărie și-o pelerină.

Hae-Joo Im mi-a propus, ca alternativă, o barbă falsă de vrăjitor și o pereche de coarne de ren. M-am scuzat – așa ceva nu aveam. El a zâmbit, și-a cerut scuze pentru o nouă glumă proastă și mi-a spus că puteam să mă-mbrac în orice mă simțeam eu bine, dându-mi asigurări că-n mijlocul orașului aș fi trecut mult mai neobservată decât într-o sală de conferințe. Taxiul era deja în fața clădirii, iar el se ducea să mă aștepte jos, în hol.

– Nu aveai emoții că plecai de la Taemosan?

– Ba da, și-ncă destule. Hae-Joo, însă, mi-a distras atenția vorbindu-mi despre locurile prin care treceam. I-a spus șoferistului de taxi s-o ia pe la Memorialul Plutocraților Înfrânți, pe lângă Palatul Kyōng-bokkung, apoi pe bulevardul celor Nouă Mii de ReV. Șoferistul taxiului era un pursânge indian, care se pricepea să adulmece comenzile grase, achitate din conturi de cheltuieli. Ca din întâmplare, s-a găsit să comenteze: „Minunată seară pentru Seleno-Turn, domnule. Atât de senină!" Hae-Joo s-a arătat imediat perfect de acord cu el. Drumul numai serpentine urca tot mai sus, și mai sus din ce în ce mai sus către vârful piramidei gigantice, pe deasupra tuturor acoperămintelor, mai sus de orice altceva, cu x-cepția corpomonoliților. Ai fost vreodată în vârful Seleno-Turnului pe timp de noapte,

Arhiviste?

– Nu, nici măcar pe timp de zi. Noi, cetățenii, în principiu, le lăsăm turiștilor Turnul.

– Ar trebui să mergi. De la nivelul 234, conurbea se vedea ca un covor de xenoane și neoane, și mișcare, și carbodioxe, și acoperăminte. Dacă n-ar fi fost domul de sticlă, mi-a spus Hae-Joo, vântul de la o asemenea înălțime ne-ar fi azvârlit direct pe orbită, ca pe niște sateliți. Mi-a arătat înspre diverse mogâldețe și puncte de reper; le văzusem, pe unele dintre ele, sau auzisem vorbindu-se despre ele la 3-D, despre altele – nu. Piața Chongmyo era ascunsă de-un monolit, în schimb stadionul ei azuriu se vedea. În seara aceea, sponsorul selenar era Corpo-Semin. Uriașul proiector selenar de pe vârful muntelui Fuji turna ReV după ReV de la mare depărtare pe suprafața Lunii: roșii de mărimea unor bebeluși, cuburi de conopidă cremoasă, rădăcini de lotus fără găuri. Baloane de vorbire se umflau din gura neobosită a Emblemului de la Corpo-Semin, care ne asigura că produsele lui erau sută la sută modificate genomic.

În timp ce coboram, șoferistul taxiului, care era mai în vârstă, ne-a povestit despre copilăria lui într-o conurbe care se numea Mumbai, aflată undeva departe și devenită acum zonă dezastrică, pe vremurile când Luna era mereu golașă. Hae-Joo a zis că o Lună lipsită de ReV l-ar scoate din minți.

– La ce galerie v-ați dus?

– La Livada Wangshimni – parcă era o

enciclopedie de consumabile! Ore-n șir am tot arătat cu degetul diverse produse, pentru ca Hae-Joo să-mi spună ce erau: măști de bronz, supă instant de cuib de pasăre, jucării pentru fabricați, toiote aurii, filtre de aer, papiote de ață rezistentă la acid, oracole de-ale Iubitului Președinte și statuete cu Președintele Imanent, parfumuri cu praf de pietre prețioase, eșarfe din mătase perlată, hărți în timp real, obiecte artizanale din zone dezastrice, viori programabile. Sau la farmacie: seturi de pilule pentru cancer, sida, alzheimer și toxicare cu plumb; pentru corpolență, anorexie, calviție, hirsutenie, exuberanță, apatie, mărci de chimirouă, medicamente pentru tratarea excesului de chimirouă. La un moment dat, a răsunat ora douăzeci și unu și noi nu trecuserăm nici măcar de prima incintă. Cum se mai înghesuiau consumatorii să cumpere, să cumpere, să cumpere! S-ar fi zis că pursângii erau ca niște bureți de așteptări care atrăgeau bunuri și servicii de la orice ofertant, dejunariu, bar, magazin – din orice colțișor.

Hae-Joo m-a dus la o cafenea-platformă foarte șic, unde a comandat un polimer de nesă pentru el și o apă pentru mine. Mi-a x-plicat că, după Normele Înavuțirii, orice consumator trebuie să cheltuie o anumită cotă fixă de dolari lunar, în funcție de casta căreia îi aparține. Economisitul e o infracțiune anti-corpocratică. Asta știam deja, dar nu l-am întrerupt. Mi-a spus că mama lui se simțea intimidată de aceste galerii moderne, așa că el, Hae-Joo, se descurca, de obicei, cu cota alocată.

L-am rugat să-mi spună cum te simțeai

când aveai familie.

Postabsolventul a zâmbit și s-a încruntat în același timp. Mi-a mărturisit: „E un rău necesar. Mama și-a făcut o pasiune din a colecționa tot felul de boli mărunte și de tratamente prin care să te vindeci de ele. Tata lucrează la Ministerul de Statistică și doarme în fața 3-D-ului, cu capul vârât într-o găleată." Ambii părinți ai lui Hae-Joo Im erau progenituri întâmplătoare, mi-a mai spus el, care-și vânduseră dreptul la al doilea copil din cota de nașteri, ca să-i asigure lui Hae-Joo o genomizare corespunzătoare. Ceea ce i-a permis lui să țintească la cariera mult visată: încă din vremurile copilăriei, când se uita la orice disnei care-i cădea în mână, își făcuse o ambiție din a se face Unanimitoman. Să dărâmi ușile cu piciorul și să mai fii și plătit pentru asta – lui, unul, i se părea o viață de vis.

Am comentat că părinții lui îl iubeau, probabil, foarte mult, dacă făcuseră un asemenea sacrificiu. Hae-Joo mi-a răspuns că doar pensia lor avea să fie reținută din stipendiul lui. Apoi m-a întrebat dacă nu resimțisem ca pe un șoc seismic faptul de a fi fost dezrădăcinată de la „Tata Song" și transplantată în laboratoriul lui Boom-Sook. Oare nu-mi lipsea lumea pentru care fusesem genomizată? I-am răspuns că fabricații sunt orientați în așa fel, încât să nu le lipsească nimic.

El m-a ispitit: oare nu mă elevasem eu deasupra orientării primite?

I-am răspuns că nu-mi rămânea decât să mă gândesc la acest lucru.

– Ai avut parte și de x-perienţe negative, cum ar fi reacţii din partea consumatorilor din galerie? Vreau să zic, fiind o Sonmi în altă parte decât la „Tata Song”.

– Nu. Erau mai multe feluri de fabricaţi acolo: cărători, slujitori, măturători – așa că eu nu ieșeam prea mult în evidenţă. Numai că, la un moment dat, când Hae-Joo s-a dus la igienizator, s-a apropiat de mine o femeie roșcată, cu o mulţime de pistrui și o piele tânără, dar care avea niște ochi evident mai în vârstă, și s-a scuzat că mă deranja: „Uite” – mi-a spus –, „eu sunt observator pentru Media de modă. Poţi să-mi spui Lily. Și stau de câtva timp și te observ!” Apoi a adăugat, hlizindu-se: „Dar o femeie cu flerul tău, cu *prescienţa* ta, precis că se așteaptă la așa ceva, draga mea!”

N-am știut ce să-i răspund.

Mi-a spus că eram prima consumatoare pe care o văzuse până atunci care să-și fi făcut un modelaj facial atât de reușit după trăsăturile unui fabricat-servant bine-cunoscut. Castele jos-puse poate c-ar fi numit *bravadă* o asemenea declaraţie în materie de modă, mi-a mărturisit ea, sau poate c-ar fi considerat-o chiar anti-castă, dar ea, una, o numea *dovadă de geniu.* M-a întrebat dacă nu voiam să devin imaginea „unei reviste 3-D enervant de șic”. Aș fi fost plătită până la Lună și-napoi, puteam să fiu sigură, iar prietenii partenerului meu s-ar fi *zgâriat pe ochi* de gelozie. Fiindcă pentru noi, femeile, nu-i așa, gelozia bărbaţilor e la fel ca dolarii în contul Sufletului.

Am refuzat oferta, mulţumindu-i și

spunându-i că fabricații nu au parteneri. Interlocutoarea mea s-a prefăcut a râde la ceea ce a luat drept glumă și mi-a cercetat fiecare contur al feței. M-a implorat să-i spun la ce x-pert în modelaj facial mă dusesem. „Un artist de asemenea calibru – trebuie neapărat să-l cunosc. Ce miniaturist!"

Am lămurit-o că, după ce ieșisem din pântecuvă și de la Orientare, viața mea se desfășurase numai în spatele unei console de la „Tata Song", așa că nu-mi întâlnisem niciodată modelatorul facial.

Auzind ce-i spuneam, jurnalista de modă a început să râdă sacadat și oarecum vexată.

– Adică, nu i-a venit să creadă că nu *erai pursânge?*

– Mi-a dat cartea ei de vizită și m-a îndemnat să mă mai gândesc, avertizându-mă că nu mă întâlneam zece zile pe decadiariu cu asemenea ocazii precum cea pe care mi-o oferise ea.

Când am ajuns cu taxiul înapoi în fața Unanimității, Hae-Joo Im mi-a cerut să-i spun pe numele mic de atunci înainte. Apelativul „Domnul Im" îl făcea să se simtă ca și cum ar fi fost la seminariu. La sfârșit de tot, m-a întrebat dacă în următoarea zi a noua eram din nou liberă. I-am spus că nu voiam să-l văd irosindu-și timpul prețios numai dintr-o obligație profesorială, dar Hae-Joo m-a asigurat că-i făcuse plăcere compania mea. Foarte bine, i-am spus eu, atunci sunt de acord.

– Așa deci, x-cursia te-a ajutat să scapi

de… sentimentul de ambetare?

– Într-un fel, da. M-a ajutat să înțeleg faptul că mediul în care-ți duci x-istența e cheia propriei identități, dar și că mediul de la „Tata Song" era pentru mine o cheie pierdută. Mi-am dat seama că-mi doream să merg în vizită la fostul meu dejunariu, de sub Piața Chongmyo. N-aș fi putut să ofer o x-plicație propriu-zisă pentru această dorință, dar un impuls poate fi și vag neînțeles, și puternic.

– Dar nu putea fi indicat pentru o servantă elevată să meargă în vizită la un dejunariu, nu-i așa?

– Nu pretind că era indicat, ci doar că era ceva necesar. Și Hae-Joo se temea c-ar fi putut fi „scoase la iveală anumite lucruri îngropate". I-am răspuns că prea mult îngropasem din mine însămi, așa că, până la urmă, postabsolventul a fost de acord să mă însoțească, dar numai cu condiția să merg deghizată în consumator. În prima seară de ziua a noua, m-a învățat să-mi răsucesc părul în sus și să-mi dau cu cosmetice pe față. Mi-am ascuns gulerul cu o eșarfă de mătase înfășurată în jurul gâtului, iar în ascensor, în timp ce coboram să luăm taxiul, mi-a potrivit el ambre închise la culoare pe față.

Într-o seară aglomerată din luna a patra, Piața Chongmyo nu mai era ca un tunel vântos plin de gunoaie, cum o țineam eu minte din ziua ieșirii mele la suprafață; era ca un caleidoscop în care se învârteau secvențe de ReV, consumatori, sus-puși și pop-cântece. Statuia monumentală a Iubitului Președinte trona peste colcăiala

supușilor săi cu o x-presie deopotrivă înțeleaptă și binevoitoare. Din marginea de sud-est a Pieței porneau arcadele Tatei Song. Hae-Joo m-a luat de mână și mi-a reamintit că ne puteam răzgândi în orice moment. Când ne-am așezat la coadă la ascensor, mi-a strecurat un Suflet-Inel pe deget.

– *Pentru cazul în care v-ați fi despărțit unul de celălalt?*

– Pentru noroc, presupun eu. Hae-Joo avea o înclinație către superstiții. În timp ce ascensorul cobora, am devenit foarte agitată. Deodată, s-au deschis ușile și consumatorii flămânzi m-au luat pe sus și m-au vărsat din ascensor în interiorul dejunariului. Cu toată busculada, am rămas interzisă când am văzut cât de înșelătoare puteau să-mi fie amintirile despre locul acela.

– *În ce sens?*

– Domul cel spațios era, de fapt, atât de înghesuit! Splendidele lui culori galben și roșu – atât de terne și vulgare! Aerul sănătos de care-mi aminteam era o duhoare grețoasă, care m-a făcut să mă înec. După liniștea de pe muntele Taemosan, zgomotul din dejunariu semăna cu un nesfârșit foc de armă. Tata Song stătea pe Soclul lui și ne saluta pe toți. Am încercat să înghit, dar aveam gâtul uscat – eram convinsă că fostul meu Emblem nu putea să nu-și blameze fiica rătăcitoare.

Dar nu. În schimb, ne-a făcut cu ochiul, s-a tras de șireturile de la didași până în

albastrul cerului, a strănutat, a făcut o tumbă și a plonjat înapoi către propriul Soclu. Copiii hohoteau de râs. Mi-am dat seama că Tata Song era numai un joc de lumini. Cum de-mi inspirase pe vremuri atâta teamă și respect o stupizenie de hologramă?

Hae-Joo a plecat să caute o masă, în timp ce eu circumjuram Butucul. Surorile mele zâmbeau sub spoturile de lumină blândă de deasupra. Cât de neobosit lucrau! Am văzut câteva Yoone, am văzut-o și pe Ma-Leu-Da-108, care se putea lăuda cu unsprezece stele prinse pe guler. La fosta mea consolă de pe latura de vest era o Sonmi proaspătă. Lângă ea era Kyelim-889, înlocuitoarea Yoonei. M-am așezat la rând la consola ei și, pe măsură ce mă apropiam, abia mai puteam să-mi stăpânesc nervozitatea. „Bună! Kyelim-889, la dispoziția dumneavoastră! Îți lasă gura apă – magie curată la «Tata Song»! Da, doamnă! Ce v-ar face plăcere astăzi?"

Am întrebat-o dacă mă știa.

Kyelim-889 mi-a servit o x-tra-porție de zâmbet, ca să-și mascheze încurcătura.

Am întrebat-o dacă-și amintea de Sonmi-451, o servantă care lucrase alături de ea și care dispăruse într-o bună dimineață.

Zâmbet sec: verbul *a-și aminti* nu figurează în lexiconul servanților.

„Bună! Kyelim-889, la dispoziția dumneavoastră! Îți lasă gura apă – magie curată la «Tata Song»! Ce v-ar face plăcere astăzi?"

Am întrebat-o: „Ești fericită, Kyelim-889?"

Plină de entuziasm, s-a luminat la față și mi-a zâmbit încuviințând din cap. *Fericit* e un cuvânt care figurează în Catehismul Doi: „Condiția ca să ascult de Catehisme, Tata Song mă iubește; condiția ca Tata Song să mă iubească, sunt fericită."

Am simțit o pornire crudă. Am întrebat-o pe acea Kyelim dacă nu voia să-și ducă și ea x-istența la fel ca pursângii. Să stea jos la mesele din dejunariu, în loc să le frece cu cârpa.

Kyelim-889 voia cu disperare să-mi facă pe plac, așa că mi-a spus: „Servanții îmbibă Sirop!"

Da, am insistat eu, dar nu voia să vadă și ea cum era Afară?

Servanții nu merg Afară decât după Dodecastelarizare, mi-a spus ea.

O fată dintre consumatori, cu degetele pline de inele de zinc și unghiile tăiate în formă de pană de chitară, mi-a dat un cot: „Dacă nu te poți abține să râzi de niște fabricați bătuți în cap, vino într-o dimineață de ziua-ntâi, da? Eu trebuie să ajung la galerii *înainte* de stingere!"

În mare grabă, i-am comandat lui Kyelim-889 suc de trandafiri și gingii de rechin. Aș fi vrut să fie și Hae-Joo lângă mine. Mă temeam ca nu cumva Suflet-Inelul să fie defect și eu să-mi trădez identitatea. Aparatul a funcționat, dar multele mele întrebări au avut darul să mă scoată în evidență ca provocatoare. „Democratizează-ți fabricații tăi de-acasă, *Aboliționisto!",* mi-a strigat un bărbat, uitându-se urât la mine, în timp ce treceam cu tava pe lângă el. Alți pursângi de la coadă îmi aruncau priviri îngrijorate,

ca și cum aș fi avut nu știu ce boală.

Hae-Joo găsise o masă liberă în fostul meu sector. De câte zeci de mii de ori nu ștersesem eu suprafața aceea? Hae-Joo m-a întrebat, discret, dacă descoperisem ceva important.

I-am șoptit: „Suntem *sclavi* aici, nimic altceva, timp de doisprezece ani."

Postabsolventul de la Unanimitate s-a scărpinat după ureche și a verificat dacă nu cumva trăgea cineva cu urechea – dar, după x-presia de pe chipul lui, se vedea că era de acord cu mine. S-a apucat să-și soarbă sucul de trandafiri. Ne-am uitat la ReV timp de zece minute, fără să mai scoatem o vorbă. Un Comisar *Djuche*-ist, prezent la inaugurarea unui reactor nuclear mai nou și mai sigur, zâmbea de parcă x-istența castei lui ar fi depins de acea instalație. Kyelim-889 a venit să golească masa de lângă noi; uitase deja discuția cu mine. O fi fost CoefIntelul meu mai înalt, dar ea părea mai mulțumită decât mă simțeam eu.

– Așa deci, vizita pe care ai făcut-o la „Tata Song " a fost un… rateu, nu-i așa? Ai găsit acolo, cumva, „cheia" eului tău elevat?

– Da, poate c-a fost un rateu. Iar cheia – presupunând că x-ista așa ceva – era una singură, și anume că nu x-ista nicio cheie. La „Tata Song" fusesem o sclavă; la Taemosan eram o sclavă privilegiată. Și totuși, s-a mai întâmplat ceva, în timp ce ne întorceam către ascensor. Am recunoscut-o pe Doamna Rhee: stătea și lucra la toșiba ei. I-am spus numele cu voce tare.

Femeia aceea imaculat chimirourată și-a ridicat privirile, cu un zâmbet încurcat pe buzele voluptuos remodelate. „Am fost mai demult Doamna Rhee, acum sunt Doamna Ahn", mi-a răspuns ea. „Fostul meu soț s-a înecat anul trecut, în timpul unei partide de pescuit."

I-am spus că era îngrozitor ce-mi spunea.

Doamna Ahn s-a șters la ochi cu mâneca și m-a întrebat dacă-l cunoscusem bine pe fostul ei soț. Cum e mai greu să minți decât lasă de obicei să se înțeleagă pursângii, Doamna Ahn s-a văzut obligată să-și repete întrebarea.

Hae-Joo a intervenit și i-a x-plicat în grabă, punând o mână pe umărul meu, că „Soția mea a lucrat la corpostandardele de calitate înainte să ne căsătorim", apoi a precizat că Piața Chongmyo se afla în zona mea și că Veghetorul Rhee fusese un x-emplu de corpoindivid. Doamna Ahn a devenit, însă, bănuitoare și a întrebat când se întâmplau toate acestea, mai x-act. Aici am știut ce să-i răspund: „Când Asistent-șef era un consumator pe nume Cho."

Zâmbetul ei parcă și-a schimbat culoarea: „A, da, Asistentul Cho… A fost trimis pe undeva prin nord, așa cred, ca să deprindă spiritul de echipă."

Hae-Joo m-a luat de braț și a zis: „Așa, deci: «Toți la Tata Song – Tata Song pentru toți». Galeriile ne-așteaptă, iubito! Iar Doamna Ahn se vede că n-are timp de pierdut."

Mai târziu, după ce ne-am întors în liniștea apartamentului meu, Hae-Joo mi-a făcut următorul compliment: „Dacă eu m-

aș fi elevat de la servant la prodigiu în douăsprezece luni mari și late, n-aș locui acum într-o sediu de oaspeți la Facultatea de Unanimitate; aș fi gata internat într-un pavilion psiho pe undeva – zău, vorbesc serios. Aceste… dubii x-istențiale prin care treci nu înseamnă altceva decât că ești o ființă cu adevărat umană."

L-am întrebat cum să fac să scap de ele.

„Nu scapi de ele. Trăiești cu ele, până-ți trec."

Am jucat Go până s-a dat stingerea. Hae-Joo a câștigat primul joc, eu – pe cel de-al doilea.

– Câte asemenea x-cursii au avut loc?

– În fiecare seară de ziua a noua, până la Ziua Corpocrației. Apropierea de el m-a făcut să-l stimez pe Hae-Joo, așa că am ajuns curând să împărtășesc opinia favorabilă a Profesorului Mephi în privința lui. Profesorul nu s-a interesat niciodată de plimbările noastre în timpul seminariilor; probabil că primea rapoarte de la protejatul lui, dar, în tot cazul, Mephi ținea să-mi ofere măcar iluzia unei vieți private. Treburile Comisariatului îi luau mai mult timp acum, așa că îl vedeam numai când și când. Testele de dimineață continuau și ele: o procesiune întreagă de scientiști curtenitori, dar șterși.

Hae-Joo avea o aplecare de Unanimitoman către intrigile din campus. De la el am aflat că Taemosan nu era câtuși de puțin un organism unitar, ci o aglomerare de triburi și grupuri de interese aflate într-o continuă luptă unele cu altele, la fel ca *Djuche*-iștii. Facultatea de

Unanimitate se bucura de o predominanță mult hulită. „Secretele sunt ca niște gloanțe fermecate” – așa-i plăcea să spună lui Hae-Joo. Dar acea predominanță x-plica și de ce aplicatorii de programe de pregătire aveau prea puțini prieteni în x-teriorul facultății. Hae-Joo recunoștea că fetele aflate în căutare de soți erau atrase de viitorul său statut, dar bărbații de vârsta lui evitau să meargă să bea împreună cu el.

Arhiviste, ora mea de prezentare la Casa Luminii se apropie. Putem sări la ultima noapte pe care am petrecut-o în campus?!

– Chiar te rog.

– O pasiune de căpătâi a lui Hae-Joo era să se uite la disneiuri; și unul dintre avantajele de a fi fost sub mentorizarea Profesorului Mephi era accesul la elementele interzise din arhivele securizate.

– Acum te referi la samizdaturile Uniunii din Zonele Productive?

– Nu. Mă refer la o zonă încă și mai neagră – la trecut, la perioada dinaintea Răzmeriților. Pe vremurile acelea, disneiurile se numeau „filme”. Hae-Joo mi-a x-plicat că strămoșii dovediseră o măiestrie pe care 3-D-ul și Corpocrația o făcuseră de mult uitată. Cum singurele disneiuri pe care le văzusem vreodată erau pornoliculele lui Boom-Sook, eram nevoită să-l cred. În seara ultimei zi a noua din luna a șasea, Hae-Joo a venit cu cheia unei disneioteci din campus și mi-a x-plicat că o studentă drăguță de la Media voia neapărat

să-i intre lui în grații. Mi-a spus în șoaptă, pe un ton teatral: „Am pus mâna pe-un disc pe care e, vorbesc serios, unul dintre cele mai mari filme făcute vreodată de vreun regizor – din orice epocă."

– Și-anume?

– Un picaresc intitulat *Cumplitele încercări ale lui Timothy Cavendish,* făcut înainte de întemeierea iubitei noastre Nea So Copros, într-o provincie a eurodemocrației, de mult devenită zonă dezastrică. Ai văzut vreodată un film care să dateze de la începutul secolului douăzeci și unu, Arhiviste?!

– Nu, slavă Corpocrației! Un Arhivist de nivelul opt n-ar căpăta nici în visele lui cele mai dulci autorizație pentru așa ceva. M-ar da afară și dacă aș face o asemenea cerere și sunt șocat să aud că până și un postabsolvent al Unanimității are acces la un material atât de deviaționist.

– Chiar așa? Mă rog, atitudinea *Djuche*-istă în privința informației istorice e plină de inconsecvențe. Pe de-o parte, dacă informația cu caracter istoric ar fi permisă, castele jos-puse ar căpăta acces la un tezaur de x-perință umană care ar rivaliza – și uneori ar contrazice chiar – ce ne învață Media. Pe de altă parte, Corpocrația îi dă fonduri și Ministerului tău, al Arhivismului, a cărui menire e să creeze și să păstreze o lobotecă istorică pentru vremurile viitoare.

– Da, dar castele jos-puse n-au știință de x-istența noastră.

– Cu x-cepția celor condamnați să ajungă în Casa Luminii.

– Chiar și așa, vremurile viitoare vor fi tot corpocratice. Corpocrația nu e un sistem politic oarecare, care vine și trece; Corpocrația reprezintă ordinea naturală a lucrurilor și e armonizată cu natura umană. Dar asta-i o digresiune. De ce ținea Hae-Joo Im neapărat să-ți arate acele Cumplite încercări?

– Poate că așa fusese instruit de Profesorul Mephi. Poate că nu avusese niciun alt motiv, decât acela că-i plăcea lui disneiul respectiv. Indiferent de motivația lui, pe mine, una, m-a captivat. Trecutul e o lume deopotrivă indescriptibil de diferită și, totuși, în mod subtil, asemănătoare cu lumea care e Nea So Copros. Oamenii, pe vremurile acelea, se blegeau și se urâțeau – n-aveau chimirouă. Pursângii în vârstă așteptau să moară în închisori pentru senili – nu x-istau limite de viață dinainte fixate, nu x-ista eutanasiu. Dolarii circulau sub forma unor foițe de hârtie și singurele ființe fabricate erau câteva animale bolnăvicioase. Și totuși, Corpocrația se găsea în stare emergentă și castele sociale erau bine demarcate, după cantitatea de dolari și – asta e ciudat – după cantitatea de melanină din piele.

– Îmi dau seama cât de curioasă erai…

– În mod cert. Disneioteca pustie era un fel de cadru bântuit de toate acele peisaje de mult pierdute, ploioase. Pe ecran defilau niște uriași, în lumina care ieșea ca din soare printr-o lentilă de pe vremurile când

bunicul bunicului tău, Arhiviste, dădea din picioare în pântecul natural. Timpul e viteza cu care decade trecutul, dar cu ajutorul disneiurilor ai parte de câte o scurtă revenire a lui la viață. Cu clădirile acelea de mult prăbușite, cu fețele acelea de mult ofilite. Par să spună: prezentul vostru e cu adevărat o iluzie, nu noi. Timp de cincizeci de minute, pentru prima oară de când mă elevasem, am uitat de mine însămi cu totul, cu desăvârșire.

– *Numai cincizeci de minute?*

– Toșiba de mână a lui Hae-Joo a zumzăit în timpul unei scene-cheie, în care hoțul de cărți al cărui nume dădea și titlul filmului suferea un fel de șoc: figura îi îngheța contorsionată, deasupra unei farfurii cu mazăre. O voce panicată s-a auzit cum cârâia din toșiba de la mâna lui Hae-Joo: „Aici Xi-Li! Sunt chiar afară! Dă-mi drumul să intru! E o situație de criză!" Hae-Joo a apăsat pe cheia-telecom; o lumină în formă de evantai s-a revărsat peste locurile goale, când s-a deschis ușa disneiotecii. Un student s-a apropiat în fugă, cu fața lucindu-i de sudoare, și l-a salutat pe Hae-Joo. Îi adusese vești care aveau să-mi răvășească mie viața. Mai precis, că vreo patruzeci-cincizeci de Aplicatori ai Legii luaseră cu asalt Facultatea de Unanimitate, îl arestaseră pe Profesorul Mephi și acum ne căutau pe noi doi. Aveau ordine să pună mâna pe Hae-Joo Im ca să-l interogheze, iar pe mine să mă omoare pe loc. La ieșirile din campus fuseseră postați Aplicatori înarmați.

– Mai ții minte la ce te-ai gândit când ai auzit aceste lucruri?

– Nu. Cred că nu mai gândeam. Însoțitorul meu a dat brusc dovadă de o autoritate severă, pe care mi-am dat seama că o presimțisem tot timpul. Și-a scos rolexul, s-a uitat la el și a întrebat dacă și Dom'Chang fusese făcut prizonier. Xi-Li, mesagerul, i-a raportat că Dom'Chang aștepta în fordo-parcul subteran. Bărbatul pe care eu îl cunoscusem drept postabsolventul Hae-Joo Im s-a întors către mine ca și cum și-ar fi dat jos o mască – la fel ca nu știu ce actor de mult dispărut, care întruchipa un personaj conceput în urmă cu mai bine de un secol – și mi-a spus: „Sonmi-451, eu nu sunt x-act cine ți-am spus că sunt."

Vaduʼ luʼ Sloosha, cu toʼ ce mai fusă dup-aia

Jorjic-ăl Bătrân ș'cu mi' ne 'crucișarăm drumurile d-atâtea ori, că nu le mai țiu socoteala ș'pân-oi muri io cine știe ce-o mai 'cerca dracu' ăla colțo' să-m' facă… 'șa că dați-m' nește oaie ș'vă spui cum a fos' cân' ne-ntâlnirăm prima oară. Da' bucată grasă, bună, 'n sânge, nu ce-m' dați' voi acolea, 'scătură arsă…

Frate-mio Adam ș'io ș'cu taica veneam 'napoi dă la târgu' din Honokaa pă drumuri noroite, cu axu' la car frân' ș'bulendrele mizere. 'Tunericu' să lăsa dăvreme, 'șa că tăbărârăm pă malu' dă su' dă la Vadu' lu' Sloosha, pen' că Waipio râu' să făcusă năvalnic zilele-alea dă la ploaia cu bulbuci ș'să umflasă dă la șuvoaiele dă primăvară. L-alde Sloosha era terenu' sigur, chiar așa mlăștinos cum e, și-n lunca lu' Waipio nime' ș'nimi' nu trăia dăcât u' melion dă păsări, că d-aia nu ridicarăm cortu' ș'nu trasărăm căruța p-acolea, nimica. Taica mă trimisă pă mine să găsăsc vrascuri ș'lem' dă fo' cât ridica iei cortu' – iel ș'cu frate-mio Adam.

'Cuma io mă procopsisăm c-o leoarbă-n dos oribilă-n ziua aia, că mâncasăm o 'alcă dă javră vânată la Honokaa ș'stam pă ciuci într-un crâng dă cârpăn p-o râpă-n jos, cân' deodat-așa nește ochi pă mine, 'i simți' io.

– Care ieș', mă? striga' io, da' ferigile dă 'năbușea zgomotele mi-nghițiră vocea.

Oho, 'n ce gaură neagră te-ai vârâ', mă, băiete, auzii o voce 'năbușită-n ferigile-alea.

– Zi, mă, cum îț' zice! zbiera' io, da' nu chiar atâ' dă tare. Vez' c-am șișu' la mine, 'l

am, să știi!

Taman deasupra la capu' meu îm' șopti cineva: *Zi tu cum îț' zice, băiete, Zach'ry ăl Brav or' Zach'ry ă' Laș, a?*

Io mă uitai în su' ș'ce să vezi, a? Ierea chiar Jorjic-ăl Bătrân cu crăcii-ncrucișați' sus, p'un cârpăn putred, c-un rânjet șiret în ochii ăia ai lui nesătui.

– Nu mă tem io dă tine! 'i striga' io, cu toate că, s-o spui p-a dreaptă, aveam o voce dă s-auzea ca o beșină dă gâscă-ntr-o furtună.

Iete-așa tremuram pă dân'untru cân' Jorjic-ăl Bătrân sări după crac-aia jos, ș'p-ormă ce să-ntâmplă? Nevăzu' să făcu, iete-așa, 'ntr-un vârtej dă ceață, păi da, pân spatele meu. Nu mai ierea nimic acolea… dăcât o păsăroaică grasă dă ciugulea după viermi ș'parcă să cerea jumulită ș'pusă la proțap! Ei, și-mi zisă' io că Zach'ry ăl Brav îl 'fruntasă pă Jorjic-ăl Bătrân, păi da, și-l gonisă la vânătoare dă alții, mai laș' ca mine. 'Ceam că să le spui ș'lu taica ș'lu Adam ce mai 'ventură dată naibii 'vusăsăm io, da' ie mai bine ș'frumos să depeni cu ceva d-ale gurii pân jur, 'șa c-ușor-ușor îm' trăsăi nădragii-n sus ș'mă strecurai spre grăsan-aia cărnoasă cu pene… ș'sării la ia.

Numa' că păsăroaica-mi zbură pântre deș'te și-m' scăpă, da' io n-aveam dă gân' să renunț, păi nu, o fugării în sus pă gârlă pân tufărișuri numa' nuiele ș'țepi, pântre crăci moarte dă prindea iarăș' viață că ierea primăvară ș-alte alea, ș'țepii-m' zgâriau fața oribil, da' vedeț' voi c-aveam febra gonacului și nu mai văzui că să rărea copacii, niș' n-auzii cum vuia cascada Hiilawe nu dăparte, ș-asta până nu

nemerii în luminișu' cu balta ș'nu detei nas î'nas cu un pâl' dă cai. Da' nu, nu cai d-ăia sălbatici, ăștia iereau cai 'brăcați' în plătoș' dă piele 'bumbate ș'pă Insul' a Mare asta-nsemna dăcât un singur lucru, păi da – Kona.

Zece-doișpe să fi fost, sălbatici d-ăia văpsiți, care să ș'ridică ș'să-ntinsă după bice ș'țăpoaie, răcnin' la mine strigăte dă război d-a' lor! Oho, ce-o mai lua' io la picior 'napoi pă defileu în jos, pă un'e venisăm, păi da – din vânător ajunsasăm vânat. Ăl mai apropia' dântre Kona fugea după mine, ăilanți să suia pă cai ș'să râdea ca dă mare distracție. Ș'dacă-i adevăra' că frica-ț' dă aripi, ie la fel d-adevăra' că-ț' ș' 'tunecă mintea, 'șa că io fugii 'napoi cătră taica. Dăcî' nouă ani aveam ș'nu făcui dăcî' să-m' urmez istinctu', fără să mă gândes' pân' la capăt ce să putea-ntâmpla.

Da' vorba-i că n-ajunsăi un'e ridicasă iei cortu', c-al'fel nu mai ieream io azi acilea să vă dăpăn vouă ce ș'cum. Cân' să sar peste-o rădăcină răsucită – mi-o fi pus piedică Jorjic-ăl Bătrân mă 'piedicai ș'mă prăvălii într-o groapă, 'ntre frunze moarte, care m-ascunsă dă privirile la Kona ăia dă tropăia cu copitele pă deasupra mea. Ș-acolea rămăsăi ș-ascultai cum zbiera Kona ăia cân' trecea pă la câteva brațe depărtare, pântre copaci… taman spre Vadu' lu' Sloosha. Spre taica ș'spre-Adam.

Mă strecurai viclenește și-n grabă, dar ajunsăi târziu, păi da, mul' prea târziu. Alde Kona-ncercuisă' tabăra noastră, plesnin' din bice. Taica-ș' răsucea săcurea, iar frate-mio pusasă mâna pă suliță, da'lde Kona să juca cu iei. Io mă oprii la buza

luminișului, că vedeț' voi, mi să pișasă frica-n sânge ș'nu puteam să mai fac un pas 'nainte. Un bici făcu *zvâc!* ș'taica ș'cu-Adam căzur' amândoi ș'rămasă pă nisip zvârcolindu-să ca nește țipari. Mai-marele Kona, o brut-a dracului, să dete jos după cal ș's-apropie dă taica fleoșcăind pân băltoacele-alea, să-ntoarsă dă le zâmbi la frații lui văpsiți, scoasă șișu' dă la brâu și-i tăiă gâtu' lu' taica dă la ureche la ureche.

Io nu văzusăm nicioda' ceva mai roșu dăcâ' dunga aia ca o panglică dă sânge dă la gâtu' lu' taica. Mai-marele-ș' linsă lama șișului dă sângele-ăla a' lu' taica.

Adam rămasă 'lemni' cân' văzu moartea – i să scursasă toată vlaga din iel. Altă brută văpsită-l legă la mâni ș'la picioare și-l 'zvârli pă frate-mio mai mare d-a latu' șeii ca p-un sac dă barabule dulci. Ailanți ne-ntoarsă' tabăra cu fundu-n sus după vase dă fier ș-alte alea, iar ce nu luară cu iei făcură zob. Mai-marele să sui 'napoi pă cal ș'să-ntoarsă ș'să uită drept în ochii mei… ș'ochii ăia ai lui iereau ochii lu' Jorjic-ăl Bătrân, care parcă-mi 'cea mie: *Zach'ry ă' Laș,* parcă-mi 'cea, *tu te-ai născu' să fii a' meu, 'țelegi tu? Ș-atun' ce te mai lupți cu mine?*

E, ș'io ce făcui să-i ară' că nu-i așa? Sării cumva să-i iau gâtu' cu șișu' la vreun Kona? Mă luai după iei 'napoi în tabăra lor, să-ncer' să-l sca' p-Adam d-acolea? Nu. Zach'ry ăl Brav dă nouă ani să strecură-ntr-o gaură ca dă șarpe, ascunsă-ntre frunze, ca să să smiorcăie ș'să să roage la So'mi să nu-l prinz-ăia ș'pă iei ș'să-l ia slugă la iei. Păi da, nimic al'ceva nu făcui. Ăhă, dac-o 'scultam io p-alde So'mi, m-apucam să

scutur din cap a silă ș'mi-l zdrobeam ca p-o ploșniță.

Taica zăcea tot acolea ș'să sucea dă colea-colea, 'n băltoacele-ălea sărate, cân' mă strecura' io 'napoi după ce căzusă noaptea. Că, vedeț' voi, că râu' să domolisă d-acum ș'vremea să mai 'seninasă. Taica, dă mă bătusă ș'mă șutuisă, da' mă ș'iubisă pân-atunș'. 'Lunecos ca peștele-ăl din peștere, greu ca vaca, rece ca piatra, strop dă sânge-n iel nu mai avea, că i-l supsasă pă tot râu' din iel. Nu putui să-l plâng atun' ș-acolea cum să cuvenea, dălo' nu putui, vedeț' voi, că prea mare ierea șocu' ș'groaza pentru mine. 'Cuma, Vadu' lu' Sloosha ierea la șase-șapte mile bune dă Țărmu' cu Oase, 'șa că-i ridicai movila chiar acolea un'e ierea. Nu mai știam vorbele sfinte-a' Stăreții, dăcât atât: *Dragă So'mi, carea iești pintre noi, întoarce, te rugăm, sufletu-ăsta iubit în pântecu' văii.* 'Șa că le 'săi ș'io, trecui peste Waipio râu' ș'pornii 'nainte-mpungân' bezna pădurii cu șișu'.

O buhă-strigoi să stropși la mine, cică: *Ce te mai luptași, Zach 'ry ăl Brav!* Io-i strigai păsăroiului să-ș' tacă fleanca, da' iel să stropși mai dăparte: *Că dacă nu, ce? 'Mi tragi una ș'mie cum le-o trăsăș' l-alde Kona? Ai-ai-ai, aibi milă, dă dragu' la puii mei!* Sus î' munții Kohala, javrele dingo s'ăulea: *Zach'ry-iii-ii frico-șiii-ii!* La urmă ș'luna-ș' 'nălță chipu', da' o doamn-așa rece ca ea nu 'să nimi', păi nu? Niș' n-avea dă ce, doar știam ce credea d-alde mine. Frate-mio Adam privea ș'iel tot luna aia, ș'numa' dă la două-trei-patru mile d-acolea, da' la cât puteam io să-l ajut, putea să fie ș'dincolea dă 'Onolulu a Mare. Mi să rupsă sufletu'

mine ș'plânsăi ș'plânsăi ș'plânsăi – păi da, ca un bebiluș chinui' dă beșini.

După ce mai făcui preț d-o milă-n sus pă deal, ajunsăi l-alde Clanu' lu' Abel ș'strigai după iei dă-i trezii. Fiu-su' ăl mare a' lu' Abel, Isaak, ăla-mi dete drumu'nuntru ș'io le 'săi ce să-ntâmplasă la Vadu' lu' Sloosha, da'… le-oi fi zis io tot adevăru'? Iete că nu, că-nvelit în pledurile lu' Abel și-ncălzi' la foc ș'la jar, copilu' Zach'ry minți. Nu le 'săi cum îi dusasăm taman io p-alde Kona la tabăra lu' taica, vedeț' voi, le 'săi dăcât atât, că io mă plecasăm la vâna' d-o păsăroaică grasă-n tufișuri ș'cân' mă-ntorsasăm… Taica ierea mort, Adam nu mai ierea și-n noroaie peste to' numa' copite dă Kona. Nu putusăm face nimi', nici atunș', nici acu'. Zece Kona forțoș' îl tăia ș'pă fratele lu' Abel cum îl tăiasă ș'pă taica.

Văd io după fețele voastre că mă-ntrebați': Dă ce minții?

Păi, la cum le 'săi io lor, vedeț'voi, nu ma' ieream Zach'ry ăl Prost, niș' Zach'ry ă'Laș, ieream dăcâ' Zach'ry ăl Ș'cu noroc ș'fără. Minciunile ie ca vulturii lu' Jorjic-ăl Bătrân dă să-nvârte-n cercuri sus pă cer ș'să uită-n jos după v'un bie' suflet, vai dă mama lui, ca s's-arunce pă iei ș'să-ș' 'figă-n iei ghearele, și-n noapte-aia, l-alde Clanu' lu' Abel, io ieream bietu' sufletu-ăla, vai dă mama lui – păi, da.

'Cuma, băi oamenilor, mă vedeț' ș'voi ce-amărâ' cu fața-ncrețită-s, ș-oftica-m' roade bojocii, dă nu mai po' să respir ca lumea, ș'n-o mai duc io multe ierni d-acuma-ncolea – las', las', că știu io. Ș'cân' strig 'napoi peste mai bine dă patruzeș' dă ani la ăl dă ieream io p-atunș', Zach'ry dă nouă

ani, și-i zic: *I-ascultă, ia! Să-ntâmplă ș-așa pă lumea asta, să fii slab! Să-ntâmplă să nu poț' face nimi'! 'Șa să știi, că nu-i vina ta, ie vina la năuc-asta dă lume ș-asta ie!* Da' or'cât dă tare strig io, Zach'ry băiatu' d-atunș' nu m-aude ș'niș' gân' să m-auză vr-odat'.

Limba dă capre-i un dar – or' îl ai din ziua-n care vii pă lume, or' nu-l ai. Dacă-l ai, caprele te-ascultă ce le zici; dacă nu-l ai, te umple to' dă noroaie ș'stă ș'să uită năpăsătoare l-alde tine. Fiștecare zi-n zori le mulgeam pă doici și-n cele mai multe din zile mânam turma toată pă la capătu' Văii 'lepaio, pân Pasu' Vertebrii, să pască pă Vârfu' Kohala. Mânam ș'caprele Tușii Bees, c-a' lor ierea vo cinșpe-douăj' dă capre, 'șa c-aveam cinze'-șaizeș' cu toatele să vă' dă iele ș'să le-aju' să fete ș's-am grijă d-ăle dă să-mbolnăvea. Le iubeam, dobitoacele-alea toante, mai mul' dăcâ' mă iubeam pă mine. Cân' bubuia ploaia, stam ș'io dă mă făcea fleașcă ș'le curățăm pă iele dă ploșnițe; cân' pârjolea soarele, mă coceam ș'io pă lângă iele dă mă făceam negru, iar cân' ieream sus p-alde Kohala, uneori nu mai coboram ș'câte trei or' patru nopț' la rân', dăloc. Ș'trebuia să stai cu ochii beliț'. Că javrele dingo s-aținea pî' munț' ș'mai 'cerca să-ț' dea cu ju' la vr-un ied nou-născu', dacă nu-i păzai cu țăpoiu'. Cân' ierea taic-a' meu copil, dădea iama sălbaticii Mookini dân Leewar' ș'plecau 'napoi cu câte-o capră, două, da' dup-ai' alde Kona-i robiră pă Mookini toț' din sud ș'locurile lor vechi din Hawi le năpădiră mușchii ș'goangele. Noi, căprarii, 'i știam pă munții Kohala ca

nimen' alții, 'scunzișurile ș'pâraiele ș'bântuielile, știam arbori dă piatră dă-i trecusă cu vederea vechii tăietori, știam una, două, trei clădite dă la Ăi-Bătrâni dă nimeni al'cineva nu le știa dăcâ' noi.

Ăl dintâi bebiluș mi-l vârâi în burta lu' Jayjo dă l-alde Clanu' lu' Taie-Picioare sub un lămâi, într-o zi cu soare. 'Dică, vreau să zi' c-ăla-l iei ie primu' dă care știu io. Fetile să face tare secretoase 'că ie vorba dă cine ș'cân' ș-alte alea. Io ieream dă doișpe ani ș'Jayjo ierea bucățică tare bună ș'să râdea, iete-așa ni să-nvârtea capetile ș'mințile-n iele dă ce ne iubeam unu' p-altu', păi da, 'șa ca voi ăia doi dă stați' acolea, 'șa că cân' Jayjo-ncepu dă să umflă ca pruna coaptă, 'ncepurăm să vorbim dă căsnici', c-adică să vină să stea ș'ia l-alde Clanu' lu' Bailey. Că noi aveam acolea, vedeți' voi, odăi goale o mulțime. Numa' că lu' Jayjo i să rupsă apele cu luni bune-nainte ș'Banjo veni ș'mă dusă la Taie-Picioare, un'e-o apucasă pă ia facerea. Bebilușu' veni pă lume-ndată după ce-ajunsăi ș'io la iei.

Asta nu-i dălo' dă râs, ce vă dăpăn io vouă acilea, da' mă-ntrebărăț' care fu viața mea pă Insul' a Mare și-mi adusăi 'minte dă toate astea dă vi le spui. Bebilușu' n-avea gură, dăloc n-avea, niș' nări dă nas n-avea, 'șa că nu putea să respire ș'cân' mama lu' Jayjo-i tăie mațu' cu șișu', bietu' dă iel ș'dete să moară. Niș' ochii nu i să dăschisă, dăcât atâta că simți mâna cald-a lu' tacsu pă spate, să făcu vână' la culoare, 'cremeni ș'muri.

Jayjo ș'ia ierea nădușită ș'albă ca ceara ș'mai că trăgea să moară. Muierile-m' 'să

mie să ies afară ș'să-i fa' lo' la ierbistă.

'Șa că luai bebiluș'u' mort, îl băgai într-un sa' dă lână și-l dusăi la Țărmu' cu Oase. Ieream atâ' d-abătu', mă-ntrebam dacă Jayjo ierea cu sămânța scârbită, dacă io ieream cu sămânța scârbită or' dac-așa ierea norocu' meu, o scârbă. Dimineața ierea liniștită pă sub tufele dă flori dă ceară, valurile să prăvălea ca nește vaci bolnave pă plaje-n sus ș'să risipea. Să ridi' movila pentru bebiluș nu-m' luă cât îm' luasă pentru taica. La Țărmu' cu Oase puțea-n aer algele ș'morții dă putrezea, ș'oase vechi dă dămult ieșea dântre pietre, 'șa că nu te-ațineai p-acolo mai mul' dăcât aveai treabă, doar dacă nu iereai cumva muscă or' corb.

Jayjo, ia, nu muri, nu, da' niș' nu să mai râsă niciodată ca 'nainte, ca zăluda, ș'niș' căsnici' nu mai făcurăm, dălo', că doar trebuia să știi că din sămânța ta să făcea bebiluș'u' fără cusur sau măcar p-aproape, păi da. Că dacă nu, cin' să-ț' mai râcâie mușchiu' dup-acoperi' ș'cine să-ț' dea răboju' c-ulei, să nu ți-l roază termitele cân' mori? 'Șa că dacă dădeam peste-alde Jayjo la vro-ntrunire, vro târguială, ia-m' 'cea: *'Neața asta cre' c-o să ploaie, nu?* ș'io 'ceam: *Păi da, pân' la noapte to'plouă, zic io,* ș'p-ormă ne vedeam d-ale noastre. Ia să căsnici c-un pielar din Valea Kane după vro trei ani, da' io nu mă dusei la petrecania lor dă căsnicit.

Băiat ierea. Bebiluș'u' nostru dă muri fără nume – fu băiat.

Ăi-dân-Văi dăcât o sfânt-avea, dă să numea So'mi. Sălbaticii după Insul' a Mare

avea dă felu' lor atâția sfinț', că niș' nu știai în care din iei s-arunci țăpoiu'. În partea-ilantă, 'n Hilo, să ruga ș'la So'mi dacă le venea lor bine, dar avea ș-alț' sfinț' acolea, sfinț'-rechini, sfinț'-vulcani, sfinț' dă grâu, sfinț' dă strănu', sfinț' dă nej' păroși, păi da – dă ce vroiai un sfân', alde Hilo-ț' ș'scotea unu'. Alde Kon' avea un trib între' dă sfinț' dă război ș'sfinț' dă cai ș-alte alea. Da' la Ăi-dân-Văi sfinții sălbatiș' n-aveau ce căuta, dăloc, dăcî' So'mi ierea sfânta lor adevărată.

So'mi trăia pântre noi ș-avea grijă d-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate. Cele mai multe ori n-o vedeam, da' uneori să mai arăta, ca o hoașcă bătrână-ntr-un băț, cu toate că io câteodat-o vedeam ca p-o fat-așa, dă plutea-n lumină. So'mi-i ajuta p-ăi bolnavi, îț' repara norocu' cân' te lăsa ș'cân' murea cât-unu dă treabă ș'civ'lizat dintr-Ăi-dân-Văi, So'mi-i lua sufletu' mortului ș'i-l ducea-napoi într-un pântec nu-ști'-un'e pân Văi. Uneori ne-aduceam aminte dă viețile noastre denainte, alteori nu ne-aduceam, uneori So'mi-i 'cea lu' Stăreța, 'ntr-un vis, care cine fusasă, alteori nu-i 'cea... da' noi toț' știam că-nto'deauna ne năștеam la loc to' pântr-Ăi-dân-Văi, 'șa că moartea nu ne mai temeam dă ea, dăloc.

Asta dacă nu-ț' găbjea sufletu' Jorjic-ăl Bătrâ' mai 'nainte. Vedeț' voi, dacă-n viață iereai ca bruta ș'numa' dă tine-ț' păsa ș'te râdeai dă Civ'lizare or' te lăsai atras dă Jorjic-ăl Bătrân la sălbăticii ș-alte alea, păi atun' sufletu' ți să făcea colțuro' ș'tăio' ș'greu ca piatra. Ș'atuncea So'mi nu ți-l mai putea băga-n pântecu' ăla. La oameni d-ăștia ticălo' ș'nepăsători li să zicea-

„mpietriți", ș'pentru Ăi-dân-Văi nu ierea soartă mai cumplită.

Răbojaru' ierea singura clădită după Țărmu' cu Oase, din Valea Kane to'ma' până-n Valea Honokaa. Nu 'cea nime' nimi' să nu ne vârâm acolo, da' nime' nu intra 'năuntru fără treabă, că ți să scârbea norocu' dacă tulburai 'tunericu-ăla 'coperi' fără s-ai u' motiv anume. Răboajele noastre, dă le ciopleam ș'le 'struiam ș'le scriam cu vorbe, toată viața să păstra 'năuntru, acolo, după ce muream. Mii dă răboaje ierea pă rafturile-alea pă vremea mea, păi da, câte unu pentru fiecare om dân-Vale, ca mine, dă să născusă, trăisă ș'să născusă dî' nou, dă cân' i-adusasă Flota pă 'naintașii noștri pă Insul' a Mare, ca să-i scape dă Căderi.

Prima dată cân' intra' io-n Răbojar ieream cu Adam ș'cu taica ș'Jonas, cân' ieream dă șapte ani. Maica rămăsasă c-o scurgere dă boală după ce-o născusă pă Catkin, ș'taica ne dusa' să ne rugăm dă So'mi s-o facă bine, că Răbojaru' ierea loc sfân', nu glumă, ș-acolo dă regulă So'mi te-asculta. 'Năuntru, acolo, era 'tuneri' ca-n apă. Mirose' a ceară ș-a seu dă lem' dă tec ș-a vreme. Răboajele sta pă rafturi dă jos dă la podea până sus la 'coperi' ș'habar n-am să spui câte iereau, păi da, că nu le numărai ca pă capre, da'-n to' cazu' viețile trecute ierea mai mul' dăcâ' viețile d-acu, la fel cum frunzele ie mai mul' dăcî' copacii. Vocea lu' taica s-auzea pân 'tuneri' ș'mie mi să părea cunoscută, da' ș' străină, cum să ruga iei acolo l-alde So'mi s-o vindece pă maica dă boală ș'să-i mai lase sufletu' să-i

stea-n corpu-ăla o vreme ș'mintea mea ș'io mă rugam la fel, cu toate că știam că pă mine mă-nsemnasă Jorjic-ăl Bătrân la Vadu' lu' Sloosha. Ș'p-orm-am auzit un fel dă vuiet pă dedesubtu' tăcerii, parc-ar fi fos' melioane dă șoapte pân apa oceanului, numa' că nu ierea oceanu', dăloc nu ierea – răboajele ierea, ș-așa știurăm noi că So'mi ierea dă fați' acolo, 'năuntru, ș'ne-ascultasă.

Maica nu muri. Lu So'mi, vedeț' voi, i să făcusă milă dă ia.

A doua oară cân' intra' io-n Răbojar fu 'n Noaptea Visării. Cân' s-aduna paișpe crestături pă răboj, asta-nsemna la noi, la Ăi-dân-Văi, că te făcusăș' om în toată firea, ș'dormeai dă unu' singur acolo 'năuntru-n Răbojar ș-alde So'mi-ț' trimitea o visare dă te ș'minunai. Unele fete visa cu cine să căsnicea, unii băieț' visa că cum avea iei să să dăscurce-n viață, alteori vedeai în visare nește lucruri dă te duceai cu iele la Stăreță ca să-ț' spuie ia ce ș'cum să pricepi. Cân' ieșeam din Răbojar dă dimineață, să chema că ne făcusăm oameni ș'muieri.

'Șa că la 'pus dă soare, mă băgai su' pledu' lu' taica-n Răbojar și'm' pusăi capu', dre' pernă, pă răboju' meu necioplit. Afară, pă Țărmu' cu Oase, vuia ș'șuiera ș'valurile să spărgea ș'făcea spume ș'io parc-auzii o buhă-strigoi. Da' nu ierea nicio buhă-strigoi, dălo' nu ierea, ci ierea 'șa, ca o trapă dă să căscasă chiar lângă mine, ș'de ia 'târna 'șa o frânghie dă să bălăbănea-n jos, spre lumea dă su' pământ. *Coboară pă frânghie,* 'm' 'să So'mi, ș'io coborâi pă frânghi-aia care ierea făcută din deș'te ș-închieturi dă mâini dă om, 'pletite-ntre iele. Cân' mă uitai în sus, văzui un foc dă

cobora după mine din Răbojar, ș-o chircitură dă om îm' 'să: *Taie frânghia!* Da' mie-m' fu fricǎ s-o tai, fiin' cădeam dac-o tăiam, păi da!

P-ormă visai că ieream în camera lu' Jayjo și-l țineam în brațe pă bebilușu' meu dă să născusă ca o dihanie. Ș'iel dădea din piciorușe ș'să frichinea cum făcusă iel în ziu-aia. Ș'iarăș' omu' ăla chircit îm' zisă: *Repede, Zach'ry, taie-i lu' bebilușu-ăst-a' tău o gură, ca să poa' ș'iel să răsufle!* Ș'io, cum stam cu șișu' mână, 'i crestai la băiatu' meu o tăietură ca un zâmbet – parc-aș' fi trecu' șișu' pân brânză. Ș-atunș' ieșiră din iei vorbele ca din spuma sângelui: *Taică, dă ce m-omorâși?*

În ultimu' vis, mergeam d-a lungu' lu' Waipio râu' ș'pă parte-ailantă-l vedeam p-alde Adam cum pescuia iel acolo fericit! Ș'io-i făceam sem' cu mâna, da' iel nu mă vedea, 'șa că io fugeam cât puteam io dă repede pân' la un po' dă nu ierea pă nicăieri în viaț-adevărată, păi da – un po' dă bronz ș'aur. Ei, ș'cân' ajungeam io până lâng-Adam, mă lua cu hohote dă plâns, fin'că din iei nimi' nu mai rămăsasă, dăcî' nește oase fărâmate-n cenușă ș-un șerpișor mi', c'argintu' viu, dă să răsucea ș'dădea din coadă-n colb.

Da' șerpișoru' ăla ierea lumina zorilor dă să strecura pă sub ușa dă la Răbojar. Io, cân' ieșii d-acolo cu-astea trei vise î' mintea mea, d-a dreptu' l-alde Stăreța mă dusăi, trecân' pân spuma valurilor după țărm, pă un'e țipenie dă om nu ierea. Stăreța le dădea la păsările iei, în dos la școlărie. M-ascultă cân' îi povestii visele dă le-avusasăm ș'pă urmă-m' zisă că iereau ca

nește prevestiri ’țelepte șmă trimeasă s-o aștept în școlărie pân’ să ruga ia l-alde So’mi să-i spuie ce-nsemna iele cu-adevărat.

Camer-aia, ’n care să ținea școlăria, parc-avea ceva din grozăvia sfânt-a Zilelor dă Civ’lizare. Toate cărțile din toate ăle Nouă-Văi-’Tretăiate să găsea pă rafturile-alea d-acolo, ș’chiar dacă iereau ca vai-dă-mama-lor ș’mânca’ dă viermi, to’ iereau cărț’ cu vorbe dă știență, păi da! Ierea ș-o minge d-aia mare cu lumea toată desenată pă ia. Da’ dacă lumea toată-i ca o minge mare, io p-atunș’ nu pricepeam – ș’nici azi nu pricep – cum dă nu cade oamenii după ia, ăia dă stă cu capu-n jos. Vedeț’voi, io nu prea fusasăm bun la-nvățătura dă la școlărie, nu ca sor’mea Catkin, în to’cazu’, care putea s-ajungă Stăreță pân’la urmă, dacă lucrurile să-ntâmpla mai al’fel. Ferestrele dă la școlărie mai avea-n iele sticle, cari nu să spărsasă la Căderi. Da’ minune-a mai mare din toată școlăria ierea ceasu’, păi da, singuru’ ceas dă mai mergea-n toate ăle Nouă-Văi-’Tretăiate, ba chiar pă toată Insul’ a Mare, dacă nu-n toț’ Ha-Vaii – ce știu io? Cân’ ieream io dă vârsta școlării, mă temeam dă rotundu-ăla mare dă să mișca ș’ticăia-ntruna, că ’ceam că să uită la noi ș’ne judecă. Stăreța ne-nvățasă ce zicea limbile-alea, da’ io acu’ le uitai, dăcî’ *fix ș’jumate* mai știu ce-nseamnă. Țiu minte cum ne zicea Stăreța: *Civ’lizarea cere timp, ș’dacă noi lăsăm să moară ceasu-ăsta, ș’timpu’ moare cu iei odată, ș-atunș’ cu’ mai aducem ’napoi Zilele dă Civ’lizare, cum iereau iele ’nainte dă Căderi?*

La fel stătui ș-în dimineaț-aia șmă uitai

cum ticăia ceasu', până cân' să-ntoarsă dă la cercetatu' semnelor Stăreța ș's-așează 'naintea mea. Îm' 'să că Jorjic-ăl Bătrân tânjea după sufletu' meu, 'șa că pusasă blăstem pă visurile mele, ca să le-ascundă-nțălesu'. Da' So'mi-i vorbisă iei acolo și-i 'sasă care iereau semnele ș'ce 'cea iele. Ș-acuma io vă spui ș'vouă semnele-alea ș'să faceț' bine să le țineț' minte, fin'că numa' dă iele ține-ncotro să 'dreaptă to' ce vă depăn io vou-aci.

Întâi: *Mâinile-ț' ard, ai grijă dă nu tăia funia.*

A' doilea: *Dușmanu-ț' doarme, vez' dă nu-i lua gâtu'.*

A' treilea: *Bronzu' te arde, nu cumva să treci podu'.*

Io 'săi că nu pricepeam iotă. Stăreța-m' 'să că nici ia nu pricepea, da' că las', că pricepeam io cân' să 'tâmpla toate-alea d-adevăratelea, p-ormă-m' dete un ou dă la o găină să-l mănân' dă dimineață, cald așa, ș'plin dă căcaț' cum ierea iei, ș'mă-nvață cum să-i su' gălbenușu' cu-n pai.

'Șa c-acuma să vă spui ș'dăspre Nav'a Mare a Preștienților, a?

Nu, că Nava nu ierea nicio poveste cu ia – ierea tot atî' d-adevărată cum sunt io ș'cum sunteț' ș'voi. Cu ochii-ăști' ai mei o văzui, ce să zic io, dă vro douăj' dă ori, dacă nu mai multe. Nava trăgea-n Golfu' Flotii dă două ori în fiecare an, pă la chinocțiile dă primăvară ș'toamnă, cân' ziua, 'dică, ș'noaptea să făcea la fel dă lungi amândouă. Că, vedeț' voi, niciodată nu trăgea la 'șezările dă sălbatici, nu l-alde Honokaa, nu l-alde Hilo, nu l-alde

Leeward. Vă-ntrebaț' dă ce? Fin'că numa' la noi, la Ăi-dân-Văi, ierea dăstulă Civ'lizare pentru Preștienți, păi da. Preștienții nu voia să facă schimb cu nește sălbatici dă credea că Nava lor ierea nu-ș'ce sfânt păsăroi, mare ș'alb. Dă culoarea cerului ierea Nav-aia, 'șa că n-o vedeai până n-ajungea chiar lângă țărm. N-avea niș' vâsle, niș' pânze, dăloc, niș' dă vî' n-avea nevoie, niș' dă curenț', fin'c-o mâna 'Gerimea dă la Ăi-Bătrâni. Ierea lungă Nava cât o insulă mai mică, 'naltă cât un deal așa, nu prea 'nalt, ș'ducea cu ia două-trei-pat' sute dă oameni – sau poate vru' melion.

Cum să mișca? Pă un' să ducea, cân' pornea la drum? Cum dă scăpasă dă toate 'sploziile-ăle mari ș'dup-aia dă Căderi? Ce știu io, multe răspunsuri nu mi le dădusă nimen' la toate-ntrebările, numa' că io nu-s ca toț' ăilanți dă spune povești – ce vă dapănă vouă Zach'ry nu-i făcătură. Tribu' dă venea cu Nava să chema Preștienț' ș'd-acolo venea iei, dup-o insulă dă-i 'cea Insula Preștienților. Iar Insul-asta a Preștienților ierea mai mare dăcî' Maui, mai mică dăcât Insul 'a Mare, ș'ierea 'parte-departe, 'ncolo, spre zările nordului. Mai mul' d-atî' niș' nu știu, niș' nu vă spui.

'Șa că Nava 'ncora la vro zece 'runcături dă piatră dă Capu' Școlării ș'dân prova Navii iete-așa ieșea două bărcuțe, ca nește viesp' dă mici, ș'zburau peste spuma valurilor pân' pă țărm. Fiecare din iele ducea câte șase, câte op' – ș'bărbaț', ș'femei. Ehe, mare minune ierea to' ce-avea d-a face cu iei! Femeile după Navă ierea ș'iele to' ca bărbații, vedeț'voi, pen' c-avea păru' tuns,

nu-mpletit cum îl are muierile d-aici, Ăle-dân-Văi, ș'ierea ș'mai ațoase, ș'mai tari. Toț' avea pielea netedă ș'sănătoasă, fără urmă dă scabie, da' ierea toț' la față ca malțu-negri' la copt ș'oameni ca ăia, dă semăna-ntre iei, pă toată Insul 'a Mare nu vez' pă nicăieri. Ș'niș' nu vorbea mai dălo', Preștienții ăia. Doi dântre iei rămânea pă țărm dă păzea bărcile, ș'dacă-i 'trebai *Cum îț'zice, domnule?* sau *'Cotro vă-ndreptați, dom'șoară?* iei dăcî' doar scutura din capete, ca cum ar fi vru' să spună *Nu-ț' răspun' la nimic, așa. Că nu mai 'treba nimi.* Ș'ierea ca o 'gerime dă nu ne lăsa să ne-apropiem. Să făcea parc-aeru mai gro' ș'nu mai puteai face un pas 'nainte. Ș'te lua ș'c-o durere la cap, te năucea, ș-atunș' nu te mai căpoșeai ș'basta.

Schimbele să făcea la Comună. Preștienții vorbea-n felu' lor curios, nu așa lălăi ș-împedeca' d-alde Hilo, ci sec ș'sprințar. Pân' s-ajungă iei pă țărm, să ș'dusasă vorba că venea ș'mai toate clanele dădusă deja fuga la Comună, c-o mulțime dă coșuri 'cărcate dă fructe, dă l'gume, dă vâna' dă to' felu' ș-alte alea. A, da, ș'Preștienții aducea cu iei nește butoaie mari, anume ca s' le umple cu apă curată din râu. Ne dădea-n schimb vase dă fier, mai bune dăcât alea dă să făcea pă Insul 'a Mare. Schimbele lor ierea cinstite ș'nu vorbea niciodată bolovănos, c-alde sălbaticii dă la Honokaa, ci vorbea cu politică, parc'ar fi tras o linie-ntre iei ș'tine ș-ar fi zis: *Io te respec' pă tine prea dăstul, da ' tu ș'cu mine nu s'tem neamuri, 'șa că tu să nu treci dă linia 'sta, bine?*

Păi da, că Preștienții-mpusasă nește

reguli date naibii la schimbele cu-Ăi-dân-Văi. Nu dădea la schimb nicio sculă mai breazâ dăcî' să găsea mai denainte pă Insul' a Mare. D-o pildă, cân' tăbărâr-alde Kona dă-l omorâră pă taica, Ăi-dân-Văi făcur-adunare, dă să 'oțărî să să ridice o tabără mai încolo dă Clanu' lu' Abel, care să apere Calea Muliwaii, adică drumu' nostru ăl mai mare dă ducea dă la Vadu' lu' Sloosha-ntr-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate ale noastre. Stăreța le ceru la Preștienț' nește arme mai acătării, ca să ne-apărăm cu iele d-alde Kona. Preștienții 'să că nu. Stăreța să rugă dă iei, mai că nu-i 'mploră. Da' iei tot așa 'să, nu, ș-așa rămasă, că nu.

Altă regulă d-a lor ierea că nu ne 'cea nouă nimi', da' nimi' dăspre ce să găsea dă parte-ailantă a oceanului, niș' măcar dă insula lor, a Preștienților, dăcî' atî', c-așa-i 'cea. Napes dă l-alde Clanu' lu' Inouye le 'să că cică să-l ia ș'pă iei pă Nava lor, ș'cre' c-atunș' fu singura dată cân' îi văzui pă toț' Preștienții că să râdea. Mai-marele lor 'să că nu ș'nimen' nu să miră. Niciodată nu-ncercam să-i facem să renunțe la regulile-astea, că ne făceam socoteala că pentru Civ'lizarea dă la noi ierea o cinste dă ne-o făcea iei cu schimbele-alea. Stăreța-nto'deauna-i poftea să rămână la ospeți' la noi, da' mai-marele-nto'deauna refuza cu politică. După numa' un ceas, Nava iar pleca – primăvara-nspre răsărit, toamna-nspre nord.

'Șa ierea cu vizitele-aste-a' lor, în fiecare an, dă cân' să știa fiecare. Până cân' m-am făcu' io dă șaișpe ani, cân' o femeie d-a Preștienților, dă-i 'cea Meronym, veni la clanu' meu să-l vrăjească ș'nimi' nu mai fu

la fel – nici în viața mea, nici într-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, dălo' d-atunș' 'nainte.

Ei, ș-în parte-aia, 'n sus, dincolo dă Pasu' Vertebrii, ierea o creastă dă-i 'cea Cuibu' Lunii ș'd-acolo să vedea ăl mai bine toată Vântoasa, după pajiștile munților Kohala. Într-o după-masă dă primăvară cu soare, pă cân' mânam io caprele-n su' spre Cuibu' Lunii, zării Nava Preștienților cum s-apropia dă Golfu' Flotii, ș'ce frumusețe mai ierea ș-aia, cum să vedea d-acolo, dă sus, albastră ca oceanu', că dacă nu te uitai țintă la ia, niș' n-o vedeai, niș'cum. Io știam c-ar fi trebui' să mă du' iute ca săgeata să fiu dă față la schimbe, da' vedeț' voi, aveam ș'caprele ș'trebuia s-am grijă dă iele ș-alte alea, ș'p-ormă, pân-ajungeam io la Comună, precis că Preștienții ar fi fos' deja pă ducă, 'șa că stătui pă lo' ș-îm' văzui d-ale mele ș'dăcî' mă uitai la Nava lor, mare minunea 'Gerimii, dă venea ș'pleca odată cu gâștele sălbatice ș'cu balenele.

De, acuma 'devăru-i că nu dî' motivu' ăsta rămăsasăm io acolo, ăsta dă vi-l 'săi, ci dă fapt ierea o fată pe nume Roza, dă venisă la cules dă frunze dă *palila,* ca să facă maică-sa doftorii din iele. Ș-aveam noi așa un vino-ncoace unu pentru altu', că parcă ne lua cu fierbințeală, vedeț' voi, ș-în după-mas-aia, beț' cum ieream dă cântecu' dă ciocârlie, io molfăiam la țuțuroaiele iei ca nește mango ș'la smochina iei coaptă dântre picioare ș'n-aș fi vrut să plec nicăieri d-acolo, ș-adevăru-i că niș' Roza nu prea mai adunasă cine știe ce frunze dă *palila,* păi da. Ehe, vă râdeț' voi ș'vă-nroșiț', ăștia mai tinerii, da' pă vreme-aia ș'io

ieream cum sunteț' voi acuma.

Seara, cân' mă dusăi ș'io cu caprele dă le mânai acasă, maica parcă 'nebunisă ș'dădea dî' mâini ș'să frichinea ca gâscanu' ăla c-o singur-aripă ș'mă făcea pă mine ca toate alea, 'șa că numa' dă l-alde Sussy putui ș'io să aflu ce vorbire să făcus-acolo. După schimbele dă la Comună, mai-marele Preștienților cerusă să vorbească-ntre patru ochi cu-alde Stăreța. După ce trecu vreme dăstul dă lungă, Stăreța ieșisă dă la 'tâlnirea aia și-i chemasă pă toț' la 'dunăre. Toț' Ăi-dân-Văi du pân clanele-apropiate fură dă față, numa' dă la noi nu, dă l-alde Clanu' lu' Bailey. Pen' că, vedeț' voi, maica nu să dusasă nici ia la Comună. Ș-atunci adunarea să făcus' atun' ș-acolo, cu ăi dă iereau dă față. *Mai-marele Preștienților vrea să facă o schimbă mai al fel anu-ăsta,* 'sasă Stăreța. *O Navistă 'ce că vrea să rămână ș'să muncească-ntr-unu' din clane o juma' dă an, ca să-nvețe obiceiurile noastre, dântr-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate. Ca plată, mai-marele 'ce că plătește dă două ori mai mul' dăcî' schimbele dă le făcurăm azi. Plăși, oale, crătiți, vase dă fier – totu' dă două ori. Voi gândiți-vă ce mare onoare ne face ș'gândiți-vă ș'ce puteam lua pă toate alea cân' o fi iară târgu' din Honokaa.* Ei, ș'nu dură mult ș'toat-adunare-aia să pusasă pă strigat din toate gurile *Uraaa!* 'șa că Stăreța n-avu ce face ș'le strigă-ntrebarea doua la toț' gălăgioșii ăia. *Cine vrea s-o ia-n clanu ' lui pă musafira noastră?* Ehe, să fi văzut atunș' cum le-ngheță la toț' ura-n gâț'! Toată lumea să trezi una-două c-un car dă scuze. Că *n-avem dăstu' loc.* Că *la noi tre' să vină doi bebilu', ș-atunș' musafira n-o să poată*

dormi bine. Că *Javrele dupân juru' la clanu' nostru e-n stare s-o sfâșie.* Scârb' aia jegoasă dă Volvo Rugini' să trezi primu' să vină cu soluția. 'Ce: *Da' ce-ar fi să să ducă l-alde Clanu' lu' Bailey?* Că, vedeț' voi, nici maica, nici io nu ieream dă față să turnăm repede apă rece peste focu' ăsta dă paie, până nu să făcea vâlvătaie. 'Ce: *Păi da, că iei are camere goale dă cân ' muri taica Bailey! Ș-alde Bailey luaseră mai mul' din Comună dăcî' pusasără la ultima recoltă, ieste? Ș-atunci așa să cuvine, s-o ia la iei. Ș'p-orm-alde Bailey are ș'nevoie d-un ajutor la munci, 'șa că maica Bailey o să să bucure d-așa 'jutor!* Ș'iete-așa rămasă bătută-n cuie vorbirea 'dunării.

Ș-acuma cine ierea gâscanu' c-o singur-aripă? Cine altu' dăcî' io? Păi, da! Ce mănâncă Preștienții ș'ce bea? Doarme ș'iei to' pă paie? Da' oare iei doarme? Ș'cât – șase luni! Maica mă făcea-n toate felurile că nu mă dusasăm la schimbele cu-alde ăi după Navă, ș'chiar dacă ia, maica, ierea capu' Clanului lu' Bailey, io ieream ăl mai bărbat din to' clanu' ș'cam așa ierea, că io trebuia să fiu dă față. Zic: *Iete, mă duc io l-alde Stăreța și-i spui că nu putem noi s-o luăm aici pă Preștient-aia…* cân', ce să vezi, *cioc, cioc, cioc* la ușa noastră.

Păi da, ierea chiar Stăreța ș'cu Mylo, 'vățătoru' iei dă la școlărie, ș'venisă cu to' cu Preștienta după iei. Ne fu limpede la toț' c-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate ne-adusasă nouă pă cap musafira lor, or' că ne plăcea, or' că nu ne plăcea, nu? Că doar nu mai puteam zice *Hai, luați-o dân loc!* – ne făceam dă rușine 'coperișu' ș'ne scriam rușine-aia pă răboaje. Navist-aia parcă-nghițis' oțăt, că

numa' 'Gerime-i ieșea pă gură cân' vorbi ia prima, văzân' că lu' maica ș'mie ne mâncasă pisica limba, păi da. 'Ce: *Bună seara, io mi-s Meronym ș'vă mulțumes' că mă primiț' să locuies' la voi cî' timp voi sta în Văile voastre.* Mylo să rânjea-n bătaie dă jo', cu mutra lui dă broscoi, cân' mă vedea pă mine-ncurca', dă-mi venea să-l omor, nu alta.

Sussy ș-adus-aminte prima dă purtarea dă gazdă ș'le 'să musafirilor să stea jos și-l trimisă p-alde Jonas după dă bău' ș'dă mâncare ș-alte alea. Meronym 'ce: *Neamu' meu are obiceiu ' să le facă mici plocoane gazdelor la-nceputu ' șederii, 'șa că sper să nu vă supărați'...* Ș'băgă mâna-ntr-o tașcă de-o adusasă cu ia ș'ne făcu nouă plocoane: maica primi o oal-arătoasă, care făcea vro cinci or' șase scule dă lână la târgu' din Honokaa, da' ia, cu toate că rămăsasă fără grai, 'cepu să zi' că nu putea primi așa plocon scump, fin'că primirea dă oaspeți ierea-nvățătură dă l-alde So'mi, păi da, oaspeții-i primeș' fără plată, or' nu-i primeș' dăloc. Da' Preștienta-i răspunsă că plocoanele-alea nu iereau plată, iereau dăcî' mulțumiri dă 'nainte date pentru primirea generoasă, 'șa că maica nu-i mai refuză oala ș-a doua oară, păi da. Alde Sussy ș'Catkin căpătară coliere dă sclipea ca stelele, tare frumoase ma' ierea mărgelele-alea, iar Jonas primi o 'glindă pătrată-ntreagă ș'rămasă cu gura căscată, că ierea mai lucitoare dăcî' toate cioburile dă le mai vedeai din cân' în cân'.

Mylo nu mai rânjea chiar ca broscoiu', da' mie toată treab-asta cu plocoanele nu-m' plăcea dăloc, dăloc nu-m' plăcea, că,

vedeț' voi, venisă străin-asta și-i cumpăra p-ai mei așa, pă față, iar io niș' nu vroiam s-auz. 'Șa că le 'săi la toț' că Navista putea să stea la noi în clan, da' io n-aveam nevoie dă ploconu' iei ș'cu-asta basta.

Vorbele-astea le 'săi mai urî' dăcî' vroiam să le spui, ș'maica să uită la mine să mă taie, nu alta, da' Meronym atâta 'să: *Desigur, 'țăleg* – dă parcă io-i vorbisăm frumos ș'normal.

Ei, ș-o turmă-ntreagă dă musafiri 'cepu să să-nșire la ușa clanului nostru și' noapte-aia, și-ncă câteva nopț' dup-aia, din susu' ș'dân josu' ălor Nouă-Văi-'Tretăiate, neamuri ș'de mai aproape, ș'de mai dăparte, ș'dân viața dă 'nainte, ș'pe jumate străini, oameni dă ne-ntâlneam cu iei dăcî' la târguri, păi da, cre' că nu mai rămăsasă nimeni, niș' l-alde Mauka, niș' l-alde Mormoni, dă nu venisă dă bătu la ușa noastră, ca să vadă iei cu ochii lor ce să vorbea-n stânga ș-în dreapta, că o Preștientă vie ș-adevărată sta l-alde Clanu' lu' Bailey. Ș'noi ce să facem, pă fiecare musafir trebuia să-l poftim 'năuntru, nu? Ca să caște gur' a mare mirare toț', că parcă So'mi însăș' sta pă scaun la noi în bucătărie. Cu toate că nu ierea chiar așa miraț' cî' să uite să mai 'fulece dă-mâncarea noastră ș'să dea pă gâtân jos băutura noastră, n-aveț' voi grijă. Ș-în tim' ce bea iei acolo, ani întrej' dă-ntrebări dă ce ș'cum cu Preștienții ș'cu marea minune-a lor dă Navă li să revărsa pă gură-n graba mare.

Da' curios iere-al'ceva. Nu știu io cum răspundea Meronym la-ntrebări, da'

răspunsurile iei nu-ț' alina dălo' curiosu', da' dălo'-dălo'. Văr'mio Spensa dă la Clanu' lu' Cluny, dă pildă, o-ntrebă: *Cum face Nava ta dă să mișcă?* Iar Preștienta-i răspunsă: *Are motoare cu fuziune.* Ș'toată lumea dete din cap că parcă ierea toț' ca So'mi dă 'țelepț': *Aha, dac-are motoare cu fuziune, păi da.* Nime' nu să găsi să-ntrebe ce-i aia „motoare cu fuziune", că nu vroia să pară nește sălbatici or' proști în fața 'dunării. Stăreța o rugă p-alde Meronym să ne-arate ș'nouă Insula Preștienților pă vro hart-a lumii, dar ia, Meronym, dăcât atât făcu, ne-arătă un punc' pă hartă ș' 'să: *Aici.*

Un'e? 'ntrebarăm noi. Că, vedeț' voi, nu ierea nimic acolo, dăcî' mare-albastră ș'io, unu, mă gândii că-ș' bătea jo' dă noi dă toț'.

Insula Preștienților nu să găsea pă nicio hartă făcută 'nainte dă Căderi, 'să Meronym, pen' că fondatorii Preștienței o ținusă-n secret. Ș'că ierea pă hărțile mai vechi, da, numa' că nu pă harta Stăreții.

D-acu' mai căpătasăm ș'io ceva curaj la vorbă ș-o-ntrebai pă musafira noastră ce treab-avea iei, Preștienții, cu toată 'Gerimea lor, dă vroia să-nvețe dă la noi ăștia, din ăle Nouă-Văi-'Tretăiate. Ce puteam noi s-o-nvățăm pă ia, care ia să nu știe? La care Navista, Meronym, 'ce: *Mintea care-nvață, aia-i minte cu viață. Ș-or'cum ar fi ea, 'Gerimea, 'i bună fin'că-i adevărată 'Gerime, or' că-i 'Gerime veche, or' că-i nouă, or' că-i 'Gerime-naltă, or' că-i dă jos.* Nimen' al'cineva nu să prinsă ca mine dă ce otravă dă lingușire ierea-n vorbele iei, a naibii ce spioancă dibace ierea ș'cum să folosea ia dă neștiința noastră ca să-ș' ascund-adevăratele intenții, 'șa că io dă-ndată-m'

urmai prima-ntrebare cu alta ș'mai și: *Da' voi, alde Preștienții, n-aveți voi a mai tare ș'mare 'Gerime din toată lume-asta?* Ehe, cî' dă viclean ș'aleasă vorbele dî' nou: *Avem ceva mai multă față dă triburile din Ha-Vai, da' mai puțină dăcât Ăi-Bătrâni denainte dă Căderi.* Ieste? Nu spune mare lucru, ă? Voi ce ziceț'?

Dăcî' trei răspunsuri pă faț', atâtea ți' minte că ne dete. Roșcatu' dă l-alde Clanu' lu' Potter o-ntrebasă dă ce toț' Preștienții avea pielea neagră ca nucile dă coco', că vorb-aia, niciodată nu văzusăm vreunu' mai dăschis la piele or' mai rozuliu să coboare după Nava lor. Meronym 'să că strămoșii iei dă 'nainte dă Căderi îș' schimbasă-n iei sămânța ca să facă bebiluș' cu pielea-nchisă ș'să-i apere-n felu' ăsta dă boala dă scabie roșie, ș'dup-aia toț' bebilușii bebilușilor ălora tot așa rămăsasă, din tată-n fiu, păi da, cum să-mulțesc iepurii dântr-unu-ntr-altu'.

Napes dă l-alde Clanu' lu' Inouye o-ntrebasă dacă ierea căsnicită, că iete, iei ierea holtei ș-avea o livadă-ntreagă dă cocotier' ș-o plantație dă smochin' ș'lămâi, dăcât a' lui. Toț' dă față să pusă pă râs; până ș'Meronym zâmbi. 'Să că fusasă căsnicită o dată, păi da, ș'c-avea ș-un fiu pă nume Anafi, dă trăia pă Insula Preștienților, da' că bărba-su' fusasă omorî' dă sălbatici câț'va ani mai 'nainte. 'Să că-i părea rău că scăpa pântre deș'te lămâile ș'smochinele, da' că ierea prea bătrână ca să-ș' mai caute bărbat, 'șa c-alde Napes scutură din cap dezamăgi' ș' 'să: *Ehe, Navisto, 'm' rupsăș' inima, 'șa să știi!*

Ș-atunș', văr'mio Kobbery-ntrebă: *Păi,*

câț'ani ai? Că doar asta ierea ce ne frământa pă toț'. Da' nime' nu s-așteptă la răspunsu' iei. *Cin'zeci.* Păi, da. 'Șa 'să ș'noi toț' rămăsasăm la fel dă miraț' cum rămăsasăț' ș'voi acum. *Cin'zeci.* Parcă ne străbătu pă toț' acolo, 'n bucătăria noastră, un fio' rece, ca vântu' cân' să iscă 'șa, deodată. Să trăieș' tu pân' la cin'zeș' dă ani, păi asta nu-i niș' măcar minune mare, ie dă poveste ș'niș' măcar nu-i fires', nu? *Păi, da' cî' dă mul' trăiț' voi, alde Preștienții?* vru să știe Melvil de-ai lu' Bou-Negru. Meronym ridică din umeri. *Șaizeci, șap'zeci…* O-ho, da' rămăsasăm toț' cu gurile căscate dă mirare! Noi, ăștia, dă regulă, pân' la patruj' dă a' ne rugăm l'alde So'mi să ne scape dă durere ș'să ne renască dî' nou într-al' trup, la fel cum î' iei gâtu' la vro javră de-o iubeș' ca să n-o vez' cum bolește ș'suferă. Numa' unu fusasă, 'n toate ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, dă trăisă vrodată pân' la cin'zeș' dă ani, fără să să ia pielea după iei dă scabie d'a roșie, ș'niș' nu murisă dă oftică-n piep', da ăla fusasă Truman d-a' Treilea, ș'to' știam cum să târguisă iei într-o noapte cu-alde Jorjic-ăl Bătrân, cân' afară sufla uraganu', păi da – nărodu-ș' vândusă sufletu' pă câț'va 'mărâț' dă ani în plus. Ei, ș' dup-asta să sparsă gașca iete-așa, una-două, ș' oamenii plecară-n grup, ca s-aibă vreme să răsucească pă toate fețele ce să spusasă acolo, ș'toț' î' șoptiră-ntre iei: *Mulțumescu-i lu So'mi că nu vru' să vină să stea-n clanu' nostru.*

Io mă bucurai că musafira noastră dată naibii dă vicleană-i făcusă pă to' să să dea c-un pas 'napoi ș'să plece făr' să creadă ce le spusasă ia dăloc, da' io to' nu-nchisăi un

ochi în noapte-aia, dă rău' la toate 'sectele ș'păsările dă noapte ș'broscoii dă făcea ca toate alea, da' ș'de rău' la u' nu-ș'ce plin dă mister, dă să frăsuia ușor-ușor pân clanu' nostru, ș'lua câte-un ăla dă colo ș-îl punea 'napoi dâncolo – fin'că la nu-ș'ce ăsta plin dă mister îi 'cea Schimbare.

* * *

În prim', a dou', a treia ziuă, femei' a Preștientă nu stătu o clipă, dăcî' viermui pân clanu' meu. Tre' să recunos' că nu să purtă ca regina-matc-a 'lbinelor, n-așteptă să-i facă nime' nimic. Îi ajută lu' Sussy la muls ș'pă maica la dăpăna' ș'la tors lâna, ș'Jonas o dusă l-aduna' dă ouă dă păsări, ș'p-alde Catkin o ascultă cum că ce făcusă ia la școlărie, ș'p-ormă să dusă d-adusă apă, ș'sparsă lemne, ș'să dovedi că-nvăța una-două. 'Cuma 'țelegeț' ș'voi că gura târgului cășunasă pă ea, fin'că musafirii to' venea să vadă mare minunea dă femeie dă cin'zeș' dă ani, care nu-i dădeai niș' douășcinci. Ș'cine s-aștepta dă la ia să facă nu-ș'ce drăcării ș'vrăj' rămasă cu buza umflată-n curân', pen' că ia nu făcu dăloc, da' dăloc. Maicii nu-i mai fu frică d-alde Navista-ntr-o zi or' două, ba chiar 'cepu să să facă prietenă cu ia ș'să să cocoșeas' cu ia. 'Ce: *Musafira noastră Meronym în sus* ș'*Musafira noastră Meronym în jos* – iete-așa o ținea dă dimineața până seara, ș'Sussy dă zece or' mai rău dăcî' ia. În schim' Meronym dăcât îș' vedea dă treburile iei, ș-atâta că seara s-așeza la masa noastră ș'scria p-un fel dă hârtie-anume, păi da, mul' mai bună dăcât a noastră. Ș'că' dă repede scria, numa' că nu scria-n graiu' nostru, ce scria-n altă vorbire, ce știu io?

Că, vedeț' voi, mai să vorbea ș-alte graie-n Lumea Veche, nu numa'-l nostru. *Tușă Meronym,* o-ntreb-alde Catkin, *dăspre ce scrii acolo?* Da' Prestienta-i 'cea dăcî': *Dăspre zilele mele, scumpa mea, scriu dăspre zilele mele.*

Mie dălo' nu-mi plăcea vorb-ast-a iei, „scumpa mea", c-o 'cea to' timpu-n clanu' meu, ș'nu-mi plăcea niș' că to' venea bătrânii s-o vadă ș's-o-ntrebe că să-i 'nvețe ia cum să trăiască iei mai mult. Da' scrisu' ăl-a' iei dăspre Văile noastre, dă nu-l pricepeam iotă nici unu dî' noi, Ăi-dân-Văi, ăla mă 'grijora pă mine ăl mai tare. Ce iereaia, 'Gerime, ierea 'scodire, or' îș' vârâsă coada Jorjic-ăl Bătrân?

'Tr-o dimineață, că' nu să ridicasă încă cețurile ș'io to'ma 'fârșisăm dă muls, musafira noastră mă rugă s-o iau cu mine la păscu' caprele. Maica 'să imediat că da. Io nu 'săi dălo' da, 'săi cî' putu' io dă sec ș'scârbos: *Păscutu dă capre nu-i dălo' 'teresant la oameni cu-atâta 'Gerime ca tine.* Meronym 'să cu multă politică: *To' ce fac Ăi-dân-Văi mă 'teresează pă mine, jupân Zach'ry, da' sigur că dacă tu nu vrei să stau io ș'să mă ui' la tine cu' muncești, nu-i nicio supărare, numa' spune-m' direc', cu cuvintele tale.* Pricepurăț'? Vorbele iei ca peștii ierea d-alunecoase, că iete-așa te sucea, cin' tu-i 'ceai că *ba,* ia cică pricepea că *da.* Ș'cu' maica să uita la mine să mă-nghită ș-alta nu, ce să mai zic ș'io? 'Săi: *Bine, sigur că da, vino.*

Cî' mânarăm caprele-n sus pă calea spr' Elepaio, nu 'săi nicio vorbă cu ia. Cân' trecurăm pân fața l-alde Clanu' lu' Cluny,

un amic a' meu, Gubbo' Hogboy, strigă după mine: *Bă, tu, Zach'ry!* ca să schimbăm o vorbă unu' cu altu', da' cân' mă văzu cu-alde Meronym, să fâstâci ș'm' 'să dăcât: *Ai grijă pă un'e mergi, Zach'ry.* Ah, ce-aș mai fi scăpat io dă femei-aia, ca să n-o mai car după mine, 'șa că mă stropșii l-alde caprele din turmă ș'le 'săi: *Ia nu mai lungiți pasu', da-r-ar boala-n voi!* ș'm-apucai să le mân ș'mai tare, to' sperând' s-o fac să renunțe, numa' că, vedeț' voi, o luarăm în sus pă la Pasu' Vertebrii, da' ia nu să lăsă, niș' vorbă, niș' măcar pă cărările pietroase dă la Cuibu' Lunii. D-atuncea-nvăța' io că Preștienții ie la fel dă rezistent' ca păstorii dă capre. Dup-aia-m' trecu pî' minte că Meronym știa la ce mă gândeam io ș'că să râdea dă mine-n sinea iei, ș-atunș' nicio vorbă nu mai 'săi cu ia.

Ș'ce făcu ia, mă ro', cân' ajunsăm la Cuibu' Lunii? S-așează pă stânc-aia dă-i 'cea Deș'tu' Mare, ș'scoasă un caiet ș's-apucă să desenează vedere-aia minunată dă să vede d-acolo. Ehe, ce mai 'Gerimea desenului avea ș'Meronym aia, nu po' să nu recunosc! Pă hârtia iei acolo să făcură toate ăle Nouă-Văi-'Tretăiate ș'coastele, ș'promontoriile, ș'suișurile, ș'coborâșurile, la fel d-adevărate ca ălea 'devăratele. Nu vroiam io să-i arăt că mă-nteresa ce făcea ia, da' nu mă știam ține deoparte. Îi 'săi cum le 'cea la toate alea dă le desenasă ia pă hârtie ș'le scrisă numele-n dreptu' la fiecare, până cân' nu mai știai ce ierea, desen ori scris – așa-i 'săi. *Așa ș'ie,* 'să Meronym, *ce făcurăm noi aici să cheamă hartă.*

Ei, ș-atunci auzii o crenguță cum pocnisă-ntr-o pădure dă brazi în spatele

nostru. Nu ierea vântu' hoinar, niș' vorbă, ierea precis un picior dă călcasă pă ia, da' dacă ierea picior dă om, or' copită, or' gheară, asta nu mai știam spune. Alde Kona nu să urca iei pă munții Kohala-n sus din câte știam io, da' niș' la Vadu' lu' Sloosha nu știusăm io să calce picior dă Kona, ieste? 'Șă că mă dusăi s-arunc o privire-n crângu' ăla. Meronym 'să că să vină ș'ia cu mine, da' io-i 'săi să stea-ntr-un loc. Să fi fos' Jorjic-ăl Bătrân dă venisă ca să-m' mai apese mie sufletu' puțin? Sau vru' Mookini pornit hai-hui să cate d-ale gurii? 'Șa că-m' luai țăpoiu' ș'm-apropiai dă brazi, m-apropiai pă dăparte dă brazi.

O găsii p-alde Roza călare p-un ciot gros, 'coperi ' dă mușchi. *Vă' c-ai pă cineva nou cu care să vii p-aici,* îm' 'să ia cu politică, da-n ochii iei văzui o ură ca dă cățea dă javră dingo.

Cine, aia? 'să' io, făcân' semn cu deș'tu-n spate spre Meronym, care să uita la noi cum vorbeam. *Tu n-auziș' gura lumii, că Navist-aia-i mai bătrână ca cum ierea mamaia mea cân' o renăscu alde So'mi? Nu fi tu geloasă pă ia, că nu-i ca tine, are-atâta 'Gerime-n capu ăl-a' iei, că i să frânge gâtu' sub iei.*

Adică io nu știu ce-i aia 'Gerime, ai? 'să Roza fără pi' dă politică d-acu'.

Muierile-astea, ah, muierile! Cum să pricepe iele să-ț' găsească to' ce-i mai rău în vorbele dă le spui ș'să-ț' dea cu iele peste ochi! *Iete ce-m' 'săș' dă mă jigni!* Ș'cum ieream io prosti' la cap dă doru' iei, îm' făcui socoteala că s-o iau p-alde Roza d-a dreptu', ca să-ș' bage mințile-n cap. 'Săi: *Știi foarte bine că nu asta vrusăi să-ț' spui, fă,*

toanto ș'smucito!

Numa' că n-apucai să i le bag pă toate-n cap, că Roza-m' trasă o smeche peste ochi atî' dă tare, că mă trânti la pământ ș'căzui în falcă. 'Șa mă luasă pă nepregătite, că rămăsăi jos dă parcă ieream bebilușu' iei ș'mă scăpasă din brațe. Dusăi mâna la nas ș'mă trezii cu deș'tele roșii. *Ei!* 'să Roza ș'dup-aia: *Păi da! Ș' d-acu 'nainte po ' să le ș'sugi până nu mai poț' pă caprele dă le mulgi, păstorule, da'pă mine ioc, mânca-ț'-ar sufletu' Jorjic-ăl Bătrân!* To' iubitu' ș'giugiulitu' nostru să făcusă praf ș'pulbere-ntr-o clipă cân' Roza să-ntoarsă ș'să dusă, legănându-ș' coșu'.

Cân' ieș' abătu' ș'rușina', tre' să dai neapăra' vina pă cineva, ș'io pă cine să dau vina c-o pierdusăm p-alde Roza, dăcî' pă nenorocita dă Preștientă. În dimineaț-aia, la Cuibu' Lunii, mă ridicai dă jo' ș'm' strigai caprele ș'le mânai spre pășunea dă la Deș'tu' Mare ș'niș' măcar nu-m' luai rămas-bun dă la Meronym. Ia îns-avusasă dăstulă 'Gerime-n ia dă mă lăsă-ntr-ale mele – probabil că-ș' adusas-aminte dă fiu-su dă-l lăsasă-n urmă, pe Insula Preștienților.

Cân' ajunsăi acasă, 'n sear-aia, pă maica ș'Sussy ș'Jonas îi găsii așezaț' la masă. Îm' văzură nasu' ș'să uitară unii la alții cu-nțăles. *Ce-ț' făcuș' bă, frate-mio, cu bârna, hă?* mă-ntreb-alde Jonas ș'toți să râsă-ntre iei. *Ce, ăsta?* 'i răspunsă' io una-două. *Ce să fie, c-alunecai ș'căzui pă iel sus, la Cuibu' Lunii!*

Sussy pufni pă nas: *Ieș' precis, frate Zach'ry, că nu căzuș' cu bârna-n Cuibu' Rozii?* – ș'toț' trei 'cepură să să scuture dă

râs ca nește lilieci 'târnați' dă crăci, ș'io mă-nroșii to' la față dă rușine ș'draci. Sussy cic-aflasă tărășenia dă l-alde Wolt, văru' lu' Roza, care-i 'sasă lu' Bejesus, cu care să 'tâlnisă ia, Sussy. Da' io n-ascultam to' pomelnicu', niș' vorbă, c-aveam treabă s-o blestem pă Meronym cu Jorjic-ăl Bătrân, și-i to' dădeam 'nainte, ș'bine că Prestienta nu venisă-n sear-aia la noi, la Clanu' lu' Bailey, ci să dusasă la Tușa Bees un'e-nvăța să țeasă.

'Șa că io coborâi pân' la ocean ș'căscai gura la Doamna Luna, ca să mai uit d-amărăciunea dă mă ardea-n suflet. Ți' minte c-o țestoa' să târî-n sus pă plajă, ca să depună ouă-n nisip, ș'io mai-mai s-o iau în țăpoi dă cum o văzui, numa' 'șa, d-a' naibii, dă ciudă, vedeț' voi, că dacă viața nu ierea dălo' dreaptă cu mine, dă ce să fi fos' c-un animal? Da' cân' îi văzui ochii, mi să părur-atî' dă vechi ș'dă dămul', că precis văzusără trecutu' ochii ăia, păi da, ș-atunci o lăsai în pacea iei pă țestoas-aia. P-ormă veniră ș-alde Gubboh ș'Kobbery cu planșele dă făcu' pluta ș's-apucară dă pluti' pă valuri la lumina stelelor – ce mai frumusețe dă plutitor ierea ș'Kobbery! – ș'mă chemară să fa' ș'io pluta cu iei, da' mie numa' la bălăceală nu-m' sta gândurile, nu, io aveam treburi mai urgente dă lămuri' cu Stărețа la școlărie. 'Șa că mă dusăi direc' la ia și-i 'săi pă lun' ș'pă la' to' ce-m' sta pă suflet.

Stărețа m-ascultă pân' la capăt, da' dă crezu', nu crezu nicio iotă din to' ce-i 'să' io, ci să gândi că venisăm la ia c-o poveste trasă dă păr, ca să scape clanu' meu dă găzduit o Prestientă. *Îi văzuș ' Nava ș'văzuș'*

ce vase dă fier ne dă ș'văzuș' câtă 'Gerime nearată. Păi, dacă-ș' făcea Preștienții planuri să ne invadeaz' ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, tu chiar crezi, î' mintea ta, că noi mai stam acu' iete-aici, să vorbim dă treab-asta? Adu-m' dovez' că Meronym plănuiește să ne omoare pă toț' în somn, ș-atunci o să convoc o adunare. Da' dacă n-ai dovez', băiete, ține-ț' gura! Că nu-i câtuș' dă puțin politic s-aduci acuzații unui musafir atî' dă prețios ca ăsta, Zach'ry, ș'niș' lu' taică-tu nu-i plăcea, dacă te-auzea.

Stăreța noastră niciodată nu-ș' impunea părerile 'naintea nimănui, da-ț' dădeai ș'singur seama cân' se chema că discuția să-ncheiasă. Iar mie atunș'-m' fu clar: ieream pă contu' meu, păi da. Io, Zach'ry, contra la toț' Preștienții.

Ei, ș'zilele veni ș'să dusă, ș'vara să-ncinsatâ' dă tare, dă parcă ieșea aburi din toate alea. Io stam cu ochii p-alde Meronym care să frăsuia-ncoace și-ncolo pân toate ăle Nouă-Văi-'Tretăiate ș'să ducea pă la oameni și-i 'treba cum trăia-n clanurile lor, ce ș'până un'e ierea a' lor, câț' din iei știa să lupte ș'desena hărți dă cum să putea pătrunde-n ăle Nouă-Văi-'Tretăiate dî' munții Kohala. Pă unu' ș-altu' din oamenii mai bătrâni ș'mai 'țelepț' 'cercai să-i tra' dă limbă ca să-m' spună iei cu vorbele lor: n-avusasără-ndoieli ș'temeri cân' stătusă dă vorbă cu-alde Preștienta? Da' cân' io le vorbii lor dă *invazie* or' *d-atac,* mă țintui cu priviri șocate ș'mirate, că cum vorbeam io d-asemene-acuzații, 'șa că mă rușinai ș'io și-m' ținui gura, vedeț' voi, că nu vroiam să mă spurce gura lumii. Trebuia să mă prefa'

ceva mai împăca' cu-alde Meronym, ca s-o mome' să să lenevească ș'să mai lase să-i alunece masc-aia prietenoasă după față, că num-așa puteam să vă' ce planuri s-ascundea dă fap' după masca iei ș's-adun dovezile dă mi le cerusă Stărețа ca să strâng-adunarea.

N-aveam ce face, dăcî' s-aștep' ș'să fiu atent. Meronym să bucura pă bune dă foarte multă trecere. Muierile-i făcea to' felu' dă confidențe, pen' că ia, nu-i așa, ierea din afară ș'nu s-apuca să le spuie secretele lor la babele clevetitoare. Stărețа-i ceru să 'vețe artimetica 'Gerimii la școlărie ș'Meronym 'să că da. Catkin 'să că ierea bună 'vățătoare, da' că nu-i 'văța dălo' mai multă 'Gerime dăcî' știa să-i 'vețe ș'Stărețа ș'ierea precisă, alde Catkin, că dacă vroia, putea să-i 'vețe ș'mai mul' d-atât. Ș'câț'va colegi de-ai lu' Catkin s-apucară dă-ș' vopsiră fețele ca s-arate ș'iei mai negri, ca Prești*e*nta, da' Meronym le 'să că nu-i mai 'văța nimi' dacă nu să curăța la lo', că 'Gerimea ș'Civ'lizarea n-are treabă dălo' cu culoarea pielii, păi da.

E, și-ntr-o seară, pă verandă la clanu' nostru, Meronym 'cepu să ne-ntrebe dă răboaje. *Ce ie răbojul, un lăcaș a' sufletelor? Or' o memorie comun-a chipurilor ș'neamurilor ș'vârstelor ș-alte alea? Or' o rugăciune către So'mi? Or' ie ca o piatră dă mormân' 'semnată-n viața dă față cu mesaje pentru viața dă urmează?* Că, vedeț' voi, așa ierea Prești*e*nții ăia, toată ziua numa' dă ce ș'cum, nu le-ajungea dăloc să știe că cutare lucru *așa* ie ș'gata, să' lase-n treaba lui. La fel dă scormonitori peste to' ca ș-aci' 'n Maui, nu? 'Nchiu Bees 'cercă să 'splice, da'

să-ncurcă ș'p-ormă 'să că iei ierea precis ce ș'cum ierea cu răboajele, numa' c-acuș', iete, cân' trebuia să 'splice, nu știa cum. Tușa Bees 'terveniia-n vorbă ș' 'să că-n Răbojar să păstra la un loc trecutu' ș'prezentu' la toț' Ăi-dân-Văi. Nu mi să-ntâmpla mie prea de' să pot citi gândurile cuiva, da'-n clip-aia parc-o ș'văzui pă Preștienta cum îș' 'cea' mintea iei: *Oho, păi Răbojaru-ăsta tre' neapăra' să-l vă' cân'va.* Nu 'săi nimi' cu voce tare, da' pân' să răsară soarele, mă strecurai până jos pă Țărmu' cu Oase ș'm-ascunsăi pă Stânca dă Su'. Că, vedeț' voi, 'șa-m' făceam io socoteala, că dac-o prindeam p-alde străine-aia purtându-să-n scârbă cu răboajele noastre, or', ș'mai bine, șterpelin' vrunu' din iele, atunș' chiar că puteam să-i 'smuțes' p-Ăi-dân-Văi mai bătrâni contra iei ș'să le dăschid ochii l-alde vecinii ș'neamurile mele dă ce planuri ș-alte alea-ș' făcea cu-adevăra' Preștienții.

'Șa că stătui ș-așteptai acolo, pă Stânca dă Su', ș'cât așteptai mă gândii la câț' oameni nu-mbrâncisă Jorjic-ăl Bătrân după muchi-aia-n 'vălmășagu' dă spume dă sub ia. Ș'mai bătea ș'vântu-n dimineaț-aia, păi da, ți' minte ca ș'cum fusasă ieri, ș'nisipu' dă-l ridica vântu', ș'ierburile dă dune, ș'tufișurile dă ciulini dă le frământa vântu', ș'spuma dă sărea-n sus cân' să spărgea vrun val dă stânci. Io-m' luasăm nește turte cu ciuperș' să mănân' dă dimineață, da' pân' să le termin, pă cine zăres' lungin' pasu' către Răbojar, dacă nu p-alde Meronym ș'Napes din Clanu' lu' Inouye? Să furiș-amândoi ș'vorbea-n șoaptă, ca hoții! Oho, ce mi-o mai luă

mintea la galop! Adică Napes o-nsoțea pă femeia străină? Să dădea mâna iei dreaptă? Da' dacă-ș' pusasă' minte să' ia locu' Stăreții în fruntea ălor Nouă-Văi-'Tretăiate, după ce ne gones' Preștienții pă toț' Ăi-dân-Văi peste munții Kohala ș'd-acolo-n ocean, cu toată 'Gerimea lor vicleană ș'trădătoare?

Acuma, ie drept c-alde Napes avea un fel d-a fi așa plăcu', că toț' îl iubea, păi da, cum depăna el cu multe glume ș'cu zâmbete ș-alte alea. Dacă io vorbeam pă limba caprelor, la fel ș'Napes – cum să zic io – vorbea pă limba oamenilor. Da' nu po' să te-ncrezi într-unu' dă mânuiește vorbele cu-atâta dibăcie cum să pricepea iei. Ș'deci Napes ș'Meronym intrară-n Răbojar cu pas apăsa', ca dă cocoșel. Cățelu' Py rămas-afară, un'e-i 'să Meronym să stea.

Ușor ca briza dă vară intrai ș'io după iei. Napes pusasă deja piedică la ușă, ca să nu să-nchiză ș-să rămână iei acolo, 'năuntru, fără lumină dă ziuă, 'șa că nu mai scârțâi nimi' cân' mă strecurai în vârfurile picioarelor în urma lor. Dă după rafturile-alea 'necate-n beznă pă care stă clădite răboajele-ăle mai vechi, l-auzii p-alde Napes cum vorbea-n șoaptă. Ehe, planuri ș'conspirații, știam io! M-apropiai dă iei ș'mai mul', ca s-auz mai bine ce vorbea.

Numa' că Nape' să lăuda cu bunică-su lu' bunică-su, alde Truman – păi da, taman ăla, Truman d-a' Treilea, dă care ș'azi să mai spune povești ș'pă Insul' a Mare, ș'chiar ș-aci, pă Maui. Păi, dacă voi, ăștia mai tinerii, nu știț' cum vine dă să leagă treaba cu-alde Truma' Napes, ie cazu' să aflați', 'șa c-așezați'-vă comod, 'narmați'-vă cu răbdare ș'mai dați'-m' ș'mie din

blestemat-aia dă iarbă.

Truma' Napes ierea 'cuperator pă vremuri, cân' să mai găsea to' felu' dă maș'năriі dă la Ăi-Bătrâni zobite pân cratere i'ș'colo. Ș-într-o dimineață, ce-i trecu lui pân cap: că poate c-Ăi-Bătrâni dosisă cine știe ce maș'năriі d-a' lor, d-alea prețioasele, to'ma'-n vârfu' lu' Mauna Kea, ca să ș'le puie bine-acolo sus. Idee-asta i să umflă ș'să umflă' mintea lu-alde Truman, până cân' seara să hotărî să urce iei pă muntele-ăla 'fricoșător ș'să vadă cu ochii lui ce ș'cum, păi da, ș'ș' pusă' minte să plece chiar d-a doua zi. Muierea lui 'să: *Ieș' nebun, nu-i nimi'pă Mauna Kea, dăcî' Jorjic-ăl Bătrân ș'cu templele lui 'conjurate dă zidur' dă-ncintă. Ș'n-o să te lase iel pă tine să intri, dăcî' dacă te vede c-ai ș'muri' ș-a pus ie' laba pă sufletu' tău.* Da' Truman îi 'să muierii: *Tu du' dă te culcă, toantă bătrână ș'nebună ce ieș', că nu-i nimica 'devăra' din toate suprestițiile-astea prostești.* 'Ș'a că să culcă ș'să sculă ș'la crăpatu' zorilor o ș'luă la picior către ieșirea din Valea Waipio.

Trei zile-ntregi mearsă Truman ș'să cățără vitejește ș-avu to' felu' d-aventuri, dă n-am io vreme-acu' să vi le spui vouă, da'-n to' cazu' trecu pân iele toatele cu bine ș'să trezi că urcasă pă muntele-ăla 'fricoșător ș'bântui', cu vârfu' nori, dă să ve' dă oriș'un' dă pă Insul' a Mare – ș-atî' dă sus urcasă, că iei nu mai vedea lumea dă 'dăsubt. În juru' lui, dăcî' cenuș' ierea, niș' fir dă iarbă ș-o mie ș-unu dă vântur' bătea-ncoace ș-încolo dă parcă ierea nește javre dingo turbate. Ei, ș'pașii-l adusasă p-alde Truman în fața unui zi' dă fier uimitor dă

’nalt, mai ’nalt ș’dăcî’ copacii săcuia, ș’ziduăla ’conjura to’ vârfu’ muntelui juruprejuru’, mile ș’mile-ntregi. Ș’Truma’ mearsă de-a lungu’ zidului ăluia toată ziua, to’ căutând o spărtură-n iei, că dă ’scalada’ pă dasupra or’ dă săpa’ pă dăsub’, niș’ vorbă. Ș’ia ghiciț’ voi: peste ce dete iei cân’ mai ierea un ceas pân’ să ’nopta? Un om dă l-alde Hawi, păi da, cu capu’ ’coperi’ ca să s-apere dă vântur’, stân’ pă ciuci în dos’ unei stân’ ș’trăgân’ din pipă. Ș’Hawi ăla ierea tot ’cuperator, ca ș’Truman, ș’să urcasă ș’iel pă Mauna Kea cu-acelaș’ gân’ ca ș’Truman, vă vine să credeț’? Atâ’ dă pustiu ierea locuăla, că Truman ș’cu-alde Hawi să pusă d-acor’ să lucrează-mpreună ș’să-mpartă unu’ cu altu’ ce maș’năriii găsea frățește, juma-juma.

Ș’să vez’ ș’să nu crez’, da’ norocu’ lu’ Truman să schimbă chiar în clip-aia, păi da. Norii gro’ ș’negri să subțiară ș’s-albiră ș-o poartă d-oțel ca un ar’ dă cerc să dăsfăcu brusc în zidu-ăla dă-ncintă ș’scârțâi ’surzitor, da’-n to’ cazu’ să dăschisă lar’ dă una singură. Pă poart-aia, Truma’ nu știu să spuie dacă fusasă ’Gerime or’ vrăj’torie, da’ rătăcitoru’ nostru zări o ’dunătură dă temple parcă străvezii, ’șa cum ’ce-n poveștile ve’ c-ar fi. Truma’ nu să temu dă iele, ’șa ’ce iei, dălo’ nu să temu, dăcî’ să linsă pă buze dă câte maș’năriii ș-alte făcături dă la Ăi-Bătrâni, d-alea bunele dă to’, trebuia să fie-acolo, ’năuntru. Îi trasă una peste umăr l-alde Hawi ș’-i ’să: *O-ho-ho, ne ’bogățirăm, bă, tu, alde Hawi, mai rău ca regii ș’senatorii dinainte dă Căderi!* Deși mă gândes’ io că, dacă ș’Truma’ Napes ierea to’ ca stră-stră-nepotu-su, ’n mintea

lui-ș' făcea deja planur' dă cum să păstrează dăcî' pentru iel toat-adunătura ce-o prăduia d-acolo.

Da' omu-ăla, Hawi, nu-i zâmbi dălo', dălo' nu-i zâmbi, ci-i vorbi aspru dă su, 'coperitoarea de-o avea pă cap. 'Să: *Bă, tu, Ăl-dân-Văi, în fine sosi ș'vremea somnului meu.*

Truma' Napes nu 'țăleasă despre ce vorbea. 'Să: *Ce vorbă-i asta, că doar nu să culcă soarele pân-acu'. Ș'mie nu mi să făcu dă dormit, ce-i cu tine dă ț'-ă somn?*

Da' bărbatu-ăla, Hawi, să ridicasă ș'trecusă deja pân poart-aia 'tunecoasă. Truman tare să miră ș'strigă după iei: *Nu-i vreme dă dormi', bă, tu, alde Hawi! Ie vreme d-aduna' ce maș'năriii grozave lăsar-aci Ăi-Bătrâni!* Ș'Truman să luă după tov'șu' lui dă și-l găsisă ș'trecu ș'iel pă tărâmu-ăla dă liniște. Juru-prejuru' lui, dăcî' stânci negre ș-răsucite, 'mprăștiate peste to', ș-ceru' negru ș'iel ș' 'cărca' dă nori. Omu' celălal' să prăbuși-n genunchi ș'-ncepu să să roage. Lu' Truman îi trec-un fio' rece pân inimă, fin'că, vedeț' voi, o pală bruscă dă vân' 'gheț at îi luasă 'coperitoarea după cap l-alde Hawi dă sta 'genunchiat. Ș'Truman văzu că tov'șu' lui ierea dă fap' mor' dă mul', ierea un hoit, jumate oase dăzgolite, jumate carne rămasă pă iele, da' care colcăia dă vierm', ș'pal-aia bruscă dă vân' 'gheț at fusasă mâna l-alde Jorjic-ăl Bătrân, păi da – că dracu' sta chiar acolo, 'ntre iei, cu o lingu' răsucită' mână. *Nu te simțiș' tu singur ș' 'durera' p-afară, scumpu' meu,* 'să regele la toț' dracii către omu-ăla dă l-alde Hawi, *să cutreier' așa pân lumea ălor vii cu sufletu-mpietri' ș'tu deja mort? Dă ce nu*

răspunsăș' mai dăvreme cân' te chemai, ă? Om nătân' ce iest'! Pă urmă, Jorjic-ăl Bătrân îș' vârî lingur-aia răsucită-n găvanele omului-Hawi – da, da, chiar așa – ș'-i scoasă p-acolo sufletu', cu to' cu restur' din creier' ș'i-l zdrobi, păi da, i-l zdrobi-ntre colții ca dă cal. Omu-Hawi să prăbuși la pămân' grămadă ș'să făcu deodată ș'iel o stâncă neagră ș'răsucită, ca toate ălelante dă zăcea 'prăștiate juru-prejuru' zidului dă-ncintă.

Jorjic-ăl Bătrân 'ghiți sufletu' omului-Hawi, să ștersă la bot, să băși pă la do' ș'-ncepu să țopăie-n loc. *Sufle' dă sălbatic, ațos or' cam acru,* s-apucă-ndrăcitu' să vorbească-n rime, tot apropiindu-se d-alde Truman. *Ghindă murată or' vin din cel acru.* Truma' nu-ș' mai simțea mâinile ș'picioarele, păi da, atâ' dă 'fricoșător ierea ce vedea iei 'naintea ochilor. *Da'-n Văi î' suflete pure ș'tar', să topes' pă limbă ca mierea-n stupar.* Suflarea dracului puțe' a pește ș-a bășină. *'Săș' că vrei juma-juma,* glăsui Jorjic-ăl Bătrân lingându-ș' lingura sucită. *Cân' vrei să-ț' iei jumatea, Truma' Napes a' Treilea dân Valea Mormon – acuma or' după ce mori?*

Cum-necum, Truman îș' căpătă 'napoi mâinile ș'picioarele ș-o zbughi pă poart-aia 'tuneca', dă nu nemeri să fugă mai repede, să 'piedică și-ș' dete drumu pă munte-n jos – dă dragu' vieții lui, nu-ș' 'toarsă capu' să să uite-n urmă niș' măcar o dată. Cân' ajunsă-n ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, toată lumea-ș' căscă ochii mari cân' îl văzu, încă denainte s-apuce iel să-ș' povestească 'venturile. Că, vedeț' voi, Truman avusasă păru' negru ca pana corbului 'nainte, iar

acu' i să făcusă alb ca spuma valurilor dă să sparge pă mal. Pân' la ultimu' fir din cap!

'Cuma, voi n-aț' uita' că io, Zach'ry, stam ascuns pă după rafturi, 'n Răbojar, ș'-l ascultam p-alde Napes cum îi depăna poveste-aia veche ș'dă dămu' la musafira mea nedorită Meronym ș'-i arăta răboajele neamurilor lui dântr-alte vieți. Câtva timp o-nvățâ ce-nsemna ș'cum să folosea răboajele; pă urmă, 'să că trebuia să să ducă să-ntinză plășile ș'plecă, iar Meronym rămas-acolo singură. Niș' n-apucă iel bine să plece, că Preștienta 'să cu voce tare-n bezna Răbojarului: *Ei, ș'ce părere-ț' făcuș' dă Truman, Zach'ry?*

Oho, da' ce mă speriai, că niș' nu visasăm io că ia știa că stam acolo ș'trăgeam c-urechea! Numa' că ia nu-m' vorbisă pă tonu' c-ar fi vrut să să rî' dă min' or' să mă facă dă rușine, dălo', că ierea prefăcută ș'-m' vorbisă că parcă ia ș'cu mine pășisăm 'preună-n Răbojar. *Ieș' dă părere că povestea lu' Truman ie doar așa, o dăpănătură dă muiere bătrână ș'proastă? Or' crez ' c-are ș-un dram d-adevăr în ia?*

N-avea ro' să mă prefa' că nu ieream acolo, nu? Că doar văzusăm că mă simțisă chiar ș-așa, dacă stătusăm nemișcat. 'Șa că mă ridicai ș'mă strecurai pântre rafturi ca să m-apropiu dă loc' un'e sta Preștienta ș'desena răboju'. Mi să făcusără ochii ca dă cucuvea-n 'tunericu-ăla ș-acu-i vedeam bine fața lu' Meronym. 'Săi: *Aci, 'n locu-ăsta, e sfânta sfintelor. Aci eș' chiar în casa lu So'mi.* Vroiam io ca vocea mea să fie mai fermă dăcî' fusasă vrodată, da' dă la trasu' c-urechea mi să 'muiasă dă tot. *Niciun*

străin dă locurile-astea n-are treabă să vin-aci să-ș' vâre nasu' pântre răboajele noastre.

Merony-m' răspunsă pă ton politic, nu cum îi vorbisăm io: *Îm' cerui permisiune dă la Stărețа voastră să intru aci. Ia-m' dete voie. Nu m-atinsăi dă niciun al' răboj, dăcî' d-al clanului Napes. Ș'pentru asta-m' dete voie-alde Napes. Rogu-te, 'splică-m' de ce eș' atî' dă-nciudat, Zach'ry, că io vreau să pricep, da' nu reușes'.*

Păi, vedeț'? A naibii Prești*e*ntă să gândea ia mai 'nainte la ce vroiai tu să-i spui, cân' tu niș' n-apucasăș' să te gândeș' 'n mintea ta. *Poate c-o dusăș' dă nas pă Stărețа noastră,* 'să' io cî' putui dă rece-n gla' ș'de rău în priviri, *ș'poate că ș'pă maica mea ș'pă clanu' meu îi dusăș' dă nas, ș'pă toț' din toate ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, da' pă mine-așa să știi că nu mă duș' dă nas, câtuș' dă puțin! Fin'că io* știu *că nu ne spui tot adevăru'!* 'Cuma chiar c-o luasăm pă nepregătite – ș'ce bine mă simți' io atunș' că nu mă mai 'scunsasăm ș'spusasăm pă față ce gândeam io' mintea mea!

Meronym parcă să 'cruntă: *Despre ce nu vă spun io vouă tot adevăru'?* Păi da, c-o băgasăm la idei, nu glumă, p-alde Regina 'Gerimii.

Care-i motivu', dă fa', pentru care veniș' aci să pui 'trebări despre locurile noastre? Să pui 'trebări despre felurile noastre? Să pui 'trebări despre noi?

Meronym oftă ș'pusă 'napoi pă raft răboju' lu' Napes. *Aci nu-i vorba dă ce-i adevărat numa'-mparte or'păde-a-ntregu', Zach'ry. Ie vorba dă ce face bine or' face rău, păi da.* Ș-apoi 'să ceva ce pă mine mă străpunsă ca un țăpoi pân vintre: *Da' tu,*

Zach'ry, n-ai ș'tu vrun secre' dă-l ții numa'pentru tine ș'nu le spui „tot adevăru'" la toț' ăilanți?

Io văzui negru 'naintea ochilor. Dă un'e să fi știut ia dă Vadu' lu' Sloosha? Că doar trecus-atâți-ani d-atunș'! Nu cumva Preștienții ierea mână' mână cu-alde Kona? Or' poate-avea nu-ș'ce drăcărie dă 'Gerime de-a lor, dă putea scormoni cu ia dup-amintirile-ăle mai ascunse ș'mai adânci 'gropate' mintea omului? Nu mai 'săi nimic.

Îț'jur, Zach'ry, 'să Meronym, *mă le' pă numele lu So'mi…*

Oho, da' ce mai urlai atunș', că străinii ș'sălbaticii niș' măcar *nu crede*-n So'mi, 'șa că n-avea ia treabă să spurce numele lu So'mi cu limba iei!

În schi', Merony-m' răspunsă calmă ș'-mpăciuitoare, ca-nto'deauna. 'Să că tare mul' greșeam, tare dă to'. Că ia credea-n So'mi, ba chiar mai mul' dăcî' mine, da' dac-așa vroiam io, na, să lega pă numele fiului iei, Anafi. Pă norocu' ș'pă viața lui să jura că nici unu din Preștienț' nu plănuia nimi' rău în contra la Ăi-dân-Văi, cătuș' dă puțin, ș'că iei, Preștienții, avea mul', *mul'* mai mul' răspec' dă neamu' meu dăcî' lăsam io să-m' treacă pî' minte. Ș'mi să jură că dacă putea să-m' spună tot adevăru', mi-l spunea – numa' că nu putea.

Ș'p-ormă plecă, luându-ș' cu ia victoria 'supra mea.

Io mai rămăsăi acol-o vreme ș'mă uitai la răboju' lu' taica ș'cân' îi văzui chipu' cioplit în iel, parcă-l ș'văzui cum zăcea 'junghiat în râu' Waipio. Ș'ce mai lacrimi fierbinț' 'm' țâșniră – dă rușine, dă milă. Io

cică ieream ca' dă familie, l-alde Clanu' lu' Bailey, cân' io nu ieream în stare să vorbes' mai apăsa' dăcî' mielușălu' 'fricoșa', niș' să mă dăscur' mai cu spor dăcâ' șoldanu' prins în laț.

Adu-m' dovez', băiete, or' dacă nu, ține-ț' gura. Dă cân' 'm' răspunsasă Stareța cu vorbele-astea, io nu mă mai gândeam, în or'ce momen', dăcî' cum să fa' ros' dă dovez'. Ș'dacă nu reușeam să pu' mâna pă dovezile-alea pă căi cî' dă cât onorabile, asta ie, trebuia să fa' cumva să le fur. Câteva zile dup-aia, toț' ai mei să dusasă l-alde Tușa Bees, cu to' cu Meronym, pen' că trebuia s-o-nvețe să stupărească. Io mă-ntorsăi cu caprele mai din vreme – păi da, că mai ierea 'ncă soarele peste Kohala – ș'mă strecurai în odaia musafirei noastre ș-acolo mă pusăi pă căuta' sacu' iei dă scule. Nu-m' luă mul', că Navista și-l vârâsă pă su' podea. 'Năuntru găsii nește plocoane c-alea dă ni le dădusă la sosire, da' ș'nește maș'năriii cu ceva 'Gerime-n iele. Câteva cutii-n care nu zornăia nimi' dacă le scuturai, da' niș' capa' n-avea, 'șa că nu le putui dăschide, o sculă dată naibii rău dă to', dă niș' nu știam ce ierea, numa' c-aducea ca formă ș'ierea moale la pipăi' ca țurloiu' dă capră, în schim' ierea ca cenușa la culoare ș'grea ca lava-mpietrită, p-ormă două pere' dă cizme făcute la meserie ș'trei-patru cărț' cu desene și 'semnări în limba lor secret-a Prestienților. Nu mi să păru nimi' cunoscu' din desenele-alea, nu le făcusă niș' măcar pă Insul' a Mare, nu, că ierea nește plante ș'nește păsări cu' nu mai văzusăm niș' măcar în visare, păi da.

Ultimu' lucru, însă, ierea ș'minune' a mai mare.

Un ou mare, dă culoare c-argintu' ș'dă mărime câ' capu' dă bebilu', ș-avea nește 'dâncituri ș'nește semne pă iei dă știai un'e trebuia să-ț' pui deș'tele. La greutate niș' nu să simțea ș'mai mul' d-atâ', că niș' nu să rostogolea. Știu ș'io că sun-aiurea, da' câte poveș' nu să mai spune d-Ăi-Bătrâni ș'toată 'Gerimea lor, ș'dă casele zburătoare, ș'dă bebilușii crescuț' pân sticle, ș'dă poze-n care vez' cum îț' trece pân fața ochilor lumea-ntreagă, ș'nici-alea n-are nicio noimă, da' fin'c-așa ierea, ș'oamenii le deapăn-așa cum ierea, ș'cărțile vechi le spune pă bune. 'Șa că io luai ou-ăla c-argintu-n mâinile mele-amândouă ș'iel 'cepu să bâzâie ș'să lucească, dă parcă ierea viu, păi da. Io' lăsai jos val-vârte' ș'ou 'ndat-amuți. Nu știu ce ierea dă băga viață-n ou-ăla – poate căldura dă la mâinile mele.

Da' mă făcus-atâ' dă curios, că' luai dî' nou î' mâini, ș'ou 'cepu să vibrează ș'să 'călzi până cân' ieși din iel ș'să ridică-n sus o fată ca o vedenie! Păi da, că asta ș'ierea, o vedenie dă fată chiar dasupra oului, să vede-așa cu' mă vedeț' voi pă mine acum ș-aci. Dăcî' capu' ș'gâtu' i să vedea plutin' pă dasupra oului, ca ș'cum să reflectă luna-n apă noaptea, ș'mai ș'vorbea! Io chiar că mă speriai ș'-m' luai mâinile după ou-ăla c-argintu', da' vedenia dă fată rămas-acolo, nu mai dispăru.

Vre' să ști' ce făcea? Nimi' nu făcea, dăcî' vorbea ș'vorbea-ntruna, iete-așa cum vă vorbes' io vouă. Da' nu vorbea ș'ia dălo' cum vorbește omu' cân' deapăn-o poveste, nu, ia vorbea pă limba la Ăi-Bătrâni ș'dălo'

nu ’terpreta ce vorbea – dăcî’ răspundea la ’trebările dă i le punea o voce moale dă bărba’, da’ nu șt’ io cine ierea bărbatu-ăla, că nu i să vedea chipu’. Ș’dă fiecare vorbă d-o pricepeam ș’io, ’cea vro cinci or’ șase altele dă nu le mai pricepeam. Fat-aia ca vedenia-ș’ ținea buzele strânse-ntr-un zâmbet amar, în schim’ în ochii lăptoș’ i să citea că ierea tristă, tristă rău dă to’, da’ ș’mândră, ș’tare dă felu’ iei. Cân’ î’ mai veni sufletu’ la lo’ dă putui să vorbesc, ’trebai în șoapt’: *Ăsta ce-i, fato, sufletu’ tău rătăci’?* Da’ ia nu mă băgă-n seamă, ș-atun’ ’săi: *Fato, mă vez’ or’ ba?* Pân’ la urmă ’țelesăi că vedenia dă fată nu cu mine vorbea ș’niș’ nu mă vedea.

’Cercai să-i mângâi pielea ca noru’ ș’păru’ ca peria, da’ mă jur pă cinstea mea că-m’ trecură deș’tele pân iele, ca ’tunș’ cân’ vez’ ceva că s-oglindește-n apă. Ceva ca nește linii su’țir’ ca foaia dă hârtie ’cepu să vibrează pân ochii ș’pân gura iei, dă clipea cân’ ’ncolo, cân’ ’ncoace, iete-așa, cân’ ’ncolo, cân’ ’ncoace.

Vai, ș-așa ierea dă străvezie ș’de minuna’ d-albăstrie vedenia iei, că pă mine mă duru-n suflet.

Numa’ că deodată vedenia fetii să făcu nevăzută ’napoi în ou, ’năuntru, ș-în locu’ iei ’păr’ un om, o vedenie dă Preștient, unu’ dă mă *vedea* ș’iel pă mine ș’-m’ vorbi pă un ton ’fricoșător: *Cin’ ieș’ tu, băiete, ș-un’e-i Meronym?*

Preștientu’ s-aplecă ’nainte ș’chipu’ lui să mări. Ș-avea un glas mârâi’ ș’colțo’. ’Să: *Două lucrur’ te-ntrebai, băiete, ș’tu fă bine să-m’ răspunz’ acuș’, că dacă nu, ’ț’ blăstem to’ neamu-atâ’ dă rău, dă niciun bebiluș n-o*

mai trăi mai mul' d-o lună-n clanu' vostru nici-acu', nici-al'dată!

Mă trecură toate apele și 'ghiții în sec. 'Săi: *Îm' 'ce Zach'ry, dom'le, ș-alde Meronym ie bine sănătoas-absolut, ș-acuma-i la Tușa Bee' s-o-nvețe stupăritu'.*

Prestientu' mă sfredeli-n sufle' cu privirile lui ca nește țăpoaie, cântărin' dacă să mă cread-or' ba. 'Ce: *Ș'Meronym știe că gazda-i scotocește pân lucrur' cî' timp ia-i plecat' – aud? Ș'să nu mă minți, că io știu să recunosc un mincinos!*

În tim' ce dam din cap că nu, parcă mă ș'feream dă loviturile lui.

‚Scult-aci la mine ce-ț'spun. Prestientu-ăla, cân' vorbea, l-ascultai ca pă Stărețа. *Ia ș'pune la loc omelnicu-ăla, adică „ou'" dă-l ții' mână, pune' la lo' dă un'e-l lua'. Ș'nu spui la* nimen', *auz' tu? La* nime' *nu spui că-l văzuș'. Că dacă nu ții minte ce-ț' fac?*

Da, 'm' blăstem' to' neamu-atâ' dă rău, dă niciun bebiluș n-o mai trăi nici-acu', nici-al'dată, 'să' io.

Păi da, hai, c-o nemeriș', 'm' 'să omu-ăla cu glasu' ca dă tunet. *Să știi că stau cu ochii pă tine, alde Zach'ry din Clanu' lu' Bailey,* 'să vedenia dă Prestient – na, că-m' știa și iei clanu', la fel ca Jorjic-ăl Bătrân.

Pă urmă să făcu ș'iel nevăzu' ș'ou-ăla c-argintu' mai vibră puțin, din ce-n ce mai puțin, pân'muri dă tot. Î' mare grabă-i pusăi lu' Meronym toate-alea 'napoi în sacu' dă scule ș-vârâi sacu' 'napoi su' podea. Îm' 'săi î' mintea mea că mai bine niș' nu' mai vâram nasu'. Fin'că, vedeț' voi, ce găsisăm io acolo nu ierea dălo' dovad-aia dă mi-o cerusă Stărețа, ca să-m' dovedes' io 'doielile mele, niș' vorbă, ce găsisăm io

ierea o dovad-a 'Gerimii, dă-m' 'povăra ș'mai tare norocu' ș-așa spurcat. Ș'tre' să recunos' că fusasă și-o pat-a naibii pă onoarea mea dă gazdă.

Ș'niș' n-o puteam uita pă vedeni-aia dă fată, dălo' nu puteam, venea să-m' bântuie visele ș'cân' dormeam, ș'cân' stam treaz. 'Tâtea simțir' ierea-n sufletu' meu, că niș' nu mai aveam loc în sufle' să-ncapă toate. Ehe, nimi' nu-i ușor cân' ieș' tânăr, fin'că te mir' ș'te tem' dă toate-alea ș'parcă to'deauna te mir' ș'te tem' dă toate-alea pentru prima oară.

Ei, ș'Doamna Luna să făcu grasă, ș'p-ormă Doamna Luna să făcu la lo' slabă ș'cum-necum trecură dă parcă niș' nu să văzură trei din ăle șase luni până cân' trebuia să să-ntoarcă Nava Preștienților s-o ia 'napoi p-alde Meronym. 'Tre mine ș-musafira noastră să făcusă d-acuma un fel dă pace. Nu-i vorbă, că n-aveam io 'credere' Navist-aia, da' iete-așa, c-o toleram pân clanu' meu și pân juru' clanului meu, dăstul dă politi' cî' s-o po' ține mai bine sub 'sărvație. Numa' că-ntr-o după-masă furtunoa' să 'tâmplă prima-ntâi dântr-un șir dă 'tâmplăr' d-avea să schimbe pacea 'șezată-ntre noi în al'ceva, păi da, 'n ceva-n care soarta iei ș-a mea să-mpletea una cu-alta ca cârceii dă viță-dă-vie.

Într-o dimineață dă ploua, cum 'săi, stam chirci' ș-mă feream dă ploaie su' nește frunze mari pă Dealu' Fermii, cân' îl văzui p-ăl mai mic a' lu' văru' Munro, F'kugly, că venea-n fuga mare pă deal în su', strigân' dă zor după mine – ș'venea să-m' aducă veș' de-a drept' oribile. Sor'-mea

Catkin îș' luasă undița ș'să dusasă la pescui' pă țărmu' dă la Stânca Javrii, ș-acolo călcasă p-un pește-scorpion, ș-acuma trăgea să moară-n tremuri' ș'fierbințe' l-alde Clanu' lu' Munro. Ierbista, Wimoway – păi da, chiar maica lu' Roza – veni' s-o dreagă, ș-alde Leary, vraciu' din Hilo, 'cea ș'iel dăscântecele lui, da' viața lu' Catkin to' trăgea să să stingă. Niș' bărbații voini' ș'zdrave' nu mai trăies' mul' după ce-i 'țeap-așa un pește d-ăla scorpion, păi da, 'șa că biata Catkin, cî' dă micâ ierea ia, era preci' să moară-n două ceasuri, cel mul' trei.

F'kugly rămа' să vadă iel dă capre-n locu' meu, cî' timp io' luai la vale pântre copacii ăi dă corn pân' la Clanu' lu' Munro. Cân' ajunsăi acolo, chiar așa ierea, cum 'sas-alde F'kugly. Catkin frigea toată ș'horcăia ș'nu mai cunoștea pă nimen' după chip. Wimoway scosasă țepii otrăviț' din picioru' iei ș'-i tratasă 'țepăturile cu pulpă dă *noni,* 'n tim' ce Sussy-i punea prișnițe reci pă frunte, ca să-i mai ia din fierbințeală. Jona' să dusasă la Răbojar, ca să să roage l-alde So'mi. Leary Bărbosu-ș' bălmăjea dăscântecele lui dă Hilo ș'-ș' scutura țăpoaiele vrăjite cu plete, ca s-alunge duhurile rele. Mie unu' parcă nu mi să păru c-alde Leary ierea dă prea mare-ajutor. Catkin trăgea să moară, 'ț' dădeai seama d-asta cân' simțeai cu' mirosea 'năuntru-acolo, da' maica vroia să-l știe ș'pe Leary p-aproape, fin'că, vedeț' voi, omu' e-n stare să creadă-ntr-o mie ș-una dă credințe dacă-ș' face el socoteala că numa' una din iele poate-l ajută. 'Șa că io ce-aveam dă făcu' dăcî' să stau pă ciu' ș's-o

țin pă iubita mea soră Catkin dă mâinile dă-i frigea 'mândouă ș'să-m' aduc aminte dă cum stătusăm la fel, dăgeaba, ca un bolovan, ș'mă uitasăm l-alde Kona cum îi 'conjurau ș'-i biciuiau p-Adam ș'pă taica? Ș'nu știu să spui dac-o fi fos' glasu' lu' taica, or' poate glasu' lu' So'mi, or' poate c-o fi fos' chiar glasu' meu, da'-n to' caz' un glas moale-m' șopti-n ureche ș'-m' 'să: *Meronym.*

Aflasăm din ce bârfea toț' ăilanț' că Meronym să coborâsă la Râpa lu' Gusjaw, 'șa c-o luai ș'io la fugă-ntr-acolo ș'chiar așa, o găsii umplî' nește borcănașe lunj', dă precis folosea la 'Gerime, cu apă dă să strânsasă-n Râpa lu' Gusjaw dă la ploaia cu spume dă cădea. Aflasă ce să 'tâmplasă fin'că trecusă p-acolo mai devreme Wolt ș'-i 'sasă ș'iei to' ce vorbea gura lumii. Preștienta-ș' luasă cu ia sacu' dă scule, slăvită fie So'mi.

Bună să-ț' fie ziua! 'm' strigă Navista cân' mă văzu fleoșcăin' spre ea pân băltoace.

Ba nu-i dăloc! îi striga' io 'napoi. *Moare Catkin!*

Merony' m-ascultă c-un chip abătu' cât îi depăna' io dă peștele-scorpion, da' 'să că-i părea rău, fin'că nu, n-avea 'Gerime dă vindeca', ș-apo' Wimoway cu ierburile iei ș'Leary cu dăscântecele lui – doar așa să vindeca pă Insul' a Mare ș'd-ast-avea nevoie oamenii bolnavi după Insul' a Mare, nu?

Căca' dă dingo! 'să' io.

Meronym scutură din cap ș'mai tristă.

Atunci-i vorbii pă față: *Catkin 'ce că ieș' tușa iei ș'chiar* crede *că ieș' neam cu ia. Ș'știi foarte bine că dă purta' te porți în clanu'*

nostru că parcă ieș' neam cu noi. Ce-i asta, vro altă prefăcătorie d-a ta ca să ne mai studiez' puțin? Ș-asta ține to' dă „nu po' să-ț' spun tot adevăru'?"

Meronym oftă: *Nu, Zach'ry, nu-i vorba d-asta.*

Io-m' 'cercai norocu': *Ie bine, atunș', fin'că io zi' c-adusăș' cu tine ceva 'Gerime-anume cu care po' să-ț' ajuț' neamu', pă Catkin.*

Meronym zvârli spre mine cu vorbele ca cu țăpoiu': *De ce nu te duș' tu să mai scotoceș' puțin pân sacu' meu ș'să furi d-acolo cu mâna ta 'Gerimea Preștienților?*

Păi da, iete c-aflasă că-i umblasăm la ouăla c-argintu'. Să prefăcusă că nu știa, da' ia știusă to' timpu'. Fin'că n-avea niciun ro' să zi' că nu, niș' nu mai 'săi. În schim' 'săi: *Sor'-mea moare ș'noi stăm aci să ne luptăm unu' cu altu'.*

În timpu-ăsta, parcă toate râurile ș'toate ploile din lume iete-acolo să vărsa, peste capetele noastre. Meronym 'să pân' la urmă că bine, uite, ia venea să să uite l-alde Catkin, da' veninu' dă pește-scorpion ie tare ș'iute, ș'că cel mai sigur ierea că nu putea face nimi' s-o scape dă la moarte pă surioara mea, ș'că io să fa' bine să price' dup-acuma 'devăru-ăsta. Io nu mai 'săi niș' da, niș' ba, dăcât o dusăi cât putu' io dă repede pân' la Clanu' lu' Munro. Cân' intră Preștienta 'năuntru, Wimoway 'splică ce-i făcusă ia pân-atunș', 'n tim' ce Leary Bărbosu' 'cea: *Ahh!… S-apropie diavolu ' dă ia… 'Hh! Îl sim' cu daru' meu ăl sfânt…*

Catki' nu mai știa dă ia d-acu', păi da, că zăcea nemișcată ș'țapănă ca răboju', dăcî' că-i mai hârjâia câte-o suflare, dă parc-avea

o viespe-n gât. Pă chipu' 'durerat a' lu' Meronym să citea: *Nu, prea dăparte să dusă, nu mai po' să-i fa' nimi',* 'șa c-o sărută p-alde sor'mea pă frunte ș'ieși 'napoi în ploai-abătută. *Ehe, iete ș'Preștienț',* cârâi Leary, *cu toată 'Gerimea lor dă mișcă vrăjitorește năvile d-oțel, da' numa' Sfânta Cântare-a îngerului Lazăr poa' să-l cheme 'napoi pă sufletu' fetii, ca să nu mai cutreiere dispera' pă câmpurile dintre viață ș'moarte.* Ș'io ieream tot așa, dispera' că murea sor'mea, ș'ploaia parcă nu să mai oprea, da' tot auzii dî' nou în ureche-aceiaș' voce dă nu mă slăbea dălo' ș'-m' to' 'cea: *Meronym.*

Nu știu să spui dă ce, da' mă dusăi după ia. S-adăpostisă-n poarta olăriei lu' Munro ș'să uita la fuioarele dă ploaie dă cădea. 'Săi: *Uite, știu că n-am niciun drep' să-ț' cer să faș' ceva pentru mine, că nu fusăi dălo' gazdă bună, ba chiar mi-e ș'mie rușine dă ce gazdă păcătoasă fusăi, da'…* – ș'rămăsăi fără vorbe.

Preștienta niș' nu să mișcă, niș' nu să uită la mine. 'Să: *Viața tuturor ălor din tribu' tău să supune ordinii naturale. Catkin to' călca pă peștele-ăla scorpion ș'dacă ieream io aci, ș'dacă nu ieream.*

Cu toată ploaia, to' s-auzea fleoșcăi'-pleoscăi' cum cânta păsările-n copaci. 'Săi: *Știi, poate că n-oi fi io dăcât un nătân' dă păzitor dă capre, da' to' socotes' că simpla ta prezenț-aci cam dete peste cap ordine-asta naturală. Socotes' c-o 'mori p-alde Catkin pân simplu fap' că nu faș' nimic. Ș'mai socotes' că, dac-ar fi vorba dă fiu'tău Anafi, dac-ar zăcea iei acolo cu inima ș'plămânii măcinaț' dă venin dă pește-scorpion, atunci*

ordine-asta naturală dă care ziș' tu nu ți să mai părea chiar atâ' dă 'portantă, ă, nu crez'?

Nu-m' răspunsă nimi', da' ieream precis că m-ascultasă.

De ce-i mai valoroasă viața dă Preștien' dăcî' viața unuia ca noi, Ăștia-dân-Văi?

Meronym să răsti la mine: *Io nu venii aci ca s-o fa' p-alde So'mi or' dă câte or' să-ntâmplă nu-ș' ce rău ș'săpocnes' din deș'te ca să fa' să fie bine! Ș'io-s tot om, Zach'ry, ca ș'tine, ca ș'or'cine al'cineva!*

Îi promisăi: *Nu-i vorba dă or' dă câte or' să-ntâmplă nu-ș' ce rău, dăcî' d-acu' ie vorba.*

Ia să uită la mine cu ochii 'lăcrimați': *Iar tu nu promite ceva ce nu poț' niș' să ții, niș' să nu ții.*

Deodată, nu știu cu', mă trezii spunându-i to' ce știam io că să 'tâmplasă la Vadu' lu' Sloosha – tot adevăru', picătură cu picătură. Cum îi adusasăm io p-alde Kona dă-l omorâsă pă taica ș'luasă-n robie pă frate-mio Adam ș'cum nu mărturisisăm până-n clip-aia nimănui. Dă ce să-i fi servi' pă tavă un secre' ținut atî' dă bine ferecat, ș'cui? Tocma' dușmanului meu – asta pricepui dăcî' la urmă dă to', cân' 'țelesăi ș'ce-nsemna toată povestea, ș'-i 'săi ș'iei: *Toate astea dă ți le spusă' io ție despre mine ș'sufletu' meu ie ca un țăpoi vârât în gâtu meu, ca un căluș vârât în gura mea. Po' să le spui ș'tu mai dăparte la gura lumii ș'să mă nenorocești', or'cân' vrei tu. Că lumea o să te creadă ș 'bine-o să facă, fin'că așa ș'ie, fiecare vorbă i-adevărată ș-lumea o să te creadă, fin'că to' simte că sufletu' meu ie ca dă piatră. Da' dacă ai la tine 'Gerime dă*

or'ce fel, or'cî' dă puțină, ș'po' s-o ajuț' pă Catkin acu', dă-m' să-i dau, spune-m' ce să-i fac, fă-i tu. Nime'n-o să știe, nime', niciodată, *'ț' jur, dăcî' tu ș'cu mine.*

Meronym să luă dă cap cu mâinile-amândouă, dă parc-o durea să-i crape, ș'bombăni ceva ce numa' ia trebuia s-audă, ceva ce-auzii ș'io, da' de pricepu', nu pricepui: *Dacă vrodată află rectoru' ce fac, dă dă pereț' cu toată catedra mea!* Păi da, c-așa făcea din cân' în cân', 'cea șirur' întrej' dă vorbe dă io nu le știam. Dântr-un borcan fără capa' dă-l avea-n sacu' ei dă scule, scoas-o pietricic-albăstrie, cât ou' dă furnică dă mică, mi-o dete ș'mă-nvăță s-o vâr în gura lu' Catkin, da' s-a' mare grijă să nu mă vadă nime', niș' măcar să nu i *să pară* cuiva că mă văzusă. *Ș'pentru numele lu' So'mi,* 'să ia după ce mă-nvăță, *dac-are noro' Catkin ș'scapă cu viață, că nime' nu poate spune c-o să scape, ai grijă să capete ierbista toate laudele c-o vindecă, nu 'blânzitoru-ăla dă șerp' dân Hilo, da?*

'Șa că io luai hapu-ăl-albăstrui dă mi-l dete ia ș'-i mulțumii dăcât atunci, o dată. Meronym 'să: *O vorbă să nu scoț', nici acu', nici al'dată cî' mai trăiesc io,* ș'io-i promisăi ș'promisiune-asta mi-o ținui pân' la capăt. Băgai hapu-n gura sor'mii, draga dă ia, cân' îi schimbai prișnița după frunte, cu' mă-nvățasă Meronym, ș'nime' nu văzu nimic. Ei, ș'ce să 'tâmplă dup-aia?

Dăcâî' după trei zile, Catkin să ducea dî' nou la școlărie, păi da.

Dăcât atî', trei zile! Renunțai dup-aia să mai cau' dovez' că Preștienții ne spiona pă noi ca să ne ia-n robie. Leary dă l-alde Hilo să lăudă la toată lumea dă sta să-l asculte

că vindecător mai mare ca iei nu ierea niș' Preștienții, da' oamenii parcă mai tare credea că Wimoway o făcusă bine pă Catkin, ș'nu iel.

'Tr-o seară, cam la o lună după ce bolisă Catkin, stam toț' ș'mâncam iepure fript cu barabule dulci, cân' Meronym ne făcu brusc un anunț dă ne lăsă pă toț' cu gura căscată. 'Să c-avea dă gân' să să cațăre pă Mauna Kea până nu să 'torcea Nava după ia, ca să vadă cu ochii iei ce ierea dă văzu' p-acolo. Maica-i vorbi prima, tare 'grijorată: *Păi dă ce, fato, Meronym? Că doar nu-i nimi' pă Mauna Kea, 'n-afară dă iarnă to' timpu' ș'grămez' mar' dă stânci.*

Maica nu-i 'să ce ne gândeam cu toții, că nu vroia să pară sălbatică ș'suprestițioasă, da' Sussy nu s-abținu ș'dete totu' pă față: *Tușă Mero,* 'i 'să, *dacă te urci pân-acolo, Jorjic-ăl Bătrân o să pună laba pă tine ș-o să-ț' scoată sufletu-afară c-o lingur-ori-bilă ș'răsucită ș-o să ți-l mănânce, ca să nu mai renaști în vecii vecilor, ș-atunci corpu' tău o să să facă un bolovan 'gheț at. Mai bine stai aci, 'n Văi, un'e nu te paște niciun rău.*

Meronym nu să râsă d-alde Sussy, dăcât îi 'să că Preștienții avea 'Gerimea lor, dă-l gonea pă Jorjic-ăl Bătrân una-două. Ș'mai 'să că trebuia să să urce pă Mauna Kea dacă vroia să deseneze Vântoasa, ș'că noi, or'cum, Ăi-dân-Văi, aveam nevoie să știm ce mișcări mai făce-alde Kona dă la Leeward până-n Târgu' Waimea. Știam că fusas-o vreme cân' vorbele-astea mie unuia-m' scula' toate bănuielile după lume, da' nu mai gândeam așa, dălo' nu mai gândeam așa, dăcât ieream 'grijora' nevoie mare dă grija musafirii noastre.

Câteva zile bune după ce să răspândi vestea-sta, gura târgului fu tare ocupată. *Cică Navista vrea să să urce pă Mauna Kea!* Oamenii venea s-o ’vertizeze p-alde Meronym să nu-ș’ vâre nasu-n ’cinta lu Jorji’, că nu mai apuca să ș’coboare d-acolo. Chiar ș’Napes trecu pă la noi ș’-i ’să lu’ Meronym că una ierea să te urci pă Mauna Kea-ntr-o poveste, da’ să te urci pă bune – tre’ să fii ș’căzu’, ș’bătut în cap. Stărețа ’să că Meronym putea să să ducă-ncoace ș’-ncolo un’e vroia, da’ că ia nu-i putea cere la nimen’ să-i arăte drumu-n sus, că prea ierea neștiu’ ș’-plin dă primejdii muntele-ăla – trei zi’ la urca’ ș’-ncă trei zi’ la coborî’, ș’javrele dă dingo, ș’Kona, ș’-numa’ So’mi mai știe ce ș’cum te-așteaptă pă drumu-ăla. Ș-or’cum, s-apropia târgu’ dă la Honokaa ș’toată lumea du pân toate clanurile nu mai pridideа dă câte pregătiri ierea dă făcut.

Ei, da’ io-i surprinsăi pă toț’ ș’-mai abitir, păi da, cân’ anunțai că mă duceam cu ia, cu Meronym. Nu-i vorbă, că nu ieream io știu’ dă calu’ ăl mai breaz din to’ grajdu’, ’ș̦a că ce-m’ trebuis-așa ceva? Păi, nu-i greu dă ghicit. O dată, că-i rămăsasăm dator lu’ Meronym pentru povestea cu-alde Catkin. Doilea, că sufletu’ meu or’cum ierea jumate-mpietri’, nu? ’Ș̦a că n-aveam io norocu’ să mă mai renasc, ș-atunș’ n-aveam nimi’ dă pierdu’. Ba chiar mai bine dac-ajungeam io să’ mănânce sufletu’ Jorjic-ăl Bătrân, dăcât altu’ care poate-avea norocu’ să să renască, păi da. Ș-asta nu ierea că să trezisă vitejia’ mine, niș’ vorbă, da’ era ceva dă bun-simț. Maica nu s-arătă prea bucuroasă, că ne-aștepta vremuri

grele-n ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, cu recolta dă s-apropia ș-alte alea, da' cân' să făcu dimineața-n care io ș'Meronym 'sasăm că plecam, ia-m' dete merin' dă drum, ce ne 'fumasă ia ne pusasă la sare, ș'-m' 'să mie că taica s-ar fi mândri' să mă vază că crescusă' mare ș'cu vână' mine. Jonas-m' dete un țăpoi lung ș'bine-ascuți', făcu' dă iel anume pentru țăstoase, ș-alde Sussy-m' dete amulete din sidef dă cochilie perlată, ca să-l orbes' ș'să-l 'mețăsc pă Jiji, dacă să lua după noi. Văru-mio Kobbery veni să-m' 'grijească iel caprele ș'-m' adusă ș'o legătură dă stafide du pân viile neamului lui. Ultima veni Catkin ș'ne pupă p-amândoi, ș'pă mine, ș'pă Meronym, ș'ne pusă de-i promisăm că ne-ntoarcem 'napoi în șase zile, nu mai mult.

La răsări' dă Vadu' lu' Sloosha, nu ne urcarăm pă Drumu' Kuikuihaele, niș' vorbă, o luarăm 'năuntru, spre su' pă cursu' pârâului Waiulili, ș'io cunoscui luminișu' dă pă Hiilawe, cascad-aia un'e dădusăm io peste-alde Kona, ăia dă-l omorâsă pă taica, să fi fost cî' – cin'-șase ani în urmă. Luminișu' mai că fusasă 'ghiți' dă pădure, dăcî' nește urme dă la focurile dă dămul' să mai vedea. În bălțile din juru' iazului Hiilawe, pusăi la treabă țăpoiu' dă mi-l dădusă-n dar frate-mio Jonas ș'prinsăi câț'va pești, ca să mai 'mulțim ce ne luasăm cu noi d-ale gurii. Cum să pusă pă noi ș'ploaia, pârâu' Waiulili să umflă deodat-atâ' dă tare, că nu mai puturăm să-l trecem la picior ș-o luarăm în sus, d-a dreptu' pân smocurile dă trestie, păi da, o juma' dă zi dă bănănăi' pă coclauri, pân-

ajunsăm to'ma' su' pă creasta Kohala; atâ' dă sus ierea ș-atâ' dă tare bătea vânturile din toate părțile, că tare gâfâiam ș'pântre norii dă să fugărea pă cer văzurăm pă Mauna Kea – 'ceai că-mpunge ceru'. 'Cuma sigur că io-l mai văzusem pă Mauna Kea ș-al'da', dă la Honokaa, da' muntele, cân' ai dă gân' să te cațări pă iel, să vede al'fel dăcî' dacă nu te cațări pă iel. Nu mai ie chiar atâ' dă frumos, păi da. Ș'dacă nu faș' zgomot, poț' chiar să-l *auz'*. Trestia să rări ș'-n locu' iei 'cepură pini su'țir' ș-ajunsăm la Drumu' Waimeii, pă un'e-o lua Ăi-Bătrâni. După câteva mile bune dă tropa-tro' pă drumu-ăla vechi ș'stricat, ne 'tâlnirăm c-un vânător dă blănur' dă plecasă la-ntins dă lațur' cu cățelu-su, vesel nevoie mare, ș-acu-ș' trăgea sufletu-amândoi pă mal-unu' iaz. Yanagi-Bătrânu-i 'cea vânătorului ș'iere-atî' dă bolnav dă oftică, dă mă gândeam că nu mai ierea mul' până cân' îi prelua 'facerea Yanagi-Tânăru'. Îi 'săm lu' Bătrânu' că ieream nește ierbișt' ieșiț' la cules dă plante dă leac ș'poate că Yanagi ne crezu, poate că nu, da' ne dete nește ciuperci la schim' cu pește ș'ne 'să că Târgu' Waimea nu mai iere-atâ' dă prietenos cum îl știam, da' dălo', c-alde Kona te păcălea ș'te lovea cum le venea lor ș'n-aveai dă un' să știi ce-au dă gân' să facă.

La vro milă ș'ceva-nspre răsări' dă Târgu' Waime', auzirăm tropo' dă copite ș-abia 'vurăm tim' să ne-ascundem î' marginea drumului, că ș'trecură-n galo' pă lângă noi trei războiniș' Kona călare p-armăsar' negri ș'cu paznicu' lor dă cai, un băia' călare p-un căluț mic. Io-ncepui să tremur to' dă ură ș'dă teamă ș-aș fi vru' să-i omor pă toț' ș'să-

i co' ca pă iez' la proțap, dăcî' că ș'mai încet. Băiatu' dă călărea cu iei putea fi chiar ș'frate-mio Adam, dă io to'deauna mă gândeam așa cân' vedeam vrun Kona mai tânăr, dăcî' că iei purta coif pă cap ș'nu le vedeai dălo' fețele. De-atunci 'nainte nu mai vorbirăm 'tre noi, că vorbele dacă le-aude careva dă stă cu ochii pă tine cân' tu nu-l vezi pă iei? O luarăm pă la su', pă câmpur' 'coperi' dă boscheț', ș'mearsăm p-acolo până deterăm dă drumu' mare. Drumu-ăsta mare, dă care-auzisăm io din povestiri, iete-l c-ajunsasăm to'ma' pă iel ș'ierea lat ș'lun, ș'drep', ș'ca dă piatră. Ici ș'colo pân' iel ieșis-afară ierburi ș'mușch', d-al'fel ierea mare minune mare, să-l vezi ș'să nu crezi cî' d-aeierisit ierea! Meronym 'să c-Ăi-Bătrân' îi 'cea Aiero-Por' pă limba lor, un'e-ș' cobora iei din zbor maș'năriile lor dă zbura, păi da, cum să coboară gâștele-ăle' sălbatice pă Bălțile Pololu. Da' noi nu tăiarăm Drumu-ăla Mare d-a latu', niș' vorbă d-așa ceva, că n-aveam un'e să ne-adăpostim, vedeț' voi, 'șa c-o luarăm d-a lungu' lui.

Pân' s-apună soarele, ne făcusăm tabără-ntr-o bort-ascunsă dă scaieț' ș'cân' să 'tunerici d-a binelea, io 'prinsăi un foc. Urî' mi-erea să știu că plecasăm atî' dă dăparte d-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate ș'de neamurile mele, da'-n locurile celea-le nimănui, parcă ș'Meronym-ș' lăsa masca deoparte ș-o vedea' mai al'fel dăcât o văzusăm vrodată. Îi pusăi 'trebarea pă față: *Cum arată pământurile dân Lumea Largă?*

Ia to' mai 'cercă să-ș' păstreze masca pă față: *Tu cum ți le-nchipui?*

'Șa că-i dăpănai cum îm'chipuiam io to'

felu' dă locur' din cărțile vech' ș'pozele dă la școlărie. Pământur' pă un'e Căderile nu căzusă dălo', cu târgur' mai mar' ș'dăcî' toată Insul' a Mare, cu turnur' dă stele ș'sori dă să-nălța mai sus chiar ș'dăcî' Mauna Kea, cu golfur' un'e ierea nu dăcât o singură Navă Prestientă, ci u' melion la fel dă Nave, cu maș'nării cu multă 'Gerime-n iele, dă făcea d-ale gurii minunate ș-așa dă multe, dă niș' n-avea cin' să le mânce, cu țevi d-avea tot așa 'Gerime-n iele, dă vărsa dă băut mai mul' dăcî' putea careva să bea, cu locur' un'e-i to' timpu' primăvară ș'nime' nu-i bolnav, nime' nu bate ș'nime' nu robește pă nime'. Locur' un'e toată lumea-i pursânge cura' ș'trăiește pân' la o sută cin'zeș' dă an'.

Meronym-ș' trasă pledu' mai sus, pân' la gât. 'Să: *Părinții mei ș'generația lor credeau că rămăsasă pă cine-știe-un'e orașe-ntrej' d-Ăi-Bătrâni, că scăpasă dă Căderi, poate că-n parte-ailant-a oceanului, așa cum crez' ș'tu, Zach'ry. Nume d-ăle vechi le bântuia pân' minț'… Melbun, Orkland, Jo'burg, Buenas Yerbas, Mumbay, Singapor.* Că, vedeț' voi, Navista mă-nvăța pă mine ceva ce nime' dântre Ăi-dân-Văi n-auzisă vrodată ș'io ascultam aten' to' ce-m' 'cea ia ș'niș' pâs nu 'ceam. *Pân'la urmă, vro cin'zeș' dă an' după ce debarcasă pă Insula Prestienților, neamu' meu pusă iarăș' î' mișcare Nava dă-i adusasă pân-acolo.* Nește dingo să pusă pă urlat un'eva dăparte dă to', că parc-aștepta pă cineva să moară, ș'io mă rugai l-alde So'mi să nu fi fos' noi ăia. *Ș'găsiră orașele-alea un'e 'cea hărțile ve' că trebuia să fie, da' ierea căzute-n ruină, 'ghițite dă jungle, mâncate dă vierm' – niș' măcar o dată nu*

deteră peste vrun oraș plin dă viață, cum 'ceau poveștile lor. Noi ăștia, Preștienții, niș' nu ne gândeam că biata flacăra noastră dă Civ'lizare-ajunsasă d-acu' cea mai luminoasă din Lumea Largă ș'dă ce mearsăm din ce-n ce mai departe an dă an, nicăier' nu dădurăm peste vro flacără mai luminoasă dăcât a noastră. Ne simțeam atâ' dă singuri! 'Șa o povară grea pentru câț' ieream noi, dăcî' două mii dă suflete! Mă jur că nu ie mai mul' dă câteva locur' în toată Lumea Largă un'e să aibă oameni câtă 'Gerime ie-n ăle Nouă-Văi-'Tretăiate.

Io mă simții ș'fricoșa', ș'mândru cân' auzii asemenea vorbe, ca un taică, dă parcă-ntre ia ș'mine nu ierea chiar atî' dă mare depărtare, ca dă la sfântă la crezător în sfinț', păi da.

'N-a doua zi, nește abur' de nor' să fugărea pe cer spre-apus ș'vântu' dă-i mâna peste fața soarelui șuier-ascuțit ș'fierbinte. Băurăm ș'unu', ș-altu' din pâraiele reș' ca gheața dă spăla cenușa după pietre. Suirăm din ce-n ce mai sus, un'e ierea ș'mai rece aieru' ș'nici un țânțar n-ajungea să ne mai 'țepe. Pădurea pitică ș'uscat-o străbătea limb' dă lavă neagră ș'zgrunțoasă d-o scuipasă ș'o vărsas-alde Mauna Kea. Pă câmpurile-alea dă rocă mearsăm ca melcu', păi da, fin'că dăcî' s-atinj' cu mâna, că-ț' ș'dă sângele din deș'te, 'șa că io-m' legai ș'călțările, ș'mâinile-n piei tăbăcite ș'făcui la fel ș'pentru Meronym. Picioarele iei să 'coperisă dă beșici, că tălpile iei n-avea 'tăritură dă piele dă capră, vedeț' voi, da' ia nu ierea femeie să să vaite, niș' vorbă d-așa ceva, or'ce alte cusurur'

avea ia. Făcurăm tabără-ntr-o pădure num'ace ș'țep', un'e ierea o ceață-albă ca laptele, d-ascundea focu' nostru, da' tot așa 'scundea ș'pe cine să cățăra-n taină pă urmele noastre, 'șa că io ierea' ca' nervos. Parcă ne bătusă careva dă obosiț' ce ieream, ș'io, ș'ia, da' som' nu ne ierea, 'șa că mai stăturăm dă vorbă cî' mâncarăm. Io 'săi, făcân' semn cu deș'tu' mare-n sus: *Tu chiar nu te tem' dă 'tâlnirea cu Jorjic 'în' om ajunge-n vârf, cum să 'tâlni cu iei Truma' Napes?*

Meronym 'să că mul' mai tare să temea dă vreme.

Io 'săi atun' ce-mi sta pă limbă: *Nu crez' că-i pă bune, ieste?*

Meronym 'să că ia nu credea că Jorjic-ăl Bătrân chiar iezista, dălo' nu credea-n iel, da' că io puteam să cre' la fel dă tare că iei chiar iezista.

Păi ș-atun' cine, 'treba' io, *dacă nu Jorjic-ăl Bătrân, făcusă Căderile să cază?*

Neșt păsăr' ca neșt duhur', dă nu le știam io, s-apucară dă turui'ntre iele pân'tuneri' câtva tim'. Preștienta 'să: *Căderi' le făcur-Ăi-Bătrân', nimen' al'cineva.*

Ei, vorbele-aste-ale iei fură mai rele ca ceața pentru mine. *Păi cum, c-Ăi-Bătrân' ave-atâta 'Gerime!*

Ți' minte ce răspuns îm' dete: *Păi da, ie drep' c-Ăi-Bătrân' avea 'Gerime că' să stăpânească bolile ș'milele, ș'semințele, ș'că făcea minun' toată ziua ș'peste to', da' 'Gerimea lor un singur lucru nu stăpânea, ș-anume setea din inimile oamenilor, 'țelej' tu? Setea dă mereu mai mul'.*

Mai mul' ce? 'treba' io. *C-Ăi-Bătrân ' avea to ' ce le trebuia.*

Ei, ’să ia, *mai multe maș’năriі, mai multă mâncare, viteze mai mar’, vieț’ mai lunj’, vieț’ mai ușoare ș’mai ales mai multă* putere, *asta-i. Că ie drep’ că Lumea Largă-i mare dă to’, da’ to’ nu-i dăstul dă mare pentru setea-ia dă-i făcea p-Ăi-Bătrân’ să sfâșie cerurile ș’să facă marea să fiarbă, ș’s-omoare pământu’ cu atomii lor nebunești’, ș’să să joace ca proștii cu sămânț-otrăvi, dă deteră drumu-n lume la to’felu’ dă plăj’ noi, dă să născură bebilușii dă ’ceai că-s dihănii. Pân’ la urmă, fără să vrea, da’ ș’fără să-ș’ dea seama, toate țările să sparsă-n triburi dă sălbati’ ș’zilele Civ’lizării să ’fârșiră, dă mai rămasă dăcât o mână dă locur’ ș’scunzișur’ i ș’colo, un’e-i mai mocnea focu’, dă nu să stinsasă chiar dă tot.*

O ’trebai p-alde Meronym de ce nu ’sasă treburile-ăștea ș’jos, într-ăle Nouă-Văi-’Tretăiate.

Ăi-dân-Văi, ’să ia, *nu vrea s-auză că setea dă știenț-a omului ș’născusă Civ’lizarea, ș’to’ setea dă știenț-a omului o gâtuisă. Știu asta după la triburile du pân alte locur’, pă la care mă dusăi dă stătui cu iele. Cân’ le spui la oamen’ că ce crede iei nu-i adevărat, o dată-ș’ fac socoteala că le spui că niș’ viețile lor nu ie-adevărate, ș’că nici adevăru’ lor nu ie-adevărat.*

Mă gândi’ io ș’cre’ c-avea dreptate.

’N-a treia zi dă cân’ plecasăm fu ceru-albastru ș’senin, da’ lu’ Meronym i să ’muiasă picioarele, ’șa că lua’ io-n spinare to’ bagaju’, numa’ nu ș’sacu’ iei dă scule. Mearsăm pă cărarea dă ducea p-ălălant versant a’ muntelui, pă fața dinspre su’, ș-acolo nemerirăm peste urmele unui drum

dă-l făcus-Ăi-Bătrân', drum dă șerpuia-n su' spre creastă. Pă la miezu' zilii, Meronym s-așează jo' ș'să hodini, ș'io m-apucai d-adunai dăstu' lem' dă fo' cât să le' două legătur', că dup-aia să 'fârșea copacii. Ne uitarăm în jos l-alde Mauna Loa ș'văzurăm un pâlc dă călăreți pă Drumu' Șeii ș'toate-alea dă metal dă le poart-alde Kona luciră în lumina soarelui. No' ieream atâ' dă sus, dă caii să vedea ca furnicile. Ce rău îm' păru mie că nu să putea să-i zborșes' pă sălbaticii naibii-ntre deș'te ș'dup-aia să mă șter' dă leoarbă dă turu' nădragilor! Mă rugai la So'mi să nu care cumva să să iveasc-alde Kona pă drumu-ăsta spre vârf, că multe locur' numa' bune mai iereau p-aci dă pândi' ș'io ș'cu Meronym nu ne puteam bate cu iei niș' prea tare, niș' prea mul'. Da' nu văzui urme dă copite, niș' că-ș' făcusă careva tabăr-aci.

P-ormă copacii să 'fârși. Vântu' să făcu mai voini' ș'mai da' naibii, ș-aducea cu iel nu miros dă fum, nu dă muncă la câmp, nu dă balej' d-animale, nimi' dă felu' ăsta, dăcât un pra' fin, fin dă tot. Ș'păsările să rărisă pă râpile-alea repez' ș-acoperi' dă tufișur' – dăcî' nește șoim' dă plutea pân vânt la 'nălțime. Pă sear-ajunsăm la nește clădite dă le ridicas-Ăi-Bătrân', 'șa 'să Meronym, ș'cic-ăla fusas-un sa' dă 'stronom', un fel dă preoț' d-a' 'Gerimii dă citea stelele. 'N satu-ăla sigur nu mai călcasă picior dă om dă la Căder' ș'pân-atun' ș'io loc mai părăsi' zău că nu mai văzusăm niciodată. Apă n-aveam, niș' pămân' să dormim pă iel, ș'mai căzu ș'noaptea cu to' c-un frig mușcător, 'șa că ne 'brăcarăm gro' ș-aprinsăm focu-ntr-o

clădită un'e nu ierea nimic al'ceva. Flăcările ș'umbrele-ș' 'cepură danțurile pă pereții-ăia-i nimănui. Io mă gândeam dăcî' la cum ajungeam noi a doua zi-n vârf ș'mai mul' ca s-apuc să mă gândes' la-l'ceva, o 'trebai p-alde Meronym dacă Stărețа vorbea-devăra' cân' 'cea că Lumea Largă să 'vârte-n juru' soarelui or' dac-Ăi-dân-Hilo vorbea-devăra' cân' 'cea că soarele să 'vârte pă după Lumea Largă.

Foarte precisă-i Stărețа, 'să Meronym.

Atunci adevăru-adevărat ie altu ' dăcî' ți săpare ție că-i adevăru', nu? 'să' io.

Da, ș'dă regul-așa ie. P-ormă ți' minte că Meronym 'să: *Ș'd-ai-adevăru-adevărat ie dă mai mare valoare ș'să găsește mai rar ș'dăcî' pietrele scumpe.* Ș'-ncet-ncet ia să lăsă cuprinsă dă som', da' pă mine mă ținură gândurile treaz până cân' văzui o muiere tăcută că veni ș's-așează ș'ia lângă focu' nostru – ș'to' strănuta ș'tremura, da' făr' să scoat-o vorbă. După coleru' dă ghioace dă-l avea la gâ', să vedea că fusasă-n viați-aruncătoare dă năvod l-alde Honomu, ș'dacă mai trăia, frumoasă ierea, nu glumă. 'Ș' dăsfăcu deș'tele dă și le băgă-n fo', ca pă nește petale dă culoare ca bronzu' ș'ca rubinu', da p-ormă oftă din to' sufletu' iei, mai amărâtă ca o pasăre-n cușcă-n fântână, că, vedeț' voi, niș' cu deș'tele-n flăcări nu mai știa ce-i căldura. Ș'-n lo' dă ochi avea doi pietroi, 'șa că io mă 'trebai dacă nu cumva să urca' pă Mauna Kea ca s-ajungă la Jorjic-ăl Bătrân, să-i mânce iel sufletu'pietrit. Ș'cu' morții aude ce gândește ăia vii, muiere-aia 'necată să uită drept în ochii mei cu pietroii dă-i avea ia, dete din cap că da, p-ormă-ș' scoasă o pipă

ca să-i mai treacă vremea, da' io nu-i 'săi să-mi dea ș'mie să tra' din pip-aia. Mul' mai târziu mă trezii ș'văzui că focu' trăgea ș'iel să moară ș'că muiere-aia Honomu 'pietrită să dusasă-n legea iei. Nicio urmă nu lăsasă, da' io parcă mirosii o vreme fumu' dă la pipa iei. 'M' 'săi î' mintea mea: *Iete că Meronym o fi știind ia multe despre 'Gerime ș'viață, da' noi, Ăi-dân-Văi, ști' mai multe despre moarte.*

'N-a patra zi să stârni uite-așa un vân', că 'ceai că nu ierea după lume-asta, niș' vorbă, că parcă să răsucea lumin-aia tăioasă ș'răsunătoare ș'parcă mătura tot orizontu' juru-prejur ș'-ț' smulgea vorbele din gură ș'căldura trupului pân pledur' ș'blănur'. Drumu' din satu' 'stronomilor până-n vârf ierea cumpli' dă'sfunda' ș'distrus, păi da, că bucăț' întregi dân iel să surpasă ș'nu ierea niș' frunze, niș' rădăci', niș' ierburi, dăcî' praf ș'pietriș uscat ș'gheța' dă-ț' zgâria ochii ca o muiere nebună. 'Călțările noastre din Văi să făcusă fărâme d-acu', 'șa că Meronym scoasă ș'ne dete l-amândoi câte-o pereche dă 'călțări d-ale Preștienților, făcute cu nu-ș' ce fel dă 'Gerime, dă iereatâ' dă calde ș'moi, da' ș-atâ' dă tar', dă puturăm să merge' mai dăparte. După vro patru, poate cinș' mile, pământu' pă care călcam să făcu drep', dă niș' nu mai simțeai că iereai pă munte, dăloc, mai curân'ceai că iereai o furnică p-o masă, da' mas-aia parcă sta 'târnată-ntre lum', că dă sprijini', nu vedeai pă ce să sprijinea. Pân' la urmă, 'nainte dă prânz, ocolirăm un cot ș'io rămăsăi fără grai, 'ghiții în se', că uite-acolo, după cotu-ăla dă stâncă, ierea

’ncinta dă ne ’sas-alde Truman dă ia, chiar dacă zidurile iei nu ierea chiar atâ’ dă’nalte cum ierea copacii săcuia, ci mai curân’ ca pinu’ dă ’nalte. Poteca ducea d-a dreptu-n poarta d-oțel, numa’ că zidurile dă nu să prăbușisă pă nicăier’ nu ierea chiar fără sfârși’ dă lunj’, păi da – puteai să le dai ocol ș’tot îț’ mai rămânea-ne-o dată p-atî’ din dimineaț-aia. ’Năuntru, ’n ’cintă, să vedea cupolele templelor, cum să suia pă munte-n sus, ș’zău că nu ierea clădită lăsată d-Ăi-Bătrâni în toț’ Ha-Vaii, poate chiar ș’în Lumea Largă, mai dată naibii dăcât ălea d-acolo. Da’ cum să fi ajuns pân’ la iele? Meronym bătu-n poart-aia ’fricoșătoare ș’să mai mul’ ca s-auză to’ ia: *Ne-ar trebui ’splozibil al naibii dă mul’ ș’dă puterni’ ca să putem sălta porțile-astea din țâțân’!* Ș’băgă mâna-n sacu’ iei dă scule ș’scoasă d-acolo nu ’splozibil, scoas-o funie cu multă ’Gerime făcută, su’țire ș’ușoară, dă mai dădea Preștienții la schim’ câteodată. Două cioate ieșea ’n-afară pă deasupra porții d-oțel ș’Meronym să ’cercă s-arunce funia pă după una din iele, da’ vântu’ fu mai tare dăcâ’ ținta iei; p-ormă ’cercai ș’io ș’nemerii dă prima oară, ’șa că ne urcarăm ’cet-ncet pă-ncinta lu’ Jorjic-ăl Bătrân uite-așa, o mână dup-altă mână dup-altă mână.

’Năuntru, ’n locu-ăla ’fiorător dă pă ’coperișu ’ lumii, păi da, vântu’ parc-amuțisă, ca-n ochiu’ dă liniște dî’ mijloc-uraganului. Soarele te-asurzea ’colo sus, că parcă iel răgea ș’timpu’ din iel curgea. ’Năuntru, ’n ’cintă, nu ierea drumur’, dăcât u’ melion dă bolovan’, cum ’sas-alde Truma’ Napes cân’ dăpănasă iel ce ș’cum să

’tâmpla cu trupurile ’pietrite ș’dăsuflețite – ș’io mă ’trebai dacă Meronym, or’ io, or amândo’ ierea s-ajungem ș’noi bolovani pân’ la căderea nopții. Zece or’ douăș’pe temple ne-aștepta unu’ ici, unu’ colo, care alb ș’c-argintu’, care galben ș’ca bronzu’, zdravene ș’coperite c-un fel dă cușme rotunde ș’-ăle mai multe fără ferești. Ăl mai aproape dă no’ ierea la vro sută dă paș’ dă un’e ne oprisăm, ’șa că ne ’dreptarăm spre iel mai întâ’. Io ’trebai dac-aci s-aduna Ăi-Bătrân’ dă-ș’ venera ’Gerimea.

Meronym ’să – da’ ș’ia să minuna la fel dă mul’ ca ș’mine – c-alea nu ierea temple, că ierea nește *’bservatoare* pă care le făcusăr-Ăi-Bătrân’ ca să studieze planetele ș’lunile lor, ș’stelele, ș’spațiu’ dântre iele, ca să priceapă dă un’e-ncepe totu’ ș’un’e să ’fârșește totu’. Pântre pietroaiele-alea ’bârligate călcam cu luare-aminte. Lângă unu’ din iele văzui nește ghioace ’fărmate, d-alea dă poart-alde Honomu, ș’după iele știui c-aia venisă la focu’ nostru c-o noapte ’nainte. Vântu’ mi-adusă vocea lu’ taica-mare-a’ meu dă-m’ șopti-n ureche dă ’parte-dăparte: *Iudă…* Păi da, straniu, da’ nu ’fricoșător, că-n locu-ăla totu’ ierea straniu… Auziț’, *Iudă.* Nu-i mai ’săi nimi’ lu’ Meronym.

* * *

Cum făcu ia ca să dăschiză ușa la ’bservatoru-ăla n-am dă un’e ști io, ’șa că niș’ nu mă mai ’trebaț’. Trasă un fel dă maț ca la buric dântr-o gaur-a ușii, plină dă praf ș’rugină, pân’ la ou-ăl-a’ iei dă-i ’cea omelnic ș-una-două, gata, ușa să ș’dăschisă. În vreme-asta, io-m’ făceam dă treabă să ne păzes’ pă noi amândoi dă cine-

o fi fos' dă locuia-n 'cint-aia. Nu mai auzeam șoptitu' lu' taica-mare a' meu, da' vedeam nește jumate-fețe dă să făcea nevăzute cân' te uitai drep' la iele. Cân' să dăschisă pă bune ușa 'bservatorului, s-auzi un șuier 'scuțit. D'năuntru răbufni un aier stătu' ș'necăcios, că parcă nu-l mai respirasă nimen' dă 'nainte dă Căder', păi da, ș'probabil c-așa ș'ierea. 'Trarăm 'năuntru ș'ce găsirăm acolo?

Nu-i ușor să vorbeș' d-atâta 'Gerime. Maș'nării dă nu le văzu nimen' p-aci, 'n Ha-Vai, 'șa că niș' nume n-avem pentru iele – păi da, mai nimi' din to' ce iere-acolo, 'năuntru, io nu cunoscui. Podele dă lucea, pereț' ș'tavane albe, o 'căpere mare dă tot, rotundă ș'băgată-n pământ, un'e ierea ca un tub zdravăn, lat cât un om ș'lun' cî' cin', ș'Meronym 'să c-ăla-i 'ce-așa: *radi-otel-scop,* ș'că ierea ăl mai puternic ochi dă-l făcusă vrodat-Ăi-Bătrân'. Totu-acolo, 'n 'căpere-aia, alb ș'pur ca mantia lu So'mi, da, da – niș' fir dă praf, dăcî' ce-adusasăm noi pă tălpile 'călțărilor d-afară. Mese ș'scaune sta răspândite pă nește balcoane d-oțel pă care ș'pașii noștri răsuna ș'parc-aștepta să vină careva să șadă la iele. Pân' ș'Navista rămăsasă cu gura căscată văzân' atâta 'Gerime fără cusur. Umbla c-omelnicu'n mână ș'-i arăta ș'lui to' ce vedeam noi. Omelnicu' susura ș'clipea ș'ferești le să urma una dup-alt'. *Acu memorește locurile-astea,* 'm'splică Meronym, da' io nu pricepui prea bine ș'o 'trebai ce ierea dă faptu' lui ou-ăla cu-atâta 'Gerime.

Meronym să opri din ce făcea ș'ghiți o gură din fiertura d-o avea-n butelca iei. 'Să: *Omelnicu-i ș-un creier, ș-o fereastră, ș-o*

amintire. Creieru-ț' dă voie să faș' to' soiu' dă lucrur', cum ar fi să dăscui ușile 'bservatoarelor, așa cum văzuș' adineauri. Fereastra-ț' dă voie să vorbeș' cu-alte omelnice dă 'parte-dăparte. Amintirea-ț' dă voie să vez' ce văzură ș'auzir-alte omelnice din trecu' ș'să păstrez' to' ce vede omelnicu-ăst-al meu, ca să nu să uite.

Io mă rușinai cân' trebui să-i aduc aminte lu' Meronym dă cum scotocisăm pân sacu' iei, da' dacă n-o 'trebam atunci, poate că nu mai reușeam s-o 'treb niciodată, păi da, 'șa că 'trebai direct: *Fat-aia frumoasă ș'clipitoare d-o văzui în omelnicu-ăsta-a' tău… mai demult… ia ce ierea, 'mintire or' fereastră?*

Meronym șovăi, apoi 'să: *Amintire.*

Io 'trebai dacă fat-aia mai trăia or' ba.

Nu, 'să Meronym.

'Trebai dacă ierea Preștientă.

Meronym șovăi dî' nou, apoi 'să că vroia să-m' spună u' mare-adevăr, da' că nu toț' Ăi-dân-Vă' ierea pregătiț' s-az' aș-adevăr. Io mă legai pă răboju' lu' taica să nu spui mai dăparte la nime' nimic, niș' o vorbă la nime'. *Bine-atunș',* 'să ia. *Fat-aceea, Zach'ry, ierea So'mi. Ierea So'mi cea făcută om, ș'nu născută, So'mi dă care strămoșii tăi credea că ierea sfânta lor.*

'Dică So'mi să fi fos' la fel ca tine ș'ca mine – om? Niciodată nu-m' trecusă pri' minte-așa ceva ș'niș' Stăreța nu vorbisă vrodat-asemenea drăcărie, da' dăloc! Pă So'mi o născusă un sfânt a'Gerimii pă nume Darwin, ș-asta ș'credeam noi toț', Ăi-dân-Văi. Da' ia, Meronym, ce credea, c-alde So'mi trăisă pă Insula Preștienților sau aci, pă Insul' a Mare?

So'mi trăisă ș'murisă cu sute d-an' în urmă, hăt 'parte-dăparte, peste ocean, spre-apus ș'spre nor', 'să Meronym, *p-o pen'sulă d-acu' dăzastrică, la care pă vremuri îi 'cea Nea So Copros, iar în vremuri ș'mai dă dămul', Coreea. Trăis-o viață scurtă ș'amărâtă, biata dă So'mi, ș-abia după ce murisă-ș' găsisă trecere'n mințile pursângilor ș-ale celor dă ierea făcuț' ca oamenii.*

Toate 'vățămintele-astea noi parcă mă lovisă'-n moalele capului, dă-m' vâjâia mintea ș'nu mai știam ce să cre' ș'ce nu. 'Trebai ce căuta 'mintirea l-alde So'mi iete-aci, 'n omelnicu' iei, a' lu' Meronym, după câteva sute d-ani.

Să vedea că lu' Meronym îi părea rău că s-apuca' să-m' spună toate-alea, păi da. 'Să: *P-alde So'mi o luă neșt mai-mar' dân- tr-Ăi-Bătrân' ș-o 'morî fin'că să temea dă ia. Da' 'nainte s-o 'moare, o pusă dă vorbi-ntr-un omelnic despre to' ce făcusă ia ș'ce gândisă. Ș'io-m' pusăi aci, 'n omelnicu meu, toat-amintirea iei, fin'că m-apucai să studiez viața ei a scurtă, ca să-i 'țele' mai bine p-Ăi-dân-Văi.*

Iete d-aia mă bântuia pă mine chipu' fetii ăleia. 'Săi: *Ș'io văzui un fel dă duh d-a 'Gerimii?*

Meronym dete din cap că da, 'poi 'să: *Zach'ry, mai avem atâtea clădite dă văzu' nainte să să 'tunece!*

Ș'-n tim' ce treceam pân 'cintă ca s-ajungem la următoru'bservator, bolovanii 'cepură să vorbească, 'ceau: *Păi da, că mare dreptate-aveai dă blestemații dă Preștienț' dă prima dată, bă Zach'ry! Iete cum îț' calcă-*

n picioare to' ce crez' tu ș-alte alea, ș'pă față, ș'pă dos! Io-m' 'coperii urechile, da' vocile-alea străpungea pân palmele mele. *Femei-asta dăcî' dântr-un singur motiv o scăpă dă la moarte p-alde Catkin: ca să-ț' 'tunece ție mintea cu gându' că'ies' dator ș'că tre' s-o cinsteș' întruna!* Te lua cu fior' pă șira spinării dă ce forme-avea pietrele-alea ș'ce vorbe 'cea. Io-m'coperii cu palma ș'gura, ca să nu-m' vină să le răspund. *Ș-acuma scormonește și scotocește pân toată 'Gerimea după Insul' a Mare, d-aparține dă fap' ș'dă drep' tuturor Ăi-din-Văi!* Nește draș' dă grunj' dă piatră-m'trară pă su' pleoape. *Taică-tu nu lăsa iel o mincinoasă dă străincă să-i macine 'crederea, bă, tu ăla, niș' să-l 'carce ca p-un catâr dă povară!* Atât-adevăr ierea-n vorbele-alea, că nu știam ce să le răspun' ș'mă 'piedicai, gata-gata să cad!

Merony' mă sprijini. Io nu-i 'săi nimi' dă cu' mi-o ponegrea bolovanii-ăia, da' ia to' văzu că nu ierea chiar totu-n regulă. 'Să: *Aieru' d-aci dă sus ie mai su'țire ș'ț'ă greu să respir', ș-atunș' creieru' tău ie mereu 'fometa' ș'vede ș'mai stranii vedenii.*

Cân' ajunsăm la al doilea 'bservator, io mă trântii la pământ' ș'-nchisăi ochii, câtă vreme Preștienta să muncea să dăschiză ușa clăditii. Oho, ce mai vuia soarele-ăla-n capu' meu! *Ie vicleană, bă Zach'ry, nu glumă!* Truma' Napes a' Treilea sta cocoța' pă bolovanu' lui, da' Meronym niș' nu-l auzisă. *Pă cin crez ' tu, pă ia or'pă neamurile tale?* mă 'trebă iel c-un glas abătut. *Adic-adevăru' tău ie doar aier su'țire, dă ț'ă greu să-l respir', a? Ș'io la fel?* Cî' d-ușura' mă simții î' momentu'rmător, cân' ușa 'bservatorului să dăschisă. Duhurile-alea

ș'vorbele lor grele ș-adevărate nu putea să vină după noi 'năuntru, vedeț' voi, fin'că mă gândes' că 'Gerimea le ținea oprite-afară.

Tot așa o ținurăm cât fu dă lungă după-mas-aia. Cele mai multe 'bservatoare ierea 'semănătoare cu primu'. Prestienta le dăschidea ușile, să punea pă 'splorat pă din'untru cu omelnicu' iei ș'probabil că ș'uita dă mine, că ma'ieream ș'io p-acolo. Ș-atunș' io, ce să fa', stam ș'respiram aieruăla a'Gerimii până cân' termina ia ce-avea dă făcu'. Da' câ' tim' treceam dă la clădită la clădită, bolovanii ăia răsuciț' d-afară-m' striga mie-n cor: *Iudă! ș'Catâr dă povară! ș'Rob-al Navii!* Duhurile-alea dă fusasă-n viaț-Ăi-dân-Văi 'm' vorbea dă zor, păi da, chiar dacă buzele lor dă piatră mușcate dă ger nu să mișca: *Nu-i din tribu' tău! Nu-i niș' măcar dă culoarea ta!* – ș'tre' să recunos' iete-acu ș-aci că mare dreptate-avea și tare 'fricoșătoare ierea.

'Cepu să mă roadă la sufle'doiala.

Niciun Prestie' nu să purtasă vrodată cinsti' cu noi, Ăi-dân-Văi, ș'-n ziu-aia văzui ș'io că niș' Meronym nu ierea mai brează. Bolovanii schimbas-albastru' cerului în cenușiu ca dă cremene, 'păsător, pân-ajunsăm noi la clădita dân urmă. Meronym 'să c-ăla nu ma' ierea 'bservator, ci să chema *generator* ș'făcea nu-ș' ce scamatoria 'Gerimii dă-i 'cea *'lectricitate,* ș-aia cică punea-n mișcare toate-alea din jur 'șa cum inima-ț' pune corpu'-n mișcare. Ia să to' minuna la toate maș'năriile ș-alte alea, da' io mă simțeam ca un pros' și păcăli' din cauză că femei-aia Navistă nu făcus-al'ceva dăcâ' să mă țină-n orbire dă cân' să băgasă

cu d-a sila-n clanu' meu. Nu știam niș' ce să fac, niș' cum să-i pun bețe-n roate, 'n schim' Jorjică, naiba să-l ia, 'ș' făcusă iel planurile lui.

'Năuntru, 'n măruntaie l-alde generatoru-ăla, parcă iere-al'fel dăcât în ălelante clădite. Preștienta parcă să luminasă toată la față dă uimire dă cân' intrasăm în 'căperile-alea un'e să 'mulțea sunetele, da' io nu simțeam dălo' la fel. Fin'că, vedeț' voi, ieream precis că mai ierea cineva p-acolo, 'n-afar' dă noi. Navista nu mă crezu, păi da, numa' că-n 'căpere-a mai mare, un'e sta 'muțit-o inimă zdravănă dă fier, mai ierea ș-un tron 'conjura' dă mese cu multe fereș' miș', cu numere ș-alte alea, ș'pă tronu-ăla zăcea mort unu' dântr-Ăi-Bătrân', un preot prăvăli' sub o fereastr-arcuită. Preștienta 'ghiți-n sec ș'să uită la iel d-aproape. 'Să-n șoaptă: *Mă gândes' c-o fi vru' mai-mare 'stronom ș'probabil că-l prinsasă Căderile-aci, cân' fusasă iele, ș-aieru-nchis îi păstră corpu' dă nu putrezi.* Da' io-m' făcui socoteala că precis ierea vrun rege-preot, ș'nu doar mai-mare peste locu-ăla, or'cât o fi fos' iel dă minunat. Meronym să pusă pă treabă să memorează c-omelnicu' fiecare colțișor din 'căpere-ai-a morții. Io m-apropiai ș-mai mul' dă regele-preot dântr-o lume d-a mai mare Civ'lizare. Păru' i să lipisă dă cap, ș-unghiile-i crescusă ca nește gheare, ș'sigur că dup-atâți-ani pielea după față-i căzusă ș' să pleoștisă, da'brăcăminte-albastr-avea 'Gerime-n ia ș'rămăsasă ca ș'nouă, la fel safire' dă le-avea 'fipte-n urech' – ș'cu nasu-ăla ca un rî' dă porc, mi-aduce-aminte d-alde Unchiu' Bees.

Ascultă-mă ce-ț' spun, Ăl-dân-Văi – îm'să regele-preot părăsi' pă tronu' lui –, *ascultă la mine. Ăi-Bătrâ', neamu' meu, să 'bolnăvisă d-atâta 'Gerime ș'numa' Căderile ne mai putură lecui dă boal-asta. Prești*enta *nu știe, că și ia-i bolnavă, oho, da' câ' dă bolnavă ie!* Pă sub arcad-aia dă sticlă să vedea ca nește vârteje dă zăpadă, ca nește nor' dă să răsucea ș'să rostogolea ș-acoperea soarele dă to'. *Tu fă-i felu' Zach'ry, că, dacă n-o 'preș' tu, o să-ș ' aducă toț' bolnavii lor dă peste tot aci, în ăle Nouă-Văi-'Tretăiate-ale voastre, dă-s atâ' dă frumoase! Ș'n-ai grijă, c-o să-i păzesc io sufletu' cum să cuvine-n locu-ăsta.* 'N vreme-asta, femeia după Navă să fâțâia dă colo-colo c-omelnicu'-n mână ș'-ș' cânta-n șoapt-un cânte' dă leagăn d-al Prești*enților*, dă le-nvățasă ș'p-alde Catkin ș'Sussy. Mie nu-m' dădea pace gândurile. Nu ieream io ca o fiară sălbatică, să sar acu' la ia ș's-omor?

Aci nu-i vorbă dă ce ie bine ș'ce ie rău, mă 'vățâ regele 'stronom, *dăcât atât ie vorbă: or' îț' aper' neamu' tău, or' îț' trădez' neamu' tău. Păi da, ie vorba doar dacă ieș ' tare-n virtute or' ieș' moale. Omoar-o, băiete! Că doar n-o fi vro sfântă, nu? To' sânge-i curge pân vene.*

Io 'săi că nu puteam, că p-ormă gura lumii 'cea că-s asasin ș'Stărețа chema l-adunare ș-adunare-aia m-alunga din ăle Nouă-Văi-'Tretăiate.

Bă Zach'ry, tu gândești' or' ce faci? să râsă regele-ăla dă mine. *Ia gândește-te! De un' să știe gura lumii ce ș'cum? Gura lumii o să zică: „Străinc-aia dă le știa pă toate nu băgă dă seamă la ce-o sfătuirăm noi ș'ce-o 'vățarăm*

ș'să dusă dă capu' iei, dă să urcă pă Mauna Kea, ș'uite, Zach'ry, brav cum îl știm, să dusă ș'iel cu ia ca să 'cerce s-aibă grijă dă ia, dăcî'uite c-așa să brodi, că n-avea-n ia chiar atâta 'Gerime d' crezusă."

Mai trecu nește vreme. *Foarte bine,* 'să' io pân' la urm', abătut. *O s-o iau în țăpoi dă cum ieșim afară.* Regele-preo' zâmbi mulțumi' ș'nu mai 'să nicio vorbă dup-aia. Cân' să ieși', Merony' mă 'trebă ce mai fac. *Bine,* 'să' io, cu toate c-aveam nervi, că, vedeț' vo', io nu omorâsăm pân-atunș' dăcî' nește capre, cel mult, ș-acu' mă legasăm s-omor un om, ș-înc-o Preștientă. Care 'să că ierea cazu' s-o luăm din lo', că nu vroia să rămânem blocaț' dă cine știe ce furtun-acolo sus, ș-o luă ia 'nainte ș'să 'dreptă spre ieșirea din generator.

Cân' ieșirăm afară, bolovanii 'muțisă cu toții-n zăpa' d-ajungea pân' la glezne. O furtună cu ninsoare trecusă, da' mie mi să părea că vene' alta ș'mai mare.

Pornirăm către poarta d-oțăl, ia 'nainte, io cu țăpoiu' dă la Jonas î' mână, 'cercân' pă deș'tu mare dă la mână cât ierea d-ascuțit.

Hai, dă-i drumu'! mă 'demna fiece pietroi setos dă moarte după Mauna Kea.

Ș'cum nu câștij' nimi' dac-amâni, io ridicai țăpoiu' făr' să scot o vorbă, 'm' luai ținta un'e să unea ceafa Preștientii cu capu', 'săi î' mintea mea: „*S*-aibă grijă *So*'mi dă sufletu' meu!" ș'zvârlii țap-ai-ascuțită cî' putui dă tare un'e-m' luasăm ținta.

Nu, că vă' că vă 'trebaț' – n-o 'morâi, că, vedeț' voi, 'n clipa aia dă cân' îm' luasăm io ținta ș'pân-aruncai țăpoiu', So'mi chiar avusasă grijă dă sufletu' meu ș-îl 'dreptă-n

altă parte, dă să dusă hăt, sus, peste poarta d-oțăl. Meronym habar n-avu dă ce ierea să să 'figă-n capu' iei, da' io ieream precis că mă 'spitisă dracu-ăla după Mauna Kea, păi da, ăla dă știm cu toții cum îi zice, naiba să-l ia!

Văzuș' cev-acolo sus? 'trebă Meronym, uitându-să cam pă un'e zburasă țăpoiu' meu.

Da, 'să' io, ca să grăiesc ceva. *Da' nu ierea nimi', nimi' dăcî' vedeniile locului ăluia.*

Hai să plecăm, 'să ia. *Să plecăm cî' mai repede.*

Ș'deș' Jorjic-ăl Bătrân rămasă păcăli', că, vedeț' voi, nu mai aveam cu ce s-o 'mor fără să știe, dacă nu mai aveam țăpoiu'. Numa' că nu să potolea iel ș'să mă lase pă mine să scap așa ușor și-n câștig, păi da, nu-l știam io pă nemernicu-ăla viclean dă dămul'?

Cât urcam io pă funie cu sacu' dă scule-n spate, Mauna Kea-ș' umflă tare bojocii ș'slobozi o zăpadă-n vârtejur', dă nu mai vedeam pământu' ca lumea, ș'vântu-m' biciui fața din toate părțile, ș'degetele-m'ghețară dă frig. Ș'pă la jumate-calea cî' mai aveam până sus, lunecai jumate din cât urcasăm pân-atun' ș'funia-m' arsă deș'tele, da' to' reușii să mă țin dă ia ș'să ur' cu to' cu sacu' dă scule până-n vârfu' zidului, deși mă durea mâinile ș'mi să făcusă palmele dăcî' răn' ș'rosătur'. Meronym urca mai încet, da' măcar ia nu mai avea mul' pân' s-ajungă sus, cân' iete-așa, deoda', timpu' s-opri-n loc.

Da, timpu' s-opri-n loc, m-auzirăț' bine. Pentru toată Lumea Larg', afar' dă mine ș'dă păcătosu' dă drac, păi da, știț' ș'voi

care, dă să-mplimba clătinându-să pă deasupra zidului, timpu' chiar așa făcu… s-opri.

Pân' ș'flocii dă zăpadă rămăsasă 'spendați' în aier. Jorjic-ăl Bătrân îș' făcu loc pântre iei. 'Să: *'Cercai să te iau cu binișoru', Zach'ry, mucos căpos ce ieș da'cuma iete că tre' să recur' l-amenințăr' la semne ș'la-ndemne. Ia fă bine ș'scoate șișu' ș'taie funi-asta dă un'e ieș' tu acu'* – ș'pusă picioru' pă funia dă care să ține-alde Meronym, 'ghețată-n timpu' dă s-oprisă. 'Vea ochii mijiț' ca să s-apere dă viscol ș'mușchii 'cordați' ca să urce pă funie. Sub ia ierea un gol dă vro douăj' dă picioare. *Poate că n-o muri dă căzătură, cân' oi da io drumu' să curgă timpu' di' nou,* 'să Jorjic-ăl Bătrân, fin'că iel 'țelegea la ce mă gândeam io. *Da'precis că pă stâncile-alea dă sub ia o să-ș'frângă șira spinării ș'picioarele ș'n-o să mai apuce ziua dă mâine. O s-o la' să să gândească la că' dă dășartă-i fu viața.*

Io-l 'trebai de ce n-o 'mora iel p-alde Meronym, cu mâna lui, ș'gata.

De ce, de ce, de ce? mă 'muțări Jorjic-ăl Bătrân. *Vreau să te vă'pă tine c-o 'mori ș-o să-ț' spun ș'de ce, de ce, de ce. Iete, vez' tu, dacă nu-i tai tu funia, până-n trei lun' d-acu' 'nainte, familia ta drag-o să moară toată, 'ț' promit io! Mă leg pă ce vrei tu! 'Șa c-ai d-ales. P-o parte-i ai pe maică-ta curajoasa, pă Sussy a tare, pă Jonas ăl isteț, pă draga dă Catkin, ș'toț' o să fie morț', ș'tu, Zach'ry ă' laș, o să trăieș' mai dăparte ș'părerile dă ră' o să te sfâșie câte zile-oi mai avea. Pă parte-ailantă, ce ai? Dăcât o străincă moartă, dă care n-o să-i pară nimănui rău. Patru inș'pă care-i iubeș'*

contra unu dă care nu-ț' pasă. Mai știi, poate fac io ce-oi face ș'ți-l aduc 'napoi ș'p-Adam dă l-alde Kona.

Aci nu mai aveam d-ales. Meronym ierea ca ș'moartă.

Păi da, băiete, nu prea mai ai d-ales. Cî' număr io pân' la cinci…

Pusăi mâna pă șiș. Numa' că-n clip-aia străpuns-o sămânță pân coaj-amintirilor mele ș'sămânț-aia ierea o vorbă d-o 'sasă chiar Jorjică mai devreme: *semne.*

Dântr-o singură mișcare, detei drumu' șișului să să ducă un'e-m' aruncasăm ș'țăpoiu' ș'mă uitai țintă-n ochii 'grozitor' ai dracului. Chiar ș'iel rămăsasă mira' ș'-n rânjetu' după fața lui să citi un șuvoi d-amenințăr' crâncene. Io-l scuipai, da' scuipatu' să 'toarsă ca bumerangu' 'napoi spre mine. Dă ce? 'Nebunisăm ș'-m' pierdusă' mințile?

Jorjic-ăl Bătrân făcus-o greșeală dă neierta', vedeț' voi, că-m' adusas-aminte dă cetitu' semnelor dă cân' avusasăm io Noaptea Visării. 'Ce: *Mâinile-ț' ard, ai grijă dă nu tăia funia.* Abi-acu 'țelesasăm io dă ce ierea vorba, fin'că iete, 'm' ardea mâinile, 'șa c-asta ierea funia dă mă 'demna So'mi să n-o tai.

Șișu' meu să 'fipsă-n pământ' ș'timp-o porni iar la drum. Viscolu' dă-l iscasă blestematu' dă drac să năpusti pă mine ș'mă 'brânci, ș'm-ameți c-o mie dă ghiontur' ș'zbierăte, da' to' nu putu să mă răstoarne după zidu-ăla dă 'cintă ș'cum-necum, o trăsăi până su' ș'pă Meronym ș-amândoi reușirăm să ne coborâm pă parte-ailantă, cu toate oasele la locu' lor. D-acolo pornirăm ș'ne luptarăm cu viscolu' nebun

dă 'mestec-albu' zăpezii cu negru'serării ș-ajunseră' mai mul'pletici' ș't'târâș, mai mul'gheț'ț' dăcî' vii 'napoi la satu'stronomilor. Ș-acolo, cu voia lu' So'mi, găsirăm un braț dă lemne uscate ș'io făcui ce făcui ș'reușii s-aprin' focu' ș'mă jur aci, 'n fața voastră, că focu-ăla iarăș' ne scăpă viața. Tăiarăm nește gheață ș-o topirăm dă să făcu la loc apă ș'ne mai dăjgheț'rărăm oasele ș'ne uscarăm blănile după noi, atâta că' să putu. Dă vorbi', nu vorbirăm, că prea ieream 'gheța' ș'sleiț'. Oare-m' părea rău că-l păcălisăm p-alde Jorjic-ăl Bătrân?

Dăloc – nici atunș', nici acu'. Nu ș'ce motiv avusasă Meronym să să urce pă muntele-ăla blestema', da' nu credeam că era-n stare să-i trădeze p-Ăi-dân-Văi, nu puteam să cred așa ceva, ș-or'cum, alde Kona to' făcea iei cân'va, or' mai devreme, or' mai târziu, ce să 'tâmplă-n ăle Nouă-Văi-'Tretăiate. Noapte-aia, prima după ce coborârăm din vârfu' muntelui, ierea prim-a viitorului nostru. 'Soțitoarea mea scoasă nește doftorii după ce mâncarăm ș-amândoi căzurăm într-un som' fără vise, la fel ca regele-'stronom.

Ei, ș'niș' drumu'napoi către-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate nu fu niș' iel ca o-mplimbare pă țărmu' mării, câtuș' dă puțin, da' n-am io vreme-n sear-asta să vă depăn 'tâmplările-alea. Meronym ș'cu mine nu prea vorbirăm în tim' ce coboram, că să legasă-ntre noi, d-acu', 'n fel dă 'credere ș'țălegere. Mauna Kea să străduisă din toate puterile lui blăstemate să ne-omoare, ș'iete că noi rămăsasăm în viață 'preună. Pricepusăm că Prețienta iere-atâ' dă

’parte-dăparte dă neamurile ș’dă tribu’ iei ș’parcă mă durea ș’pă mine sufletu’ dă ’singurarea iei. Abel ne ’tâmpină-n clanu’ lui din tabăra dă pază dup-alte trei nopț’ ș’trimisă vorbă l-alde Clanu’ lu’ Bailey că ne ’torsasăm. Dăcât o ’trebare avu toată lumea: *Bine, da’ ce văzurăț’ acolo sus?* Ierea tare pustiu ș’liniște, ’să’ io, nește temple numa’ Gerime veche ș’oase. Da’ nu suflai o vorbă la nimen’ dă regele-’stronom ș’niș’ dă ce-m’sasă mie Meronym dă Căder’, iar dă ’cleștarea mea cu-alde Jorjic-ăl Bătrân vorbii ș’mai puțin, păi da, numa’ după ce trecusă an’ bun’ d-atunci.

’Țălesăi ș’de ce Meronym nu ne ’sasă tot adevăru-adevăra’ dă Insula iei, a Preștienților ș’niș’ dă tribu’ iei dă Preștienț’. Oamenii crede că lumea ie făcută-ntr-un fel ș’dacă le spui că nu-i făcut-așa, ci-ntr-al’ fe’, li să prăvale ’coperișurile-n cap – ș’poate și-n capu’ tău.

Gura lumii slobodă răspândi vorba că Zach’ry ăla dă să coborâsă după Mauna Kea nu ma’ iere-acelaș’ Zach’ry dă plecasă la drum – ș’cre’ ș’io c-avea ceva temei vorb-asta, că doar nu-i călătorie după care să nu te ’torci măcar puțin schimbat. Văru-mio Kobbery-m’să că maicile ș’taicii du pân toate-ăle Nouă-Văi-’Tretăiate ș’sfătuia fetele să nu care cumva să intre-n vorbă cu-alde Zach’ry din Clanu’ lu’ Bailey, că iereau iei precis’ că io nu să putea să nu mă fi to’mit cu Jorjic-ăl Bătrân dă scăpasăm din locu-ăla ’fricoșător cu sufletu’ la locu’ lui su’ țeastă, ș’cu toate că nu ierea chiar adevăra’, tre’ să spun că niș’ chiar neadevăra’ nu ierea. Jona’ ș’Sussy nu să mai râdea cu mine cum să râdea ’nainte. Da’

maica, ia să pusă pă plâns cân' ne văzu că ne 'torsasăm acasă ș'mă luă la pieptu' iei ș'-m'să: *Iete, Zac-ha-ric-ăl mare-al meu!* Ș'caprele mi să bucurară. Singură, Catki' nu să schimbă dăloc. Ia ș-ăilanț' ca ia dă la școlărie născocisăr-o joacă nouă dă-i 'ceau: *Zach'ry ș'Meronym sus pă Mauna Kea,* da' Stărețа le 'sa' să nu să mai joace-așa, fin'că să 'tâmpl' uneor' că prefăcătoria-i mai tare c-adevăru'. A' naibii jo' ce ierea, 'm'să Catkin, da' io nu vrui dălo' să știu niș' ce regul' avea, niș' cum să 'fârșea.

'Cetu' cu-ncetu' să umflă ș-ultima lună d-o mai avea dă sta' Meronym în ăle Nouă-Văi-'Tretăiate ș'veni ș'vremea Târgului dă la Honokaa, a mai mare-adunare dă oameni după Vântoasa, dă să ținea dăcât o dată-ntr-un an după luna recoltei, 'șa că multe zile 'nainte dă Târg avură' mul' dă to' dă lucru, să pregătim pledurile din păr dă capră dă ierea marf' a mai bună a noastră, a Clanului lu' Bailey. Dă cân' fusas-omorî' taic-al meu, spre Honokaa ne 'dreptam în grupur' dă câte zece inș' or' chiar ș'mai mulț', da'-n anu-ăla ieream dă două or' mai mulț' d-atî', cu toate mărfile-alea grozave d-ale Preștienților, dă le primisăm cu toții fin'c-o găzduisăm noi p-alde Meronym. To' ce luasăm cu noi, carne uscată ș'piei, ș'brânză, ș'lână, 'cărcasăm or' pă ricșe, or' pă catâr' dă povară. Wimoway și Roza venea ș'iele să facă schim' dă ierbur' dă nu creștea pân ăle Nouă-Văi-'Tretăiate ș'cu toate că Roza să giugiulea cu-alde Kobbery d-acu', mie nu' mai păsa. Îi urasăm noroc lu' văru-mio, că dă noroc avea nevoie ș'd-o biciușcă, ș'dă spinare dă fier, ș-alte alea.

Cân' trecurăm pă la Vadu' lu' Sloosha, stătui ș'mă uitai cum punea toț' călătorii din caravană pietre noi pă movila lu' taica, fin'c-așa ierea obiceiu', dă toț' prietenii ș'neamurile dă-l iubisă d-adevăra' pă taic-a' meu să oprea ș'mai punea câte-o piatră. Sus pă Mauna Kea, dracu' d-acolo dă sus îș'scuțea ghearele p-o cremene, ca să fie pregătit să s-ospăteze dântr-un sufle' dă mincinos, păi da. Cân' trecurăm dă Sloosha, veni șerpuitu-n su' spre Kuikuihaele. Dântre ricșe, una să poticni ș'să răsturnă, fin'că tare greu să urca, ș'ni să făcus-atî' dă sete la toț' ș'trecusă bine dă prânz cân' ajunserăm l-amărâtu' dă cătun dă ierea pă parte-ailant-a crestii. Ăi mai tiner' ne cățărarăm după nucile dă cocos, ca să mai sporim ce-aveam d-ale gurii, ș'toată lumea să bucură dă laptele-ăla, nu glumă! Cân' o luarăm spre su', pă drumu' lăsa' d-Ăi-Bătrân', dă să cobora spre Târgu' Honokaa, briza dinspre ocean să făcusă mai rece ș'ne 'viură pă toț', dă ne-apucarăm dă spus povești, ca să treacă drumu' mai repede – ș-ăl dă dăpăna povestea să punea d-a călare pă catâru' ăl din frunte, cu dosu'nainte, ca să-l auză toț' ăilanț' ce 'cea iel acolo. Alde Rod'rick 'să povestea lu' Rudolf hoțu' dă capre, ăl cu inel roșu, ș'țăpoiu' ăl cumplit a' lu' Billy Fieraru', p-ormă Wolt să pusă pă cântat un cântec dă iubire, dă-i 'cea „Tu, Sally du pân ăle Văi, tu!", da' noi ăilanți îl altoirăm cu bețe, fin'că ghiersu' lui parcă ierea cânta' dă leagăn. P-ormă Unchiu' Bees o rugă pă Meronym să ne 'vețe o poveste d-a Preștienților. Ia șovăi puțin ș'să că basmele după Insula Preștienților mustea dă

regrete după lucru' pierdute ș'că n-avea cum să fie semne bune pentr-o după-ma'sorită 'nainte dă Ziua dă Târ', da' că ne putea spune o poveste dă i-o 'sasă ș'iei un in' sfătos dântr-un loc dă 'parte-dăparte, dă-i 'cea Panama. Noi to' strigarăm dă bucurie, 'șa că Navista să pusă d-a călare pă catâru' ăl din frunte ș'ne depănă o poveste scurtă, da' tare frumoasă, ș'v-o spun ș'io vou-acu', dacă tăceț' din gură, staț' pă locurile voastre ș'careva din voi' mai dă ș'mie o cană dă tărie d-asta, că mi să uscă ș'mi să lipi gâtu' dă tot.

'Ce că 'nainte, pă vremea cân' cădea Căderile, oamenii uitasă cum să face focu'. Oho, ș'cî' dă rele-ajunsasă toate alea! La căderea nopții, nu mai vedea nimic; la sosirea iernii, nu să mai putea 'călzi; în timpu' zilii, nu mai putea frige carnea. 'Șa că to' tribu' să dusă la Omu 'Țelep' ș'să: *Omule 'Țelep ajută-ne, că iete, uitarăm cum să face focu' ș'vai dă noi, că tare ne merge rău!*

Ș-atunci, Omu 'Țelep' chemă la iel pă Corb ș'-i 'să vorbele-astea: *Ia ș'zboară peste marea 'volburată ș'schimbătoare pân'la Vulcanu'ăl Mare ș'după râpile lui 'pădurite culege un băț lung. Ș'ia bățu-ăla-n cioc ș'cu iel coboară pă gura Vulcanului ăl Mare ș'moaie bățu-n iazu dă flăcăr' ș'dă colcăială ș'd-uruială, d-o să-l găsești' în gura vuitoare-a Vulcanului. Ș'dup-aia zboară cu bățu'flăcăra'napoi aci, 'n Panama, ca să-ș' aduc-aminte oamenii cum ie focu' ș'cum să face.*

Corbu' făcu taman cum îl 'vățasă Omu'Țelep' ș'zbură marea 'volburată

șschimbătoare pân' văzu-n zare, da' nu foar' dăparte, cum fumega Vulcanu' ăl Mare. Ș'să roti peste râpile lui 'coperite dă păduri, ciuguli nește afine, 'ș' vârî ciocu-ntr-un izvo' rece, 'ș' hodini 'fârșeala din arip' ș-abia dup-aia să uită pân jur dup-o cracă lungă dă pin. Ș'una, ș'două, ș'trei, *ș'hopa!* – Corbu-ș' luă zboru' cu bățu-n cioc, ș'p-ormă *vâșt'!* – îș' dete drumu' să cază taman în gura pă care Vulcanu' ăl Mare scotea fumur' puturoase ș'să opri din cădere taman la tim' că' să-ș' 'moaie bățu' dă pin în leoarb-aia dă foc, ș'oho, cu' să mai aprins' – așa făcu: *fâssssss!* Atunș' Corbu să 'nălță-n zbor, să 'nălță ș'ieși din gur-aprins-a vulcanului ș'să 'dreptă-n zbor către casă, dă un'e plecasă, cu bățu-ăla dă pin arzân' la un capăt, să 'dreptă țintă spre casă, lovin' din arip', cu bățu' arzându-i în cioc. Ș'zilele trecu, ploile-l bătu, norii să luă după iel pă cer ș'vai! Focu' mistuia din ce-n ce mai mul' bățu' dă pin, pân-ajunsă dă i să umplu ochii dă fum, i să pârli penele, 'i ajunsă fierbințeala pân' la cioc. *Mă arde!* croncăni Corbu. *Mă arde!* Ș-acu', voi ce 'ceț': dete iel drumu' la băț or' nu-i dete? Mai știm noi în ziua d-az' să facem focu', or' nu mai știm?

Că, vedeț' voi, 'să Meronym, șăzân' d-a călare cu dosu'nainte pă catâru' din frunte, *nu-i vorbă niș' dă corb', niș' dă foc aci, ie vorba dă cum ajunsăm noi, oamenii, ce ș'cum suntem.*

Io nu zi' că poveste-ai-avusasă mare dram dă 'țeles, da'-n to' cazu', io o ținui minte, ș'să 'tâmplă câteodată că mai puțin 'țeles ie totuna cu mai mul'țeles. Or'cum, ziua să 'fârșea cu nor' dă ploaie ș'noi to'

mai aveam câteva mile bune pân-ajungeam l-alde Honokaa, 'șa că făcurăm tabăra dă noapte ș'deterăm cu zaru' să vedem cine sta dă pază, că, vedeț' vo', ierea vremur' grele ș'nu vroiam să ne trezim luați ca din oală. Io detei un șase-șase, 'șa că mă gândii: poate mi s-o fi schimba' norocu', fin'că prea stătusăm pân-atunci la voia 'tâmplării, păi da, ca noi toț', dă fap' ș'dă drept.

Honokaa ierea ăl mai 'glomera' târg în toată partea dă nor' ș'dă răsări' după Vântoasa, fin'că, vedeț' voi, îl ridicas-Ăi-Bătrân' dăstul de sus ca să nu dea marea iama-n iei, cum să 'tâmpla cu juma' dă Hil' or' Kona, dă să 'nunda mai în fiecare lună. Bărbații din Honokaa ierea mai mul' negustor' ș'lucrător' ș'să ruga ș'iei la So'mi, da' iei nu vroia să scape nicio 'cazie, ș-atunș' să ruga ș'la sfinții din Hilo, 'șa că noi, Ăi-dân-Văi, 'ceam despre iei că ierea sălbatiș' dăcî' pă jumate. Mai-marelui lor îi 'cea Senator ș-avea mai multă putere ca Stăreța noastră, păi da, că iei avea ș-armată, vro zece or' cinșpe războiniș' cu nește țăpoaie lunj', d-altă treabă n-avea dăcî' să le vâre pă gî' la toț' ăilanț' ce 'cea mai-marele, ș'pă Senatoru' ăsta nu-l vota nime' niciodată, ierea ca la sălbatiș', să trecea dă la tată la fiu. Honokaa ierea cam la jumate-cale ș'd-alde Hilo ș'Honomu, ș'd-alde-Ăi-dân-Văi ș'Mookini pân' să fi fos' robiț' cu toții, ș'd-alde triburile după 'nălțimile din 'terioru' insulii. Zidurile târgului, dă le făcus-Ăi-Bătrân', fusasă refăcute dă iei, dă Honokaa, ș'coperișurile să repara or' dă câte or' le lua vântu', da' to'

mai puteai să te plimbi pă ulițele-alea 'guste ș'bătute dă vântur' ș'să-ț' 'chipui că vedeai cum plutea bărcile pân aier ș'cum să mișca dă colo-colo carăle fără niș' măcar un cal. E, ș'ma' ierea ș'locu' dă târg, o clădită mare, da' mare dă to', dă 'cea Stăreța că mai dămul' să chemasă *biser'că* ș'c-acolo să ruga toț' la un sfân' vech', da' cine ierea sfântu-ăla ș'ce făcusă iel să uitasă după Căderi. Biser'c-avea zidur' solide și ferești frumos colorate ș'să 'nălța-ntr-un lo'coperi' dă verdeață, un'e ierea o mulțime dă table dă piatră vârâte-n pământ', ș-acolo să vâra oi ș'capre, ș'por', ș-alte-alea, să nu fugă. Cî' dura târguiala, paznicii lu' Senator să posta la porțile ș'magaziile târgului ș-avea ș-o 'chisoare cu druji dă fier la intrare. Da' niș' unu' din pazniș' nu să lua dă negustorii veniț' la târ', dac-ăia nu să punea pă fura' ș'nu le tulbura la ăilanț' liniștea ș'schimbele. Alde Honoka-avea ăl mai multe lej' dă pă toată Insul' a Mare dup-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate-ale noastre, io cam așa gândes', cu toate că legile ș'Civ'lizarea nu mer' chiar to'deauna mână-n mână, nu? Că ș-alde Kon-avea lej', da' n-avea niș' urmă dă Civ'lizare!

La târgu-ăla, făcurăm toț' Ăi-dân-Văi nește schimbe tare bune ș'pentru fiecare-n parte, ș'pentru Comună. Douăj' dă saș' d-orez căpătarăm dă la triburile după 'nălțim' la schim' cu foile dă cort ale Preștienților, păi da, ș'va', ș'piei dă la ferma lu' Parker pă vasele dă fier. Nu 'săm la nimen' că Meronym ierea străină dă locurile noastre, nicio vorbă, 'săm că-i 'cea Ottery dă l-alde Clanu' lu' Pus'nicu' din sus după Valea Pololu ș'c-Ottery ierea ierbistă

ș'că să născusă ia șuie, da' cu mul' noroc în viață – asta ca să 'splicăm de ce-avea piele-atî' dă neagră ș'dinții-atî' d-alb'. Toate sculele dă le primisăm dă la Preștien'săm că le găsisăm dă curân' într-o 'scunzătoare bine 'coperită, cu toate că nime' nu 'treabă: *Dă un'e vii tu cu sculele-astea* ș's-așteaptă să-i răspunză careva d-adevăratelea. Gura lumii slobodă să ține bine ferecată, or'un'e ar fi 'n-afară d-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate. Io, dă pildă, cân' mă 'trebă un povestaș pă nume Lyons dacă ieream chiar Zach'ry ăl din Val' Elepayo, dă să urcasă pă Mauna Kea lun-ailantă, m-arătai profun' surprins. 'Săi: *Păi da, io mi' Zach'ry din vale-aia, da' nu-m' prețuies' viața chiar atî' dă puțin cî' să mă cațăr până-n vârfu' la muntele-ăla, zău așa!* îi 'splicai că mă dusasăm la cules d-anume frunze ș'rădăcin' cu tușă-mea Ottery din viața dă mai 'nainte ș'că nu ne urcasăm pă munte dăcî' pân' un'e să 'fârșea copacii, niciun pas mai dăparte, iar dacă iei auzis-al'ceva, iete că venisăm io acu' ș'-i 'ceam c-auzisă al'ceva dăcî' fusasă dă fap' ș'dă drept. Lyons ăla-m' vorbisă dăstul dă prietenos, da' mai târziu, cân' 'm's-amicu' meu Harrit că-i văzusă p-alde Lyons ș'Leary Bărbosu' că' șoptea nu-ș' ce-ntr-o fundătură 'tunecată, io-m' făcui socoteala să-i spun dăspre iei ș'Stăreții cî' ne 'torceam acas', ș'să vă' ș'ia ce părere-ș' făcea. Mie to'deauna Leary' mirosis-a scârnă dă șobolan ș'mai aveam dăcî' puțin pân' să aflu cî' dă mare, vai, da' cî' dă mare dreptate-aveam!

Meronym ș'cu mine schimbarăm una-două 'pletiturile ș'pledurile dî' păr dă capră dă le-adusasăm cu noi, păi da, ș'io căpătai

un sac întreg dă cafea bună Manuka, nește țevărie dă plasti' cu găur' mărunte, nește-ovăz cu bobu' mare ș'câteva pung' cu strugur' uscaț' dă la o fată Kolekole cu pielea tuciurie, ș-alte câteva scule, da' p-alea nu le mai ți' minte-acu'. Alde Kolekole parcă nu-i chiar atî' dă sălbatiș', mă gândi' io, chiar dacă-ș'groapă morții pă sub clanurile-alea lunj' un'e locuiesc ăi vii ș'cre' c-așa n-o să să simță morții prea 'singurați'. P-orm-ajutai o vreme la schimbu' pentru Comună ș'dup-aia mă-mplimbai colo-ș'coace, 'trai în vorbă cu câț'va negustori du prin 'prejurimi, că ș'sălbaticii-ăștia, parcă nu ie chiar to'deauna oameni răi, nu-i așa? Aflai c-ăi du prin Mackenzie născocisă-n vise un sfânt rechin ș-acu-i serveau acolo, 'n golfu-ăl-a' lor, oi cu gâtu' ș'picioarele tăiate. Auzii ș'zvonurile dinto'deauna despre ce 'cursiun' făce-alde Kona spre răsări' dă locurile lor dă vânătoare, lucrur' d-astea dă ne-amăra la toț' ș' mintea, ș'sufletu'. Văzui o mulțime dă gură-casc-adunată în juru' la cineva, m-apropiai ș'io dă iei ș-o găsii pă Meronym, dă-i 'ceam acol' Ottery. Sta 'șezată p-un scăunel ș'desena fețele oamenilor, păi da, ș'-ș' dădea la schim' desenele pă to' felu' dă brizbizur' ș'pă câte ceva d-ale gurii ș'toată lumea ierea cu ochii căscați' ș'să minuna cân' își vedea fețele ivindu-să ca din senin pă foaia dă hârtie. 'Șa că to' s-aduna-n juru' iei și-i striga: *P-ormă io! P-ormă io!* Ș'oamenii o 'treba dă un'e 'vățasă ia să fac-așa ceva ș'ia la toț' le răspundea la fel: *Nu-i vorba dă'vățat aci, băi ăsta, ie doar 'zercițiu, 'tâta tot!* P-ăia mai urâț' îi făcea mai frumos' dăcî' le ierea fețele dă felu' lor, c-

așa 'cea Tușa Ottery ierbista-po'tretista că făcusă toț' artiștii dânto'deauna. Păi da, cân' vine vorba dă fețele oamenilor, mai bine-i să mînț' frumos, dăcî' s-arăț' tot adevăru' dureros.

Ș'p-ormă să lăsă noaptea ș' ne 'toarsăm cu toții la magaziile noastre ș'trasăm la sorț' care cum sta dă pază. Dup-aia 'cepu petrecerea la nește clanur' mari dă le 'cea barur'. Io stătui dă pază cî' stătui, p-orm-o dusăi p-alde Meronym să-i arăt câteva locur' dup-acolo, 'preună cu Wolt ș'c-Unchiu' Bees, ș'p-ormă auziră' muzicanții cum ne chema 'napoi la Biser'că. Unu cânta l-acorditor, câț'va la banjo, alții la nește drâmbe dă 'ceai că ierea pisiș' dă mare ș'unu la o ghitară d-oțăl cum nu mai văzusăm niciodată. Ierea ș'tărie, că fiecare trib adusasă mai multe butoaie, ca să să vadă cî' dă bine-o ducea, ș'ierea ș'câț'va saș' cu iarba-fericirii, fin'că un'e-i vrun Hilo tre' să fie, c-al'fel nu să poate, ș'nește iarba-fericirii. Io trăsăi tare din pipa lu' Wolt ș-ăle patru zile dă mers dă la Vântoasa noastră liberă până-n Leeward la Kona mi să lungiră ca patru mii, păi da, ș'mă simții dă parcă mă legăna cineva ca p-un bebiluș. P-ormă 'cepură tobele, vedeț' voi, că fiecare trib ș-aducea tobele lui. Alde Foday dă la Clanu' Iazului cu Lotu' ș-alț' vro doi-trei din Văi bătea' nește tam-tame dă lem' dă pin 'coperite cu piele dă capră ș'câț'va bărbos' din Hilo' nește burdufe 'flate zdravăn ș-u' neam întreg din Honokaa-n tingir' d-alamă, ș'ma'ierea ș-ăi din Honomu cu păcănitorile lor – ei, ș'toa' tărășeni-aia dă tobe parcă ne gâdila-n tăl' p-ăia mai tiner' dântre noi, ș'pă mine

pântre iei, păi da, ș'un'e mai pui că iarba-fericirii te purta pân' toată bab'loni-aia dă țaca-paca ș'bum-bum ș'pan-pin-pon, d-ălora dă ne-apucarăm să dansăm iete-așa ne duduia tălpile ș-inimile ne bubuia, ș-anii ne trecea, ș'parcă fiecare bătaie-n tobe mă mai sărăcea d-o viață, că-m' trecea pă 'naintea ochilor toate viețile dă le trăisă sufletu' meu, dă niș' nu mai știam dă cân', dă 'nainte dă Căderi, păi da – le văzui ca ș'cum ieream d-a călare p-un cal în plin uragan, da' n-aș fi putu' să le descriu, fin'că-m' lipsea cuvintele după vremurile-alea. Da' mi-aduc aminte mai bine dă fat-aia Kolekole cu pielea tuciurie pă care-ș' tatuasă semnu' tribului iei, mi-aduc aminte că ierea ca u' pom tânăr dă s-apleacă ș'io ieream uraganu', cân' io suflam peste ia s-apleca ș'de ce suflam io mai tare, d-aia s-apleca ia mai mul' ș'mi să supunea mai abitir, ș'p-ormă io ieream un Corb dă bătea din arip' ș'ia ierea ca focu' dă să prelingea pă lemn în sus, ș'cân' pomișoru-ăla Kolekole-ș'fășură brațele su'țiri ca nește ramur' dă salcie pă după gâtu' meu, îi văzui sclipirea din och' ș-auzii cum îm' șopti-n ureche: *Păi da, io mai vrea' o dată ș-așa să știi, că mai facem o dată!*

Hai ș'scoală, băiete, 'm'să taica ș'mă scutură zdravăn, *c-asta nu-i dimineață dă sta' ș'giugiulit în culcuș, naiba să te ia!* Visu-ăsta mi să risipi ca fumu' ș'mă trezii d-a binelea su' pledurile țăpoase Kolekole. Fata cu pielea tuciurie ș'cu mine stam 'bârligați', ca două șopâr' lunecoase cân' vor să să 'ghită una p-alta. Mirose-a viță dă vie ș-a cenușă dă lavă ș'cân' îi văzui țâțele dă culoarea măslinii cum să ridica ș'să cobora,

mă'drăgostii dă ia, că parcă ierea bebilușu' meu cuibărindu-să lângă mine. To' nu-m' trecusă fumurile dă la iarba-fericirii, 'șa c-auzii ș-aproape, da' ș'dăparte strigăte ca dă petrecania naibii, chiar dacă să crapasă dă zor' ș'să vedea ca o ceață lăptoasă, păi da, cum să mai 'tâmplă câteodată pă la târguri după recoltat. Ei, ș'mă sculai, căscai, mă 'tinsăi, că parcă toate mă durea, da'-m' ierea ș'bine ș'mă simțeam 'plinit, știț' ș'voi cum ie cân' te vâr' între picioarele unei fete frumoase. Pă un'eva p-aproape să frigea d-ale gurii pentru dimineață. 'Șa că-m' pusăi nădragii ș'cămașa, toate alea, ș-atunș' fat-aia Kolekole dăschisă ș'ia ochii buimacă ș'șopti: *Neața, păzitorule dă capre,* ș'io mă râsăi ș'p-ormă 'săi: *Mă du' s-adu' d-ale gurii ș'mă-nto' una-două,* da' ia nu mă crezu, 'șa că mă legai să-i dovedes' că greșea, numa' ca s-o vă' zâmbin' cân' îi aduceam merindele. Pân fața magaziei Kolekole trecea un drum pietrui' dă lungea Zidu' Târgului, da' io nu știam dacă-n su' sau-n jos trebuia s-o iau ș'to' mai stam să mă lămures'cotro s-o iau, cân' un paznic Honokaa să prăbuși după zidu' dă-ncintă ș'mai-mai să cază-n capu' meu, să m-omoare.

Mie-m' sări sufletu' dă mai avea puțin ș'-m' ieșea pă gură.

O săgeată d-arbaletă-i 'trasă pă nas ș' ieșisă pân spatele capului. Cân' văzui vârfu' dă fier a' săgeții, toate semnele dimineții ăleia ș'to' restu' mi să lumină drep' ce ierea dă fap'.

Toată petrecania dă s-auzea ș'd-aproape, ș'dă dăparte ierea dă fap' zgomo' dă lupte ș'bătălii, păi da! Fumu' dă frigare nu ierea

pentru dă-mâncarea dă dimineață, ierea 'coperișurile d-ardea, păi da! Primu' meu gând fu ce s-o fi ales d-ai mei, 'șa că mă năpustii către magazia un'e s-așezas-Ăi-dân-Văi, în miezu' târgului, strigân' din toț' bojocii: *Kona! Kona!* – păi da, că vorb-asta cumplită parc-avea nește-aripi negre dă zvâcnea din iele cu furie peste tot pân Honokaa, ș-atun' s-auzi un pârâit ca un tunet ș-un strigăt oribil să 'nălță ș'io nu-ș' de ce, da' știui că fusasă răsturnate porțile târgului. Ajunsasăm în piață, da'colo mă oprii, fin'că-m' bubuia capu' dă nu mai știam dă mine dă frică, păi da, frica ș'duhoarea iei 'cinsă mă făcu dă mă 'torsei 'napoi. Ocolii pă ulițe mai 'guste, da'lde Kona s-apropia to' mai mul' ș'parcă să revărsa pă toate ulițele-alea cu răcnetele lor, cu caii lor, cu bicele lor, ca un val tsunami, ș'io nu mai știam niș' dă un'e vinesăm, niș'cotro mă duceam, ș'cân' să… *buf! ș'trosc!* mă trânti-n glod o hoașcă bătrână, cu ochii 'nălbiț', dă sucea pân aier un sucitor d-aluat. *Nu-ț' pui tu ghearele 'puțite pă mine,* striga' io, da' cân' mă ridicai, o văzui că ierea țapănă ș-albă la față fin'că și ia, vedeț' voi, avea 'fiptă-n piept o săgeată d-arbaletă 'conjurată ca d-o floare roșie, ș'deodată *vrâșt'!* – *un* bici-m' legă picioarele unu' d-altu', ș' *vrișt'!* – zburai cu picioarele-n sus, ș' *buf!* – căzui cu capu'nainte, ș-*aaaiiii!* – mă izbii cu iel dă pietrele dă pavaj, păi da, mai rău dăcî' dacă mi-l crăpa careva c-o blestema' dă daltă 'ghețată!

Cân' mă trezii dî' nou, cu toate că-m' știam trupu' tânăr, mă simțeam ca u'

bătrân chinui' dă durer', păi da, c-aveam genunchii umflaț' ș-un co' țapăn ș'zobit, ș'coastele 'fundate unele-ntr-altele, ș'doi dinț' căzuț', ș' fălcile nu mi să mai potrivea una cu-alta, ș'la cap aveam o 'flătură dă parcă mai aveam un al doilea cap acolo. Mi să pusasă peste cap o glugă, cum să pune la capre 'nainte dă tăiere, ș'mi să legasă mâinile ș'picioarele strâns, ș'zăceam pă d-asupra ș'pă 'desubtu' altor trupuri ca ș'mine, dă mai mare mila, păi da, că mă durea toate alea cu' nu mă mai durusă niciodată niș' pân-atunș', niș' d-atunci încoace. S-auzea roț' dă car gemân' ș'po'coave dă fier zdroncănin' ș'la fiecare legănare-a carului pă mine mă săgeta iar durerea pân țeastă.

'N to' cazu', nu ierea nici-o mare scofală. Fusasăm făcuț' rob' cu toții ș'duși cu caru' l-alde Kona, la fel cum să 'tâmplasă cu frate-mio dă-l pierdui, cu-Adam. Nu po' să spun că mă bucuram prea tare că mai ieream în viață, fin'că nu ma' ieream nimic al'ceva dăcât o grăma' dă carne zobită ș'fără nicio putere, ca o păsăroaică 'târnată cu capu-n jos d-un cârlig ș'lăsată să să scurgă to' sângele din ia. Un picior să frecă dă mine ș'-m' storci boașele, 'ș'a că 'trebai în șoaptă: *Mai ieș' careva treaz p-aci?* Că mă gândeam, vedeț' voi, că poate reușeam totu' să scap ș'dî' necazu-ăsta, da' un glas dă Kona ca un croncăni' dă cioară strigă la doar câteva palme dă mine: *Țineț'-vă gura, bă, voi ăștia, legații, că mă jur pă maceta mea că vă tai la toț' limbile, căcaț' dă javre dingo ce sunteț'!* Io-m' simții brațu' cuprins d-o căldură udă, păi da, că să pișasă pă mine careva dă d-asupra, ș-udătur-aia să

răci dă ce trecu timpu'. Numărai cinci voci dă Kona dă vorbea, trei cai ș-o cușcă cu pui. Robitorii noștri vorbea-ntre iei dă ce fete pusasă la pământ ș'-ș'vârâsă mădularele-ntre picioarele lor cî' timp durasă atacu' dă la Honokaa, dă un'e io socotii că stătusăm cu gluga pă cap juma dă zi, dacă nu chiar mai mul'. Foame nu-m' ierea, da' sete, oho! parcă 'ghițisăm cenușă 'cinsă! Una dântre vocile dă Kona parc-o știam, da' nu știam dă un'e ș'cum. Din cân' în cân' s-auzea câte-o bubuială dă copite-n lungu' drumului ca dă la război ș'nește strigăte dă *Hai noro', Căpitane!* ș' *'Țăle', șefu'!* ș'*Lupta să de'fășoară cu bine!* – 'șa că io 'țelesăi c-alde Kona nu să năpustisă dăcî' la Honokaa ș-atî', ci pornisă la cuceri' toată partea dă nor' din Insul' a Mare, păi da, ș-asta 'semna ș-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, Văile mele! *So'mi,* 'cepui să mă rog, *So'mi, tu, a Miloasă, scapă-i p-ai mei ș'toate neamurile mele!*

'N cele dân ur' mă luă somnu' ș-o visai pă fat-aia Kolekole, da' țâțele ș'șoldu' iei parcă ierea făcute din rocă vulcanică 'velită-n zăpadă ș'cân' mă trezii dî' nou tot în car, simții cum un rob dă su' mine murisă ș-acu-m' trăgea dî' mine toată căldura trupului. Strigai: *Bă, voi, alde Kona, vedeț' c-aveț' u' mort aci, dați-l jos, că poate vă mulțumește calu' hăma' la car dac-o mai scăpa dă ceva greutate!* Un băia' dă sta peste mine, poate chiar ăla dă să pișasă pă mine, icni cân' vizitiu' Kona să 'toarsă ș'-i trasă lui un bici ca răsplată pentru vorbele mele d-aducere-aminte. După cum cânta păsările, știam că s-apropia 'serarea, ș-asta 'semna că-m' petrecusăm în caru-ăla cî'

fusasă ziua dă lungă.

Mai trecu o vreme, dăstulă vreme, ș'ne oprirăm, ș'io mă simții tra' jos din car ș' 'mpuns cu țăpoiu'. Cân' m-auzi cum țipai ș'mă văzu că mă zbăteam, unu dântre Kona 'să: *Iete c-ăsta mai trăiește!* ș'mă ridică ș'mă răzămă d-o stâncă cât o colibă, ș'ndată dup-aia-m' scoasă ș'gluga după cap. Io m-așezai în fund ș' mijii ochii să vă' ceva-n 'tunericu-ăla ca dă moarte. Ieream pă drumu' bătu' dă ploi dă ducea spre Waimea ș'cunoscui chiar ș' un'e-anume, păi da, că, vedeț' voi, ne oprisăm chiar lângă iazu' ă' lung, ș'stânc-aia cât o colibă dă care stam răzămat ierea chiar stânca un'e-l 'tâlnisem pă Yanagi-Bătrânu' io ș'cu Merony', mai 'nainte c-o lună.

Dup-aia stătui ș'mă uitai cum îi da jos alde Kona pă robii morț' ș'-i zvârlea-n marginea drumului, ca s-aibă grijă dă iei javrele dingo ș'corbii. 'Țelesăi ș'de ce mi să părusă cunoscută o voce mai 'nainte: fin'că, vedeț' voi, unu' dântr-ăi dă ne prinsasă ierea Lyons povestașu', frate cu Leary Bărbosu'. Povesta' ș'băgător dă samă, trăsni-i-ar oasele Jorjic-ăl Bătrân! Din toț' ăi zece dă rămăsasă-n viață, dăcât io ieream din ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, restu' ierea mai toț' Honomu ș'Hawi, din câte-i vedeam io. Mă rugai să nu fi fos' ș'văru-mio Kobbery pântre-ăia trei zvârliț' în marginea drumului. Toț' ieream dăcât băieț' tiner', păi da, 'șa că tre' să-i fi omorâ' p-ăi mai bătrân' ș'-i lăsasă la Honokaa. Mă gândii că ș'pă Meronym o 'morâsă, că ieream precis că nu putea scăpa cu viață, niș' măcar cu fuga, dup-un atac atâ' dă sălbatic. Unu' dântre Kona vărsă un burduf

d-apă din iaz peste fețele noastre ș'toț' căscarăm gura să prindem or'ce strop amărât, da' to' nu fusă dăstulă ca să ne vindece uscăciunea gurii. Căpetenia-i 'să paznicului dă cai să ridice cortu' ș'ne vorbi nouă, prinșilor 'fricoșaț': *'Cepân ' d-az ' dă dimineață,* 'să bruta văpsită, *trupurile voastre, ba chiar viețile voastre, ne-aparține nouă, l-alde Kona! Cu cî'pricepeț' mai repede cum stă treaba, cu-atât aveț' mai multe șan' să trăiți pân' la 'fârșitu' zilelor voastre ca rob' ai ălora d-or să moștenească dă dreptu' lor Insul' a Mare ș'-ntr-o bună zi, toț' Ha-Vaii.* P-ormă căpetenia 'să că noile noastre viet' avea ș'regul' noi, da' că norocu' nostru ierea că regulile-astea ierea ușor dă 'vățat. *Prima regulă ie că voi ăștia, robii, faceț' ce vă spune stăpânu' vostru Kona, faceț' dă-ndată ș'fără dă ce ș'cum. 'Călcaț' regul-asta ș'stăpânu' vostru vă bate puțin or' mai mul', după cum vrea iei, până 'vățaț' s-ascultaț' dă stăpânu' vostru. Regul-a doua ie că voi ăștia, robii, nu vorbiț' dăcî' dacă vă 'treabă stăpânu' vostru. 'Călcaț' regul-asta ș'stăpânu' vostru vă taie limbile din gură, ș'dacă nu vi le taie iel, atunș' vi le ta' io. Regul-a treia ie că nu vă pierde ț' vremea plănuin' cum să scăpaț'. Luna care vine, cân' o să fiț' vânduț', o să fiț' ș'semnaț' pă fețe cu semnu' stăpânului vostru. N-o să treceț' niciodată dre 'pursânj' Kona, că niș ' nu sunteț', c-adevăru-i că voi ăștia, Vântoșii, sunteț' toț' nește corcitur' dă to' căcatu'! 'Călcaț' regul-asta ș'mă leg aci, 'n fața voastră, că de cum o să fiț' prinș', stăpânu ' vostr-o să vă taie mâinile ș'picioarele, o să vă taie sulele ș-o să vi le 'dese-n gură, ș-o să vă lase-n marginea drumului, ca s-aibă*

ș'muștele, ș'șobolanii parte d-un ospăț. Poate credeț' c-asta 'seamnă să mo' repede, da' io, fin'că făcui dă câteva or' treab-asta, po ' să vă spui, ș'voi pute' să mă credeț', c-o să vă miraț' că' dă mul' durează până mori! Ș'mai 'să căpetenia că or'ce stăpân bun mai omoară câte-un rob căpos or' puturos din cân' în cân' doar așa, ca să-ș' aduc-aminte ăilanț' ce să 'tâmplă cui nu muncește. Ultimu' lucru, ne 'trebă dac-avea cineva să să plângă dă ceva.

N-avu nimen' să să plângă dă nimic. Noi, ăștia după Vântoasa, al'fel oamen' cu duhu' păcii, ieream năuciț' la trup dă răn' ș'dă sete, ș'dă foame, ș'năuciț' la sufle' dă câtă moarte văzusăm ș'de viitoru' dă rob' dă-l vedeam 'naintea noastră. Nu mai aveam familie, nu ma' ieream liber', nu mai aveam nimi' d-aștepta' dă la viață, până muream, dăcî' muncă ș' durere, ș'iar muncă, ș'iar durere – ș'dup-aia, un'e mai ierea să ni să renască sufletele? Mă 'trebai în mintea mea dacă mai aveam vro speranță să mă 'tâlnes' cu-alde frate-mio Adam, dacă nu cumva iel d-acu' murisă or' mai știu io ce. Un băia' dântr-alde Hawi, slab cât un țâr, 'cepu să bălmăjească nu-ș' ce, da' cum n-avea mai mul' dă nouă an', hai, poate zece, nu-i 'să nimen' să-ș' țină gura ș'iel dă fap' nu făcu dăcî' să plângă pentru noi toț', păi da. Ăl mai sigur ierea că ș'Jonas căzusă rob, ș'Sussy, ș'Catkin, da' la iele niș' nu vroiam să mă gândes', vedeț' voi, fin'că iele ierea fete, ș'dăstul dă drăguțe. Maica, 'n schim', ierea dăstul dă bătrână… La ce le putea fi bună ia l-alde Kona? Nu vroiam să mă gândes' niș' la muierea cu sucitoru' d-alua' dă la Honokaa, dă mă trântisă pă mine-n

colbu' drumului, da' nu mă putui ține să nu. Lyon' s-apropie dă noi, 'să *Bau!* către băiatu' slab cât un țâr ș'-l făcu să plângă ș'mai abitir, să râsă dă iel, ș'p-ormă-m' smulsă mie 'călțările dă Preștient. 'Să că-i plăcea cum îi sta lui cu picioarele-n iele. *Gata cu cățăratu' pă Mauna Kea pentru Zach'ry, păzitoru' dă capre!* 'să trădătoru' naibii, *'șa că nu mai are nevoie d-astea, păi da!*

Io nu 'săi nimi', da' lu' Lyons nu-i plăcu-n ce fel nu 'săi nimi' ș'mă lovi-n cap ș'-n vintre chiar cu 'călțările mele. Nu ieream precis, da' cre' că nu greșes' cân' zi' că iel venea 'l doilea după căpetenie, ș'zic asta fin'că nimen' nu 'să nimi' cân' toț' îl văzusă cum îm' luasă 'călțările.

Cân' să lăsă noaptea, Kona pusă pui la frigare peste foc ș'cre' că or'care dântre noi, robii, ieream gata să ne dăm ș'sufletele la schim' p-o picătură dă grăsime d-aia dă la pui pă limbile noastre. Ne luasă d-acu' ș'cu frig ș-alde Kona, chiar dacă nu vroia să ne sece dă to' 'nainte dă târgu' dă rob', în to' cazu' să pregătea să ne țină slăbiț' ș'sleiț', fin'că no' ieream zece, cân' iei ierea dăcî' cinci. P-ormă-ș' dăschis-o butelcă dă tărie ș'bău dân ia ș'iar bău, ș'rupsă din puiu' dă mirose-atâ' dă bine, ș'iar bău dân tărie. Ș'să vorbi-ntre iei în șoaptă, să uită spre noi, ș'unu' din iei să ridică ș'veni spre noi c-un băț cu vârfu-aprins. Ținu bățu-n dreptu' fiecăruia dî' noi ș-ai lui croncăni or *Da!* or *Ba!* Pân' la urmă-l dezlegă pă băiatu' slab cât un țâr dă la Hawi ș' luă cu iel mai mul' pă sus ș'pleticindu-să către focu' dă tabără. Acolo-l pusă dă să 'călzi puțin, ș'-i dete să și mânce nește pui frip' ș'să bea nește tărie.

Noi, robii-ăilanț' dă nu ne mai băga nimen'n seamă, ne chinuiam cu foamea, cu durerea ș'cu țânțarii din iazu' ă' lung, ș'ce mai vroiam să fim noi în locu' lu' Hawi ăla micu', numa' că Lyons făcu sem' cu capu' ș-ăilanț' îl apucă pă Țâru', 'i trasă jos nădragii, 'l ținu bine, îi unsă gaura curului cu grăsime dă la pui ș' luă pă rân' să-i vâre mădularu-n dos.

Cân' îi veni rându' ș'lu Lyons dă-l porcea pă nenorocitu' dă băiat, s-auzi ceva ca un *fâssss!* – ș'povestașu' căzu pă spate. Ăilanț' patru să strică dă râs, fin'că, vedeț' vo', iei credea că Lyons băus-atâ' dă mul' dă-l răpusasă tăria, da' p-ormă iar *fâsss! fâsss!* – ș-alte două gău' roșii să căscă-ntre ochii altui Kona, ș'la fel ș-ăla căzu mor' d-a binelea. În luminișu-ăla un'e făcusăm tabără, să ivi un al' Kona cu coif pă cap ș'manta pă umer', ș'-n mână ținea ceva ca un os dă țurloi dă-l țintea către ultimii trei robitor'. S-auzi înc-un *fâsss!* – ș'căzu păzitoru' dă cai. Atunș' căpetenia pusă mâna pă țăpoi ș'-l zvârli către coifu-aducător dă moarte, da' iel să feri ș'nu-ș'cum să rostogoli pân luminiș, dă țăpoiu-l nemeri-n manta ș'i-o rupsă, da' pă iel nu-l atinsă. 'N schim', s-auzi un *fâsssssssss!* – ș'-n pieptu' căpeteniei să căscă ditamai gaura, dă 'ceam că-l rupsasă-n două. Or'cât dă 'grozit ieream io, parcă to' mai căpătai ceva speranță, numa' că *zvâc!* – ș-ultimu' Kona rămas în viață șfichiui din bici, prinsă cu iel drăcări-aia ca un os dă țurloi dă semăna moarte ș'p-ormă iar *zvâc!* – ș' arma zbură ca fulgeru' ș'ca pân farmec dî' mâna ăluia dă veni' să ne scape-n mâna ăluia dă ne robisă. Ș-ultimu' Kona o 'dreptă către

speranța noastră ș's-apropie dă ia la un pas, dă n-avea cum să n-o nimerească. Io-l văzui cum apăsa trăgaciu' ș'auzii *FÂSSSS!* – da' p-ormă, ca să vez', ultimu' Kona rămasă fără cap ș-arborele dă pâine dân spatele lui făcu *pffffuuuu!* – ș's-aprinsă cu o flacără mare dă pârâia ș'răspândea cenu' ș'fumega dă zor în ploaie.

Trupu' lu' Kona rămasă 'țepenit o vreme, ca un bebiluș dă 'vață mersu', ș'p-ormă *bufff!* – să prăbuși la pământ. Fin'că, vedeț' voi, 'curcasă fața cu dosu' armii ș'-ș' zburasă propiu'cap. Salvatoru' nostru ciuda', to' Kona ș'iel, să ridică-n picioare, 'ș' frecă coatele dă căzusă pă iele, 'ș' scoasă coifu' după cap ș'se uită la morții ăi cinci dă-i făcusă cî' cu milă, cî' cu silă.

Nu, că-s prea bătrână pentru-așa ceva, 'să Meronym c-un chip abătut ș'cruntat.

Îi dăzlegarăm ș'p-ăilanț' rob' ș'-i lăsarăm să mânce iei dămâncarea l-alde Kona. Meronym avea dăstul d-ale gurii pentru ia ș'pentru mine-n traistele dă la șaua calului, ș'p-ormă bieții rob' dăzrobiț' avea mai multă nevoie d-ajutor. Dă la ăi cinș' morți dăcât atâta luarăm 'napoi: 'călțările mele dă să 'călțas-alde Lyons cu iele. *'N război,* mă 'vață Merony', *mai întâi te 'grijeș' dă 'călțăr', ș-abia dup-aia te 'grijeș' d-ale gurii ș-alte-alea.* Salvatoarea mea-m' dăpănă toate per'peții iei mul' mai târziu, într-o 'scunzătoare prăpădită lăsată d-Ăi-Bătrân' pântre hățișurile neumblate dă picior dă om, d-o găsisăm în munții Kohala-nspre Leeward, că numa'colo puturăm ș'noi s-aprindem un fo' cî' dă mic.

Nu-i prea mul' dă spus, totuș'. Meronym

nu ierea-n magazia un'e trăsas-Ăi-dân-Văi cân' dădus-alde Kona iama-n Honokaa – nu, ia ierea sus pă zidurile târgului ș'desena marea-n caietu' iei. Deodat-o săgeat-aprinsă d-arbaletă-i smulsă caietu' dî' mâini. Să 'torsasă la magazia un'e știa că-i găsea p-Ăi-dân-Văi 'nainte ca porțile târgului să cază, numa' că Unchiu' Bees îi 'sasă că io nu ieream acolo ș'nu știa un'e ieream, 'șa că ia pleca' să mă caute ș-atunci-i văzusă p-ai mei pentru ultima oară. Calu' ș'coifu' ș'le luasă dă la o căpetenie Kona d-o fugărisă p-o uliță, da' nu mai apuca' să ș'iasă d-acolo. 'Brăcată-n bulendre dă Kona ș'-n to' balamucu' iscat, Meronym făcusă cumva dă-ș' croisă drum 'n-afara târgului plin dă sânge ș'dă flăcăr'. Niș' nu luptasă nimen' cu nimen', păi da, fusasă mai curân' ca l-adunatu' vitelor, ș-asta, vedeț' voi, fin'c-armata lu' Senator să predă prima ș'naintea tuturor. Mai întâi, Meronym să 'dreptasă d-a călare spre nord, în direcția Văilor, da' Kona s-adunasă mulț' pă la Kuikuihaele ca să să reverse-n ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, 'șa că ia să 'toarsă-n 'terioru' insulii, pă drumu' spre Waimea, numa' că ș'drumu-ăla ierea păzi' dă multe potere ș'ia nu putea trece drep' Kona dac-o 'prea careva din iele. Să 'torsas-atunș' spre su', făcându-ș' socoteala s-ajungă la Hilo ș'să vază dacă târgu' d-acolo nu fusasă ș'iel cotropit. Da' So'mi tre' c-o 'târziasă dăstul dă mul' cî' să vaz-un car trecân', ș'dân caru-ăla să vedea ieșin' două picioare, ș'picioarele-alea purta 'călțăr' d-ale Preștienților, ș'ia, Meronym, știa că pântre toț' locuitorii după Vântoasa, dăcât unu' purta 'călțăr' d-ale Preștienților. Niș' nu

'cercă să mă scape la lumina zilii, ba chiar să 'tâmplă dă pierdu caru' din vedere, fin'că trebui s-ocolească nește cai, ș'dacă nu s-apuc-alde Kona să cânte-n cor, ca bețivanii, 'n tim' ce-l siluia pă bietu' Hawi, să putea chiar să treacă pă lângă noi ș'să nu ne vază-n 'tuneric. Ehe, ce mai riscasă ia numa' ca să mă scape pă mine!

Da' de ce nu te-ascunsă' ș'să-ț scap' tu pielea, ș'gata? o 'treba' io.

Meronym făcu o față dă vroia să zică: *Ce 'trebare prostească!*

Bine, da' ce-aveam dă făcut acu'? 'N mintea mea ierea o furtună dă gândur'mestecate cu frică. *Mai mul' ca sigur c-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate ierea d-acu' călcate-n picioare ș'trecute pân foc… ș'Hilo, chiar dacă nu fusasă pân atunș', niș' nu mai avea mult…*

Prietena mea Prește**i**ntă-m'grijea rănile ș'loviturile cu bandaje, cu to' felu' dă lucrur', ș'pân' la urmă scoas-o doftorie, un hap dă mi-l dusă la buze ș'-m'să: *Iete-aci, 'ghite asta ș-o să-ț' facă bine la trupu' zobit, Zach'ry. Ș'mai tacă-ț' gura ș' fă bine ș'culcă-te!*

Mă trezi o voce dă bărba' dă șoptea-ntr-un adăpos'proviza' d-Ăi-Bătrân', plin dă crăpătur' ș'cu frunze dă pătrundea 'năuntru, pân' găurile un'e trebuia să fie fereștile. Mă durea-n vro zece locur', da' nu ma' ierea durere-ascuțită din ajun. Aieru' dimineții ierea tăio' ș'mirose-a briza mării ș'ndată mi-adusăi aminte ce viață nouă ș' nenorocită ne pândea pă noi toț' după Vântoasa, păi da, ș'-n capu' meu gemui, fin'că nu vroiam să mă trezesc. În parte-

ailant-a'dăpostului, Meronym vorbea prin omelnicu' iei cu Preștientu' ăl 'cruntat, ăl dă mă prinsasă pă mine că scotoceam pân bagaju' iei prima dată. Stătui o vreme ș'mă minunai dî' nou, fin'că, vedeț' voi, în fereștile dăschise d-omelnic ie mai luminoase culorile ș'parcă mai vii. Da' ș'iel mă văzu pă mine că mă ridicasăm ș'făcu sem' spre mine din cap. Meronym să 'toarsă ș'ia ș'mă 'trebă ce mai fac.

Mai bine dăcât ieri, 'să' io ș'm-apropiai dă ia ca să vă' mai bine. 'Gerime-aia ierea dată naibii! Oasele ș'toate 'cheieturile mele gemu ș'iele. Meronym 'să că d-acu' făcusăm cunoștință cu Preștientu' dă-i 'cea Duofizit ș'io 'săi că niș' n-aveam cum să-l ui', după ce mă 'fricoșas-atî' dă tare. Preștientu' din fereastr-asculta ce vorbeam ș'fața lui ca dă schile' să muie dăcî' o țârâ. 'Să ș'iel, Duofizit: *Ei, Zach'ry, 'm' pare rău că ne 'tâlnim în vremur' atâ' dă tulbur', da' te rog s-o mai călăuzeș'pă Meronym numa'pân' la Deș'tu' lu' Ikat. Știi un'e ie?*

Păi da, sigur că-l știam, la nor' dă Valea-dân-Urmă, dincolo dă podu' Pololu, ierea o limbă lungă dă pămân' dă să 'drepta spre nor' ș'spre răsărit. Acolo ierea vorba să tragă Nava la țărm cân' venea s-o ia pă Meronym, la Deș'tu' lu' Ikat?

Fiecare din Preștienț' îi aruncă o privire ăluilant ș'dup-o vreme 'să Duofizit: *Ș'noi avem să-ț' dăm veș' proaste ș'-m' pare rău că tre' să spun așa ceva. Da' dă câteva zile bune niciun omelnic nu mai răspunde la transmisii, niș' după Navă, niș' după Insula Preștienții.*

Ce-i aia trasmisie? 'treba' io.

Un mesaj, 'să Meronym, *ie ca o fereastră,*

ca o adunare pân omelnice, iete-așa cum stăm noi acu' dă vorbă cu Duofizit.

Dă ce, să stricar-omelnicele? 'treba' io.

S-ar putea să fie mul' mai rău d-atât, 'să Preștientu' dân fereastră, *fin 'că, vez ' tu, dă vro câteva lun ' încoace, să tot apropie dă Insula Preștienții o boală, venin' dă la Aneb'rage către-apus, o boală cumplită, păi da, o boală dă toată 'Gerimea noastră n-o poate vindeca. Numa' unu' din două sute dă ins' rămâne-n viață dacă să 'bolnăvește dă boal-asta. Noi ăștia, Preștienții din toț' Ha-Vaii, tre' să facem ca ș'cum numa' noi mai rămăsărăm d-acu', fin'că Nava probabil că nu mai vine după noi.*

Da ' cu fiu ' lu ' Meronym, Anafi, cu iel ce să 'tâmplă? Meronym făcu o față dă mie-m' păru rău că nu' mușcasăm limba-n gură 'nainte să 'treb așa ceva.

O să trăie' ș'io mai departe fără să știu, 'să prietena mea Preștientă, c-un glas atî' dă tris', dă mie mai că-m' veni să plâng. *Nu-s io niș'prima care trăiește-n felu-ăsta ș'niș ultima.*

'N fine, toată vorbări-asta-m' născus-o speranță dă niș' nu știam c-o aveam în suflet. Îl 'trebai pă Duofizit câț' Preștienț' ierea cu toții-n Ha-Vaii.

Cinci, răspunsă iel.

Cin' sute? 'l 'treba' io.

Duofizit văzu că ieream uimit ș'dacă nu văzu, bănui. 'Să: *Nu, dăcî' cinci. Câte unu' pă fiecare insulă mai mare din to' lanțu '. Ăsta-i adevăru' nostru-adevărat ș'ie cazu' să-l cuno' ș'tu. Noi bănuiam că boal-asta o s-ajungă pă Insula Preștienții dăstul dă repede ș'o să stingă ș-ultima flacăr-a Civ'lizării. Ș-atunș' pornirăm în căutarea unui pământ'*

bun în Ha-Vaii, pă care să plantăm ce mai rămăsasă dân Civ'lizarea noastră. Da'nu vroiam niș' să vă speriem pă voi ăștia, locuitorii după fiecare insulă, lăsând în urmatâ' dă mul' străini.

'Șa că vez' tu, 'să Meronym d-acu', *bănuielile tale despre scopurile mele-adevărate nu ierea chiar dă to' greșite.*

Nu' mai păsa mie de-asta. 'Săi că, dacă toț' Preștienții ierea tot așa ca Meronym, chiar ș'cinș'mii ierea binevenițî în ăle Nouă-Văi-'Tretăiate.

Duofizit să 'negri la față, cu gându' la cî' dă puțin' Preștienț' o mai fi fos' rămaș' în viață cî' timp vorbisăm noi trei. 'Să: *Mai-marele tribului meu d-aci, după Maui, dă une vorbesc io cu vo' ie la fel ca Stăreța ta, căpetenie prietenoasă. Ș'iel hotărî să trimeată două caiace dă luptă ca să traverseze Strâmtoarea Maui ș's-ajungă la Deș'tu' lu' Ikat la prânz, peste două zile.*

Io mă legai s-o duc pă Meronym pân-atunci la locu' dă 'tâlnire.

Ș-acol-o să-ț'pot mulțumi chiar io dăcât o ajutaș', 'să Duofizit ș'p-ormă 'să că ierea dăstu' loc pă barjele-alea ș'pentru mine, dacă vroiam să scap odată cu ia după Insul' a Mare.

Da' io știam ce-aveam dă făcut. *Mulțume',* 'săi către Preștientu' răma' singur, *da' tre' să stau aci, să-m' găses' neamurile.*

'N adăpostu-ăla căzut în ruină stăturăm ascunș' înc-o noapte, ca să-m' refac io forțele ș'rănile să mi să vindece. Mă durea sufletu' că stam acolo ș'n-alergam 'napoi în ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, ca să mă lup' cu

careva or' să salvez pă careva, da' Meronym îi văzusă p-alde Kona, cu caii ș-arbaletele lor, cum să 'drepta către Văi pă drumu' dinspre Kuikuihaele ș'-m' 'să că lupta pentru cuceritu' Văilor n-avea cum să dureze prea mul', păi da, că preci' să 'fârșisă-n câteva ceasur', ș'nu zile.

Ce zi neagră ș'bântuită dă gândur' ș'mai negre mai fu ș-aia! Merony' mă 'vățâ cum să trăgea cu-arma iei dată naibii, aia dă semăna c-un os dă țurloi. Făcurăm ș'zărciții, mai întâi p-ananaș', p-ormă pă scaieț' uria' ș'pân' la urmă pă ghinde, până cân' mă 'vățâa' io să nemeres' ținta la fix. Cî' tim' dormi Meronym, stătu' io dă pază ș'cî' ti' mai dormi' io ceva, stătu ia dă pază. Curân' focu' nostru iar goni cețurile din amurg, ș-atunș' mâncarăm din ce provizii ne lăsas-alde Kona, bucăț' dă carne dă oaie sărată ș'nește alge dă mare, da' ș'fructe dă *lilikoi* dă creștea 'năuntru-n 'scunzătoarea noastră. Luai traista dă fân a calului ș-o umplui cu iarbă ș'-l mângâiai, ș'-i 'săi Wolt, că ierea la fel dă urî' ca ș'văru-mio, ș'mă 'trebai amărî' ș'durera' dacă vrunu' dântre-ai mei rămăsasă-n viață. Că v-o spun p-a dreaptă: să nu știi ce-i mai rău ie mai rău dăcî' să știi.

Ca să mă gânde' ș'l-al'ceva, o 'trebai pă Meronym cum să făcea c-o Navistă ca ia călărea la fel dă bine ca or'ce Kona. Ia-m' dezvălui că Preștienții nu prea să pricepea la călărit animale, da' că ia trăisă mai mul' pă lâng-un trib dă-i 'cea Swannekke ș'trăia hăt, parte-dăparte, dincolo d-Anch'rage ș'dincolo chiar ș'dă Far Couver. Ș'tribu-ăsta, Swannekke, ierea priceput' la crescu' dă cai cum ie priceput' Ăi-dân-Văi la

crescu' dă capre, păi da, că la iei ș'copiii știa să stea d-a călare mai întâi ș-abia p-ormă 'vățа să meargă-n picioare. Ș'c-o 'vățasă ș'pă ia cî' trăis-acolo cu iei, câteva 'notimpur'. Multe lucrur' mă 'văță ș'pă mine Meronym dă la toate triburile dă le cunoscusă, da' n-am io timp acu' să vă depăn vouă poveștile-alea, că iete, să făcu târziu. Vorbirăm ș'dă drumu' dă ierea să-l facem a doua zi pân' la Deș'tu' lu' Ikat, că, vedeț' voi, puteai ajunge-acolo pă două drumur': unu' ierea să merj' pă creasta su'țire-a munților Kohala, mai sus d-ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, ș-altu' ierea să cobor' mai întâi pă râu' Waipio pân' la tabăra lu' Abel ș'să vez' p-acolo ce ierea dă văzut. Fin'că nu știam dac-alde Kona dădusă iama-n ăle Nouă-Văi ș'pusasă foc la to' ce le ieșisă-n cale, ș'golisă Văile dă oamen', cum făcusă la Mookini, or' dacă venisă ca să pună mâna p-ăle Nouă-Văi ș'să s-așeze iei în clanurile noastre ș'să ne 'robească pă noi chiar pă pământurile noastre. Io mă legasăm d-acu' s-o duc pă Meronym făr-alte primejdii la Deș'tu' lu' Ikat ș'vârâtu' pântre călărеții Kona 'semna să ne ș'punem la mare primejdie, da' ia, Meronym, 'sistă să dă' mai întâi o raită pân Văi, 'șa că drumu' d-a doua zi rămas-ăl d-al doilea.

Cân' să crăpă dă ziuă, ceața ierea groasă ca ceara ș'ca mâlu'. Nu fu dăloc ușor să mânăm calu' pân desișurile după munții Kohala până un'e izvora Waipio, fără să știm dacă nu cumva ne pândea vro mână dă Kona pân pădurea dă trestie d-o hăcuiam cu dăstul dă mul' zgomot. A mai mare parte-a drumului mearsărăm pă jo'

ș'mânarăm animalu' dă căpăstru, da' pân' către prânz ajunsărăm cu bine la izvor ș-acolo-l priponirăm într-un luminiș după vale-aia, ș'cî' ma' ierea pân' la tabăra Abel, cam o milă, ne fofilarăm pân' desișurile dă pin'. Din cauza ceții, or'ce copac părea să fie vrun paznic lăsa' dă Kona, da' io tot îi mulțumeam lu' So'mi c-aveam ș-ascunzișu-ăla. Trăsărăm cu ochiu' peste muchia crestii ș-aruncarăm o privire-n jos, un'e ierea tabăra. Cumplită privire, zău așa! Dăcî' porțile lu' Abel rămăsasă-n picioare, vedeț' voi, că zidur' ș-acaretur' – toate ierea dărâmate ș'fusasă 'cendiate. Un bărba' dăspuia'târna dă bârna dă sus a porții, spânzura' dă glezne, păi da, cum făce-alde Kona. O fi fost Abel or' poate n-o fi fos', da'-n to' cazu', ciorile 'cepusă d-acu' să-i ciugule mațele ș'câț'va dingo mai 'drăzneț' să 'frupta din ce le scăpa lor din cioc.

Cî' ne uitarăm noi, o turmă dă vro treizeș'-patruj' dă capete d-Ăi-dân-Văi robiț' trecu mânată pă drumu' spre Kuikuihaele. N-o să ui' cât oi trăi, ș'chiar ș'dup-aia, cum arăta oamenii-ăia. Unii trăgea 'hămaț' la care burdușite cu prad'. Alde Kona dă-i mâna striga-ntruna la iei ș'-i 'demna ș'mai șfichiuia ș'dân bice. Prea ierea ceața groasă ș'nu deosebeam fețele neamurilor mele pântre toate fețele-alea, da'-n to' cazu', ierea nește fețe dă mai mare mila, cum să târa către Vadu' lu' Sloosha! Nește duhur'. Duhur' vii. *Asta-i soarta ălui din urmă trib după Insul' a Mare dă mai știa Civ'lizarea,* 'm' 'săi în sinea mea. *Păi da, iete ce s-alege dă școlăria ș'dă răboajele noastre – dăcî' nește rob'siluiț' d-alde Kona pă câmpurile lor ș'-n clanurile lor, ș'-n*

grajdurile lor, ș'-n paturile lor, ș'-n toate bortele du pân părțile dinspre Leeward.

Ce puteam io să fac? Să sar la iei? Vro douăj' dă călăreț' Kona-i mâna pă drumu' spre Leeward. Chiar dac-aveam arma lu' Meronym, câț' puteam să dobor din iei? Să 'cem vro cinș' din toț' douăzeci, poate chiar mai mulț' dac-aveam noroc, da' p-ormă? Ăilanț' Kona ierea-n stare s-omoare cu țăpoaiele p-or'care dântr-Ăi-dân-Văi, la primu' sem' dă 'zvrătire. Acu' nu să mai 'frunta Zach'ry ă' Laș cu Zach'ry ăl Brav, niș' vorbă, să 'frunta Zach'ry ăl dă vroia să moară cu zile cu Zach'ry ăl dă vroia să rămână-n viață. Ș'dăloc nu mi-e rușine să spui care dântr-ăia doi Zach'ry câștigă pân' la urmă. Cu toate c-aveam ochii 'necaț' dă lacrim', îi făcui sem' lu' Meronym să ne tragem 'napoi un'e lăsasăm calu'.

Tu, Fun'-dă-lemn, ia tu ș'dă-m' o barabulă coaptă! Că numa' cân' mi-aduc aminte câ' dă disperat ierea', mă ia c-un gol în stomac.

Dac-o luasăm 'napoi pă drum în su', spre pajiștile dă pășuna' după Kohala, ceața rămasă mai jos dă noi ș'spre su' să ridică Mauna Kea dî' mare-aia dă nor' ș'parcă ierea dăstul d-aproape cî' să-l scuip', 'șa c-asta ș'făcui, păi da, 'l' scuipai cî' putu' io dă tare! Oi fi avut io sufletu'pietri' ș'norocu' spurca', da' to' ma' ieream în stare să blestem zdravă', nu glumă. Din toate ăle Nouă-Văi-'Tretăiate să 'nălța ca nește cobre dă fum ș'or'ce hoitar pă două picioare-or' patru după Insul' a Mare să trezisă-n dimineaț-aia poftit la ospăț în Văile noastre, din câte băgam io sama. Sus, la

păș'un', găsirăm nește capre risipite, ș'd-ale mele, ș'dă l-alde Kaima, da' nu ierea nime', niș' picior, să mâne caprele-alea. Mă pusăi dă le mulsăi pă câteva din iele ș'băurăm 'preun-ăl din urmă lapte dă capră liberă d-a Ălor-dân-Văi. Pân Pasu' Vertebrii, coborârăm către Deș'tu' Mare, un'e stătusă Meronym dă-ș' desenasă harta cu cinș' lun' mai 'nainte, ba chiar ș'peste tufișu'coperi' cu ierbur' un'e să ghemuisă Roza la pământ' cu vro șase lun' mai 'nainte ș'io mă pusasăm peste ia. Soarele 'călzi ș'ceața, ș'roua, dă să 'nălțară ș-una, ș-alta-n fuioare ș'pân curcubeu' străveziu dă-l făce-aburii-ăia, văzui că din școlărie nimi' nu mai rămăsasă, nimi'-nimi', dăcât o coajă 'negrită; acolo fusas-ăle din urmă cărț' ș-ăl din urmă ceas. Coborârăm pân' la pârâu' dă-i 'cea Elepaio, ș-acolo io mă detei jos după cal, Meronym îș' pusă coifu' pă cap ș'mă legă pă mine dă mâini, da' nu prea strâns, atâta cî' să pară că ia robisă la loc un fugar da scăpasă, dacă ne zărea careva, ș'poate c-așa ne câștigam timpu' cî' să-l omorâm p-ăl dă ne zărisă. 'N felu-ăsta mearsără' mai dăparte pă drumu' spre Clanu' lu' Cluny, ăl mai 'nal' clan după toată vale-aia. Meronym să dete jos după cal, îș' luă trăgătoru-n mână ș' ne strecurarăm tăcuț' ca șoarecii pân' clăditele-alea, da' mie parcă-m' bubuia pieptu', păi da, că să vedea c-acolo fusasă luptă mare ș'toate-alea era sparte ș'răsturnate, da' pă nime' nu găsiră' mor' pă nicăier'. Luarăm câte ceva d-ale gurii pentru ce drumur' mai aveam dă făcu' d-atunș'nainte, că știam io c-alde Cluny nu să supăra. Cân' să ieșim pă poarta din fa-ța

Clanului lu' Cluny, zării ca o nucă dă cocos c-un țăpoi 'fipt în ia-ntr-unu' din stâl', plin dă pete, ș'roiur' dă muște bâzâia-n juru' iei, cum nu mai văzusăm ș'niș normal nu ierea. M-apropiai să văz mai bine ș'nu ierea dălo' nucă dă cocos, ierea capu' lu' Macca Cluny ș-încă mai avea pipa 'fiptă-n gură!

Iete-așa-i alde Kona ăștia văpsiții, băi fraților, nește brute sălbatice! Ascultați' ce vă spu' io, că niș' nu te 'crezi bine-ntr-unu' din iei ș'eș' ca ș'mort. Tigv-ai-a lu' Macca mă scoasă dî' minț' pân-ajunseră' mai jos, la Clanu' lu' Bailey.

Un hârdău dă lapte dă capră covăsit rămăsasă-n 'căperea mulgătorii ș'nu mă putui opri să mi-o 'chipui pă Sussy luată pă sus după scăunelu' dă muls dă zăcea răsturnat ș'ce s-o mai fi 'tâmpla' cu ia dup-aia, biata ș'draga ș'scumpa mea dă surioară! 'Noroiu' din curte să vedea puzderie dă urme dă copite. Caprele fusasă gonite care pă un'e, puii furați'. 'Șa că liniște. Nu trăncăni' dă război dă țesu', niș' Catkin cu cântatu' iei, niș' Jonas cu năroziile lui. Dăcî' pârâu' ș-un sturz dă ciripea pă sub streșin'. Da' niș' vro vedere dă groază pă stâlpii porții ș'-i mulțumii lu' So'mi ș'pentru atâta lucru. 'Năuntru, masa răsturnată ș'ouă ș'caise risipite-n toate părțile. 'N fiecare cameră mă temeam să nu găses' ceva 'fiorător, da' nu, slavă ție, So'mi, mai că-m' venea să cre' că nimen' dântre neamurile mele nu murise încă.

Vinovăția ș'părerea dă rău mă gâtuia.

Vinovăția, fin'că to' reușeam să scap ș'liber, ș'cu viață, cu toate c-aveam sufletu' murdar ș'pietrit. Părerea dă rău, fin'că-n

juru' meu, peste tot, zăcea 'prăștia' to' ce 'semna viața cu care ieream io 'bișnuit. Jucăriile lu' Jonas, dă i le cioplisă taica dămult, cu an' în urmă. To' ce țesusă maica la război ș-atârnasă-n uș', dă să legăna-n briza blând-a verii. Peștele frip' ș'iarba-fericirii 'târna pân 'căper'. Temele scrise-ale lu' Catkin pentru școlărie sta-ntinse pă masa iei dă făcu' temele. Nu știam niș' ce să cred, niș' ce să zic – nimic. *Ce fac io d-acu-ncolo?* o 'trebai pă prietena mea Preștienta, cu' mă 'trebam în mintea mea. *Ce fac io d-acu-ncolo?*

Meronym s-așează p-o la' dă lem' d-o făcus-alde Jonas, a dântâi oper-a lui, cum 'să maica. *Zach'ry,* 'm' răspunsă ia, *tu tre' să iei o decizie dureroasă ș'grea. Or' să rămâi aci, 'n ăle Nouă-Văi-'Tretăiate, pân-ai să fii ș'tu robit. Or' să fuj' l-alde Hilo ș'să stai pântre iei, pân-o s-atace-alde Kona ș-acolo ș'to' să te-omoare or' să te robească. Or' să trăieș' mai dăparte pân sălbăticie ca un bandit or' un pus'nic, pân-o să caz'prins. Or' să vii cu mine până dincolo dă Strâmtoarea Maui ș'mai mul' ca sigur să nu te mai 'torc' niciodată pă Insul' a Mare.* Ce-i drept, al'ceva n-aveam dă făcu', știam ș'io, da' nu mă puteam hotărî care din astea patru ieșir' s-o aleg. To' ce știam ierea că nu vroiam să fug după Insul' a Mare fără să răzbun cî' dă cî' ce să 'tâmplasă-n juru' meu.

Nu-i foarte sigur să stai să te gândeșt' aci, Zach'ry, 'să Meronym, ș'cu-atâta blândețe-n glas, că mă podidiră lacrimile.

Cân' să mă ur' pă cal s-o luăm 'napoi pă vale-n sus, mi-adusăi aminte dă răboajele

dă la toț' ai mei dup-altar. Dacă ș'p-alea le lăsam să le crape-alde Kona cu săcurea ș'să le facă lem' dă foc, nu mai rămânea nicio dovadă că noi, Clanu' lu' Bailey, trăisăm ș'noi vrodată pă lume. 'Șa că mă 'torsei dăcât io, 'n fugă, să le iau cu mine. Cum trecui dă prag, auzii nește oale căzân' după rafturile cămării. 'Gheței pă loc. Mă 'torsăi pă călcâie că' putui dă-ncet, să vă' ce ierea.

Un șobolan gra' să fâțâia p-acolo ș'cî' mă văzu, mă ținti cu privirile, zvâcnin' din botu' cu mustăț'. *Pun rămășa' că-ț' pare rău acu' că nu tăiaș' funi-aia sus, pă zidu'cintii mele, a, Zach'ry? Că putea să nu să 'tâmple toat-amărăciunea ș'durere-asta…*

Nu stătui s-ascul' ce minciun'cea mincinosu-ăla. Or'cum atac-alde Kona, păi da, ce treab-ave-atacu' lor cu mine, că-l 'fruntasăm pă nemernicu' dă drac? Pusăi mâna p-o oală să dau cu ia după Jorjic-ăl Bătrân, da' cân' să ținte', șobolanu-ăl gra' să făcu nevăzut, ca ș'cum niș' nu fusasă, ș'dân 'căperea goală din stânga, un'e ierea patu' dă nu-l mai 'cercasăm dă mul', s-auzi un oftat ușor ca o pală dă vânt. Știu' că trebuia s-o șter' d-acolo, știu', da' iete că n-o ștersăi, m-apropiai pă vârfur' ș'văzui un Kona lăsat acolo dă pază, numa' că iel să 'tinsasă p-un culcuș moale dă pledur' ș'dormea dus, legăna' dă iarba-fericirii după Valea Mormon. Atâ' dă precis ierea iel, vedeț' voi, că toț' Ăi-dân-Văi fusasă 'dunaț' la un loc ș'duș' în robie, că să pusasă pă visat în lo' dă păzit.

Adic'ăla ierea dușmanu' dă stârne-atâta frică! Dă vro nouășpe, douăj' d-an' să fi fost. La gât, la măru' lu' Adam, i să bătea o vână dă rămăsas-albă-ntre două șopârle

tatuate. Ș'gâtu-ăla parcă 'cea: *Taie-mă, hai, dacă to' mă găsiș'! Cască-mă!*

Da' voi poate că țineț' minte care fusas-a doua citire-a semnelor pentru mine. 'Cea: *Dușmanu-ț' doarme, vez' dă nu-i lua gâtu'.* Ș'io țînusă' minte vorbele-astea ș'sigur ieream că to'mai ce să 'tâmpl-acolo prevăzusă semnele, nimic al'ceva. Brațu' ș'mâna mea parc-ar fi vru' să ia gâtu-ăla, da' nu-ș' dă ce, parcă ierea ș'legate, ș'poprite cumva. 'Vusasăm parte d-atâtea bătăi, ca toată lumea, da' pă nime' n-omorâsăm pân-atunci. Fin'că, vedeț' voi, după legea noastră, dă la Ăi-dân-Văi, omoru-i oprit, păi da, că dacă tu iei viața cuiva, nime' nu mai face niciun schim' dă nimi' cu tine, niș' nu te mai vede, niș' nu te mai știe, fin'că să cheamă c-ai sufletu' spurca' rău dă tot ș'poț' să le dai boala ta ș-ălorlanț'. Așa să face că rămăsăi acolo, 'cremeni' lângă propiu' pat, cu șișu' la o palmă dă gâtu-ăla neted ș'palid.

Sturzu' dă sub strașină-i dădea 'nainte ș'repede, ș'tare. Ciripitu' păsărilor sună ca lama șișului cân' s-ascute – atun' ș-acolo-m' veni prima oară gându' ăsta. Știam dă ce nu trebuia să-l omor p-alde Kona dă dormea-n patu' meu. Fin'că to' nu reușeam să-i adu' p-Ăi-dân-Văi 'napoi în ăle Nouă-Văi-'Tretăiate-a' lor. Fin'că-m'pietream dă to' sufletu', ș-așa blestemat. Fin'că, dacă mă renășteam Kona-n viaț-asta, 'tunci iel puteam fi io ș'se chema că m-omoram dă unu' singur. Fin'că, dac-Adam fusas-adoptat ș'să făcusă Kona, să chema că pă fratele meu l-omoram. Jorjic-ăl Bătrân *vroia* să mă vaz-omorându-l. Nu ierea dăstule motive ca să' las într-ale lui ș's-o

șterg în liniște, că' mai repede?

Nu, 'i 'săi dușmanului meu ș'-m' vârâi șișu-n gâtu' lui. Ca pî' minune, un izvo' rubiniu țâșni cu putere ș'spumă pledu' din păr dă capră ș'bălti pă podeaua dă piatră. 'M' ștersăi lama bine-bine dă cămașa mortului. Știam că 'cetu-cu-ncetu' ieream să plătesc, da', 'șa cum 'săi mai devreme, 'n lume-asta năuc-a noastră nu po' să faș' to'deauna cum ie mai bine.

Cân' să ies, iete ș'Meronym dă să răpezea 'năuntru. Mă lovii dă ia. 'Să: *Kona!* Nu ierea tim' dă 'splicații despre ce ș'dă ce făcusăm io. 'N grabă mare, 'șfăcai răboajele tuturor ai mei ș'le vârâi în coburii șeii ș'Merony' mă săltă-n spatele iei pă crupa calului. Pă drumu' dinspre Tușa Bee' s-auzea tropo' dă trei or' patru cai dă s-apropia. Oho, ce-o mai tulirăm dă la Clanu' lu' Bailey ultima dat-aia, că 'ceai că ne fugărea Jorjic-ăl Bătrân să ne muște dă cur! Auzii voș' dă bărbați' în urmă ș-aruncai o privire 'napoi ș'chiar le văzui plătoșile cum lucea pântre smochin', da' după mare mila lu' So'mi, iei nu ne văzură cum o luasăm din loc. Nu trecu mul' ș'auzirăm o strigare-ascuțită dă concă rostogolindu-să pă vale-n sus, ba chiar trei strigăr' una dup-alta, ș'nu mai 'căpea-ndoială c-alde Kona-l găsisă 'junghia' p-ăla dă' lăsasă dă pază ș-acuma dădea dă știre la toț' ăilanț': *Nu chiar toț' Ăi-dân-Văi fusasă robiț' or' omorâț'.* Iete că ș'plăteam că nu făcusăm după cum 'să semnu' d-a' doilea, ș'-ncă mai curân' dăcî' credeam io, ș'-ncă nu numa' io, ci ș'Meronym.

Da' norocu' nu ne părăsisă chiar dă tot.

Alte strigăr' dă concă le răspuns-ălor dântâi, ce-i drep', numa' c-astea venea din josu' văii ș'noi pornirăm la galo' pân Pasu' Vertebrii cu teamă, da' nu ne ieși nimen' în cale. A naibii scăpare-avusasăm, păi da, că dacă mai stăteam o clipă numa' la clanu' meu ăl pustiu, ne vedea călăreții-ăia Kona ș'să lua după noi! Ocolirăm pajiștile dăschise după creasta Kohala, ne-aținurăm pân păduri ca să ne-ascundă iele ș-abia cân' ajunsasăm acolo-i 'săi ș'lu' Meronym ce-i făcusăm l-alde Kona dă dormea-n patu' meu. Nu ș' dă ce să 'tâmpl-așa, da' secretele te ro' pă dinăutru ca dinții stricaț' ș'tre' să le dai afară. Ia m-ascultă, nimic nu 'să ș'niș' nu mă judecă.

Fin'că știam o pește-ascunsă nu dăparte dă Cascada Mauka, o luarăm spre pește-aia ca să rămânem acolo peste noapte – ultima noapte-a lu' Meronym pă Insul' a Mare, dacă toate să 'tâmpla cum ne făcusăm noi socotelile. Speram că Wolt, or' Kobbery, or' vrun al' păstor dă capre scăpasă cu viață ș's-ascundea-n pește-aia, da' nu, nu găsirăm pă nimen', dăcî' neșt pledur' ierea, dă le 'scunsasăm acolo to' noi, păstorii, ca s-avem pă ce dormi. Alizeu' să 'tețise ș'io mă gândii cu teamă la barjele dă pornea-n zor' dinspre Maui, da' foarte frig nu ierea, 'șa că nu mai făcui focu', prea ieream p-aproape dă dușman'. Io-m' spălai rănile-n iaz ș'Meronym făcu baie ș'mâncarăm ce luasăm d-ale gurii dă la Cluny ș'smochinele dă le 'șfăcasăm dă la clanu' meu, cân' mă dusasăm 'napoi după răboaje.

Nu mă putui opri, câtă vreme

mâncarăm, să-m' aduc aminte și să depăn to' felu' dă povești despre-ai mei ș'despre taica, ș'-Adam, că parc-așa mi să părea, că dacă iei toț' trăia mai dăparte-n vorbe, nu să putea să moară trupește. Știam c-o să-i duc doru' lu' Meronym după ce pleca, fin'că, vedeț' voi, nu mai aveam pă nime' neam cu mine pă Insul' a Mare, dă nu ierea d-acu' rob. Doamna Luna să 'nălță ș'privi peste ăle Nouă-Văi-'Tretăiate-ale mele, cî' dă frumoase fusasă ș'cî' dă răvășite-ajunsasă, le privi c-un och' tris' d-argint ș-alde dingo să pusă pă jeli' dă câț' morț' s-adunasă. Mă 'trebai un'e ierea să să renască d-acu' sufletele ălor d-u' neam cu mine, dacă nu ma' ierea muieri nicăier' pân Văi să scoată bebiluș'. Ce bine ierea să fi fo' Stăreța dă față, să-i pun iei 'trebarea, că io nu știam, ș'niș' Meronym. *Noi, Preștienții,* 'să ia, dup-o vreme, *credem că, dacă mor', asta ie, gata, mor' ș'nu mai vii 'napoi.*

Bine, da' cu sufletu' cum rămâne? 'să' io.

Preștienții nu crede-n 'zistența sufletului.

Da' nu te ia c-un fri' groaznic să știi că mor', dacă nu mai vine nimi' dup-aia?

Ba da, 'să ia râzân', da' fără să pară că zâmbea. *La noi, adevăru' parcă-i to'deauna 'grozitor dă rece.*

Mie-atunș' parcă-m' păru rău dă ia. Sufletele s-aleargă unele p-altele pă ceru' timpurilor, cum 'cea Stăreța noastră, la fel ca norii dă s-aleargă unii p-alții pă ceru' lumii. Dăcî' So'mi-i ș'răsăritu', ș-apusu'. So'mi-i ș'harta, ș'marginile hărții, ș'ie ș'dincolo dă marginile-alea. Dup-aia s-aprinsă stelele ș'io făcui dă pază primu', da' știam că Meronym nu dormea, niș' nu 'chisasă ochii, dăcî' să gândea ș'să frichinea

pă su' pledu' iei, până cân' să dete bătută ș'veni dă s-așează lângă mine, să ne uităm ș'unu', ș'altu' la cascada luminată dă Doamna Luna. 'Tâtea 'trebăr' mă frământa ș'nu puteam să le gones', ca pă țânțar'. Iete că focurile să stinge noapte-asta, ș'la Ăi-dân-Văi, ș'la Preștienț', ieste? Ș-atunș', n-avem dovada c-alde cei sălbatici e toț' mai tar' dăcî' noi, ăștia, dă știm ce-i aia Civ'lizare? – așa 'săi.

Nu-i vorba că ie mai tar' sălbaticii dăcât oamenii civ'liza', 'să Meronym. *Vorba-i c-ăia mai mult' ie mai tar' dăcât ăia mai puțin'. Dă mulț' an'încoace, nouă ne dete 'Gerimea 'vantaj 'naintea lor, așa cum arma-m' dete mie 'vantaj la iazu'ă' lung, da' dacă s-adună la un loc dăstule brațe ș'dăstule minț', 'tr-o bună zi n-o să mai conteze dălo' c-avem noi nu-ș' ce 'vantaj.*

Ș-atunș', cum ie mai bine să fii, sălbatic or' civ'lizat?

Tu ce crez' că s-ascunde-n dosu' cuvintelor ăstora?

Că sălbaticii n-are leg', 'să' io, pă cî' noi, ăștia civ'lizații, avem.

Po'să te du'ș'mai departe. Sălbaticu-ș'plinește nevoile cân' îi vin. Dacă i să face foame, mănâncă. Dacă să furie, sare la bătaie. Dacă i să face d-o muiere, o ia pă prima dă' iese-n cale ș'săvâră-n ia. La iei, voința' ie stăpân ș'cân' voința-i spune: „Ia ș-omoară pă careva", iei chiar s-apucă ș-omoară. Ca fiarele.

Păi da, așa iere-alde Kona.

Pă cân' omu' civ'lizat are ș'iel to ' nevoile-alea, da' iel să gândește mai departe. Mănâncă jumate din ce-are az', ia' restu' dă jumate plantează-mpămân', ca să nu-i fie

foame niș' mâine. Dacă să furie, stă ș'să gândește dă ce, ca să nu să mai furie ș-al'dată. Dacă i să face d-o muiere, să gândește că ș'iel are fete ș'suror' dă le ține la mare cinste, 'șa că le cinstește ș'pă fetele ș'surorile vecinului. La iel, voința' ie rob ș'cân' voința-i spune: „Să nu faci!", iel chiar nu face.

Păi ș-atunș', 'treba' io dî' nou, cum ie mai bine să fii, sălbatic or' civ'lizat?

Ascult-aci, 'să ia, *sălbaticii or' civ'lizații nu să-mparte după tribur' or' după ce crede unii ș'ce crede alții ș'nu-i 'parte crestele dă munț' pă unii d-alții, fin'c-or'ce om ie ș'sălbatic, ș'civ'lizat. Ăi-Bătrân', chiar dac-avea 'Gerime dă sfinț', ierea sălbatiș' ca șacalii, ș'd-acolo ni sa trasă la toț' Căderile. Io cunoscui câț'va sălbatiș' dă le bătea-n piep' nește ini' minunate, mai ceva ca la civ'lizaț'. Poate chiar ș'pântre Kona. Nu ie dăstui ca să fie la fel ca iei to' tribu', da' cine știe, poate că-ntr-o zi… 'ntr-o bună zi…*

'Tr-o bună zi… Mai rămăsas-adică, pentru noi toț', o speranță cât un purice dă mare.

Păi da, mi-aduc aminte că 'să Meronym, *numa' că dă puriș' nu să scap-așa ușor.*

Ș'cân' prietena mea Preștient-adormi, Doamna Luna 'ș-aruncă lumina peste un sem' curios dă-l avea dî' naștere chiar sub omopla', cum sta ia p-o rână. Ierea ca o mână mică-mică dă tot or' ca un cap din care pleca șase șuvițe lun' ș'să vedea mai dăschis la culoare pă pielea ei neagră. Mă 'trebai în mintea mea cum să făcea dă nu-l văzusă' mai dămul'. Da' tot i-l 'coperii cu pledu', ca să nu-i fie frig.

* * *

Ei, ș'pârâu' Mauka șărpuia ș'să 'vârtejea-n jos pă vale-aia 'tunecată dă-i 'cea to' Mauka, d-avea dăcî' vro cinș', poate șase clane pă toată lungimea iei, păi da, că nu ierea dăloc frumos ș'niș' cal' pă vale-aia. Niș' un clan dup-alde Mauka nu creștea capre, 'șa că drumu' ierea to' numa' ierbur' ș'tufișur' dă-ț' scotea ș'ochii dacă nu iereai cu băgare dă samă, ș'pentru cal ierea ș'mai greu dă mers. Io m-alesasăm al naibii dă zgăria' după numa' un sfer' dă milă, ș'mai stăteam ș'-n spatele lu' Meronym. Ultimu' clan în susu' văii ș'prim-un'e-ajunserăm călare fu Clanu' Sfintei So'mi, un'e mai-mare ierea un chior pă nume Silvestri, dă creștea barabule dul' ș-ovăz. Gura lumii 'cea c-alde Silvestri parcă prea-ș' iubea ăle multe fete dă le-avea, mai mul' dăcî' să cuvenea, ș'-l ponegrea că cică nu-ș' plătea partea dă să cuvenea la Comună. Pân toată curtea zăcea răspândite bulendre ș'fetele fusasă luate d-acolo, da' Silvestri nu plecasă – nu, tigva-i fusasă tăiată ș-acu' sta proptită-n vârfu' stâlpului dă la poartă ș'să holba la noi cum ne-apropiam călare. Ș'tre' că sta dă ceva vreme-acolo, fin'că, vedeț' voi, ierea plină dă vierm' ș-un șobolan gra' să cățărasă-n vârfu' stâlpului ș'tocma' să 'frupta dântr-un och', în tim' ce noi treceam pă lângă iei. Păi da, ș'dracu-ăla cu mustă' s-întoarsă botu' țăpos către mine ș'să: *Hai noroc, Zach'ry! A, ce zici? Nu ți să pare ș'ție c-alde Silvestr-i mai frumos acu' dăcât ierea 'nainte?* Da' io nu-l băgai în seamă. Un cocoșel 'cepu să cucurige după coșu' dă fum ș'io mai-mai să ca' după cal, că mă speriasăm dă moarte – mi să părusă, vedeț' voi, că ierea strigă' dă 'buscadă.

Acu', d-acolo mai dăparte-aveam d-ales: or' dam drumu' calului ș-o luam ca păinjii-n sus pă creasta bolovănoasă pân' treceam dincolo, pă valea Pololu, or' o luam în jos, pă valea Mauka până pă țărm, un'e puteam să dăm dă vrun Kona rătăci' dă 'cerca să-adune ce ma' ierea d-aduna' după ce să 'fârșis-atacu-ăl mare. Cum trecusă timpu', 'leserăm să păstrăm calu', fin'că, vedeț' voi, ierea vorba s-ajungem pân' l-amiaz' la Deș'tu' lu' Ikat ș'mai aveam dă mers vro zece mile pân-acolo dă la Clanu' lu' Silvestri. Trecurăm dă Clanu' Rapiț-Albastră ș'la fel dă Păstrăvu-dân-Urmă, că renunțasăm la or'ce căutăr'. O ploaie deasă ne-nsoți pă to' drumu' după Kohala-n jos, da' reușirăm s-ajungem la țărmu' mării fără nicio altă per'peție, chiar dacă văzusăm nește urme proaspete dă Kona pă su' palmier'. Marea nu ierea dălo' liniștită-n ziu-aia, da' nici atî' d-agitată ca să răstoarne-o barjă dă luptă mânată cu 'demânare. Un strigă' dă concă să 'nălță dă pân preajmă ș'vibră pân aier, dă mi să 'creți pielea pă mine. Parcă mă striga pă nume, 'șa mi să păru. P-ormă să pierdu ș-aieru-n jur să liniști, da' io, fin'că n-ascultasăm dă semnu' d-a' doilea, știam c-o să plătes' pentru viaț-aia d-o luasăm, deși n-avusasăm dălo' nevoie s-o iau.

Ș'cân' plaj-aia pietroa' să 'fârși-n Faleza Meduzii, 'coliră' mai pă 'năuntru, pân crângur' dă banane, ca s-ajungem la Drumu' Pololu, pă un'e ieșeam din vale-a mai dă nor' ș'dădeam în Țara Nimănui, dă un'e ajungeam la Deș'tu' lu' Ikat. Drumu' să strecura pântre două stânș' mar' ș'negre ș-acolo s-auzi un șuiera' mai mul' dă om

dăcî' dă pasăre. Meronym îș' dusă mâna su' manta, numa' că pân' să scoată ia osu' dă țurloi, câte doi pazniș' Kona 'părusă pă fiecare dântr-ăle două stân', ș' 'naintea, ș' 'napoia noastră. Asta 'semna patru arbalete 'cordate ș'țintite drep' spre capetele noastre, dă la câteva palme depărtare. Pântre copacii ca dă cauciuc zării un pluton între' dă blestemați' dă Kona! Zece, doișpe călăreț', poate chiar mai mul' s-aținea pă lâng-o tabără ș'io ieream precis că să 'fârșisă totu' pentru noi, cân' mai aveam atî' dă puțin dă mers ca s-ajungem.

Parola dă trecere, călăreț! hămăi unu' din paznic'.

Ce 'seamn-asta, soldat, ș'de ce? 'să un altu' ș'făcu sem' cu vârfu' săgeții din arbaletă spre bucile mele. *Un băia' d-ăsta, dân-Văi, să spurce cu curu' bunătate dă cal dă Kona? Cum îi 'ce la generalu' tău, călăreț?*

Mie-m' ierea frică dă nu mai știam dă mine, da' știam că să vedea pă mine.

Meronym scoas-un răcnet 'fricoșător, ca dă fiară turbată, ș'să uită pân coifu' dă-l avea pă cap la toț' ăi patru, p-ormă 'cepu să urle la iei atâ' dă tare, dă toate păsările-ș' luă zboru' după toate crăcile zvâcnin' din arip', da' ș'vorbirea iei cu limba 'pleticită fu 'coperi' dă gălăgia d-o făcea: *CUM 'DRĂZNEȘ' TU, NENOROCI' DĂ SCÂRNĂ DĂ ȘOAREC Ș'RÎ' DĂ PORC, SĂ VORBEȘ' C-UN GENERAL ÎN FELU-ACESTA? ROBU' MEU O SĂ SPURCE CU CURU' CE-I SPUN IO Ș'CÂN' ÎI SPUN IO SĂ SPURCE! Ș'CINE-I GENERALU' MEU, A? GENERALU' MEU ÎS TOT IO, NENOROCIT DĂ SCURSURĂ DĂ VIERM' CE SUNTEȚ! DAȚI-VĂ JOS DUPĂ*

STÂNC-AIA 'MEDIA' Ș-ADUCEȚI-MI-L ACUM A PĂ CĂP'TANU' VOSTRU, CĂ DACĂ NU, MĂ LEG PĂ TO'SFINȚII RĂZBOIULUI CĂ PUN SĂ VĂ JUPOAIE Ș'SĂ VĂ 'STI'NEASCĂ PĂ PRIMU' COPA' CU STUP DĂ VIES' PĂ IEL!

Adic-un plan ieși' din disperare ș'cam nebune', s-o spunem p-a dreaptă.

Da' păcăleala lu' Meronym reuși, măcar în prima clipă, ș-atâta fu d-ajuns, o clipă, nu mai mult. Doi din pazniș' lăsară-n jos arbaletele ș'săriră după stâncă pă cărare-n fața noastră. Ăilanț' doi să făcură nevăzuț' la fel, în spate. *Fâsss! ș'fâsss!* – ș-ăi doi Kona dă sărisă 'naintea noastră nu să mai ridicară dă la pământ'. Meronym zvâcni brus' din călcâie ș'calu' să sperie, nechează, să dete 'napoi, să ridică-n două picioare ș'io mai-mai să ca' după iel! Mâna lu' So'mi tre' să fi fos' dă mă ținu-n șa, că, dacă nu fusă ia, cin' să fi fost? S-auzi mai multe strigăte, *ș'Staaai!* ș'chemări dă concă țâșniră-n aier 'napoia noastră, da' calu' porni la galop ș'prima săgea' d-o trasă după noi făcu *zvvvârrr!* ș'să 'fipsă-ntr-o cracă, io mă ferii din calea iei, da' p-ormă simții o durere ca o flacără-n coaps' a stângă ș'rămăsăi parcă 'lemni', c-atunș' cân' ți să face rău, da' tot ieș' liniștit, fin'că știi că trupu' tău ie mul' prea vătăma' ca să po' să repar' ușor vătămătura. Iete, că-m' trag nădragii-n sus acuma, ca să vedeț' ș'voi un'e să 'fip' săgeat-aia d-arbaletă… Păi da, că mă duru iete-așa dă rău cum să vede, ș'-ncă ș'mai rău!

O luarăm în jos la galo' pă valea Pololu, p-un drum strica' ș'plin dă rădăcin', da' parcă zbura' mai abitir dăcî' pluteș' p-un val tăvălug ș'la fel dă greu 'm-ierea să mă

țin în 'chilibru pă cal, da' n-aveam ce face ca să scap dă durere-aia năucitoare, dăcî' s-o țin p-alde Meronym dă mijlo' cî' dă strâns puteam io ș'-să 'cer' să iau zvâcnelile calului pă picioru' dre', păi da, c-al'fel m-arunca jos ș'n-aveam tim' să mă cațăr 'napoi călare, 'inte să ne-ajung-alde Kona cu săgețile lor dă-ț' sfredelea oasele.

Ca pân tunel o tăia drumu' pă su' copacii ăia dă-ț' mătura vârfu' capului cu crengile ș'să 'drepta spre podu' dă-l făcus-Ăi-Bătrân' peste gura dă vărsare-n mare-a râului Pololu, un'e să 'fârșea spre nord ăle Nouă-Văi-'Tretăiate. Mai aveam vro su' dă paș' pân la podu-ăla cân' soarele ieși dântre nor' ș'io ridicai ochii ș'mă uitai 'nainte ș'scândurile lui roase parc-ardea, să făcusă lucitoare ș-aurii ș'bările lui ruginite căpătasă culoarea bronzului. Dă ce tare mă durea picioru', ș'to' mi-adusăi aminte-a treia 'splicare-a semnelor: *Bronzu te arde, nu cumva să treci podu'.* Nu ierea vremea să-i 'spli' ș'io lu' Meronym tocm-acolo, pă cal, în plin galop, ș-atunș' dăcât îi strigai la ureche: *Mă nemeri!*

Ia trasă calu' dă dârlo' ș'-l opri cân' mai avea câț'va pași pân' s-o apuce pă pod. *Un'e?* mă 'trebă.

Aci, 'n coapsa stângă, 'să' io.

Meronym să uită 'napoi cumpli' dă temătoare. Fin'că nu văzu pă nimen' pornit pă urmele noastre, să răsuci și să dete jos după cal dântr-o singură mișcare ș'să uită să vază că' dă grav ierea. Pusă deș'tu' pă rană ș'io gemui dă durere. 'Să: *Deocamdată săgeata' ține rana-nchisă, da ' cân ' ajungem într-un loc mai sigur, o să te…*

Atun' s-auzi tropo' dă copite

răzbunătoare dă s-apropia pă drumu' dinspre Pololu. Tot atunci-i 'săi ș'io Preștientii că nu puteam să trecem peste podu-ăla. *Ce?* 'sclamă ia ș'să uită țintă-n ochii mei. *Cum adică, Zach'ry, ce vrei să spui, că podu-ăsta nu-i sigur?*

Din câte știam io, podu-ăla ierea dăstul dă solid, fin'că, vedeț' voi, dă câte or' nu' luasăm io p-alde Jonas la prins dă pescăruș' p-acolo, spre nor', cân' ierea iel mai mic, ș'dă câte or' nu să trecus-alde McAulyff dă la Clanu' Păstrăvu-dân-Urmă cu ricșa lui peste podu-ăla cân' să dusasă la vâna' dă foci, adică-n fiecare lună, numa' c-o visare din Răbojar nu ierea minciună, asta niciodată, ș'p-ormă d-aia mă pusasă pă mine Stăreța noastră să ți' minte semnele dă le visasăm pentru ziua aia cân' ierea să să 'tâmple, ș'iete că ziu-aia venisă. *Ce vreau să spui,* 'să' io, *ie că So'mi 'să-n visu' meu să nu trec peste podu-ăsta.*

Dă frică, Meronym să râsă, fin'că, vedeț' voi, ș'ia ierea om ca ș'mine, ca ș'voi. 'Să: *Da' So'mi nu știa c-avem un pâlc între' dă Kona furioș' pă urmele noastre!*

Io-i 'splicai că râu' Pololu să lărgește la gura dă vărsare-n mare, ș-atunș' nu mai ie chiar atâ' d-adânc, ș'niș' curentu-atâ' dă 'șelător. Drumu' să făcea-n două chiar acolo, un'e ieream ș'noi, 'naintea podului, păi da, ș-ăl dă venisăm noi mai ducea 'nainte o lungime, până un'e să putea trece râu' la picior. Tropotu' dă copite s-auzea to' mai tare ș'nu mai ierea mul' până că' ne ș'vede-alde Kona.

Cum-necu', Meronym crezu vorbele mele nebunești', nu știu acu' să spui dă ce, da' mă crezu, ș'-ndată mă trezii că Pololu ă'

limpede ș'rece-m' spăla rana ș'parcă' mai lua din durere, da' calu'-i fugea picioarele pă fundu' pietros a' râului. *Cataclop! cataclop!* – ș'trei Kona veni-n galop ș's-opri taman pă pod, ne văzu ș'cepu să tragă' noi. Aieru' din juru' nostru vibră ș'să despică la prima săgeată, la' doua, c-a treia căzu-n apă ș'ne stropi. Alț' trei Kona i-ajunsă din urmă p-ăi dântâi ș'nu să mai opri să tragă după noi dălo', ci să năpusti peste podu' Pololu, ca să ne taie calea pă malu' ă'lant. Oho, ce disperat ma' ieream ș'ce mă mai blestemam d-unu' singur! *Păi da,* 'ceam în mintea mea, *suntem ca nește rațe moarte dup-acuma!*

Da' voi știț' cum face copacu' de'l tai să faș' scândur' din iei? Zgomotu-ăla dă după săcurea dân urmă, cân' lemnu' trosnește ș'to' trunchiu' geme 'cetu-ncetu'nainte să cază? Ei, așa ceva-auzi' io-n clipa-aia. Fin'că, vedeț' voi, cân' trecea Ăi-dân-Văi câte unu'șor-ușor, poate ș'c-o ricșă, ierea una, da' ditamai calu-n galop ierea, zic io, al'ceva, bașca șase or' șapte or' opt călăreț' Kona, cu caii 'plătoșaț' dă luptă-n plin galop… aia fu prea mult! Să rupsă podu' că parcă fusasă făcu' din paie legate cu scuipa', stâlpii cedă, scândurile plesni ș'cablele vech' dă cân' lumea să rupsă.

Ș'nu le fu 'șoară căderea. Podu' Pololu ierea 'nalt cam că' cinșpe oameni, poate ș'mai mult. Să prăvăli caii, să 'toarsă cu burțile-n sus, cu călăreții prinș' în hățur' ș'-n scările șeii ș'toate-alea ș'cum 'săi mai 'nainte, la vărsare, Pololu nu ierea dăloc adân', ca să cază-n apă cu totu' ș'să-i scoată apa 'napoi afar', niș' vorbă, ierea joasă apa ș'colcăia dă stân' ș'pietre 'scuțite, dă căzu

cu toții rău dă tot, cumpli' dă rău! Niș' unu' din toț' călărețiii Kona nu să mai ridică d-acolo, dăcî' vro doi-trei amărâț' dă cai să mai suci, mai dete din picioare dă câteva or', da' n-aveam noi vreme dă doftorit animalele, păi da.

* * *

D-acu', poveste-asta dă v-o depăna' io po' să spui c-ajunsă la 'fârșit. Meronym ș'cu mine trecurăm râu-n parte-ailantă ș'io mă rugai l-alde So'mi ca să-i mulțumesc, da' numa' fin'că iar îm' scăpase mie viața, că din Civ'lizarea ălor Nouă-Văi-'Tretăiate nu mai avea ce scăpa. Mă gândes' c-ăilanț' din pâlcu' dă Kona să opri' să vază ce ș'cum ierea cu morții ș'-necații lor ș'ne lăsă pă noi să mergem în legea noastră. Trecurăm dă Dunele Pustii ș-ajunserăm, pân' la urmă, la Deș'tu' lu' Ikat făr' alte per'peții. Încă nu sosisă barjele, 'șa că descălecarăm ș'Meronym făcu ia ce făcu de-ș' pusă 'Gerimea la lucru, ca să-m' vindece mie rana din coapsa străpunsă dă săgeată. Cân' o tras-afară, durerea-m' străpunsă ș'restu' corpului ș'-m' 'tunecă simțurile d-a binelea, 'șa că io, s-o spui p-a dreaptă, nu văzui cân' sosi Duofizit cu barjele. Ș'rămăsasă-n seama prietenii mele Prești ente s-aleagă-n locu' meu ce-m' rămânea dă făcu' că, vedeț' voi, or' mă lua ș'pe mine pă barjă cu ia, or' mă lăs-acolo, pă Insul' a Mare, fără să po' să merg, ș'un'e? – la doi paș' dă teritoriu' Kona. Cu' mă vedeț' aci, 'n fața voastră, dăpănân' dă zor, vă puteț'chipui care fu alegerea d-o făcu. Uneori să 'tâmplă dă-m' pare rău că mă luă cu ia, păi da, 'n schimb alteori nu-m' pare, păi da. Cântările vâslașilor dî' nou meu

trib, iele mă trezi pă la jumate drum peste strâmtoare. Merony'm' schimba legătura 'sângerat-a rănii ș'-m' dădusă cu ceva 'Gerime doftorească, dă-m' luasă durere-aproape dă tot.

După fundu' bărjii ăleia stătui ș'mă uitai cum să mișca norii-n toate părțile. Ca sufletele peste vremur', la fel ș'norii peste cerur', ș'noru, chiar dacă-ș' schimbă forma ș'culoarea ș'mărimea, to' nor ie, ș'la fel ie ș'cu sufletu'. Cine poate ști dă un'e vine noru' ș'sufletu' cine-o mai fi ș'mâine? Dăcî' So'mi, care-i răsăritu' ș-apusu', ș'busolă, ș'atlas, păi da, dăcât atlasu' norilor.

Duofizit văzu că deschisasăm ochii ș'-m' arătă Insul' a Mare dă să vedea ca o fâșie vișinie pe mare-albastră-nspre su' ș'răsări', cu Mauna Kea dă stătea cu capu-ascuns ca mireasa sfioasă.

Păi da, iete că to' ce fusasă pentru mine Lumea Largă ș'toată viața mea să făcus-atî' dă mici, dă 'căpea-ntre două deș'te-ale mele făcute cerc.

* * *

Mare figură ș'da' naibii ma' ierea ș'taică-mio Zach'ry-ăl-Bătrâ', nu po' să zi' că nu, cu toate că muri. Acu', poveștile-aste-a lui, dă le to' dăpăna, ierea mai mul' vorbărie goală ș'pă la bătrânețe, să țăcănisă dă credea că Preștient-aia, Meronym, ierea chiar sfânta lui So'mi cea iubită, păi da, ș-o ținea bătută că știa iel, 'cea că știa după nu-ș' ce semne dî' naștere ș'ce comete ș-alte-alea.

Dacă io cre' povestea lui cu-alde Kona ș'cu fuga lui după Insul' a Mare? Ăle mai multe poveșt' are-un dram d-adevăr, unele poveșt' are, acolo, nește-adevăr ș'ie câteva poveșt' c-o droaie d-adevăr în iele. Toată

partea cu Preștienta Meronym chiar așa fusasă, cred io. Fin'că, vedeț' voi, după ce muri taica ș'sor-mea ș'cu mine-i căutarăm pân bulendre, peste ce deterăm acolo? Peste ou-ăla c-argintu' dă-i 'cea iei omelnic în poveștile lui. Ș'cum 'cea taica, dacă ții ou-ăla-ntre mâini și să 'călzește, iese din iel ș'stă-n aier o arătare dă fată minuna' dă frumoasă, dă vorbește' nu-ș'ce limbă d-Ăi-Bătrân' o știa, numa' că az' n-o mai pricepe nimen' ș'niș' n-o s-o mai priceapă cineva vrodat', păi da. Ș'nu-i dă folos niș' ca 'Gerime, că nu po' s-omor' cu iei pirații Kona, ș'niș' nu-ț' potolește foamea cân' ai burta goală, da' să mai 'tâmplă uneori, seara, că io ș'cu-ai mei o trezim p-arătare-aia dă fată num-așa, ca să ne uităm la ia cum stă 'târnată-n aier ș'clipește. Că-i atî' dă frumoasă, ș-ăia micii rămâne uimiț' cân' o vede, ș'vorbele iei șoptite ie ca cântecu' dă leagăn pentru bebilușii noștri.

Ia mai staț' voi o țâră-două.

Hai, 'tindeț' mâinile căuș.
Ș'uitaț'-vă-ț'.

Omelnicul lui Sonmi-451

– Și-atunci, acest Hae-Joo Im cine era, dacă nu x-act cine-ți spusese?

– Și eu m-am mirat când mi-am dat răspunsul singură la această întrebare: era Uniunea.

Hae-Joo mi-a spus: „Am această onoare, da."

Xi-Li, studentul, era x-trem de agitat.

Hae-Joo mi-a dat de ales: ori aveam încredere în el, ori aș fi murit în cel mult câteva minute.

Am dat din cap că-mi făcusem alegerea: aveam încredere în el.

– Dar te mințise deja o dată în legătură cu identitatea lui. De ce să-l fi crezut acum? Cum puteai ști sigur că nu voia să te răpească?

– Nici nu știam. Nu eram sigură. Decizia mea se baza pe caracterul lui. Nu puteam decât să sper că timpul avea să-mi demonstreze că luasem decizia corectă. L-am lăsat pe străvechiul Cavendish să se descurce cu soarta lui, iar noi ne-am văzut de soarta noastră: am luat-o la fugă pe coridoare, pe ieșiri de incendiu, evitând locurile iluminate și oamenii, pe cât posibil. Hae-Joo m-a purtat în brațe pe scări în jos: nu aveam timp să le cobor eu de una singură, neajutată.

La nivelul unui infrasubsol ne aștepta Dom'Chang într-un ford oarecare. Nu era vreme nici măcar de saluturi. Vehiculul a prins viață cu un scrâșnet de roți și a luat viteză de-a lungul unor coridoare și prin fordo-parcuri pustii. Dom'Chang și-a

consultat toșiba și a raportat că ieșirea de urgență părea să fie deocamdată accesibilă. Hae-Joo i-a ordonat să se îndrepte în direcția aceea, după care a scos un cuțit cu lama retractabilă din buzunar, și-a despicat vârful degetului arătător stâng, a scormonit în tăietură și a x-tras de acolo un ou minuscul de metal. L-a aruncat pe fereastra fordului și mi-a ordonat să-mi arunc și eu Suflet-Inelul. Xi-Li și-a x-tras și el Sufletul.

– *Adică Unioniștii* chiar *își smulg Sufletele eterne? Am crezut întotdeauna că nu era decât o legendă conurbană…*

– Cum altfel ar putea o mișcare de rezistență să eludeze Unanimitatea? Dacă n-ar face așa, ar putea fi detectați ori de câte ori ar trece prin fața unui semafor. Ei, și fordul tocmai urca o rampă când o explozie de flacără fosfatică ne-a făcut țăndări geamurile: aerul s-a umplut de cioburi, panourile metalice au scrâșnit; fordul s-a frecat de perete și s-a oprit brusc și hârșâit.

De unde stăteam eu chircită, am auzit focuri de colt.

Apoi, fordul a gemut și s-a repus în mișcare. Un trup s-a izbit de vehicul.

De pe locul din față s-a înălțat un geamăt uman, de insuportabilă durere. Hae-Joo a scos un colt de mână, i l-a pus lui Xi-Li la tâmplă și a tras.

– *Cum așa? Doar era omul lui! De ce?*

– Glonții dumdum ai Unanimității conțin kalodoxalin și stimulin. Kalodoxalinul e un drog, care-și prăjește

victima pe dinăuntru, o face să agonizeze, în așa fel încât urletele pe care le scoate să-i dezvăluie poziția; stimulinul o împiedică să-și piardă cunoștința. Xi-Li s-a prăbușit în față, în poziție fetală. Hae-Joo Im, postabsolventul vesel pe care-l cunoscusem eu, dispăruse, și-anume cu desăvârșire, astfel încât m-am întrebat dacă fusese vreodată cu adevărat de față. Ploaia și vântul au pătruns în ford. Dom'Chang a luat-o în mare viteză pe o alee pentru pubelele de gunoi, care abia dacă era mai lată decât fordul nostru, smulgând țevile de scurgere din pământ. A încetinit numai când a ajuns la șoseaua de centură a campusului. Undeva în față, la porțile campusului, se vedeau lumini intermitente albastre și roșii. Un copter trecea peste vârfurile copacilor, care se răsuceau în toate părțile, și mătura circulația de pe șosea cu lumina unui proiector; portavocile împărțeau ordine incoerente, dar nu știu cine și cui le dădea. Dom'Chang ne-a prevenit să ne ținem bine, a oprit motorul și a scos fordul de pe drum. Am plonjat cu capetele înainte, plafonul fordului m-a lovit în cap, dar Hae-Joo nu știu cum a făcut de s-a lăsat peste mine și m-a ținut strâns. Apoi fordul a câștigat viteză, greutate, dar și lipsă de greutate. Căzătura finală mi-a readus în memoria intermitentă o amintire mai veche, în care era beznă, inerție, gravitație și cineva era blocat într-un alt ford. Unde era asta? Cine era blocat?

Bambusul s-a zdrobit, metalul s-a rupt, coastele mele s-au izbit de podeaua vehiculului.

În fine, tăcere. Fordul era ca și mort. Următorul lucru pe care-l mai știu e c-am auzit cântece de insecte, ploaia căzând pe frunze, apoi șoapte grăbite care se apropiau. Hae-Joo, care mă strivea sub greutatea lui, a gemut și s-a mișcat. Eram lovită rău, dar nu rănită. O suliță de lumină mi-a străpuns ochii. O voce de afară a șuierat printre dinți: „Comandante Im?" Primul care a răspuns a fost Dom'Chang: „Deschide mai întâi portiera asta!"

Niște mâini ne-au tras afară pe toți. Trupul lui Xi-Li a rămas unde și cum se prăbușise. Am zărit un șir de fețe îngrijorate, fețe hotărâte, fețe care dormeau rar și puțin – un grup de Unioniști. Am fost dusă într-o gheretă de beton și coborâtă printr-o trapă. „Nu-ți face griji", – mi-a spus Hae-Joo – „nu te las singură." Mă țineam cu mâinile de niște bare de metal ruginite; genunchii mi se frecau de pereții tunelului îngust. Apoi alte mâini m-au tras înăuntrul unui atelier mecanic și m-au depus direct într-un ford elegant, cu două locuri, pentru sus-puși. Am auzit cum se împărțeau alte și alte ordine, după care Hae-Joo a sărit și el în ford și a pornit motorul. Dom'Chang dispăruse din nou. În fața noastră, s-a deschis o poartă ca de garaj. După aceea, țin minte ploaia ușoară, niște alei lăturalnice de suburbie și, în fine, un bulevard aglomerat. În fordurile din jurul nostru erau navetiști care mergeau singuri, perechi ieșite la plimbare, familii nu foarte numeroase – unele placide, altele agitate. Când mi-a vorbit, în sfârșit, Hae-

Joo avea o voce seacă. Mi-a spus: „Dacă vreodată mă atinge măcar vreun glonț dumdum, să mă eutanasiezi la fel de repede cum am făcut eu cu Xi-Li.” N-am știut ce să-i răspund. „Probabil că ai o sută de întrebări, Sonmi. Te rog să mai rabzi cu ele numai puțin – dacă suntem prinși acum, crede-mă, cu cât știi mai puțin, cu atât mai bine. Ne-așteaptă o noapte lungă. Întâi și-ntâi, mergem să facem o vizită cuiva în Huamdonggil.” Cunoști zona aceea din conurbe, Arhiviste?

– Ministerul meu m-ar da afară, dac-aș fi vreodată ochit în spelunca aia de suboameni. Dar te rog pe tine să mi-o descrii pentru omelnicul de față.

– Huamdonggil e un labirint sordid de colibe joase și dărăpănate, case de raport, prăvălii de amanet, baruri pentru drogați și stupi de relaxare și acoperă, să zicem, vreo șase mile spre sud-est față de Gara de Tranzit Vechiul Seul. Străzile din Huamdonggil sunt prea înguste și fordurile nu au loc să treacă pe ele; aleile de-acolo duhnesc a gunoaie și a canale de scurgere. Corpo-Salub nici măcar nu se apropie de părțile acelea. Hae-Joo a lăsat fordul într-un loc împrejmuit și m-a prevenit să-mi țin gluga pe cap – fabricații furați acolo sfârșesc în bordeluri și devin buni de prestat servicii, după câte-o operație făcută la plesneală. În ușile deschise își făceau veacul pursângi cu pielea inflamată de la x-punerea prelungită la ploaia fierbinte care cădea peste oraș. Un băiat stătea în patru labe și sorbea apă dintr-o băltoacă. „Migranți cu encefalită

sau cu plămânii intoxicați cu plumb" mi-a x-plicat Hae-Joo. „Spitalele îi seacă la Suflet până le mai rămân destui dolari numai cât să-și facă un eutanasiu scurt sau să se mute aici, în Huamdonggil. Nenorociții ăștia au ales prost."

Nu puteam să pricep de ce migranții fugeau de Zonele Productive și preferau o soartă atât de mizerabilă. Hae-Joo mi-a făcut o listă de motive: malarie, inundații, secetă, recolte prost genomizate, paraziți, zonele dezastrice care avansau, plus dorința lor naturală de a le asigura copiilor o viață mai bună. Corporația „Tata Song", m-a asigurat el, părea de-a dreptul umană prin comparație cu fabricile de care fugiseră migranții aceia. Traficatorii le promit că în cele Douăsprezece Capitale plouă cu dolari, iar ei, migranții, își doresc din toată inima să creadă așa ceva. Și adevărul nu ricoșează niciodată, pentru că traficatorii lucrează numai într-un singur sens. Apoi, Hae-Joo m-a făcut să ocolesc un șobolan cu două capete, care mieuna, spunând: „Ai grijă, mușcă!"

L-am întrebat de ce tolerează *Djuche*-iștii așa ceva în a doua lor Capitală.

Fiecare conurbe, m-a lămurit mentorul meu, are o latrină chimică unde se dezintegrează lent, dar nu întru totul pe ascuns, gunoaiele omenești nedorite ale orașului. Acest lucru îi motivează pe cei din castele jos-puse: „Munciți, cheltuiți, munciți," – acesta e mesajul unor spelunci precum Huamdonggil – „dacă nu vreți să vă sfârșiți și voi viețile *aici*." Mai mult decât atât, întreprinzătorii profită de vidul legislativ și înalță cartiere întregi de

plăceri sordide pentru sus-pușii plictisiți de alte cartiere, mai selecte. Rezultatul? Huamdonggil își răscumpără modul de viață prin taxe și mită. X-istă o clinică în zonă, cu program decadiaric, deschisă de Corpo-Medic, unde suboamenii muribunzi pot să-și ofere la schimb eventualele organe sănătoase pe care le mai au, contra unei doze de eutanizac. Corpo-Sepult are un contract foarte profitabil cu municipalitatea, prin care asigură zilnic un pluton de fabricați imuno-genomizați, asemănători cu calamitomanii, care adună morții până nu eclozează ouăle mușchilor din ei. După care, Hae-Joo mi-a făcut semn să tac: ajunseserăm în locul spre care ne îndreptam.

– Adică unde, mai x-act?

– Asta e, că mai x-act de-atât nu pot să spun; străzile din Huamdonggil nu sunt numerotate – nici măcar trecute pe hartă. Era o casă de mah-jong{50}, cu etajul ieșit mult în afară și cu un prag înălțat deasupra ușii, ca să nu se scurgă apa de ploaie înăuntru – dar nu cred c-aș mai putea s-o identific. Hae-Joo a bătut la ușa cu întăritură metalică. Vizorul a clipit, am auzit zgomot de zăvoare trase și ușa ne-a fost deschisă de un individ care purta o armură corporală cu pete închise la culoare, iar în mână avea un drug de fier sinistru. Ne-a mormăit ceva de genul s-o așteptăm pe Mama Arak Na. Eu m-am întrebat dacă purta cumva guler de fabricat pe sub platoșa de la gât.

De unde eram, pornea un coridor plin de fum, care avea, de-o parte și de alta,

panouri de hârtie și care la un moment dat dădea un colț. Am auzit păcănituri de țigle de mah-jong, am simțit miros de picioare, m-am uitat la servanții pursângi, în costumații x-otice, care duceau tăvi cu băuturi. X-presiile plictisite de pe chipurile lor se morfozau în bucurie feciorelnică ori de câte ori dădeau la o parte câte un panou de hârtie. Am urmat și eu x-emplul lui Hae-Joo și mi-am scos didașii noroiți pe străduțele din Huamdonggil.

„Ei", a spus o voce care ne vorbea prin trapa din tavan „dacă veștile n-ar fi proaste, n-ați fi acum aici." Nu mi-am dat seama dacă buzele mătăsoase ale vorbitoarei, dacă ochii ei cu cozile răsucite și vocea hârjâită erau rezultatele genomizării sau ale vreunei mutații. Se ținea strâns de marginea trapei cu degetele pe care pietrele prețioase arătau ca niște negi.

Hae-Joo i s-a adresat Mamei Arak Na spunându-i „Madamă" și a pus-o la curent: o celulă devenise canceroasă, pe Mephi îl arestaseră, Xi-Li fusese lovit de un glonț dumdum și-l omorâse el, așa că, da – veștile erau cum nu se putea mai proaste.

Mama Arak Na și-a desfășurat și înfășurat o dată sau de două ori limba dublă. Apoi a întrebat cât de mult se răspândise cancerul. Unionistul i-a răspuns că tocmai de asta venise, ca să afle cum stătea situația în această privință. Madama stabilimentului ne-a trimis de urgență la vorbitoriu.

– *La vorbitoriu?*

– Un fel de cameră de trecere iluminată

de un solar slab și aflată dincolo de un perete fals, în spatele unei bucătării de unde venea un vuiet continuu. Pe marginea unui cenușar mai mult ca sigur mai vechi decât clădirea în sine, dacă nu chiar decât orașul în întregime, ne aștepta o ceașcă de limonadă rubinie. Ne-am așezat pe niște perne uzate zdravăn. Hae-Joo a sorbit din ceașcă și mi-a spus mie să-mi iau gluga de pe cap. Panelajul tavanului a trosnit și-a scârțâit și-a scos la iveală o trapă care s-a deschis, dezvelind chipul Mamei Arak Na. Apoi, cenușarul antic și de demult a început să susure ca și cum ar fi fost o instalație x-trem de modernă. O sferă de lucire sumbră și tăcere conținută s-a x-tins până a înghițit vorbitoriul în întregime, făcând ca zgomotul bucătăriei să se audă ca prin apă. În cele din urmă, o lumină tărcată de deasupra cenușarului s-a morfozat într-un crap.

– *Un crap?*

– Da, nu știi ce-i crapul? Un pește. Era un crap lung de două picioare, misterios, de culoarea perlei și-a tangerinei, cu pete cafenii și mustăți de mandarin. Dintr-o singură lovitură lenește de coadă, peștele s-a avântat către mine. Buchete de crini de apă s-au dat la o parte și i-au făcut loc să treacă. Ochii lui de bătrân i-au citit pe-ai mei, în timp ce, cu înotătoarele laterale, făcea vălurele prin apă. Apoi, crapul s-a lăsat cu câțiva inci mai jos ca să citească înscrisurile de pe gulerul meu și mi-am auzit numele rostit de o voce de bătrân. Pe Hae-Joo abia îl mai vedeam prin aerul tulbure ca apa adâncă.

„Sunt x-trem de mulțumit să te văd în viață” – a zis o voce transpusă prin 3-D, o voce educată, dar care se auzea înfundat și sacadat – „și realmente onorat să te cunosc. Sunt An-Kor Apis de la Uniune.” Peștele s-a scuzat de toată acea dramatizare vizuală, dar camuflajul era necesar, pentru că Unanimitatea peria toate transmisiunile.

I-am răspuns că înțelegeam.

An-Kor Apis mi-a promis că aveam să înțeleg mai multe în scurt timp, apoi s-a răsucit către Hae-Joo și i-a spus: „Comandante Im!”

Hae-Joo a făcut o plecăciune și i-a raportat că-l eutanaziase pe Xi-Li.

Mai-marele Unionist a zis că aflase deja, că nu x-ista nicio metodă de a-i atenua lui Hae-Joo durerea pe care o resimțea, dar că Unanimitatea îl omorâse pe Xi-Li, iar el, Hae-Joo, nu făcuse decât să-l scutească pe fratele său de o moarte ignobilă în cine știe ce cub-închisoare. Apoi, Apis l-a îndemnat pe Hae-Joo să facă în așa fel, încât moartea lui Xi-Li să nu fi fost zadarnică. A urmat o scurtă punere în temă: șase celule fuseseră compromise și alte douăsprezece închise preventiv. Vestea „bună” era că totuși Comisarul Mephi apucase să se sinucidă până să fie băgat la neurotortură. Apoi, An-Kor Apis i-a ordonat însoțitorului meu să mă scoată din Seul prin Poarta Unu-Vest, să se îndrepte spre tabăra din nord într-un convoi și să reflecteze atent la cele hotărâte.

Și crapul a dat o roată, s-a făcut nevăzut în peretele vorbitoriului, după care și-a făcut apariția din nou, prin pieptul meu. „Ți-ai ales prietenii cu multă înțelepciune,

Sonmi. Împreună, putem să schimbăm civilizația corpocratică din temelii în cu totul altceva." Mi-a promis că aveam să ne întâlnim din nou, și anume curând. Pe urmă, sfera s-a retras în cenușar, s-a făcut din ce în ce mai mică, pe măsură ce vorbitoriul revenea la forma dinainte. Crapul a devenit o dungă de lumină, un punct și, în final, a dispărut.

– *Cum plănuia Hae-Joo să treacă de o ieșire din conurbe fără Suflete?*

– Inoculatorul de Suflete a intrat pe ușă după numai câteva minute. Un individ mărunt, cu un aer anonim. Cu dispreț de profesionist, i-a x-aminat lui Hae-Joo degetul tăiat. A scos un alt ou minuscul din patul lui de gel cu o pensetă, l-a introdus în altă porțiune de țesut proaspăt și a spreiat cutan pe deasupra. Faptul că un asemenea punctuleț care nu iese în evidență cu nimic poate conferi toate drepturile de consumator celui care-l poartă, în schimb condamnă pe oricine altcineva din Corpocrație la o viață de servitute, mi s-a părut atunci și mi se pare și acum o formă bizară de obscenitate. „Numele tău e Ok-Kyun Pyo", i-a spus inoculatorul lui Hae-Joo, după care a adăugat că de pe orice toșibă poate să afle care e viața lui ficțională.

Apoi, inoculatorul s-a întors către mine și a scos o pereche de clești-laser. M-a asigurat că putea să taie oțel cu ei, dar că țesutul viu nici nu-i simțea. Mai întâi mi-a îndepărtat gulerul. Am auzit un *clac,* am simțit un gâdilat când mi s-a desprins de gât, apoi m-am trezit cu el în mână. Foarte

ciudat mi s-a părut, Arhiviste – ca și cum ți s-ar pune în palmă propriul cordon ombilical. „Ei, și-acum codul de bare subcutanat." Mi-a dat cu calmant pe ceafă, avertizându-mă că, de data asta, chiar *durea,* numai că depresurizatorul lui avea să împiedice x-plozia codului de bare la contactul cu aerul.

„Ingenios", a comentat Hae-Joo, care-l urmărea cu privirea.

„Sigur că e ingenios, " – i-a replicat inoculatorul – „doar e meșterit de mine. Partea proastă e că nu pot să-l brevetez." L-a pus pe Hae-Joo să stea pregătit cu un șervet. Am simțit o durere ascuțită în gât. În timp ce Hae-Joo tampona rana plină de sânge, inoculatorul mi-a arătat vechea identitate a lui Sonmi-451 – un microcip ținut între dinții unor clești. Mi-a promis că avea să-l distrugă el, cu mâna lui și cu mare grijă. Apoi mi-a spreiat coagulant peste rană și a acoperit totul cu o glazură de culoarea pielii. „Iar acum, " – a continuat el – „o infracțiune atât de inedită, încât nu i s-a găsit încă o denumire: aplicarea unui Suflet la un fabricat. Și cum e, mă rog, răsplătit geniul meu? Cu vreo fanfară? Cu vreun nobel și vreo sinecură la Universitate?"

„Cu un paragraf în istoria luptei împotriva Corpocrației", a zis Hae-Joo.

„Eeei, mulțumesc, fratele meu!" a exclamat inoculatorul. „Un paragraf întreg!" Și această operație s-a făcut rapid. Omul mi-a pus mâna dreaptă cu palma în sus pe un șervet, a spreiat coagulant și calmant pe buricul degetului arătător, a făcut o incizie mai mică de un inci, a

inoculat un Suflet, apoi a dat pe deasupra cu un strat de cutan. De această dată, cinismul lui a trădat o vână de sinceritate: „Să-ți aducă Sufletul mult noroc pe tărâmul care ți-a fost făgăduit, soră Yun-Ah Yoo."

I-am mulțumit. Aproape că uitasem de Mama Arak Na, care urmărea totul prin trapa din tavan, dar atunci a intervenit: „Sora Yoo ar face bine să-și facă rost și de-o față nouă la Sufletul ei cel nou, altfel o să se iște întrebări stânjenitoare de-aici până-n tărâmul făgăduit."

– Și-atunci, presupun că următoarea ta destinație a fost modelatorul facial.

– X-act. Ușierul ne-a însoțit până pe strada Toegyero, la granița dintre Huamdonggil și cartierul învecinat, ceva mai respectabil. Am luat metroul până la o galerie altădată elegantă din Shinch'on, iar de-acolo am urcat pe scările rulante, printre clinchete de candelabre. Scările ne-au scos într-o incintă de la nivelul acoperământului, ca un labirint, frecventată numai de consumatorii foarte siguri unde voiau să ajungă. Diversele colțuri și cotloane erau tapetate cu intrări discrete și denumiri criptice înscrise pe plăcuțe; la capătul unei fundături, într-o nișă de lângă o ușă simplă, trona un crin tigrat în plină floare. „Nu vorbi", m-a prevenit Hae-Joo. „Femeia asta e colțoasă și trebuie întâi domesticită" – apoi a sunat.

Crinul tigrat s-a luminat tot și ne-a întrebat ce voiam.

Hae-Joo i-a răspuns că aveam programare la Madama Ovid.

Floarea s-a încovoiat ca să se uite la noi și ne-a spus să așteptăm.

Ușa s-a dat în lături. „*Eu* sunt Madama Ovid", ne-a informat o femeie pursânge, albă la față ca osul. Tratamentul cu chimirouă îi înghețase frumusețea severă pe la vârsta de douăzeci și cinci de ani, dar asta cu mult timp în urmă; vocea îi suna ca un hârâit de ferăstrău. „Iar *voi* nu aveți programare, indiferent cine sunteți. Ăsta de-aici e un stabiliment pentru sus-pușii. Biocosmeticienii mei nu lucrează decât cu recomandare. Încercați la vreun «măscărici» de la vreun etaj de mai jos" – și ne-a trântit ușa-n nas.

Hae-Joo și-a dres glasul și i s-a adresat crinului tigrat: „Fii amabil și informeaz-o pe stimabila Madamă Ovid că Matroana Heem-Young îi transmite cele mai cordiale salutări."

A urmat o pauză. Crinul tigrat s-a îmbujorat și ne-a întrebat cât de lungă ne fusese călătoria până acolo. Hae-Joo a dat răspunsul la parolă: „Dacă pleci într-o călătorie suficient de lungă, te întâlnești cu tine însuți."

Ușa s-a deschis, dar disprețul Madamei Ovid era același. „Cine s-o contrazică pe Matroana Heem-Young?" a întrebat ea, apoi ne-a ordonat s-o urmăm, fără să mai pierdem vremea. După ce am mers o vreme pe coridoare închise cu draperii și tapetate cu panouri foto și fono-absorbante, ca din pământ, din piatră seacă, și-a făcut apariția lângă noi un Asistent taciturn, care ne-a deschis o ușă și ne-a făcut semn să intrăm într-un studio puternic iluminat. Ne-am recăpătat vocile.

Unelte folosite în modelajul facial străluceau sub solarul cu lumină sterilă. Madama Ovid mi-a cerut să-mi dau jos gluga. La fel ca Mama Arak Na mai devreme, nici ea nu și-a manifestat surprinderea; mă îndoiesc foarte tare că o doamnă din casta ei socială pusese vreodată piciorul într-un dejunariu de-al Tatei Song. Ne-a întrebat cât urma să dureze tratamentul. Când Hae-Joo i-a răspuns că în cel mult nouăzeci de minute trebuia să plecăm, gazda noastră și-a pierdut stăpânirea de sine, până atunci atât de tăioasă: „De ce să nu-ți faci tu singură lucrarea, cu gumă și ruj de buze? Ce crede Matroana Heem-Young, c-aici, la «Crinul Tigrat», e ca la meseriașii care-ți lucrează cu reducere și-și pun în vitrină codace cu «înainte» și «după»?"

Hae-Joo s-a grăbit să-i x-plice că nu ne așteptam la vreo morfozare completă, ci numai la o adaptare cosmetică, în așa fel încât să putem păcăli vreun eventual Ochi sau vreo privire întâmplătoare. A recunoscut și el că nouăzeci de minute erau caraghios de puține, în condițiile în care Matroana Heem-Young apelase la cel mai bun dintre cei mai buni. Modelatoarea facială și-a dat seama că era lingușită, dar, în mândria ei, nu s-a dovedit imună la așa ceva: „Este adevărat" – s-a lăudat ea – „că nimeni nu vede cum văd eu chipul care se ascunde sub un chip". După care, Madama Ovid mi-a răsucit bărbia într-o parte, spunând că putea să-mi modifice pielea, culoarea părului, pleoapele și sprâncenele. „Ochii trebuie *neapărat* să ți-i vopsim într-o culoare de pursânge." Putea să-mi adauge

și alunițe pe față, iar pometii obrajilor mi-i putea reduce. A promis, în tot cazul, să folosească la maximum cele optzeci și nouă de minute prețioase rămase.

– Și ce s-a ales de mâna de maestru a Madamei Ovid? Văd că arăți ca o Sonmi proaspăt ieșită din pântecuvă.

– Unanimitatea mi-a refăcut fața pentru aparițiile mele la tribunal, la orele de maximă audiență. O actriță în rol principal trebuie să arate potrivit rolului. Dar te asigur, Arhiviste, că atunci, când am ieșit de la „Crinul Tigrat", cu fața chinuită de durere, nici măcar Veghetorul Rhee nu m-ar fi recunoscut. Irișii mei de culoarea ivoriului deveniseră căprui, ochii mi se alungiseră, foliculii căpătaseră puncte de abanos. Consultă codacele care mi s-au făcut în momentul arestării, dacă ești curios.

Madama Ovid nu și-a luat la bună vedere. Când am ieșit, lângă scara rulantă ne aștepta un băiat cu pielea aurie, care avea un balon roșu. Ne-am ținut după el până la un fordo-parc aglomerat de sub galerie. Băiatul dispăruse, dar sfoara de la balonul lui fusese trecută pe după ștergătorul de parbriz al unui vehicul de teren, cu care am pornit pe Bulevardul Unu, în direcția Porții Unu Est.

– Poarta Unu Est? Dar liderul Unionist – Apis – vă ordonase s-o luați înspre vest.

– Da, dar tot el venise cu un adaos la propriul ordin: să „reflecteze cu grijă la cele hotărâte", ceea ce însemna „inversează aceste ordine". Așa că vestul însemna est,

nordul însemna sud, să călătorim în convoi însemna să călătorim singuri.

– Mie mi se pare o criptare primejdios de simplă.

– Mințile meticuloase trec cu vederea tot ce e simplu. În timp ce goneam pe bulevard, l-am întrebat pe însoțitorul meu dacă Hae-Joo era numele lui real sau tot unul fals. Unionistul mi-a răspuns că nu x-istau nume reale în meseria lui. Breteaua de ieșire s-a încovoiat către punctele de verificare și acolo am încetinit; în fața noastră, fiecare șoferist de la coadă întindea mâna pe fereastra fordului, ca să-și Ochească Sufletul. Aplicatorii opreau fordurile la întâmplare și le puneau întrebări celor dinăuntru – motiv de îngrijorare pentru noi. „Câte una la fiecare treizeci, aprox", și-a spus Hae-Joo în șoaptă. „Destul de mică probabilitatea." Ne-a venit și nouă rândul la scanare. Hae-Joo și-a pus degetul arătător pe Ochi; a răsunat o sonerie ascuțită și bariera s-a lăsat brusc în jos. Fordurile din jur ne spulberau orice speranță de scăpare. Hae-Joo s-a stropșit la mine: „Zâmbește întruna – fă-o pe proasta!"

Un Aplicator s-a apropiat de noi și ne-a făcut un semn zvâcnit cu degetul mare: „Coborâți!"

Hae-Joo s-a conformat, rânjind cu o mutră de „Noi între noi, băieții".

Aplicatorul a cerut să-i afle numele întreg și destinația.

„A… ăăă… Ok-Kyun-Pyo." Până și vocea i se schimbase lui Hae-Joo. „Știi, Șefule… ăăă… mergem la un motel într-o conurbe

mai încolo” – și Hae-Joo s-a uitat de jur împrejur și a făcut un gest, cu degetul mijlociu de la mâna stângă, a cărui semnificație lubrică o învățasem de la Boom-Sook și amicii lui. „Cât de departe e motelul ăsta?” l-a întrebat Aplicatorul. El nu știa că era deja trecut de ora douăzeci și trei? „Motelul Bang-Bang-Ești-Mort de la Yōju”, a zis Hae-Joo, adoptând un ton de conspirator nătărău: „Loc plăcut, prețuri acceptabile, probabil că un Aplicator ca tine ar putea să-i încerce oferta gratuit. Nu fac mai mult de treizeci de minute pe banda de viteză, pe poarta zece înspre est.” L-a asigurat că ajungeam fără probleme până acolo înainte de ora stingerii și tot ne mai rămânea ceva timp.

„Ce-ai pățit la degetul arătător?”

„A, *de-aia* a clipit Ochiul?” – și Hae-Joo a scos un geamăt sfâșietor și-a început să bată câmpii: se tăiase încercând să scoată sâmburele dintr-un fruct de avocado natural, la mătușa lui acasă; se umpluse de sânge și nu mai voia s-audă de nimic altceva decât de avocado *fără* sâmburi; cu natura asta, mai mare durerea decât plăcerea.

Aplicatorul a aruncat o privire înăuntrul fordului și mi-a cerut mie să-mi dau gluga jos.

Am sperat să-mi ia frica drept cochetărie.

M-a întrebat dacă prietenul meu vorbește atât de mult tot timpul. Eu am dat din cap că da, cu un aer timid.

Și de-aia nu scoteam eu, în schimb, nicio vorbă.

„Da, domnule”, am zis eu, convinsă că

nu se putea să nu mă recunoască drept o Sonmi. „Da, Șefule.”

Aplicatorul i-a spus lui Hae-Joo că fetele sunt supuse și modeste până pun mâna pe tine și te fac să te însori cu ele, după care încep să măcăne și nu le mai tace gura. „Luați-o din loc!” ne-a spus apoi.

– Unde v-ați refugiat, de fapt, în timpul stingerii, în noaptea aceea? Doar nu în vreun amărât de motel?

– Nu. Am părăsit fordoruta la ieșirea doi, apoi am cotit-o pe un drum de țară neluminat. O barieră de pini țepoși ascundea un câmp industrial pe care erau cel puțin o sută de unități. Cum era atât de aproape de stingere, fordul nostru rămăsese unicul vehicul în mișcare. Am parcat și am traversat o curte bătută de vânturi, îndreptându-ne către un bloc de beton pe care scria: CORPO-HIDRA – UNITATE DE CULTURĂ. Hae-Joo a deschis poarta culisantă cu ajutorul Sufletului.

Înăuntru nu era nicidecum o unitate de horticultură, ci o arcă iluminată în roșu, care adăpostea cisterne gigantice. Aerul era sufocant din cauza căldurii și a umezelii. Supa tulbure și fibroasă care se vedea prin hublourile de sticlă ale cisternelor, într-o primă fază, nu mi-a îngăduit să văd ce conțineau. Apoi s-au ivit picioare și brațe ale mai multor indivizi și fețe identice, în curs de formare.

– Pântecuve, adică?

– Da. Ajunseserăm într-o unitate genomică. Am stat și m-am uitat la ciorchinii de fabricați în stadiu embrionar,

aflați în suspensie în gel uterin; eram, în clipa aceea, martoră la propria naștere, nu uita. Unii dormitau, alții își sugeau degetele mari, alții zvâcneau din câte o mână sau câte un picior, ca și cum ar fi săpat sau ar fi alergat. L-am întrebat pe Hae-Joo dacă și eu fusesem cultivată în locul acela. Hae-Joo mi-a răspuns că nu – că unitatea de cultură de la Kwangju a Tatei Song era de cinci ori mai mare. Embrionii pe care-i vedeam în fața ochilor fuseseră proiectați să trudească în tunelele minelor de uraniu de sub Marea Galbenă. Ochii ca niște farfurioare le fuseseră special genomizați pentru lucru pe întuneric. Ba chiar, dac-ar fi x-puși la strălucirea nefiltrată a luminii de zi, și-ar lua câmpii.

Căldura dinăuntru îl făcuse deja lac de sudoare pe Hae-Joo. „Ai nevoie de Sirop, Sonmi. Apartamentele noastre sunt în direcția asta."

– Apartamente? Într-o unitate de cultură pentru fabricați?

– Însoțitorului meu Unionist îi plăceau ironiile. Așa-zisele noastre „apartamente" erau de fapt camera de odihnă a paznicului de noapte, o încăpere cu pereți de beton în care nu se aflau decât un duș, o dormeză individuală, un birou, o stivă de scaune, un sistem de aerisire blocat și o masă de ping-pong spartă. Pe tavan se încrucișau conducte groase care emanau fierbințeală. O panoplie de toșibe monitoriza pântecuvele și era și o fereastră care dădea înspre sala de cultură. Hae-Joo mi-a sugerat să fac un duș chiar atunci, pentru că nu-mi putea garanta c-aș fi putut face

vreunul în noaptea următoare. A tras pânza impermeabilă, ca să-mi ofere puțină intimitate, iar el și-a alcătuit o dormeză din scaune, în timp ce eu mă spălam pe corp. Pe dormeza propriu-zisă m-așteptau o Siropodoză și un rând de haine noi.

– Nu te simțeai vulnerabilă dormind cine știe unde, fără să cunoști măcar adevăratul nume al lui Hae-Joo Im?

– Eram tare blegită. Fabricații stau treji și douăzeci de ore în șir datorită Siropului, apoi cad brusc.

Când m-am trezit, după câteva ore, Hae-Joo sforăia cu capul pe manta. Am studiat o pată de sânge uscat de pe obrazul lui, pe care și-l zgâriase în timp ce fugeam de la Taemosan. Pielea pursângilor e atât de delicată prin comparație cu a noastră! Globii oculari i se roteau sub pleoape – nimic altceva din cameră nu se mișca. Poate să fi rostit numele lui Xi-Li sau poate să fi fost numai un zgomot. Mă întrebam care dintre eurile lui visa. Atunci mi-am conectat Sufletul la toșiba de mână a lui Hae-Joo, ca să aflu cine era aliasul meu, acea Yun-Ah Yoo. Eram studentă genomicistă, născută pe treizeci ale lunii a doua la Naju, în Anul Calului. Tatăl meu era Asistent la „Tata Song"; mama era casnică; nu aveam frați sau surori… datele se derulau pe zeci, sute de pagini. Orele de stingere s-au scurs încetul cu încetul. Hae-Joo s-a trezit, și-a masat tâmplele și a zis: „Lui Ok-Kyun Pyo tare i-ar plăcea o cană de nes tare."

M-am hotărât că era momentul să pun întrebarea care mă frământa încă de la

disneiotecă. De ce plătise Uniunea un preț atât de tragic pentru a proteja un singur fabricat x-perimental?

„Ehe", a bombănit Hae-Joo, frecându-și ochii somnoros „un răspuns lung la o călătorie lungă."

– *Alt răspuns evaziv?*

– Nu. Mi-a răspuns în timp ce înaintau cu fordul din ce în ce mai adânc în interiorul țării. Voi face un rezumat pentru acest omelnic al tău, Arhiviste. Nea So Copros își pregătește propria moarte, otrăvindu-se. Solul ei e poluat, apele – lipsite de viață, aerul – plin de noxe, rezervele de hrană – compromise de genomizări defectuoase. Castele jos-puse nu-și pot plăti tratamente prin care să contracareze aceste privațiuni. Fronturile melanoamelor și malariei avansează spre nord cu câte douăzeci de mile în fiecare an. Zonele Productive din Africa și Indonezia, care aprovizionează lumea consumatorilor, sunt acum în proporție de peste șaizeci la sută de nelocuit. Legitimitatea Corpocrației, bogăția pe care se bazează, e pe cale să dispară. Seriile de Norme ale învățării introduse de *Djuche*-iști sunt ca niște plasturi aplicați pe hemoragii și amputări. Unica strategie a Corpocrației e cea dintotdeauna, predilectă oricărei ideologii falimentare: negarea. Pursângii din castele jos-puse se prăbușesc într-un marasm al suboamenilor. Cadrele x-ecutive nu fac decât să privească, repetând ca papagalii Catehismul Șapte: „Valoarea unui Suflet stă în dolarii pe care-i ai în el."

– Dar ce rațiune x-istă în a-i abandona pe pursângii din castele jos-puse în… locuri precum Huamdonggil? O castă întreagă? Cum ar putea fi înlocuită munca lor?

– Cu noi. Cu fabricați. Producerea noastră nu costă mai nimic. Și nici nu venim cu pretenții absurde la o viață mai bună, mai liberă. În mod absolut convenabil, dacă trec patruzeci și opt de ore și nu căpătăm un Sirop special conceput, viața noastră x-piră, așa că nu putem fugi nicăieri. Suntem niște mașinării organice perfecte. Mai susții și-acum, Arhiviste, că în Nea So Copros nu x-istă sclavi?

– Și cum își propunea Uniunea să x-tragă acest… hai să-i zicem „rău" din societatea noastră?

– Prin Revoluție.

– Dar, după cum spune imnul Comisarului, Nea So Copros e unicul soare care mai răsare pe lume! Asia de Sud-Est dinaintea Răzmeriților era tot așa, un haos de democrații muribunde, autocrații democigătoare și zone dezastrice, cum e acum tot restul lumii. Dacă Djuche-*iștii nu ar fi unificat și colonizat toată regiunea, am fi alunecat înapoi în barbarie, odată cu tot restul lumii. Cum poate* orice *structură organizatorică rațională să îmbrățișeze un crez care se opune Corpocrației? Nu e vorba numai de terorism aici, e ceva de-a dreptul sinucigaș!*

– Toți sorii, chiar dacă răsar, ajung să și apună, Arhiviste. Corpocrația noastră

aduce acum a senilitate.

– Mă rog, am impresia c-ai îmbrățișat și tu propaganda Uniunii din toată inima, Sonmi-451.

– Iar eu îmi permit să observ că tu ai îmbrățișat din toată inima propaganda Corpocratică, Arhiviste.

– Noii tăi prieteni ți-au pomenit oare cum *anume își propune Uniunea să răstoarne un stat cu o armată permanentă de două milioane de pursângi, dublați de trupe care însumează două milioane de fabricați?*

– Da. Instrumentând elevarea simultană a șase milioane de fabricați.

– O fantezie. O nebunie!

– Toate revoluțiile sunt așa până când au loc, după care devin fapte istorice inevitabile.

– Și cum ar putea Uniunea să realizeze această „elevare simultană”?

– Câmpul de bătaie, Arhiviste, e la nivel neuromolecular. Câteva sute de Unioniști infiltrați în uzinele de pântecuve și de producere a Siropului pot provoca o elevare de un asemenea ordin, inoculând catalizatorul lui Suleiman în fluxurile-cheie.

– Ce stricăciuni ar putea provoca până și – să zicem – zece milioane de fabricați elevați celei mai stabile piramide statale din istoria civilizației?

– Cine ar mai lucra pe liniile de producție din fabrici? Ar filtra apele

reziduale? Ar hrăni peștii din fermele piscicole? Ar x-trage țițeiul și cărbunele? Ar alimenta reactoarele? Ar construi clădiri? Ar servi în dejunarii? Ar stinge focurile? Ar monta cordoanele de pază? Ar umple cisternele cu exonă? Cine ar mai ridica, ar săpa, ar trage, ar împinge? Cine ar mai semăna, cine ar mai recolta? Acum începi să-ți faci o idee? Pursângii nu mai posedă priceperile fundamentale pe care se bazează și Corpocrația noastră, ca orice altă societate. Adevărata întrebare e alta: ce stricăciuni ar putea să *nu* provoace șase milioane de elevați, în combinație cu dezertorii din cordoanele de pază și cu pursângii din castele jos-puse, cum sunt cei din Huamdonggil, care nu au nimic de pierdut?

– Unanimitatea ar menține ordinea. Nu toți Aplicatorii sunt agenți de-ai Uniunii.

– Până și Yoona-939 a preferat moartea sclaviei.

– Și rolul tău care e... în această proiectată rebeliune?

– Primul meu rol a fost acela de a prezenta dovada vie că formula de catalizator al elevării a lui Suleiman funcționa. Acesta mi l-am îndeplinit și mi-l îndeplinesc și acum prin simplul fapt că nu degenerez. Neurochimicalele necesare au fost sintetizate în fabrici secrete din toate cele Douăsprezece Capitale.

„Al doilea rol care-ți revine" – m-a informat Hae-Joo în dimineața aceea – „va fi unul diplomatic." Generalul Apis voia ca eu s-o fac pe interlocutorul între Uniune și

fabricații elevați. Să ajut la mobilizarea lor de partea revoluției.

– Cum te-ai simțit când ai aflat că trebuia să fii o figură emblematică pentru niște teroriști?

– Neliniștită. Nu fusesem genomizată să modific istoria – așa i-am spus colegului meu de refugiu. Hae-Joo mi-a replicat că niciun revoluționar nu e niciodată pregătit pentru așa ceva. Tot ce-mi cerea Uniunea în acel moment, a insistat el, era să nu resping de la bun început propunerea lui Apis.

– N-ai avut curiozitatea să afli cum arăta viitorul acela luminos în viziunea Uniunii? De unde știai tu că ordinea cea nouă n-ar fi dat naștere unei tiranii chiar mai rele decât cea pe care-și propunea s-o înlăture? Gândește-te la revoluția bolșevică și la cea din Arabia Saudită. Gândește-te la dezastruoasa lovitură de stat penticostală din America de Nord. Nu crezi că un program de reforme progresive, cu pași precauți, e calea cea mai indicată de urmat?

– Pentru un nivel opt, Arhiviste, dovedești o x-traordinară erudiție. Mă-ntreb dacă ai întâlnit vreodată acest dicton formulat pentru prima oară de un om de stat din secolul douăzeci: „Peste un abis nu se poate trece din doi pași."

– Ne învârtim într-un cerc vicios, Sonmi. Să revenim la călătoria ta.

– Am ajuns în Câmpia Suambo pe la ora unsprezece, luând-o pe trasee ocolite. Copterele utilitare împrăștiau nori întregi

de îngrășământ pe bază de șofran, întunecând orizontul în toate direcțiile. X-punerea la vreun eventual OchiSat îl îngrijora pe Hae-Joo; așa că am luat-o pe un drum de plantație care ținea de Corpo-Cherest. În timpul nopții plouase, drumul de țară era desfundat, plin de bălțoace și înaintam anevoie, dar nu vedeam niciun alt vehicul. Hibrizi de pin de Norfolk și arbore de cauciuc erau plantați în șiruri drepte și creau iluzia că, de fapt, copacii mărșăluiau pe lângă fordul nostru în regimente de mii și mii de indivizi. Am coborât o singură dată, în timp ce Hae-Joo alimenta rezervorul de exonă dintr-o canistră. Câmpia fusese luminoasă, dar în mijlocul plantației, până și la ora prânzului era un fel de amurg umed și mut. Singurul zgomot îl scotea un vânt steril, care vâjâia printre ácele boante. Copacii erau genomizați să respingă insectele și păsările, așa că aerul stătut duhnea a insecticid.

Pădurea a dispărut la fel cum apăruse – brusc – și peisajul s-a făcut mai deluros. Am continuat să mergem spre est, având munții Woraksan către sud și lacul Ch'ungju către nord. Apa lacului puțea a tot ce defluia din iazurile în care erau întinse plase de somoni. Pe colinele dintre ape tronau ditamai emblemele corporatiste. O statuie din malachit a Profetului Malthus{51} privea peste o porțiune aridă. Drumul nostru a traversat pe dedesubt fordoruta x-pres Ch'ungju – Taegu – Pusan. Hae-Joo a zis că puteam să ajungem la Pusan în două ore, dacă s-ar fi aventurat s-o ia pe fordorută, dar așa cum

ne târam, încet, pe drumuri lăturalnice era mai sigur. Drumul nostru ciuruit de găuri, dar din fericire lipsit de Ochi, a început să șerpuiască în sus prin munții Sobaeksan.

– Hae-Joo Im nu căuta să ajungă la Pusan într-o singură zi?

– Nu. La ora șaptesprezece aprox, a dosit fordul într-un depozit de vechituri abandonat și ne-am continuat drumul pe jos. Cea dintâi x-cursie a mea la munte m-a fascinat la fel ca și cel dintâi drum al meu cu fordul prin Seul. Bolovanii de calcar gemeau de licheni; puieții de brad și sorgul creșteau printre crăpături; norii se dădeau de-a dura; briza răspândea un iz de polen natural; molii de mult genomizate se roteau ca niște electroni în jurul capetelor noastre. Emblemele de pe aripile lor suferiseră mutații în decursul generațiilor și acum arătau ca niște caractere mâzgălite la întâmplare – o măruntă revanșă a naturii asupra Corpocrației. De pe un colț de stâncă, Hae-Joo mi-a arătat cu degetul în partea cealaltă a unei văi. „Îl vezi?"

Pe cine? Nu vedeam decât un perete de rocă.

Uită-te mai bine, mi-a spus și parcă-parcă faleza muntelui a scos la iveală trăsăturile unui gigant, care ședea cu picioarele încrucișate. O mână zveltă și-o ridica într-un gest grațios. Armele și furtunile îi ciobiseră, îi răvășiseră, îi mâncaseră trăsăturile, dar silueta încă mai era vizibilă, dacă știai unde și cum să te uiți. Am zis că mie gigantul îmi amintea de Timothy Cavendish, ceea ce i-a smuls un zâmbet lui Hae-Joo Im, după atâta timp.

Mi-a spus că gigantul acela era o divinitate care oferea mântuirea dintr-un ciclu fără noimă de nașteri și renașteri și că poate, cine știe, pietrele cioplite și roase ale chipului său mai păstrau vreo rămășiță de divinitate. Numai lucrurile neînsuflețite pot părea atât de vii. Presupun că-l va distruge Corpo-Roc de îndată ce se va trece la prelucrarea munților din zonă.

– De ce te-a luat Hae-Joo Im în x-cursia asta prin pustietate?

– Pentru că, oriunde-ai fi, tot ești undeva, Arhiviste. După ce am trecut de gigantul cu picioarele încrucișate și de coama acelor munți, am dat de un lot modest de grâu într-un luminiș, peste haine puse la uscat în tufișuri, peste culturi de legume, peste un sistem primitiv de irigație cu conducte de bambus, peste un cimitir. O cădere de apă cam sărăcăcioasă. Hae-Joo m-a introdus, printr-o fisură îngustă, într-o curte împrejmuită de clădiri ornamentate cum nu mai văzusem niciodată. O x-plozie foarte recentă lăsase un crater în pavajul cu pietre, împrăștiase lemnăria și surpase un acoperiș de șindrilă. O pagodă căzuse victimă unui taifun și se prăbușise peste perechea ei, pe care mai degrabă iedera decât îmbinările o ținea în picioare acum. Acela avea să fie adăpostul nostru peste noapte, mi-a spus Hae-Joo. O mănăstire supraviețuise acolo timp de cincisprezece secole, până când Corpocrația dizolvase religiile pre-consumeriste – ceea ce s-a întâmplat după Răzmerițe. Acum, în locurile acelea își găseau refugiul

pursângii deposedați, care preferă să-i smulgă muntelui mijloacele de x-istență, decât să ducă viața castelor jos-puse din conurbe.

– Adică Uniunea și-a ascuns interlocutoarea… ba chiar mântuitoarea într-o colonie de recidiviști?

– Mântuitoare… ce titulatură grandioasă pentru o servantă de la „Tata Song”! Din spatele nostru, a sosit în curte, șchiopătând și sprijinindu-se de un băiat cu sechele de encefalită, o femeie-țărancă ridată la față și arsă de soare, foarte în vârstă, la fel ca bătrânele din vremurile lui Cavendish. Băiatul, care era mut, i-a zâmbit inocent lui Hae-Joo, iar femeia l-a îmbrățișat pe același Hae-Joo cu afecțiunea unei mame. Eu i-am fost prezentată Stareței ca fiind „Domnișoara Yoo”. Un ochi îl avea acoperit de-o pojghiță lăptoasă, dar celălalt era luminos și atent. Mi-a luat amândouă mâinile într-ale ei, cu un gest fermecător. „Ești bine-venită aici, “ – mi-a spus – „mai mult decât bine-venită.”

Hae-Joo a întrebat ce era cu craterul lăsat de bombă.

Stareța i-a x-plicat că un regiment al Unanimității din zonă recurge la această metodă pentru a-i șicana. Că un copter apăruse cu o lună înainte și lansase un proiectil fără niciun avertisment. Un om murise și mai mulți coloniști fuseseră grav răniți. Ori o ticăloșie, a speculat Stareța cu amărăciune, ori vreun pilot care se plictisea, ori vreun dezvoltator care văzuse cine știe ce potențial în așezarea lor ca viitor hotel balnear pentru cadrele x-

ecutive, și-acum voia să curețe locul.

Însoțitorul meu i-a promis că avea să se intereseze.

– Cine erau acei „coloniști”, mai x-act? Ocupanți ilegali? Teroriști? Unioniști?

– Fiecare colonist avea povestea lui. Mi-au fost prezentați disidenți uiguri, fermieri alungați de uscăciune din Delta Ho-Și-Min, locuitori altădată respectabili ai conurbelor care căzuseră în dizgrația politică a cutărei corporații, devianți care nu-și mai găseau slujbe, bolnavi mintali cărora le fuseseră jecmăniți dolarii din Suflete. Din cei șaptezeci și cinci de coloniști, cel mai tânăr avea nouă decadiarii, iar cea mai bătrână era Stareța, de șaizeci și opt de ani – cu toate că ea, dacar fi pretins că avea trei sute, eu tot aș fi crezut-o, atâta prestanță avea.

– Dar... cum puteau să supraviețuiască acești oameni acolo fără francize, fără galerii? Ce mâncau? Ce beau? Cum se descurcau cu electricitatea? Cu distracțiile? Fără Aplicatori și ordine? Cum impuneau ei acolo o ierarhie?

– Du-te și vizitează-i, Arhiviste. Poți să-i spui Stareței că eu te-am trimis. Nu? Ei, mâncarea și-o luau din pădure și din grădină, apa – din cataractă. Mai plecau în incursiuni până la vreo groapă de gunoi, ca să facă rost de mase plastice și de metale pentru unelte. Toșiba de la „școala” lor funcționa cu electricitate de la o hidroturbină. Lămpile solare se încărcau în cursul zilei. Distracția lor erau ei înșiși; consumatorii nu pot x-ista fără 3-D și ReV,

dar în alte vremuri oamenii puteau și fără ele – și mai pot și astăzi. Aplicatori-ai-Legii? Mai apăreau probleme, fără îndoială, ba chiar crize, din când în când. Dar nicio criză nu e de nedepășit, dacă oamenii cooperează.

– Dar cu iernile de la munte cum făceau?

– Supraviețuiau și ei, la fel cum supraviețuiseră călugărițele timp de cincisprezece secole: prin planificare, cumpătare și tărie de caracter. Mănăstirea a fost construită deasupra unei peșteri, pe care bandiții au x-tins-o pe vremea anexării japoneze. Acele tuneluri le ofereau suficient adăpost împotriva iernii și copterelor Unanimității. A, sigur că o asemenea viață nu e vreo Utopie bucolică. Da, iernile erau grele; anotimpurile ploioase parcă nu se mai terminau; recoltele erau compromise uneori de boli; medicina de-acolo era teribil de limitată. Puțini coloniști ajungeau să trăiască la fel de mult cât consumatorii din castele suspuse. Se certau și ei, se acuzau, se înfuriau ca toată lumea, dar cel puțin făceau toate astea într-o comunitate, iar comunitatea oamenilor e un bun tratament în sine. Nea So Copros nu mai are comunități, ci numai straturi care se dușmănesc între ele. Am dormit neîntoarsă în noaptea aceea, pe un fundal de bârfe, cântece, reproșuri și râsete – și, pentru prima oară de când părăsisem dormitoriul de la „Tata Song", m-am simțit în siguranță.

– Și ce treabă avea Uniunea cu acea colonie?

– Una simplă: Uniunea le oferea lucruri de care ei nu puteau face rost, cum ar fi solare; în schimb, colonia oferea un refugiu, la nu știu câte mile de cel mai apropiat Ochi. M-am trezit în tunelul-dormitoriu când nu se iviseră încă zorii și m-am strecurat până la intrarea în templu. De pază stătea o femeie între două vârste, care ținea la brâu un colt și în față o fiertură de tipul Stimulinului. Mi-a dat la o parte plasa de țânțari, ca să pot ieși, dar m-a prevenit să fiu atentă la coioții care scormoneau prin gunoaie mai jos de zidurile mănăstirii. I-am promis că nu mă îndepărtam atâta, cât să nu mă mai audă, am luat-o pe lângă pereții curții și m-am strecurat prin crăpătura îngustă dintre stânci, până la cornișa cu nuanțe de negru și gri.

Muntele se termina brusc; din vale se înălța un curent care aducea cu el strigăte, chemări, mârâieli și gemete de animale. Niciunul n-am reușit să recunosc; m-am simțit sărăcită, cu toate cunoscințele mele într-ale arcanelor cenzurate. Și ce simfonie de stele! Ah! – stelele de la munte nu sunt acele sărăcii de punctișoare ca niște împunsături de ace, care se văd pe cer din conurbe; la cât de umflate sunt, aproape că dau lumină! La nici trei picioare de mine, s-a mișcat o piatră. Era Stareța: „A, Domnișoară Yoo, v-ați trezit devreme."

I-am urat o dimineață bună.

Coloniștii mai tineri, mi-a mărturisit bătrâna, sunt îngrijorați când știu că umblă de colo-colo înainte de răsăritul soarelui, ca nu cumva să cadă peste marginea falezei. Apoi a scos din mânecă o

pipă, i-a îndesat bine cupa și și-a aprins-o. Era o frunză locală neprelucrată, a recunoscut ea, dar nu mai știa de foarte mulți ani ce gust avea un marlboro fin. Fumul ei mirosea a piele aromatizată și bălegar uscat.

Am întrebat-o despre chipul de piatră de pe faleza din partea cealaltă a văii.

Mi-a spus că era Siddhartha{52}, care mai avusese și alte nume, cele mai multe pierdute. Predecesoarele ei știau toate poveștile și toate rugăciunile, dar Stareța cea bătrână și călugărițele în vârstă fuseseră condamnate la Casa Luminii, când toate religiile non-consumeriste fuseseră condamnate. Ea, Stareța de-acum, era o novice pe vremurile acelea, așa încât Unanimitatea considerase că era suficient de tânără pentru Reorientare. Crescuse într-un bloc de orfani din conurbea Pearl City din Filipine, dar, zicea ea, spiritual nu-și părăsise niciodată mănăstirea. Revenise după mulți ani și pusese bazele actualei colonii, pe ruinele celor dinainte.

Am întrebat-o dacă Siddhartha fusese cu adevărat zeu.

Mulți așa îl consideră, m-a lămurit Stareța, dar Siddhartha nu influențează norocul sau vremea și nici nu îndeplinește prea multe dintre funcțiile tradiționale ale unei divinități. Mai degrabă, Siddhartha era un om care murise și un ideal care supraviețuise. Omul propovăduia despre cum să-ți învingi durerea și cum să-ți influențezi viitoarele reîncarnări. „Dar eu, una, mă rog la idealul pe care-l reprezintă” – și mi-a făcut semn înspre gigantul meditativ. „Așa, din vreme, ca să știe că

vorbesc serios."

I-am spus că speram ca Siddhartha să mă reîncarneze chiar acolo, în colonia ei.

De-acum, lumina zilei care se pregătea să vină dădea contururi mai clare lumii întregi. Stareța m-a întrebat de ce speram așa ceva.

Mi-a luat ceva timp ca să formulez un răspuns. I-am spus că toți pursângii au în priviri o foame, o nemulțumire – cu x-cepția coloniștilor pe care-i cunoscusem acolo.

Stareța a încuviințat din cap. „Dacă li s-ar întâmpla și consumatorilor să-și găsească împlinirea la orice nivel semnificativ, a x-trapolat ea, Corpocrația s-ar spulbera. Drept care, Media nu mai contenește să spurce coloniile cum e și aceasta, a ei, comparându-le cu niște tenii, acuzându-le că fură apa de ploaie de la Corpo-Hidro, drepturile de reproducere de la Corpo-Veget, oxigenul de la Corpo-Vent. Stareța se temea că, dacă la nivelul Comisiei s-ar fi luat, într-o bună zi, hotărârea că ei, coloniștii, reprezentau o alternativă cât de cât viabilă la ideologia corporatistă, atunci „«teniile» ar deveni iarăși «teroriști», ar începe să plouă peste noi cu bombe inteligente și tunelurile noastre ar fi curățate prin foc."

I-am sugerat că era mai bine dacă-și ocroteau prosperitatea în colonia lor, nevăzuți și neștiuți de nimeni.

„X-act." Apoi și-a coborât vocea și a adăugat: „Un număr de echilibristică la fel de pretențios, îmi imaginez eu, cum ar fi să întruchipezi un pursânge."

– Adică știuse de la bun început că nu erai pursânge? De unde?

– Mi s-a părut imprudent s-o întreb. Poate că vreun trage-cu-ochiul din partea noastră de tunel mă zărise îmbibând Sirop. Gazda m-a lămurit că x-perienţa lor de colonişti îi învăţase să stea cu un ochi atent-prietenos pe oaspeţi, chiar şi pe Unionişti. Ei, Stareţei, nu-i plăceau aceste violări ale vechiului cod de ospitalitate al mănăstirii, dar coloniştii mai tineri ţineau morţiş la o supraveghere permanentă. Îmi dezvăluise informaţia, pe care o aflase şi ea, numai ca să-mi ureze noroc în viitoarele mele acţiuni, pentru că, dintre toate crimele Corpocraţiei împotriva castelor jos-puse, mi-a spus ea, „niciuna nu-i mai ticăloasă decât înrobirea tribului tău".

– Presupun că despre fabricaţi era vorba, nu? Dar se referea la unii anume – cum ar fi servanţii din dejunarii – sau la modul general, la toţi fabricaţii din Nea So Copros?

– Nu mi-am dat seama şi nici n-am aflat decât în seara următoare, când eram la Pusan. Dar de-acum se auzea deja zgomotul vaselor în care se pregătea micul dejun. Stareţa s-a uitat prin crăpătură înspre curte şi a vorbit pe un alt ton: „Cine-o fi coiotul ăsta mic?"

Băieţelul mut s-a strecurat printre stânci şi s-a aşezat la picioarele Stareţei. Razele soarelui s-au ivit dincolo de orizont, scoţând la iveală culorile delicate ale florilor sălbatice.

– Aşa ţi-ai început a doua zi de când erai

fugară.

– Da. Hae-Joo s-a ospătat de dimineață cu turte de cartofi și miere de curmale; spre deosebire de seara dinainte, n-a mai făcut nimeni presiuni asupra mea să mănânc mâncare de pursânge. În timp ce ne luam rămas-bun, două sau trei dintre fetele adolescente, care aveau lacrimi în ochi fiindcă-l vedeau pe Hae-Joo plecând, mi-au aruncat niște priviri pline de ură, ceea ce pe însoțitorul meu l-a distrat nemaipomenit. Hae-Joo se comporta, vrând-nevrând, ca un revoluționar greu încercat, dar, în anumite privințe, era foarte copilăros. Când m-a îmbrățișat, Stareța mi-a șoptit la ureche: „O să-l rog pe Siddhartha să-ți îndeplinească dorința." Sub ochii lui am părăsit înălțimile cu aer rarefiat și am pornit-o iar pe jos, prin pădurea zgomotoasă, iar fordul ni l-am găsit neatins.

Drumul către Yōngju a fost o plăcere. Am trecut pe lângă plute încărcate cu cherestea, care mergeau în susul apei, mânate de niște fabricați musculoși, toți din același tulpino-tip. Dar, printre câmpurile de orez de la nord de lacul Andongho, era o rețea întreagă de drumuri de țară x-puse; așa că am stat înăuntrul fordului mai toată ziua, ca să nu ne vadă vreun OchiSat – asta până pe la ora cincisprezece.

Când am ajuns la un vechi pod suspendat peste râul Chuwangsan, am coborât ca să ne mai dezmorțim picioarele. Hae-Joo s-a scuzat pentru vezica lui de pursânge și s-a pișat peste copacii aflați trei sute de iarzi mai jos. Eu, între timp,

stând pe partea cealaltă a podului, studiam papagalii monocromi cocoțați pe muchiile stropite de guano ale stâncilor. Felul cum își fluturau aripile și cârâiau întruna mă ducea cu gândul la Boom-Sook Kim și la amicii lui, odrasle de sus-pușii. În amonte, râul Chuwangsan șerpuia printr-o râpă; în aval, curgea printre colinele terasate, după care dispărea sub acoperământul de la Ūlsōng, unde strângea tot ce însemna canalizare. Copterele se învârteau pe deasupra conurbei ca un roi de puncte negre și argintii.

Cablurile podului au gemut brusc, fără niciun avertisment, sub greutatea unui ford strălucitor de cadru x-ecutiv. Era un vehicul prea scump ca să-l întâlnești pe un asemenea drum de țară – am intrat la bănuieli. Hae-Joo a băgat mâna după colt în fordul nostru. Apoi s-a întors lângă mine, cu mâna în buzunarul hainei, și mi-a șoptit: „Lasă-mă pe mine să vorbesc; tu fii pregătită să te arunci la pământ."

Bineînțeles, fordul cel scump a încetinit și a oprit. De pe locul șoferistului a coborât un bărbat îndesat, cu maxilarul reconstruit prin modelaj facial, care ne-a făcut un semn prietenos din cap și a zis: „O zi bună vă doresc!"

Hae-Joo i-a răspuns încuviințând din cap și spunând că, din fericire, nu era prea cald.

O femeie pursânge și-a scos mai întâi picioarele de pe locul pasagerului. Eșarfa în care-și avea capul înfășurat nu-i lăsa la vedere decât nasul delicat și buzele senzuale. S-a sprijinit de balustrada de pe partea cealaltă, cu spatele la noi, și și-a

aprins un marlboro. Șoferistul a deschis portbagajul fordului și a scos de-acolo o cutie cu găuri, suficient de mare pentru a transporta un câine de talie mijlocie. I-a țăcănit încuietorile și a x-tras din ea o ființă ciudată, cu aspect de femeie, perfect proporționată, deși foarte mică – nu avea mai mult de cincisprezece inci înălțime –, care scotea un miorlăit îngrozitor și se zbătea să scape. Când a dat cu ochii de noi, țipătul ei miniatural, chiar dacă nu era x-primat în cuvinte, a căpătat un ton de implorare.

Până să apucăm noi să spunem sau să facem ceva, bărbatul a apucat-o de păr și a zvârlit-o în gol de pe pod, uitându-se după ea cum cădea. Când s-a izbit de stâncile de mai jos, a plescăit din limbă și s-a hlizit. Apoi a rânjit înspre noi: „Ducă-se pe pustii – un gunoi *foarte* scump!"

Eu m-am stăpânit cu greu să nu spun nimic. Simțind câte eforturi îmi cerea tăcerea, Hae-Joo m-a apucat de braț. Mă tot gândeam, în mintea mea, la o scenă din acel disnei cu Cavendish, în care un pursânge e, tot așa, aruncat de pe un balcon de un criminal.

– Îmi închipui că azvârlise o fabricată – o păpușă vie.

– Da. Individul abia aștepta să ne spună ce și cum se întâmplase. „Păpușa Zizzi Hikaru era la mare modă acum două Sextete. Fiică-mea *efectiv* nu-mi mai dădea pace. Bineînțeles că soția mea oficială, *ea* – și ne-a făcut semn cu capul către femeia de pe cealaltă parte a podului – o tot monta împotriva mea – dimineață, zi, noapte, nu

conta. Zicea: «Cum pot eu să-i privesc în ochi pe vecini, dacă fetița noastră e *singura* din tot caruselul care nu are o Zizzi?» Sunt de admirat cei care scot pe piață așa ceva. O nenorocită de fabricată de jucărie, dar genomizată ca nu știu ce idol străvechi, și hop! îi și sare prețul cu *cincizeci* de mii! Asta până să-i cumperi și tot felul de țoale de firmă, casă de păpuși, accesorii… Și eu ce să fac, atunci? Am plătit pentru porcăria naibii, numai ca să le-nchid gura femeilor! Și după numai patru luni, ce se întâmplă? Mofturile tineretului trec la altceva și Marylin Monroe o detronează pe biata, învechita de Zizzi!" Plin de scârbă, ne-a spus că o lichidare oficială a unui fabricat costă trei mii de dolari, în schimb – și a făcut un gest cu degetul mare peste umăr – un plonjon în gol din greșeală nu costă nimic. Așa deci, de ce să mai risipești bani buni, după ce tot ai risipit atâția? „Păcat" – i-a făcut el cu ochiul lui Hae-Joo – „că divorțurile nu sunt atât de simple, nu?"

„Te-am auzit, dobitocule!" a zis nevasta lui, tot fără să se uite la noi. „Puteai să te duci cu păpușa înapoi la franciza de unde-ai luat-o și să-ți redolarizeze Sufletul. Ne dăduseră o Zizzi defectă. Habar n-avea să cânte. M-a și mușcat o dată, scârba!"

Dobitocul i-a răspuns drăgăstos: „Mă și mir că n-ai murit de mușcătura *aia,* scumpetea mea!" Nevasta i-a transmis o înjurătură oarecare, în timp ce soțul ei își plimba privirile pe trupul meu și-l întreba pe Hae-Joo dacă eram în vacanță în locul acela atât de izolat sau treceam pe-acolo cu treburi.

„Ok-Kyun Pyo, domnule, la dispoziția

dumneavoastră!" a zis Hae-Joo cu o plecăciune ușoară și s-a prezentat drept Asistent de nivel cinci la Franciza de Contabilitate „Vulturul", o ramură corporatistă minoră.

Curiozitatea sus-pusului s-a oprit aici. „Nu, zău? Eu sunt administratorul terenurilor de golf dintre P'yōnghae și Yōngdōk. Joci golf, Pyo? Nu? *Nu joci golf?* Golful nu-i doar un joc, să știi, golful e un avantaj în carieră!" Ne-a asigurat că terenul de la Paegam, care funcționează în orice anotimp, are cincizeci și patru de găuri, pajiști pe care poți să dai cu limba, ochiuri de apă cum au celebrele grădini lacustre ale Iubitului Președinte. „I-am bătut la licitație pe jos-pușii locali și le-am luat pânzele freatice. În mod normal, nu capeți legitimație de membru pentru nimic în lume, oricâte relații și bani ai avea, dacă nu ești cel puțin Veghetor, dar tu-mi ești simpatic, Pyo, așa că du-te acolo și pomenește-le celor de la înscrieri numele meu: Veghetorul Kwon."

Ok-Kyun Pyo rămăsese mut de recunoștință.

Mulțumit de sine, Veghetorul Kwon începuse să ne spună povestea vieții lui de cadru x-ecutiv, dar nevasta lui și-a zvârlit chiștocul de marlboro unde fusese aruncată și păpușa Zizzi Hikaru și s-a urcat înapoi în ford, proptindu-se în claxon secunde în șir. Papagalii dungați ca zebrele au țâșnit ca din pușcă spre cer. Sus-pusul a rânjit amărât către Hae-Joo și l-a sfătuit să nu se scumpească la cei câțiva dolari în plus după ce se însoară și să-și conceapă un fiu. Când l-am văzut c-o ia din loc, mi-

am dorit să-i văd fordul plonjând și el de pe pod.

– Îl considerai un criminal?

– Bineînțeles. Ba chiar unul cumplit de nesimțit, fiindcă nici măcar nu-i păsa.

– Dar, dacă urăști un om precum Veghetorul Kwon, înseamnă că urăști omenirea întreagă.

– Nu omenirea-ntreagă, Arhiviste, numai Corpocrația piramidală care îngăduie ca fabricații să fie omorâți așa, fără nicio noimă, la bunul plac al oricui.

– Când ai ajuns, în fine, la Pusan?

– La căderea nopții. Hae-Joo mi-a arătat aburii de exonă care se ridicau deasupra rafinăriei de la Pusan, în culori care variau de la roz de pepene până la gri-antracit – și mi-a spus că, iată, ajunseserăm. Am intrat în Pusan pe la marginea dinspre nord, pe un drum de țară neochit. Hae-Joo a lăsat fordul într-un loc împrejmuit din suburbia Sōmyōn și de acolo am luat metroul până la Piața Ch'oryang. Era o piață mai mică decât Chongmyo, dar la fel de aglomerată și ciudată, după tăcerea ca un vid din munți. Fabricate-doice alergau după odraslele de sus-puși care le fuseseră date în grijă; perechi care se mișcau agale comentau despre cât de agale se mișcau perechile; 3-D-uri corpo-sponsorizate se întreceau care să fie și mai orbitor decât celelalte. Într-o galerie dosnică și cam dărăpănată, avea loc un fel de festival de modă veche, în care negustori de mărunțișuri vindeau curiozități cât palma,

„prieteni de care nu te mai desparți”: crocodili fără dinți, puișori de maimuță, cașaloți la borcan. Hae-Joo mi-a spus că animăluțele acelea sunt niște vechi păcăleli: mor, invariabil, la patruzeci și opt de ore după ce le duci acasă. Un circoman își chema clienții printr-o portavoce: „Minune mare la Omul-Schizoid-cu-Două-Capete! Priviți-o pe Madama Matrioșka și Embrionul ei Gravid! Îngroziți-vă și priviți de vedeți un merican viu și-adevărat – da' să nu vă băgați degetele-n cușca lui!” Pursângi marinari de prin toată Nea So Copros ședeau la baruri fără firmă, făcându-le ochi dulci unor animatoare cu sânii goi, sub atenta supraveghere a celor de la Corpo-Seduc: himalaieni cu pielea ca tovalul, chinezi de etnie Han, baikalezi păroși, dar palizi, uzbeci bărboși, aleutini vânoși, vietnamezi și thailandezi arămii. ReV-urile stupilor de relaxare promiteau satisfacerea tuturor păcătoșeniilor care le puteau trece prin minte unor pursângi hămesiți. „Dacă Seulul e consoarta fidelă a unui Comisar,” mi-a spus Hae-Joo „atunci Pusanul e amanta fără chiloți a aceluiași.”

Străzile lăturalnice s-au făcut și mai înguste. Vântul, care sufla pe ele ca prin horn, rostogolea sticle și cutii, iar pe lângă noi treceau siluete cu glugile trase pe cap. Hae-Joo m-a condus la o intrare ascunsă, apoi în sus printr-un tunel prost iluminat, până în fața unei porți cu zăbrele. Pe o ferestruică laterală scria: REȘEDINȚA KUKJE. Hae-Joo a apăsat pe butonul unei sonerii. Niște câini au lătrat, vizorul s-a dat în lături și o pereche de colți identici s-au frecat de sticlă. Apoi o femeie nerasă le-a

dat un brânci și a tras cu ochiul la noi. Fața ei plină de negi s-a luminat în momentul în care l-a recunoscut pe Hae-Joo; a exclamat: „Nun-Hel Han! Cât a trecut? Aproape douăsprezece luni! Nici nu-i de mirare, dacă zvonurile despre scandalurile tale sunt măcar pe jumătate adevărate! Cum a fost în Filipine?"

Vocea lui Hae-Joo s-a schimbat din nou. Acum avea un accent atât de hârjâit, încât involuntar am întors capul să verific: tot el era alături de mine? „Se scufundă, Doamnă Lim, se scufundă grabnic. Sper că nu mi-ați subînchiriat camera, ia ziceți, nu-i așa?"

„Vai de mine, dar eu ce-am aici – o casă respectabilă, nu-ți face tu griji!" Femeia s-a prefăcut lezată, dar l-a prevenit că-i trebuia neapărat un nou influx de dolari, dacă viitoarea lui călătorie avea să dureze la fel de mult ca și aceasta, ultima. Zăbrelele au culisat și Doamna Lim s-a uitat la mine. „Auzi, Nun-Hel, " – a zis ea – „dacă iubițica ta stă mai mult de-un decadiariu, camerele de o persoană trec la tarif de două persoane. Regulile casei. Dacă nu-ți place, pleci. Mie, una, mi-e egal! "

Nun-Hel Han marinarul i-a spus că nu stăteam decât o noapte, cel mult două.

„În orice port…", a rânjit proprietăreasa. „Deci e-adevărat!"

– *Era Unionistă?*

– Nu. Proprietăresele caselor de raport își iudaizează și mamele pentru un dolar; iudaizarea unui Unionist le-ar aduce un câștig mult mai mare. Dar, așa cum îmi spusese Hae-Joo, îi și descurajează pe leneșii curioși. Înăuntru, pe scara ciuruită

de cari, se ciocneau ecourile centurilor cu cele ale 3-D-urilor. Mă obișnuisem și eu, în fine, cu scările. La nivelul nouă, pe un coridor ca o galerie de vierme scobită într-un lemn, am ajuns în fața unei uși cu vopseaua sărită. Hae-Joo a recuperat un ciot de chibrit așezat dinainte pe una dintre balamale și a comentat că direcțiunea se lăsase învinsă de un acces neplăcut de cinste.

Camera din casa de raport a lui Nun-Hel avea o saltea bătătorită, o bucătărie minusculă, un dulap în perete, cu haine pentru diverse capricii ale vremii, o fotografie mișcată cu niște prostituate caucaziene călare pe câțiva marinari, suveniruri din cele Douăsprezece Conurbe și din alte porturi mai puțin importante și, bineînțeles, o codacă înrămată cu Iubitul Președinte. Transperantul de la fereastră era tras în jos.

Hae-Joo a făcut un duș, apoi și-a schimbat hainele. Mi-a spus că trebuia să ia parte la o întâlnire de celulă Unionistă și m-a avertizat să țin transperantul tras și să nu răspund nici la ușă, nici la fon, decât dacă era el sau Apis, care urmau să-mi dea următoarea parolă – și a scris pe un colț de hârtie cuvintele: „Acestea sunt lacrimile lucrurilor", după care a dat foc hârtiei în scrumieră. A depus o mică rezervă de Siropodoze în refrigerator și mi-a promis că avea să se întoarcă dimineața, imediat după reluarea circulației.

– Nu crezi că un defecționist atât de prețios ca tine ar fi meritat o primire grandioasă?

– Primirile grandioase atrag atenția. Am petrecut câteva ore studiind geografia Pusanului la toșibă și abia după aceea mi-am făcut și eu dușul și am îmbibat Siropodoza. M-am trezit târziu, așa mi s-a părut, după ora șase. Hae-Joo s-a întors epuizat, ținând în mână o pungă de *ttōkbukgi* înțepător. I-am făcut o ceașcă de nes, pe care a băut-o plin de recunoștință, apoi și-a luat micul dejun. „Foarte bine, Sonmi," – mi-a spus – „acuma stai la fereastră și închide ochii."

L-am ascultat. Transperantul ruginit s-a ridicat încet. Hae-Joo mi-a spus: „Nu te uita… nu te uita… Gata, acum deschide ochii!"

O învălmășeală de acoperișuri, bulevarde, roiuri de navetiști, ReV-uri, betoane… și undeva, în fundal, culoarea vie a cerului de primăvară se unea cu o fâșie de un albastru mai profund. Ah, am rămas siderată… ca prima oară când am văzut zăpada. Toată suferința din cuvintele „Eu sunt" părea să se risipească acolo, fără durere, în liniște și pace.

Hae-Joo m-a informat: „Oceanul".

– Nu-l mai văzuseși niciodată?

– Numai în 3-D-urile de la „Tata Song", despre viața în X-ultare. Niciodată nu-l văzusem în realitate, cu ochii mei. Tânjeam să merg să-l ating și să mă plimb pe lângă el, dar lui Hae-Joo i s-a părut mai prudent să stăm ascunși în timpul zilei, până eram recartiruiți într-un loc ceva mai retras. Apoi, s-a întins pe saltea și, după niciun minut, a început să sforăie.

Orele au trecut; pe porțiunile de ocean

dintre clădiri, mă uitam cum treceau nave de mărfuri și de persoane. Gospodinele din castele jos-puse își scoteau rufăria uzată la aerisit pe acoperișurile din apropiere. Mai târziu, vremea a devenit apăsătoare; pe sub norii joși treceau huruind coptere blindate. Eu studiam. Afară ploua. Hae-Joo s-a răsucit pe partea cealaltă și a bălmăjit, fără să se trezească: „Nu, numai prietenul unui prieten" – apoi a tăcut din nou. Îi cursese din gură salivă și-i udase perna. M-am gândit la Profesorul Mephi. La ultimul seminar, îmi povestise despre cum se înstrăinase de familie și-mi mărturisise că-și petrecea mai mult timp cu educația mea, decât cu educația propriei fiice. Acum era mort, din cauza credinței lui în Uniune. Aveam sentimente de recunoștință, de vinovăție și alte emoții.

Hae-Joo s-a trezit după prânz, a făcut un duș, apoi și-a pregătit un ceai de ginseng. Cât de mult vă invidiez, Arhiviste, pe voi, pursângii, cu alimentația voastră variată! Până să mă elevez, Siropul mi se părea cea mai gustoasă hrană cu putință, dar acum îmi lasă un gust sălciu și sec. Și totuși, m-apucă greața și dacă doar gust din mâncarea pursângilor, iar mai târziu vomit. Hae-Joo a coborât transperantul de la fereastră. „E momentul să luăm legătura", mi-a spus, apoi a luat din cui codaca Iubitului Președinte, a pus-o cu fața în jos pe masă și și-a conectat toșiba la o mufă ascunsă în rama uzată.

– Un transceptor ilegal? Ascuns într-o codacă reprezentându-l pe arhitectul care a conceput Nea?

– Tot ce e sacru e și o perfectă ascunzătoare pentru ce e profan. Imediat s-a ivit un 3-D reprezentând un bătrân care arăta de parcă ar fi suferit arsuri și primise cel mai ieftin tratament. Cu toate că buzele nu i se sincronau cu vorbele, m-a felicitat pentru sosirea în siguranță la Pusan și m-a întrebat cine avea mutra mai simpatică, el sau crapul.

I-am răspuns cinstit: crapul.

An-Kor Apis a început prin a râde și a sfârșit prin a tuși. „Asta-i fața mea adevărată – ce-o mai fi însemnând așa ceva în ziua de astăzi." Mi-a x-plicat că aparența bolnăvicioasă i se dovedea utilă, fiindcă eventualii Aplicatori se temeau ca el să nu sufere de ceva contagios. M-a întrebat dacă mă bucurasem de călătoria prin iubita noastră patrie-mamă.

I-am răspuns că Hae-Joo Im avusese multă grijă de mine.

Generalul Apis m-a întrebat dacă înțelegeam rolul pe care Uniunea voia să mi-l asum în lupta ei pentru elevarea fabricaților la statutul de cetățeni. Da, am început eu să-i spun, dar el nu mi-a dat ocazia să-mi x-prim și rezervele. „Vrem să-ți prezentăm o… imagine, să te supunem unei x-perienţe formative aici, la Pusan, și asta înainte să iei o decizie, Sonmi." M-a avertizat că nu era o imagine frumoasă, dar era necesar să o am. „Ca să poți lua o decizie în cunoștință de cauză în privința viitorului tău. Dacă ești de acord, Hae-Joo te poate duce chiar acum."

I-am spus că, sigur că da, eram pregătită să merg.

„Atunci, vorbim imediat după aceea",

mi-a promis Apis și chipul lui a dispărut. Hae-Joo a scos două uniforme de tehniciști și niște semi-vizoare din dulapul lui. Ne-am îmbrăcat cu ele, apoi ne-am pus mantale pe deasupra, ca s-o protejăm pe proprietăreasă. Afară era frig, așa că eu am fost mulțumită de cele două rânduri de veșminte. Am luat metroul până la terminalul din port, iar de acolo ne-am urcat pe un transportor către docuri, trecând pe lângă uriașele nave oceanice. Marea era neagră ca păcura și toate vapoarele la fel de austere, afară de unul singur, strălucitor, pe care pulsau arcade aurii și pe care-l mai văzusem și altă dată, într-o altă viață – parc-ar fi fost un palat subacvatic. „Arca de Aur a Tatei Song!" am x-clamat eu, spunându-i lui Hae-Joo ceea ce el știa deja, că vaporul acela îi ducea pe Dodecastelari peste ocean, spre răsărit, spre X-ultare.

Hae-Joo mi-a confirmat că tocmai Arca de Aur a Tatei Song ne era destinația.

La capătul de sus al pasarelei, paza era redusă la minimum: un pursânge cu ochii tulburi și cu picioarele pe masă, care se uita la un 3-D în care se omorau gladiatorii fabricați în Colosseumul din Shanghai.

„Și voi cine mai sunteți?"

Hae-Joo și-a apropiat Sufletul de Ochi. „Shik Gang – tehnicist nivelul cinci." Și-a verificat toșiba de mână și a raportat că fuseserăm trimiși să recalibrăm termostatele defecte de pe puntea șapte.

„Șapte?" a rânjit gardianul. „Sper că n-ați mâncat chiar de curând." Apoi s-a uitat la mine. Eu m-am uitat la podea. „Și concurenta asta la maratonul verbal cine

să fie, tehnicist Gang?”

„Noua mea Asistentă. Asistent tehnicist Yoo.”

„Nu, zău? Asta-i prima ta vizită în cuibușorul nostru de plăceri?”

Am dat din cap că da, așa era.

Gardianul a zis că niciodată nu-i ca prima dată și ne-a făcut un semn plictisit, cu vârful piciorului, s-o luăm din loc.

– Chiar atât de simplu era să capeți acces pe un corpovapor?

– Arca de Aur a Tatei Song nu era, propriu-zis, ținta oricărui pasager clandestin, Arhiviste. Echipajul, Asistenții și diverși tehniciști se îmbulzeau pe coridoarele principale și toți erau mult prea ocupați cu treburile lor, ca să ne bage în seamă. Scările de serviciu laterale erau pustii, așa că am coborât până-n subcala Arcei fără să ne întâlnim cu nimeni. Didașii ne bocăneau pe scările de metal. Un motor enorm a început să huruie. Mi s-a părut că aud pe cineva cântând, dar mi-am spus, în sinea mea, că urechile-mi jucau cine știe ce festă. Hae-Joo a studiat planul acelei punți, a deschis un chepeng de acces și țin minte că s-a oprit, ca și cum ar fi vrut să-mi spună ceva. Dar s-a răzgândit, s-a strecurat prin deschizătură, m-a ajutat și pe mine să mă strecor, apoi a zăvorât chepengul în urma noastră.

M-am trezit că stăteam în patru labe pe o pasarelă îngustă, suspendată de tavanul unei camere-depozit de dimensiuni considerabile. Celălalt capăt al pasarelei era ascuns de niște eleroane, dar prin rețeaua metalică pe care ne aflam se

vedeau vreo două sute de servante Dodecastelare de la „Tata Song”, stând la coadă într-un padoc șerpuit, cu bare de direcționare al căror unic sens era înainte. Yoone, Hwa-Soone, Ma-Leu-Dale, Sonmii, plus alte câteva tulpino-tipuri pe care nu le cunoșteam de la Dejunariul din Piața Chongmyo, toate purtând uniforma cunoscută, cu auriu și stacojiu. Nici în vis nu crezusem să-mi văd fostele surori în alt loc decât în mediul domului de la „Tata Song”. Cântau, toate, Psalmul Tatei Song și, când terminau, îl luau de la capăt; hidraulica din fundal acoperea cântecul acela creator de nostalgii. Dar pe ce ton jubilant îl cântau! Își răscumpăraseră Investiția. Porniseră în călătoria spre Hawaii și se pregăteau să-și înceapă, în scurt timp, noua viață în X-ultare.

– *Vorbești de parcă le-ai invidia și acum.*

– Mă uitam la ele de sus, de pe pasarelă, și le invidiam pentru certitudinea pe care o simțeau în privința viitorului. După un minut, aprox, Asistentul de la capătul șirului a introdus-o pe următoarea servantă pe sub arcadele aurii și surorile ei au bătut din palme. Fericita Dodecastelară s-a întors și le-a făcut cu mâna prietenelor ei, apoi a trecut pe sub arcade, urmând să fie condusă la cabina luxoasă pe care o văzuserăm cu toții în 3-D. Barele de direcționare s-au rotit, împingându-i pe toți fabricații cu un pas înainte. După ce am urmărit acest proces de alte câteva ori, Hae-Joo mi-a atins piciorul și mi-a făcut semn să mă târăsc mai departe în lungul pasarelei și să trec printre eleroane în

camera următoare.

– Nu erați în primejdia de-a fi văzuți?

– Nu. De pasarela pe care ne aflam atârnau spoturi luminoase puternice, așa că din țarcul zgomotos de jos, aflat la câțiva iarzi sub noi, nu ne vedea nimeni. Oricum, nu eram niște nechemați acolo, ci doi tehniciști care făceau o oarecare treabă de mentenanță. Următoarea încăpere era, de fapt, o cămăruță, nu mai mare decât acest cub-închisoare. Cântecul și vacarmul erau mult atenuate aici – era o liniște bizară. Pe un podium era așezat un taburet de plastic; deasupra lui, se afla o mașinărie care se termina cu o cască voluminoasă și stătea atârnată de o singură șină fixată din tavan. Trei Asistenți zâmbitori, îmbrăcați în stacojiul Tatei Song, au poftit-o pe servantă să se așeze pe taburet. Unul dintre Asistenți i-a x-plicat că mecanismul cu cască folosea la înlăturarea gulerului, așa cum i se promisese în Matinalele de la „Tata Song", de ani și ani de zile. „Mulțumesc, Asistente!" a îngăimat servanta emoționată. „Vai, cum îți mulțumesc!"

Casca i-a fost așezată acelei Sonmi peste cap și gât. În momentul respectiv, eu am remarcat numărul nefiresc de uși din încăpere.

– În ce sens „nefiresc"?

– Nu era decât o singură ușă: intrarea dinspre țarcul de așteptare. Pe unde ieșiseră toate servantele de până atunci? Un *poc* ascuțit s-a auzit din cască și m-a făcut să-mi îndrept din nou atenția către

podium. Capul servantei căzuse într-o parte în chip absolut nefiresc. Am văzut cum i s-au dat ochii peste cap și cum a zvâcnit cablul care lega mecanismul căștii de șina din tavan. Îngrozită am rămas când am văzut casca ridicându-se și, odată cu ea, servanta ridicată de pe taburet, apoi săltată de la pământ, cu picioarele bălăbănindu-i-se în aer. Trupul ei parcă a dansat câteva clipe, iar zâmbetul de nerăbdare, pe care moartea i-l înghețase pe chip, s-a schimonosit când pielea feței i s-a întins de la greutatea corpului. Sub ea, între timp, unul dintre lucrători absorbea cu un aspirator sângele scurs pe scaunul de plastic, iar altul ștergea toate urmele. Casca s-a deplasat pe șină, cu tot cu povara pe care o transporta, în paralel cu pasarela pe care ne aflam noi, a trecut printre niște eleroane și s-a făcut nevăzută în camera următoare. O nouă cască s-a oprit deasupra taburetului de plastic, pe care cei trei Asistenți o așezau deja pe următoarea servantă emoționată.

Hae-Joo mi-a șoptit la ureche: „Pe ele nu le mai poți salva, Sonmi. Au fost condamnate din momentul în care au suit la bord.” În realitate, m-am gândit eu, au fost condamnate încă din pântecuvă.

O nouă cască și-a lansat săgeata cu același *poc*. Această servantă era o Yoonă.

Înțelegi, sper, că nu am cuvinte să-mi descriu sentimentele din acel moment.

Într-un târziu, am ascultat ce-mi spunea Hae-Joo și m-am târât pe pasarelă mai departe, am trecut printr-un izolator fonic și am ajuns într-o altă încăpere, o hală uriașă, iluminată violet, în care căștile

depuneau cadavrele. Spațiul de acolo cred că echivala cu un sfert din volumul Arcei de Aur a Tatei Song. Când am pătruns înăuntru, temperatura a scăzut brusc și un vuiet de mașinării ne-a spart timpanele. Sub noi se deschidea linia de producție a unui abator, ai cărui lucrători mânuiau foarfeci, ferăstraie mecanice și diverse unelte de tăiat, smuls și tocat. Toți erau leoarcă de sânge din cap până-n picioare. Cred că nu greșesc dacă-i numesc măcelari pe lucrătorii aceia: tăiau gulerele, smulgeau hainele, rădeau pilozitățile, jupuiau pielea, retezau brațele și picioarele, feliau trupurile, recoltau organele interne… Sângele se scurgea pe jgheaburi… Zgomotul îți închipui, Arhiviste, că era asurzitor.

– Dar… De ce ar… Ce anume ar putea motiva un asemenea… carnagiu?

– Spiritul economic al Corpocrației. Industria genomică are nevoie de cantități uriașe de biomaterie lichefiată pentru pântecuve, dar, înainte de toate, pentru Sirop. Cum poate fi obținută mai ieftin proteina respectivă, dacă nu reciclându-i pe fabricații ajunși la finalul unor vieți de muncă? Mai mult decât atât, ce rămâne din „proteinele recuperate” se folosește la producerea alimentelor de la „Tata Song”, pe care consumatorii le mănâncă în toate dejunariile corporației, peste tot în Nea So Copros. Un ciclu trofic perfect.

– Ceea ce spui aici e dincolo de… e de neconceput, Sonmi-451. Că fabricații sunt omorâți pentru a fi aprovizionate cu hrană și

Sirop dejunariile – nu… E scandaloasă o asemenea acuzație, ba nu – e nepermisă, ba nu – e o blasfemie! Eu, ca Arhivist, nu pot să neg faptul că ai văzut ceea ce crezi că ai văzut, dar, fiind și consumator într-o Corpocrație, mă simt obligat să spun că lucrurile pe care le-ai văzut nu se poate să nu fi fost… *o făcătură de-a Uniunii, pregătită special pentru tine. Unui asemenea vapor-abator nu e posibil să i se îngăduie să x-iste. Iubitul nostru Președinte n-ar îngădui niciodată așa ceva!* Djuche-*iștii i-ar vaporiza în Casa Luminii pe toți cei cu funcții x-ecutive de la „Tata Song”! Dacă ar fi adevărat că fabricații nu sunt răsplătiți pentru munca lor în comunități de retragere, atunci întreaga piramidă ar fi… cea mai ticăloasă perfidie.*

– Afacerile sunt afaceri.

– Dar tu n-ai descris aici o afacere, de… industrie a răului!

– Subestimezi, Arhiviste, capacitatea omenirii de a face să x-iste un asemenea rău. Gândește-te! Ai văzut 3-D-urile, dar ai vizitat vreodată tu, personal, o asemenea colonie de retragere? Văd că taci – înțeleg că răspunsul e *nu.* Cunoști pe cineva care să fi făcut, personal, vreo vizită într-un asemenea loc? Încă o dată, nu. Și-atunci, unde ajung fabricații, după ce sunt retrași din muncă? Nu numai servanții, ci sutele de mii de fabricați care-și încheie viețile de muncă în fiecare an? Ar trebui să x-iste, de-acum, orașe întregi populate numai de ei. Unde or fi, orașele-astea?

– O crimă de asemenea amploare nu poate

prinde rădăcini în Nea So Copros. Până și fabricații au drepturi bine definite, garantate de Președinte!

– Drepturile sunt susceptibile de a fi deturnate, așa cum până și granitul e susceptibil de eroziune. Cea de-a *Cincea Declarație* a mea postulează că, potrivit unui ciclu moștenit de pe vremurile tribalismului, nepăsarea față de Celălalt generează frică; frica generează ură; ura generează violență; violența generează o violență și mai mare, până când singurele „drepturi" care mai rămân, singura lege e voința celui mai puternic. În Corpocrație, cei mai puternici sunt *Djuche*-iștii. Voința *Djuche*-iștilor e să fie x-terminată, încetul cu încetul, subcasta fabricaților.

– Dar cum rămâne cu 3-D-urile din X-ultare și toate celelalte? Le-ai văzut cu ochii tăi la dejunariul „Tata Song" de la Piața Chongmyo. Poftim dovada!

– X-ultarea e un simulacru toșibo-generat, presetat la Neo Edo. Nu x-istă așa ceva în adevăratul arhipelag Hawaii și nici altundeva. Adevărul e că, în ultimele decadiarii petrecute la „Tata Song", mi s-a părut că unele scene din X-ultare se repetau. Aceeași Hwa-Soon alerga pe aceeași cărare nisipoasă, către același iaz cu malurile stâncoase. Surorile mele neelevate n-au remarcat, iar eu m-am îndoit de mine însămi la vremurile acelea, dar acum am înțeles care era x-plicația.

– Omelnicul tău trebuie să rămână așa cum îl rostești, în ciuda protestelor mele. Trebuie să avansez… să avansăm. Cât timp

ai asistat la tot acest măcel?

– Nu-mi aduc aminte cu precizie. Poate zece minute, poate o oră. Ceea ce țin minte e că Hae-Joo m-a condus prin sala de dejunare, șocată cum eram. Pursângii jucau cărți, mâncau paste, fumau, lucrau la toșibe, glumeau – făceau tot ce se face într-o viață normală. Cum puteau ști ce se întâmpla în subcală și să… stea, pur și simplu, indiferenți? Ca și cum acolo n-ar fi fost prelucrați fabricați vii, ci sardele în saramură? De ce conștiințele lor nu strigau să se termine odată cu acea obscenitate? Aplicatorul cu barbă mi-a făcut cu ochiul și a spus: „Mai vino, dulceață, cât de curând!"

În metroul cu care ne-am întors la casa de raport, când îi vedeam pe navetiști cum se legănau de colo-colo, parcă „vedeam" cadavrele defilând pe șină. În timp ce urcam pe scara rulantă, parcă le „vedeam" cum erau purtate pe sus în sala de x-ecuție. În camera lui, Hae-Joo a lăsat solarul stins; în schimb, a ridicat transperantul cu câțiva inci, cât să pătrundă luminile Pusanului și să dilueze puțin întunericul, după care și-a turnat un pahar de *soju.* Nu mai schimbaserăm o vorbă de mult timp.

Singură eu, dintre toate surorile mele, văzusem adevărata X-ultare și-i supraviețuisem.

Am făcut sex fără nicio bucurie, fără grație – o improvizație, de bună seamă, dar un gest al celor vii. Broboanele de sudoare de pe spatele lui Hae-Joo le-am considerat un dar al lui pentru mine și le-am cules cu limba. Pe urmă, el a fumat un marlboro tare în liniște și mi-a studiat mie, plin de

curiozitate, semnul din naștere. A adormit peste brațul meu, pe care mi l-a turtit. N-am vrut să-l trezesc. Durerea s-a morfozat în amorțeală, amorțeala în mii de înțepături, și-atunci mi-am tras brațul de sub el. L-am învelit cu o pătură – pursângii sunt în stare să răcească foarte urât, în orice anotimp. Orașul se pregătea pentru stingere. Lucirea lui pestriță se făcea tot mai palidă, pe măsură ce se stingeau ReV-urile și luminile. Ultimul servant de la capătul șirului era mort de-acum. Linia de prelucrare era probabil curată și tăcută. Abatoriștii, dacă erau și ei fabricați, se aflau, probabil, în dormitoriile lor; dacă erau pursângi, se aflau acasă, cu familiile lor. Arca de Aur se pregătea de plecare către un alt port, unde mâine procesul de reciclare avea să fie luat de la început.

La ora zero, mi-am îmbibat Siropodoza și m-am băgat sub pătură lângă Hae-Joo, lipindu-mă de el ca să mă încălzesc.

– Nu erai furioasă pe Uniune că-ți x-pusese în felul acela ce se întâmpla pe Arca de Aur, fără să te pregătească dinainte, așa cum s-ar fi cuvenit?

– Și ce vorbe ar fi putut pronunța Hae-Joo sau Apis ca să mă pregătească?

Dimineața a adus cu ea o pâclă care te făcea să nădușești. Hae-Joo a făcut un duș, apoi a hăpăit un castron uriaș de orez, varză murată, ouă și supă de alge. M-am spălat și eu. Pursângele meu amant s-a așezat față în față cu mine la masă. Atunci i-am vorbit pentru prima oară de când văzusem ce se întâmpla pe linia de x-tragere a proteinei. „Vaporul acela trebuie

distrus. Orice alt vapor-abator de același fel din Nea So Copros trebuie scufundat."

Hae-Joo a dat din cap că da.

„Șantierele navale care le construiesc trebuie demolate. Sistemele care le-au conceput trebuie desființate. Legile care au permis x-istența acelor sisteme trebuie abolite și înlocuite cu altele."

Hae-Joo a dat din cap că da.

„Orice consumator, sus-pus și Comisar *Djuche*-ist din Nea So Copros trebuie să priceapă că fabricații *sunt* pursângi, indiferent dacă sunt concepuți într-o pântecuvă sau într-un pântec. Dacă nu se poate prin convingere, fabricații elevați trebuie să lupte alături de Uniune pentru atingerea acestui scop, folosind chiar și forța, dacă e necesar."

Hae-Joo a dat din cap că da.

„Fabricații elevați au nevoie de un Catehism al lor, care să le definească idealurile, să le țină în frâu mânia, să le canalizeze energiile. Eu sunt gata să compun o asemenea declarație a drepturilor fabricaților. Uniunea e gata – dispusă, adică – să răspândească respectivul Catehism?"

Hae-Joo mi-a spus: „X-act asta și așteptăm."

– Mulți dintre x-perții chemați să depună mărturie la procesul tău s-au pronunțat în sensul că Declarațiile *nu pot fi opera unui fabricat, fie el și elevat, și au susținut că au fost, de fapt, formulate de Uniune sau de vreun pursânge Abolиționist.*

– Cu câtă blazare desființează așa-zișii x-perți tot ce nu reușesc ei să priceapă!

Eu – numai eu – am scris *Declarațiile,* într-un interval de trei decadiarii, la Ulsukdo Ceo, undeva la marginea Pusanului, într-o vilă izolată a nu știu cărui sus-pus, care dădea către estuarul fluviului Nakdong. În răstimpul conceperii lor, m-am consultat cu un judecător, un genomician, un sintaxist și cu generalul An-Kor Apis, dar Catehismele Elevării conținute în *Declarații,* logica și etica lor, care au fost denunțate la procesul meu ca fiind „cele mai sinistre mârșăvii din toate analele devierii", acelea au fost roadele minții *mele,* Arhiviste, hrănite din x-perițele pe care ți le-am relatat în cursul acestei dimineți. Nimeni altcineva nu a trăit viața pe care am trăit-o eu. *Declarațiile* mele au germinat când a fost x-ecutată Yoona-939, au fost ajutate în creștere de Boom-Sook și de Fang, fortificate prin mentoratul lui Mephi și al Stareței și aduse la viață pe vaporul-abator al Tatei Song.

– Și la scurt timp după ce ai terminat acest text ai fost prinsă, nu?

– În după-amiaza aceleiași zile. Odată misiunea mea îndeplinită, Unanimitatea nu mai avea niciun motiv să-mi îngăduie să zburd în voie. Arestarea mea a fost făcută să arate dramatic, special pentru Media. I-am x-pediat lui Hae-Joo *Declarațiile* prin toșibă. Ne-am uitat unul la altul pentru ultima oară; nimic nu e mai elocvent decât nimicul. Știam că urma să nu ne mai vedem niciodată și poate că și el știa că eu știam.

La marginea domeniului, era o colonie de rațe sălbatice care supraviețuiseră

poluării. Un genom primitiv le-a conferit o rezistență pe care strămoșii lor pursângi n-au avut-o. Probabil că mă simțeam oarecum înrudită cu ele. Le-am hrănit cu pâine, le-am privit cum călcau apa, tulburându-i suprafața cromat-strălucitoare, după care m-am întors în locuință, ca să urmăresc spectacolul dinăuntru. Unanimitatea nu s-a lăsat prea mult așteptată.

Șase coptere s-au năpustit ca rechinii pe la rasul apei, unul dintre ele aterizând pe straturile de flori. Aplicatorii au sărit jos din ele, și-au destecuit colturile și-au început să se târască precum șerpii înspre fereastra mea, făcând tot felul de semne cu mâinile și arătându-se bravi. Eu le lăsasem ușile și ferestrele larg deschise, dar ei aveau ordin să mă captureze și au pus în scenă un asediu spectaculos, cu lunetiști, portavoci și un perete aruncat în aer.

– Vrei să sugerezi, Sonmi, că te așteptai la raidul acesta?

– Odată ce-mi terminasem de compus manifestul, nu putea să urmeze niciun alt stadiu, cu x-cepția arestării mele.

– Cum adică? Să urmeze un alt stadiu din ce anume?

– Din producția scenică demarată încă de pe vremurile când eram servantă la „Tata Song”.

– Stai, stai, stai puțin! Cum rămâne cu… tot restul? Vrei să spui că tot omelnicul tău se compune din evenimente prestabilite?

– În concepția sa generală, da. Unii

dintre actori au jucat roluri involuntare, de x-emplu Boom-Sook și Stareța, dar personajele principale au fost cu toții provocatori. Hae-Joo Im și Comisarul Mephi mai mult ca sigur c-au fost. N-ai remarcat, Arhiviste, fisurile subțiri ca firul de păr din toată această poveste?

– Cum ar fi?

– Wing-027 era un elevat la fel de stabil ca și mine; oare chiar sunt eu unică? Tu singur te-ai întrebat dacă Uniunea ar fi cu adevărat de acord să-și riște arma secretă ca să ia cu asalt Coreea. Oare felul în care Veghetorul Kwon a omorât păpușa fabricată Zizzi Hikaru, pe podul suspendat, nu a scos în evidență brutalitatea pursângilor puțin cam prea apăsat? Și chiar momentul în care a survenit – n-a fost, oare, cam prea oportun?

– Dar cum rămâne, atunci, cu Xi-Li, tânărul pursânge omorât în noaptea fugii tale de la Taemosan? Că doar sângele lui n-o fi fost… suc de roșii!

– Sigur n-a fost. Bietul idealist a fost un figurant dispensabil în disneiul pus la cale de Unanimitate.

– Dar… Uniunea? Vrei să spui că până și Uniunea e ceva inventat special pentru scenariul de care vorbești?

– Nu. Uniunea x-istă dinainte să x-ist eu, însă rațiunea ei de a fi nu e să instige la Revoluție. În primul rând, îi atrage pe cei nemulțumiți de statutul lor social, precum Xi-Li, și-i ține la loc sigur, unde să poată fi supravegheați de Unanimitate, în al doilea

rând, îi furnizează Corpocrației din Nea So Copros dușmanul de care orice stat organizat ierarhic are nevoie pentru a crea coeziune socială.

– Eu tot nu înțeleg de ce și-ar cheltui Unanimitatea fondurile și energia pentru a pune în scenă o asemenea… poveste riscantă.

– Pentru a putea organiza, după aceea, procesul mediatic al deceniului. Pentru a-i putea induce până și ultimului pursânge din Nea So Copros neîncrederea în oricare fabricat îi iese în cale. Pentru a putea obține consimțământul castelor jos-puse față de noua Legislație de X-pirare a Fabricaților, pregătită de *Djuche*-iști. Pentru a discredita Abolиționismul. După cum vezi, toată această mare conspirație a avut un succes răsunător.

– Dar dacă tu ai știut de această… conspirație, cum spui, de ce le-ai cântat în strună? De ce i-ai îngăduit lui Hae-Joo Im să se apropie atât de mult de tine?

– De ce cooperează orice martir, până la urmă, cu iudaizatorii lui?

– Spune-mi tu.

– Pentru că noi vedem jocul de dincolo de sfârșitul jocului. Mă refer acum la *Declarațiile* mele, Arhiviste. Media mi-a răspândit Catehismele în toată Nea So Copros. Orice școlar din Corpocrație îmi cunoaște de-acum cele douăsprezece așa-zise „blasfemii". Aplicatorii care mă păzesc îmi spun că se vorbește chiar de instituirea unei Zile a Vigilenței la nivel statal, contra

fabricaților care prezintă semne de aderare la *Declarațiile* mele. Ideile mele au fost reproduse de ordinul miliardului de ori.

– Dar în ce scop? Al vreunei… revoluții viitoare? N-ar avea nicio șansă de reușită.

– Știi că Seneca l-a avertizat pe Nero – și avea dreptate: Indiferent câți dintre noi omori, nu-ți vei putea omorî niciodată succesorul. De-acum, relatarea mea s-a încheiat. Poți să-ți închizi și tu omelnicul argintiu. Peste două ceasuri, Aplicatorii mă vor duce sub escortă în Casa Luminii. Îmi cer dreptul la o ultimă dorință.

– Care e…?

– Toșiba ta și codurile de acces.

– Ce-ți dorești să accesezi?

– Un anumit disnei pe care am început să-l văd odată, într-o seară de demult, în altă viață.

Cumplitele încercări ale lui Timothy Cavendish

– Domnule Cavendish! Ne-am trezit?

Un șerpișor de lemn-dulce pe un câmp de frișcă… Dă din coadă și devine mai clar. Numărul cinci. 5 noiembrie. De ce m-o fi durând Vasilică-n așa hal? Altă farsă? Dumnezeule! Am un tub îndesat pe cocoșel în sus! Mă lupt să mă eliberez, dar nici măcar propriii mușchi nu mă bagă-n seamă. O sticlă cocoțată undeva sus alimentează un tub. Tubul alimentează un ac înfipt în brațul meu. Acul mă alimentează pe mine. O mutră acră de femeie încadrată de o pieptănătură paj.

– Nț, nț, nț! Norocul dumneavoastră că eram de față când ați căzut, domnule Cavendish. Mare noroc, zău așa! Dacă vă *lăsam* s-o porniți așa, hai-hui, peste coclauri, la ora asta erați căzut mort într-un șanț!

Cavendish – un nume cunoscut. Cavendish – cine este acest „Cavendish”? Dar eu unde sunt? încerc s-o întreb, dar nu-mi iese decât un fel de schelălăit, cam cum a făcut Peter Rabbit{53} azvârlit din clopotnița Catedralei din Salisbury. Bezna mă învăluie. Slavă Domnului!

Numărul șase. 6 noiembrie. Nu e prima dată când mă trezesc aici. Imaginea unei căsuțe cu acoperișul de paie. Textul de sub ea în galeză sau druidică. Tubul din cocoșel nu mai e. Pute ceva. A ce, oare? Coapsele-mi sunt ridicate și dosul șters cu o cârpă aspră, umedă, rece. Excremente, fecale, clisoșenie, vâscozități, cufureală… caca. M-oi fi așezat în așa ceva? A, nu… Cum de-am

ajuns în așa hal? Încerc să scap de cârpă, dar nu reușesc decât să mă scutur din tot corpul. Un automat uman morocănos mă privește fix în ochi. Vreo iubită pe care-am părăsit-o? Mă tem să nu-i vină să mă sărute. Suferă de avitaminoză. Ar trebui să mănânce mai multe fructe și legume – îi duhnește respirația. Dar ea măcar își controlează funcțiile motorii. Măcar e-n stare să se ducă la closet. Somn, somn… somnule, vino și scapă-mă.

Vorbește, memorie. Nu – mutenie totală. Gâtul – mi s-a mișcat. Aleluia! Timothy Langland Cavendish poate să-și controleze gâtul, ba chiar și numele și l-a reamintit. 7 noiembrie. Țin minte un ieri și prevăd un mâine. Timpul – nu tu săgeată, nu tu bumerang, doar o concertină. Excoriații pe spate de la atâta stat. Câte zile or fi de când zac aici? Să tot fie. Câți ani are Tim Cavendish? Cincizeci? Șaptezeci? O sută? Cum se poate să-ți uiți vârsta?

– Domnu' Cavendish? întreabă o mutră care parcă iese la suprafața unei mlaștini.

– Ursula?

Femeia se uită cu atenție.

– Ursula era soția dumneavoastră, domnule Cavendish? Să n-ai încredere-n ea. Nu, eu sunt doamna Judd. Ați avut un accident cerebral, domnule Cavendish. Mă-nțelegeți? Un mic accidentuț cerebral…

Când s-a-ntâmplat asta? am încercat să spun. De ieșit, mi-a ieșit:

– Cânstâmplâs…

Ea mi-a susurat la ureche:

– De-aia sunt toate așa, cu fundu-n sus. Dar nu vă faceți griji. Doctorul Upward

spune că facem mari progrese. N-ajungem noi la baubau' ăla de spital!

Accident cerebral? Accesoriile celebrității? Să m-accidentez – eu? Margo Roker a avut un accident la cap. Care Margo Roker?

Cine sunteți cu toții, oameni buni? *Memorie, babă știrbă ce ești!*

Le ofer ca premiu câte-un set de trei viniete cititorilor norocoși care nu s-au trezit cu psihicul șters cu buretele de capilare perforate în creier. Revenirea lui Timothy Cavendish a reprezentat o muncă de editare de-a dreptul tolstoică, până și pentru cel care a condensat odinioară cele nouă volume ale *Istoriei igienei orale pe Insula Wight* într-un volum nesemnificativ de doar șapte sute de pagini. Amintirile refuzau întruna să se combine sau, dacă totuși se combinau, imediat se și dezlipeau. Chiar și după luni de zile, de unde să fi știut dacă nu cumva rătăcisem pe undeva o halcă importantă din mine însumi?

Suferisem un accident cerebral minor, ce-i drept, dar luna care i-a urmat a fost cea mai umilitoare din viața mea. Vorbeam ca un paralitic. Brațele-mi erau inerte. Nu eram în stare să mă șterg singur la fund. Mintea îmi rătăcea printre cețuri, și totuși eram conștient de propriul tembelism și mă rușinam. Nu reușeam să mă forțez să-i întreb pe doctor, pe doamna Judd sau pe Sora Noakes: „Cine sunteți? Ne cunoaștem de undeva? Unde mă duc după ce plec de-aici?" Îi întrebam întruna de doamna Latham.

Dar *basta!* Un Cavendish se înclină, dar nu se predă. Când se va face un film după *Cumplitele încercări ale lui Timothy Cavendish,* te sfătuiesc, stimate Regizor – și mi te-nchipui ca fiind un suedez pe nume Lars, pătruns de ceea ce faci, cu un pulover pe gât –, să prezinți acel noiembrie ca pe un montaj despre un boxer în stagiu de pregătire pentru meciul cel mare. Cavendish Tărie-de-Caracter își suportă injecțiile fără să zică nici pâs. Cavendish cel Curios redescoperă limbajul. Cavendish-Fiara este iarăși domesticit de doctorul Upward și de Sora Noakes. John Wayne Cavendish merge cu un cadru metalic. (Am promovat la faza de baston, pe care-l mai port și astăzi); Veronica zice că-mi dă un aer de Lloyd George. Cavendish *à la* Carl Sagan, închis într-o colivie ca o păpădie pufoasă{54}. Atâta timp cât Cavendish era anesteziat de propria amnezie, se poate spune că orice îl mulțumea.

După care, Lars, ciupește o coardă sinistră.

În prima zi de decembrie (după calendarul zilelor rămase până la Crăciun), abia începuseră știrile de la ora șase. Mă hrănisem cu piure de banane și lapte condensat, fără să mi le vărs pe bavețică. Sora Noakes a trecut pe-acolo și colegii mei de detenție au amuțit, ca niște păsări cântătoare peste care trece umbra uliului.

Dintr-odată, fără niciun avertisment, centura de castitate a memoriei mele s-a desferecat și-a sărit cât colo.

Aproape că mi-aș fi dorit să nu se întâmple așa. „Prietenii" de la Casa Aurora erau niște amărâți senili, care trișau la

scrabble cu o nesimțire de-ți stătea mintea-n loc și care se purtau frumos cu mine numai și numai pentru că acolo, în Regatul Muribunzilor, cel mai neputincios este ca o Linie Maginot subînțeleasă, aruncată în calea *Führer*-ului Invincibil. Stătusem prizonier acolo o lună întreagă, din cauza fratelui meu cel răzbunător, drept care era clar că nu avea loc nicio campanie națională de căutare a mea. Trebuia să-mi organizez de unul singur evadarea, dar cum să-l fi întrecut la fugă pe îngrijitorul mutant Withers, când mie un sprint de cincizeci de iarzi îmi lua un sfert de oră? Cum s-o fi păcălit pe Știma Lagunei Negre, Noakes, când eu nu-mi aminteam propriul cod poștal?

Ah, ce oroare! Ce oroare! Piureul de banane îmi rămăsese lipit de gâtlej.

Odată ce-mi reveniseră simțurile, am putut observa ritualurile decembriste ale omului, naturii și fiarelor. Iazul a înghețat bocnă în prima săptămână din decembrie și rațele, dezgustate, s-au apucat de patinaj. Casa Aurora degera și ea dimineața și fierbea seara. Infirmiera asexuată pe nume – deloc surprinzător – Deirdre{55} a atârnat ghirlande de poleială pe instalațiile de iluminat și, totuși, nu s-a electrocutat. A fost înălțat și un pom de Crăciun din plastic, proptit într-o găleată învelită în hârtie creponată. Gwendolin Bendincks a organizat o campanie de confecționat lampioane de hârtie, la care morții vii s-au bulucit. Nimeni nu părea conștient de ironia imaginii. Fiecare mort viu pretindea gălăgios că el/ea trebuia să se ocupe cu

deschisul ferestrelor în perioada rămasă până la Crăciun, privilegiu pe care Bendincks îl atribuia ca o regină care împărțea ranguri nobiliare.

– Doamna Birkin a găsit un om de zăpadă bucălat, ce ziceți cu toții, nu-i așa că e colosal?

Pentru ea și pentru Warlock-Williams, faptul că erau câinii ciobănești ai Surorii Noakes reprezenta o nișă de supraviețuire. Văzându-i, mă gândeam la cartea lui Primo Levi, *I sommersi e i salvati.*

Doctorul Upward era genul de laureat al Premiului Oscar la secțiunea Dobitoc & Arogant, pe care-l găsești în administrațiile din învățământ, din sistemul juridic sau din cel medical. Venea în vizită la Casa Aurora de două ori pe săptămână și, dacă la cei cincizeci și cinci de ani și ceva pe care-i avea cariera lui nu se ridicase la înălțimea destinului pe care i-l prefigura numele{56}, de vină eram noi, ăștia, *bolnavii,* blestematele de obstacole în calea tuturor Emisarilor Vindecării. L-am șters de pe lista eventualilor mei aliați încă din clipa în care l-am zărit pentru prima oară. Nici restul angajaților cu jumătate de normă, care te ștergeau la fund, îți frecau cada sau îți pregăteau terciul, nu se arătau dispuși să-și pericliteze poziția onorabilă în societate ajutându-te să evadezi.

Nu – eram blocat în Casa Aurora și cu asta, basta. Ca un orologiu fără brațe. „Libertate!" este refrenul obsesiv al civilizației noastre, dar numai cei privați cu adevărat de fondul problemei au cea mai vagă idee despre ce este și cu se mănâncă toată povestea.

Cu câteva zile înainte de Nașterea Mântuitorului, un microbuz întreg de năpârstoci de la cutare școală particulară au venit să cânte colinde. Morții vii s-au pus și ei pe cântat, greșind versurile și horcăind ca și cum și-ar fi dat sufletul; pe mine, toată hărmălaia m-a scos din minți – nici măcar amuzantă nu era. Mă învârteam prin toată Casa Aurora în căutarea vigorii mele de-altădată și, la fiecare treizeci de minute, iarăși trebuia să mă duc la baie. (Organele guvernate de Venus le cunoaște toată lumea prea bine, dar să știți de la mine, fraților, că Bășica este în grija lui Saturn.) Sumbre îndoieli se țineau scai de mine. Oare de ce le plătea Denholme răpitorilor mei până și ultimele copeici neprețuite pe care le mai avea – doar ca să mă știe neputincios ca un bebeluș? Să-i fi spus, oare, Georgette fratelui meu, într-un acces de incontinență senilă, despre mica noastră deviere, a ei și a mea, de la drumul cel drept al fidelității, în urmă cu atât de mulți ani? Capcana în care căzusem să fie răzbunarea unui încornorat?

Mama spunea că evadarea nu te duce niciodată decât cel mult până la cartea următoare. Ei bine, mămico, nu – nu-i chiar așa. Nicio saga dintr-alea tipărite cu litere de-o șchioapă, despre zdrențăroși, bogătani și inimi zdrobite, care-ți plăceau ție atât de mult, nu-ți putea servi drept paravan pentru mizeriile cu care se antrena viața pe seama ta, ca un tun care azvârle mingi de tenis – este? În schimb, da, mămico, ai și ceva dreptate. Cărțile nu-ți oferă o evadare autentică, dar îți pot împiedica mintea să se macine până nu

mai rămâne nimic din ea. Dumnezeu mi-e martor că n-aveam nimic altceva de făcut la Casa Aurora, decât să citesc. A doua zi după ce mi-am revenit miraculos, am pus mâna pe *Jumătăți de alte vieți* și-am început – păcatele mele! – să mă-ntreb dacă nu cumva Hilary V. Hush pusese pe hârtie, la urma urmei, un roman polițist publicabil. Parcă și vedeam înaintea ochilor *Primul mister descurcat de Luisa Rey,* legat într-o copertă elegantă, negru cu auriu, cum se vindeau la casă în magazinele Tesco; apoi un *Al doilea mister,* apoi un *Al treilea…* Regina Gwen (dolin Bendincks) mi-a oferit un creion 2B gata ascuțit contra unor lingușeli boante (misionarii sunt atât de maleabili, dacă-i lași să creadă că te vor putea converti), drept care m-am apucat să fac o redactare a textului de la cap la coadă. La câteva lucruri va trebui renunțat: de pildă, la insinuarea că Luisa Rey ar fi reîncarnarea băiatului ăstuia, Robert Frobisher – prea sună hipioto-drogato-spiritualist. (Și eu am un semn din naștere, la subsuoara stângă, dar nicio iubită nu mi l-a comparat cu vreo cometă; Georgette mi-l botezase Căcăletele lui Timbo.) Dar, în linii mari, am ajuns la concluzia că era ceva de capul acelei novelete cu tânăra gazetăriță care apucă de coarne taurul corupției corporatiste. (Fantoma lui Sir Felix Finch se aolește: „Dar s-a mai spus de-o sută de ori!" – de parc-ar exista ceva ce *nu* s-a mai spus de-o sută *de mii* de ori de la Aristofan până la Andrew Gol-loyd Webber. De parcă Arta s-ar ocupa de Ce, *nu* de Cum!)

Munca mea de redactare a *Jumătăților de*

alte vieți s-a lovit de un obstacol natural în momentul în care Luisa Rey a fost îmbrâncită de pe pod, iar pârdalnicului de manuscris i s-au terminat paginile. Mi-am smuls părul și mi-am sfâșiat veșmintele. Oare partea a doua exista măcar? Rămăsese, oare, ascunsă într-o cutie de pantofi în apartamentul din Manhattan în care locuia Hilary V.? Poate nu ieșise încă din uterul ei creator? Pentru a douăzecea oară, am scormonit în cotloanele ascunse ale servietei mele după scrisoarea însoțitoare, dar se vede c-o lăsasem în sertarul biroului meu din Haymarket.

Altfel, oferta în materie de literatură s-a dovedit slăbuță. Warlock-Williams mi-a spus că, mai demult, Casa Aurora se putea lăuda cu bibliotecuța ei, dar că acum o pusese la naftalină. („Tembeliziunea li se pare mult mai *reală* oamenilor simpli, despre asta-i vorba.") Mi-ar fi trebuit o cască de miner și un târnăcop zdravăn – așa de greu am descoperit așa-zisa „bibliotecă". Se găsea la capătul unui culoar înfundat, pe care nu se putea intra din cauza unui perete de plăci comemorative cu imagini din Războiul cel Mare, intitulate „Să nu uităm". Praful era gros, întărit și neatins. Un raft cu numere vechi dintr-o revistă cu titlul *This England,* o duzină de povești western de-ale lui Zane Grey (ediție în format mare); o carte de bucate, intitulată *Să n-aud de carne!* În rest, nu mai rămânea mare lucru: *Nimic nou pe frontul de vest* (pe ale cărei pagini, în aceleași colțuri, un școlar cu spirit inventiv realizase, demult de tot, cadru cu cadru, un desen animat reprezentând un om făcut

din bețe, care se masturba cu propriul nas – pe unde-o fi acum autorul?), *Jaguarii cerurilor,* care, pentru piloții de elicopter de toate zilele, era o capodoperă a „Celui mai mare autor de romane de aventuri militare din America" (deși eu știu, din întâmplare, că fusese scrisă de „negri", la „Cartierul general" al respectivului – nu voi da nume, de teama represaliilor legale) și, sincer vorbind, restul nu mai conta.

Le-am luat cu mine pe toate: pentru muritorul de foame, și cojile de cartofi sunt un festin.

Ernie Blacksmith și Veronica Costello – haideți, intrați, a sosit și vremea voastră. Ernie și cu mine am mai avut și dezacorduri, dar, dacă nu erau acești doi colegi întru disidență, Sora Noakes m-ar mai fi drogat și astăzi, de-mi săreau ochii din cap. Într-o după-amiază înnorată, în timp ce morții vii se aflau la repetiție pentru Somnul cel Mare, în timp ce personalul se afla în ședință și singurul zgomot care tulbura blegeala din Casa Aurora era o întrecere televizată, la postul WWF, între Fauntleroy Grăsanul și Dispecer, am observat un lucru neobișnuit, și anume că o mână neglijentă lăsase întredeschisă ușa de la intrarea principală. M-am strecurat afară într-o misiune de recunoaștere, înarmat cu gogoși despre amețeală și nevoia de aer curat. Frigul mi-a mușcat buzele și ce-am mai tremurat! Convalescența mă lăsase fără un strop de grăsime subcutanată; statura mea, care fusese cvasi-falstafică până cu ceva timp în urmă, ajunsese potrivită mai degrabă

pentru John de Gaunt[{57}]. Era prima oară când mă aventuram afară din ziua în care suferisem accidentul cerebral, în urmă cu șase ori șapte săptămâni. Am dat o raită prin parcul reședinței și am descoperit ruinele unei clădiri străvechi, apoi m-am luptat cu boscheții lăsați să crească sălbatic, până am ajuns la zidul de incintă din cărămidă, pe care l-am cercetat în căutarea vreunei găuri sau spărturi. Un eventual genist de la Trupele Speciale SAS l-ar fi putut escalada cu o coardă de nailon, dar nu și victima unui accident cerebral care umbla în baston. Pe unde treceam, vântul forma sau destrăma vârtejuri de frunze ca de hârtie cafenie. Am ajuns până la magnificele porți de fier forjat, pe care le închidea și le deschidea un mecanism cu tracțiune pneumatică, acționat electronic. Ai dracului, aveau chiar și cameră de supraveghere și telefon cu circuit interior! Mi-o și imaginam pe Sora Noakes lăudându-li-se copiilor (era să scriu „părinților") unor potențiali rezidenți că puteau dormi liniștiți și în siguranță grație acestor sisteme de supraveghere de ultimă generație, ceea ce voia să spună, desigur: „Plătiți-ne la timp și nu mai auziți nici pâs de la ei." Perspectiva care se deschidea nu era deloc de bun augur. Hull-ul se afla spre sud, la o hălăduială de cel puțin o jumătate de zi pentru un băietan robust, pe niște drumuri lăturalnice, mărginite de stâlpi de telegraf. Numai niște vilegiaturiști rătăciți ar fi putut da din greșeală peste porțile azilului. În timp ce mă-ntorceam pe alee, am auzit scrâșnete de roți și claxonul înfuriat al unui Range Rover roșu, model

Jupiter. M-am dat la o parte. Șoferul era un individ plin de el, îmbrăcat într-un hanorac dintr-acelea argintii, după care se dau în vânt colectorii de fonduri de pe toate meridianele. Roverul s-a oprit cu un alt scrâșnet de frecuș între pietrișul din fața intrării și roți, iar șoferul s-a năpustit pe scări în sus, către recepție, ca un as al zborului din *Jaguarii cerurilor.* Când am ajuns înapoi la intrarea principală, am trecut prin fața camerei cu boilerul. Ernie Blacksmith a scos capul pe ușă.

– Puțină apă de foc, domnule Cavendish?

N-a trebuit să-mi spună de două ori. În camera boilerului mirosea a îngrășământ, dar, datorită cuptorului de cărbuni care încingea boilerul, era și foarte cald. Pe un sac de cărbuni stătea proțăpit și scotea niște gângureli de bebeluș satisfăcut un rezident cu stagii vechi, domnul Meeks, care căpătase chiar și statut de mascotă a azilului. Ernie Blacksmith era genul de om liniștit pe care-l observi abia la a doua vedere. Era un scoțian cu spiritul observației, care-i ținea companie unei doamne pe nume Veronica Costello, fostă patroană a celui mai elegant magazin de pălării din Edimburgh – cel puțin așa spunea legenda. Cei doi se comportau unul față de celălalt ca niște clienți ai unui hotel cehovian dărăpănat. Ernie și Veronica îmi respectau dorința de a fi un ticălos mizerabil, iar eu respectam acest lucru la ei. Acum, Ernie a produs o sticlă de whisky de malț irlandez dintr- un coș de cărbuni.

– Nu ești în toate mințile dacă te gândești să scapi de-aici fără elicopter.

N-avea niciun rost să divulg ce-mi trecea prin cap.

– Cine, eu?

Praful meu de aruncat în ochi s-a risipit pe Câmpul lui Ernie.

– Alege-ți o strană și stai jos, mi-a spus el, abătut și atotștiutor.

– E plăcut aici, am zis eu, așezându-mă.

– Pe vremuri, eram servant autorizat la boilere. Mă ocup aici de lucrare pe gratis, drept care conducerea se face că nu vede cele una sau două mici libertăți pe care mi le iau – și Ernie a turnat două degete generoase în paharele de plastic. Hai, dă-l pe gât!

Parcă ploua-n Serengeti! Înfloreau cactușii, țopăiau gazelele!

– Cum ai făcut rost de ăsta?

– Negustorul de cărbuni e un om cu capul pe umeri. Serios, e cazul să ai grijă. Withers trece la poartă, unde-și are al doilea post, la ora patru fără un sfert în fiecare zi. Trebuie să ai grijă să nu te prindă că-ți plănuiești fuga de-aici.

– Pari să fii bine informat.

– Am fost și lăcătuș – asta după ce-am făcut armata. În treburile astea legate de sistemele de siguranță, vii în contact cu tot felul de tipi dubioși. Paznici de vânătoare, braconieri, de-ăștia! Nu-i vorbă, că eu n-am făcut nimic ilegal propriu-zis, dacă mă-nțelegi, am mers numai în linie dreaptă, ca săgeata. Dar am învățat că cel puțin trei sferturi din toate încercările de evadare eșuează pentru că toată materia cenușie – și Ernie și-a tras o pălmuță peste tâmplă – se consumă pe actul de evadare propriu-zis. Amatorii sunt preocupați de strategie,

profesioniștii – de logistică. Încuietoarea aia șmecheră și electrică de la poartă, de pildă: aș putea s-o scot din funcțiune și legat la ochi, dacă mi-aș pune mintea, dar ce te faci fără un vehicul de partea cealaltă a porții? Fără bani? Fără ascunzătoare? Vezi tu, ce-ai rezolvat fără logistică? Te trezești cu burta-n sus în dosul furgonetei lui Withers în doi timpi și trei mișcări!

Domnul Meeks și-a schimonosit fața cu trăsături de gnom și a molfăit singurele două vorbe pe care le mai ținea minte:

– *Știu! Știu!*

Până s-apuc eu să-mi dau seama dacă Ernie Blacksmith mă punea în gardă sau mă trăgea de limbă, pe ușă a intrat Veronica, purtând o pălărie roșie, ca o înghețată care se topea. Am fost cât pe-aci să mă-nclin, dar m-am oprit la timp.

– Bună ziua, doamnă Costello.

– Domnule Cavendish, ce plăcere! Vă plimbați prin străinătate și prin frigul mușcător de-afară?

– O face pe cercetașul, i-a răspuns Ernie. Pentru echipa lui de evadare individuală.

– A, să știți că, odată ce-ați fost inițiat în Ordinul Bătrânilor, lumea nu vă mai primește înapoi – și Veronica s-a instalat într-un fotoliu de trestie și și-a aranjat pălăria așa, de amorul artei. Noi, și prin „noi” înțeleg orice persoană trecută de șaizeci de ani, comitem două infracțiuni grave prin simplul fapt că existăm. Una este Lipsa de Viteză. Mergem cu mașina prea încet, mergem pe jos prea încet, vorbim prea încet. Lumea e gata să negocieze cu dictatorii, cu perverșii, cu baronii drogurilor de orice nație, dar să se

lase încetinită – așa ceva nu poate *s-accepte.* A doua infracțiune pe care o comitem este aceea că suntem un *memento mori* al Omului de pretutindeni. Lumea nu se simte bine decât dacă se uită în propriii ochi și se face că nu ne vede.

– Părinții Veronicăi au ispășit sentințe de închisoare pe viață fiindcă făceau parte din *inteligheție,* a intervenit Ernie pe un ton mândru.

Veronica a zâmbit fericită.

– Uitați-vă numai la oamenii care vin aici în orele de vizită! Ar trebui să li se facă tratament împotriva șocului. Altfel, de ce-ar tot bleotocări tâmpenii de genul „Nu ești bătrân decât dacă te simți bătrân"? Zău așa, pe cine cred ei că păcălesc? Doar nu pe noi – pe ei înșiși!

Ernie a pus punctul pe *i:*

– Noi ăștia, bătrânii, suntem leproșii epocii moderne. Ăsta-i adevărul.

Eu am obiectat:

– Eu nu sunt deloc un exilat! Am o editură și trebuie neapărat să mă-ntorc la lucru. Și nu m-aștept să mă credeți, dar eu *chiar* sunt închis aici contra voinței mele.

Veronica și Ernie au schimbat priviri în limbajul lor secret.

– *Sunteți* editor, domnule Cavendish? Sau poate *ați fost?*

– Sunt. Biroul meu este în Haymarket.

– Și-atunci – a vrut să știe Ernie, ca un om rațional ce era – *ce* cauți aici?

Ei, da – asta era întrebarea. Le-am spus toată povestea mea neverosimilă, de la început până la sfârșit. Ernie și Veronica m-au ascultat așa cum ascultă oamenii în toată firea, atenți și sănătoși la cap.

Domnul Meeks aproba întruna. Ajunsesem și la partea cu accidentul cerebral, când un urlet de-afară m-a făcut să mă opresc. Am presupus că vreunul dintre morții vii scăpase telegarii, dar, după ce am întredeschis ușa, l-am văzut pe șoferul Roverului roșu, model Jupiter, strigând în propriul telefon mobil:

– De ce să te deranjezi? – și sentimentul frustrării i-a schimonosit fața. Pentru că e cu capu-n nori! Crede că suntem în 1966!… Nu, *nu* se preface. Tu ți-ai uda chiloții numai așa, de-a naibii?… Nu, n-a… Credea că eu sunt primul ei soț. Mi-a spus că ea *nu* a avut copii… Ce-mi spui mie nu știu ce cu Oedip… Da, le-am descris din nou. De trei ori… În amănunt, da. Vino să vezi cu ochii tăi, dacă crezi că ai tu vreo soluție mai bună… Da, bine, nici de mine nu i-a păsat niciodată. Dar să vii și cu parfum… Nu, nu *tu.* Fiindcă pute… A ce altceva ar putea să pută?… *Sigur* că i se schimbă, dar e greu de ținut pasul, când… picură tot timpul – și tânărul s-a urcat în Range Rover și a țâșnit pe alee.

Mi-a trecut prin minte să dau fuga după el și să mă preling printre porți până nu se închideau de tot, după care mi-am adus aminte câți ani aveam. Și oricum, camera de supraveghere m-ar fi dibuit și Withers m-ar fi ajuns din urmă până s-apuc eu să fac semn vreunei mașini să oprească.

– Fiul doamnei Hotchkiss, a zis Veronica. Ea era așa o scumpă, dar fiul ei – absolut deloc. Nu ajungi să pui mâna pe jumătate dintre toate francizele de hamburgeri din Leeds și Sheffield purtându-te frumos. Nu e familie de la care să nu ia câțiva bănuți,

acolo!

Un Denholme în miniatură.

– Mă rog, cel puțin vine s-o vadă.

– Da, dar iată de ce – și ochii bătrânei doamne s-au aprins de-o strălucire intensă și răutăcioasă: Când a aflat de planul lui de-a-i face vânt înspre Casa Aurora, doamna Hotchkiss și-a înghesuit bijuteriile de familie, până la ultima pietricică, într-o cutie de pantofi pe care a îngropat-o. Și-acuma ori nu-și mai aduce aminte unde anume, ori mai ține minte, dar nu vrea să spună.

Ernie a împărțit ultimele picături de whisky.

– Ce mă enervează pe mine la el este felul în care-și lasă cheile-n contact. De fiecare dată când vine. În lumea reală, n-ar îndrăzni să le lase. Dar noi suntem atât de decrepiți, atât de inofensivi, încât nici măcar nu simte nevoia să fie grijuliu când vine-n vizită.

Mi s-a părut că nu era o idee bună să-l întreb pe Ernie cum de observase un asemenea detaliu. Doar era omul care nu scosese niciodată o vorbă fără rost, în toată viața lui.

Am început să frecventez camera boilerului zilnic. Oferta de whisky era sau nu era, dar compania era, cu siguranță. Rolul domnului Meeks era același cu al unui labrador negru într-o căsnicie lungă, după ce copiii au părăsit casa părintească. Ernie se pricepea să intervină cu observații picante despre viața lui, despre vremuri, despre folclorul Casei Aurora, dar consoarta lui *de facto* era în stare să poarte

o conversație despre mai toate subiectele de pe fața pământului. Ea, Veronica, adunase o vastă colecție de fotografii cu autografe de la semicelebrități. Era destul de citită ca să-mi aprecieze aluziile literare, dar nu suficient cât să-mi dibuiască sursele. Asta-i ceva ce-mi place la o femeie. Puteam să-i spun lucruri de genul: „Diferența cea mai importantă dintre fericire și bucurie constă în faptul că fericirea este un solid, iar bucuria – un lichid”{58} și, cum puteam sta liniștit că nu-l cunoștea pe J.D. Salinger, mă simțeam spiritual, șarmant și, da – chiar mai tânăr. Simțeam că Ernie mă urmărea cum o făceam pe grozavul, dar, ce mama naibii, mă gândeam: mai face omul și ochi dulci.

Veronica și Ernie erau niște supraviețuitori. M-au avertizat amândoi asupra pericolelor Casei Aurora: despre cum izurile de urină și dezinfectant de-aici, târșâitul de picioare al morților vii, scârboșenia Surorii Noakes, mâncarea pe care o primeam – despre cum toate astea redefinesc noțiunea de „normalitate”. Odată acceptată ca un lucru normal, susținea Veronica, dictatura și-a asigurat victoria.

Mulțumită ei, mi-am păstrat ideile vioaie. Mi-am tuns părul din nas și am împrumutat niște cremă de ghete de la Ernie. „Lustruiește-ți ghetele în fiecare seară – îmi spunea tatăl meu – și poți să umbli cu capul sus în fața oricui.” Privind retrospectiv, îmi dau seama că Ernie m-a suportat cu toate fițele mele, pentru că știa că Veronica nu făcea altceva decât să mă

tolereze. Ernie nu citise în viața lui nicio carte de beletristică. „Eu mi-s om de radio", spunea el, dar, când îl vedeam cum reușea să păcălească sistemul de încălzire victorian ca să mai funcționeze și în ziua respectivă, de fiecare dată mă simțeam găunos. Ce-i drept, cititul prea multor romane te face să orbești.

Mi-am născocit primul plan de evadare – unul atât de simplu, încât abia dacă-și justifica numele. Era nevoie de voință și de un dram de curaj, dar nu și de creier. Un apel nocturn dat din biroul Surorii Noakes către robotul telefonic de la Editura Cavendish. Un SOS către doamna Latham, a cărei pramatie de nepot șofează un Ford Capri năbădăios. Ei sosesc la Casa Aurora; după amenințări și proteste, eu mă urc în mașină și nepoțelul bagă viteză. Și cu asta, basta! În noaptea de 15 decembrie (cred), m-am trezit în zori, mi-am pus halatul și am ieșit în lumina chioară de pe coridor. (Ușa-mi fusese lăsată descuiată de când începusem să joc rolul popândăului.) Niciun zgomot în afară de sforăituri și de păcăneli ale țevăriei. Mi-am închipuit-o pe Luisa Rey din manuscrisul trimis de Hilary V. Hush – cum se fofila ea pe coridoarele centralei Swannekke B (la mine, plus dioptriile). Recepția părea pustie, dar eu tot m-am târât pe sub nivelul tăbliei de la birou, gen comando, după care m-am ridicat din nou la verticală – n-a fost chiar floare la ureche. La Noakes în birou, lumina era stinsă. Am încercat clanța ușii – da, s-a deschis! M-am strecurat înăuntru. Prin ușa întredeschisă intra lumină exact

atâta câtă-mi trebuia. Am ridicat receptorul și am format numărul Editurii Cavendish, dar nu mi-a răspuns robotul meu telefonic: „Apelul telefonic nu poate fi efectuat la numărul format. Puneți receptorul înapoi în furcă, verificați numărul și reveniți."

Nenorocire! Mi-am închipuit tot ce putea fi mai rău – că frații Hoggins îmi incendiaseră biroul, astfel că se topiseră până și telefoanele. Am încercat din nou – tot în van. Un singur alt număr de telefon am mai putut reconstitui, și-acela era următoarea și cea din urmă soluție pentru mine. După cinci sau șase apeluri tensionate, mi-a răspuns cumnata mea, Georgette, în stilul ei pisicit. Știam, Doamne! Doamne, știam!

– A trecut de mult ora de culcare, Aston!

– Georgette, sunt eu, Timbo. Dă-mi-l pe Denny, te rog!

– Aston? Ce-ai pățit?

– Nu sunt Aston, Georgette! Sunt eu, Timbo!

– Atunci, dă-mi-l înapoi pe Aston!

– Nu cunosc niciun Aston! Te rog, ascultă-mă, trebuie *neapărat* să vorbesc cu Denny!

– Denny nu poate veni la telefon.

Georgette n-a fost niciodată foarte stăpână pe tărtăcuța ei, dar acum părea chiar dusă pe coclauri.

– Ești beată?

– Numai dac-aș găsi un băruleț drăguț, cu o vinotecă bună! Nu pot să sufăr cârciumile.

– Da, bine, ascultă-mă. Timbo sunt, cumnatul tău. Trebuie să vorbesc cu

Denholme.

– După voce, parc-ai fi Timbo. Timbo, tu ești?

– Da, Georgette, eu sunt, și dacă asta-i cumva…

– Destul de urât din partea ta să nu te-arăți la înmormântarea lui frate-tău. Așa li s-a părut tuturor din familie.

Se învârtea casa cu mine.

– *Poftim?*

– Știam cu toții despre certurile voastre, dar zău așa…!

Mi-a căzut falca.

– Georgette, mi-ai spus că Denny a murit. Ai vorbit serios când mi-ai spus așa ceva?

– Sigur c-am vorbit serios! Ce crezi, că sunt truli-luli?

– Mai spune-mi o dată. Îmi pierise vocea de tot: Denny a… murit?

– Tu crezi c-aș născoci o asemenea poveste?

Scaunul Surorii Noakes a trosnit a trădare și chin.

– Cum a… Georgette, pentru Dumnezeu, cum a…?

– Da' cine ești dumneata?! Doar e miezul nopții! Cu cine vorbesc, la urma urmei? Aston, tu ești?

– Timbo… – mi se pusese un nod în gât.

– Ei, da' prin ce gaură de șarpe te-ai mai ascuns și tu?

– Ascultă, Georgette… Denny cum a… – vorbele-astea, dacă le rosteam, parcă erau și mai reale – … decedat?

– Hrănindu-și neprețuitul crap. Eu întindeam *pâté* de gâscă pe feliile de pâine prăjită pentru cină și, când m-am dus să-l

chem pe Denny, l-am găsit plutind în apa din bazin, cu fața-n jos. Nu știu de când stătea acolo, poate de vreo zi, două, că doar nu sunt dădaca lui, știi și tu. I-a spus Dixie s-o lase mai încet cu sarea, că e predispus la damblale din familie! Auzi, da' tu nu mai ține linia ocupată și dă-mi-l pe Aston.

– Ascultă-mă! Cine-i acolo cu tine, acum?

– Numai Denny.

– Dar Denny a murit!

– Asta știu și eu! Stă acolo, în bazinul cu pești, de vreo câteva… să tot fie săptămâni. Cum vrei să-l scot eu? Auzi, Timbo, fii drăguț și adu-mi un hamburger sau ceva de la Fortnum and Mason, da? Pesmeții i-am mâncat pe toți și păsărelele au ciugulit firimiturile, așa că nu mi-a mai rămas nimic de mâncare, în afară de conserve de pește și sos Cumberland. Aston nu mi-a mai răspuns la telefon din ziua-n care a împrumutat colecția de artă a lui Denny ca să i-o arate unui prieten de-al lui, evaluator – și asta s-a-ntâmplat acum câteva zile… dacă nu chiar săptămâni. Ăia de la gaze mi-au tăiat furnizarea și…

Lumina s-a înfipt în ochii mei. Cadrul ușii s-a umplut de Withers.

– Iar tu.

Eu am izbucnit:

– Fratele meu a murit! Mort – pricepi? Mort de-a binelea, dracu' să-l ia, mort! Cumnată-mea-i sărită de pe fix și nu știe ce să facă! Am o urgență de familie! Dacă mai ai un os de creștin în tine, ajută-mă să lămuresc toată nebunia asta blestemată!

Stimate cititor, ce-a văzut Withers? Un internat al azilului care se isteriza și dădea

telefoane fără autorizație după miezul nopții. A izbit cu piciorul într-un scaun care-i stătea în cale. Eu am zbierat în telefon:

– Georgette, ascultă-mă! Sunt închis cu forța într-o nenorocită de casă de nebuni din Hull, care se cheamă Casa Aurora – m-ai înțeles? Casa Aurora din Hull – pentru numele lui Dumnezeu, trimite pe cineva să mă sca…

Dar un deget de uriaș mi-a tăiat legătura. Avea unghia zdrelită și vânătă.

Sora Noakes a bătut gongul de mic dejun ca să declare deschise ostilitățile.

– Prieteni, am primit la sânul nostru un *hoț.*

Peste adunarea de morți vii s-a lăsat liniștea.

Un individ ca un alun cu seva secătuită a dat cu lingura în masă.

– Arrrabii știu ce se face cu ei, Sorrră! La saudiți nu există șșșmecherași cu degetele iuți, da? Vinerrrea după-masa, în parcarrrea din spatele moscheii, hați! Ă?

– În coșul nostru s-a pripășit un măr putred.

Jur că era din nou ca la Școala de Băieți din Gresham, numai că șaizeci de ani mai târziu. Același grâu pisat care se dezintegra în același castron cu lapte.

– Cavendish! a vibrat ca un țignal vocea Surorii Noakes. În picioare!

Capetele acelor autopsii ambulante semiînsuflețite, îmbrăcate cu *tweed*-uri decolorate și bluze incolore, s-au răsucit în direcția mea. Dacă reacționam ca o victimă, îmi semnam singur

condamnarea.

Îmi venea greu să-mi pese. Nu închisesem un ochi toată noaptea. Denny era mort. Dat la crapi, mai mult ca sigur.

– Ei, pentru numele lui Dumnezeu, femeie, fii normală o dată în viață! Bijuteriile Coroanei sunt la locul lor, în siguranță, în Turn! N-am făcut altceva decât să dau un telefon crucial pentru mine. Dac-ar fi existat, la Casa Aurora, un Internet-café, aș fi fost foarte mulțumit să trimit un e-mail! N-am vrut să trezesc pe nimeni, așa c-am împrumutat telefonul din proprie inițiativă. Îmi cer mii de scuze. O să-mi plătesc apelul.

– A, de plătit, vei plăti! Rezidenți, ce facem noi cu Merele Putrede?

Gwendolin Bendincks s-a ridicat și m-a arătat cu degetul:

– Rușine să-ți fie!

– Rușine să-ți fie! i-a susținut punctul de vedere Warlock-Williams.

Lor li s-au alăturat, unul câte unul, morții vii suficient de stăpâni pe mințile lor ca să urmărească firul epic:

– Rușine să-ți fie! Rușine să-ți fie! Rușine să-ți fie!

Domnul Meeks dirija corul precum Herbert von Karajan.

Eu mi-am turnat ceaiul, dar o riglă de lemn mi-a zburat cana din mâini.

Sora Noakes a scuipat scântei electrice:

– Să *nu*-ndrăznești să te uiți în altă parte în timp ce ești făcut de rușine!

Îmi venea să pocnesc pe cineva. Mânia și durerea mi-au canalizat spiritul ca o nuia educativă zazen.

– Am dubii că simpaticul domn Withers

v-a raportat, dar am aflat că fratele meu Denholme a murit. Da, a murit de tot. Telefonează-i dumneata, dacă nu mă crezi. Ba chiar te rog foarte mult să-i telefonezi. Cumnata mea nu este o femeie în toate mințile și are nevoie de ajutor ca să organizeze înmormântarea.

– De unde puteai să știi că fratele dumitale a murit, dinainte de a pătrunde prin efracție în biroul meu?

Viclean dublu nelson. De la crucifixul cu care se juca întruna mi-a venit ideea:

– Sfântul Petru.

Încruntătură urâtă și rea.

– Ce-i cu el?

– În vis mi-a spus că Denholme făcuse de curând Marea Trecere. Mi-a spus: „Dă-i telefon cumnatei tale. Are nevoie de ajutorul tău.” I-am răspuns că folosirea telefonului contravine regulilor de la Casa Aurora, dar el m-a asigurat – Sfântul Petru – că Sora Noakes este o catolică ferventă, cu frică de Dumnezeu, care n-o să ia peste picior o asemenea explicație.

Baliverna asta chiar i-a pus capac Ducesei{59}. („Cunoaște-ți dușmanul” e mai util decât „Cunoaște-te pe tine însuți”.) Noakes a inventariat posibilitățile: că eram un deviant periculos; un credul inofensiv; un *realpolitik*{60}; un vizionar apostolic?

– Regulile noastre de aici, din Casa Aurora, sunt în beneficiul tuturor.

Venise momentul să-mi consolidez avantajul.

– Nimic mai adevărat.

– O să stau eu de vorbă cu Domnul. Până atunci – și s-a adresat întregii săli – domnul Cavendish rămâne sub

supraveghere. Episodul acesta nu s-a încheiat și nu va fi dat uitării.

După această modestă victorie, am început să-mi exersez în salon pasiența – nu pacienta, n-am avut niciodată această virtute –, ceea ce nu mai făcusem de pe vremea lunii de miere de rău augur petrecute la capul Tintagel cu madam Fosta. (O adevărată pacoste, locul ăla: numai case dărăpănate ale municipalității și magazine în care nu găseai decât bețigașe parfumate.) Atunci mi-a fost limpede, pentru prima oară în viață, în ce consta eroarea conceptuală a pasienței/pacienței: rezultatul nu se decide în cursul jocului, ci încă de la împărțitul cărților, dinainte ca jocul să înceapă propriu-zis. Cât de lipsit de sens poate fi așa ceva?

Singurul sens pe care-l poate avea este că-ți lasă mintea să hălăduiască. Dar mintea poate hălădui prin locuri deloc plăcute. Denholme murise deja de ceva timp, iar eu eram tot la Casa Aurora. Mi-am imaginat un nou scenariu oribil, în care Denholme stabilise un sistem de plăți permanente care urmau a fi făcute din cine știe ce hocus-pocus de cont al lui pentru sejurul meu la Casa Aurora – din bunătate, din răutate, nu știu. Denholme, însă, moare. Fuga mea de frații Hoggins este secretă, așa că nimeni nu știe că mă aflu aici. Ordinul permanent de plată îi supraviețuiește semnatarului. Doamna Latham le spune polițiștilor că ultima dată am fost văzut plecând să mă întâlnesc cu un cămătar. Detectivul Bleg deduce că am

fost refuzat de furnizorul meu și că prinsesem din urmă un tren Eurostar. Și uite-așa, după șase săptămâni, nu mă mai caută nimeni, nici măcar alde familia Hoggins.

Ernie și Veronica s-au apropiat de masa mea.

– Eu mă foloseam de telefonul ăla ca să aflu scorurile la crichet, a zis Ernie prost dispus. De-acuma, o să și-l încuie peste noapte.

– Zecele de negru sau valetul de roșu, m-a sfătuit Veronica. Nu te supăra, Ernie.

Dar Ernie parcă nici n-o auzise:

– Noakes o să facă tot posibilul să te linșeze.

– Și ce poate să-mi facă? Să-mi taie tărâțele de grâu?

– Să nu-ți pună ceva-n mâncare! Ca data trecută.

– Ce dracului vrei să spui?

– Ți-aduci aminte când te-ai luat în gură cu ea ultima dată?!

– Când asta?

– În dimineața aia cu accidentul tău cerebral, picat la țanc – atunci.

– Adică vrei să spui că damblageala mi-a fost… provocată?

Ernie a făcut o mutră extrem de enervantă, care voia să spună:

„Alo! Deșteptarea!”

– Ei, hai, mai lasă-mă! Tatăl meu a murit de dambla, fratele meu a murit probabil la fel. Pictează-ți tu realitatea așa cum vrei, Ernest, dar pe Veronica și pe mine lasă-ne în pace!

Ernie s-a înroșit de furie. (Lars, lumina mai slabă!)

– Da, bine! Crezi tu că ești dat dracului de deștept, dar nu ești decât un caca-maca de gogoman sudist!

– Mai bine gogoman, ce-o mai fi și ăla, decât fraier – ceea ce am știut că aveam să regret în momentul în care mi-a ieșit pe gură.

– Fraier? Cine, eu? Mai fă-mă o dată fraier – dă-i drumul!

– Fraiere! (Ah, drăcușor pervers! De ce te-oi fi lăsând să vorbești în locul meu?) Uite ce cred eu: c-ai renunțat la lumea reală, din afara pușcăriei ăsteia, pentru că te intimidează. Dac-ai vedea pe altcineva că evadează, ți s-ar strica gustul pentru paturile-astea ale morții. De-aia și faci criza asta de orgoliu!

Arzătorul de gaz Ernie a scos o flamă:

– Nu ți se cuvine să-mi judeci mie limitele, Timothy Cavendish! (Un scoțian este capabil să transforme până și un nume absolut banal într-un berbece.) *Ție,* care n-ai fi în stare să evadezi nici dintr-o grădiniță!

– Dacă ai vreun plan care să fie la mintea cocoșului, spune-ni-l și nouă.

– Băieți! a încercat să medieze Veronica.

Lui Ernie îi sărise mușchiul:

– La mintea cocoșului… Depinde câtă minte are cocoșul!

– Spirituală homilie, zău așa! Sarcasmul pe care i-l arătam mă dezgusta până și pe mine. Trebuie să fii un geniu la tine, în Scoția.

– Nu, în Scoția, englezul care se lasă-ncarcerat *din greșeală* într-un azil de bătrâni, ăla e-un geniu!

Veronica mi-a adunat cărțile răvășite.

– Știți careva pasiența aia numită „Ceasul”? La care trebuie să aduni punctele de pe cărți și să-ți dea cincisprezece?

– Hai să plecăm, Veronica! a mârâit Ernie.

– Ba nu! am exclamat eu și m-am ridicat în picioare, nevrând s-o pun pe Veronica s-aleagă între noi numai așa, de gura mea. *Eu* plec!

Mi-am jurat să nu mai calc prin camera boilerului până nu mi se cereau scuze. Așa că nu m-am mai dus nici în după-amiaza aceea, nici în cea de după, nici în cea de după.

Ernie a refuzat să dea ochii cu mine toată săptămâna Crăciunului. Veronica mi-a mai adresat câte-un surâs plin de regrete, dar era limpede încotro se îndrepta loialitatea ei. Privind retrospectiv, mă înfior! Ce era în mintea mea? Îmi periclitam singurele relații de amiciție cu răutăți gratuite? Am fost întotdeauna un maliții plin de talent, ceea ce explică multe lucruri. Malițiioșii se desfată cu fantezii ale solitudinii. Fantezii cu Hotelul Chelsea de pe West Twenty-Third Street, despre bătutul la o anumită ușă. Ușa se deschide și domnișoara Hilary V. Hush se bucură *foarte* tare să mă cunoască, așa, cu cămașa de noapte largă pe ea, inocentă precum Kylie Minogue, dar la fel de fiară ca doamna Robinson{61}. „Am zburat peste jumătate de planetă ca să te-ntâlnesc”, îi spun. Ea îmi toarnă un whisky din minibarul hotelului. „Matur. Moale. Malțos.” Ca o cățea husky năbădăioasă mă trage după aceea către patul ei răvășit, în

care eu m-apuc să caut izvorul eternei tinereți.

Jumătăți de alte vieți – Partea a doua se odihnește pe un raft aflat deasupra patului. Citesc manuscrisul, în starea de suspensie postorgasmică gen Marea Moartă, în timp ce Hilary face un duș. Partea a doua e chiar mai bună decât prima, dar Maestrul are s-o învețe acum pe Ucenică tot ce trebuie ca s-o facă perfectă. Hilary îmi dedică mie romanul, câștigă premiul Pulitzer și mărturisește, în discursul de acceptare a premiului, că-i datorează totul agentului, prietenului și – în mai multe privințe – părintelui ei.

Dulce fantezie. Cancer cui mi-o spulberă!

Ajunul Crăciunului însemna, la Casa Aurora, o masă călduță. Am făcut o plimbare pe-afară (privilegiu negociat prin bunele oficii ale Gwendolinei Bendincks), ajungând până la porțile de la intrare, ca s-arunc o privire către lumea exterioară. M-am apucat cu amândouă mâinile de poarta de fier forjat și m-am uitat printre bare (ironie vizuală, Lars. Vezi *Casablanca).* Privirile mi-au rătăcit peste coclauri, mi s-au oprit la un tumul funerar, la un țarc de oi abandonat, s-au fofilat pe lângă o biserică normandă care până la urmă tot se lăsase cotropită de elemente druidice, au sărit până hăt, la o centrală electrică, au plutit peste marea ca de cerneală a danezilor până la Podul peste Humber, s-au ținut pe urmele unui avion militar care trecea pe deasupra câmpurilor brăzdate. Biata Anglie! Prea multă istorie pentru câtă

suprafață are. Pe-aici, anii cresc înăuntru, ca unghiile mele de la picioare. Camera de supraveghere stătea cu ochiul pe mine. Avea tot timpul de pe lume. M-am gândit să-mi închei disputa cu Ernie Blacksmith – dacă nu pentru altceva, atunci ca s-aud măcar un „Crăciun fericit" politicos din partea Veronicăi.

Ba nu. Dracu' să-i ia pe-amândoi!

– Domnule reverend Rooney! Într-o mână ținea un pahar de *sherry,* iar pe cealaltă i-am ocupat-o eu cu o felie de plăcintă cu carne. Din spatele pomului de Crăciun, luminile feerice ne colorau chipurile în rozaliu. V-aș ruga să-mi faceți o măruntă favoare.

– Care să fie aceea, domnule Cavendish?

Reverendul Rooney nu era un vicar de-ăla de bâlci, era un cleric de carieră și semăna ca două picături de apă cu un galez evazionist fiscal, care se ocupa cu înrămatul tablourilor și cu care încrucișasem eu săbiile mai demult la Hereford – însă asta e altă poveste.

– V-aș ruga să-mi puneți și mie la poștă o felicitare de Crăciun, domnule reverend.

– Atâta tot? Sunt convins că Sora Noakes, dac-ați ruga-o, s-ar ocupa de problema dumneavoastră.

Deci hoașca îl prinsese și pe el în horă.

– Sora Noakes și cu mine nu vedem lucrurile întotdeauna la fel când vine vorba despre comunicarea cu lumea exterioară.

– Crăciunul este un prilej nemaipomenit pentru rezolvarea micilor diferende care ne despart.

– Crăciunul este un prilej nemaipomenit ca să-i lăsăm pe dulăii ațipiți să dormiteze în continuare, domnule reverend. Dar eu tare mi-aș dori să știe cumnata mea că mă gândesc la ea în ziua aceasta a Nașterii Domnului nostru. Nu știu, oare Sora Noakes v-a povestit despre moartea fratelui meu?

– Mare nenorocire! Îmi pare rău.

Era clar: știa toată povestea cu Sfântul Petru. Eu am scos cartea poștală din buzunarul hainei.

– I-am adresat-o persoanei care o îngrijește, ca să fiu sigur că felicitările mele de Crăciun ajung, totuși, la ea. Mă tem că nu mai este – și mi-am dat o pălmuță peste cap – chiar cu toți boii acasă. Uitați, dați-mi voie să v-o pun aici, în buzunarul sutanei… A vrut el să se ferească, dar îl prinsesem la înghesuială. Mă consider binecuvântat, domnule reverend, să am prieteni pe care să mă pot baza. Vă mulțumesc. Vă mulțumesc din adâncul inimii!

Simplu, eficient, subtil, vulpoi bătrân și viclean ce ești, T.C.! Până de Anul Nou, mă vedeam scăpat din Casa Aurora – ca Zorro.

Ursula mă invită înăuntru, în garderob. „N-ai îmbătrânit nicio zi – și nici amicu' ăsta al tău, șerpișoru'!" Își freacă blănița stufoasă de stâlpul meu de dimensiunea unui felinar din Narnia și de gogoloaiele lui… moment în care, ca de fiecare dată, m-am trezit, cu socoteala umflată la fel de bine-venită ca orice socoteli umflate – și la fel de folositoare. Ora șase. Sistemul de încălzire compunea o piesă în stilul lui

John Cage. Frigul îmi dădea furnicături în degetele de la picioare. Mă gândeam la toate Crăciunurile trecute, la cât de multe se adunaseră în urmă și cât de puține mai rămăseseră înainte.

Câte dimineți dintr-astea mai aveam de îndurat?

Curaj, T.C., m-am gândit. Trenul poștal, cel vopsit în roșu, gonește cu scrisoarea ta înspre sud, spre Mama Londra. Ciorchinele de bombe conținut în ea se vor dispersa la impact – către poliție, către asistenții sociali, către doamna Latham, la vechea adresă din Haymarket. Ai să ieși de-aici val-vârtej. În imaginație mi se perindau cadourile de Crăciun întârziate, cu care mi-aș fi sărbătorit eliberarea: țigări de foi, whisky de colecție, o mică aventură cu domnișoara Muffet la numărul ei de telefon cu nouăzeci *de penny* pe minut. Și de ce să mă fi rezumat la atâta? Poate un marș triumfător de revenire în Thailanda, în compania tipului zis Tipu' și a Căpitanului Viagra?

Am observat o șosetă de lână scâlciată, care fusese atârnată de cuier. Când stinsesem eu lumina, nu era acolo. Cine să se fi strecurat înăuntru fără să mă trezească? Ernie care-mi propunea un armistițiu de Crăciun? Cine altcineva? Dragul de Ernie! Tremurând tot de bucurie în pijamaua mea de flanel, am recuperat șoseta și-am luat-o cu mine înapoi în pat. Era foarte ușoară. Am întors-o pe dos și dinăuntru s-a revărsat o ploaie de hârtiuțe rupte. Scrisul meu, cuvintele mele, formulele mele.

Scrisoarea mea!

Salvarea mea făcută bucățele. Mi-am dat pumni în piept, am scrâșnit din păr, mi-am smuls dinții. Mi-am zdrelit încheieturile mâinilor izbind cu ele în saltea. Nenorocitul de reverend Rooney, mânca-l-ar iadu'! Scârba dracului de Soră Noakes bigotă! Venise peste mine în timp ce dormeam, ca Îngerul Morții! Sta-ți-ar Crăciunu-n gât, domnule Cavendish!

M-am resemnat. Verb intrat în limbă la sfârșitul secolului al XV-lea, din franțuzescul vechi *résigner* sau din latinescul *resignare* – în orice caz, o necesitate fundamentală a condiției umane, mai cu seamă a condiției mele umane. M-am resemnat în fața infirmierilor cu mutre bovine, m-am resemnat în fața cartonașului care însoțea cadoul și pe care scria: „Domnului Cavendish, de la noii săi prieteni, cât mai multe Sărbători petrecute în Casa Aurora!" M-am resemnat și în fața cadoului primit, un calendar „Minunile naturii" – două luni pe o pagină (nu menționa și data morții). M-am resemnat în fața curcanului ca de cauciuc, a umpluturii lui sintetice, a verzei de Bruxelles amare, a pocnitorilor care nu explodau (nu riscăm să provocăm atacuri de cord, nu face bine la încasări), a pălărioarei de hârtie pentru pitici, a clevetelilor zgomotoase, a glumelor fade (Barmanul întreabă: „Ce vă dau?" Scheletul răspunde: „O bere și-o cârpă de șters pe jos.") M-am resemnat în fața episoadelor speciale din seriale lacrimogene, asezonate cu violențe suplimentare de Sărbători, în fața discursului ținut de Regină parcă direct din mormânt. Când mă întorceam

de la un pipi, m-am întâlnit cu Sora Noakes și m-am resemnat și în fața aerului triumfător cu care mi-a urat: „Sărbători fericite, domnule Cavendish!”

O emisiune istorică de pe BBC 2 a prezentat, în după-amiaza aceea, imagini vechi filmate la Ypres în 1919. Așa cum arăta orașul ăla, odinioară frumos, acum ca o glumă proastă, diabolică, așa era și sufletul meu.

Numai de vreo trei sau patru ori, în tinerețea mea, am întrezărit Insulele Fericirii – apoi s-au pierdut în cețuri, crize economice, războaie reci, vânturi sălbatice și maree potrivnice… și le-am confundat cu maturitatea. Presupunând că reprezentau o coordonată fixă a călătoriei mele prin viață, am scăpat din vedere să le notez coordonatele: latitudinea, longitudinea, amplasamentul. Tânăr și prost ca noaptea. Ce n-aș fi dat acum să am o hartă imuabilă a inefabilului etern constant? Să am eu, dacă se poate spune așa, un atlas al norilor.

Am supraviețuit până în a doua zi de Crăciun, pentru că eram prea nefericit ca să mă spânzur. Mint – am supraviețuit până în a doua zi de Crăciun, pentru că eram prea *laș* ca să mă spânzur. La prânz am avut supă de curcan (cu boabe de linte crocante), singurul motiv de însuflețire fiind căutarea telefonului mobil pe care și-l rătăcise Deirdre (automatul uman androgin). Morții vii s-au distrat gândindu-se unde-ar fi putut fi (pe sub

pernele canapelelor), unde era puțin probabil să fi fost (în pomul de Crăciun) și unde n-ar fi avut cum să fie (în plosca doamnei Birkin). Eu am ajuns atât de rău, încât să bat la ușa camerei boilerului, ca un cățel penitent.

Ernie era ocupat cu o mașină de spălat desfăcută în bucăți, pe niște ziare.

– Ia uite cine nu e!

– Sărbători fericite în a doua zi de Crăciun, domnule Cavendish! a exclamat radioasă Veronica, de sub căciula de blană stil Romanov. În poală ținea un volum gros de versuri. Poftiți, vă rugăm.

– Sunt câteva zile de când nu ne-am văzut, am zis eu stânjenito-eufemistic.

– *Știu!* a exclamat domnul Meeks. *Știu!*

Ernie încă mai radia dispreț.

– Ăăă… Pot să intru, Ernie?

Ernie întâi și-a săltat bărbia, apoi și-a lăsat-o să cadă cu câteva grade mai jos, ca să-mi arate că lui îi era totuna. Se apucase iarăși să desfacă boilerul și ținea câteva șurubele mici, argintii, între degetele lui butucănoase și unsuroase. Nu-mi ușura deloc misiunea. Într-un târziu, i-am spus:

– Ernie, îmi pare rău pentru ce-am spus acum câteva zile.

– Aha…

– Dacă nu mă scoți de-aici, eu îmi pierd mințile.

Ernie a dezasamblat o piesă care nici nu știu cum se numea.

– Aha…

Domnul Meeks se legăna încolo și-ncoace.

– Deci… ce zici?

Ernie s-a așezat pe un sac de

îngrășământ.

– Haide, nu mai fi cârpă!

Cred că de la Târgul de Carte de la Frankfurt nu mai zâmbisem. Mă dureau obrajii.

– Spune-i care-i tariful nostru, Ernest, a zis Veronica, potrivindu-și cochetă pălăria.

– Orice, orice – și niciodată nu vorbisem mai serios. Care-i prețul vostru?!

Ernie m-a lăsat s-aștept până și-a orânduit în geanta de scule și ultima șurubelniță.

– Veronica și cu mine am hotărât să ne aventurăm către meleaguri noi – și a făcut un semn cu capul în direcția porții, înspre nord. Am eu un prieten vechi, care o să aibă grijă de noi. Așa că ne iei și pe noi cu tine.

Nu m-așteptasem la așa ceva, dar cui ce-i păsa?

– Bine. Foarte bine. Cu plăcere.

– Ne-am înțeles, atunci. Ziua Z e peste două zile.

– Așa de repede? Adic-ai făcut deja un plan?

Scoțianul a pufnit pe nas, a deșurubat capacul de la termos și a turnat în el un ceai negru cu miros înțepător.

– Îhî… S-ar putea spune și așa.

Planul lui Ernie presupunea o serie de piese de domino care se răsturnau într-o succesiune foarte riscantă.

– Orice strategie de evadare, a început el să predice, trebuie să fie mai ingenioasă decât mintea celor care te păzesc.

Ingenioasă era, ca să nu spun nesăbuită; dar, dacă vreuna dintre piesele de domino

cădea prost și n-o antrena și pe următoarea, dezvăluirea bruscă a întregului plan ar fi atras după sine rezultate cumplite – mai ales dacă teoria macabră a aceluiași Ernie despre medicația aplicată cu forța chiar era adevărată. Privind retrospectiv, rămân uimit de mine însumi că am putut merge pe mâna lui. Gratitudinea pe care o simțeam față de prietenii mei, fiindcă vorbeau din nou cu mine, și disperarea de a scăpa odată din Casa Aurora, și anume viu, m-au făcut să pun surdina peste prudența mea naturală – presupun c-așa se explică.

28 decembrie a fost data aleasă, pentru că Ernie aflase de la Deirdre că doamna Judd rămânea la Hull cu nepoțelele ei, care jucau într-o pantomimă.

– Muncă de colectare de informații, a zis Ernie, bătându-și nasul cu degetul.

Eu aș fi preferat ca Withers ori harpia de Noakes să fi fost cei care lipseau din scenă, dar Withers nu pleca decât în august, ca să-și viziteze mama în Golful lui Robin Hood, iar Ernie susținea că doamna Judd era cea mai cu capul pe umeri dintre toți temnicerii noștri, deci și cea mai primejdioasă.

Ziua Z: m-am prezentat la raport la ușa camerei lui Ernie, la treizeci de minute după ora zece și după ce morții vii fuseseră culcați.

– Ultima șansă de a da înapoi, dacă nu te crezi în stare să faci treaba asta, mi-a spus vicleanul de scoțian.

– Nu m-am dat înapoi de la nimic toată viața, i-am răspuns eu, scoțând o

minciună printre dinții din ce în ce mai degradați.

Ernie a deșurubat capacul tubului de ventilație și a recuperat din ascunzătoare telefonul mobil șterpelit de la Deirdre.

– Dintre vocile noastre, a ta e cea mai șic – mă informase el în momentul în care fuseseră atribuite diversele roluri – și mâncatul de rahat la telefon este felul tău de a-ți câștiga existența.

Am format numărul lui Johns Hotchkiss, care fusese furat de Ernie din agenda telefonică a doamnei Hotchkiss, cu câteva luni mai înainte. Mi-a răspuns o voce somnoroasă, cu un:

– Care-i treaba?

– A, da… domnul Hotchkiss?

– În persoană. Cu cine vorbesc?

Cititorule, ai fi fost mândru de mine.

– Doctorul Conway de la Casa Aurora. Îi țin locul doctorului Upward.

– Dumnezeule, s-a-ntâmplat ceva cu mama?

– Mă tem că da, domnule Hotchkiss. Trebuie să fiți tare. Nu cred că mai apucă dimineața.

– A… Ă…

– Cine este, Johns? a întrebat o voce de femeie în fundal.

– Dumnezeule! vorbiți serios?

– Serios.

– Dar ce… ce anume are?

– Pleurezie în stare gravă.

– *Pleurezie!*

Poate că empatia mea în privința rolului îmi depășea cu o lungime de mustață priceperea în materie.

– Pleurezia lui Healey poate apărea

oricând la femeile de vârsta mamei dumneavoastră, domnule Hotchkiss. Uitați ce-o să facem: vă voi spune mai multe despre diagnostic de îndată ce sosiți aici. Mama dumneavoastră a întrebat unde sunteți. Am pus-o pe cincizeci de miligrame de… ăăă… morfadin-50, așa încât dureri nu are. Curios este că vorbește întruna despre nu știu ce bijuterii. A repetat de nenumărate ori pân-acum: „Trebuie să-i spun lui Johns, trebuie să-i spun lui Johns…" Vă spune ceva treaba asta?

Momentul adevărului. A mușcat momeala:

– Dumnezeu' meu! Sunteți sigur? Chiar își aduce-aminte unde le-a pus?

– *Ce? Ce?* tot întreba femeia din fundal.

– Mi se pare teribil de preocupată ca bijuteriile respective să rămână în familie.

– Bineînțeles, bineînțeles, dar unde sunt, doctore? Unde zice că le-a vârât?

– Uitați ce este, domnule Hotchkiss, trebuie să mă duc înapoi în camera ei. Ne întâlnim la recepție aici, la Casa Aurora… Când ajungeți?

– Întrebați-o unde… Nu, spuneți-i… Spuneți-i lu' mămica să… Auziți, domnu' doctor… ăăă…

– Ăăă… Conway! Doctor Conway.

– Doctore Conway, nu-i puteți pune maică-mii telefonul la gură?

– Eu sunt doctor, domnule, nu telefonistă! Veniți dumneavoastră pân-aici și-o să vă spună ea singură.

– Spuneți-i… Țineți-o bine pân-ajungem acolo, pentru numele lui Dumnezeu! Spuneți-i că… Pipkins o iubește foarte

mult. Ajung acolo-n… într-o jumătate de oră.

Sfârșitul începutului. Ernie și-a tras fermoarul la geanta cu scule.

– Bună treabă. Păstrează telefonul, în caz că te sună el.

A doua piesă a dominoului: eu făceam de santinelă în camera domnului Meeks, pândind coridorul prin ușa întredeschisă. Dată fiind starea lui de ramolisment avansat, simpatica noastră mascotă din camera boilerului nu intra în calculul evadării, dar camera lui era vizavi de a mea și măcar îndemnul „Șșșt!” îl pricepea. La ora zece și un sfert, Ernie s-a dus la recepție și-a anunțat-o pe Sora Noakes de moartea mea. Această piesă a dominoului putea cădea în direcții nedorite. (Avuseserăm discuții prelungite pe tema: cine să fie cadavrul și cine mesagerul? Moartea Veronicăi ar fi presupus, ca să nu-i trezească suspiciuni scorpiei, un dramatism care-i depășea puterile lui Ernie; moartea lui, a lui Ernie, anunțată de Veronica, ieșea din discuție, dată fiind tendința ei de-a o lua pe panta melodramei; atât camera lui Ernie, cât și cea a Veronicăi aveau drept vecini morți vii încă stăpâni pe mințile lor, care ne-ar fi putut băga bețe-n roate. Camera mea, în schimb, se găsea în aripa fostei școli și singurul meu vecin era domnul Meeks.) Singura mare necunoscută era cât de mult mă ura Sora Noakes: s-ar fi repezit să-și vadă, în fine, dușmanul răpus, m-ar fi înțepat cu un ac în ceafă ca să verifice dacă eram sau nu mort de-a binelea sau ar fi stat

mai întâi să sărbătorească pe-ndelete?

Zgomote de pași. O bătaie în ușa mea. Sora Noakes, adulmecând momeala. Piesa numărul trei a dominoului se clătina, dar apăruseră deja devieri de la planul inițial. Ernie ar fi trebuit s-o însoțească până la ușa camerei mele. Ea ar fi trebuit să se repeadă înainte. Din locul meu de pândă, am văzut cum prădătorul arunca o privire înăuntru. A aprins lumina. Trucul de-acum celebru, cu pernele înșirate și acoperite cu pături, mai realist decât vă închipuiți, a momit-o înăuntru. Eu m-am repezit de-a latul coridorului și-am tras ușa, închizând-o înăuntru. De-acum înainte, piesa numărul trei a dominoului depindea de mecanismul încuietorii. Zăvorul exterior era o piesă rigidă, rotativă, și până s-apuc eu s-o răsucesc, Noakes smucea de ușă dinăuntru. A și reușit s-o deschidă și și-a vârât piciorul între ușa propriu-zisă și canat, forța ei diabolică reușind să-mi înfrângă mie bicepsul și să-mi sucească încheietura. Mi-am dat seama că victoria îmi scăpa din mână.

Așa încât mi-am asumat un risc enorm și am dat drumul brusc clanței. Ușa s-a deschis larg, hoașca s-a dezechilibrat și s-a dat câțiva pași înapoi. Până să se repeadă din nou la ușă, eu am închis-o și-am răsucit zăvorul. Un pomelnic de amenințări parcă recitat din *Titus Andronicus* i-a însoțit bătăile. Până-n ziua de astăzi, încă le mai aud când visez urât noaptea. Ernie a venit și el, gâfâind, înarmat cu un ciocan și niște cuie de cinci

inci. A bătut ușa în cuie de canat și a lăsat-o să răcnească pe vânătoreasa prinsă în propria capcană, ca-ntr-o celulă de închisoare.

Jos, la recepție, piesei numărul patru a dominoului i se băteau porcii la gură la poarta principală, de unde vorbea la telefonul cu circuit interior. Veronica știa pe ce buton să apese.

– Stau și sun la porcăria asta dată dracului de zece minute, fir-ar al dracului, în timp ce mama se stinge! – se simțea că Johns Hotchkiss era supărat. Ce, f_tu-m-aș, faceți acolo, băi oameni buni?

– A trebuit să-l ajut pe doctorul Conway s-o lege de pat pe mama dumneavoastră, domnule Hotchkiss.

– S-o lege de pat? Pentru ce, pentru *pleurezie?*

Veronica a apăsat pe butonul de deschidere și nu ne-a rămas decât să sperăm că poarta de la capătul celălalt avea să se dea la o parte. (I-o iau înainte cititorului care mi-ar putea scrie, vrând să știe de ce nu folosiserăm același buton de deschidere a porții ca să fugim, explicându-i că poarta se închidea automat după patruzeci de secunde, că la recepție în general stătea câte cineva de pază și că, dincolo de poartă, ne-ar fi așteptat mile întregi de coclauri.) Prin ceața înghețată de afară, se auzea din ce în ce mai tare cum scrâșneau roțile pe pietriș. Ernie s-a ascuns în biroul din spatele recepției, iar eu am ieșit în întâmpinarea Roverului pe treptele de la intrare. Pe locul șoferului se afla soția lui Johns Hotchkiss.

– Cum se simte? a vrut să știe Hotchkiss, apropiindu-se cu pași mari.

– Este încă printre noi, domnule Hotchkiss, și tot mai întreabă de dumneavoastră.

– Slavă Domnului! 'Mneata ești Conway?

Am preferat să evit întrebările prea medicale.

– Nu, doctorul este alături de mama dumneavoastră. Eu doar lucrez aici.

– Nu te-am mai văzut pân-acum.

– Fiica mea este asistentă aici, de fapt, dar cu lipsa de personal și cu urgența asta cu mama dumneavoastră, am fost chemat de la pensie ca să păzesc biroul de internări. De-aceea s-a întârziat cu deschisul porții principale.

Nevasta lui a trântit portiera mașinii.

– *Johns!* Alo! Aici îți îngheață și sufletul și maică-ta e pe moarte! Putem să lăsăm pe altă dată bâlbâielile de protocol?

Veronica și-a făcut și ea apariția, cu o bonetă de noapte cu sclipici.

– Domnul Hotchkiss? Ne-am întâlnit de mai multe ori. Mama dumneavoastră mi-este cea mai bună prietenă de-aici. Mergeți repede la ea, vă rog. Doctorului i s-a părut că nu e deloc momentul s-o mute.

Johns Hotchkiss a fost cât pe-aci să miroasă păcăleala, dar cum ar fi putut s-arate cu degetul o bătrânică atât de simpatică și s-o acuze de înșelătorie și complot? Nevastă-sa l-a luat după ea pe coridor, când împingându-l, când trăgându-l.

Și-așa am ajuns eu din nou pe scaunul șoferului. Ernie și-a îndesat drăguța care

suferea de artrită, plus un număr nebunesc de cutii de pălării, pe bancheta din spate, iar el s-a urcat pe locul mortului. Nu-mi luasem altă mașină după ce mă părăsise madam Fosta și anii nu trecuseră, de-atunci și pân-acum, fără să-și ia obolul, așa cum sperasem eu. Ah, mama dracului, care pedală ce făcea? Accelerație, frână, ambreiaj, retrovizoare, semnalizare, poziții. Am întins mâna după cheia din contact.

– Ce-aștepți? m-a întrebat Ernie.

Degetele mi se încăpățânau să-mi spună că nu exista nicio cheie.

– Mai repede, Tim, mai repede!

– Nu-i cheia. A dracului de cheie – nu-i!

– Dar *întotdeauna* o lasă în contact!

Degetele mele spuneau mai departe același lucru: cheia nu era la locul ei.

– Nevastă-sa era la volan! Ea a scos cheia! Nenorocita de muiere și-a luat cheia cu ea! Sfinte Doamne, Isuse Cristoase, ce ne facem acum?

Ernie s-a uitat pe bordul mașinii, în torpedou, pe mochetă.

– Nu poți s-o pornești din fire? am întrebat eu pe un ton disperat.

– Nu te-nmuia! mi-a întors-o el, scormonind în scrumieră.

Piesa numărul cinci a dominoului era lipită în poziție verticală cu clei SuperGlue.

– Iertați-mă… a zis Veronica.

– Caută sub parasol!

– Nu-i nimic aici, numai un nenorocit de nenorocit de…

– Iertați-mă, a repetat Veronica. Asta nu-i o cheie de mașină?

Ernie și cu mine ne-am întors și am

răcnit un „Nuuuuu!” stereo, văzând o cheie de yală. Am răcnit din nou văzându-l pe Withers care venea în fugă pe coridorul luminat doar de lampa de veghe, dinspre anexa în care se găsea sala de mese, urmat îndeaproape de cei doi Hotchkiss.

– A, uite, și-asta grasă a căzut… a zis Veronica.

L-am văzut pe Withers ajuns la recepție. S-a uitat fix în ochii mei prin ușa de sticlă. Mesajul pe care-l transmitea mental era imaginea unui *rottweiler* sfâșiind o păpușă de cârpe care-l întruchipa pe un anume Timothy Langland Cavendish, în vârstă de șaizeci și cinci de ani și trei sferturi. Ernie a încuiat toate portierele, dar la ce ne-ar fi folosit?

– Dar asta?

Oare Veronica îmi flutura cu adevărat pe la nas o cheie de mașină? Cu un port-chei marca Range Rover atârnat de ea?

Ernie și cu mine ne-am întors și am răcnit: „Daaaaaa!”

Withers a ieșit în trombă pe ușa din față și a năvălit pe scări în jos.

Eu m-am moșmondit cu cheia și am scăpat-o pe jos.

Withers a alunecat pe-o băltoacă înghețată și a căzut pe spate, cu cracii-n sus.

Eu m-am lovit cu capul de volan și claxonul a început să zbiere.

Withers a smucit portiera încuiată. Mie-mi tremurau degetele, în timp ce înăuntru, în țeastă, mă durea de vedeam stele verzi. Johns Hotchkiss zbiera:

– Dați-vă jos hoiturile din mașina mea, că altfel vă dau în ju… Da’ ce dracu’, vă dau

în judecată oricum!

Withers a izbit în geamul de pe partea mea cu o ghioagă – ba nu, era chiar pumnul lui. Inelul cu piatră al nevestei a zgâriat și el unul dintre geamuri. Cumnecum, cheia a pătruns în contact și motorul a prins viață cu un muget; pe bord s-au aprins lumini feerice. La radio cânta Chet Baker, „Let's get lost". Withers se crampona de portieră și izbea în continuare. Cei doi Hotchkiss s-au chircit la lumina farurilor precum păcătoșii lui El Greco. Am băgat Roverul în viteza întâi, dar în loc să pornească, mai degrabă s-a cabrat, pentru că avea frâna de mână trasă. Casa Aurora s-a luminat ca OZN-ul din *Întâlnire de gradul trei*. Eu mi-am alungat senzația că mai trăisem de multe ori exact aceeași scenă, am dat drumul frânei de mână și l-am smucit pe Withers. Am băgat într-a doua. Soții Hotehkiss nu se înecau, ci făceau cu mâna, și au rămas pe loc, iar noi ne-am *desprins!*

Am dat ocol bazinului în sens invers față de porți, pentru că madam Hotehkiss lăsase Roverul îndreptat în direcția respectivă. M-am uitat în retrovizoare: Withers și soții Hotchkiss alergau după noi ca o trupă de comando.

– Îi atrag mai departe de poartă, i-am strigat lui Ernie, ca să-ți dau timp să umbli la încuietoare. Cât îți trebuie? Presupun că n-o să avem decât vreo patruzeci și cinci de secunde – însă Ernie nu mă auzise. Am repetat: Cât timp îți trebuie ca să meștерești încuietoarea?

– O să trebuiască să bușești porțile.

– *Poftim?*

– Un ditamai Range Roverul, la patruzeci de mile pe oră – cred că e suficient ca să treci prin ele.

– *Cum adică?* Ai spus că poți să desfaci încuietoarea și cu ochii închiși!

– O chestie de-asta electrică ultimul răcnet? Nici vorbă!

– Dacă știam că nu poți s-o desfaci, n-o mai închideam pe Noakes în cameră și nu mai furam o mașină!

– Uite, vezi, exact asta e, că ești bleg și-aveai nevoie de puțină încurajare.

– De-ncurajare? am urlat eu speriat, disperat, furios în treimi egale.

Mașina a dat iama printr-un boschet și boschetul a dat iama înapoi.

– Cât de incitant – teribil! a exclamat Veronica.

Ernie a început să vorbească de parcă ar fi discutat despre cum să-ți construiești singur nu știu ce:

– Cu condiția ca stâlpul central să nu fie înfipt prea adânc, porțile o să zboare cât colo.

– Și *dacă* este înfipt adânc?

La care Veronica și-a dezvăluit o față diabolică:

– Atunci *noi* o să zburăm cât colo! Așa că, domnule Cavendish, calc-o până la fund, pedala aia!

Porțile s-au năpustit înspre noi: zece lungimi de mașină, opt, șase… Tata mi-a vorbit de undeva din străfundurile măruntaielor: „Ai tu cea mai *vagă* idee, băiete, în ce necaz ai intrat?” – la care eu l-am ascultat pe tata și am călcat frâna. Și-atunci mama mi-a șuierat la ureche:

„Trage-i-o, Timbo, fiule – ce mai ai de pierdut?" Gândul că nu frâna o călcasem, ci tocmai accelerația a fost ultimul care mi-a trecut prin minte. Două lungimi de mașină, una, *zbang!*

Barele verticale s-au făcut oblice.

Porțile au zburat din țâțâni.

Mie-mi țopăia inima când în gâtlej, când în vintre, și-napoi, și iar înapoi, iar Roverul se clătina când pe-o parte, când pe cealaltă a drumului. Mi-am adunat mațele la loc, frânele au scrâșnit, dar am reușit să mențin mașina între cele două șanțuri laterale, motorul în funcțiune și parbrizul intact.

Ne-am oprit.

Ceața se îngroșa și se subția în lumina farurilor.

– Suntem mândri de tine, a zis Veronica. Nu-i așa, Ernest?

– Da, scumpete, sigur că suntem! a zis Ernie și m-a bătut pe umăr.

L-am auzit pe Withers lătrând mânios nu departe în urma noastră. Ernie a coborât geamul de pe partea lui și a hăulit către Casa Aurora: „Uuuuuurrrrrrraaaaaa!" Am apăsat din nou accelerația. Pneurile au aruncat niște pietriș, motorul s-a învârtoșat și Casa Aurora s-a cufundat la loc în beznă. Iete-al dracului – când îți mor părinții, înseamnă că, de fapt, se mută cu tine!

– Vreo hartă a locurilor? l-am întrebat pe Ernie, care scormonea prin torpedou.

Tot ce găsise deocamdată erau niște ochelari de soare și niște caramele Werner.

– Nu-i nevoie. Am memorat eu ruta. O

știu ca pe-o poezie. Orice evadare este nouă zecimi logistică.

– Mai bine să ne ținem departe de autostrăzi. În ziua de azi, au montate pe ele camere de filmat și mai știu eu ce.

Chiar mă gândeam să-mi reorientez cariera: din editor, să mă fac hoț de mașini.

– Știu.

Veronica îl imitase pe domnul Meeks, și-încă strălucit:

– *Știu! Știu!*

Chiar i-am spus că-l imitase mai mult decât perfect. A urmat o liniște adâncă, după care ea mi-a răspuns:

– Eu n-am zis nimic.

Ernie s-a întors și a scos un țipăt de spaimă. Când m-am uitat în retrovizoare și l-am văzut pe domnul Meeks scoțând capul din ultimul compartiment din spate al mașinii, mai-mai să scot mașina de pe șosea.

– Cum… am dat să spun. Când ai… cine a…

– Domnule Meeks! a gângurit Veronica. Vai, ce surpriză plăcută!

– Surpriză? am zis eu. Asta sfidează toate legile mamei fizică!

– Nu prea putem să facem cale-ntoarsă spre Hull, a punctat Ernie. Și e prea frig să-l lăsăm în drum. Ar îngheța bocnă până mâine.

– Am fugit de la Casa Aurora, domnule Meeks, i-a explicat Veronica.

– Știu, a behăit babalâcul cu mințile tulburi. Știu.

– Toți pentru unul și unul pentru toți, este?

Domnul Meeks a scos un chicotit, a

început să molfăie o caramea și să fredoneze „The British Grenadiers”, în timp ce Range Roverul hăpăia și el milă după milă, îndreptându-se spre nord.

O pancartă a strălucit în lumina farurilor: VĂ RUGĂM SĂ CONDUCEȚI CU GRIJĂ ÎN SCOTCH CROSS. Acum înțelegeam de ce fixase Ernie aici capătul drumului nostru de evadați, marcându-l cu un X mare și roșu. Era o benzinărie cu program non-stop, care deservea o șosea regională, iar alături era o cârciumă numită Hanged Edward. Trecuse de mult de miezul nopții, dar luminile încă mai erau aprinse.

– Tu parchează la cârciumă. Eu mă duc după o canistră de benzină, ca să nu ne ochească nimeni. După care, propun o halbă scurtă, ca să punctăm o treabă bine făcută. Prostul de Johns și-a lăsat jacheta în mașină, iar în jachetă ce-am găsit: tralala! – și Ernie mi-a fluturat pe sub nas un portofel cât servieta mea de mare. Sunt convins că-și permite să ne dea câte-un rând.

– *Știu!* a exclamat domnul Meeks. Știu!

– Un *drambuie*{62} și-o apă minerală, a decis Veronica – atâta-mi trebuie.

Ernie s-a întors după cinci minute cu canistra, zicând:

– Nicio problemă – și s-a apucat să toarne benzina în rezervor.

Apoi, am traversat cu toții parcarea, îndreptându-ne spre Hanged Edward.

– Ce noapte rece! a remarcat Ernie, oferindu-și brațul Veronicăi.

Era gheață, nu altceva, și nu ne puteam

opri din tremurat.

– Ce lună frumoasă, Ernest, a adăugat Veronica, strecurându-și brațul pe sub al lui. Și ce noapte splendidă ca să fugi de-acasă! – și-a chicotit la fel ca la șaisprezece ani.

Eu mi-am strâns bine capacul, ca să nu iasă afară vechiul demon al geloziei. Domnul Meeks abia se ținea pe picioare, așa că l-am sprijinit eu până la ușă, unde o tăbliță neagră făcea reclamă la „Meciul cel mare!" în caverna încălzită dinăuntru, câțiva urmăreau la televizor un meci de fotbal care avea loc pe un alt fus orar, sub o lumină fluorescentă. În minutul optzeci și unu, Anglia era cu un gol în urma Scoției. Nimeni nu ne-a băgat în seamă. Anglia jucând împotriva Scoției, undeva în străinătate, în toiul iernii – iar se jucau calificările pentru Cupa Mondială? Și mai vorbeam de alde Rip van Winkle{63}!

Nu mă dau eu în vânt după cârciumile cu televizor, dar măcar acolo nu era vreo muzică dintr-aia acidă, bum-bum-bubuitoare, și puteam să ne bucurăm în voie de o seară de libertate. Ernie s-a oferit să comande băuturile, spunându-mi că accentul meu era mult prea sudic și riscam să mi se scuipe în pahar. Am luat un whisky dublu Kilmagoon și cel mai scump trabuc din tot barul, Veronica a rămas la paharul ei de *drambuie* și la apa minerală, domnul Meeks a vrut o bere slabă, iar Ernie – o halbă de bere amară Angry Bastard. Barmanul nu și-a dezlipit ochii de la ecranul televizorului – ne-a turnat băuturile servindu-se numai și numai de simțul pipăitului. Când să ne așezăm într-

un separeu, un ciclon al disperării a măturat întreaga adunare: Anglia obținuse *un penalty.* Tribalismul electriza publicul.

– Aș vrea să verific traseul mai departe, Ernie. Dă-mi, te rog, harta.

– Ultima dată era la tine.

– A, trebuie să fi rămas în… În camera mea. Regizore Lars, aici un prim-plan extrem, cu Cavendish conștientizându-și eroarea capitală. Lăsasem harta pe patul meu. Ca s-o găsească Sora Noakes. Cu traseul nostru marcat apăsat cu o cariocă. Am continuat:… În mașină… O, Doamne, cred c-am face bine să ne bem astea și s-o luăm din loc!

– Dar abia am apucat să gustăm din rândul ăsta!

Eu mi-am înghițit nodul din gât.

– În legătură cu… ăăă… harta – și m-am uitat la ceas, calculând viteze și distanțe.

Ernie s-a prins că era ceva putred.

– Care-i problema cu harta?

Răspunsul meu s-a înecat într-un urlet de amărăciune tribală. Anglia egalase. Și *exact* în momentul acela, fără glumă, Withers a băgat capul înăuntru. Ochii lui de gestapovist s-au oprit asupra noastră. Nu era deloc fericit. Johns Hotchkiss a apărut și el lângă Withers, ne-a văzut și a făcut, în schimb, o mutră foarte fericită. Și-a scos telefonul mobil, ca să-și convoace îngerii răzbunării. Un al treilea hăndrălău, într-o salopetă pătată de ceva uleios, a completat potera; din ce se vedea, Sora Noakes reușise deocamdată să-l determine pe Johns Hotchkiss să nu amestece și poliția în toată povestea. Cine era hăndrălăul plin de ulei nu știu nici în ziua

de astăzi, dar ceea ce am știut chiar atunci, pe loc, era că ajunseserăm la finalul jocului.

Veronica a oftat cu delicatețe:

– Așa de mult sperasem să văd, a spus ea, pe jumătate cântând, cimbrul sălbatic de munte, printre bobocii florilor de mai, prin care zburdai, fetițo, zburdai…

Ne aștepta o jumătate de altă viață sub imperiul medicamentelor, plină de restricții și de programe de zi severe.

Domnul Meeks s-a ridicat, ca să meargă după temnicerul nostru. Dar nu – a scos un răcnet de proporții biblice. (Lars, apropie planul progresiv de-afară, din parcare, prin tot barul aglomerat, până jos, între amigdalele ciuruite ale domnului Meeks.) Microbiștii și-au întrerupt conversațiile, și-au vărsat băuturile și au întors capetele. Până și Withers a încremenit. Octogenarul domn Meeks a făcut un salt direct sus, pe bar, ca Fred Astaire în prima tinerețe, și a răcnit acest SOS în numele unei frății universale:

– Nu mai esssste niciun adevărrrrat scoțian în cârrrrciuma asssta?

O propoziție întreagă! Ernie, Veronica și cu mine am rămas cu gurile căscate ca niște moluște.

Moment de mare dramatism. Nimeni n-a zis nici pâs.

Domnul Meeks a împuns către Withers cu degetul arătător ca de schelet și a incantat acest blestem străvechi:

– Aceșșștia d-aici, englejjjii ășșștia, îmi calcă-n picioarrrre drepturrrrile mele lăsate de la Dumnezzzzeu! Ne-au tratat pe mine și prrrrietenii mei ca niște barbarrrri ș-avem marrre nevoie de ajutorrrrul

vostrrrru!

Withers a mârâit către noi ceilalți:

– Veniți în liniște să vă luați pedepsele!

Accentul englezesc sudist al torționarului nostru ieșise la iveală! Un constructor s-a ridicat de la locul lui precum Poseidon și și-a pocnit încheieturile degetelor. Un macaragiu i s-a alăturat. Un bărbat cu gura ca de rechin, într-un costum de o mie de lire. O femeie tăietor de lemne, care avea și cicatricele necesare ca să dovedească.

Televizorul a fost stins.

Un muntean a vorbit calm:

– Păi da, măi omule! Nu t' lăsăm noi la n'voie.

Withers a evaluat sorții de izbândă și a scos un rânjet care voia să spună: „Vedeți-vă de treabă!"

– Oamenii ăștia sunt hoți de mașini.

– Și tu eș' pol'țai?! a întrebat femeia cu securea, făcând un pas înainte.

– C-atunci, arată-ne legitimația – și macaragiul a făcut și el un pas înainte.

– Hai, că mânânci căcat, băi ăsta! s-a stropșit Poseidon.

O discuție calmă ar fi putut însemna ca ziua să se termine prost pentru noi, dar Johns Hotchkiss a marcat și el un gol, care i-a fost fatal. Văzând că un tac de biliard i se pusese în drum, și-a anticipat propria nefericire cu un:

– Auzi, bă ciobane, știi ce, poți să te duci să-ți tunzi tașca mițoasă dacă crezi că…

Și un dinte de-al lui a făcut *pleosc!* în halba mea de Kilmagoon, la cinci iarzi distanță. (Am pescuit dintele din pahar, ca să-l păstrez pe post de dovadă a unei

asemenea afirmații puțin plauzibile, altfel nimeni nu m-ar crede în vecii vecilor.) Withers a interceptat și-a răsucit un pumn care se îndrepta spre el, a săltat un haidamac și l-a trântit peste masa de biliard, numai că el, căpcăunul, era unul, iar dușmanii lui înrăiți, legiune. A, scena care a urmat a fost de-a dreptul trafalgarescă! Trebuie să recunosc: vederea brutei brutalizate nu mi-a fost întru totul neplăcută, dar când Withers a fost trântit la pământ și au început să i se care lovituri care l-ar fi lăsat desfigurat, eu am propus o ieșire din scenă plină de tact prin culisa stângă, în direcția vehiculului nostru împrumutat. Am plecat prin spate și am traversat în pas alergător – atât de alergător, cât ne îngăduiau și ne țineau picioarele noastre însumând cel puțin trei sute de ani – parcarea măturată de vânt. Am condus tot eu. Tot spre nord.

Unde se va sfârși toată povestea asta, zău că nu știu.

SFÂRȘIT

Foarte bine, stimate cititor, ai dreptul la un epilog, dacă m-ai răbdat până aici. Cumplitele mele încercări în această pensiune fără cusur din Edinburgh, ținută de o văduvă discretă, originară de pe Insula Man. După încăierarea de la Hanged Edward, noi, cei patru șoricei orbi, am ajuns cu mașina până la Glasgow, unde cunoștea Ernie un polițist trecut în tabăra cealaltă, care știe ce să facă în privința motorului lui Hotchkiss. Acolo echipa noastră s-a destrămat. Ernie, Veronica și domnul Meeks m-au condus până la gară și

mi-au făcut cu mâna. Ernie mi-a promis că avea să încaseze el șuturile dacă s-ar fi pus vreodată problema ca legea să ne ia urma, pentru că el e oricum prea bătrân ca să mai fie trimis la pușcărie – al naibii, ce atitudine civilizată! El și Veronica urmau să se îndrepte către un loc oarecare din insulele Hebride, unde vărul predicator bun la toate al lui Ernie o făcea pe arendașul unor moșii căzute în paragină, pentru câțiva *mafiosi* din Rusia și câțiva nemți înamorați de dialectul galez. În toate rugăciunile mele seculare, le doresc numai bine. Domnul Meeks urma să fie depus într-o bibliotecă publică, împreună cu un anunț cum că „Sunteți rugați să aveți grijă de ursulețul acesta" – dar eu, unul, am o bănuială că Ernie și Veronica au de gând să-l ia cu ei. După ce am ajuns la pensiunea văduvei insulare, am dormit sub plapuma din puf de gâscă mai ceva ca regele Arthur pe Insula Binecuvântată. De ce nu m-am urcat chiar atunci, chiar acolo, în primul tren care să fi coborât spre sud, spre Londra? Nici astăzi nu pot să spun cu siguranță. Poate că mi-am adus aminte de butada lui Denholme despre viața de dincolo de șoseaua de centură. Nu voi mai afla niciodată care a fost rolul lui în căderea mea în prizonierat, dar avea dreptate – Londra e pe harta Angliei ca un polip pe traiectul intestinului. Dincolo de ea e o altă țară.

M-am dus la bibliotecă și am căutat numărul de-acasă al doamnei Latham. Regăsirea noastră telefonică a fost un moment emoționant. Bineînțeles, doamna Latham și-a consumat propria emoție

bălăcărindu-mă pe mine, apoi m-a pus la curent cu ce se mai întâmplase în săptămânile mele de absență. Hidra cu trei capete Hoggins îmi întorsese biroul cu fundu-n sus, când văzuse că nu mă prezentasem la castrarea convenită pentru ora trei după-masa, dar anii de făcut echilibristică financiară pe muchie de cuțit îi conferise un avantaj deloc de neglijat înfricoșătorului meu bârlog. Ea, doamna Latham, filmase acțiunea de vandalizare cu o cameră video inteligent amplasată, pe care i-o furnizase nepotul ei. În felul acesta, frații Hoggins fuseseră puși la respect: țineți-vă la distanță de Timothy Cavendish, îi avertizase doamna Latham, dacă nu vreți să găsiți pe Internet imaginile cu pricina și paleta voastră de eliberări condiționate să se transforme într-una de pedepse propriu-zise. Așa încât li s-a forțat mâna să accepte o propunere echitabilă de a fi incluși pe lista viitoarelor încasări. (Eu, unul, îi suspectez că admirau, în taină, nervii de oțel de care dăduse dovadă cerberița mea.) Administrația imobilului a profitat de dispariția mea și de faptul că-mi fusese distrus spațiul ca scuză pentru faptul că ne-a evacuat. Chiar acum, când scriu aceste rânduri, fostul meu sediu este transformat într-un Hard Rock Café pentru americanii măcinați de dor de casă. Editura Cavendish funcționează actualmente într-o casă de-a nepotului cel mai în vârstă al secretarei mele, care domiciliază la Tanger. Și-acum, vestea cea mare: un studio de la Hollywood a oferit pentru producția filmului *Mama de bătaie* o sumă la fel de irațional de mare ca

numărul care însoțește codul de bare. O mare parte din bani vor ajunge la frații Hoggins, dar și eu, pentru prima dată de când aveam douăzeci și doi de ani, m-am ajuns.

Doamna Latham mi-a pus ordine în cardurile bancare și-n toate celelalte și am ajuns să-mi fac planuri de viitor stând pe saltele de reclamă la diverse mărci de bere, precum Churchill și Stalin la Ialta. Trebuie să spun că viitorul nu e deloc de lepădat. O să găsesc eu un scenarist hămesit care să transforme la negru notele de față, pe care tocmai le-ați citit, într-un scenariu de film scris de mine însumi. Păi, ce mama naibii, dacă Dermot Hoggins, zis „Șterge-cu-ei-pe-jos", a putut să scrie o carte de succes, după care se face și-un film, de ce, Doamne iartă-mă, n-ar putea și Timothy „Lazarus" Cavendish? O bagi în carte pe Sora Noakes, casa de nebuni și-o faci bestseller! Femeia era sinceră – așa cum sunt de obicei bigoții –, dar cu atât mai periculoasă, așa că ea va fi dată cu nume și arătată cu degetul. Partea relativ minoră cu împrumutatul mașinii lui Johns Hotchkiss trebuie tratată cu tact, dar s-au văzut ele și cazuri mai groase. Doamna Latham a găsit-o prin e-mail pe Hilary V. Hush, pe care a pus-o în temă cu interesul nostru față de *Jumătățile* ei *de alte vieți* – iar acum nici măcar un ceas, poștașul ne-a adus și partea a doua. În plic, care lămurea faptul că V-ul vine de la Vincent, era băgată și o fotografie – ce mai sac de slană! N-oi fi nici eu vreun Chippendale, dar Hilary e o batoză care-ar umple nu două, ci trei locuri de la clasa Economic. Îmi propun să descopăr dacă

Luisa Rey mai trăiește cumva – și voi face asta dintr-un cotlon de la Whistling Thistle, biroul meu *de facto,* o tavernă cu aspect de galion eșuat, de pe o alee dosnică, unde Mary, regina Scoției, îl invoca pe diavol ca s-o ajute în cruciada ei. Proprietarul, ale cărui măsuri duble s-ar numi cvadruple în Londiniumul{64} condus după principii manageriale, jură c-o vede în mod regulat pe Majestatea-Sa blestemată. *In vino veritas.*

Cam asta ar fi, în linii mari. Vârsta a doua trece, dar atitudinea, și nu anii, îl condamnă pe om fie să treacă în rândurile morților vii, fie să opteze pentru mântuire. Printre tineri se găsesc nu puține suflete de morți vii. Ei zoresc de colo-colo, așa încât putreziciunea interioară le stă ascunsă câteva zeci de ani, atâta tot. Afară, fulgi durdulii de zăpadă cad peste acoperișurile de țigle și peste zidurile de granit. Precum Soljenițân care trudea în Vermont, o să-mi găsesc și eu de lucru în exil, departe de metropola care mi-a mâncat sufletul.

Și, tot precum Soljenițân, o să mă-ntorc într-un apus însorit.

Jumătăți de alte vieți.
Primul mister descurcat
de Luisa Rey

40

Marea cea neagră dă buzna în mașină vâjâind. Apa rece îi zgâlțâie Luisei simțurile și-o readuce la viață. Volkswagenul ei a străpuns apa cu fundul înainte, sub unghi de patruzeci și cinci de grade, așa încât scaunul i-a salvat șira spinării, dar acum Broscuța se răsucește cu fundul în sus. Centura de siguranță o susține pe Luisa cu capul la câteva degete de parbriz. *Ieși afară sau mori aici.* Luisa intră în panică, trage apă în plămâni și tușește, luptându-se să găsească o pungă de aer. *Desfă-ți centura.* Se sucește și întinde o mână în sus, căutând catarama centurii. *Apasă pe buton.* Nu se lasă apăsat. Mașina se înclină și mai mult, se cufundă și mai adânc și, cu un zgomot scrâșnit, o pungă de aer în formă de sepie gigantică se prelinge afară. Luisa își înfige degetul disperată în buton și cureaua o eliberează brusc. *Mai mult aer.* Găsește o pungă de aer prinsă dincoace de parbriz, prin care se vede apa neagră. Presiunea mării ține portiera închisă. *Învârte mânerul și dă geamul în jos.* Geamul urcă până la jumătate și se blochează – *exact unde se blochează întotdeauna!* Luisa se scutură din toate puterile, își strecoară capul, umerii, pieptul prin jumătatea de deschizătură.

Raportul lui Sixsmith!

Luisa se trage înapoi în interiorul mașinii care se scufundă. *Al naibii, nu văd nimic. O pungă de plastic de gunoi. Vârâtă sub scaun.* Se chircește în spațiul

înghesuit… *Ia uite-o.* Se opintește, cum s-ar opinti o femeie să tragă un sac de bolovani. Își vâră mai întâi picioarele pe geamul întredeschis, dar raportul nu încape. Mașina se scufundă și o trage și pe Luisa după ea.

Au început deja s-o doară plămânii. Hârtiile îmbibate de apă sunt de patru ori mai grele. Punga de gunoi a trecut de geamul mașinii, dar în timp ce dă din picioare și se luptă să se ridice, Luisa simte o ușurare. Sutele de pagini scapă din mapa de culoarea vaniliei și se răspândesc în toate direcțiile în care le duce marea, se răsucesc în jurul ei, *parc-ar fi jocul de cărți din* Alice. Își scoate pantofii cu vârfurile degetelor de la picioare. Plămânii ei strigă, înjură, imploră. Fiecare bătaie a inimii răsună ca o bubuitură în urechile Luisei. *Care-i susul aici?* Apa este mult prea sumbră ca să poată bănui măcar. *În sus e cât mai departe de mașină.* Plămânii stau să-i cedeze într-o clipă. *Da' mașina unde e?* Luisa are o străfulgerare: a plătit cu viața pentru Raportul Sixsmith.

41

Isaac Sachs privește în jos, către dimineața splendidă din Pennsylvania. Suburbiile ca niște labirinturi de căsuțe ivorii și de pajiști ca mătasea, cu intarsii de piscine turcoaz. Geamul micului avion turbo-reactor privat e rece pe obrazul lui. Exact sub scaunul său, la șase picioare adâncime, în compartimentul de bagaje, se află o servietă care conține suficient explozibil C-4 pentru a transforma un

avion într-un meteorit. *Și, deci, ți-ai ascultat conștiința,* se gândește Sachs. *Luisa Rey a primit Raportul Sixsmith.* Încearcă să-și amintească detaliile chipului ei – cât mai multe cu putință. *Ce sentiment te-ncearcă: de îndoială, de ușurare, de teamă, de îndreptățire?*

O premoniție: că n-o s-o mai văd niciodată.

Alberto Grimaldi, omul pe care l-a dat pe mâna adversarilor, râde la observația unuia dintre asistenții săi. Însoțitoarea de zbor trece cu o tavă pe care zornăie paharele cu băuturi. Sachs își refugiază atenția în carnetul lui de însemnări, în care scrie aceste propoziții:

● *Expunere: acțiunile trecutului concret + ale trecutului* virtual *se pot ilustra printr-un eveniment bine cunoscut istoriei colective, cum ar fi scufundarea* Titanicului. *Modul* concret *în care s-a petrecut catastrofa se cufundă în obscuritate din ce în ce mai mult, pe măsură ce martorii oculari se sting, documentele se distrug + epava propriu-zisă a navei se dizolvă în mormântul de apă care este Atlanticul. În schimb, scufundarea* virtuală *a* Titanicului, *construită din amintiri recuperate, din hârtii, din zvonuri, din imaginație – pe scurt, din credință – devine din ce în ce mai „adevărată". Trecutul concret este fragil, tot mai șters + tot mai problematic de accesat + reconstituit; în schimb, trecutul virtual este maleabil, tot mai proaspăt + tot mai dificil de ignorat / dovedit ca fiind fraudulos.*

● *Prezentul face apel la trecutul virtual pentru a-și atinge scopurile, pentru a conferi*

credibilitate mitologiilor sale + legitimitate încercărilor de impunere a voinței. Puterea caută + este *dreptul de a „modela" trecutul virtual. (Acela care-l plătește pe istoric este și cel care face muzica.)*

- *Nevoia de simetrie face necesară și existența unui* viitor *concret + virtual. Ne închipuim cum va arăta săptămâna viitoare, anul viitor sau anul 2225 – un viitor virtual, construit din dorințe, profeții + vise cu ochii deschiși. Viitorul acesta virtual poate influența viitorul concret, așa cum se întâmplă în cazul unei profeții autodeterminante, dar viitorul concret îl va eclipsa, cu siguranță, pe cel virtual, așa cum ziua de mâine o eclipsează pe cea de azi. La fel ca Utopia, viitorul concret + trecutul concret nu există decât la o distanță neclară, unde nu sunt de folos nimănui.*
- *Întrebare: Există vreo distincție semnificativă între un simulacru de fum, oglinzi + umbre – trecutul concret – și un alt simulacru asemănător – viitorul concret?*
- *Un model al timpului: o infinită păpușă Matrioșka de momente pictate; fiecare „ambalaj" (prezentul) încastrat într-un cuib de „ambalaje" (trecutele prezenturi), pe care eu îl numesc trecut concret, este* perceput *ca trecut virtual. Păpușa lui „acum" poartă încastrate, în mod similar, un cuib de prezenturi care abia urmează și pe care eu le numesc viitor concret, dar sunt* percepute *ca fiind viitor virtual.*
- *Declarație: M-am îndrăgostit de Luisa Rey.*

Detonatorul este acționat. Explozibilul C-4 este detonat. Avionul este înghițit de o

minge de foc. Tot ce conține avionul: părți metalice, obiecte de plastic, cablaje, pasageri, oasele, hainele, caietele lor de însemnări și creierele – toate-și pierd substanța în flăcările care depășesc 1200 de grade Celsius. Necreații și morții există numai în trecutul nostru concret și în cel virtual. De-acum începe bifurcarea celor două trecuturi.

42

– Cică Betty și Frank aveau nevoie să-și echilibreze finanțele, spune Lloyd Hooks în fața celor cu care-și ia micul dejun la Hotelul Swannekke. Un cerc de neofiți și acoliți îl ascultă cu atenție neștirbită pe „gurul" în materie de energie al Președintelui. Așa că se hotărăsc ei împreună că Betty trebuie să iasă pe traseu ca să facă niște bani de coșniță. Se face noapte. Frank o duce pe Betty cu mașina până pe Aleea Curvelor, ca să se apuce de noua ei meserie. „Auzi, Frank" – zice Betty de pe marginea trotuarului – „câți bani să le cer?" Frank face socoteala și-i spune: „O sută de dolari pentru toată treaba." Betty face câțiva pași; Frank parchează pe-o alee mai liniștită. Nu trece mult și oprește un tip într-un Chrysler vechi, ca vai de el, și-o abordează pe Betty: „Cât iei pe toată noaptea, dulceață?" Betty zice: „O sută de dolari." Tipu' zice: „N-am decât treizeci de dolari. Ce-mi faci de treizeci?" Atunci, Betty se repede pe aleea pe care parcase Frank și-l întreabă. Frank zice: „Spune-i că de treizeci de dolari i-o iei în mână." Și Betty se duce înapoi și-i spune tipului…

Lloyd Hooks îl zărește pe Bill Smoke undeva în fundul sălii. Bill Smoke ridică unul, două, trei degete; cele trei degete și le strânge-n pumn; cu pumnul face un gest ca și cum ar lovi. *Alberto Grimaldi – mort; Isaac Sachs – mort; Luisa Rey – moartă. Șmecherul, șterpelitorul, șarla.* Hooks îi spune lui Smoke din ochi c-a priceput și-n mintea lui prinde contur o eventuală scenă dintr-un mit grecesc: *Crângul sacru al Artemidei era păzit de un războinic-preot care trăia în huzur și-și câștigase preoția omorându-și predecesorul. Ori de câte ori dormea, își punea viața în primejdie. Grimaldi, ai moțăit mult prea mult.*

– Așa… Deci, Betty se duce înapoi și-i spune tipului că de treizeci de dolari i-o ia în mână – dacă-i convine, bine; dacă nu, iar bine. Tipul zice: „Bine, dulceață, suie-te-n mașină. Mă mulțumesc și cu laba. E vreo alee mai liniștită pe-aici?" Betty îl pune să tragă mașina pe aleea unde parcase și Frank și tipu-și desface pantalonii și scoate la iveală o… știți ce vreau să spun… o măciucă de uriaș. *„Stai așa!"* – înghite-n sec Betty – „că mă-ntorc imediat!" Și sare jos din mașina tipului, dă fuga la Frank și-i bate-n geam. Frank dă geamul jos. „Ce mai e?" – și Hooks face o pauză, ca pentru poanta finală. Betty zice: „Auzi, Frank, știi ce? Poți să-i împrumuți tipului ăstuia șaptezeci de dolari?"

Bărbații aceia, care se pregătesc să devină membri ai unor consilii de administrație, scâncesc ca hienele. *Ăla care-a zis că fericirea nu poți să ți-o cumperi cu bani* – cugetă Lloyd Hooks în extaz – *se vede treaba că n-avea destui.*

43

Hester van Zandt se uită cu binoclul la scafandrii care plonjează. Un adolescent desculț, cu o mutră nefericită și cu un *poncho* pe umeri, care se plimbă de-a lungul plajei, mângâie corcitura de câine a lui Hester.

– Au găsit mașina, Hester? Strâmtoarea-i adâncă, nu glumă, în locul ăla! De-aia merge pescuitul atât de bine-acolo.

– Greu de spus de la depărtarea asta.

– Asta, da, ironie: să te îneci în marea pe care tot tu o poluezi. Paznicului i s-au cam aprins călcâiele după mine. Mi-a spus că șoferul era beat – de fapt, era o femeie –, pe la ora patru dimineața.

– Podul Swannekke se supune acelorași măsuri de pază speciale ca și insula. Cei de la Seaboard pot să spună ce vor ei. Nimeni n-o să vină să le verifice povestea.

Adolescentul cască.

– Tu ce zici, s-o fi înecat în mașină femeia aia? Sau crezi c-a apucat să iasă și s-o fi înecat dup-aia?

– Deh, știu și eu?

– Dacă era atât de beată cât să-și bage mașina-n parapetul podului, n-avea cum s-ajungă până la țărm.

– Cine poate ști?

– Oribilă moarte – și adolescentul mai cască o dată și-o ia din loc.

Hester van Zandt își târșâie picioarele înapoi spre rulota ei. Milton amerindianul stă cu fundul pe treptele rulotei și bea lapte dintr-o cutie de carton. Se șterge la gură și-i spune:

– Femeia-Minune s-a trezit.

Hester trece pe lângă Milton și-o întreabă pe femeia de pe canapeaua ei cum se simte.

– Norocoasă că trăiesc – îi răspunde Luisa Rey –, plină de brioșe, ceva mai uscată. Îți mulțumesc pentru hainele de-mprumut.

– Zi mersi c-avem aceleași măsuri. Îți caută mașina cu scafandri.

– Raportul Sixsmith îl caută, nu mașina mea. Dacă m-ar găsi și pe mine moartă, ar primi un premiu.

Milton încuie ușa.

– Deci te-ai izbit de parapet, ai căzut în mare, ai reușit să ieși dintr-o mașină care se scufunda și-ai înotat trei sute de iarzi până la țărm – fără nicio altă stricăciune decât niște mărunte vânătăi.

– Mă doare, și-ncă tare de tot, când mă gândesc la polița mea de asigurare pierdută.

– Care-i următoarea ta mișcare? întreabă Hester, așezându-se și ea.

– Mă rog, întâi trebuie s-ajung pân-acasă, ca să-mi iau câteva lucruri. De-acolo, mă duc să stau la mama, în Ewingsville. Mai departe… o iau de la capăt. Dacă n-am raportul, nu pot să mă duc nici la poliție, nici la redactorul-șef, să le spun că se-ntâmplă nu știu ce pe insula Swannekke.

– Dar o să fii în siguranță la mama ta?

– Atâta timp cât la Seaboard se știe că m-am înecat, Joe Napier n-o să se-apuce să mă caute. Când o să afle că totuși nu m-am… – și Luisa ridică din umeri, etalându-și armura de fatalism pe care i-au clădit-o evenimentele din ultimele șase ore. În deplină siguranță, probabil că nu. Cred că

este un grad acceptabil de risc. Nu mi se-ntâmplă lucruri de-astea atât de des, cât să fi ajuns expertă.

Milton își îndeasă degetele mari de la mâini în buzunarele jeanșilor.

– Te duc eu înapoi cu mașina până la Buenas Yerbas. Lasă-mă doar să mă duc să chem un prieten, care o să vină cu camioneta lui să te ia de-aici.

– Ce băiat de treabă! zice Luisa după plecarea lui Milton.

– Eu mi-aș lăsa și viața în grija lui, o asigură Hester.

44

Milton se îndreaptă cu pași mari către amărâtul de magazin cu de toate, de la care se aprovizionează tabăra, parcul de rulote, clienții plajelor, mașinile care vin și pleacă de la Swannekke și locuitorii caselor izolate din împrejurimi. De la un aparat de radio așezat în spatele tejghelei, se-aude un cântec de-al formației Eagles. Milton introduce o monedă în telefonul public, verifică dacă nu cumva pereților cabinei le-au crescut urechi și formează un număr din memorie. Vaporii de apă se înalță ca niște *djini* malefici din turnurile de răcire de la centrala Swannekke. Coloanele se înșiră deopotrivă către nord și sud – către Buenas Yerbas și Los Angeles. *Ce chestie,* se gândește Milton: *puterea, timpul, gravitația și iubirea. Forțele care te doboară pe bune – toate sunt invizibile.*

– Alo, Napier? Eu sunt. Auzi, femeia aia pe care o cheamă Luisa *Rey…* Mă rog, hai să zicem că n-a… Să zicem că încă se mai află

printre noi, ca să sugă acadele și să-și plătească utilitățile. Cam cât ai fi tu dispus să dai ca să afli pe unde se-nvârte fata asta? Zău? Păi, cât? Nu, spune *tu* o cifră. Foarte bine, înmulțește cu doi… Nu? Mi-a părut bine să te-aud, Napier. Trebuie să-nchid acuma… – și Milton rânjește – … contul obișnuit, peste cel mult o zi lucrătoare, *te rog frumos.* Exact așa. Ce anume? Nu, n-a mai văzut-o nimeni altcineva în afară de Țicnita van Zandt. Nu. A zis ceva de el, dar cică e pe fundul cel albastru al mării. Absolut sigur. Îl mănâncă peștii. Sigur că nu, informațiile mele îți aparțin în exclusivitate… Îhî, o duc eu cu mașina până unde stă, și de-acolo merge să stea la maică-sa… Bine, fac eu cumva să dureze o oră. Contul obișnuit. Nu mai mult de-o zi lucrătoare.

45

Când descuie ușa de la intrare, pe Luisa o întâmpină zgomotele unui meci de baseball duminical și miros de floricele.

– Ți-am spus eu că ai voie să prăjești în ulei? strigă ea adresându-i-se lui Javier. Și storurile – de ce sunt trase?

Javier vine spre ea țopăind de-a lungul coridorului și zâmbind.

– Bună, Luisa! Unchiul tău Joe a făcut floricele. Ne uităm la *Giants* contra *Dodgers.* De ce ești îmbrăcată ca o babă?

Luisa simte cum i se chircesc mațele.

– Vino-ncoace! Unde e?

– Pe canapea! se hlizește Javier. Da' ce-ai pățit?

– Vino-ncoace, când îți spun! Te caută

maică-ta.

– Mama e la hotel și face ore suplimentare.

– Luisa, nu eram eu – pe pod – nu eram eu! zice Joe Napier, făcându-și apariția în spatele băiatului și ținându-și palmele ridicate, ca și cum ar vrea să liniștească un animal rănit. Ascultă-mă…!

Vocea Luisei vibrează:

– Javi! Ieși afară! Treci în spatele meu!

Napier ridică și el glasul:

– Ascultă ce-ți spun…!

Da, uite că stau de vorbă cu ucigașul meu.

– De ce dracului aș sta s-ascult o *vorbă* din ce-mi spui?

– Pentru că sunt singurul din tot colectivul de la Seaboard care *nu* vrea să te vadă moartă! strigă Napier furios. Acolo, în parcare, încercam să te previn! *Gândește-te!* Dacă eram eu asasinul, crezi că mai aveam acum conversația asta? Nu ieși nicăieri, pentru numele lui Dumnezeu! Nu ești în siguranță! S-ar putea ca și apartamentul tău să fie de-acum supravegheat. De-aia sunt storurile trase!

Javier privește cu gura căscată. Luisa îl ține strâns pe băiat, dar nu știe încotro s-o ia ca să îndepărteze primejdia.

– Ce cauți aici?

Napier s-a liniștit din nou, dar este obosit și tulburat.

– L-am cunoscut pe tatăl tău, când era polițist. În ziua capitulării japonezilor, pe Cheiul Silvaplana. Intră, Luisa. Și stai jos.

46

Joe Napier își făcuse socoteala că puștiul

vecinilor avea s-o încetinească pe Luisa suficient, cât s-apuce el s-o facă să-l asculte. Nu se simte prea mândru de cât de bine i-a reușit stratagema. Fiind un observator mai mult decât un orator, Napier își alege cuvintele cu mare grijă:

– În 1945, eram deja de șase ani polițist la Secția din Districtul Spinoza. N-aveam citări pe ordinul de zi, n-aveam nici bile negre. Eram un polițist obișnuit, care-și știa lungul nasului și ieșea c-o fată obișnuită, dactilografă de meserie. Pe 14 august, am auzit la radio că japonezii capitulaseră și, la Buenas Yerbas, toată lumea s-a legat într-o *hula*{65} generalizată. Băutura a curs în valuri, mașinile s-au luat la întrecere, artificiile au zburat de peste tot, oamenii și-au luat liber, chiar dacă șefii lor nu le-au dat. Pe la ora nouă, colegul meu și cu mine am fost chemați în Little Korea, la un accident cu victimă și fugă de la locul faptei. În mod normal, nu ne băteam capul cu partea aia de oraș, dar victima cică era un băiețel alb, așa că ne-ar fi stat pe cap rudele lui și ne-ar fi pus întrebări. Eram pe drum într-acolo, când am primit un Cod-8 de la tatăl tău, care chema toate mașinile disponibile pe Cheiul Silvaplana. Acuma, o regulă nescrisă era că nu te duceai să-ți bagi nasul în zona aia de docuri – dacă nu voiai să-ți închei cariera. Acolo-și aveau mafioții depozitele, sub umbrela Primăriei. Asta era una, și-apoi Lester Rey – și Napier se hotărăște să nu-și țină-n frâu vocabularul – era cunoscut ca un polițist care frecventase școala de duminică, o sulă-n coastă de la Secția a Zecea. Dar fuseseră doborâți doi colegi de-

ai noștri, și-atunci nu mai era deloc același lucru. Putea fi chiar amicul tău cel care trăgea să moară pe caldarâm într-o baltă de sânge. Așa c-am călcat pedala de accelerație până la fund și-am ajuns pe chei, imediat după o altă mașină de la Spinoza – erau Brozman și Harkins. La început, n-am văzut nimic. Nici picior de Lester Rey, nici țipenie de mașină de poliție. Felinarele care mărgineau docul erau stinse. Am intrat cu mașinile printre doi pereți de containere de mărfuri, am dat un colț și-am intrat într-o curte unde niște bărbați încărcau un camion militar. M-am gândit că nimeriserăm în altă zonă a docurilor. Și-atunci ne-a lovit o ploaie de gloanțe. Brozman și Harkins au încasat prima rafală – frâne, cioburi de sticlă peste tot, mașina noastră s-a bușit de-a lor. Eu și colegul meu ne-am rostogolit afară din mașină și ne-am ascuns după o stivă de țevi de oțel. Claxonul mașinii lui Brozman suna de zor, nu se mai oprea și nici el, nici Harkins nu mai coborau odată. Alte gloanțe au început să șuiere în jurul nostru, de m-am căcat pe mine – doar mă făcusem polițist tocmai ca să *evit* zonele de război. Colegul meu a început să tragă și el. M-am luat după el și-am început să trag, dar șansele noastre să rănim pe cineva erau zero barat, îți spun sincer că m-am bucurat când am văzut camionul hurducându-se prin fața noastră. Ca un tâmpit ce eram pe-atunci, am ieșit din ascunzătoare prea devreme – ca să văd eu dacă reușeam să-i zăresc numărul de înmatriculare. (Aici, Napier se oprește, simțind că-l doare limba de la rădăcină.)

Ei, și după asta s-au întâmplat câteva lucruri: de dincolo de curte, un individ se repede înspre mine urlând. Eu trag și ratez – cea mai fericită ratare a vieții mele – și-a vieții tale, Luisa, pentru că, dacă-l împușcam pe taică-tu, acuma nu mai erai aici. Lester Rey îmi face semn, în timp ce aleargă înspre mine, să mă uit în spate și trage un șut într-un obiect aruncat din spatele camionului, care se rostogolea către mine. Pe urmă, o lumină orbitoare mă frige, o bubuitură mă lovește-n moalele capului și simt o străfulgerare de durere în dos. Am rămas acolo, zăcând unde căzusem, numai pe jumătate conștient, până când am fost săltat de la pământ și înghesuit într-o ambulanță.

Luisa rămâne la fel de tăcută.

– Am avut noroc. O schijă de grenadă mi-a străpuns amândouă bucile. În rest, n-aveam nimic. Doctorul mi-a spus că nu mai văzuse niciodată patru găuri făcute de același proiectil. Tatăl tău, în schimb, nu era la fel de bine. Lester, bietul de el, arăta ca o bucată de brânză de-aia din Elveția. În ajunul ieșirii mele din spital, fusese operat, dar nu reușiseră să-i salveze ochiul. Ne-am strâns mâinile și-atât, pe urmă eu am plecat – nu știam ce să-i spun. Cel mai umilitor lucru pe care i-l poți face unui om este să-i salvezi viața. Știa și Lester foarte bine treaba asta. Dar nu trece o zi, poate nici măcar un ceas, în care să nu mă gândesc la el. De câte ori m-așez pe scaun.

Luisa rămâne tăcută o vreme.

– De ce nu mi-ai spus toate astea pe insula Swannekke?

Napier se scarpină după ureche.

– M-am temut să nu profiți de legătura asta ca să mă storci de informații…

– Despre ce i s-a întâmplat de fapt lui Rufus Sixsmith?

Napier nu spune *da,* nu spune nici *nu.*

– Știu cum lucrează reporterii.

– *Tu* îmi cauți *mie* nod în papură în materie de integritate?

Vorbește la modul general – n-avea de unde să afle despre Margo Roker.

– Dacă o ții tot așa, cu căutatul raportului întocmit de Rufus Sixsmith – și Napier se întreabă, în sinea lui, dacă e cazul să spună așa ceva de față cu băiatul – o să te trezești pe lumea cealaltă, de-a dreptul și fără multă vorbă. Nu c-aș face-o eu! Dar asta o să pățești. Te rog, pleacă din oraș chiar acum. Lasă-le încolo, viața și slujba pe care le-ai avut pân-acum, și pleacă!

– Alberto Grimaldi te-a trimis să-mi spui treaba asta, nu-i așa?

– Nu știe nimeni că sunt aici – ferească Dumnezeu! –, iar dacă află, sunt și eu în același rahat ca tine.

– O întrebare, înainte de toate.

– Vrei să mă-ntrebi – și lui Napier îi pare rău că băiatul n-a plecat încă – dacă eu i-am aranjat „soarta” lui Sixsmith. Răspunsul este *nu.* Genul ăsta de… lucrări – nu sunt treaba mea. Nu spun că nu sunt vinovat. Spun doar atât: că singura mea vină este că mă uit în altă parte. Omul de casă al lui Grimaldi l-a omorât pe Sixsmith și ți-a făcut ție vânt cu mașina de pe pod azi-noapte. Este un bărbat pe nume Bill Smoke – unul dintre multele lui nume, din câte bănuiesc. Nu pot să te conving, dar sper s-ajungi să-mi dai dreptate.

– De unde știai c-am supraviețuit?

– Dintr-o speranță fără noimă. Zău așa, viața ta e mai prețioasă decât un nenorocit de articol. Te rog din suflet, pentru ultima oară – și-ți promit că e chiar ultima oară –, să renunți la subiectul ăsta. Acum trebuie să plec și mă rog la Dumnezeu să faci și tu la fel – și se ridică în picioare. Mai e ceva: știi să tragi cu pistolul?

– Am alergie la pistoale.

– Cum adică?

– Armele-mi provoacă greață. La propriu.

– *Oricine* ar trebui să știe să folosească o armă.

– Da, bineînțeles, de-aia-i vezi cu sutele înșirați prin toate morgile. Crezi că Bill Smoke o să stea s-aștepte politicos până-mi scot eu pistolul din poșetă? Singura mea scăpare este să adun probe care să facă în așa hal praf și pulbere toată afacerea, încât asasinarea mea să nu mai aibă niciun rost.

– Nu subestima plăcerea omului în fața răzbunărilor mărunte.

– Și ce-ți mai pasă ție? Ți-ai răscumpărat datoria față de tata. Ți-ai pus conștiința la adăpost.

Napier oftează abătut.

– Mi-a plăcut meciul, Javi.

– Mincinosule! zice băiatul.

– Da, te-am mințit, dar nu înseamnă că sunt mincinos. E rău să minți, dar dacă lumea s-ar învârti în sens invers, un rău mărunt ar putea deveni un mare bine.

– Nu pricep nimic din ce spui.

– Nici nu m-aștept să pricepi, și totuși chiar așa este – și Joe Napier iese pe ușă.

Javier, care e tot supărat, o ia în primire

și pe Luisa:

– Și tu-mi faci mie mutre că mă joc cu viața mea, numai fiindcă sar peste două amărâte de balcoane?

47

Pașii lui Javier și ai Luisei răsună în casa scării. Javier trage cu ochiul peste balustradă. Etajele de jos se afundă precum vârtejul unei cochilii. Îl apucă amețeala, ca un curent care i se strecoară în tot corpul. La fel i se întâmplă dacă se uită în sus.

– Dac-ai putea să vezi în viitor, întreabă el, ai trage cu ochiul?

– Depinde dacă poți să-l modifici sau nu, zice Luisa, atârnându-și poșeta de umăr.

– Să zicem că poți. De pildă, să zicem c-ai vedea că urmează să fii răpită de spioni comuniști la etajul doi – și-atunci iei liftul și te duci direct la parter.

– Dar dacă spionii ăia cheamă liftul și decid să răpească pe oricine găsesc în el? Dacă tocmai încercarea de a evita viitorul este cea care-l atrage după sine?

– Dac-ai putea să *vezi* viitorul, așa cum vezi capătul străzii de pe acoperișul magazinului Kilroy, ar însemna că el există deja. Și dacă există deja, nu-l mai poți schimba.

– Da, dar ceea ce se află la capătul străzii nu ia ființă în funcție de ce *faci* tu. Este ceva făcut dinainte de urbaniști, de arhitecți, de proiectanți – asta dacă nu te duci și arunci în aer vreo clădire sau mai știu eu ce. Orice se întâmplă peste un minut, *aia* e-n funcție de ce faci tu.

– Și-atunci, cum rămâne: poți să

modifici viitorul sau nu?

Poate că răspunsul nu e ceva ce ține de metafizică, poate că ține, pur și simplu, de putere.

– Asta-i o mare necunoscută, Javi.

Au ajuns la parter. Bicepșii bionici ai *Omului de șase milioane de dolari* se încordează scrâșnind la televizorul lui Malcolm.

– La revedere, Luisa.

– Nu plec din oraș pentru totdeauna, Javi.

La inițiativa băiatului, își strâng mâinile. Gestul o surprinde pe Luisa Rey: îl simte ca pe ceva formal, final și intim.

48

Un orologiu montat într-o carcasă de argint bate ora unu a prânzului în casa din Ewingsville a lui Judith Rey. Bill Smoke este angajat într-o discuție cu nevasta unui finanțist:

– Casa asta are întotdeauna darul să scoată la lumină demonul dorinței nesătule din mine, îi mărturisește femeia de cincizeci de ani și ceva, plină de bijuterii. Este o copie după o casă a lui Frank Lloyd Wright. Originalul, din câte înțeleg, se află undeva pe la periferia Salemului, adaugă ea, stând cu un deget mai aproape de el decât s-ar cuveni.

Și tu arăți ca o vrăjitoare de la periferia Salemului, care a luat-o razna de-a binelea la Tiffany's, cugetă Bill Smoke, comentând cu voce tare:

– Nu zău, chiar așa?!

Picolițele hispanice aduse de firma

furnizoare se plimbă printre musafirii exclusiv albi cu tăvi pline cu mâncare. Șervete de pânză în formă de lebădă poartă cărți de vizită cu locurile.

– Stejarul ăla cu frunze albe, de pe peluza din față, trebuie să fi fost deja aici când au fost construite clădirile misiunii spaniole, zice nevasta finanțistului. Nu credeți?

– Nu mă-ndoiesc. Stejarii trăiesc șase sute de ani. Două sute ca să crească, două sute ca să trăiască propriu-zis, două sute ca să moară.

Smoke o vede pe Luisa intrând în camera somptuoasă și lăsându-se sărutată pe amândoi obrajii de către tatăl ei vitreg. *Ce vreau eu de la tine, Luisa Rey?* O musafiră cam de aceeași vârstă o îmbrățișează.

– Luisa! Câți ani au trecut – trei, patru? De-aproape, însă, șarmul celeilalte femei devine insinuant și intrigant: Dar spune-mi, e-adevărat că nu te-ai *măritat* încă?

– Te asigur că nu, îi răspunde Luisa sec. Dar *tu?*

Smoke știe că ea îi simte privirea, își mută din nou atenția către nevasta finanțistului și se declară de acord că da – există arbori sequoia la nici șaizeci de minute depărtare, care erau deja maturi când s-a urcat Nabucodonosor pe tron. Judith Rey se urcă pe un taburet adus tocmai în acest scop și bate cu o lingură de argint într-o sticlă de șampanie *rosé,* până când toată lumea se întoarce către ea:

– Doamnelor, domnilor și dragi tineri! declamă ea. Mi se spune că cina noastră e servită. Dar, înainte să trecem cu toții la masă, aș vrea să spun câteva cuvinte

despre activitatea minunată pe care o depune Societatea Bolnavilor de Cancer din Buenas Yerbas și despre cum vor fi folosiți banii pe care dumneavoastră îi dăruiți cu atâta generozitate la colecta noastră de fonduri de astăzi…

Bill Smoke distrează o pereche de copii scoțând la iveală, parcă din neant, un *krugerrand* de aur strălucitor. *Ce vreau eu de la tine, Luisa Rey, este un omor în absolută intimitate.* Pentru o clipă, Smoke se miră de puterile dinăuntrul nostru care nu sunt ale noastre.

49

Picolițele au adunat de pe masă farfuriile de desert, în aer plutesc aburi înțepători de cafea și peste toată încăperea domnește o moleșeală de duminică după-amiază în care s-a mâncat prea mult. Musafirii mai în vârstă își caută cotloane în care să moțăie puțin. Tatăl vitreg al Luisei adună în jurul lui un grup de persoane de aceeași vârstă, cărora le arată colecția lui de automobile din anii cincizeci. Soțiile și mamele se lansează în manipulări aluzive. Copiii de școală ies afară și zburdă prin grădina însorită și în jurul bazinului de înot. Tripleții Henderson domină conversațiile de la masa codoșlâcurilor. Fiecare dintre ei are ochii la fel de albaștri și părul la fel de auriu ca și frații săi, așa că Luisa nu-i poate deosebi unul de altul.

– Ce-aș face *eu* dac-aș fi Președinte? zice unul dintre cei trei frați. În primul rând, mi-aș propune să *câștig* Războiul Rece, nu mi-aș propune numai să nu-l pierd.

– Eu *sigur* nu m-aș ploconi – supralicitează un altul – în fața unor arabi ai căror strămoși își parcau cămilele pe câte-un petic de nisip norocos…

– … și nici în fața unor gălbejiți care flutură steagul roșu. Aș construi – și nu mi-e frică să spun – un imperiu la care țara noastră are tot dreptul: un imperiu corporatist. Pentru că, dacă noi n-o facem…

– … japonezii or să ne ia fața. Corporațiile reprezintă viitorul. Trebuie să lăsăm afacerile să ne conducă țara și să edifice o adevărată meritocrație.

– Care să nu fie sufocată de politici sociale, de sindicate, de „acțiuni de afirmare" pentru toți amputații, transsexualii, coloranții, vagabonzii, arahnofobii…

– O meritocrație a agerimii. O cultură care să nu se rușineze de faptul că este conștientă că bogăția și puterea se atrag…

– … și că *inginerii* bogăției – adică noi – sunt răsplătiți. Când un om aspiră să ajungă la putere, eu îi pun o singură întrebare: gândește ca un om de afaceri?

Luisa își plimbă șervețelul în pumn până-l transformă într-o mingiuță și zice:

– Eu îi pun trei întrebări simple: de unde și-a luat puterea pe care-o are? Cum și-o folosește? Și cum îi poate fi luată înapoi, mama lui de nenorocit?

50

Judith Rey o găsește pe Luisa urmărind buletinul de știri al după-amiezii în bârlogul soțului ei.

– L-am auzit pe Anton Henderson spunând ceva de-o „muiere cu coaie” și zău că nu știu, Bombonel, dacă nu era vorba despre tine – nu râde, că nu-i de râs! Ieșirile-astea ale tale de… rebelă sunt din ce în ce mai nesuferite. Te plângi de cât de singură ești și, când eu te prezint unor tineri simpatici, tu-i trimiți la plimbare cu tonul tău de „muiere cu coaie” de la *Spyglass!*

– Când m-ai auzit tu pe mine plângându-mă de singurătate?

– Băieți ca frații Henderson nu cresc în copaci, să știi.

– Căpușele cresc în copaci.

La ușă se aude o bătaie scurtă; Bill Smoke își vârâ numai capul înăuntru.

– Doamnă Rey? Mă iertați că vă deranjez, dar trebuie să plec în curând. Cu mâna pe inimă vă spun, aceasta de astăzi a fost cea mai primitoare și mai bine organizată colectă de fonduri la care am luat parte vreodată.

Judith Rey își trece o mână peste ureche.

– Sunteți foarte amabil, domnule…

– Herman Howitt, viitor partener la Musgrove-Wyeland, venit de la birourile din Malibu. N-am avut ocazia să mă prezint înainte de minunatul dineu pe care l-ați oferit – eu am fost cel înscris în ultimul moment, azi-dimineață. Tatăl meu a decedat cu mai bine de zece ani în urmă – cancer, Dumnezeu să-l ierte! –, iar mama și cu mine zău că nu știu cum ne-am fi descurcat cu el, dacă nu era Societatea să ne-ajute. Când l-am auzit pe Olly pomenind, într-un context oarecare, despre colecta dumneavoastră de fonduri,

n-am *putut* să nu sun ca să întreb dacă nu era vreo anulare de ultimă oră, pe care să pot s-o compesez.

– Noi ne bucurăm *foarte* tare c-ați sunat și vă urăm bun venit la Buenas Yerbas! *Puțin cam scund,* îl cântărește Judith Rey din priviri, *dar bine făcut, bine plătit și probabil, ca vârstă, undeva între Luisa și treizeci și cinci. Viitor partener sună promițător.* Data viitoare sper să puteți veni și cu doamna Howitt.

Bill Smoke, zis și Herman Howitt, mustăcește:

– Îmi pare rău, dar singura doamnă Howitt de care știu este mama. Deocamdată.

– Zău? Nu mai spuneți exclamă Judith Rey.

El aruncă o privire spre Luisa, care nu-i dă nicio atenție.

– Am admirat poziția principială a fiicei dumneavoastră – mai devreme, jos. Sunt atât de mulți, în generația noastră și în ziua de astăzi, cărora le lipsește simțul moralității.

– Sunt *perfect* de acord. Anii șaizeci au aruncat și copilul, odată cu apa din copaie. Eu m-am despărțit de tatăl natural al Luisei acum câțiva ani, dar amândoi ne-am propus întotdeauna să-i inoculăm fiicei noastre simțul binelui și-răului. Luisa, draga mea! Vrei, te rog, să te smulgi din fața televizorului *numai* pentru o clipă? Herman, aici de față, o să creadă… Luisa? Bombonel, ce s-a-ntâmplat?

Prezentatorul știrilor citește sec:

– Poliția confirmă accidentul petrecut azi-dimineață deasupra Munților

Allegheni, în care a fost implicat un avion Learjet și care s-a soldat cu moartea a douăsprezece persoane, inclusiv a directorului general al Corporației de Electricitate Seaboard, Alberto Grimaldi, cel mai bine plătit funcționar corporatist din America. Din rapoartele preliminare ale anchetatorilor Administrației Federale pentru Aviație, se pare că avionul a explodat din cauza unei defecțiuni la sistemul de alimentare cu kerosen. Fragmente ale aparatului de zbor s-au împrăștiat pe o suprafață de mai multe mile…

– Luisa? Bombonel? repetă Judith Rey, așezându-se în genunchi alături de fiica ei care-a amuțit, cu privirile ațintite asupra resturilor de avion contorsionate și răspândite pe versantul unui munte.

– Ce… *înfiorător!* zice Bill Smoke, savurând acest desert neașteptat, ale cărui ingrediente nici măcar el, cofetarul-șef, nu le putea enumera. *Cunoșteați* vreunul dintre sufletele acelea nefericite, domnișoară Rey?

51

Luni de dimineață. Biroul redacției de la *Spyglass* colcăie de zvonuri. Unul pretinde că revista e falimentară; altul, că patronul, Kenneth P. Ogilvy, o scoate la licitație; că banca oferă o nouă infuzie de capital; că banca îi taie finanțarea. Luisa n-a povestit nimănui că, în urmă cu numai douăzeci și patru de ore, a supraviețuit unei tentative de asasinat. Nu vrea să amestece pe nimeni – nici pe Dom Grelsch, nici pe mama ei – și,

dacă n-ar avea atâtea vânătăi, i s-ar părea chiar și ei, din ce în ce mai mult, că nu este adevărat ce i s-a întâmplat.

Luisa e îndurerată de moartea lui Isaac Sachs, un om pe care nu-l cunoștea mai deloc. Îi este și frică, dar se concentrează asupra muncii pe care o are de făcut. De la tatăl ei, știe ce spuneau corespondenții de război: că deveneau imuni la frică ori de câte ori stăteau în spatele obiectivului aparatului de fotografiat – iar ei, în această dimineață, i se pare un lucru de bun-simț. *Dacă Bill Smoke știa că Isaac Sachs trecuse în tabăra adversă, moartea omului de știință se explică. Dar cine l-a vrut scos din circulație și pe Alberto Grimaldi în același timp?* Responsabilii de rubrici gravitează înspre biroul lui Dom Grelsch, ca de obicei, pentru ședința de redacție de la ora zece. Se face zece și un sfert.

– Grelsch n-a întârziat atât nici măcar când a născut prima lui nevastă, zice Nancy O'Hagan, dându-și cu ojă. L-o fi prins Ogilvy cu cătușe într-o mașinărie de tortură.

Roland Jakes își râcâie ceara dintr-o ureche cu creionul.

– M-am întâlnit cu toboșarul care s-a ocupat de percuție la toate succesele ălora de la Monkees. Mi-a împuiat capul cu sexul tantric – mulțumesc frumos! Poziția lui preferată cică se cheamăăă… „Instalatorul": stai toată ziua cu țeava-n mână și nu curge nimic! (Tăcere.) Băăăi, încercam și eu să vă mai descrețesc frunțile…

Sosește, în sfârșit, și Grelsch, care spune fără ocolișuri:

– *Spyglass* intră la vânzare. Aflăm astăzi, ceva mai târziu, cine supraviețuiește ritualului de sacrificiu.

Jerry Nussbaum își vâră degetele mari prin găicile de la curea.

– Al dracului de brusc!

– Al dracului! Negocierile au început la sfârșitul săptămânii trecute – fierbe Grelsch. Până azi-dimineață s-a și bătut palma.

– Oferta de preluare trebuie să fi fost… hm… dată dracului, presupune Jakes.

– Asta numai KPO știe.

– Cine-a cumpărat-o? întreabă Luisa.

– O să dea un comunicat de presă tot azi, mai târziu.

– Hai, Dom, spune-ne! insistă O'Hagan.

– V-am spus: o să dea un comunicat de presă ceva mai târziu.

Jakes își răsucește o țigară.

– Cumpărătorul nostru misterios s-ar zice căăă… nu mai poate fără *Spyglass* și căăă… vorba aia: dacă n-a crăpat încă, nu te-apuca s-o repari.

Nussbaum pufnește pe nas:

– De unde știi că nu tocmai asta vrea cumpărătorul misterios – să ne vadă crăpați? Anul trecut, când *Nouveau* a fost cumpărat de Allied News, până și ștergătorii de geamuri au fost concediați.

– Asta e, zice O'Hagan, închizându-și trusa de farduri cu un clic. Croaziera mea spre izvoarele Nilului se-amână din nou. Iar o să mă duc la cumnată-mea, la Chicago, de Crăciun. O să m-asasineze odraslele ei, în capitala mondială a cărnii de vită congelate. Câte se pot schimba într-o singură zi!

52

De luni de zile, își dă seama Joe Napier, uitându-se la obiectele de artă asortate din anticamera directorului general adjunct William Wiley, el a fost trecut pe linie moartă. Loialitatea a fost pierdută din vedere, iar puterea s-a manifestat prin metodele cunoscute. *Mie, unuia, mi-a convenit,* se gândește Napier, *fiindcă nu mai aveam decât un an și jumătate de tras.* Aude pași care se apropie și simte un curent de aer. *Dar să dobori un avion cu doisprezece oameni la bord – asta nu mai înseamnă securitate, înseamnă crimă multiplă. Cine a dat ordinul? Adică Bill Smoke lucrează pentru Wiley? Este posibil să fie într-adevăr un accident de aviație? Se mai întâmplă. Tot ce înțeleg eu este că e primejdios să nu înțelegi.* Napier se boscorodește de unul singur pentru gestul de ieri, când a prevenit-o pe Luisa Rey – și-a asumat un risc prostesc și ce-a rezolvat? Absolut nimic.

Secretara lui William Wiley se ivește în cadrul ușii.

– Domnul Wiley vă poate primi acum, domnule Napier.

Joe Napier rămâne surprins când o vede pe Fay Li în biroul directorului general adjunct. Situația reclamă un schimb de zâmbete. Salutul lui William Wiley este la fel de viguros ca strânsoarea lui de mână:

– Joe! Care-i viața ta?

– Tristă dimineață, domnule Wiley, îi răspunde Napier, acceptând să ia loc, dar nu și țigara oferită. Mie tot nu-mi vine să cred povestea cu domnul Grimaldi. *Nu mi-*

ai plăcut niciodată. N-am înțeles niciodată ce căutai aici.

– Nimic mai trist. Alberto va putea avea un succesor, dar un înlocuitor – nici vorbă.

Napier își îngăduie să pună o întrebare, cu aerul că o face ca să spună și el ceva:

– Cât o s-aștepte consiliul de administrație până ia în discuție numirea altcuiva?

– Ne-ntâlnim chiar astăzi după-masă. Lui Alberto nu i-ar plăcea să ne vadă plutind în derivă mai mult decât e necesar, fără să punem pe nimeni la timonă. Știi și tu că-ți purta un respect, ca persoană, care era… mă rog…

– Pios, intervine Fay Li.

Te-ai găsit să vorbești, Domnu' *Li!*

– Chiar așa! Exact! Pios.

– Domnul Grimaldi a fost un om minunat.

– Sigur c-a fost, Joe. Sigur c-a fost – și Wiley se întoarce către Fay Li: Să-i spunem lui Joe ce pachet îi oferim.

– Ca recunoaștere a fidelității tale exemplare, domnul Wiley îți propune să fii eliberat de sarcini mai devreme. Primești plata integrală pentru cele optsprezece luni pe care le mai prevede contractul tău, prima de pensionare, după care treci la pensia calculată în funcție de încadrare.

Ia de-aici și fă pași! Napier arborează o expresie gen „I-auzi!" *Lui Bill Smoke îi datorez asta.* „I-auzi!" s-ar potrivi și ofertei de pensionare, și sentimentului care-l încearcă pe Napier, cum că statutul său a suferit o mutație seismică – de la om de bază al companiei la factor de risc.

– Este atât de… neașteptat.

– Nu mă-ndoiesc, Joe, zice Wiley, apoi nu mai spune nimic. Sună telefonul. Nu! se răstește Wiley în receptor. Domnul Reagan să facă bine să-și aștepte rândul. Sunt ocupat!

Napier a luat deja o decizie în momentul în care Wiley pune telefonul jos. *O șansă de aur de a ieși dintr-o scenă mânjită de sânge.* Joacă rolul unui bătrân subaltern rămas fără grai de recunoștință:

– Fay Li, domnule Wiley, nu știu cum să vă mulțumesc!

William Wiley se uită la el cu niște ochi mijiți ca de coiot glumeț:

– Acceptând, eventual?

– Bineînțeles c-accept!

Wiley și Fay Li se întrec în a-l felicita.

– Înțelegi, nu-i așa – precizează Wiley –, că-ntr-un post atât de delicat cum este cel de la Pază, trebuie neapărat ca schimbarea să se producă în forță de îndată ce părăsești această cameră.

Isuse Cristoase, da' nu pierdeți nicio clipă voi ăștia, este?

– Voi pune chiar eu să-ți fie trimise obiectele personale, plus toată hârțogăraia. Și sunt convinsă că nu te vei simți lezat dacă vei primi o escortă până în partea cealaltă, pe continent. Domnul Wiley trebuie să demonstreze că respectă protocolul.

– Dacă nu te superi, Fay Li, zâmbește Napier, trăgându-i o înjurătură în sinea lui, protocolul ăla eu l-am scris.

Napier, fă bine și ține-ți calibrul 38 strâns bine lângă coapsă, până te vezi plecat de pe Swannekke și mult timp dup-aia.

53

Muzica din magazinul de obiecte muzicale Lost Chord înghite toate gândurile preocupate de *Spyglass,* Sixsmith, Sachs și Grimaldi. Sunt niște sunete imaculate, cristaline, spectrale, hipnotice… *intim cunoscute.* Luisa se oprește, siderată, ca și cum s-ar afla într-un flux temporal.

– *Cunosc* muzica asta, îi spune ea vânzătorului care, într-un târziu, o întreabă dacă se simte bine. Ce Dumnezeu este?

– Îmi pare rău, este comanda unui client – nu-i de vânzare. Nici eu n-ar trebui s-o ascult.

– Aha… *Toate la timpul lor.* V-am telefonat săptămâna trecută. Mă numesc Rey – Luisa Rey. Mi-ați spus că-mi puteți face rost de-o înregistrare obscură de un anume Robert Frobisher – sextetul *Atlasul norilor.* Dar lăsați asta pentru moment. Trebuie neapărat să cumpăr și muzica asta care se-aude. *Trebuie.* Știți cum este. De fapt, ce este?

Vânzătorul își întinde ambele mâini cu încheieturile la vedere, ca și cum ar aștepta să i se pună o pereche de cătușe.

– Este chiar sextetul *Atlasul norilor,* de Robert Frobisher. Mi l-am pus ca să fiu sigur că nu e zgâriat. Mă rog, mint. Îl ascult pentru că sunt sclavul curiozității. Nu-i ceva gen Delius, nu-i așa? De ce oare companiile nu vor să finanțeze înregistrări ale unor bijuterii ca asta – nu știu, e o crimă. Sunt fericit să vă anunț că discul dumneavoastră e într-o stare perfectă.

– Dar unde l-am mai auzit?

Tânărul ridică din umeri.

– Nu cred să fie prea multe exemplare în America de Nord – câte să le numeri pe degete.

– Dar o știu. Vă spun c-o *știu.*

54

Nancy O'Hagan vorbește agitată la telefon, când Luisa se întoarce la birou.

– Shirl? Shirl, aici Nancy! Auzi, s-ar putea să ne petrecem, totuși, Crăciunul la umbra Sfinxului. Noul proprietar este TransVision Incorporated. Ridică tonul: *TransVision Incorpo…* Nici eu, dar – acum își coboară vocea – tocmai am vorbit cu KPO, da, da, fostul patron, care face parte din noul consiliu de administrație. Dar ascult-aici, de ce te-am sunat, ca să-ți spun că slujba – e sigură! (Dă frenetic din cap în direcția Luisei.) Îhî, aproape nimeni nu și-a pierdut slujba, așa că tu sun-o pe Janine și spune-i că-și petrece Crăciunul singură cu omuleții ăia siniștri de zăpadă ai ei.

– Luisa, strigă Dom Grelsch din cadrul ușii de la biroul lui, domnul Ogilvy dorește să stea de vorbă cu tine – acum!

K.P. Ogilvy ocupă scaunul temperamental al lui Dom Grelsch, în timp ce redactorul-șef este exilat pe un scaun pliant de plastic. Acum, că-l vede în carne și oase, Luisa are senzația că patronul revistei *Spyglass* seamănă cu o gravură făcută cu stiletul de oțel. Arată ca un judecător din Vestul Sălbatic.

– Nu există niciun mod plăcut de a spune acest lucru, începe el brusc, așa că-l

voi spune de-a dreptul. Dumneata ești concediată. Din ordinul noului proprietar.

Luisa primește vestea, care se lovește însă de ea și ricoșează. *Nu, nici nu se compară cu situația în care ești îmbrâncit de pe un pod în plină mare, în semiîntuneric.* Grelsch se uită oriunde, numai în ochii ei nu.

– Am un contract.

– Toată lumea are. Ești concediată.

– Și eu sunt singura din redacție care le displace noilor șefi?

– Așa se pare – și lui K.P. Ogilvy îi zvâcnește falca o singură dată.

– Cred că am dreptul să întreb: de ce eu?

– Patronii angajează, concediază și spun cine ce drepturi are. Când un cumpărător avansează o ofertă de redresare atât de generoasă cum a fost a celor de la TransVision, nu te mai scarpini după ureche.

– „Urechea Scărpinată" – se poate să mi se graveze chestia asta pe ceasul de aur?

Dom Grelsch se foiește pe scaun.

– Domnule Ogilvy, cred că Luisa are dreptul, totuși, la o explicație.

– Atunci, să se ducă să-i întrebe pe-ăia de la TransVision. Poate că mutra ei nu se potrivește cu imaginea pe care și-au făcut-o despre *Spyglass.* Prea radicală. Prea feministă. Prea seacă. Prea băgăcioasă.

Ăsta-i praf în ochi.

– Aș vrea să-i întreb câteva lucruri pe cei de la Trans Vision. Unde este sediul lor central?

– Undeva în Est. Dar n-aș prea crede să te primească cineva.

– Undeva în Est. Cine sunt noii

dumneavoastră colegi din consiliul de administrație?

– Te-am chemat să te dau afară, nu să-ți dau o declarație.

– O singură întrebare mai am, domnule Ogilvy. Pentru cei trei minunați ani ai mei de serviciu neîntrerupt, vă rog să-mi spuneți doar atât: în ce măsură este TransVision unul și același lucru cu Corporația de Electricitate Seaboard?

Dom Grelsch este și el numai ochi și urechi. Ogilvy ezită o fracțiune de secundă, apoi răbufnește:

– Am treabă de nu-mi văd capul! Vei fi plătită până la sfârșitul lunii – fără nicio obligație să te prezinți. Mulțumesc și la revedere.

Unde există răbufniri, se gândește Luisa, *există și duplicitate.*

55

AȚI PĂRĂSIT COMITATUL SWANNEKKE,

UNDE SPUMA VALURILOR ȘI ATOMUL SUNT LA ELE ACASĂ.

VĂ AȘTEPTĂM SĂ REVENIȚI!

Viața merge înainte. Joe Napier își readuce Jeepul la viteza de croazieră. *Viața e frumoasă.* Corporația de Electricitate Seaboard, anii lui de muncă, Margo Roker și Luisa Rey rămân undeva în trecutul de care el se îndepărtează cu cincizeci de mile pe oră. *Viața e minunată.* Două ceasuri până la cabana lui de bușteni din munții Santo Cristo. Ar putea să-și prindă niște păstrăvi chiar pentru cina de azi, dacă n-o

să-l obosească prea tare șofatul până acolo. Se uită în retrovizoare. Un Chrysler argintiu a tot stat la o sută de iarzi în spatele lui, ultimele două-trei mile, dar acum îl depășește și se pierde la orizont. *Calmează-te,* își spune în sinea lui Joe Napier, *ai scăpat de-acolo.* Îi zdroncăne ceva la Jeep. Este ora trei, momentul de glorie al după-amiezii. Autostrada merge de-a lungul râului milă după milă, deși acum urcă ușor. *Partea asta, mai dinspre munte, s-a făcut din ce în ce mai urâtă în ultimii treizeci de ani, dar să-mi arate cineva pe unde nu s-a-ntâmplat la fel.* Și pe-o parte, și pe cealaltă, proiectele rezidențiale au colonizat terasele făcute cu buldozerul. *Statul acolo mi-a mâncat toată viața.* Buenas Yerbas e din ce în ce mai departe și se vede ca o pată informă în oglinda retrovizoare a lui Napier. *N-o poți împiedica pe fata lui Lester Rey să se joace de-a Femeia-Minune. Ai făcut tot ce ți-a stat în puteri. Las-o-n pace – nu mai e copil.* Plimbă acul radioului pe toată scala, dar peste tot sunt numai bărbați care cântă cu voci de femei și femei care cântă cu voci de bărbați, până reușește să dea peste un post de provincie siropos, unde Harry Nilsson cântă *Everybody's Talkin'.* Milly era jumătatea muzicală a lui Napier, care-și aduce aminte cum a văzut-o el atunci, în prima seară: dădea din scripcă pentru Văcarii veseli și văcărițele lor, care dansau în praful drumului. Ocheadele pe care le schimbă-ntre ei muzicanții când muzica nu le cere niciun efort – asta i-a plăcut la Milly, sentimentul ăsta de intimitate. *Luisa Rey tot copil a rămas.* Napier iese de pe

autostradă la Punctul de ieșire optsprezece și-o ia pe vechiul drum al căutătorilor de aur, în sus către Copperline. *Zdroncănitul ăsta parcă-i din ce în ce mai rău.* Toamna dă semne de pe-acum prin pădurile-astea de munte. Drumul trece printr-un defileu flancat de pini bătrâni și se-ndreaptă spre soare-apune.

Napier se trezește c-a și ajuns, dintr-odată, și nu reușește să-și aducă aminte de niciun gând care i-a trecut prin cap în ultimele trei sferturi de oră. Trage în fața magazinului alimentar, oprește motorul și se dă jos din Jeep. *Auzi cum zornăie? Asta-i Râul pierdut.* Ceea ce-i reamintește, totuși, că nu mai este la Buenas Yerbas, ci la Copperline, așa că-și descuie la loc portiera Jeepului. Proprietarul magazinului își întâmpină clientul spunându-i pe nume, îl pune la curent cu bârfele ultimelor șase luni în tot atâtea minute, după care-l întreabă dacă nu rămâne în vacanță toată săptămâna.

– De-acum sunt în vacanță permanentă. Mi s-a oferit să mă… – Napier vorbește pentru prima oară în acești termeni despre el însuși – … pensionez anticipat. N-am știut cum s-accept mai repede propunerea.

Proprietarul magazinului se uită la el cu o expresie atotștiutoare:

– Sărbătorești la Duane în seara asta? Sau îți plângi amarul mâine, tot la Duane?

– Mai degrabă vineri. Și, mai mult ca sigur, sărbătoresc. Vreau să mă odihnesc în cabana mea în prima săptămână de libertate, nu să mă târăsc trotilat pe sub mesele lui Duane.

Napier își plătește alimentele cumpărate

și pleacă, lovit brusc de dorința de a rămâne singur. Roțile Jeepului scrâșnesc pe drumul de munte. Farurile mătură pădurea primordială, scoțând-o porțiune cu porțiune la lumină.

Am ajuns. Încă o dată, Napier aude Râul pierdut. Își aduce aminte cum a adus-o pe Milly prima dată la cabana pe care o construiseră el, frații lui și tatăl lor. Acum n-a mai rămas decât el. Au făcut baie, atunci, în pielea goală. Pădurea trecută de amurg îi umple și plămânii, și mintea. Nu telefoane, nu televiziune cu circuit intern – nici măcar televiziune –, nu ecusoane de identificare, nu ședințe în biroul antifonat al șefului cel mare. Gata cu toate astea pentru totdeauna. Fostul șef al Pazei și proaspăt pensionar verifică zăvorul ușii, dacă nu cumva era forțat, și abia după aceea dă la o parte obloanele. *Calmează-te, pentru Dumnezeu! Seaboard te-a lăsat să pleci, ți-a dat verde, nu mai ai treabă cu ei, nu te mai întorci la ei.*

Și totuși, de intrat în cabană, intră cu calibrul 38 în mână. *Vezi? Nu e nimeni.* Napier își face un foc zdravăn și de mâncare: fasole cu cârnați și cartofi copți în cenușă. Bea o bere și-ncă una. Se pișă lung-prelung afară. Calea Lactee parcă s-a vărsat pe tot cerul. Doarme adânc, dar adânc de tot.

Se trezește. Iarăși. Are gura uscată și bășica umflată de bere. *Asta-i a câta oară, a cincea ori a șasea?* Zgomotele pădurii nu-l mai leagănă pe Napier în noaptea asta, ci-i tulbură senzația de bine. Frâne de mașină? *Strigăte de bufniță.* Trosnituri de vreascuri? *Vreun șobolan, vreun cocoș de*

munte – habar n-am, ești în pădure, poate fi orice. Culcă-te și dormi, Napier. Vântul. *Voci șoptite la fereastră?* Napier se trezește că vede o pumă cocoțată pe-o bârnă chiar deasupra patului în care doarme el; se trezește din somn țipând – puma era, de fapt, Bill Smoke, cu brațul ridicat, vrând să-i crape lui capul cu lanterna. Pe bârna de deasupra patului nu e nimic. *Acuma ce mai face, plouă?* – și Napier ascultă.

Nu e decât râul; nu e decât râul.

Aprinde iarăși un chibrit, ca să vadă ce oră e și dacă merită să se scoale din pat. 4:05. Nu, asta nu-i oră. Napier se așază mai bine în bezna care-l învăluie și caută s-adoarmă, dar uite că-l năpădesc amintiri destul de recente legate de casa lui Margo Roker. Cum îi spune Bill Smoke: „Stai de pază. Omul meu de legătură zice că-și ține documentele în cameră." Cum el, Napier, consimte, mulțumit că implicarea lui este minimală. Cum Bill Smoke își aprinde lanterna butucănoasă de cauciuc și-o ia pe scări în sus.

Napier își plimbă privirile peste livada lui Margo Roker. Până la cea mai apropiată casă e aproape o milă. Se întreabă ce nevoie o fi avut de el interpretul-solist Bill Smoke, pentru un număr atât de simplu.

Un țipăt slab, care se întrerupe brusc.

Napier urcă treptele în fugă, alunecă, dă peste mai multe camere goale.

Bill Smoke stă cu genunchiul proptit de un pat model antic și de demult și izbește în ceva de pe pat cu lanterna. Raza de lumină biciuiește pereții și tavanul. Când lovește în capul deja fără cunoștință al lui Margo Roker, bufnește aproape surd.

Sângele ei întins pe cearșafuri arată ca o pată obscen de roșie.

Napier îi strigă să se oprească. Bill Smoke se întoarce spre el, jubilând: „Ai spus ceva, Joe?"

„Ai zis că lipsește de-acasă-n noaptea asta!"

„Ba nu, ba nu, ai auzit tu greșit! Am spus că omul meu de legătură mi-a spus că baba lipsește de-acasă-n noaptea asta. Greu de găsit oameni pe care să te mai poți baza!"
„Doamne, Doamne, Doamne – e moartă?"

„Mai bine să fii sigur decât să-ți pară rău dup-aia, Joe."

O capcană de toată frumusețea, recunoaște Joe Napier acum, în cabana lui, dacă tot nu poate dormi. Capcana cârdășiei. Complice la omorul în bătaie al unei activiste în vârstă, lipsite de apărare? Orice student la Drept mediocru, chiar și cu vreun defect de vorbire, l-ar trimite la pușcărie pentru câte zile mai are de trăit. Cântă o mierlă. *Am o mare vină față de Margo Roker, dar acum gata cu viața aia.* Cele patru cicatrice lăsate de schije, câte două pe fiecare bucă, îi dau furnicături. *M-am dus la Luisa Rey chiar și-așa, expus cum eram, să-i bag mințile-n cap.* Fereastra s-a luminat suficient cât să recunoască trăsăturile înrămate ale lui Milly. *Sunt un singur om,* protestează el, *nu sunt un pluton întreg. Tot ce vreau de la viață este chiar viața. Și să pescuiesc puțin.*

Joe Napier oftează, se-mbracă și se-apucă să-și încarce din nou Jeepul.

Milly a câștigat întotdeauna fără să scoată o vorbă.

56

Judith Rey își leagă halatul de casă gen chimono și o ia, desculță, peste un covor persan uriaș, înspre bucătăria placată cu marmură. Scoate dintr-un frigider cu aspect de peșteră trei grepfruturi rubinii, le taie în jumătăți, iar emisferele zemoase, reci ca gheața, le înghesuie într-un storcător de fructe. Aparatul zumzăie de parcă ar avea un roi de viespi înăuntru și varsă într-o cană sucul perlat, plin de pulpă, de culoarea zahărului candel. Își toarnă din cană într-un pahar de sticlă groasă, albastră, și-și rostogolește lichidul prin fiecare colțișor al gurii.

Pe canapeaua cu dungi de pe verandă, Luisa răsfoiește ziarul și molfăie un corn. Vederea magnifică – peste acoperișurile vilelor luxoase și pajiștile ca de catifea din Ewingsville, până în zona centrală din Buenas Yerbas, unde zgârie-norii scot capul din pâcla marină și din smogul traficului intens – pare chiar incredibilă la această oră.

– Nu dormi și tu mai mult, Bombonel?

– ’Neața. Nu, azi mă duc să-mi iau troacele de la birou – dacă nu te superi, poate-mi împrumuți din nou una dintre mașini.

– Sigur că da – și Judith Rey își admonestează fiica: Ți-ai risipit talentul la *Spyglass,* Bombonel. Era o porcărioară de revistă.

– Așa e, mamă – dar era porcărioara *mea* de revistă.

Judith Rey se așază pe brațul canapelei și gonește o muscă nerușinată care atenta la

paharul ei. Îi cad ochii pe un articol încercuit de la secțiunea economică:

„GURUL" ENERGIEI, LLOYD HOOKS, VIITORUL MAGNAT DE LA SEABOARD INCORPORATED

Într-o declarație comună, Casa Albă și gigantul energetic Seaboard Încorporated au anunțat că Lloyd Hooks, Comisarul Federal pentru Energie, urmează să ocupe postul rămas vacant după moartea tragică a lui Alberto Grimaldi în accidentul de avion de acum două zile. Cotația acțiunilor Seaboard pe Wall Street a sărit cu 40 de puncte ca reacție la această știre. „Suntem încântați că Lloyd a acceptat oferta de a ni se alătura", a spus directorul general adjunct William Wiley. „Și chiar dacă această numire survine în condiții mai mult decât tragice, consiliul de conducere este de părere că de acolo, din cer, Alberto ni se alătură și el astăzi, când îi urăm un călduros bun venit noului nostru conducător executiv. Iar Menzies Graham, purtătorul de cuvânt al Comisiei pentru Energie, a spus că „experiența lui Lloyd Hooks ne va lipsi, mai mult ca sigur, aici, la Washington, dar Președintele Ford respectă dorința acestuia și este convins de o viitoare colaborare fructuoasă cu una dintre mințile cele mai strălucite care se ocupă astăzi de provocările din domeniul energiei, pentru a asigura măreția națiunii noastre." Domnul Hooks urmează să-și preia noile responsabilități săptămâna viitoare. Succesorul său va fi anunțat ceva mai târziu în cursul zilei.

– Ăsta-i proiectul la care lucrai? întreabă Judith.

– Încă mai lucrez.

– De partea cui?

– De partea adevărului, zice Luisa ironică la modul sincer. Acum, ca liber-profesionistă.

– De când?

– Din momentul în care KPO m-a dat afară. Concedierea mea a fost o decizie politică, mamă. Și dovedește c-am dat peste ceva gros de tot. Peste ditamai rahatul.

Judith Rey își privește fiica. *Am avut odată, demult, o fetiță mică. Am îmbrăcat-o în rochițe cu fundițe, am înscris-o la cursuri de balet, am trimis-o în tabere cu program de călărie cinci veri, una după alta. Și uite-o acum! Tot cu Lester a ajuns să semene* – și o sărută pe frunte.

Luisa se încruntă, bănuitoare ca o adolescentă.

– Ce-i?

57

Luisa Rey intră la bufetul Albă-ca-Zăpada pentru ultima ei cafea ca redactor la *Spyglass.* Singurul loc liber este alături de un bărbat cufundat cu totul în *San Francisco Chronicle. Bun ziar,* se gândește Luisa și se așază.

– 'Neața, îi spune Dom Grelsch.

Luisa simte un puseu de gelozie teritorială.

– Ce cauți tu aici?

– Chiar și redactorii-șefi mănâncă. Vin aici în fiecare dimineață de când nevastă-

mea… știi tu. Sandviciuri știu să-mi fac la prăjitorul de pâine, dar… – și face un semn către farfuria cu frigărui de porc din fața lui, care vrea să spună: *Mai trebuie s-adaug ceva?*

– Nu te-am văzut niciodată pe-aici.

– Asta pentru că pleacă, zice Bart – care prepară trei comenzi în același timp –, cam cu o oră înainte să vii tu. Ca de obicei, Luisa?

– Te rog. Și tu, mă rog, de ce nu mi-ai spus niciodată, Bart?

– Fiindcă nici despre când vii și pleci *tu* nu vorbesc cu nimeni altcineva.

– Primul care vine la birou dimineața, zice Dom Grelsch, împăturindu-și ziarul, și ultimul care pleacă seara. Viață de redactor-șef. Aveam o vorbă cu tine, Luisa.

– Iar eu aveam încă o memorie bună, care-mi spune c-am fost dată afară.

– Tacă-ți gura, te rog, da? Vreau să-ți spun de ce – și cum – eu nu mă resemnez în fața felului în care s-a căcat Ogilvy pe tine. Și fiindcă tot am început cu destăinuirile, să-ți spun și asta: știam că era vorba să te căsăpească – de vinerea trecută.

– Drăguț din partea ta că mi-ai spus dinainte.

Redactorul-șef își coboară vocea:

– Știi că nevastă-mea are leucemie. Știi și povestea cu asigurarea noastră?

Luisa decide să-i cedeze o încuviințare din cap. Grelsch continuă sec:

– Săptămâna trecută, în timpul negocierilor de preluare… mi s-a sugerat că, dacă rămâneam și mai departe la *Spyglass* și eram de acord că nu auzisem niciodată de… un anumit raport, s-ar fi

putut, eventual, trage niște sfori la compania mea de asigurări.

Luisa păstrează aceeași bățoșenie.

– Și tu-i crezi pe oamenii ăștia că-și vor ține cuvântul?

– Duminică dimineața m-a sunat Arnold Frum, omul cu polița mea. Scuze că ne-a deranjat și dă-i, și dă-i, numai că el, unul, se gândise că ne-ar fi interesat să aflăm că firma Blue Shield se răzgândise și că era de acord acum să acopere toate cheltuielile medicale ale nevestei mele. Că ni se trimisese prin poștă un cec de rambursare a unor cheltuieli mai vechi. Acuma putem chiar să ne păstrăm casa. Nu sunt mândru de mine, dar nici nu mi-e rușine că-mi pun familia mai presus de adevăr.

– Adevărul este ploaia radioactivă care cade aici, peste Buenas Yerbas.

– Cu toții facem opțiuni care comportă un anumit risc. Dacă pot să-mi protejez nevasta, jucând, în schimb, un rol mărunt în cutare accident survenit *din întâmplare* pe podul Swannekke… mă rog, o să trebuiască să mă descurc cu propria conștiință. Dar mi-aș dori al dracu' de tare să te gândești la ce riscuri te expui *tu singură,* luându-te de piept cu oamenii ăștia.

Pe Luisa începe s-o bântuie din nou amintirea scufundării ei forțate și-i zvâcnește inima. Bart îi așază în față o ceașcă de cafea.

Grelsch îi întinde pe tejghea o foaie de hârtie bătută la mașină, pe care sunt scrise două coloane de câte șapte nume. Două nume îi sar în ochi Luisei.

– Ia ghici tu ce reprezintă lista asta.

– Membrii consiliului de administrație de la TransVision Incorporated?

– Pe-aproape, dă din cap Grelsch. Componența consiliului de administrație este bine cunoscută publicului larg. Asta-i o listă nefăcută publică de consilieri corporatiști care primesc bani de la TransVision Incorporated. Numele subliniate sunt cele care te interesează – uite: Hooks *și* Wiley. Puturoși, detestabili și pur și simplu lacomi.

Luisa ia lista și-o bagă-n buzunar.

– S-ar cuveni să-ți mulțumesc pentru asta.

– Căcăciosul de Nussbaum a făcut săpăturile. Și-ncă ceva: Fran Peacock, de la *Western Messenger* – o știi?

– Numai cât să-i zic „Bună!" la petrecerile superficiale cu ziariști.

– Fran și cu mine pot să spun că ne știm de ceva timp. Am trecut pe la ea pe la birou aseară și i-am pomenit de punctele sensibile ale subiectului tău. N-am intrat în detalii, dar, dacă tu reușești să vii cu probe care să merite efortul, ea este gata să-ți spună și altceva decât „Bună!"

– Asta e-n spiritul înțelegerii tale cu TransVision Incorporated?

Grelsch se ridică și-și împăturește ziarul.

– Nu mi-a spus nimeni că n-am voie să-mi împart sursele cu alții.

58

Jerry Nussbaum îi înapoiază Luisei cheile mașinii.

– Tatăl nostru Carele ești în ceruri, fă-

mă să mă reîncarnez ca mașina sport a mamei tale. Indiferent care dintre ele. Asta-i ultima cutie?

– Ultima, și-ți mulțumesc, zice Luisa.

Nussbaum ridică din umeri ca un dirijor modest.

– Biroul ăla sigur o să ni se pară gol fără o femeie adevărată, cu care să facem bancuri misogine. Că Nance e bărbat, de fapt, după atâtea zeci de ani într-o redacție!

Nancy O'Hagan dă de birou cu mașina de scris care i s-a blocat și-i arată lui Nussbaum degetul mijlociu.

– Da, da' mie, unul – zice Roland Jakes, privind lung și abătut biroul gol al Luisei –, tot nu-mi vine să cred, știi, că tipii ăștia noi îți dau ție un șut în fund, în schimb țin mai departe o moluscă de-asta, ca Nussbaum.

Nancy O'Hagan șuieră ca o cobră.

– Cum poate *Grelsch* – împunge ea cu țigara de foi către tot biroul – să se dea de-a dura, scuturându-și lăbuțele prin aer, și să-l lase pe KPO să te tragă-n piept în felul ăsta?

– Urați-mi noroc.

– Noroc? se strâmbă Jakes. Nu de noroc ai tu nevoie. Habar n-am de ce-ai stat chiar și-atâta cât ai stat lâng-un rechin mort ca ăsta. Anii ăștia, șaptezeci, or să fie martori la cum o să-și dea duhul satira. E-adevărat ce zicea Lehrer. O lume care e-n stare să-i dea Premiul Nobel pentru Pace lui Henry Kissinger o să ne lase șomeri pe *toți.*

– A! își aduce aminte Nussbaum. Când m-am întors, am trecut pe la Scrisori. Ți-am adus ceva – și-i întinde Luisei un plic antișoc de culoare kaki.

Ea nu recunoaște scrisul nervos, plin de bucle. Smulge clapa lipită a plicului. Scoate din el o cheie a unei casete de valori, învelită într-un bilet. Luisa se încruntă din ce în ce mai tare, pe măsură ce ochii ei coboară spre finalul biletului. Verifică din nou ce scrie pe dosul ecusonului prins de cheie:

– Third Bank din California, Ninth Street. Unde vine asta?

– În centru, îi răspunde O'Hagan. Unde se-ntretaie Ninth Street cu Flanders Boulevard.

– Ne mai vedem, zice Luisa, pregătindu-se de plecare. Lumea-i mică. Drumurile i se-ntretaie mereu.

59

Așteptând să se schimbe culoarea semaforului, Luisa aruncă încă o privire la scrisoarea lui Sixsmith, ca să răsverifice că nu-i scăpase nimic. Scrisul era evident grăbit:

Aeroportul Internațional B. Y.
3-IX-1975

Dragă domnișoară Rey,

Iartă-mă pentru acest bilet mâzgălit. Am fost avertizat de un făcător de bine de la Seaboard că viața mea se află într-un pericol iminent. Cum scoaterea la iveală a defectelor HIDREI-Zero necesită o sănătate fără cusur, voi acționa în sensul acestui pont. Voi lua legătura cu dumneata, de îndată ce voi putea, de la Cambridge sau prin intermediul Agenției Internaționale pentru Energie

Atomică. Deocamdată, mi-am luat libertatea de a depune raportul meu asupra centralei Swannekke B într-o casetă de valori de la Third Bank din California, de pe Ninth Street. Vei avea nevoie de el în cazul în care mie mi s-ar întâmpla ceva.

Ai grijă.

În mare grabă,
R.S.

Furioase, claxoanele se răstesc la Luisa, care întoarce pe toate părțile transmisia necunoscută. Dincolo de Thirteenth Street, orașul își pierde opulența tipică pentru coasta Pacificului. Arborii de roșcove, udați de municipalitate, lasă locul unor felinare strâmbe. Alergătorii nu vin să gâfâie și pe străzile acestea lăturalnice. Cartierul ar putea fi lesne confundat cu orice zonă de depozite de pe cine știe care centură industrială. Vagabonzii moțăie pe bănci, buruienile cresc prin crăpăturile trotuarelor, pielea oamenilor devine din ce în ce mai închisă la culoare, ușile bătute-n scânduri sunt acoperite de afișe, nu găsești nicio suprafață care să fi scăpat de graffiti până la înălțimea la care ajunge un adolescent înarmat cu un spray cu vopsea. Gunoierii sunt iarăși în grevă și grămezile de gunoaie putrezesc la soare. Magazinele de amanet, spălătoriile automate anonime și magazinele cu de toate le scot unora câștiguri subțirele, de prin buzunarele peticite ale altora. După alte câteva cartiere și felinare, prăvăliile lasă locul unor firme de reparații tot anonime și unor șantiere imobiliare. Luisa n-a mai trecut niciodată, nici măcar cu mașina, prin această parte a

orașului și se simte întoarsă pe dos de faptul că un oraș poate fi atât de secretos. O *fi fost ideea lui Sixsmith să-și ascundă raportul și pe urmă să-și ascundă ascunzătoarea?* Ajunge pe Flanders Boulevard și vede Third Bank din California drept în față, cu o parcare pentru clienții băncii într-o parte a clădirii. Ceea ce nu vede Luisa este Chevroletul negru și uzat, care stă parcat pe partea cealaltă a străzii.

60

Cu ochelari de soare lați și pălărie de soare pe cap, Fay Li își potrivește ceasul de mână după cel al băncii. Aerul condiționat este pe cale să piardă bătălia cu canicula prânzului. Fay Li își tamponează fața și brațele cu o batistă, își face vânt și revede în gând evenimentele recente. *Joe Napier, ai tu mutră de prost, dar de felul tău ești isteț – suficient de isteț ca să știi când să te înclini și să pleci.* Luisa Rey trebuie să pice în orice moment, dacă Bill Smoke își merită banii. *Bill Smoke, ai tu mutră isteață, dar de felul tău ești prost, iar oamenii tăi nu sunt chiar atât de loiali cum crezi. Dacă tu nu faci toate astea pentru bani, uiți cât de ușor pot fi cumpărați muritorii de rând.*

Doi bărbați chinezi bine îmbrăcați intră în bancă. O privire din partea unuia dintre ei o anunță pe Fay Li că Luisa Rey vine. Cei trei se reunesc în fața unui birou care păzește intrarea unui coridor lăturalnic: CASETE DE VALORI. Sectorul respectiv a avut foarte puțini clienți de azi-dimineață.

Fay Li se gândește că mai bună ar fi o plantă în locul acela, dar e mai sigur să te folosești de indolența firească a unui gardian închiriat și plătit cu salariul minim, decât să-i lași pe oamenii Triadelor să-și facă mendrele.

– Bună, îi spune Fay Li gardianului, punându-și la bătaie cel mai sinistru accent chinezesc de care se simte în stare. Frații mei și io vrem intrat la seife – și-i flutură prin față o cheie de la o cutie de valori. Uiteo, avem cheie.

Tânărul plictisit suferă de o afecțiune gravă a pielii.

– Vreun act de identitate?

– Dentitate, uiteo aici. Dentitate, uiteo.

Ideogramele chinezești îl descurajează pe cercetătorul alb cu străvechea lor magie. Gardianul face semn cu capul înspre coridor și se întoarce la revista lui cu extraterestri.

– Ușa nu e-ncuiată.

Ce te-aș mai da eu afară, băiete! se gândește Fay Li.

La celălalt capăt al coridorului este o ușă blindată, care stă întredeschisă. Dincolo de ea – sala casetelor de valori, în formă de trident. Fay Li rămâne pe dintele din stânga al tridentului, împreună cu unul dintre asociați, iar pe celălalt îl trimite pe dintele din dreapta. *Aproape șase sute de casete sunt aici. Una dintre ele ascunde un raport de cinci milioane de dolari – zece mii de dolari pagina.*

Pe coridor se aud niște pași apropiindu-se. *Troncăne… tocuri de damă.*

Ușa blindată se deschide.

– E cineva? strigă Luisa Rey.

Tăcere.

În momentul în care ușa se închide cu un *clang!* metalic, cei doi bărbați se reped la ea. Luisa este imobilizată, cu o palmă pusă peste gură.

– Mulțumesc, zice Fay Li, smulgând cheia din mâna ziaristei. Numărul gravat pe ea este 36/64. Fay Li nu face risipă de vorbe. Veștile proaste: camera este antifonată, nemonitorizată, iar prietenii mei și cu mine suntem înarmați. Raportul lui Sixsmith n-are ce căuta în mâinile tale. Veștile bune: acționez în numele unor clienți care vor să vadă HIDRA sugrumată la naștere și să discrediteze Corporația Seaboard. Concluziile lui Sixsmith vor ajunge la marile trusturi de presă în cel mult două, trei zile. Treaba lor dacă au de gând să meargă mai departe cu execuțiile de șefi de corporații. Nu te uita la mine așa, Luisa. Adevărului nu-i pasă cine-l descoperă, așa că de ce-ar trebui neapărat să-l descoperi tu? Veștile încă și mai bune: ție personal n-o să ți se-ntâmple nimic rău. Asociatul meu aici de față te va duce sub escortă într-un loc sigur din Buenas Yerbas. Până diseară, vei fi eliberată. Nu ne vei mai face niciun fel de necazuri – și Fay Li scoate o fotografie a lui Javier luată de pe panoul cu anunțuri de la bloc și i-o flutură Luisei la un deget depărtare de obraz –, pentru că și noi, atunci, îți vom răspunde cu aceeași monedă.

În ochii Luisei nu se mai citește sfidare, ci supunere.

– Știam că ai minte-n cap, adaugă Fay Li, după care i se adresează în cantoneză bărbatului care o ține prizonieră pe Luisa:

Du-o la locul de detenție. Nicio porcărie până n-o împuști. O fi ea ziaristă, dar asta nu-nseamnă că e ultima curvă. Scapi de cadavru în modul obișnuit.

Cei doi pleacă. Al doilea asociat rămâne lângă ușă, ținând-o întredeschisă.

Fay Li localizează caseta de valori cu numărul 36/64 la înălțimea gâtului ei, în vârful dintelui mijlociu al tridentului.

Cheia se răsucește în broască și ușița se deschide.

Fay Li scoate o mapă de culoarea vaniliei. „Reactorul HIDRA-Zero… Un model de estimare operațională… Conducător de proiect: Dr. Rufus Sixsmith… Deținerea neautorizată a prezentului material constituie infracțiune la nivel federal, în temeiul Legii Spionajului Militar și Industrial din 1971." Fay Li jubilează și-și îngăduie să surâdă. *Țara tuturor posibilităților.* Abia apoi vede cele două fire care duc din fundul mapei către fundul casetei de valori. Se uită înăuntru. O diodă roșie pâlpâie în vârful unui pachet format din patru pe doi cilindri strânși cu bandă adezivă, plus fire, plus componente…

Bill Smoke, nenorocit de…

61

Explozia o ia pe sus pe Luisa Rey și-i dă un brânci înainte, cu o forță irezistibilă, ca de val seismic din Pacific. Coridorul se rotește cu ea cu tot la nouăzeci de grade – și asta de mai multe ori – și-o izbește în coaste și-n cap. Prin fața ochilor parcă-i zboară petale de durere. Zidăria se zgâlțâie.

Bucăți de zidărie, de gresie și de sticlă cad ca o ploaie, apoi ca o burniță, apoi se opresc.

O liniște rău prevestitoare. *Acuma de la ce am supraviețuit?* strigăte de ajutor se ridică prin praf și fum, strada se umple de urlete, alarmele străpung aerul înfierbântat. Mintea Luisei revine la viață. *Bombă.* Gardianul de împrumut horcăie și geme. Sângele care i se prelinge din urechi bălțește în gulerul cămășii. Luisa încearcă să se ridice, dar explozia a lăsat-o fără piciorul drept.

Trece peste șocul inițial: piciorul ei drept este blocat sub corpul chinezului care o escorta și care și-a pierdut cunoștința. Și-l trage de sub el și se târăște, țeapănă și anchilozată, prin holul sălii de casete de valori, transformat acum într-un platou de film. Ajunge la ușa blindată, acum smulsă din țâțâni. *Nu m-a nimerit, dar nici mult nu mai avea.* Cioburi de sticlă, scaune răsturnate, hălci de perete, oameni șocați și răniți. Un fum negru, uleios, răbufnește din conducte. Sistemul de stropitori intră în funcțiune. Luisa se trezește udă leoarcă și se îneacă, alunecă pe podeaua udă și se ciocnește, ametită și cocârjată, de ceilalți.

O mână prietenoasă o apucă pe Luisa de încheietura mâinii.

– Vă țin eu, doamnă, vă țin eu! Dați-mi voie să v-ajut pân-afară, să nu mai fie vreo explozie!

Luisa se lasă condusă până afară, în lumina orbitoare a soarelui, unde nimerește în fața unui perete de chipuri de gură-cască, setoși de orori. Pompierul o

ghidează pe strada blocată de mașinile care s-au oprit care cum a nimerit. Luisa își aduce aminte de secvențele de război filmate în aprilie la Saigon. Fumul se răspândește în toate direcțiile.

– La o parte! Veniți aici! Rămâneți unde sunteți! Treceți acolo!

Ziarista Luisa încearcă să-i spună o vorbă victimei Luiza.

Are însă moloz în gură. Ceva tot vrea să știe urgent, așa că-l întreabă pe cel care a salvat-o și care ce este, pompier?

– Cum ați ajuns la locul faptei atât de repede? Gata, de-aici mă descurc și singură…

– Nu, e mai sigur așa…

Portiera unui Chevrolet negru, prăfuit, se deschide brusc.

– Dă-mi drumul!

Dar el o ține cu o mână de fier.

– Treci în mașină. Acum! îi șoptește. Că, dacă nu, îți fut una-n creieri!

Bomba trebuia să mă nimerească pe mine, și-acuma…

Răpitorul Luisei mormăie ceva și se prăbușește în față.

62

Joe Napier o apucă de braț pe Luisa Rey și o trage afară din Chevrolet. *Isuse Cristoase, la un pas a fost!* În cealaltă mână ține o bâtă de baseball.

– Dacă vrei să mai apuci ziua de mâine, vino!

Bine, se gândește Luisa.

– Bine, zice ea.

Napier o trage înapoi în mulțimea

fremătătoare, ca să nu mai știe Bill Smoke în cine să tragă, îi întinde bâta de baseball unui băiat rămas cu gura căscată și se îndreaptă către 81st Avenue, cât mai departe de Chevrolet. *Mergi cu discreție sau fugi cât te țin picioarele și-ți deconspiri identitatea?*

– Mașina mea e parcată lângă bancă, zice Luisa.

– La circulația de-acolo, am fi niște ținte prea ușoare, zice Napier. Bill Smoke mai are două gorile, care nu trebuie să facă altceva decât să tragă pe fereastra mașinii. Poți să mergi?

– Pot s-alerg, Napier.

Mai merg amândoi cam o treime din distanța până la colțul următor, când Napier îl zărește pe Bill Smoke undeva în față, cu mâna băgată în buzunarul hainei. Napier se uită și înapoi. Una dintre brute închide cleștele. Peste drum se află a doua brută. Polițiștii n-au cum să se arate la față mai devreme de câteva minute, iar ei nu au la dispoziție mai mult de câteva scunde. Doi oameni omorâți ziua-n amiaza mare – e riscant, dar și miza e suficient de importantă pentru ca ucigașii să-și încerce norocul, plus că e-atâta haos în zonă, încât au toate șansele să scape. Napier e disperat: el și Luisa sunt blocați în fața unui depozit fără ferestre.

– Pe scări în sus! îi spune Luisei, rugându-se ca ușa să nu fie încuiată.

Nu este.

O sală de primire aproape goală, întunecată, cu un singur tub de neon tapetat cu muște moarte. Napier pune zăvorul la ușă în urma lor. O fetiță în

hainele ei bune, de duminică, așezată în spatele unui birou, și un pudel bătrân, culcat într-o cutie de carton, se uită la ei netulburați. În fundul încăperii sunt trei ieșiri. Zgomotul unor mașinării umple tot spațiul, dens ca un monolit.

O mexicancă își face apariția din neant și se răstește la Napier:

– Nimeni 'legalist aici! Nimeni 'legalist aici! Du-te imediat! Du-te imediat! Vino 'napoi al'dată!

Luisa Rey i se adresează într-o spaniolă stricată. Mexicanca se uită aprig la ea, apoi face un semn zvâcnit cu degetul mare înspre cele trei ieșiri. O lovitură teribilă zdruncină ușa de la intrare. Napier și Luisa o iau la fugă prin sala care amplifică ecourile.

– Stânga sau dreapta? întreabă Napier.

– Habar n-am! gâfâie Luisa.

Napier întoarce capul înapoi, așteptându-se ca mexicanca să-i îndrume, dar ușa de la intrare se zgâlțâie la prima lovitură, se crapă la a doua și se rupe în bucăți la cea de-a treia. Napier o trage pe Luisa spre ieșirea din stânga.

63

Bisco și Roper, ajutoarele lui Bill Smoke, se izbesc în ușă cu toată greutatea. În tribunalul din mintea lui, Bill Smoke îi găsește vinovați pe William Wiley și Lloyd Hooks de neglijență criminală: *V-am spus eu! Nu puteți avea încredere în Joe Napier că-și ia conștiința cu el acasă și se-apucă de pescuit!*

Ușa s-a făcut fărâme.

O mexicancă dinăuntru face istericale și dă din mâini și din picioare ca un păianjen. O fetiță placidă și un pudel împopoțonat stau la un fel de birou.

– FBI! răcnește Bisco, scoțându-și permisul de conducere. Pe unde-au luat-o?

Mexicanca urlă ca o disperată:

– Noi grijă lucrători! Foarte bine! Foarte mult plătim! N-avem nevoie sindicat!

Bisco își scoate pistolul și trage în pudel, pe care-l lipește de perete.

– Pe unde-au luat-o, în pizda mă-sii?

Isuse Mahomed Cristos – uite, de-aia lucrez eu singur!

Mexicanca își mușcă pumnul, se scutură toată și se lansează într-un bocet prelung.

– Splendid, Bisco. Așa face FBI-ul, nu? împușcă pudeli, zice Roper și se apleacă spre fetiță, care n-a reacționat în niciun fel la faptul că-i fusese omorât cățelul. Pe care dintre ieșiri au luat-o bărbatul și femeia? – dar ea îi întoarce privirea de parcă n-ar avea nimic altceva în fața ochilor, decât un apus de soare foarte plăcut. Vorbești englezește?

O isterică, o mută, o javră moartă – și Bill Smoke se îndreaptă spre cele trei ieșiri –, *plus o mulțime de belele clasa-ntâi!*

– Ne pierdem vremea. Roper – ușa din dreapta! Bisco – pe cea din stânga! Eu – pe cea din mijloc!

64

Șiruri de cutii de carton stivuite câte zece, ca niște pereți despărțiți de culoare de trecere, ascund adevăratele dimensiuni ale depozitului. Napier proptește ușa cu un

cărucior.

– Spune-mi că, de ieri până astăzi, te-ai vindecat de alergia la armele de foc, șuieră el printre dinți.

Luisa clatină din cap.

– Dar tu, cum stai?

– Un pistolet, acolo – șase focuri. Haide, vino.

Chiar în timp ce aleargă, Luisa aude cum cineva forțează ușa. Napier o pune să se ascundă în spatele unui turn de cutii. Pe urmă la fel, după alți câțiva iarzi. Un al treilea turn, în schimb, se răstoarnă chiar în fața lor și din cutii cad zeci de Păsăroi, în care Luisa recunoaște păsările emu galbene și tâmpite din programul pentru copii la care se uita Hal în zilele în care n-avea de lucru. Napier îi face semn să-și *țină capul jos când fuge.*

După cinci secunde, un glonț mușcă din cartoane la o palmă distanță de capul Luisei și umplutura de câlți din Păsăroi țâșnește chiar în fața ei. Se împiedică și se ciocnește de Napier. Un zgomot ca o izbitură sfâșie aerul pe deasupra lor. Napier își scoate pistolul și trage două focuri pe lângă Luisa. De-atâta zgomot, ea se chircește ca o minge

– Fugi! se răstește Napier și-o ridică brutal de la pământ.

Luisa îl ascultă, iar Napier se apucă să dărâme pereții de cutii, ca să-l împiedice pe urmăritor să avanseze.

După vreo zece iarzi, Luisa ajunge la un colț. IEȘIRE DE URGENȚĂ – scrie pe-o ușă de placaj. Încuiată. Joe Napier o ajunge din urmă, trăgându-și sufletul. Nu reușește să forțeze ușa.

– Las-o baltă, Napier! aud amândoi. Nu cu tine-avem noi ce-avem!

Napier lipește pistolul de încuietoare și trage.

Ușa tot nu vrea să se deschidă. Golește alte trei cartușe în broască – fiecare împușcătură o face pe Luisa să tresară. Al patrulea foc este un clic sec. Napier izbește în ușă cu călcâiul ghetei.

O lume de galere subpământene, în care zuruie cinci sute de mașini de cusut. Scame de material textil plutesc prin căldura vâscoasă, făcând halouri în jurul becurilor goale de deasupra fiecărei femei care coase la mașină. Luisa și Napier parcurg pasarela aflată la semiînălțime cu un pas rapid și flexat. La nenumărați rățoi Donald șchiopi și dulăi Scooby-Doo răstigniți li se cos măruntaiele la locul lor – unul după altul, șir după șir, paiet după paiet. Fiecare femeie își ține ochii lipiți de tăblia pe care duduie acul, așa că Luisa și Napier nu provoacă prea mult deranj.

Dar cum facem să ieșim de-aici?

Napier intră în plin – la propriu – în mexicanca din sala de așa-zisă primire. Ea le face semn s-o ia în jos, pe un culoar secundar neluminat și pe jumătate blocat. Napier se întoarce spre Luisa și-i strigă ceva care ar vrea s-acopere toată hărmălaia metalică, dar ea înțelege după fața lui: *S-avem încredere-n ea?*

Îi răspunde și ea la fel, prin mimică: *Ai vreo idee mai bună?* – și amândoi o urmează pe mexicancă printre stive de materiale și role de sârmă, cutii desfundate pline cu ochi de ursuleț și diverse carcase și mecanisme de mașini de cusut. Culoarul

cotește la dreapta și se termină cu o ușă de fier prin al cărei grilaj plin de funingine se strecoară lumina zilei. Mexicancei i se împiedică degetele în cheile înșirate pe un inel. *În hruba asta este 1875,* se gândește Luisa, *nu 1975.* Prima cheie nu se potrivește. Următoarea se potrivește, dar nu se răsucește. Chiar și cele treizeci de secunde petrecute în atelierul fabricii i-au afectat auzul.

Un strigăt de luptă izbucnește la nici cinci iarzi în spatele lor:

– Mâinile sus! – la care Luisa se răsucește pe loc. Am spus: *Mâinile sus, în pizda mătii!* Mâinile Luisei se supun. Pistolarul rămâne cu arma ațintită asupra lui Napier. Întoarce-te cu fața, Napier! Încet! aruncă pistolul jos!

– Nu trage la mine! urlă *señora.* Nu trage la mine, *señor!* Ei forțat la mine s-arăt ușa! zice că omoară la…

– Taci dracului din gură, capră nebună ce ești! Cară-te! Să nu te mai văd!

Femeia se strecoară pe lângă el și se lipește de perete, strigând în continuare:

– *¡No dispares! ¡No dispares! ¡No quiero morir!*[{66}]

Napier strigă și el, peste zgomotul deacum surd al fabricii:

– Hei, Bisco, cât de mult ți-au dat?

– Nu-ți mai bate capul, Napier, îi strigă și Bisco. Haide, ultimele cuvinte!

– N-am auzit! Ce-ai spus?

– ULTIMELE TALE CUVINTE – CARE SUNT?

– Ultimele cuvinte? Da' cine ești tu – Harry Ticălosul[{67}]?

Gura lui Bisco se strâmbă într-o

grimasă:

– Am un volum întreg de ultime cuvinte și, uite, ale tale cbiar astea au fost! Da' ale tale? – și se uită la Luisa, în timp ce pistolul și-l ține tot îndreptat spre Napier.

O împușcătură dă un fel de gaură prin vacarm și Luisa închide ochii strâns de tot. Ceva greu îi cade peste picior. Face eforturi ca să deschidă ochii – un pistolet care s-a rostogolit pe jos, dar acum s-a oprit. *Señora* scoate de undeva o cheie reglabilă, o răsucește prin aer și-i zdrobește pistolarului falca de jos. După asta, urmează alte zece lovituri de o teribilă ferocitate, fiecare făcând-o pe Luisa să se încrânceneze, fiecare punctată de vorbe:

– *¡Yo! ¡Amaba! ¡A! ¡Ese! ¡Jodido! ¡Perro!*[{68}]

Luisa îl verifică pe Joe Napier. El stă cu gura căscată, neatins, ca trăsnit.

Señora se șterge la gură și se apleacă deasupra lui Bisco, rămas nemișcat și cu fața plină de sânge.

– Și să *nu* mă faci tu pe mine capră nebună! – apoi face pasul mare peste capul lui tumefiat și descuie ușa de fier.

– Poate-ar fi bine să le spui celorlalți doi că *eu* i-am făcut ăstuia ce se vede, îi spune Joe Napier în timp ce recuperează pistolul lui Bisco.

Señora i se adresează Luisei:

– *Quítatelo de encima, cariño. Anda con gentuza y ¡Dios mío! ese viejo podría ser tu padre.*[{69}]

65

Napier stă pe scaun, în metroul tapetat cu graffiti, și se uită la fata lui Lester Rey.

Este năucită, ciufulită, speriată – și încă nu i s-au uscat hainele de la baia pe care i-au făcut-o stropitorile de la bancă.

– Cum ai reușit să mă găsești? întreabă ea într-un târziu.

– Mi-a spus un tip mare și gras, de la biroul tău. Nosboomer – sau nu știu cum.

– Nussbaum.

– Așa. Mi-a luat ceva timp să-l conving.

Apoi tăcerea durează de la stația de metrou Reunion Square până la Seventeenth Avenue. Luisa își vâră degetul printr-o gaură care i-a apărut în jeanși.

– Presupun că nu mai lucrezi la Seaboard.

– Ieri am fost pus pe liber.

– Dat afară?

– Nu. Pensionare anticipată. Și da – pus pe liber.

– Și azi-dimineață ai și renunțat să mai fii liber.

– Cam așa s-ar zice.

Următoarea tăcere durează de la Seventeenth Avenue până la Parcul McKnight.

– Am impresia, ezită Luisa, că eu – ba nu, că *tu* ai suspendat aplicarea unui soi de… cum să zic… decret emis acolo. Ca și cum Buenas Yerbas ar fi hotărât că eu trebuia să mor astăzi. Și totuși, uite că-s aici.

Napier evaluează o vreme ideea.

– Nu. Orașului nu-i pasă. Și poți să spui că tatăl tău este cel care tocmai ți-a salvat viața, fiindc-a tras un șut în grenada aia care se rostogolea către mine, acum treizeci de ani. (Vagonul în care sunt ei geme și vibrează.) Trebuie să trecem pe la un magazin de arme. Pistoalele goale îmi

creează o stare de nervozitate.

Metroul iese de sub pământ în plin soare. Luisa își mijește ochii.

– Unde mergem acum?

– Să ne vedem cu o femeie – și Napier se uită la ceas. Care-a venit special cu avionul.

Luisa se freacă la ochii înroșiți.

– Și femeia asta ne poate da un exemplar din Raportul Sixsmith? Pentru că dosarul ăla este singura mea scăpare.

– Deocamdată nu știu.

66

Megan Sixsmith șade pe o bancă joasă, la Muzeul de Artă Modernă din Buenas Yerbas, și se uită concentrată la un portret gigantic reprezentând chipul cu trăsături de ursoaică al unei femei bătrâne, redat cu linii întrepătrunse, gri și negre, pe o pânză altminteri albă. Singura piesă figurativă într-o sală în care toate celelalte tablouri sunt de Pollock, De Kooning și Miró, acest portret te surprinde la modul calm. Megan se gândește: *„Ai grijă de viitor – parc-ar zice. Și chipul tău va fi, într-o bună zi, ca al meu."* Timpul i-a modelat pielea într-o rețea întreagă de riduri. Musculatura i se lasă într-o parte, i se-ncordează în cealaltă, pleoapele-i atârnă. Poartă perle, cel mai probabil de calitate îndoielnică, și părul îi e ciufulit, la capătul unei după-amiezi întregi de alergat după nepoței. *Dar ea vede lucruri pe care eu nu le văd.*

Alături de Megan stă o femeie cam de vârsta ei, căreia nu i-ar strica să facă o baie și să-și schimbe hainele.

– Megan Sixsmith? o întreabă femeia.

Megan îi aruncă o privire piezișă.

– Luisa Rey?

Luisa face un semn cu capul în direcția portretului.

– Întotdeauna mi-a plăcut. Tatăl meu a cunoscut-o – pe cucoana reală, vreau să zic. Era o supraviețuitoare a Holocaustului, care s-a stabilit la Buenas Yerbas. Avea o pensiune tocmai în Mica Lisabonă. Și pictorul locuia în gazdă la ea. *Curajul crește peste tot,* se gândește Megan Sixsmith. *Ca buruienile.* Joe Napier zicea c-ai venit chiar azi, cu avionul, de la Honolulu.

– Este și el aici?

– Tipul din spatele meu, în cămașă de blugi, care se face că se uită la un Warhol. De fapt, ne păzește pe noi. Mă tem că paranoia lui e perfect justificată.

– Da. Dar eu vreau să fiu sigură că ești chiar cine spui că ești.

– Mă bucur s-aud asta. Ai vreo idee cum facem?

– Care era filmul preferat al unchiului meu, dintre toate ale lui Hitchcock?

Femeia care pretinde că este Luisa Rey se gândește puțin, apoi zâmbește:

– Am vorbit despre Hitchcock în ascensor – presupun că ți-a scris despre asta –, dar nu țin minte să-mi fi pomenit de vreun film preferat. Mi-a spus că-i plăcea scena mută din *Vertigo,* în care Jimmy Stewart se ține pe urmele femeii misterioase până la malul apei, unde pe fundal se vede San Francisco. Și-i plăcea *Șarada* – știu că nu e al lui Hitchcock, dar îl amuza când îi spuneai tu că Audrey Hepburn e „gogomană".

Megan se lasă pe spate pe scaun.

– Da, unchiul meu mi-a pomenit de dumneata într-o carte poștală pe care mi-a scris-o de la hotelul aeroportului. Era agitat și îngrijorat și folosea expresii de genul „Dacă mi se-ntâmplă ceva", dar nu era omul care să se sinucidă. Nimic nu l-ar fi putut împinge pe Rufus la gestul pe care i-l atribuie poliția. Sunt sigură de asta. *Întreab-o și fă bine și-ți controlează tremuriciul, pentru Dumnezeu!* Domnișoară Luisa, *dumneata* crezi că unchiul meu a fost omorât?

– Mă tem că știu sigur c-a fost, îi răspunde Luisa Rey. Îmi pare rău.

Convingerea cu care vorbește ziarista are efect de *catharsis.* Megan trage aer adânc în piept.

– Sunt la curent cu ce lucra el pentru Seaboard și pentru Departamentul Apărării. N-am văzut niciodată întregul raport, dar i-am verificat partea de calcule când am venit să-l vizitez pe Rufus, în iunie. Ne-am verificat lucrările unul celuilalt.

– Pentru Apărare? Nu pentru Energie?

– Pentru Apărare. Unul dintre produsele secundare ale reactorului HIDRA-Zero este uraniul îmbogățit, folosit la bombe. Calitatea cea mai bună, cantități industriale – după care Megan o lasă pe Luisa să digere noile informații. De ce ai nevoie?

– Raportul, raportul și nimic altceva – o să dea de pământ cu Seaboard în arena publică și în cea juridică. Și așa, din întâmplare, o să-mi salveze și mie fundul.

Te încrezi în străina asta sau te ridici și pleci?

Un grup de școlari care avansează ca un crocodil se adună ciorchine în jurul portretului femeii bătrâne. Megan vorbește în șoaptă, vocea fiindu-i acoperită de cea a ghidului, care-și ține scurta prezentare:

– Rufus își păstra lucrările științifice, datele, notele, ciornele și așa mai departe pe *Steaua de mare* – iahtul lui –, ca să le aibă la îndemână și pe viitor. Înmormântarea lui are loc abia săptămâna viitoare, deschiderea testamentului nu se face până atunci, așa că, la ascunzătoarea de-acolo, probabil n-a umblat încă nimeni. Aș pune pariu că-și ținea și pe vas un exemplar al Raportului. Poate că Seaboard și-a trimis deja oamenii să perie bine vasul, dar știu că el ținea foarte mult să nu afle nimeni de la birou de *Steaua de mare*…

– *Steaua de mare*… Unde-i ancorată acum?

67

„REGALUL MARITIM" DE LA CAPUL YERBAS
GĂZDUIEȘTE CU MÂNDRIE *PROFETESA*,
CEA MAI BINE PĂSTRATĂ GOELETĂ DIN LUME!

Napier își parchează Fordul închiriat chiar în fața clubului, un fost hangar pentru bărci căruia i s-a pus acoperiș de șindrilă. Pe ferestrele luminate se vede un bar ispititor și nenumărate pavilioane de navigație flutură în vântul serii. În timp ce Luisa și Napier traversează grădina clubului și coboară treptele care duc la un

port destul de mare, peste dune se rostogolesc înspre ei ecouri de râsete și lătrături. O navă de lemn cu trei catarge se conturează pe cerul tot mai întunecat al răsăritului, dominând iahturile zvelte din jurul ei, toate din fibră de sticlă. Câțiva oameni se mișcă pe pontoane și pe iahturi, dar nu sunt mulți. „*Steaua de mare* este legată la pontonul cel mai îndepărtat de clădirea clubului" – citește Luisa de pe harta cu care a venit Megan Sixsmith – „dincolo de *Profetesa*".

Nava de secol nouăsprezece este restaurată impecabil, într-adevăr. În ciuda misiunii cu care au venit, Luisa parcă-și simte atenția distrasă de ceva ce-o cheamă în mod straniu și-o face să se oprească o clipă și să se uite la greementul vasului, ascultându-i scheletul de lemn cum pârâie.

– Ce s-a-ntâmplat? îi șoptește Napier.

Ce s-a-ntâmplat? Pe Luisa o furnică semnul din naștere, încearcă să dea de capetele acestui moment elastic, dar unul se pierde în trecut, celălalt – în viitor.

– Nimic.

– E normal să ți se pară că vezi năluci. Și mie mi se pare.

– Da…

– Mai avem puțin și-ajungem.

Steaua de mare este chiar acolo unde scrie pe harta lui Megan că este. Se cațără cu toții la bord. Napier introduce o agrafă în broasca de la ușa cabinei și strecoară pe lângă ea un băț de acadea. Luisa se uită în jur: nu cumva îi pândește cineva?

– Pun pariu că n-ai învățat în armată să faci asta.

– Ai pierdut. Un soldat care știe să

spargă o broască e plin de resurse, iar comisia de recrutare n-a fost cine știe ce pretențioasă… (Un clic.) Asta e!

În cabină e ordine, dar nicio carte. Un ceas digital încastrat în perete sare de la 21:55 la 21:56. Raza lanternei-stilou a lui Napier se oprește pe o masă de navigație care are dedesubt un dulăpior cu sertare.

– Poate acolo jos?

Luisa trage un sertar.

– Ăsta e! Lumineaz-aici. Un teanc de mape și dosare. Unul dintre ele, de culoarea vaniliei, o face atentă: „Reactorul HIDRA–Zero… Un model de estimare operațională… Conducător de proiect: Dr. Rufus Sixsmith… “ L-am găsit! Ăsta e! Joe? Nu ți-e bine?

– Ba da. Atâta doar… că era cazul să se mai întâmple și ceva bun, și-atât de simplu.

Aha, deci Joe Napier știe să și zâmbească.

În ușa cabinei se vede o mișcare – un bărbat ascunde toate stelele. Napier citește sperietura de pe fața Luisei și se întoarce brusc pe călcâie. La lumina lanternei, Luisa vede cum zvâcnește un tendon de la încheietura mâinii omului cu pistolul, dar nu aude împușcătura. *Ce, i s-a blocat piedica?*

Joe Napier scoate un icnet, se prăbușește în genunchi și se izbește cu capul de muchia de oțel a mesei de navigație.

Rămâne pe jos și nu mai mișcă.

Luisa nu mai simte nimic – poate doar, vag de tot, că este ea însăși. Lanterna lui Napier se rostogolește înainte și-napoi, după hula blândă; raza ei descrie un sector de cerc în care intră și pieptul lui sfârtecat.

Sângele i se scurge obscen de repede, obscen de roșu, obscen de lucios. Greementul vasului șuieră și vibrează în vânt.

Asasinul închide ușa cabinei după el.

– Pune raportul pe masă, Luisa, spune el cu o voce blândă. Nu vreau să se păteze de sânge. Ea se conformează. Nu-i vede fața. Așa, acum ai ocazia să cazi la pace cu cine te-a făcut.

Luisa se apucă de muchiile mesei cu amândouă mâinile.

– Ești Bill Smoke. Tu l-ai omorât pe Sixsmith.

– Forțe mai presus de mine l-au omorât, îi răspunde întunericul. Eu doar am expediat glonțul.

Concentrează-te.

– Ne-ai urmărit de-acolo, de la bancă, în metrou, la muzeul de artă…

– Așa volubilă ești întotdeauna înaintea morții?

Luisei îi tremură vocea:

– Cum adică „întotdeauna”?

68

Joe Napier alunecă în derivă printr-un torent de tăcere.

Fantoma lui Bill Smoke plutește pe deasupra viziunii lui sumbre.

Mai mult de jumătate din ființa lui este ca și dusă.

Niște vorbe vin să spulbere din nou tăcerea.

Are de gând s-o omoare. Ce-i cu calibrul 38 din buzunarul tău? Mi-am făcut datoria, fir-aș al naibii, acuma mor! Zău? Du-te și

spune-i lui Lester Rey cum vine treaba asta cu datoria și cu moartea.

Napier își urnește mâna dreaptă către curea. Se întreabă dacă este un bebeluș în pătuțul lui sau un bărbat oarecare pe patul morții. Trec nopți întregi – ba nu, vieți întregi. De câteva ori, Napier se gândește să se lase dus de val, dar mâna lui refuză să se dea bătută. Se trezește în palmă cu un pat de pistol. Degetul i se strecoară printr-o buclă de oțel și, brusc, mintea i se luminează de scopul pe care și l-a propus: *Trăgaciul, ăsta e, da. Scoate-l afară. Hai, ușurel…*

Ridică pistolul. Doar câțiva iarzi sunt până la Bill Smoke.

Trăgaciul rezistă la presiunea degetului, dar apoi o răbufnire oribilă de zgomot îl trântește pe spate pe Bill Smoke, cu brațele bătând aerul de parc-ar fi o marionetă.

În ante-antepenultimul moment al vieții lui, Napier trage un al doilea glonț în marioneta care se conturează pe fundalul cerului cu stele. Îi vine în minte, nechemat, cuvântul *Silvaplana.*

În antepenultimul moment, trupul lui Bill Smoke se prăbușește în ușa cabinei.

În penultimul, ceasul digital încastrat în perete sare de la 21:57 la 21:58.

Ochii lui Napier se închid; un soare nounăscut luminează pieziș printre stejari străvechi și joacă pe apele unui râu ascuns. *Ia uite, Joe – bâtlani!*

69

În salonul lui Margo Roker de la Spitalul Comitatului Swannekke, Hester van Zandt

se uită la ceas. 21:57. Programul de vizită se încheie la ora zece.

– Încă una, Margo, să ai la drum? întreabă vizitatoarea, aruncând o privire către prietena ei aflată în comă – după care-și frunzărește *Antologia de poezie americană.* Niște Emerson? A, da… Ți-aduci aminte de-asta? Că doar tu mi-ai citit-o prima:

„Călăul roșu crede că pe toți i-omoară;
Ei, omorâții, cred că el e-acum cel mort.
Dar nu știu pe ce căi ascunse, bunăoară,
Trec eu, apoi revin, pe-aceleași căi mă port.

Departe și uitat mie mi-e tot aproape,
Lumina zilei și cu noaptea-mi sunt totuna;
Plecați de mult, zeii-mi renasc sub pleoape
Și-același lucru-mi sunt rușinea și cununa.

Greșesc cei ce se vor scăpați de mine,
Îmi cresc și aripi când îi văd cum se avântă,
Sunt cel ce se-ndoiește și-ndoiala-n sine
Și tot eu imnul ce toți brahmanii cântă.

Puternici zei tânjesc sub aripa-mi s-ajungă
Și-n van tânjesc…”[{70}]

– Margo? Margo? Margo! — pleoapele lui Margo Roker vibrează de parc-ar fi în faza de somn profund. Un geamăt i se zvârcolește prin laringe. Margo oftează

profund și deschide brusc ochii mari, apoi clipește năucită și speriată de tuburile pe care le are în nas. Hester van Zandt intră și ea în panică, dar plină de speranță: Margo! M-auzi? Margo!

Ochii pacientei se opresc asupra prietenei ei de demult, apoi capul i se prăbușește înapoi pe pernă.

– Da, Hester, te-aud, fiindcă-mi urli ca nebuna-n ureche!

70

Luisa Rey frunzărește numărul din 1 octombrie al *Western Messenger,* în zumzetul amestecat cu aburi de la bufetul Albă-ca-Zăpada.

LLOYD HOOKS FUGE DE CAUȚIUNEA DE 250.000 DE DOLARI. PREȘEDINTELE FORD PROMITE SĂ-I „STÂRPEASCĂ PE ESCROCII CARE DEZONOREAZĂ CORPORAȚIILE AMERICANE”

Un purtător de cuvânt al Departamentului de Poliție din Buenas Yerbas a confirmat faptul că proaspăt numitul director general al Corporației de Electricitate Seaboard Incorporated, fost comisar federal pentru energie, Lloyd Hooks, a fugit din țară, după ce luni fusese eliberat contra unei cauțiuni de un sfert de milion de dolari. Această ultimă evoluție în scandalul „Seaboardgate”{71} vine la numai o zi după ce Hooks a jurat să apere „nu numai reputația mea, dar și reputația unei mari companii americane împotriva acestui șir de minciuni ticăloase”.

Președintele Ford a luat parte la o furtunoasă conferință de presă la Casa Albă, în care l-a condamnat pe fostul său consilier și s-a delimitat de cel numit în funcție de Administrația Nixon. „Această Administrație nu face niciun fel de distincție între cei care încalcă legea. Îi vom stârpi din rădăcină pe escrocii care dezonorează corporațiile americane și le vom da cele mai aspre pedepse prevăzute de lege."

Dispariția lui Lloyd Hooks, interpretată de numeroși analiști ca o recunoaștere a vinovăției, constituie cea mai recentă evoluție dintr-o serie de dezvăluiri care s-a declanșat după incidentul de la 4 septembrie, survenit la „Regalul maritim" de la Capul Yerbas, unde Joe Napier și Bill Smoke, două dintre persoanele răspunzătoare de Pază la controversata centrală de energie atomică de pe insula Swannekke a Corporației Seaboard, s-au împușcat mortal. Martorul ocular Luisa Rey, corespondentă a ziarului nostru, a chemat poliția la locul crimei, iar ancheta declanșată ulterior s-a extins și are acum în vedere și asasinarea, luna trecută, a inginerului atomist britanic Rufus Sixsmith, fost consultant al Corporației Seaboard, și prăbușirea deasupra Pennsylvaniei, în urmă cu două săptămâni, a avionului marca Learjet al fostului director general al aceleiași Corporații Seaboard, Alberto Grimaldi, ca și explozia survenită la sediul Third Bank din California, dintr-un cartier al orașului Buenas Yerbas, în care și-au pierdut viața două persoane. Cinci directori de la

Corporația de Electricitate Seaboard au fost puși sub acuzare în legătură cu această conspirație, iar doi dintre ei s-au sinucis. Alți trei, inclusiv directorul general adjunct William Wiley, au fost de acord să depună mărturie împotriva Corporației Seaboard.

Arestarea lui Lloyd Hooks, în urmă cu două zile, a fost văzută ca o confirmare pentru sprijinul acordat de ziarul nostru reporterului Luisa Rey, care a demascat întregul scandal, cu toate că William Wiley respinsese inițial toate acuzațiile, ca fiind „niște fantasmagorii defăimătoare, scoase dintr-un roman polițist, care nu merită sub nicio formă să primească un răspuns serios…" *(Continuare – pag. 2; întreaga poveste – pag. 5; comentarii – pag. 11).*

– Pagina-ntâi! zice Bart în timp ce-i toarnă cafea Luisei. Tare mândru ar fi fost Lester!

– Ar fi spus că sunt o ziaristă care-și face meseria.

– Păi, tocmai asta și ești, Luisa!

Seaboardgate nu mai este treaba ei. Insula Swannekke colcăie de reporteri, de anchetatori din partea Senatului, de agenți FBI, de polițiști locali și de scenariști de la Hollywood. Centrala Swannekke B este pusă la naftalină. Lucrările la Swannekke C au fost oprite.

Luisa scoate din nou ilustrata de la Javier: trei OZN-uri care se întretaie deasupra podului Golden Gate.

„Bună, Luisa, e bine aici, dar acuma

stăm într-o casă, așa că nu mai am peste ce balcoane să sar ca să merg în vizită la prieteni. Mâine mă duce Paul (adică Vârcolacu', dar mama zice că nu mai am voie să-i spun așa acum, chiar dacă lui zău că-i place) la târg de timbre și-o să pot să-mi aleg eu ce culoare vreau să fie pereții din camera mea și gătește mai bine decât mama. Te-am văzut iar la televizor aseară și-n toate ziarele. Să nu mă uiți acum, că te-ai făcut celeabră, da? Javi."

Celălalt obiect primit prin poștă este un plic sosit *par avion* de la Megan Sixsmith, ca răspuns la solicitarea Luisei. În plic sunt ultimele opt scrisori pe care i le-a scris Robert Frobisher prietenului său Rufus Sixsmith. Luisa desface plicul cu un cuțit de plastic. Scoate unul dintre plicurile gălbejite, care poartă data poștei „10 octombrie, 1931", îl duce la nas și trage aer adânc în piept. *Oare niște molecule de la castelul Zedelghem, trecute prin mâna lui Robert Frobisher și rămase în stare latentă pe hârtia asta, timp de patruzeci și patru de ani, zburdă acum prin plămânii mei, prin sângele meu?*

Cine poate spune?

Scrisori de la Zedelghem

ZEDELGHEM
10-X-1931

Sixsmith,

Ayrs e țintuit la pat de trei zile, îndopat cu morfină și strigând de durere. F. distructiv și descurajant. Doctorul ne avertizează, pe I. și pe mine, să nu confundăm proaspăt redescoperita *joie de vivre*[{72}] a lui Ayrs în privința muzicii cu starea lui propriu-zisă de sănătate și i-a interzis cu desăvârșire lui V.A. să lucreze de pe patul de suferință. Doctorul Egret mie îmi dă fiori. Nu există, practic, tămăduitor pe care să nu-l cvasisuspectez că vrea să-mi facă felul într'un mod cât mai costisitor cu putință.

M'am îngropat în muzica mea. Oricât ar suna de crud, când Hendrick vine și-mi spune la micul dejun: „Astăzi nu, Robert", mă simt mai degrabă ușurat. Noaptea trecută am stat și-am lucrat la un *allegro* pentru violoncel, rostogolit și punctat de terțete de-a dreptul explozive. Tăcerea – punctată și ea de pocnetele sinistre ale curselor de șoareci. Mi-aduc aminte că am auzit orologiul din turla bisericii bătând ora trei dimineața. „Am auzit o bufniță" – zice Huckleberry Finn – „undeva departe, uuu-uuu-uuurlând despre cineva care murise, și-o cioroaică și-un câine schelălăind că altcineva urma să moară" – întotdeauna m'a fascinat fraza asta. Următorul lucru pe care-l știu este că Lucille stătea lângă fereastră și parcă scutura niște cearșafuri mari de lumină orbitoare. Mi-a spus că Marty Dhondt era

jos, gata să plecăm în excursie. Am crezut că visez, dar nu. Fața mi-era anchilozată și pentru o clipă n'am mai știut nici cum mă cheamă. Am bombănit că nu voiam să plec nicăieri cu Marty Dhondt, că voiam să dorm, c'aveam de lucru. Lucille a protestat:

– Bine, dar de săptămâna trecută ați stabilit că astăzi mergeți cu automobilul!

Mi-am adus aminte, m'am spălat, mi-am pus haine curate și m'am bărbierit. Am trimis-o pe Lucille după argatul care-mi lustruise pantofii ș.a.m.d. Jos, în camera unde luam micul dejun, simpaticul negustor de bijuterii fuma un trabuc și citea *The Times.*

– Nu te grăbi, mi-a spus el când mi-am cerut scuze că întârziasem. Unde mergem noi n'o să observe nimeni dac'am ajuns prea devreme sau prea târziu.

Doamna Willems mi-a adus niște budincă de orez cu ouă și ceapă, iar I. s'a arătat și ea într'un târziu. Nu uitase ce zi era: mi-a dat un buchet de trandafiri albi legați cu o panglică neagră și mi-a zâmbit ca-n vremurile bune.

Dhondt conduce un automobil Bugatti Royale – Tip 41 din 1927, de culoare roșie-purpurie. Un adevărat monstru, Sixsmith! Merge ca un diavol uns – atinge aproape cincizeci pe șosea! – și se laudă cu o goarnă Klaxon pe care Dhondt nu ezită s'o folosească din plin la cea mai mică provocare. O zi minunată pentru o plimbare nedorită. Cu cât te apropii de front, bineînțeles, cu atâta peisajul devine mai accidentat. Dincolo de Roeselare, terenul se umple de cicatrice în formă de cratere, brăzdat de tranșee pe jumătate

prăbușite și ciupit ca de vărsat de zone arse în care nici măcar buruienile nu mai cresc. Cei câțiva copaci rămași în picioare ici și colo, dacă-i atingi, vezi că sunt carbonizați și fără viață. Spuzeala de verdeață de pe fața pământului aduce mai puțin a natură revenită la viață, cât a natură mănată. Dhondt mi-a zbierat, ca s'acopere mugetul motorului, că fermierii nici acum nu-ndrăznesc să-și are terenurile, de teama muniților neexplodate. Nu poți să treci fără să te gândești la densitatea de oameni îngropați acolo. În orice moment s'ar da ordinul de atac, infanteriștii ar ieși în roiuri din pământ, scuturându-se de glodul gros de numai un deget. Cei treisprezece ani trecuți de la Armistițiu ar părea tot atâtea ceasuri.

Zonnebeke este un sat risipit, de ruine pe jumătate refăcute, care găzduiește un cimitir comun al Regimentului 11 Essex și al Brigăzii 53. De la Comisia Locurilor de Veci Militare am aflat că în acest cimitir anume sunt cele mai multe șanse ca fratele meu să fi fost depus pentru odihna veșnică. Adrian a murit în asaltul de la 31 iulie asupra crestei de la Messines, exact în toiul atacului. Dhondt m'a lăsat la poartă și mi-a urat noroc. Plin de tact, mi-a spus că are niște treburi prin vecini – cred că eram la douăzeci de mile de cel mai apropiat bijutier – și m'a lăsat să plec în căutarea mea donquijotescă. Un fost soldat ofticos păzea poarta, cât timp nu-și făcea de lucru printr'o amărâtă de grădină de legume. Tot el muncea și ca îngrijitor – fiind propriul său patron, mai mult ca sigur – și mi-a întins o cutie de donații, pentru

„întreținere”. M’am lăsat ușurat de un franc și tipul m’a întrebat într’o engleză tolerabilă dacă venisem în căutarea cuiva anume, pentru că el, unul, purta întregul cimitir în memorie. I-am scris numele fratelui meu pe un colț de hârtie, dar el a făcut acea grimasă galică la care colțurile gurii se lasă în jos, vrând să spună: „Eu am problemele mele, tu le ai pe-ale tale și asta-i problema ta.”

Întotdeauna mi-am închipuit că aveam să ghicesc, dintre toți acei CUNOSCUȚI NUMAI DOMNULUI, care era Adrian. Vreo inscripție care să-mi sară în ochi, vreo coțofană care să dea din cap sau pur și simplu vreo certitudine de ordin muzical m’ar fi condus la locul de veci corect. O prostie patentată, bineînțeles. Pietrele funerare erau fără număr, identice și aliniate ca la paradă. Ici și colo, zona era invadată de desișuri de mure. Aerul era stătut, ca și cum cerul ar fi devenit un acoperiș ermetic deasupra capetelor noastre, ale tuturor. M’am plimbat pe alei, printre rânduri, în căutarea F-urilor. Din câte am constatat, niciun Frobisher nu se odihnea în bucata aia de pământ a Flandrei. Cel mai apropiat era un anume „Froames, B.W., soldat nr. 2389 – Divizia 18 Est”, așa c’am lăsat trandafirii albi de la I. pe piatra lui de mormânt. Cine știe? Poate că Froames i-a cerut un foc lui Adrian într’o seară, când era obosit, sau poate că s’a ascuns alături de el de ploaia de bombe, sau poate c’au împărțit o conservă de vită Bovril. Știu că sunt un prost sentimental.

Întâlnești uneori caraghioși precum Orford, colegul tău de facultate, care

arborează un aer de privațiune, pentru că războiul s'a încheiat înainte ca ei să fi avut ocazia să-și demonstreze bravura. Alții recunosc – și mă gândesc aici la Figgis – că se simt ușurați că nu împliniseră vârsta majoratului înainte de 1918, ca să se poată înrola, dar și vag rușinați de faptul că se simt astfel. De câte ori nu te-am bătut la cap despre cum am crescut eu în umbra fratelui meu legendar – nu exista reproș care să nu înceapă cu: „Adrian nu făcea niciodată așa ceva…" sau „Dac'ar fi aici, acum, fratele tău ar…" Ajunsesem să-l detest numai când îi auzeam numele. În perioada de pregătire a expulzării mele forțate din clanul Frobisher, n'auzeam decât: „Ești o rușine pentru memoria lui Adrian!" Niciodată – nici-o-dată – n'o să-mi iert părinții pentru asta. Mi-am adus aminte de ultima dată când l-am condus pe Adrian la Audley End, într'o după-amiază ploioasă de toamnă; el era în uniformă și Pater îl îmbrățișa. Trecuseră de mult zilele când totul era numai stegulețe și urale – am aflat mai târziu că Poliția Militară îi ducea pe recruți sub escortă la Dunkerque, ca să descurajeze dezertările în masă. Toți acei Adrieni se înghesuiau ca sardelele prin cimitirele din tot estul Franței, vestul Belgiei și mai departe. Am împărțit cărțile dintr'un pachet numit context istoric: generația noastră a primit decari, valeți și dame, Sixsmith; generația lui Adrian s'a ales numai cu treiari, pătrari și cinciari – asta-i toată povestea.

Bineînțeles că „asta-i tot" nu-i niciodată chiar tot. Scrisorile lui Adrian erau atât de

sonore, încât te bântuiau. Ochii poți să-i închizi, dar urechile – nu: pocnetul păduchilor în ridurile feței; râcâitul șobolanilor; plesnitura osului lovit de glonț; răpăitul mitralierelor; tunetul exploziilor îndepărtate; bubuitul altora mai apropiate; zăngănitul pietrelor când ricoșau în căștile de oțel; bâzâitul mușteloor în timpul verii peste câmpurile pline de morți. În conversațiile de mai târziu s'au adăugat: zbieretele cailor; pârâitul noroiului înghețat; vuietul avioanelor; huruitul tancurilor în gropile de noroi; urletele amputaților cărora le trecea efectul eterului; râgâitul aruncătoarelor de flăcări; scrâșnetul baionetelor înfipte în gâturi. Muzica europeană este sălbatică la modul pasional, întreruptă de lungi tăceri.

Chiar mă-ntreb dacă și fratelui meu îi plăceau băieții la fel de mult ca fetele sau dacă numai eu am acest viciu. Mă-ntreb dacă a murit virgin. Mă gândesc la toți soldații ăștia care zac laolaltă: când erau vii, tremurau; dac'au murit, sunt reci. Am curățat piatra de mormânt a lui B.W. Froames și m'am îndreptat din nou către poartă. Sigur că misiunea mea era sortită eșecului. Îngrijitorul își făcea de lucru cu niște corzi și n'a scos o vorbă. Monty Dhondt m'a cules la țanc și-am luat-o din loc înapoi pe drumul spre civilizație – ha, ha, auzi! Am trecut printr'un loc numit Poelkapelle, sau cam așa ceva, pe o șosea străjuită de ulmi, pe care am mers milă după milă și nu se mai termina. Dhondt își alesese această porțiune de drum drept ca să-și încerce bijuteria de Bugatti – să vadă cât de repede putea să meargă. Ulmii nu se

mai distingeau unul de altul, ci s'au suprapus într'un singur copac repetat la infinit, ca un titirez. Acul vitezometrului bătea spre maximum când o formă care aducea cu o femeie nebună alergând ne-a ieșit în cale – s'a izbit de parbriz și s'a rostogolit peste capetele noastre. Mi-a sărit inima din loc ca un glonț – de asta pot să te asigur! Dhondt a frânat, bolidul s'a proptit în șosea cu o parte a caroseriei, s'a ridicat de pe șosea cu partea cealaltă, cauciucurile au scrâșnit și au umplut aerul cu miros de ars. Infinitul nostru se sfârșise brusc, iar eu îmi mușcasem limba cu toți dinții. Dacă frânele n'ar fi acționat în așa fel încât automobilul Bugatti să-și continue traiectoria de-a lungul drumului, ne-am fi încheiat ziua – și probabil și viețile – îmbrățișând vreun ulm. În fine, mașina s'a oprit. Și eu, și Dhondt am sărit jos, am alergat în urmă și ce-am văzut: un monstru de fazan care flutura din aripile rupte. Dhondt a șuierat printre dinți o înjurătură complicată în sanscrită sau într-o altă limbă și a scos un *ha!* de ușurare că nu omorâse pe *cineva,* dar și de uimire că totuși omorâse *ceva.* Eu nu mai puteam să vorbesc și-mi tamponam cu batista limba sângerândă. Am sugerat s'o scutim pe biata pasăre de suferință. Dhondt mi-a răspuns cu o zicală despre care cred că numai într'adins putea fi atât de idioată:

– Pentru cine ajunge în meniu, sosul nu mai are nicio importanță – și s'a dus înapoi la mașină, ca să încerce să-și readucă la viață Bugatti-ul.

N'am reușit să pricep ce voia să spună, dar m'am apropiat de fazan, care a început

să fluture din aripi de-a dreptul disperat. Medalionul de pene de pe piept îi era mânjit de sânge și împroșcat cu fecale. Și țipa – zău așa, Sixsmith – ca un bebeluș născut de două zile. Mi-a părut rău că nu aveam un pistol. În șanțul de lângă drum era un pietroi cam cât pumnul meu, cu care l-am izbit pe fazan drept în cap. Foarte neplăcut – nu e ca atunci când împuști o pasăre, nicidecum.

M'am șters de sângele fazanului cum am putut, cu ajutorul unor frunze de ștevie pe care le-am cules de pe marginea drumului. Dhondt reușise să pornească motorul, m'am vârât și eu înăuntru și ne-am repezit către primul sat care urma – un loc fără nume, din câte am văzut, dar care avea o amărâtă de cafenea-plus-garaj-plus-capelă-de-pompe-funebre, împărțită de o clică de localnici tăcuți, și multe muște care dădeau roată prin aer ca niște îngeri ai morții drogați. Frâna brutală descentrase oarecum osia din față, așa că M.D. s'a oprit acolo ca să se uite cineva la ea. Ne-am așezat *al fresco*[{73}] pe marginea unui „lac", de fapt un iaz cu pietre și noroi pe fund și cu un soclu plantat chiar în buricul lui, al cărui locatar inițial fusese de mult topit și transformat în gloanțe. Niște copii murdari alergau de cealaltă parte a lacului după singura găină grasă din tot ținutul, care a dat tare din aripi și s'a cocoțat sus pe soclu. Copiii s'au apucat să arunce cu pietre în ea. M'am întrebat cine va fi fost stăpânul orătăniei. L-am întrebat pe omul de la bar cine ocupase mai demult soclul cu pricina. Habar n'avea – el era de fel din sud. Cum paharul meu era murdar, i-am cerut

individului să mi-l schimbe. S'a ofuscat și a devenit brusc mult mai puțin comunicativ.

M.D. m'a întrebat cum fusese ceasul pe care-l petrecusem în cimitirul din Zonnebeke. Nu pot să spun că i-am răspuns. Fazanul mutilat și plin de sânge parcă nu voia să dispară dinaintea ochilor mei. L-am întrebat pe M.D. unde fusese în timpul războiului.

– Ei, mă rog, mi-am văzut de afaceri.

– La Bruges? am întrebat eu surprins – nu-mi venea să cred că un negustor belgian de diamante ar fi putut prospera sub regimul de ocupație al *Kaiser*-ului.

– Ei, Doamne iartă-mă! a exclamat el. Nu – la Johannesburg. Nevastă-mea și cu mine am lipsit de-aici în toată perioada – la care eu l-am felicitat pentru clarviziune. El, modest, mi-a explicat: Războaiele nu izbucnesc fără niciun avertisment, încep de obicei sub forma unor mici focuri izbucnite la orizont. Războaiele se apropie. Omul înțelept veghează, ca să vadă fumul, și se pregătește să șteargă putina – așa cum au făcut Ayrs și Iocasta. Grija mea e alta: că următorul război va fi atât de cumplit, încât nicăieri nu va mai rămâne în picioare niciun restaurant cât de cât acceptabil.

Dar era el atât de sigur că mai venea încă un război?

– *Întotdeauna* mai urmează încă un război, Robert. Războaiele nu se sting niciodată cu adevărat. Ce anume ațâță focul războiului? Voința de putere, care este coloana vertebrală a firii umane. Amenințarea cu violența, teama de violență, apoi violența propriu-zisă nu sunt decât instrumentele acestei sinistre

voințe. Uită-te bine și vei vedea voința de putere în dormitoare, în bucătării, în fabrici, în sindicate, la frontierele statelor. Ascultă bine ce-ți spun și ține minte: statul-națiune reprezintă, pur și simplu, natura umană umflată până la dimensiuni monstruoase. De unde concluzia – *Q.E.D.* – că națiunile sunt entități ale căror legi sunt scrise prin violență. Așa a fost dintotdeauna, așa va fi întotdeauna. Războiul este unul dintre cei doi tovarăși de drum eterni ai omenirii, așa să știi, Robert.

Da? Și-atunci, care este celălalt? am întrebat eu.

– Diamantele.

Un măcelar cu șorțul mânjit de sânge a venit în fugă spre marginea lacului; copiii s'au răspândit care-ncotro. Omul avea de rezolvat o problemă: cum să convingă pasărea să coboare de pe soclu?

Bine, dar Liga Națiunilor? Trebuie să mai existe și alte legi pe care națiunile să le respecte, în afară de legea războiului. Poate legile diplomației?

– Ei, da, diplomația, a zis M.D., care se simțea în elementul lui. Șterge cu buretele pagubele provocate de război; îi legitimează rezultatele; îi oferă unui stat mai puternic mijloacele de a-și impune voința asupra unuia mai slab și de a-și economisi, în același timp, flotele și batalioanele pentru un eventual oponent cu mai multă greutate. Numai diplomații de profesie, dobitocii patentați și femeile văd în diplomație un substitut pe termen lung al războiului.

Pe post de *reductio ad absurdum* a teoriei

lui, i-am argumentat faptul că știința născocește mijloace din ce în ce mai sângeroase de a purta război, ceea ce nu poate avea drept rezultat decât faptul că puterea de distrugere a omenirii va depăși puterea de creație a aceleiași omeniri și că civilizația noastră își va provoca singură dispariția. M.D. a preluat obiecția mea cu o lucire caustică în ochi.

– Exact. Voința noastră de putere, știința noastră și tocmai acele facultăți care ne-au înălțat de la stadiul de maimuță la cel de om sălbatic și apoi de om modern sunt și cele care-i vor stinge lumânarea lui *Homo sapiens* înainte de sfârșitul secolului în care ne aflăm! Tu probabil că vei apuca finalul ăsta, norocosule! Și ce mai *crescendo* simfonic are să fie, nu, ce zici?

Măcelarul a venit către noi și i-a cerut omului de la bar o scară.

Mă opresc aici și acum – zău că nu mai pot ține ochii deschiși.

Al tău,
R.F.

* * *

ZEDELGHEM
21-X-1931

Sixsmith,

Ayrs urmează să se ridice în picioare mâine, după ce a stat țintuit la pat două săptămâni încheiate. Nu le-aș dori sifilis nici dușmanilor mei cei mai aprigi. Sau, mă rog, poate unuia, cel mult la doi dintre ei. Sifiliticul decade puțin câte puțin, ca fructele care putrezesc pe la periferiile livezilor. Doctorul Egret se înființează la fiecare două zile, dar nu i-au mai rămas multe soluții, doar să-i prescrie doze de

morfină din ce în ce mai mari. V.A. le acceptă în silă, pentru că-i întunecă mintea și nu mai poate compune.

I. începe să aibă accese de deznădejde. Uneori, noaptea, se agață de mine de parcă aș fi colacul ei de salvare și numai eu aș putea-o păzi de înec. Îmi pare rău de biata cucoană, dar pe mine mă interesează trupul, nu problemele ei. Sau mă interesa.

Mi-am petrecut aceste două săptămâni închis în camera de muzică, grupându-mi fragmentele de peste an într'un „sextet pentru soliști suprapuși": pian, clarinet, violoncel, flaut, oboi și vioară – fiecare instrument cu limbajul propriu în materie de cheie, gamă și coloristică. În primul set, fiecare fragment solo este întrerupt de următorul; în al doilea, fiecare piesă întreruptă se continuă, în ordine inversă. Viziune revoluționară sau găselniță ieftină? Nu pot ști până nu termin, iar atunci o să fie prea târziu; dar e primul lucru care-mi vine în minte când mă trezesc și ultimul la care mă gândesc înainte s'adorm, chiar și atunci când o am pe I. lângă mine-n pat. Să facă bine să înțeleagă: artistul trăiește concomitent în două lumi.

A doua zi

A dracului ceartă ce-am avut cu V.A. Mi-a dictat un studiu gen *tocatta* în cursul „Compozițiilor" de azi-dimineață, mi s'a părut al naibii de cunoscut, după care am recunoscut refrenul meu din *Îngerul din Mons!* Dacă Ayrs nădăjduia cumva că n'aș fi recunoscut pasajul, se înșela f. tare. I-am spus de-a dreptul că asta e muzica mea. A schimbat placa brusc:

– Cum adică, muzica *ta?* Frobisher, când o să mai crești, o să descoperi că toți compozitorii se inspiră din mediul lor. Dumneata ești unul dintre numeroșii factori din mediul meu, care nu numai că primește un salariu decent – dă-mi voie să spun –, dar se și bucură de cursuri zilnice de compoziție de cel mai înalt nivel și vine în contact cu cele mai strălucite minți muzicale ale vremii. Dacă nu te satisfac termenii aceștia, Hendrick poate să te conducă la gară.

Ehe, f. diferit de omul pe care-l împinsesem cu căruciorul pe alee până la casa portarului acum câteva săptămâni și care mă implora să mai stau până la primăvara viitoare! L-am întrebat cu cine se gândea să mă înlocuiască. Poate cu doamna Willems? Cu grădinarul? Cu Eva? Cu calul Nefertiti?

– Ei, sunt convins că Sir Trevor Mackerras îmi va putea recomanda un tânăr numai bun pentru mine. Da, o să dau un anunț. Nu ești chiar atât de indispensabil cum îți place să crezi. În fine: vrei slujba asta în continuare sau nu?

N’am găsit pe loc o soluție de a recâștiga terenul pierdut, așa c’am ieșit, acuzând o durere în degetul mare de la picior. Ayrs a tras după mine cu avertismentul următor:

– Dacă nu ți se face bine degetul de la picior până mâine-dimineață, Frobisher, du-te să ți-l tratezi la Londra și nu te mai întoarce!

Uneori, îmi vine să clădesc un rug mare și-al dracului și să-i dau brânci peste el bătrânului curist, în toiul vâlvătăii.

După câteva zile

Tot aici sunt. I. mi-a făcut o vizită mai târziu, mi-a ținut o pledoarie despre vanitatea lui Ayrs, despre cât de mult îmi prețuiește munca, despre toanele artiștilor ș.a.m.d. și m'a rugat să rămân – de dragul ei, dacă nu de-al lui. Am acceptat această aproximativă frunză de smochin *cum* ramură de măslin și-n noaptea respectivă am făcut amor cu I. aproape cu afecțiune. Cu iarna care vine, parcă nu mă simt în stare să mă aventurez pe cine știe unde prin Europa, cu minuscula mea rezervă bănească. Ar trebui să dau peste vreo moștenitoare bogată și proastă, și-anume repejor, dac'ar fi să plec de-aici acum. Îți vine-n minte cineva? O să mai trimit un pachet pentru Jansch, ca să-mi sporesc fondurile de urgență. Dacă Ayrs nu vrea să mă facă și pe mine părtaș, pentru ideile cu care am contribuit la *Pasărea morții* – care a ajuns la cea de-a douăzecea reprezentație, după cele de la Varșovia –, ce să fac? Va trebui să mă recompensez de unul singur. Am hotărât să fiu mult mai precaut pe viitor în materie de împărtășit cu V.A. propriile mele compoziții. Știi, să ai un acoperiș deasupra capului numai în funcție de bunele intenții ale unui patron – ce *dezgustător* mod de a trăi! Numai Dumnezeu știe cum pot să-l îndure clasele aflate în servitute. Oare servitorii clanului Frobisher la fel își mușcă pumnii, cum fac eu acum? – îți vine să te-ntrebi. Eva s'a întors din vacanța petrecută în Elveția. Ei bine, tânăra care s'a întors *zice* că este Eva,

iar asemănarea este cu siguranță izbitoare, însă rățușca aia năzuroasă care a plecat de la Zedelghem în urmă cu trei luni s'a transformat de-atunci într'o lebădă mai mult decât grațioasă. Se înțelege cu mama ei, îi curăță tatălui ei pleoapele cu vată de bumbac înmuiată în apă rece și-i citește ore-n șir din Flaubert, vorbește politicos cu servitorii și până și pe mine m'a întrebat în ce stadiu mai sunt cu sextetul meu. Am fost convins că și asta era o nouă strategie ca să scape de mine, dar după șapte zile am început să suspectez că E. cea detestabilă ar putea fi moartă și-ngropată. F. bine, relația dintre E. și mine chiar *este* mai complicată decât s'ar zice la prima vedere, dar trebuie să vin mai întâi cu niște argumente. Încă de la sosirea mea la Neerbeke, „proprietăreasa" din Bruges a Evei, doamna Van de Velde, s'a ținut de capul Evei și-al Iocastei să m'aducă în vizită la ea acasă, pentru ca fetele familiei Van de Velde – cinci la număr, colege de școală ale Evei – să aibă ocazia de-a vorbi englezește cu un gentleman englez autentic. Domnul Van de Velde, sper că mai ții minte, este prezumtivul pervers din Parcul Minnewater, care s'a dovedit a fi fabricant de armament și un onorabil stâlp al comunității ș.a.m.d. Doamna Van de Velde este una dintre acele femei obositoare și insistente ale căror ambiții nu pot fi stăvilite cu un „Scuzați, este f. ocupat în acest moment". Adevărul este că-mi vine s'o suspectez pe I. că mă pune în fața unui *fait accompli*{74} numai din gelozie – cu cât fiica ei crește și devine o lebădă grațioasă, cu cât mama se transformă

într'o cioroaică bătrână și-a naibii.

Astăzi era ziua stabilită ca eu să merg la cină la familia V.d.V. – cinci fete așezate la egală distanță una de alta, plus Mater și Pater. Aveam nevoie de-un set nou de corzi pentru violoncel, iar lui Ayrs nu-i strică să constate cât de neajutorat este fără mine, așa c'am arborat mutra mea bravă și m'am dus cu speranța că alde V.d.V. și-au angajat un bucătar pe măsura venitului unui proprietar de fabrică. Deci, la ora unsprezece, mașina familiei V.d.V. – un Mercedes-Benz argintiu, mulțumesc foarte mult – a sosit la Zedelghem, iar șoferul lor, un om-al-zăpezilor nădușit, care nu avea gât și nici habar de franceză, ne-a condus pe E. și pe mine până la Bruges. În trecut, am fi făcut acest drum într'o tăcere de stane de piatră, dar acum am început să-i povestesc Evei câte ceva din anii mei la Cambridge. Ea m'a avertizat că progenitura Van de Velde cea mare, Marie-Louise, era hotărâtă să se mărite cu un englez cu orice preț, așa c'aș fi făcut bine să-mi păzesc virtutea cu cea mai mare atenție.

Ei, ce mai zici de *asta?*

Acasă la familia Van de Velde, fetele stăteau aliniate pe scări și m'au întâmpinat în ordinea ascendentă a vârstei – mai-mai că m-așteptam să-nceapă și să cânte, când le-am văzut, și poți să crezi ori nu, Sixsmith, dar exact asta au făcut. *Mâneci verzi* – în englezește. Siropoase ca niște acadele. Pe urmă, doamna V.d.V. m'a ciupit de obraz, de parc'aș fi fost fiul risipitor întors acasă, și mi-a spus pe un ton de bufniță:

– Cuuum o mai duuuceți, domnuuule?

Am fost poftit în „salon” – o cameră de joacă – și mi s’a oferit „scaunul de interogatoriu” – o ladă de jucărie. Fiicele V.d.V., o hidră ale cărei capete se numesc Marie-Louise, Stéphanie, Zenobe, Alphonsine și nu-mai-știu-cum îi zice mezinei, au vârstele cuprinse între nouă ani, cea mai mică, până la numita Marie-Louise, mai mare decât Eva cu un an. Toate fetele prezintă o încredere în sine pe de-a-ntregul nejustificată. O canapea f. lungă se încovoia sub toată această familie de porci buni de tăiere. Slujnica a adus limonadă, iar doamna casei a început tirul de întrebări:

– Eva ne-a spus că familia dumneavoastră are f. bune legături la Cambridge, nu-i așa, domnule Frobisher?

Am aruncat o privire în direcția Evei, care a pus o mutră comic-fascinată. Mi-am reprimat un zâmbet și am recunoscut că familia mea figurează în *Domesday Book*[{75}] și că Pater este un eminent membru al clerului. Toate încercările mele de a muta discuția și la alt subiect decât eligibilitatea mea au eșuat lamentabil și, după un sfert de ceas, Marie-Louise cea cu ochii bulbucați, care se simțise încurajată de Mater a ei, s’a decis că eu eram foarte potrivit să-i fiu Făt-Frumos. M’a întrebat:

– Domnule Frobisher, sunteți în bune relații cu Sherlock Holmes, de pe strada Baker?

Mă rog, m’am gândit eu, poate că ziua nu era întru totul ratată. O fată cu simțul ironiei trebuie să ascundă niscai profunzimi. Dar Marie-Louise vorbea serios! O toantă congenitală. Nu, i-am

răspuns eu, nu-l cunosc pe domnul Holmes personal, dar cine vrea poate să-i vadă, pe el și pe David Copperfield, jucând biliard la clubul meu în fiecare miercuri. Prânzul a fost servit în vase frumoase de Dresda, în sufrageria unde o reproducere mare după *Cina cea de Taină* trona peste un tapet cu flori. Mâncarea – dezamăgitoare: păstrăv uscat, verdețuri răsfierte, până se făcuseră terci, prăjitura pur și simplu vulgară –, parc'aș fi mâncat acasă, la Londra. Fetele chicoteau *glissando* la scăpările mele banale în franțuzește, cu toate că engleza lor sinistră te zgârie la ureche insuportabil. Doamna V.d.V., care-și petrecuse și ea vara în Elveția, mi-a relatat pe larg felul în care Marie-Louise fusese arhilăudată la Berna, ca fiind „Floarea Alpilor", de către Contesa Slăck-Jawski sau de Ducesa de Sümdümpstädt. N'am fost în stare nici măcar să-mi smulg un comentariu politicos de genul: *Comme c'est charmant!* – Cât de fermecător! Domnul V.d.V. a sosit și el de la birou. Mi-a pus o sută de întrebări despre cricket, ca să-și distreze fetele cu acest bizar ritual englezesc, în care „Afară este înăuntru" și „Înăuntru este afară". Un dobitoc de proporții colosale, cu maxilarul în forma literei *pi,* care este atât de preocupat să-și planifice următoarea întrerupere grosolană, încât niciodată nu ascultă ca lumea ce se spune. Se și autocomplimentează fățiș, începând cu câte-un „Poți să mă consideri demodat, dar…" sau „Chiar dacă unii mă consideră snob…" Eva mi-a aruncat o privire piezișă, vrând parcă să spună: „Și tu care-ai crezut

cinstit că un asemenea *caraghios* îmi punea mie în primejdie reputația!”

După masa de prânz, a ieșit soarele și doamna V.d.V. a decis că mergeam cu toții la plimbare, ca să-i fie arătat onoratului musafir tot ce merita văzut în Bruges. Am încercat să spun că abuzasem deja suficient de ospitalitatea lor, dar nu-mi era scris să scap atât de ușor. Marele Patriarh s’a scuzat – avea de semnat un teanc de hârțoage cât muntele Matterhorn. Vedea-l-aș cuprins de-o avalanșă! După ce slujnicele au adus pălăriile și mănușile fetelor, s’a înființat și trăsura în care am fost cărat pe la toate bisericile, una după alta. Vorba dragului de Kilvert{76}: nimic nu e mai obositor decât să ți se spună ce să admiri și să-ți fie arătate lucrurile cu bățul. Zău dacă-mi aduc aminte cum se cheamă vreunul dintre locurile văzute. Când am ajuns la finișul itinerariului, adică la turnul cel mare cu orologiu, mă dureau fălcile de câte căscături îmi reprimasem. Doamna Van de Velde a aruncat o privire piezișă înspre turn și ne-a anunțat că ne lăsa pe noi, tineretul, să ne cățărăm până sus, iar ea ne aștepta în patiseria de pe latura cealaltă a pieței. Marie-Louise, care trage mai greu la cântar decât maică-sa, a comentat că n’ar fi fost politicos față de-o doamnă să fie lăsată să aștepte singură. Mintoasa nu putea urca din cauza astmului de care suferă, iar dacă nici Mintoasa nu urca ș.a.m.d., ș.a.m.d. – pe scurt, până la urmă, numai Eva și cu mine am cumpărat bilete. Le-am plătit eu, ca să-i arăt Evei că nu-i purtam pică ei personal pentru o zi pierdută în chip atât de hidos.

Am urcat eu primul. Scara era o spirală care se îngusta din ce în ce mai mult. La înălțimea mâinii, era o frânghie care trecea printr'un șir de belciuge de fier fixate în zid. Piciorul trebuia să-și găsească singur treapta – lumina pătrundea numai prin niște ferestruici înguste așezate din loc în loc. Singurele zgomote erau cele scoase de pașii noștri și de respirația femeiască a Evei, care-mi amintea de aventurile nocturne cu mama ei. Femeile Van de Velde sunt ca șase *allegretti* de clavecin, interminabile și în falset, iar mie îmi țiuiau urechile de mulțumire că scăpasem de ele. Uitasem să număr treptele și gândeam cu voce tare. Glasul îmi suna de parcă aș fi fost încuiat într'un dulap cu pături. Eva mi-a răspuns cu un *oui*… plictisit.

Am ieșit într'o încăpere spațioasă, care adăpostea roțile zimțate, mari cât de căruță, ale mecanismului orologiului. Frânghiile și cablurile dispăreau în tavan. Un băgător-de-seamă moțăia pe un scaun pliant. Rolul lui era să ne controleze biletele – pe Continent, pretutindeni trebuie să prezinți câte-un bilet dar noi ne-am fofilat pe lângă el și am luat-o în sus pe alte scări, de lemn, care duceau pe terasa din vârf, de unde se vedea cu adevărat peisajul. Bruges-ul cel în trei culori se întindea cât vedeai cu ochii, jos de tot, la picioarele noastre: țiglele oranj ale acoperișurilor, cenușiul zidurilor, cafeniul canalelor. Apoi caii, automobilele, bicicliștii, un grup de coriști avansând lent ca un crocodil pe uscat, acoperișurile ca niște pălării de vrăjitoare, rufele întinse la uscat de-a curmezișul străzilor lăturalnice.

M'am uitat după Ostende și l-am zărit. Marea Nordului, ca o dungă luminată de soare, se vedea într'o culoare bleumarin polinezian. Pescărușii dădeau roată după cum îi duceau curenții de aer; am și amețit urmărindu-i cu privirea și m'am gândit la rândunicile-de-mare ale lui Ewing. Eva m'a anunțat că le reperase pe femeile Van de Velde. Am presupus că se referea la cât de voluminoase erau, apoi m'am uitat în direcția în care-mi arăta și într'adevăr am zărit și eu șase gogoloaie în culori pastelate, stând în jurul unei mese de cafenea. E. și-a îndoit biletul sub forma unei săgeți de hârtie și i-a făcut vânt peste parapet. Care vânt i l-a purtat până la soare. Ce se făcea dacă băgătorul-de-seamă se deștepta și-i cerea biletul?

– O să mă smiorcăi și-o să-i spun că băiatul ăsta rău, englezul ăsta nesuferit, mi l-a furat.

Așa că mi-am făcut și eu o săgeată de hârtie din biletul meu, i-am spus Evei că nu avea nicio probă și i-am făcut și eu vânt. Numai că săgeata mea, în loc să plutească spre înălțimi, s'a îndreptat spre pământ din primul moment. Caracterul Evei se schimbă în funcție de unghiul din care-l privești, cum se întâmplă cu opalurile de calitate.

– Mă gândeam că nu-mi aduc aminte să-l fi văzut vreodată pe tata la fel de mulțumit și plin de viață cum este acum, a zis ea.

Nesuferitele femei V.d.V. creaseră între noi o camaraderie. Am întrebat-o de-a dreptul ce pățise în Elveția: se înamorase, lucrase în vreun orfelinat, avusese parte de

vreo întâlnire mistică în cine știe ce grotă acoperită de zăpezi?

A început de mai multe ori să-mi spună ceva. Până la urmă, înroșindu-se, a zis:

– Îmi era dor de un anume tânăr pe care l-am cunoscut astă-vară, în iunie.

Ești surprins? Imaginează-ți ce sentimente am avut *eu!* Chiar și așa, am rămas până la capăt un domn desăvârșit, doar mă știi. În loc să marșez la flirtul ei, am răspuns:

– Și ce părere ți-a făcut acel tânăr? Sper că nu una cu totul negativă.

– În parte negativă.

Mă uitam la mărgelele de transpirație pe care le avea de la urcatul scărilor, la buzele ei, la perii fini, fini de tot, pe care-i avea deasupra buzei de sus.

– Și este un străin înalt, brunet, frumos și… muzical?

Ea a pufnit pe nări.

– Înalt… da, *este;* brunet – asta, cu siguranță; frumos – nu chiar atât de tare pe cât își închipuie, dar să spunem că nu te lasă indiferentă; muzical – cu asupra de măsură; iar străin – până-n măduva oaselor. Surprinzător cât de multe lucruri știi despre el! Și pe el îl spionezi, când trece prin Parcul Minnewater? – la care eu n'am avut ce face și am râs, așa c'a râs și ea. Robert, eu simt… Și s'a uitat la mine cu un aer timid…Că ai mai multă experiență. *À propos* de asta, pot să-ți spun Robert?

I-am răspuns că era și timpul să-mi spună pe nume.

– Vorbele mele nu sunt… întru totul cuviincioase. Te supără?

Nu – i-am spus că nu. Mă surprind, mă

flatează, dar să mă supere? Câtuși de puțin!

– M'am purtat cu tine atât de-nveninat! Sper s-o putem lua de la capăt.

I-am răspuns, bineînțeles, că și eu aș vrea.

– Încă din copilărie, a zis E., uitându-se în altă parte, am considerat această terasă un fel de pavilion fermecat din cele O *mie și una de nopți.* Adeseori vin aici sus, tot pe la ora asta, după școală. Sunt ca o împărătească a Bruges-ului, dacă mă-nțelegi, iar cetățenii lui îmi sunt supuși. Familia Van de Velde sunt bufonii pe care am de gând să-i decapitez!

Încântătoare ființă – zău că este! Mie-mi fierbea sângele în vine și mă simțeam mai mult decât tentat să-i aplic împărătesei Bruges-ului un sărut prelung.

Dar totul s'a oprit aici: un roi de turiști americani infernali s'a revărsat din tunelul îngust al scărilor. Ca un prost, m'am prefăcut că nu eram cu Eva. Am rămas pe altă latură decât ea și am privit peisajul, încercând să-mi pun ordine în toate gândurile confuze din cap. Când băgătorul-de-seamă ne-a anunțat că balconul-belvedere se închidea în scurt timp, Eva nu mai era acolo – dispăruse ca o pisică. Cât de fidelă este propriei forme! O dată în plus am uitat să număr treptele în timp ce coboram.

La cofetărie, Eva o ajuta pe mezina V.d.V. cu coșul pisicuței. Doamna Van de Velde își făcea vânt cu un meniu și mânca *boule de l'Yser,* ca și Marie-Louise, cu care toca mărunt ținutele trecătorilor. Eva mi-a ocolit privirile. Vraja se rupsese. Marie-Louise, dimpotrivă, îmi căuta privirile –

junincă toantă cu ochii bulbucați! Am luat-o agale înapoi pe jos, spre locuința familiei Van de Velde, de unde Hendrick venise – *aleluia!* – să mă ia cu automobilul Cowley. Eva mi-a făcut semn de *au revoir* din cadrul ușii. Eu m'am uitat în urmă, ca să-i mai văd o dată zâmbetul. Eram exaltat! Seara mi se părea numai aur și căldură. Pe tot drumul înapoi către Neerbeke, n'am văzut altceva decât chipul Evei, cu o șuviță sau două de păr peste față, cum i le răvășise vântul. Nu fi îngrozitor de gelos, Sixsmith. Știi și tu cum e.

I. simte buna înțelegere dintre mine și Eva și nici gând să-i placă. Noaptea trecută, mi-am închipuit că E. era cea de sub mine, și nu mama ei. După numai câteva măsuri am și ajuns la *crescendo* – cu o mișcare întreagă înaintea Iocastei. Oare chiar pot femeile să intuiască trădările imaginare? Întreb și eu, pentru că I., cu o intuiție stupefiantă, m'a șfichiuit cu un avertisment subtil:

– Vreau să-ți fie clar un lucru, Robert. Dacă te-atingi vreodată de Eva, tot o să aflu și te nenorocesc!

– Nici prin gând nu-mi trece, am mințit-o eu.

– Nici prin vis n'ar trebui să-ți treacă, m'a prevenit ea.

Nu puteam să las lucrurile așa.

– Oricum, de ce dracului crezi că m'ar atrage fiică-ta aia slăbănoagă și dezagreabilă? – la care ea a pufnit pe nas exact cum făcuse și Eva sus, pe terasa turnului cu orologiu.

Al tău,
R.F.

* * *

ZEDELGHEM
24-X-1931

Sixsmith,

Unde naiba ți-e răspunsul? Uite ce e, știu că-ți sunt mult îndatorat, dar dacă tu crezi c'o să stau s'aștept scrisorile tale, mă tem că te-nșeli amarnic. Totul este absolut detestabil – detestabil ca ipocritul de taică-miu! Aș putea să-l distrug și eu, doar el m'a distrus pe mine. Cel mai vechi mod în care omenirea își omoară timpul este să anticipeze sfârșitul lumii. Are dreptate Dhondt – blestemați fie ochii lui de belgian, blestemați fie toți ochii de belgieni! Adrian ar mai fi și astăzi în viață dacă n'ar exista „micuța Belgie vitează". Ar trebui să ia cineva țara asta pitică și s'o transforme într'un uriaș lac de agrement, în care să-l azvârle pe inventatorul Belgiei, cu picioarele legate de-o statuie a Minervei. Dacă nu se scufundă, e vinovat. Ce-aș mai înfige un vătrai înroșit în foc în nenorociții de ochi ai tatălui meu! Spune-mi unul – haide, spune-mi tu măcar *un singur* belgian celebru. Are mai mulți bani decât Rothschild, dar nu vrea să-mi mai dea niciun sfanț. Nenorocitul, cât poate fi de nenorocit! Cât de creștinește poate fi să mă taie de la moștenire fără să-mi lase nici măcar un șiling? Înecul este o pedeapsă prea blândă. Mă tem c'are dreptate Dhondt: războaiele nu se vindecă niciodată, nu fac decât să intre în remisie pentru câțiva ani. Sfârșitul este cel pe care ni-l dorim, drept care mă tem că de Sfârșit o să și avem parte, dracu' să ne ia! Gata – uite, am pus chestia asta pe muzică. Timpane, talgere și

un milion de trompete, da? – te rog foarte mult. Să-i plătesc bătrânului nenorocit cu muzica mea! Mă omoară.

Al tău,
R.F.

* * *

ZEDELGHEM
29-X-1931

Sixsmith,

Eva. Pentru că numele ei este sinonimul ispitei: ce anume sălășluiește mai aproape de esența omului? Pentru că sufletul i se prevede prin ochi. Pentru că visez să mă preling printre faldurile catifelei din camera ei, unde m'am strecurat, să-i fredonez o melodie sau două așa, așa, *așa* de blânde, iar ea să se cațere cu picioarele goale pe picioarele mele, să-și așeze urechea pe inima mea și să valsăm ca două marionete agățate de sfori. După ce ne sărutăm, zice: *Vous embrassez comme un poisson rouge!* – Săruți ca un caras auriu! – și-n oglinzile în care se reflectă lumina lunii ne îndrăgostim fiecare de tinerețea și frumusețea celuilalt. Pentru că toată viața mea de pân'acum, niște femei sofisticate și tâmpite și-au pus în minte să mă *înțeleagă,* să mă *vindece,* numai Eva știe că sunt o *terra incognita* și mă explorează pe-ndelete, așa cum ai făcut și tu. Pentru că este zveltă ca un băiat. Pentru că miroase a migdale și-a iarbă de pe pajiște. Pentru că, atunci când eu zâmbesc, la auzul ambiției ei de a se face egiptolog, îmi trage un șut în țurloaie pe sub masă. Pentru că mă face să mă mai gândesc și la altceva decât la mine însumi. Pentru că, și atunci când e serioasă, tot strălucește. Pentru că preferă

jurnalele de călătorie lui Sir Walter Scott, pe Billy Mayerl lui Mozart, și nu știe să deosebească un do major de un sergent major. Pentru că *eu* – numai eu – îi văd zâmbetul cu o fracțiune de secundă înainte să-i apară pe chip. Pentru că împăratul Robert nu este un om bun – partea lui cea mai bună este ținută prizonieră de muzica lui necântată nicăieri –, dar ea tot îi aruncă zâmbetul acela atât de rar. Pentru c'am stat și-am ascultat împreună păsările de noapte. Pentru că râsul parcă-i deschide o fântână în creștetul capului și de-acolo se-mprăștie peste toată dimineața. Pentru că un bărbat ca mine n'are treabă cu o asemenea „frumusețe" de substanță, și totuși uite-o că există – în străfundurile izolate fonic ale inimii mele.

Al tău,
R.F.

* * *

HOTELUL LE ROYAL, BRUGES
6-XI-1931

Sixsmith,

Divorțurile. Treburi f. încurcate, dar al meu de Ayrs s'a pronunțat într'o singură zi. Numai ieri-dimineață lucram la cea de-a doua mișcare a cântecului său de lebădă atât de ambițios. M'a anunțat că în sesiunea de „Compoziții" urma să introducem o nouă abordare.

– Frobisher, astăzi aș vrea să vii cu câteva teme pentru mișcarea mea *severo.* Ceva așa, ca de ajunul războiului, în mi minor. Cum vii cu ceva care să-mi atragă atenția, eu preiau acel ceva și-i dezvolt mai departe potențialul. Ai priceput?

De priceput, pricepusem. De plăcut, nu-mi plăcea – câtuși de puțin. Lucrările științifice se fac în coautorat, de acord, și un compozitor poate lucra cu un virtuoz într'ale muzicii, ca să exploreze limitele a ce se poate și ce nu se poate cânta – precum Elgar și W.H. Reed –, dar o lucrare simfonică în coautorat? F. dubioasă idee, lucru pe care i l-am spus și lui V.A. fără niciun fel de menajament. El a țâțâit iritat:

– N'am spus „coautorat", băiete. Dumneata aduni materia brută, iar eu o rafinez după cum voi socoti necesar – ceea ce nu m'a consolat deloc. El a mai răsucit puțin cuțitul în rană: Toți cei Mari își pun ucenicii la așa ceva. Cum altfel ar putea unul ca Bach să producă toptane de piese noi în fiecare săptămână?

I-am replicat că, după știința mea, ne aflam în secolul XX. Că publicul plătește ca să-l audă pe compozitorul al cărui nume figurează în caietul-program. Că nimeni nu plătește pentru Vyvyan Ayrs ca să se-aleagă numai cu un anume Robert Frobisher. V.A. s'a enervat:

– Nu „se-aleg" cu tine! Cu mine se-aleg! Nu m'asculți, Frobisher. Dumneata faci numai munca de schelărie; orchestrația, aranjamentul, finisarea eu le fac!

Muncă de „schelărie" cum ar fi, de pildă, *Îngerul din Mons,* care-mi fusese furat sub amenințarea pistolului, pentru acel *adagio* din monumentalul cântec de lebădă al lui Ayrs? Plagiatul poți să-l învelești în ce poleială vrei – tot plagiat rămâne.

– Plagiat? – și vocea lui Ayrs a rămas joasă, dar am văzut cum se albeau mâinile cu care-și strângea bastonul. Mi-a spus: În

zile de mult apuse, când îmi erai recunoscător că te patronez, îmi spuneai că sunt unul dintre cei mai mari compozitori europeni în viață. Cu alte cuvinte, din lumea-ntreagă. Ce nevoie ar putea să aibă un asemenea artist să plagieze, cum spui dumneata, orișice de la un copist care, poate-mi dă voie să-i reamintesc, n'a fost în stare să-și obțină nici măcar diploma de bacalaureat de la un colegiu pentru cei scandalos de privilegiați – aud? Nu ești suficient de hămesit, băiete, asta-i problema dumitale! Ești un Mendelssohn care-l maimuțărește pe Mozart.

Miza a crescut precum inflația în Germania, dar eu, prin firea mea incapabil să dau înapoi sub presiune, m'arunc, dimpotrivă, cu capul înainte:

– Vă spun eu de ce-ar avea nevoie să plagieze! Din cauza sterilității muzicale!

Cele mai bune pasaje din *Pasărea morții* sunt ale mele – i-am spus. Originalitățile contrapunctice din partea de *allegro ma non troppo* a lucrării celei noi tot ale mele sunt. Nu venisem în Belgia ca să mă exploateze el, scârba dracului!

Bătrânul balaur a scos fum pe nări. Zece măsuri de tăcere în șase-a-opta. Și-a storcit țigara în scrumieră.

– Insolența dumitale nu merită prea multă atenție. De fapt, merită sancționată, dar asta ar însemna să reacționez pripit. În loc de asta, am rugămintea la dumneata să te gândești. Gândește-te la reputație – și Ayrs a savurat cuvântul. Reputația înseamnă totul. A mea este ireproșabilă – cu singura excepție a unui moment de exuberanță tinerească, în urma căruia

m'am pricopsit c'o boală rușinoasă. A dumitale, dragul meu prieten dezmoștenit, pasionat de jocuri și falit, este expirată. Poți să pleci de la Zedelghem oricând dorești. Dar să nu zici că n'ai fost avertizat. Pleacă fără consimțământul meu și tot ce înseamnă lume muzicală la vest de Urali, est de Lisabona, nord de Napoli și sud de Helsinki va ști că un escroc pe nume Robert Frobisher a siluit-o pe nevasta lui Vyvyan Ayrs cel aproape orb – da, da, pe iubita lui nevastă, pe fermecătoarea Mevrouw Crommelynck. Ea nu va spune nu. Imaginează-ți ce scandal! Asta, după tot ce-a făcut Ayrs pentru Frobisher… Mă rog, niciun promotor bogat, nici măcar un promotor falit, niciun patron de festival, niciun consiliu de conducere, nici măcar un părinte care-și dorește ca lumina ochilor lui să-nvețe pianul n'o să vrea, în schimb, să aibă nimic, dar absolut nimic de-a face cu dumneata.

Așa că V.A. știe. De săptămâni, de luni de zile, probabil. M'a prins rău de tot pe picior greșit. Mi-am scos singur în evidență neputința, făcându-l pe Ayrs în toate felurile, unele f. urâte.

– Vai, cât de flatant! a croncănit el. *Encore, Maestro!*

Mi-am stăpânit pornirea de a-i grăbi moartea bătrânului hoit mâncat de sifilis izbindu-l cu fagotul. Limba nu mi-am stăpânit-o însă și i-am șuierat printre dinți că, dac'ar fi fost un soț măcar pe jumătate atât de bun cât era când venea vorba să-i manipuleze pe oameni și să le fure ideile bune, poate că soția lui nu s'ar mai fi oferit așa de repede primului venit. Dacă stăteai

și te gândeai, am adăugat, cam câtă credibilitate ar fi avut campania lui de a mă ponegri pe mine, când publicul european ar fi aflat ce fel de viață privată ducea Iocasta Crommelynck?

Nici nu l-am clintit:

– Dobitoc ignorant ce ești, Frobisher! Amorurile Iocastei, oricât de multe ar fi, sunt discrete – întotdeauna au fost. Pătura dominantă a oricărei societăți e ciuruită de imoralitate – cum altfel crezi că și-ar putea păstra puterea? Reputația este regina sferei publice, nu a celei private. Dar ea este detronată de diversele gesturi publice: dezmoșteniri, fuga din hoteluri celebre, neplata unor datorii contractate la creditorii de ultimă instanță ai lumii bune. Când te-a sedus, Iocasta îmi ceruse consimțământul, tolomac arogant ce ești! Aveam nevoie de dumneata ca să termin *Pasărea morții.* Îți închipui că ești un berbec irezistibil, dar între mine și Iocasta există o alchimie pe care nici n'o bănuiești! În clipa-n care o să-ncepi să reprezinți o amenințare pentru noi, te-ai lins pe bot de iubirea ei. O să vezi. Acuma, fă bine și du-te, iar mâine-dimineață să te prezinți cu tema făcută. O să ne prefacem amândoi că mica dumitale izbucnire nu a avut loc.

Am fost mai mult decât bucuros că puteam să mă retrag. Aveam nevoie de timp de gândire.

Probabil că I. jucase un rol esențial în cercetarea trecutului meu recent; Hendrick nu vorbește englezește, iar V.A. n'ar fi putut face asemenea săpături de unul singur. Probabil că-i plac bărbații de moravuri îndoielnice – altfel nu-mi explic

de ce s-ar fi măritat cu Ayrs. Care era poziția Evei în toată povestea asta habar n'aveam, fiindcă ieri a fost miercuri, așa că E. se găsea la Bruges, la școală. N'avea cum să știe de idila mea cu mama ei și totuși să-mi dea atâtea semne fățișe de dragoste – nu, ce zici?

Mi-am petrecut după-amiaza plimbându-mă peste câmpurile pustii de unul singur și furios. M'am adăpostit de grindină în fostul pridvor al unei capele distruse de bombardamente. Mă gândeam la E., mă gândeam la E., mă gândeam la E. Numai două lucruri îmi erau clare: mai bine mă spânzuram de catargul drapelului de la Zedelghem, decât să-i permit parazitului de Ayrs să mai profite de talentul meu fie și o zi în plus; era de neconceput să n'o mai văd niciodată pe E. „Are să se termine prost, Frobisher!" Da, tot ce se poate, așa se-ntâmplă de obicei când fugi cu fata, numai că eu o iubesc. Chiar o iubesc, și asta este.

M'am întors la *château* cu puțin timp înainte să se întunece și am mâncat niște gustări reci la doamna Willems în bucătărie. Am aflat că I., cu tot cu mângâierile ei de Circe, plecase la Bruxelles cu treburi legate de proprietate și că rămânea acolo peste noapte. Hendrick mi-a spus că V.A. se retrăsese în camera lui mai devreme, ca s'asculte radioul, și că dăduse instrucțiuni să nu fie deranjat. Perfect. M'am înmuiat mult și bine în cadă și am scris câteva portative bine închegate – niște variațiuni pe game pentru bași. Pe mine crizele mă fac să evadez în lumea muzicii, unde nimic rău nu mi se poate

întâmpla. M'am retras și eu mai devreme în camera mea, am încuiat ușa după mine și mi-am făcut valiza. M'am trezit azi-dimineață la ora patru – afară era o ceață rece de înghețai. Am vrut să-i fac lui V.A. o ultimă vizită. M'am strecurat pe coridoarele iernatice până la ușa camerei lui Ayrs. Tremurând tot, am deschis-o ușor, străduindu-mă din răsputeri să nu fac nici cel mai mic zgomot, pentru că Hendrick doarme într'o cameră alăturată. Lumina era stinsă, dar la licărul ca de ambră al jarului din cămin l-am văzut pe Ayrs întins pe spate, ca o mumie de la Muzeul Britanic. Toată camera putea a medicamente amare. M'am apropiat pe vârfuri de noptiera de lângă pat. Sertarul era înțepenit și, când l-am smucit, o sticlă cu eter a dat să cadă de pe noptieră – am prins-o în ultima clipă. *Luger*-ul pe care mi-l fluturase V.A. pe la nas era bine legat într'o bucată de piele de antilopă, înfășurată și ea într'o pungă de plasă, iar alături avea o farfurioară plină cu cartușe. Cartușele au zornăit. Ayrs își ținea țeasta fragilă la numai câteva palme distanță, dar nu s'a trezit. Avea respirația șuierată, ca o flașnetă veche și ruginită. Am avut, așa, un impuls de a-i fura o mână de cartușe, drept care i le-am și luat.

O venă albastră i se zbătea lui Ayrs peste mărul lui Adam și m'am luptat cu un impuls inexplicabil de puternic de-a i-o reteza cu briceagul. Foarte nefiresc. Propriu-zis, nu era un *déjà vu* – mai degrabă, un *jamais vu*.[{77}] Crima – o experiență pe care puțini o trăiesc și altfel decât în timpul războiului. Oare ce timbru

are moartea? N'ai grijă, nu-ți scriu aici ca să-ți mărturisesc o crimă. Mi-ar veni mult prea greu să lucrez la sextetul meu și în același timp să fug de cei care m'ar vâna, iar ca să-ți închei cariera bălăbănindu-te la capătul unei frânghii cu izmenele jegoșite nu e câtuși de puțin demn, ca ieșire din scenă. Sau, și mai rău, dacă-l asasinam pe tatăl Evei cu sânge rece, cred că puteam să-mi iau adio de la dragostea noastră. Ei, deci V.A. și-a văzut de somnul lui, neavând habar de toate astea, iar eu am băgat pistolul lui în buzunar. Cum îi furasem cartușele, era oarecum logic să iau și *Luger*-ul. Curios lucru, cât de grele sunt armele! Scotea un fel de notă bas când mi se lovea de coapsă; omorâse oameni, de bună seamă, *Luger*-ul acesta, iar acum ieșea din nou în lume. Oare de ce anume l-oi fi luat? N'aș putea să-ți spun. Dar îți spun atât: lipește-ți gura țevii de ureche și-ai s'auzi lumea în cu totul alt fel.

Cel din urmă loc de popas a fost camera goală a Evei. M'am întins în patul ei, i-am mângâiat hainele – știi cât de sentimental sunt, când vine vorba de despărțiri. I-am lăsat pe masa de toaletă cea mai scurtă scrisoare pe care-am scris-o vreodată: „Împărătească a Bruges-ului, balconul tău preferat, ora care-ți convine." Apoi m'am întors la mine-n cameră. Mi-am luat un rămas-bun călduros de la patul cu baldachin pe patru stâlpi, am ridicat fereastra care se încăpățâna să nu alunece și-am ieșit pe acoperișul brumat ca să-mi iau zborul. *Zbor* și era să fie, pentru că o țiglă s'a desprins, a alunecat și s'a prăbușit pe aleea cu pietriș de sub fereastră. Am

înlemnit, așteptându-mă s'aud țipete și tărăboi în orice moment, dar nu – toată lumea dormea. Am atins Pământul cu sprijinul dezinteresat al arborelui de tisa și m'am strecurat prin grădina cu iarba înghețată, făcând în așa fel încât boschetele savant modelate să se afle tot timpul între mine și camerele servitorilor. Am ocolit și fațada castelului și am luat-o de-a lungul Promenadei Călugărului. Vântul bătea fără opreliște dinspre stepele răsăritului, așa că m'am bucurat de cojocul lui Ayrs. Am auzit niște plopi care sufereau parcă de artrită, niște păsări ale nopții prin pădurile fosilizate, un câine isteric, pașii mei pe pietrișul înghețat, pulsul care-mi bubuia în tâmple și-mi părea și rău – de mine însumi, de anul care trecuse. Am trecut prin fața vechii case a portarului și-am luat-o pe drumul către Bruges. Sperasem să mă ia și pe mine vreun camion sau vreo căruță de lăptar, însă nu se vedea nimic. Stelele păleau în ceasul acela geros dinaintea zorilor. La câteva case era câte-o lumânare aprinsă, am zărit un chip înflăcărat la fierărie, dar pe drumul spre nord eram numai eu, nimeni altcineva.

Așa mi s'a părut, dar am auzit zgomotul unui automobil care se apropia. N'aveam de gând să mă ascund – m'am oprit și m'am întors cu fața către el. Farurile m'au orbit, mașina a redus viteza, motorul s'a oprit și o voce cunoscută a zbierat către mine:

– Și unde plecăm, mă rog, la ora asta fioroasă?

Era doamna Dhondt – chiar ea –, înfășurată bine într'o haină din piele de

focă neagră. S'o fi trimis, oare, alde Ayrs după sclavul fugar? Luat repede, am bălmăjit o scuză de dobitoc patentat:

– Ei, s'a-ntâmplat un accident! – și-ndată m'am blestemat singur pentru o asemenea minciună sfruntată, pentru că se vedea foarte bine că eram sănătos-voinic, singur, pe jos, și mai aveam la mine și valiza, și tașca de umăr.

– Al naibii ghinion! mi-a întors-o doamna Dhondt cu un elan de războinic, suplinind ea cele nespuse de mine. Cu prietenii sau cu familia?

– Cu prietenii, am răspuns eu, văzând că-mi arunca un colac de salvare.

– Morty l-a avertizat pe domnul Ayrs că tocmai din motivul ăsta nu e bine să cumpere un Cowley, să știi! Nu te poți baza pe el în caz de urgență. Dar și Iocasta, ce caraghioasă! De ce nu mi-o fi telefonat? Haide, urcă-te! Una dintre iepele mele, pursânge arab, tocmai a fătat doi mânji splendizi acum un ceas și toți trei se simt perfect! Eram în drum spre casă, dar sunt mult prea emoționată ca să mai dorm, așa că te duc până la Ostende, dacă pierzi legătura la Bruges. Nici nu știi cât îmi plac drumurile la ora asta matinală! Și deci, ia spune-mi: cum e cu accidentul ăla? Dar nu-ți face sânge rău, Robert! Niciodată să nu te gândești la ce e mai rău până nu-ntorci problema pe toate fețele.

Am ajuns la Bruges înaintea zorilor, grație câtorva neadevăruri spuse fără nicio jenă. Am tras la acest hotel de bună calitate aflat vizavi de Sfântul Wenceslas, pentru că pe dinafară seamănă cu un suport de cărți și pentru că are niște jardiniere în

care sunt plantați brazi miniaturali. Apartamentul meu dă înspre un canal liniștit de pe latura de vest. Acum, dac'am terminat această scrisoare, o să mă culc puțin, după care o să mă duc la turnul orologiului la ora cu pricina. Sper s'o găsesc pe E. acolo. Dacă nu, o să mă fofilez pe vreo alee din jurul școlii la care învață și-o să-i ațin calea. Dacă nici acolo nu dau de ea, poate că va trebui să fac o vizită familiei Van de Velde. Dacă numele mi-a fost deja spurcat, o să mă deghizez în coșar. Dacă mă gonesc, o să-i scriu o lungă scrisoare. Dacă scrisoarea cea lungă este interceptată, o așteaptă o alta în sertarul de la masa ei de toaletă. Sunt un bărbat care știe ce vrea.

Al tău,
R.F.

P.S.: Îți mulțumesc pentru scrisoarea îngrijorată, dar ce-mi tot gâgâi precum Mama-Gâscă? Da, *sigur* că sunt bine, în ciuda consecințelor pe care ți le-am descris – ale controverselor mele cu V.A. Sunt mai mult decât bine, dacă vrei să știi. Mintea mea se dovedește capabilă de orice proces de creație pe care mi-l propun. Sunt pe cale de-a compune cele mai bune lucrări din viața mea – din toate viețile mele. Am bani în portofel și am bani și mai mulți la Banca Națională a Belgiei. Mi-am adus aminte: dacă Otto Jansch nu cedează la treizeci de guinee pentru cele două cărți de Munthe, spune-i s'o jupoaie pe maică-sa și s'o dea prin sare. Vezi cu ce sare și rusul de pe strada grecească.

P.P.S.: O ultimă descoperire de senzație: când mai eram încă la Zedelghem și-mi făceam bagajul, am aruncat o privire sub pat, ca să fiu sigur că nu mi se rătăcise ceva și pe-acolo. Am găsit jumătate dintr'un volum rupt în două și vârât sub unul dintre picioarele patului de vreun oaspete de mult plecat. Vreun ofițer prusac, poate Debussy – cine știe? Nu l-am băgat în seamă decât un minut mai târziu, când titlul de pe cotor mi-a răsunat în minte. Păcătoasă treabă, dar am ridicat patul și am scos de sub piciorul lui calupul de pagini. Evident: *Jurnalul din Pacific al lui Adam Ewing* – de la pagina unde se întrerupea cealaltă jumătate până la sfârșitul primului volum. Îți vine să crezi așa ceva? Am băgat jumătatea de carte în valiză. O s'o termin de citit cât pot de curând. Fericit muribundul acela de Ewing, care n'a mai apucat să vadă ce siluete hidoase îl pândeau de după colțul istoriei!

Al tău,
R.F.

* * *

HOTELUL LE ROYAL, BRUGES
SPRE FINELE LUI XI-1931

Sixsmith,

Lucrez nopțile la sextetul meu *Atlasul norilor,* până când mă prăbușesc, fără nicio exagerare – n'am altă soluție ca să mă rup de el și s'adorm. În capul meu parcă s-au aprins artificiile invenției. Muzica unei vieți întregi îmi vine în minte toată deodată. Acum înțeleg: granițele dintre sunete și zgomote sunt niște convenții. Toate granițele sunt niște convenții,

inclusiv cele naționale. Orice convenție poate fi depășită, cu condiția să-ți pui în minte așa ceva. Uite, de pildă, insula asta, aflată la jumătatea drumului dintre timbru și ritm, pe care n'o vei găsi în nicio carte de teorie – și totuși există! Aud instrumentele în capul meu cu o claritate perfectă; e tot ce pot să-mi doresc! Când o să fie gata, nimic n'o să mai rămână pe dinăuntrul meu, sunt conștient, doar șilingul cu chipul acestui rege din palma mea nădușită, pe post de piatră filosofală. Unul ca Ayrs își consumă toată porția care-i revine, puțin câte puțin, în răstimpul unei vieți lâncede. Eu nu. N'am mai auzit nimic nici de V.A., nici de nevasta lui adulterină, alunecoasă, melodramatică. Presupun că-și închipuie c'am fugit acasă, în Anglia. Azi-noapte m'am visat căzând din Aripa Vest de la Imperial și cramponându-mă de burlanul meu drag. O notă de vioară sunând hidos de fals – asta o să fie ultima notă a sextetului meu.

Mă simt minunat. Al naibii de bine! Îmi pare rău că n'am cum să te fac să vezi și tu splendoarea de-aici. Profeții orbeau dacă vedeau chipul lui Iehova. Nu surzeau, ci orbeau – sper că-nțelegi ce înseamnă: adică tot îl mai auzeau. Vorbesc de unul singur cât e ziua de lungă. La început făceam treaba asta involuntar – vocea omenească mă liniștește f. mult –, dar acum trebuie să fac eforturi mari ca să mă opresc, așa că-i dau înainte, tot înainte. Cât nu compun, mă plimb. De-acum, aș putea să scriu un ghid Michelin al Bruges-ului, cu condiția să am suficient spațiu, plus timp. Dau raite și prin cartierele mai sărace, nu numai prin

crângurile bogătașilor. În spatele unei ferestre ca vai de ea, o bunică aranja niște violete africane într-un bol. Am bătut în geam și i-am cerut să se-ndrăgostească de mine. Și-a țuguiat buzele – cred că nu vorbea franțuzește, dar eu tot am mai încercat o dată. Un individ cu capul ca o ghiulea de tun, absolut fără bărbie, și-a făcut apariția la fereastră și mi-a tras niște înjurături de foc și pucioasă, mie și neamului meu.

Eva. În fiecare zi am urcat în turnul orologiului, intonând o cântare silabisită, aducătoare de noroc: „As-tăzi-as-tăzi-dă-să-vi-nă-as-tăzi-as-tăzi…" N'a venit încă, deși eu o aștept până se lasă întunericul. Zile de aur, zile de bronz, zile de fier, zile de ploaie, zile de ceață. Apusuri de soare îndulcite cu zaharicale turcești. Noaptea mă trag la adăpost: aerul are o mușcătură geroasă. Eva stă sub pază undeva, într'o clasă a unei școli de pe Pământ, și-și roade creionul în timp ce se visează alături de mine, sunt convins, de mine care mă uit în jos dintre apostolii de piatră roși de vreme și mă visez alături de ea. Blestemații ei de părinți trebuie c'au găsit biletul pe care i l-am lăsat în sertarul mesei de toaletă. Îmi pare rău că n'am abordat problema cu mai multă istețime. Îmi pare rău că nu l-am împușcat pe nenorocitul de impostor când mi s'a înfățișat ocazia. Ayrs n'o să mai găsească el niciodată un înlocuitor pentru Frobisher – *Eterna* lui *reîntoarcere* o să moară odată cu el. Probabil că alde Van de Velde mi-au interceptat cea de-a doua scrisoare către Eva la Bruges. Am încercat să intru așa, la plesneală, în școala ei, dar

m'au gonit doi porci în livrele, înarmați cu fluiere și bețe. Am urmărit-o pe E. când a ieșit de la școală, dar perdelele zilei se trag atât de repede, se face frig și întuneric până iese ea de la școală, înfășurată într'o pelerină cu glugă și escortată fie de fetele V.d.V., fie de însoțitoarele lor, fie de colege de clasă. M'am uitat fix la ea printre șapcă și fular, așteptând ca în inima ei să-mi simtă prezența. Nu-i de râs.

Astăzi m'am frecat de pelerina Evei trecând chiar pe lângă ea prin mulțime, pe ploaie. Nu m'a remarcat. Când mă apropii de ea, simt un fel de pedală de ton care mi se înalță din vintre și, odată cu ea, volumul îmi răsună în cavitatea pieptului și-mi ajunge până-n spatele ochilor. De ce sunt, oare, atât de neliniștit? Poate că mâine, da – mâine, cu siguranță. N'am de ce să mă tem. Doar mi-a spus că mă iubește. Curând, foarte curând.

Al tău,
R.F.

* * *

HOTELUL LE ROYAL
25-XI-1931

Sixsmith,

Îmi curge nasul și tușesc rău de tot încă de duminică. Se potrivește cu tăieturile și vânătăile pe care le am. Aproape că n'am mai ieșit afară și nici nu-mi doresc. O ceață rece care-ți înăbușă plămânii și-ți îngheață sângele-n vine emană din canale. Trimite-mi o sticlă din cauciuc pentru apă fierbinte, dacă ești atât de amabil. Pe-aici sunt numai din teracotă.

Mi-a făcut o vizită mai devreme directorul hotelului – un pinguin autentic,

fără pic de fund. S'ar zice că pantofii negri de lac îl fac să aibă un mers atât de scârțâit, dar în Țările de Jos nu se știe niciodată. Adevăratul motiv al vizitei a fost acela de a verifica dacă eram un student la arhitectură bogat, și nu vreun târâie-brâu dubios, care să fugă din oraș fără să-și regleze plățile. Cum-necum, i-am promis că mâine mă voi înfățișa cu bani la recepție, așa că o proximă vizită la bancă este inevitabilă. Promisiunea mea a avut darul să-l înveselească pe individ, care a vrut să știe cum se desfășurau studiile mele. Excelent, l-am asigurat eu. Nu i-am spus că sunt compozitor, pentru că nu mai pot suporta Inchiziția Proștilor: „Ce fel de muzică scrii?"; „Aha, și-ar fi fost cazul să fi auzit de tine?"; „Da' ideile de unde ți le iei?"

Nu sunt în starea de spirit potrivită ca să scriu scrisori, dacă stau și mă gândesc bine – nu după întâlnirea mea recentă cu E., în orice caz. Omul care aprinde felinarele își face rondul. Dac'aș putea să dau timpul înapoi, Sixsmith! Tare-aș vrea să pot!

A doua zi

Sunt mai bine. Eva – ah, zău c'aș râde, numai că mă doare atât de tare! Nici nu mai țin minte când ți-am scris ultima oară. Timpul este pentru mine un *allegrissimo* confuz de când cu Noaptea Arătării la Față. În fine, îmi devenise și mie clar că nu aveam cum s'o prind pe E. singură. N'a venit niciodată la turnul orologiului la ora patru după-masă. Singura explicație pe care am găsit-o a fost aceea că mesajele mele fuseseră interceptate. (Nu știu dacă V.A. Și-a ținut promisiunea de a-mi ponegri numele acasă, în Anglia; oare tu vei fi auzit ceva? Nu-i vorba că mi-ar păsa prea mult, dar aș vrea să știu măcar.) O parte din mine spera ca I. să mă caute aici, la hotelul la care stau – în cea de-a doua scrisoare menționasem unde mă aflu. Eram dispus chiar să mă culc cu ea, dacă în felul ăsta mi se deschidea un canal de comunicare cu Eva. Mi-am spus în sinea mea că nu comisesem nicio crimă – *va bene*[{78}], despicător de fur [sic] în patru ce ești: nicio crimă împotriva familiei Crommelynck-Ayrs de care să se știe – și că I. juca din nou, pare-se, după cum îi cânta soțul ei. Probabil că dintotdeauna face la fel. Așa că nu mai aveam nicio altă soluție, decât să fac o vizită la locuința din oraș a familiei Van de Velde.

Am traversat scumpul meu Parc Minnewater în amurg, pe lapoviță. Frig – la fel ca-n Urali. *Luger*-ul lui Ayrs a vrut să vină și el, așa că mi-am adăpostit prietenul de oțel în buzunarul adânc al cojocului.

Niște prostituate fleșcăite fumau pe podiumul fanfarei. Nicio clipă nu m'am simțit ispitit – numai disperații se aventurează afară pe o asemenea vreme. Ravagiile provocate lui Ayrs m'au lecuit de ele, probabil pentru toată viața. În fața casei V.d.V., cabrioletele făcuseră coadă, caii pufăiau pe nări aerul rece, vizitiii stăteau înfășurați în veșminte lungi, fumând și tropăind ca să se încălzească. Ferestrele erau însuflețite: lămpi cu abajur, debutante emoționate, pahare de șampanie, sfeșnice în care sfârâiau lumânările. Era în plină desfășurare un eveniment social de proporții. Perfect, m'am gândit eu. Caz de camuflaj, dacă mă-nțelegi. O pereche fericită a urcat scările cu grijă, ușa s'a deschis – așa, Sesam – și o gavotă s'a revărsat afară, în aerul înghețat. Am pășit și eu pe urmele lor, pe treptele pudrate cu sare, și am lovit în ușă cu mânerul auriu, încercând să-mi păstrez calmul.

Cerberul îmbrăcat în redingotă cu coadă m'a recunoscut – un valet surprins nu e niciodată de bun augur.

– *Je suis désolé, Monsieur, mais votre nom ne figure pas sur la liste des invités* – Îmi pare foarte rău, domnule, dar numele dumneavoastră nu figurează pe lista de invitați.

Mi-am proptit gheata în ușă. L-am avertizat că listele de invitați nu sunt valabile și în cazul prietenilor de familie consacrați. Individul mi-a servit un zâmbet apologetic – aveam de-a face cu un profesionist. Un stol de gâsculițe cu nasturii paltoanelor argintați ca niște

țechini s-au înșirat pe lângă mine chiar atunci, iar valetul a făcut imprudența să le lase să-mi treacă prin față. Ajunsesem deja la jumătatea holului strălucitor când o mână într'o mănușă albă m'a apucat de umăr. Mi-am pierdut mințile, recunosc, într'un mod cât se poate de nedemn – a fost o perioadă oribilă pentru mine, fără exagerare – și am strigat-o pe Eva în gura mare, am strigat-o și iar am strigat-o, ca un copil prost crescut aflat în toiul unei crize de personalitate, până când muzica de dans a amuțit, iar holul și scările s'au umplut de musafiri șocați. Doar trombonistul a continuat să cânte. Așa sunt tromboniștii, să știi și tu. O mulțime de exclamații consternate – în toate limbile importante – s'au înălțat și au început să roiască. Prin tot acel bâzâit rău prevestitor s'a strecurat Eva, îmbrăcată într'o rochie de seară de culoare albastru metalizat și cu un râu de perle verzi la gât. Cred că am zbierat:

– De ce mă tot eviți? – sau ceva în egală măsură de revoltat.

E. nu s'a aruncat în brațele mele, plutind prin aerul care ne despărțea, nu s'a contopit cu mine și nici nu m'a potopit cu vorbe de iubire.

Mișcarea ei numărul unu a fost Dezgustul:

– Ce-ai pățit, Frobisher? — la care eu m'am uitat către oglinda atârnată în hol, ca să văd ce voia să spună. Nu arătam îngrozitor, atâta că mai uit să mă bărbieresc atunci când compun, după cum bine știi.

Mișcarea numărul doi – Surpriza:

– Doamna Dhondt zicea că te-ai întors în Anglia!

Lucrurile mergeau din rău în mai rău.

Mișcarea numărul trei – Mânia:

– Cum îndrăznești să te mai arăți aici după… după tot?!

Am asigurat-o că părinții nu-i spuseseră despre mine decât minciuni. Altfel de ce mi-ar fi interceptat scrisorile? Mi-a spus că primise ambele scrisori din partea mea, dar le rupsese în bucățele, „de milă". Când am auzit asta, parcă m'a lovit ceva în moalele capului. Am cerut să-i vorbesc în *tête-à-tête* – doar aveam atâtea lucruri de lămurit. Un tânăr arătos la modul superficial, care o ținea cu brațul pe după umeri, mi-a fluturat cealaltă mână prin fața ochilor și mi-a spus ceva într'o flamandă posesivă. I-am spus în franțuzește să-și ia labele de pe fata pe care o iubesc, apoi am adăugat că măcar atât s'ar fi cuvenit să învețe belgienii de pe urma războiului: când să se dea înapoi în fața unei forțe superioare. Eva l-a apucat de brațul drept – i-a luat pumnul strâns în amândouă mâinile; un gest de intimitate, din câte mi-am dat seama ulterior. Am prins și numele galantonului – Grigoire –, șoptit de un amic al lui care l-a avertizat să nu-mi cârpească una. Bulgărele de gelozie care mi se formase undeva în străfundurile mațelor avea de-acum și un nume. Am întrebat-o pe Eva cine era pudelul ei cel feroce.

– Logodnicul meu, a răspuns ea. Și nu e belgian, ci elvețian!

– Ce anume *al tău?* – și bulgărele s'a spart, iar venele mi s'au umplut de fiere.

– Ți-am povestit despre el în după-amiaza aceea, sus în turn! De ce m'am întors atât de fericită din Elveția… Eu ți-am spus, dar tu m'ai obligat să suport scrisorile-alea… umilitoare.

Nici ea nu glumea când mi-a spus, nici eu nu glumesc scriind aici. Grigoire-Logodnicul. Și toți canibalii ăia, care se ospătau din demnitatea mea. Aici ajunseserăm. Iubirea noastră pătimașă? Nici vorbă de-așa ceva. Nici nu existase vreodată. Trombonistul nevăzut se prostea stâlcind acum *Oda bucuriei.* Am zbierat către el cu sălbăticie – am și răgușit – s'o cânte în cheia în care a gândit-o Beethoven sau să n'o mai cânte deloc.

– Elvețian? am întrebat apoi. Și-atunci de ce se poartă atât de agresiv?

Trombonistul a atacat *Simfonia a cincea* a lui Beethoven ca pe o suită de flatulențe și tot într'o cheie greșită. Eva mi-a spus, pe o voce cu un singur grad mai puțin rece decât zero absolut:

– Cred că ești bolnav, Robert. Ar fi cazul să pleci.

Grigoire-Logodnicul elvețian și valetul m'au apucat fiecare de câte-un umăr și m'au târât cu spatele, fără ca eu să le opun vreo rezistență, către ieșire prin mijlocul turmei. Undeva sus, sus de tot, am zărit două dintre fetele V.d.V. mai mici, cu bonetele de noapte pe cap, trăgând cu ochiul din capul scărilor, pe sub balustrada palierului – parcă erau niște garguițe cu bonete de noapte pe cap. Le-am făcut cu ochiul.

Sclipirea de triumf din ochii minunați, cu gene lungi, ai rivalului meu și

îndemnul: „Cară-te la tine-acasă-n Anglia!”, pe care mi l-a dat cu vocea lui cu accent, l-au trezit pe Frobisher-Golanul – îmi pare rău că trebuie să recunosc. În momentul în care am fost îmbrâncit dincolo de prag, l-am îmbrățișat pe Grigoire cu o priză ca la rugby, hotărât să-l trag după mine pe papagalul cel înfumurat. Păsările-paradisului din holul de la intrare au cârâit, babuinii au țipat. Ne-am răsturnat amândoi pe scări – ba nu, am căzut, am alunecat, am înjurat, am bufnit, am ricoșat. Grigoire a țipat de spaimă, apoi de durere – medicamentul prescris prin excelență de Doctorul Răzbunare! Treptele de piatră și caldarâmul înghețat mi-au învinețit și mie spinarea tot atât de tare cât și lui, mi-am izbit și eu coatele și șoldurile tot atât de dureros, dar măcar nu eram singurul din tot Bruges-ul care avea o seară nenorocită și am urlat, izbindu-l în coaste pentru fiecare vorbă pe care mi-o spusese, după care i-am strigat, pe jumătate fugind, pe jumătate șchiopătând, cu o gleznă răsucită:

– Iubirea doare!

Deja sunt într’o stare de spirit mai bună. Nici nu mai țin minte cum arată E. Mai demult, aveam chipul ei întipărit pe retină ca un idiot, o vedeam peste tot și în oricine. Grigoire are niște degete splendide, lungi și flexibile. Franz Schubert își mutilase mâinile atârnându-și greutăți de ele – își făcea iluzii că-n felul ăsta ar fi putut cuprinde intervale mai mari pe claviatură. Avea niște cvartete de coarde mărețe, dar ce dobitoc patentat! Grigoire, în schimb,

are parte de niște mâini perfecte din naștere și probabil că nu deosebește o pătrime de alta.

Șase-șapte zile mai târziu

Am și uitat de scrisoarea asta neterminată – mă rog, să zicem c'am uitat; de fapt, a fost îngropată sub foile de muzică de pian și nu m'am învrednicit s'o pescuiesc de-acolo. Vreme de iarnă geroasă. Jumătate dintre orologiile din Bruges au înghețat bocnă. Ei, de-acum știi ce s'a-ntâmplat cu Eva. Toată povestea m'a lăsat cu sufletul golit; și ce răsună, mă rog, în spațiile goale? Muzica, Sixsmith – da, să fie Muzică și-atunci să vedem! După o baie de șase ore lângă focul din cămin, aseară am pus pe portative o sută două măsuri dintr'un marș funebru bazat pe *Oda bucuriei,* pentru clarinetistul meu.

Azi-dimineață am primit încă o vizită; n'am mai fost atât de simpatizat din ziua aceea de pomină, la Derby. M'a trezit la ora prânzului un cioc-cioc-cioc prietenesc, dar ferm la ușă. Am strigat:

– Cine-i acolo?

– Verplancke.

N'am știut de unde să iau numele, dar, când am deschis ușa, m'am trezit față-n față cu polițistul meu meloman, cel care-mi împrumutase bicicleta într'o altă viață.

– Pot să intru? *Je pensais vous rendre une visite de courtoisie* – M'am gândit să vă fac o vizită de curtoazie.

– Cu siguranță, i-am răspuns eu, apoi am adăugat, ca să mă arăt spiritual: *Voilà qui est bien courtois, pour un policier* – Iată un gest foarte curtenitor pentru un polițist.

I-am eliberat un fotoliu și m'am oferit să sun să ni se aducă un ceai, dar musafirul

meu a refuzat. Nu și-a mascat prea bine surprinderea când a văzut câtă dezordine era în jur. I-am explicat că le plătesc pe cameriste să sară camera mea. N'aș suporta să-mi văd foile de muzică atinse de cineva. Inspectorul Verplancke a dat din cap a înțelegere, după care s'a mirat că un domn onorabil se cazează într'un hotel sub pseudonim. Ei, o excentricitate moștenită de la tatăl meu, i-am explicat: o persoană cunoscută în viața publică preferă să-și păstreze viața privată chiar așa – privată. Și profesiunea mi-o trec la fel, sub tăcere, ca să nu mi se ceară să zdrăngănesc la pian pe la cocteiluri. Mai bine decât să refuzi și să provoci ofense. V. a părut mulțumit de explicația mea.

– Luxoasă locuință aici, la Royal, departe de casă! a zis el rotindu-și privirile prin salon, apoi: Nu știam că asistenții personali sunt plătiți atât de bine.

Am recunoscut ceea ce individul plin de tact din fața mea fără îndoială că deja aflase: că Ayrs și cu mine ne despărțiserăm, după care am adăugat că aveam și eu venitul meu personal – ceea ce, în urmă cu numai douăsprezece luni, ar fi fost adevărat.

– Aha, un milionar biciclist! a zâmbit el.

Tenace tipul, nu crezi? Nu chiar milionar, i-am întors eu zâmbetul, dar, slavă Domnului, un om cu suficiente venituri pentru a-și permite să stea la Royal.

În fine, mi-a spus și scopul vizitei:

– V'ați făcut un dușman foarte influent în timpul scurtei dumneavoastră șederi în orașul nostru, domnule Frobisher. Un

anume patron de fabrică – și cred că știm și unul, și celălalt despre cine vorbesc – a depus o plângere la superiorul meu, în legătură cu un incident petrecut în urmă cu câteva seri. Secretara șefului – de altfel, o minunată clavecinistă în mica noastră orchestră – v'a recunoscut numele și a direcționat plângerea către biroul meu. Prin urmare, iată-mă – la care eu m'am grăbit să-l asigur că totul nu fusese decât o regretabilă neînțelegere pe marginea afecțiunii unei domnișoare, iar el mi-a răspuns șarmant, dând din cap: Știu, știu – la tinerețe, inima cântă *più fortissimo* decât capul. Partea dificilă este însă că tatăl tânărului cu pricina este bancherul mai multora dintre notabilitățile orașului și face un tărăboi îngrozitor, cum că are de gând să vă acuze de vătămare și agresiune.

I-am mulțumit inspectorului Verplancke pentru că mă prevenise și pentru tactul de care dăduse dovadă și i-am promis că de-acum înainte n'am să mai ies în evidență cu nimic. Vai, nu era chiar atât de simplu:

– *Monsieur* Frobisher, nu vi se pare că orașul nostru este insuportabil de friguros iarna? Nu credeți că un climat mediteraneean v'ar putea inspira Muza mai fructuos?

L-am întrebat dacă mânia bancherului ar fi fost risipită de o eventuală promisiune a mea de a părăsi Bruges-ul în termen de șapte zile, după ce apucam să-mi fac revizia finală a sextetului. V. s'a gândit și mi-a spus că da, o asemenea înțelegere ar trebui să liniștească spiritele. Drept care, i-am dat cuvântul meu de gentleman că

urma să fac pregătirile necesare.

Odată încheiate afacerile, V. m'a întrebat dacă putea să arunce și el un ochi pe sextetul meu. I-am arătat partea de solo de clarinet. La început a rămas descumpănit, văzându-i ciudățeniile spectrale și structurale, dar apoi a mai stat o oră să-mi pună întrebări pertinente despre notațiile mele semiinventate și despre armonia cu totul unică a piesei. După ce ne-am strâns mâinile, mi-a dat cartea lui de vizită, m'a rugat să-i trimit prin poștă un exemplar din viitoarea partitură tipărită, pentru orchestra lui, și și-a exprimat regretul că fusese obligat să-și impună prezența în ipostaza de persoană publică și nu mă vizitase ca persoană privată. Mi-a părut rău când a trebuit să plece. Scrisul este o boală ticăloasă, care te face să te însingurezi.

Așa că, vezi și tu, trebuie să-mi pun afacerile în bună ordine. Nu-ți face griji în privința mea, Sixsmith: sunt bine, sănătos, și mult prea ocupat ca să cad pradă melancoliei! La capătul străzii este o tavernă marinărească unde mi-aș putea găsi pe cineva cu care să-mi împart singurătatea, dacă mi-aș dori (la orice oră vezi intrând și ieșind de-acolo băieți cu vino-ncoace), dar muzica este tot ce mă interesează în acest moment. Muzica răsună, muzica unduiește, muzica liniștește.

Al tău,
R.F.

* * *

HOTELUL MEMLING, BRUGES
ORA PATRU ȘI UN SFERT DIMINEAȚA,
12-XII-1931

Sixsmith,

M'am împușcat în cerul gurii în această dimineață, la ora cinci, cu *Luger*-ul lui V.A. Dar te-am văzut, dragul, scumpul meu prieten! Cât sunt de mișcat de faptul că-ți pasă! Pe terasa de observație a turnului cu orologiu, ieri, la apusul soarelui. Pură întâmplare că nu m'ai zărit tu primul. Urcasem acele ultime trepte, când am văzut din profil un bărbat aplecat peste parapet și uitându-se la mare – ți-am recunoscut paltonul elegant de gabardină, pălăria moale, unică și inconfundabilă! Un pas dacă mai făceam și m'ai fi văzut lăsându-mă pe vine în umbră. Ai făcut câțiva pași către latura nordică – o singură căutătură înspre mine și m'ai fi dibuit. Am stat și te-am urmărit cât am avut curaj – nu știu, poate un minut –, după care m'am retras și n'am nimerit să cobor mai repede. Nu fi contrariat. Îți mulțumesc din suflet c'ai încercat să mă găsești. Cu ce-ai venit, tot cu *Regina din Kent?*

Întrebările sunt ușor caduce de-acum, nu crezi?

Adevărul este că n'a fost pură întâmplare faptul că eu te-am zărit primul. Lumea-i un teatru de umbre, ca la operă, și asemenea lucruri sunt scrise clar și citeț în libretul ei. Nu fi prea contrariat de rolul jucat de mine. N'ai putea înțelege, oricât m'aș strădui să-ți explic. Ești un doctor strălucit, amicul tău Rutherford *et al.* sunt de acord că ai înainte un viitor strălucit – sunt convins că au dreptate. Dar în anumite chestiuni esențiale ești un cap sec. Oamenii sănătoși nu-i pot înțelege pe cei secătuiți, pe cei terminați. Te-ai apuca

să-mi enumeri toate motivele pentru care merită să trăiești, dar eu le-am lăsat în urmă la Gara Victoria, la începutul verii. Motivul pentru care m'am fofilat de pe terasa turnului a fost că nu vreau să te consideri vinovat că n'ai reușit să mă convingi să renunț. Tu s'ar putea să te consideri totuși, dar nu face așa ceva, Sixsmith, nu fi atât de dobitoc!

Tot așa, sper că n'ai fost prea dezamăgit că nu m'ai găsit la Royal. Directorului i-a ajuns la ureche faptul că Verplancke îmi făcuse o vizită. Se vedea obligat să-mi ceară să plec, așa mi-a spus, pe motiv de rezervări masive. Fleacuri, dar am optat pentru frunza de smochin. Frobisher-Detestabilul ar fi făcut scandal, însă Frobisher-Compozitorul își dorea liniște și pace, ca să-și poată încheia sextetul. Am plătit integral și mi-am făcut valiza – praf și pulbere s'a ales de ultimii bani de la Jansch. Am rătăcit pe alei labirintice și pe malurile unor canale înghețate până când am dat peste acest caravanserai care părea pustiu. Recepția – într'un cotlon de sub scări, unde nu e niciodată mai nimeni. Singura podoabă din camera mea este un Cavaler Râzând de-a dreptul monstruos, mult prea urât ca să fie furat și vândut. De la fereastra mea soioasă, văd exact aceeași veche moară de vânt în ruină pe ale cărei trepte am stat și-am moțăit în prima mea dimineață petrecută la Bruges. Exact aceeași – închipuie-ți! Mersul în cerc.

Știam că n'o s'apuc douăzeci și cinci de ani. Iar lucrurile s-au precipitat. Îndrăgostiții abandonați, disperații, tragedienii patetici care iau numele

suicidului în deșert sunt niște idioți care-l practică în grabă, ca dirijorii amatori. Un adevărat suicid este o certitudine bine gândită, disciplinată. Oamenii decretează: „Sinuciderea este un semn de egoism." Clericii de carieră, precum Pater, merg și mai departe și-o numesc un atac al lașității împotriva viului. Nătărăii comentează pe marginea acestei definiții din varii motive: ca să evite atingerea blamului; ca să-și impresioneze publicul cu discursul lor; ca să ofere un debușeu mâniei; sau, pur și simplu, pentru că le lipsește cantitatea necesară de suferință pentru a-și arăta înțelegerea. Lașitatea n'are nimic de-a face cu suicidul – îți trebuie un curaj considerabil ca să te sinucizi. Japonezii au despre el o noțiune corectă. Nu, semn de egoism este să-i pretinzi altuia să îndure o existență insuportabilă numai ca să-și scutească familia, prietenii și dușmanii de un strop de introspecție sufletească. Singurul egoism rezidă în a strica ziua unor oameni străini, silindu-i să asiste la ceva grotesc. Așa c'o să-mi fac un turban gros din câteva prosoape, ca să atenueze împușcătura și să absoarbă sângele – și-am să fac treaba asta în cadă, ca să nu se păteze covoarele. Aseară, am lăsat o scrisoare sub ușa biroului de zi al directorului – o s'o găsească mâine-dimineață la ora opt în care-l informez despre schimbarea survenită în statutul meu existențial, drept care, cu puțin noroc, cine știe ce cameristă nevinovată va fi scutită de o surpriză neplăcută. Vezi și tu că mă gândesc la oamenii mărunți.

Să nu-i lași să spună că m'am sinucis din

dragoste, Sixsmith – ar fi mult prea caraghios. Mi s'au aprins călcâiele după Eva Crommelynck timp de o clipită, dar și unul, și celălalt știm, în sufletele noastre, care este unica iubire a scurtei și strălucitei mele vieți.

Odată cu această scrisoare și cu jumătatea rămasă din cartea lui Ewing, am făcut aranjamentele necesare ca să-ți parvină la Hotelul Royal și un dosar conținând manuscrisul meu final. Folosește banii de la Jansch ca să achiți costurile publicării și trimite exemplare tuturor celor de pe lista alăturată. Fă în așa fel, orice s-ar întâmpla, încât familia mea să nu pună mâna pe niciunul dintre originale. Pater știu c'ar ofta: „Doar nu-i vreo *Eroică,* nu?" și l-ar vârî în cine știe ce sertar; să știi de la mine că este o creație fără egal. Are ecouri din *Missa albă* a lui Scriabin, din urmele pierdute ale lui Stravinsky, din cromatica unui Debussy mai lunar – adevărul este însă că habar n'am de unde mi-a venit. Dintr'o visare cu ochii deschiși. N'aș mai ajunge să scriu în viața mea ceva care să fie măcar a suta parte la fel de inspirat. Îmi pare rău că nu sunt mai modest, dar asta e. Sextetul *Atlasul norilor* conține viața mea, *este* viața mea, iar eu sunt acum ca o rachetă consumată la un foc de artificii; bine măcar c'am fost o rachetă.

Oamenii sunt niște obscenități. Prefer să fiu muzică, nu o grămadă de tubulețe care-și varsă semisolide unul într-altul timp de câteva decenii și apoi ajung atât de fleșcăite, că nici asta nu mai fac.

Am *Luger*-ul la-ndemână. Treisprezece

minute. Simt un fel de trepidație, bineînțeles, dar bucuria mea față de o asemenea *coda* este mai puternică. Este electrizant să știu c'o să mor și eu, la fel ca Adrian. Sunt mândru că pot s'o duc singur până la capăt. Certitudini. Dacă dai la o parte credințele inoculate de guvernante, școli, state, vei găsi în străfundurile tale câteva adevăruri imposibil de obliterat. Roma va decădea și se va prăbuși din nou; Cortés va pustii din nou Tenochtitlánul și, mai târziu, Ewing va porni din nou pe mări; Adrian va fi spulberat din nou, iar tu și cu mine vom dormi din nou sub stelele Corsicii; eu voi veni la Bruges, mă voi îndrăgosti și apoi dezîndrăgosti din nou de Eva; tu vei citi scrisoarea asta din nou; soarele se va răci din nou. Înregistrarea de gramofon cu Nietzsche: când ajunge la capăt, Ăl Bătrân și-o pune din nou, și asta în vecii vecilor.

Timpul nu poate penetra acest interval sabatic. Nu rămânem morți pentru multă vreme. Odată ce *Luger*-ul mă eliberează, până la nașterea mea următoare nu va trece mai mult de o bătaie de inimă. Peste treisprezece ani de-acum înainte, ne vom revedea la Gresham, iar peste alți zece ani mă voi fi întors în aceeași cameră în care sunt acum, ținând în mână același pistol, compunând aceeași scrisoare, la fel de hotărât și de invulnerabil precum sextetul meu proteic. Asemenea certitudini elegante mă consolează în acest ceas de liniște.

Sunt lacrimae rerum.[{79}]

R.F.

Jurnalul din Pacific al lui Adam Ewing

alătura. Cu tristețe scriu aici că nici'unul din nici'un schimb n'a înfruntat disprețul Secundului luând parte; noi vom persista însă în eforturile noastre, fără să ne lăsăm descurajați. Rafael, care se afla în cuibul rândunicii de pe catargul de la prova, ne-a întrerupt rugăciunile cu un strigăt ascuțit: „Pământ! 'Na-iiiiin-teeeee!"

Ne-am încheiat serviciul religios mai devreme și am luat în piept rafalele de spumă de mare ca să vedem cum se ivea uscatul din orizontul vălurit. „Raiatea" – ne-a informat D-l Roderick – „din arhipelagul Insulelor Societății." (O dată în plus, chila *Profetesei* noastre se încrucișează cu cea a vasului *Endeavour* al Căpitanului Cook. El însuși a dat numele Arhipelagului.) Am întrebat dacă urma să coborâm pe țărm. D-l Roderick a confirmat: „Căpitanul vrea să viziteze una dintre Misiuni." Insulele Societății au crescut la orizont și, după trei săptămâni de cenușiuri și nuanțe de albastru ale Oceanului, acum ochii noștri se bucurau la vederea coastelor muntoase îmbrăcate în verdeață, cu sclipiri de cataracte și hărmălaie de junglă. *Profetesa* ajunsese la o adâncime de cincisprezece stânjeni, și totuși apa era atâta de limpede, că se vedeau coralii în toate culorile curcubeului. Făceam speculațiuni, cu Henry, cum aveam să smulgem de la Căp. Molyneux permisiunea să coborâm pe țărm, când acesta și-a făcut apariția în persoană, cu barba luată din foarfeci și meșa de pe frunte dată cu ulei. Când colo,

în loc să ne ignore, după cum îi stă în obicei, el a venit spre noi cu un zâmbet larg și prietenos ca de hoț de buzunare:

– Domnule Ewing, Doctore Goose, oare sunteți amabili să ne însoțiți, pe Ofițerul Secund & pe mine, până pe țărmul insulei de colo în această dimineață? Este o așezare de Metodiști chiar pe țărm, pe coasta de Nord – „Nazaret" îi spune. Domnii cu minți scormonitoare au ce găsi interesant în locul cu pricina.

Henry a primit cu entuziasm, iar eu n'am refuzat propunerea, cu toate că n'aveam încredere în motivația vulpoiului bătrân.

– Atunci, așa rămâne! a conchis Căpitanul.

După un ceas, *Profetesa* era ancorată în Golful Betleem, un intrând cu nisip negru, protejat de vânturile alizee de pintenul Capului Nazaret. Țărmul era mărginit de un șir de bordeie acoperite cu paie, cocoțate pe niște „prăjini" care le ridicau puțin mai sus de nivelul apei și locuite (cum bine am intuit) de Indieni botezați. Mai sus de acestea erau vre'o zece-douăsprezece construcții de cherestea, lucrate de mâini mai civilizate, și încă și mai sus, chiar sub culmea dealului, se înălța mândră o biserică însemnată cu un crucifix alb. Cea mai încăpătoare dintre bărci a fost coborâtă în folosul nostru. Cei patru vâslași erau Guernsey, Unghie-Ncovoiată și o pereche de șerpișori de râu. D-l Boerhaave arbora o pălărie & o jachetă mai potrivite pentru un salon din Manhattan decât pentru o partidă de tras la rame peste valuri. Am ajuns pe plajă fără

nici'o altă neplăcere în afară de o stropeală zdravănă, dar singurul reprezentant al coloniștilor care ne-a întâmpinat a fost un câine polinezian, care gâfâia sub crengile pline de flori de iasomie aurii & clopoțeii stacojii ai unor tufe. În colibele de pe linia țărmului și pe „Strada Mare", care șerpuia în sus până la biserică, părea să nu fie nici țipenie de om.

– Douăj' de oameni, douăj' de muskete, a comentat D-l Boerhaave, și pân' la ora mesei n'avem treabă cu locul ăsta, ai? N'ar fi rea ideea, Dom' Căpitan, este?

Căp. Molyneux le-a spus vâslașilor să ne aștepte într'un loc mai ferit, câtă vreme „Îi facem o vizită Regelui unde-și numără banii."

Bănuiala mea că nou descoperita bunăvoință a Căpitanului era numai de fațadă s'a confirmat când am constatat că prăvălia locală avea obloanele trase, iar el a tras o înjurătură printre dinți.

– Dar dacă Negroteii s'au reconvertit și și-au mâncat predicatorii la desert? s'a lansat în speculații Olandezul.

Din turla bisericii s'a auzit un clopot și Căpitanul și-a tras de unul singur o palmă peste frunte:

– Al D...lui să fiu, unde mi-o fi mintea? Doar e Sabat, ce D... iartă-mă și c...ții ăștia precis rag toți în biserica lor proțăpit'acolo sus!

Am pornit și noi pe drumul șerpuit care urca dealul abrupt, mai mult târându-ne, încetiniți de guta Căp. Molyneux. (Am o senzație de gât uscat și lipsă de aer când fac efort. Când îmi aduc aminte cât de viguros eram pe Insula Chatham, îmi fac

griji gândindu-mă cât de grav mi-e afectată constituția de parazit.) Am ajuns la lăcașul de cult din Nazaret în același timp cu congregația, care ieșea la lumină.

Căpitanul și-a luat pălăria de pe cap și a răcnit din toți bojocii:

– Salutare! Jonathon Molyneux, Căpitanul vasului *Profetesa!*

Și a făcut un gest larg cu brațul către corabia noastră ancorată în port.

Nazaretanii s'au arătat mai puțin exuberanți, bărbații dând din cap cu figuri grave, nevestele și fiicele lor ascunzându-și chipurile după evantaie. Dinăuntrul bisericii, de unde se revărsau acum afară credincioșii băștinași, ca să-i vadă și ei pe vizitatori, s'au auzit strigăte de „Chemați-l pe pastorul Horrox!" Vre'o șaizeci de adulți, bărbați și femei, am numărat, dintre care a treia parte erau Oameni Albi, înveșmântați în hainele „cele bune" de Duminică (pe cât e cu putință când te găsești la două săptămâni pe mare de cel mai apropiat negustor de marafeturi). Negrii se uitau la noi cu simplă curiozitate. Femeile băștinașe erau îmbrăcate decent, dar, o bună parte dintre ele, pocite de gușe. Câțiva tineri care-și protejau iubitele de tirania Soarelui cu umbrele din frunze de palmier se sforțau să ne zâmbească. Niște Polinezieni formau un „pluton" aparte, purtând pe umăr, fiecare, câte-o banderolă cafenie brodată elegant cu un crucifix alb, ca și cum ar fi avut un soi de uniformă.

La un moment dat, a țâșnit afară pe ușa bisericii, ca o ghiulea pe gura tunului, un ins ale cărui veșminte preoțești îi mărturiseau chemarea.

– Eu sunt Giles Horrox, ne-a înștiințat el ca un patriarh ce era, Pastor în Golful Betleem & Reprezentant al Societății Misionarilor de la Londra pe Insula Raiatea. Spuneți de îndată, Domnilor, ce treburi v'au adus aici!

Căp. Molyneux și-a reluat prezentările, incluzându-ne și pe noi: D-l Boerhaave, „de la Biserica Reformistă din Țările-de-Jos"; Doctorul Henry Goose, „Medic al Nobilimii londoneze și, mai recent, al Misiunii din Fi-Ji"; și D-l Adam Ewing, „Notar american în tot ce ține de Litere & Legi" *(Acum* chiar c'am devenit precaut, să văd unde voia s'ajungă nemernicul!), apoi a continuat:

– Numele Pastorului Horrox și al Golfului Betleem sunt rostite cu deosebit respect printre noi, aceștia, credincioșii itineranți din Pacificul de Sud. Nădăjduiam să celebrăm și noi Sabatul dinaintea altarului Domniei Voastre – și Căpitanul s'a uitat cu tristețe către biserică –, dar, vai, vânturile potrivnice ne-au întârziat sosirea! Cel puțin atâta, cutia milei, sper că n'ați închis-o încă!

Pastorul Horrox l-a măsurat din priviri pe Căpitanul nostru:

– Comandați o corabie de oameni cu frică de Dumnezeu, Domnule?

Căp. Molyneux și-a coborât privirea într'o parte, mimând umilința.

– Nici oamenii nu sunt atâta de evlavioși, nici corabia nu-i atâta de trainică precum biserica Domniei Voastre, Domnule, dar vă spun că da – D-l Boerhaave și cu mine facem tot ce ne stă-n putință pentru sufletele acelea încredințate nouă. Îmi pare rău că trebuie

s-o spun, dar este o bătălie neîntreruptă. Marinarii se-ntorc la obiceiurile lor barbare de-ndată ce le-ntoarcem spatele.

– Ei, Domnule Căpitan, a intervenit atunci o doamnă cu guler de dantelă, dar și noi avem recidiviștii noștri aici, la Nazaret! Va trebui să iertați precauția soțului meu. Experiența ne-a învățat că mai toate vasele care arborează drapele chipurile creștine nu ne-aduc altceva decât boli & bețivani. N'avem ce face: pornim de la prezumția de vinovăție, până când se dovedește neîntemeiată.

Căpitanul s'a înclinat din nou:

– N'aveți motive să vă scuzați, Doamnă, fiindcă n'ați vrut să ne ofensați și nici noi n'o luăm ca pe-o ofensă.

– Prejudecățile Dumneavoastră legate de acei „Vizigoți ai mărilor" sunt pe deplin justificate, Doamnă Horrox – s'a găsit să se bage-n vorbă și D-l Boerhaave –, dar *eu,* unul, nu voi tolera nici măcar un strop de spirtoasă la bordul *Profetesei* noastre, oricât ar vocifera oamenii mei! Și să știți că vociferează – o-ho, ce mai vociferează! Dar și eu știu să strig: „Singurul spirit de care aveți trebuință este Spiritul Sfânt!" – și strig mai mult și mai tare decât ei!

Toată șarada și-a atins, până la urmă, efectul scontat. Pastorul Horrox ni i-a prezentat pe copiii lui, două fiice & trei fii, toți născuți chiar aici, la Nazaret. (Fetele arătau ca și cum ar fi descins dintr'un Pension de Domnișoare; băieții, în schimb, se vedea că erau arși de soare ca niște *kanáka* pe sub gulerele scrobite.) Oricât de silă mi-ar fi fost să mă trezesc înregimentat în mascarada Căpitanului,

eram și dornic să aflu mai multe despre Teocrația de pe această Insulă, așa că m-am lăsat dus de curentul evenimentelor. În scurt timp, ne-am îndreptat, întregul grup, către Casa Parohială a familiei Horrox, o reședință de care nu s'ar fi rușinat nici'un Consul de rang mai mic din Emisfera Sudică. Era formată dintr'un salon mare, cu ferestre de sticlă și mobilă din lemn de magnolia, un birou, două anexe pentru slujitori și o sufragerie în care am fost serviți de îndată cu legume proaspete și carne macră de porc. Fiecare picior al mesei era scufundat în câte un vas cu apă. D-na Horrox ne-a lămurit:

– Furnicile – o adevărată plagă a Betleemului! Cele care se înecă trebuie aruncate din când în când, ca să nu-și facă punte unele peste altele.

Am complimentat-o pentru locuință.

– Pastorul Horrox era, de meseria lui, tâmplar în Comitatul Gloucester, ne-a spus mândră stăpâna casei. Cea mai mare parte din Nazaret a construit-o chiar el, cu mâna lui. Mintea păgânilor, vedeți Dumneavoastră, se lasă impresionată de partea materială. Își spun în sinea lor: „Ce dichisite-s casele Creștinilor! Ce amărâte-s bordeiele noastre! Cât de generos e Dumnezeul Omului Alb! Cât de meschin e-al nostru!" Și-n felul acesta, mai convertești pe câte unul întru Domnul.

– Dac'aș putea face cumva să-mi iau viața de la capăt, a comentat D-l Boerhaave fără nicio rușine, aș alege calea altruistă a Misionarului. Domnule Pastor, vedem aici o Misiune închegată, având rădăcinile înfipte-adânc; dar cum se *începe* lucrarea

de convertire pe o plajă cufundată în beznă, pe care n'a pus nici'odată piciorul vre'un Creștin?

Pastorul Horrox a privit undeva, dincolo de interlocutorul său, către o Sală de Conferințe dintr'un viitor oarecare.

– Cu tenacitate, Domnul meu, cu compasiune și cu Legea în față. Acum cincisprezece ani, noi n'am fost primiți în golful acesta la fel de cordial ca Domniile Voastre. Vedeți insula aceea în formă de nicovală, încolo, spre Apus? Negrii îi spun Bora-Bora, dar mai curând s'ar numi Sparta, la cât de războinici îi sunt locuitorii! Ne-am luptat pe plaja de la Golful Betleem și unii dintre noi au căzut. Dacă n'am fi avut pistoalele cu care am învins în bătăliile din prima săptămână, Misiunea Raiatea ar fi rămas la stadiul de vis frumos. Dar aceasta a fost voința Domnului: să-I aprindem Focul pe țărmul acesta și să I-l păstrăm aprins! După o jumătate de an, am putut să ne aducem și femeile, din Tahiti. Îmi pare rău de morții băștinașilor, dar când Indienii au văzut cum își apără Domnul turma, ce să zic? Până și Spartanii ne-au implorat să le trimitem predicatori!

Doamna Horrox a dus povestea mai departe:

– Când a început vărsatul să semene Moarte, Polinezienii au avut nevoie de ajutor deopotrivă material & spiritual. Compasiunea noastră a fost cea care i-a atras pe păgâni la izvorul tămăduirii. Acum a venit vremea ca Legea Sfântă să ne păzească nouă turma de Ispită... și de jafurile marinarilor. Mai ales cei de pe

baleniere ne poartă pică fiindcă le învățăm pe femei castitatea & modestia. De-aceea bărbații noștri își țin mereu pușile bine unse.

– Însă, dac'ar fi să naufragieze, a intervenit Căpitanul, sunt convins că aceiași nenorociți ar implora Soarta să-i azvârle pe vre'o plajă unde „blestemații de Misionari" au dus deja cuvântul Evangheliei, nu credeți?

Asentimentul a fost unul apăsat & general.

Doamna Horrox mi-a lămurit curiozitatea în materie de aplicare a Legii & Ordinii într-un asemenea avampost izolat al Progresului:

– Consiliul Bisericii noastre – adică soțul meu plus alți trei Mai-Mari înțelepți – votează legile pe care le considerăm necesare, călăuziți de rugăciune. Iar Paznicii lui Cristos, anumiți băștinași care se dovedesc slujitori credincioși ai Bisericii, veghează la aplicarea legilor respective, în schimbul creditului la magazinul soțului meu. Vigilența – o vigilență neobosită – este vitală, pentru că altfel, până săptămâna viitoare… Și Doamna Horrox s'a cutremurat înfiorată la gândul că stafiile apostaziei ar putea dansa *hula* pe mormântul ei.

Odată masa încheiată, ne-am retras în salon, unde un băștinaș ne-a servit cu ceai rece, în căni simpatice făcute din tărtăcuțe. Căp. Molyneux a întrebat:

– Domnule, cum se finanțează o Misiune atâta de prosperă cum este a Domniei Voastre?

Pastorul Horrox a simțit că vântul își

schimbase direcția și iarăși l-a măsurat din priviri pe Căpitan:

– Amidonul extras din arorut și uleiul din nucile de cocos acoperă costurile, Căpitane. Negrii muncesc pe plantațiile noastre ca să-și plătească școala, studiile biblice și slujba religioasă. Peste o săptămână, cu voia lui Dumnezeu, vom avea o recoltă bogată de nucă de cocos.

Eu am întrebat dacă Indienii munceau de bunăvoie.

– Dar bineînțeles! a exclamat D-na Horrox. Dacă alunecă în păcatul trândăviei, știu foarte bine că Paznicii lui Cristos îi pedepsesc una-două!

Aș fi vrut să știu mai multe despre stimulentele lor punitive, dar Căp. Molyneux mi-a smuls iar frâiele conversației:

– Și vasul Societății de Misionariat despre care vorbeați transportă productele acestea perisabile până la Londra, ocolind Capul Horn?

– Presupunere corectă, Căpitane.

– V'ați gândit vre'odată, Domnule Pastor, că temeiul secular al Misiunii Domniei Voastre – și cel *spiritual,* prin extensiune – s'ar afla în mai mare siguranță dacă ați avea o piață sigură mai aproape de Insulele Societății?

La care Pastorul i-a spus băiatului care ne servise cu ceai să iasă afară din cameră. Apoi a zis:

– Am cugetat la questiunea aceasta îndelung… dar unde-anume? Piețele din Mexic sunt mici & amenințate de tot felul de bandiți. La Cape Town este un fel de căsnicie între perceptorii corupți și

Afrikaanerii nesătui. Marea Chinei de Sud colcăie de pirați fără milă & fără onoare. Olandezii din Batavia îți sug sângele – nu vă supărați, Domnule Boerhaave!

– Domnul Ewing este originar – a zis Căpitanul arătând spre mine și a făcut o pauză, cântărindu-și propunerea – din San Francisco, California. Presupun că știți cum a crescut acel oraș dintr-un târg mărunt, de șapte sute de suflete, până la metropola care este azi, de… câte, un sfert de milion? Nici'un recensământ nu le mai poate ține socoteala! Chineji, Chilieni, Mexicani, Europeni – străini de toate neamurile & culorile se revarsă acolo zi de zi. Un ou – Domnule Ewing, fii bun și informează-ne: cât mai costă azi un ou la San Francisco?

– Un dolar. Cel puțin așa mi-a scris soția mea.

– Un dolar yankeu pentr'un amărât de ou. (Căp. Molyneux arborează același zâmbet cu cel al unui crocodil mumificat pe care l-am văzut odată spânzurând într'o prăvălie de pânzeturi din Louisiana.) Sunt convins că un om cu istețimea Domniei Voastre ar trebui să se gândească puțin la treaba asta.

– În curând, n'o să se mai găsească nici fir de aur, a intervenit D-na Horrox, care nu era ușor de păcălit.

– Așa e, Doamnă, dar marele San Francisco, înfometat, înfierbântat și-mbogățit, va rămâne unde este – o goeletă iute precum *Profetesa* mea nu face mai mult de trei săptămâni pân'acolo – și e limpede ca lumina zilei ce-i rezervă Soarta: San Francisco va deveni Londra,

Rotterdamul și New Yorkul Pacificului!

Gazda noastră, *Capitán de la casa,* care-și scormonea printre dinți cu o scobitoare din os de balenă, a întrebat:

– *Ce* credeți, Domnule Ewing, productele plantațiilor noastre ar putea obține un preț bun în orașul Dumneavoastră (ce curios e s-auzi că despre un târgușor ca al nostru se vorbește în acești termeni!) și-acum, și când va trece goana după aur?

Onestitatea mea era o carte pe care Căp. Molyneux o jucase în folosul vicleniei sale, dar n-aveam de gând să mint nici ca să-i fac în ciudă, nici ca să-i sar în ajutor. Am zis:

– Cred că da.

Giles Horrox și-a scos gulerul de cleric de la gât.

– Ce-ar fi să mă-nsoțești până-n biuroul meu, Jonathan? Vreau să mă mândresc puțin cu acoperișul pe care eu însumi l-am proiectat ca să reziste la sinistrele *tai-fung*-uri de pe-aici.

– Nu mai spune, Giles! i-a răspuns Căp. Molyneux. Ia-o înainte.

Cu toate că numele Doctorului Henry Goose era necunoscut la Nazaret până azi-dimineață, de îndată ce nevestele din Betleem au aflat că un faimos medic englez coborâse pe țărm, și-au adus aminte de tot ce le durea și au pornit în pelerinaj spre Casa Parohială. (Ce curios este să te afli din nou în prezența sexului frumos, după atâtea zile de secluziune în compania celui urât!) Prietenul meu, cu generozitatea-i cunoscută, n'a putut refuza nici'o pacientă, așa că salonul D-nei Horrox s'a

transformat în cabinet de consultații, prevăzut cu paravane de pânză care să ofere intimitatea cuvenită. D-nul Boerhaave s'a întors la bordul *Profetesei,* ca să vadă cum putea face mai mult loc în cală.

Am cerut permisiunea familiei Horrox să cercetez Golful Betleem, dar plaja era insuportabil de încinsă, iar nisipul – plin de toate insectele, așa c'am luat-o din nou pe unde veniserăm, pe „Strada Mare" care ducea la biserică, fiindcă de-acolo răzbăteau ecouri de psalmi. Aveam de gând să iau parte la slujba de după-masă. Nici țipenie de om, nici'un câine, nici măcar un băștinaș nu tulbura liniștea sabatică. Am aruncat o privire în interiorul întunecat al bisericii, unde fumul era atâta de gros, de m'am și speriat, în prima clipă, că luase foc întregul edificiu! Cântările se terminaseră de-acuma și în locul lor se auzea un cor de tușituri înfundate. Cincizeci de spinări sumbre vedeam înaintea ochilor și mi-am dat seama că fumul nu provenea nici de la vre'un foc, nici de la tămâie, ci de la tutun tocat mărunt! Fiecare dintre indivizii de-acolo pufăia dintr'o pipă.

La amvon se afla un Om Alb rotofei, care ținea predica în jargonul acela hibrid zis „Engleza-de-baltă de la Antipozi". Tot circul de religiozitate de doi bani nu mi s'a părut scandalos până când n'am înțeles care era conținutul „predicii", din care citez:

– Ei, și-așa s'a-ntâmplat, vedeți voi, cu Sân' Petru, da, ăla de Don'șor' Iisus îi 'cea „Ia și pipă, Petre", c'a veni' de la Roma și i-a-nvăța' pe 'vreii cu nasuri coroiate din

Palestina ce & cum cu 'Tunu' Bătrânu', și-asta vă-nvăț și io pe voi aici, vedeți? (Aici s'a întrerupt ca să-l școlească anume pe unul dintre cei prezenți) Nu, Prunc-Smolit, nu așa; faci taman pe dos, nu vezi? Îndeși 'tunu' pe la capătu' *gros,* da? Ăsta, vezi? D… zeii lui de capăt! De câte ori să-ț' spun că *asta-i tija,* da? Asta, și-*ăsta-i găvanu',* D… cu' să-l ia! Fă și tu ca Pește-de-Mâl de lângă tine, uite, să-ț' arăt!

Un Om Alb, palid la față & adus de spate, stătea rezemat de un dulap (care conținea, după cum am verificat mai târziu, sute de Biblii tipărite în Polineziană – trebuie neapărat să le cer să-mi dea și mie una drept suvenir) și urmărea mersul lucrurilor înecate în fum. M'am apropiat de el și i-am vorbit în șoaptă, ca să nu le distrag atenția fumătorilor de la predică. Tânărul mi s'a prezentat drept Wagstaff și mi-a explicat că în amvon se afla „Directorul Școlii de Fumat din Nazaret".

I-am mărturisit că n'auzisem nici'odată de o asemenea Academie.

– Ideea Părintelui Upward de la Misiunea din Tahiti, mi-a spus el. Trebuie să-nțelegeți, Domnule, că Polinezianul refuză munca pentru că n'are niciun motiv să prețuiască banul. „Dacă mi-e foame" – zice – „m'apuc și culeg sau pescuiesc ceva. Dacă e frig, spun la femeie: Țese!" Mâini puturoase, Dom'le Ewing, și știm amândoi la ce lucrare grozavă le poate întrebuința Diavolul. Dar, dacă-i facem pe toți trândavii să-și dorească-ntruna frunzele-astea nevinovate, le oferim un stimulent ca să câștige bani și să-și poată cumpăra 'tunu' – băutură nu, să știți, doar 'tunu' – de

la punctul comercial al Misiunii. Ingenios, nu găsiți?

Cum aș fi putut să cred altminteri?

Lumina începe să pălească. Se-aud glasuri de copii, octave de păsări exotice, valuri care se sparg de țărm. Henry bombăne cu ochii ațintiți la butonii manșetelor. D-na Horrox, de a cărei ospitalitate Henry și cu mine urmează să ne bucurăm la noapte, și-a trimis slujnica să ne anunțe că masa e servită.

Luni, 9 Decembrie

Continuarea povestirii de ieri.

Când s'au încheiat cursurile școlii de fumat (câțiva dintre școlari se clătinau pe picioare și acuzau grețuri, dar profesorul lor, un negustor de tutun itinerant, ne-a asigurat că „Vi-i agăț cât ai zice pește, cum se-agață peștii-arici în năvod!"), căldura se mai domolise, deși Capul Nazaret încă se mai cocea la Soarele fierbinte. D-l Wagstaff m'a însoțit într'o plimbare de-a lungul limbii de pământ împădurite care se încovoia la Nord de Golful Betleem. Fiul mezin al unui preot din Gravesend, ghidul meu simțise chemarea misionariatului încă din copilărie. Societatea, în bună înțelegere cu Pastorul Horrox, îl trimisese încoace ca să se însoare cu o Văduvă din Nazaret, o anume Eliza (născută Mapple), și să fie tatăl fiului ei, Daniel. Sosise pe țărmurile acestea în luna Mai trecută.

– Ce noroc, să locuiești într'un asemenea Eden! am declarat eu, dar gluma mea a avut darul să-i strice tânărului buna dispoziție.

– Așa mi-am zis și eu în primele zile petrecute aici, Domnule, dar acum nu mai sunt chiar convins. Adică, vreau să zic, ar fi grozav dac'ar fi Edenul, numai c'aici orice vietate se sălbăticește și mușcă & zgârie-ntruna. Un păgân câștigat de partea Domnului este un suflet mântuit, asta știu, dar Soarele te *arde* fără-ncetare și pietrele & valurile sunt mereu orbitoare, de mă dor ochii toată ziua, până-n amurg. Sunt momente în care-aș da orice pentru niște

cețuri din Marea Nordului. Locul ăsta *nouă* ne apasă sufletele, zău așa, Domnule Ewing. Soția mea trăiește-aici de când era copilă și tot nu s'a acomodat întru totul. S'ar zice că sălbaticii se cuvine să ne fie recunoscători, nu-i așa? Că doar îi școlim, îi vindecăm, le oferim de lucru, le deschidem ușa vieții eterne! Sigur că spun: „Rog, Domnu'", „Mulțam, Domnu'" de câte ori le vine, dar nu se simte *nimic* aici – și Wagstaff s'a lovit cu pumnul peste inimă. Da, o fi *arătând,* poate, a Eden Raiatea, dar este un loc al pierzaniei ca oricare altul, da; nu sunt șerpi, însă Diavolul își face treaba și-aici la fel de bine ca oriunde altundeva. Furnicile, de pildă! Furnicile se vâră peste tot. În mâncare, în haine, până și-n nas. Până nu le vom converti și pe blestemateleastea de furnici, insulele n'o să ne-aparțină cu-adevărat.

Am ajuns la locuința modestă a D-lui Wagstaff, clădită de primul soț al soției sale. Nu m'a poftit înăuntru, dar a intrat el să-mi aducă o carafă cu apă, ca după plimbare. Eu am dat ocol grădiniței din fața casei, unde un grădinar negru dădea la săpăligă. L-am întrebat ce voia să cultive acolo.

– David e mut! mi-a strigat o femeie care stătea în cadrul ușii, având pe ea o rochie de casă lăbărțată & jegoasă, ce-i dădea un aspect & o ținută pe care mă tem că nu le pot descrie cu niciun alt termen afară de „șleampătă". E mut ca o piatră. Dumneata ești Doctorul englez de stă la alde Horrox.

I-am explicat că eram American & Notar și am întrebat-o dacă stăteam cumva de vorbă cu D-na Wagstaff.

– Așa cică-n anunțul de cununie și-n certificatul de căsătorie, așa că da.

Am informat-o că D-rul Goose își făcuse un cabinet *ad hoc* la familia Horrox, dacă voia cumva să-i ceară o consultație, și am asigurat-o de măiestria lui Henry ca medic.

– Suficientă măiestrie cât să mă ia de-aici, să-mi dea înapoi anii pe care i-am irosit și să m'așeze undeva la Londra, cu un stipendiu de trei sute de lire *per annum?*

A trebuit să recunosc: asemenea pretenții depășeau puterile prietenului meu.

– Atunci Doctorul Dumitale, Domnule, nu poate face nimic pentru mine cu toată măiestria lui.

Am auzit chicoteli în tufișurile din spatele meu, m'am întors și am văzut o mulțime de băieței negri. (Mi s'a părut curios cât de mulți aveau pielea deschisă la culoare, adică proveneau din împerechieri „inter-rasiale".) Nu i-am băgat în seamă și m'am întors exact în momentul în care un băiat alb, de vre'o doisprezece-treisprezece ani, la fel de jegos ca și D-na Wagstaff, s'a strecurat pe lângă maică-sa, care n'a făcut niciun gest să-l oprească. Fiul ei se zbânțuia gol-goluț, cum erau și tovarășii lui de joacă!

– Ei, tinere, ia ascultă, l-am apostrofat, dacă faci vre'o insolație alergând în ținuta asta de colo-colo?

Ochii albaștri ai băiatului aveau o lucire ca de fiară sălbatică, iar răspunsul, lătrat într'un dialect polinezian, m'a surprins în aceeași măsură în care i-a distrat pe Negrișori; apoi au zbughit-o cu toții, ca un stol de rândunici.

D-l Wagstaff a fugit și el pe urmele băiatului, foarte agitat.

– Daniel! Treci înapoi! *Daniel!* Știu că m'auzi! Pun biciu' pe tine! M'auzi ce-ți spun? Să știi că pun biciu' pe tine! După care s'a întors către soția lui: *Doamnă* Wagstaff! Oare chiar *vrei* ca fiul Dumitale să crească la fel ca un sălbatic? Măcar atâta lucru fă și Dumneata pentru băiatul ăsta: pune-l să se-mbrace! Ce părere o să-și facă Domnul Ewing?

Sila pe care o resimțea D-na Wagstaff față de tânărul ei soț, dac'ar fi fost îmbuteliată, ar fi fost vândută pe post de otravă de șobolani.

– Domnul Ewing o să-și facă părerea pe care-o să vrea să și-o facă. După care, mâine, o să se-mbarce pe goeleta lui cea zveltă și-o să plece, luându-și cu el și părerile. Asta spre deosebire de Dumneata și de mine, *Domnule* Wagstaff, care o să murim aici. Mă rog la Dumnezeu să fie cât mai curând, a adăugat ea, apoi s'a întors către mine: Soțul meu n'a avut ocazia să-și termine școala, Domnule, așa că mie-mi revine sarcina păcătoasă de a explica lucruri evidente, și-asta de zece ori pe zi.

Nedorind să asist la umilirea D-lui Wagstaff de către soția lui, am înclinat din cap fără nici'o vorbă și m'am retras după gard. Am auzit o voce indignată de bărbat, dominată de o voce disprețuitoare de femeie, și mi-am îndreptat atenția către o pasăre din apropiere, al cărei tril îmi suna în ureche astfel: *Toby nu te spune, nuuu… Toby nu te spune…*

Ghidul mi s'a alăturat din nou, mai mult decât vizibil abătut.

– Îmi cer iertare, Domnule Ewing, însă nervii Doamnei Wagstaff sunt întinși la culme astăzi. Nu reușește să doarmă prea mult din cauza căldurii și-a muștelor.

L-am asigurat că „Amiaza perpetuă" din Mările Sudului afectează până și cele mai zdravene physiologii. Ne-am plimbat pe sub frunzișuri vâscoase, de-a lungul porțiunii din ce în ce mai înguste de la marginea câmpului de o fertilitate bolnăvicioasă, cu omizi păroase, groase cât degetul meu cel mare, care cădeau de pe frunzele unor minunate heliconii.

Tânărul Domn Wagstaff mi-a povestit ce asigurări primise familia lui din partea Misiunii în legătură cu caracterul impecabil al viitoarei sale soții. Pastorul Horrox îi cununase a doua zi după sosirea lui la Nazaret, când lumina orbitoare a Tropicelor încă-l năucea. (Nu e clar de ce consimțise Eliza Mapple la o asemenea cununie aranjată; Henry face speculații și spune că latitudinea & clima „tulbură" sexul slab și-l fac mai flexibil.) „Cusururile" soției D-lui Wagstaff, vârsta ei reală și firea nestăpânită a lui Daniel au apărut în adevărata lor lumină când încă nu se uscase cu totul cerneala semnăturilor pe actele de cununie. D-l Wagstaff încercase să-și bată proaspătul fiu vitreg, dar nu reușise decât să stârnească niște „reproșuri atâta de înverșunate" din partea Mamei și a fiului deopotrivă, încât nu mai știa la cine să apeleze. Pastorul Horrox nici vorbă să-l ajute: îl înfierase pe bietul Domn Wagstaff și-l făcuse bleg – și adevărul era că, din zece zile, nouă se simțea la fel de nefericit ca Iov. (Oricare-ar fi necazurile D-

lui Wagstaff, oare suportă ele comparație cu viermele-parazit care-ți roade canalele cerebrale?)

Gândindu-mă să-i distrag atenția tânărului amărât cu questiuni care țin mai degrabă de Logică, l-am întrebat ce era cu abundența de Biblii care zăceau neatinse în Biserică (și citite numai de păduchii de cărți – ăsta-i adevărul).

– Pastorul Horrox, el s'ar cuveni să vă răspundă, mi-a explicat el, dar, pe scurt, Misiunea de la Golful Matavia s'a apucat să traducă în Polineziană Cuvântul Domnului și Misionarii băștinași au reușit să facă atâta de multe convertiri cu ajutorul acelor Biblii, de Mai-Marele Whitlock – unul dintre fondatorii Nazaretului, în prezent răposat – a convins Misiunea să repete experimentul și aici. Pentru că el, vedeți Dumneavoastră, făcuse ucenicie, la vremea lui, la un gravor din Highgate. Așa că, pe lângă arme & unelte, cei dintâi Misionari au adus cu ei și o mașină de tipărit, sticle cu cerneală, matrițe de tipar & seturi de litere, plus toptane întregi de hârtie. În primele zece zile de la întemeierea așezării de la Golful Betleem, se tipăriseră deja trei mii de abecedare pentru școlile Misiunii – nici să sape grădinile nu apucaseră. După aceea le-a venit rândul Evangheliilor de la Nazaret, care au răspândit Cuvântul Domnului de la Insulele Societății până la Insulele Cook și Tonga. Iar acum, când mașina de tipărit e deja de mult ruginită, avem mii de Biblii care ne imploră să găsim amatori – și știți de ce?

N'aveam idee.

– Nu mai sunt destui Indieni. Vasele aduc aici germenii bolilor, Negrii îi trag pe nas, se umflă de bolnavi ce sunt și cad ca fructele stricate. Îi învățăm pe supraviețuitori să practice monogamia & căsătoria, dar împreunarea lor nu rodește. (M'am întrebat în sinea mea câte luni vor fi trecut de când D-l Wagstaff zâmbise ultima dată.) Să omori ceea ce-ți dorești să cultivi & să vindeci – așa pare-se că merg lucrurile, a conchis el.

Cărarea s'a sfârșit la nivelul mării, într'un fel de „lingou" de coral negru măcinat de valuri, lung de douăzeci de iarzi și înalt de două ori cât un stat de om.

– *Marae* se numește, m'a informat D-l Wagstaff. Peste tot prin Mările Sudului dai peste ele, din câte mi s'a spus. Ne-am cățărat până-n vârf, de unde se vedea perfect *Profetesa,* la o depărtare de un „crawl" sănătos pentru un înotător cu pretenții. (Finbar tocmai golea peste bord un butoi; în vârful catargului artimon am zărit silueta neagră a lui Autua, care înfășura contra-rândunicile de la prova.)

M'am interesat de originile & scopul acestor așa-numite *marae,* iar D-l Wagstaff mi-a satisfăcut curiozitatea:

– Cu numai o generație în urmă, Indienii își urmau ritualurile cu strigăte, vărsări de sânge și sacrificii către idolii lor mincinoși chiar aici, pe pietrele-astea unde stăm noi acum. (Mi-au zburat gândurile la „Plaja Ospețelor" de pe Insula Chatham.) Acum, Paznicii lui Cristos îi trag o bătaie zdravănă oricărui Negru care mai pune piciorul aici. Sau care-ar vrea să pună. Copiii băștinașilor nici nu mai știu numele

vechilor idoli. Praf și pulbere o să se-aleagă de ei. Asta se-ntâmplă cu toate credințele până la urmă. Praf și pulbere.

Parfumul petalelor de Plumeria m'a învăluit.

Vecina mea la masa de seară a fost D-na Derbyshire, o Văduvă trecută bine de cincizeci de ani, înăcrită & țâfnoasă.

– Vă mărturisesc, mi-a spus, că nu-mi plac deloc Americanii. Mi l-au omorât pe unchiul meu scump, Samuel, colonel în Artileria Majestății Sale, în războiul din '812.

I-am exprimat condoleanțele mele (nechemate), dar am adăugat că eu, cu toate că am avut un unchi tot așa, foarte scump, omorât de Englezi în același conflict, am totuși câțiva foarte buni prieteni britanici. La care Doctorul a izbucnit într'un râs mult prea zgomotos și a scuipat un:

– Urrraaa, Ewing!

D-na Horrox a preluat frâiele conversației până nu ajungeam să ne-aruncăm în prăpastie.

– Șefii Dumneavoastră, Domnule Ewing, trebuie că pun mare temei pe talentele Dumneavoastră, dacă vă încredințează o misiune care necesită o călătorie atâta de lungă & laborioasă.

I-am răspuns că da, sunt un Notar destul de experimentat ca să mi se încredințeze misiunea prezentă, și totuși destul de tânăr ca să mă văd nevoit s'o și accept, misiunea cu pricina. Încuviințări înțelegătoare din cap mi-au răsplătit modestia.

După ce a rostit rugăciunea dinaintea castroanelor cu supă de țestoasă și a invocat binecuvântarea Domnului pentru noua sa întreprindere alături de Căp. Molyneux, Pastorul Horrox a început să gloseze pe un subiect predilect al său, în timp ce mâncam:

– Întotdeauna am susținut hotărât că Dumnezeu se manifestă, în Lumea noastră Civilizatoare, nu prin Miracole, ca în Vremurile Biblice de mult apuse, ci prin Progres. Progresul este acela care ajută Omenirea să urce scara ce duce la Divinitate. Nu e Scara lui Iacov aceasta, nu, ci mai degrabă, dacă vreți, „Scara Civilizației". Cel mai sus pe această scară se află, dintre toate neamurile, Anglo-Saxonii. Latinii stau pe o treaptă sau două mai jos. Și mai jos sunt Asiaticii – o rasă de oameni muncitori, nimic de zis, cărora le lipsește vitejia noastră de Arieni. Sinologii insistă că și ei aspirau la măreție mai demult, dar unde este vre'un Shakespeare cu ochii oblici, ai? Sau vre'un Da Vinci cu pielea gălbejită? Punct ochit, punct lovit! Încă și mai jos îi avem pe Negri. Cei cu firea blândă pot fi învățați să muncească profitabil, în schimb un Negru zurbagiu este Diavolul întruchipat! Indienii americani sunt capabili și ei de corvezi folositoare, prin acele *barríos* din California unde trăiesc, așa e sau nu, Domnule Ewing?

Am răspuns că da, așa e.

– Ei, și-acum Polinezienii noștri… Cine vizitează Tahiti, O-hawaii sau, de ce nu, chiar și Betleemul va observa că insularii din Pacific, dacă sunt atent instruiți, pot

învăța „A-B-C-ul” științei de carte, al aritmeticii și al evlaviei, prin aceasta depășindu-i și pe Negri, și pe Asiaticii rivali, cu toată hărnicia lor.

Henry l-a întrerupt, subliniind că Maori s’au ridicat până la „D-ul & E-ul & F-ul” mercantilismului, ale diplomației și colonialismului.

– Ca dovadă – asta spun și eu. Ultimii, cei mai de jos & de pe urmă sunt „Neamurile de Nemântuit”: Aborigenii din Australia, Patagonezii, unele populațiuni africane &c., care sunt numai cu o treaptă mai sus decât maimuțele și atâta de ostile Progresului, încât, la fel cum s’a întâmplat cu mastodonții & mamuții, mă tem că „un șut în dos de pe scară” îi așteaptă în viitorul cel mai apropiat, pe urma verilor Guamezi, insulari din Canare și Tasmanieni.

– Adică te referi – a zis Căp. Molyneux, luând ultima lingură de supă – la extincție?

– Exact, Căpitane, la asta mă refer. Legea Naturii & Progresul defilează în același pas. Chiar Secolul acesta al nostru va fi martorul felului în care triburile din toată lumea își vor împlini profețiile conținute în trăsăturile fiecărei rase. Cele superioare îi vor reduce la numărul lor firesc pe sălbaticii care se înmulțesc peste măsură. S’ar putea să urmeze scene dezagreabile, dar oamenii de curaj intelectual nu trebuie să șovăie. Va urma, desigur, o nouă & slăvită ordine, în care toate neamurile vor cunoaște și, da, se vor bucura de locul care le revine pe scara Civilizației lui Dumnezeu. Golful Betleem oferă o mostră

din această nouă eră care se apropie.

– Amin, Pastore Giles! i-a întors-o Căp. Molyneux.

Un anume Domn Gosling (logodnicul fiicei mai mari a Pastorului Horrox) și-a frânt mâinile de admirație onctuoasă:

– Dacă-mi îngăduiți să afirm, Domnule, mi se pare… cum să zic… da, *o mare pierdere* să vă lăsați Teorema nepublicată, Domnule. „Scara Horrox a Civilizației”… ar avea darul să ilumineze Societatea Regală!

– Nu, D-le Gosling, a zis Pastorul Horrox. Lucrarea mea este aici. Pacificul va trebui să-și găsească un alt Descartes, un alt Cuvier.

– Bine faceți, Domnule Pastor… a zis Henry, care tocmai prinsese în pumn o insectă zburătoare și-acum îi cerceta rămășițele… Că vă păstrați teoria pentru Dumneavoastră.

– Cum adică? a întrebat Gazda noastră, fără să-și ascundă iritarea.

– Păi, cum? La o privire mai atentă, e limpede că o „teoremă” este superfluă acolo unde o simplă lege este suficientă.

– Și care să fie această lege, Domnul meu?

– Prima dintre cele „Două Legi Goose ale Supraviețuirii”. Care sună cam așa: „Cei tari îi înghit cu fulgi cu tot pe cei slabi”.

– Dar „legea simplă” de care vorbiți e și oarbă, nu vede misterul fundamental: de ce Oamenii Albi sunt cei care stăpânesc lumea?

Henry a pufnit ca și cum i-ar fi venit să râdă, a încărcat o muschetă imaginară, s-a făcut că ochește în lungul țevii, a închis ochiul celălalt și i-a făcut pe toți să tresară

cu un „Bang! Bang! Bang!”

– Ați văzut? L-am doborât până s’apuce să sufle-n sarbacană! (D-na Derbyshire a scos un „Vai!” consternat.) Unde e misterul fundamental?

Pastorul Horrox își pierduse buna dispoziție.

– Adică sugerați că Oamenii Albi au pus stăpânire pe tot Globul nu cu ajutorul Grației Divine, ci al musketei? Dar o asemenea afirmație nu e nimic altceva decât *același* mister învești în țoale de-mprumut! Cum se face că musketa li s’a dezvăluit Oamenilor Albi și nu, să zicem, Esquimoșilor sau Pigmeilor, dacă nu prin augusta Voință a Atotputernicului?

– Armamentul pe care-l avem, i-a răspuns Henry, nu ne-a căzut în poală într’o bună dimineață. Nu este *manna* căzută din cerul Sinaiului. De la Bătălia de la Agincourt începând, Omul Alb a tot rafinat & dezvoltat folosirea prafului de pușcă, de s’a ajuns ca în armatele moderne să poată fi scoase în luptă muskete cu zecile de mii! O să spuneți: „Aha! Dar de ce noi, Arienii? De ce n’au fost Unipezii din Ur sau mătrăgunele din Mauritius care să facă treaba asta?” Pentru că, Domnule Pastor, dintre toate neamurile de pe lume, dorința noastră – sau, mai curând, *lăcomia* noastră – de bogăție, de aur, de mirodenii, de stăpânire – da, de dulcea stăpânire mai mult decât de toate celelalte – este cea mai aprigă, mai nesătulă, mai lipsită de orice scrupul! Da, lăcomia ne hrănește Progresul; nu știu dacă în scopuri diavolești sau divine. Nici dumneavoastră nu știți, Domnule. Iar mie nici nu-mi pasă

foarte tare. Atâta doar, că-i port recunoștință Creatorului că m'a făcut de partea celor învingători.

Franqueța lui Henry a fost răstălmăcită ca impolitețe: Pastorul Horrox, acest Napoleon de pe Elba lui equatorială, se aprinsese tot la față de indignare. Eu am felicitat-o pe Gazda noastră pentru supă (deși adevărul este că tratamentul cu vermicide mă face să nu mai pot ingera decât felurile cele mai simple) și am întrebat dacă țestoasele fuseseră prinse pe plajele din apropiere sau importate din alte părți.

Mai târziu, când stăteam întinși în pat, în zăpușeala nopții, iar câte un gecko mai trăgea cu urechea la ce vorbeam, Henry mi-a destăinuit că ziua lui de consultații medicale nu fusese decât o „paradă interminabilă de femei arse de soare & isterice, care nu de doctor au nevoie, ci de negustori de galanterie, de modiste, de bonetiere, de parfumuri & de nenumăratele podoabe ale speciei lor!" Așa-zisele „consultații", a mai spus el, fuseseră o parte medicină și nouă părți taca-taca din gură. „Mi-au jurat că bărbații lor le-ncalecă pe femeile băștinașe, drept care se tem ca de moarte să nu ia și ele «cine-știe-ce». Una după alta mi-au făcut vânt cu batistele."

Confidențele lui m'au făcut să mă simt stânjenit; mi-am luat inima-n dinți și i-am spus că ar fi putut și el să se arate ceva mai rezervat în controversa cu Gazda noastră. „Dragul meu Adam" – mi-a răspuns el – „dar m'am arătat rezervat, și nu puțin! Mi-a stat pe limbă să-i strig bătrânului nătărău:

«De ce ne mai ascundem după deget? Adevărul e simplu, și anume că-mpingem rasele colorate către mormânt ca să le luăm pământurile & bogățiile! Lupii nu stau în vizuinele lor, născocind teorii nerușinate în privința rasei, ca să se justifice că decimează turmele de oi! Ce curaj intelectual? Adevăratul curaj intelectual este să te dezbari de prejudecăți și să accepți ideea că toate popoarele sunt prădătoare, numai că noi, Oamenii Albi prădători, cu combinația noastră ucigătoare de germeni ai bolilor & arme de foc, suntem prin excelență modelul ferocității – și cu asta, basta!»“

Mă întristează faptul că un medic dedicat & bun Creștin poate cădea pradă unui asemenea cinism. L-am întrebat care este a Doua Lege Goose a Supraviețuirii. Henry a rânjit în beznă și și-a dres glasul: „Cealaltă lege a supraviețuirii spune că *nu* există nici’o altă lege a supraviețuirii. Ori mănânci, ori ești mâncat. Atâta tot.” La scurt timp după aceea, Henry a început să sforăie, dar eu am rămas treaz, din cauza Viermelui meu, până când stelele au început să pălească. Deasupra capului, am văzut mai mulți gecko pășind cu grijă și molfăind.

Zorii au adus cu ei zăpușeală și o culoare stacojie ca fructul pasiunii. Băștinașii, bărbați & femei deopotrivă, au pornit anevoie pe Strada Mare în sus, către plantațiile Bisericii din vârful colinei, unde aveau să muncească până când fierbințeala amiezii devenea de nesuportat. Înainte să vină barca după Henry & după mine, ca să

ne ducă înapoi la bordul *Profetesei,* am urcat și eu, ca să-i văd pe lucrători cum prășeau plantațiile de nuci de cocos. Întâmplarea a făcut că tânărului Domn Wagstaff îi venise rândul să-i supravegheze azi-dimineață, drept care a trimis un băiețel băștinaș să ne-aducă amândurora lapte de cocos. Eu m'am abținut să-l întreb ce-i mai făcea familia, el n'a pomenit nimic pe această temă. Avea în mână un bici, „însă foarte rar mi se-ntâmplă să-l folosesc, pentru asta sunt Paznicii lui Cristos-Împărat. Eu nu fac decât să-i supraveghez pe supraveghetori", mi-a spus.

Trei dintre acești împuterniciți își supravegheau semenii, dând tonul la imnuri („Cântările Pământului") și altoindu-i pe chiulangii. D-l Wagstaff nu mai avea pofta de conversație de ieri și lăsa politețurile mele să se risipească într'o tăcere spartă numai de zgomotele junglei și ale truditorilor.

– Vă gândiți că noi am transformat niște oameni liberi în sclavi, nu-i așa?

Am evitat întrebarea lui, spunând că D-l Horrox le explicase în ce fel truda lor venea ca o răsplată a beneficiilor Progresului, aduse de Misiune. D-l Wagstaff parcă nici nu m'a auzit.

– Există un trib de furnici, a zis el, numite făcătoare-de-sclavi. Insectele-astea dau iama în coloniile de furnici comune, le fură ouăle, pe care le duc înapoi cu ele în propriile cuiburi și, când respectivele ouă eclozează, mă rog, sclavii furați devin lucrători ai regatului mai puternic și habar n'au că alta a fost originea lor. Ei, dacă vreți

să știți părerea mea, Domnule Ewing, Dumnezeul Iehova le-a făurit pe furnicile astea ca model… Pentru cine are ochi să vadă, a mai adăugat D-l Wagstaff, cu privirile ațintite undeva în viitorul îndepărtat.

Oamenii cu caracter schimbător mă lasă, de obicei, fără replică, iar D-l Wagstaff era din această specie. M'am scuzat și am plecat mai departe, către următorul punct de atracție, și anume școala. Aici, Nazaretanii de toate culorile pielii învățau Scriptura, aritmetica și citirea. D-na Derbyshire era profesoara băieților & D-na Horrox, a fetelor. După-amiaza, copiii Oamenilor Albi mai aveau alte trei ore de învățătură într'un domeniu potrivit cu statutul lor (cu toate că unul ca Daniel Wagstaff părea complet imun la orice stratagemă a educatorilor săi), în timp ce tovarășii lor de joacă mai închiși la culoare se duceau să-și ajute părinții la muncile câmpului, până la vecernie.

În cinstea mea, s'a organizat un mic spectacol. Zece fete, cinci albe, cinci negre, au declamat fiecare câte una dintre cele Zece Porunci. Pe urmă, am avut parte de imnul Luteran „O, Sfânt Cămin, pe tine te iubim!", cu acompaniamentul D-nei Horrox la un pian fără coadă, al cărui trecut fusese cu siguranță mai glorios decât prezentul. După aceea, fetele au fost poftite să-i adreseze întrebări vizitatorului, dar numai Domnișoarele albe au ridicat mâinile: „Domnule, îl cunoașteți pe George Washington?" (din păcate, nu); „Câți cai aveți înhămați la trăsură?" (socrul meu ține patru, dar eu

prefer unul singur, pe care să-l călăresc). Fetița cea mai mică a vrut să afle de la mine: „Pe furnici le doare capul?" (dacă tânăra mea interlocutoare n'ar fi fost făcută să plângă de chicotelile colegelor de clasă, cred că și-acum aș sta să cuget la întrebarea ei.) I-am îndemnat pe școlari să urmeze preceptele Bibliei și să-i asculte pe cei mari, după care am plecat. D-na Horrox mi-a spus că, mai demult, celor ce plecau li se oferea câte-o guirlandă de Plumeria, dar Mai-Marii Misiunii declaraseră imorale guirlandele. „Dacă azi îngăduim guirlandele, mâine urmează dansul; dacă mâine urmează dansul…" – și D-na Horrox s'a cutremurat.

Mare păcat.

Până la amiază, equipajul a terminat de încărcat marfa, așa că *Profetesa* a părăsit golful în ciuda unor vânturi potrivnice. Henry și cu mine ne-am retras la popotă, ca să evităm stropeala & înjurăturile. Prietenul meu compune o epopee în metru byronian, intitulată *Adevărata poveste a lui Autua, ultimul Moriori,* și mă tot întrerupe din scrisul în Jurnal, întrebându-mă ce rimează cu diverse lucruri, precum: „râuri de sânge?", „vorbe scabroase?", „Robin Hood?".

Îmi amintesc de ce crime îi acuză D-l Melville pe Misionarii din Pacific în recenta sa povestire *Typee.* Cum se întâmplă cu Bucătarii, cu Doctorii, cu Notarii, cu Clericii, cu Căpitanii & Regii, oare nu se poate ca și Evanghelizatorii să fie unii buni, alții răi? Poate că Indienii de pe Insulele Societății și Chatham ar fi preferat

să nu-i mai „descopere” nimeni, dar să spui așa ceva acum este ca un strigăt în pustiu. N’ar trebui să aplaudăm eforturile D-lui Horrox și ale confraților săi de a-i ajuta pe Indieni să urce pe „Scara Civilizației”? Nu este, oare, ascensiunea singura lor salvare?

Nu știu nici răspunsurile la aceste întrebări, nici unde au zburat certitudinile anilor mei de tinerețe.

În timpul nopții petrecute sub acoperișul Casei Parohiale a familiei Horrox, un hoț a spart ușa raclei mele și, cum n’a găsit cheia cufărului de lemn (pentru că mi-o port la gât), nemernicul a încercat să-i forțeze încuietoarea. De-ar fi reușit, actele de proprietate & documentele D-lui Busby ar fi ajuns hrană pentru caii-de-mare. Ce rău îmi pare că nu e și Căpitanul nostru croit, precum Căp. Beale, dintr’o stofă în care să te știi încrede. Nu îndrăznesc să-i dau în grijă Căp. Molyneux lucrurile mele de valoare, iar Henry m’a prevenit să nu „stârnesc roiul de viespi” aducându-i la cunoștință D-lui Boerhaave tentativa de jaf, fiindcă orice investigație n’ar face decât să-i atâțe pe toți hoții de la bord să-și încerce norocul pe la spatele meu. Presupun că are dreptate.

Luni, 16 Decembrie

Azi, la amiază, Soarele cădea vertical și s'a dat semnalul obișnuitei harababuri zise „Traversarea Liniei", în care „fetele mari" (adică acei membri ai equipajului care traversează Equatorul pentru prima oară) trebuie să îndure tot felul de aiureli & umilințe, după bunul plac al Tartorilor care se erijează în maeștri de ceremonii. Căp. Beale, om cu capul pe umeri, nu și-a pierdut vremea cu așa ceva în timpul călătoriei mele înspre Australia, dar marinarii de pe *Profetesa* nu s'au arătat dispuși să renunțe la distracție. (Eu credeam că orice înseamnă „distracție" reprezintă un fel de anatemă pentru D-l Boerhaave, până mi-a fost dat să văd ce cruzimi atrag după ele „amuzamentele" de acest fel.) Finbar ne-a informat că singurele „fete mari" erau Rafael & Unghie-Ncovoiată. Acesta din urmă era deja pe mare de doi ani, dar nu făcuse decât cursa Sydney – Cape Town.

La primul cart pe jum.{80}, marinarii au aruncat o copertină peste puntea de la teugă și s'au adunat în jurul cabestanului, unde „Regele Neptun" (adică Pocock, învești mântat într-o robă stupidă și având pe cap un mop în loc de perucă) își așezase Curtea. „Fetele mari" fuseseră legate de gruie ca o pereche de Sfinți Sebastieni.

– Domnilor Taie-Oase și Scârțâie-Pana! a strigat Pocock văzându-ne pe Henry & pe mine. Venit-ați oare să le scăpați pe surorile noastre „fete mari" de mădularul meu focos?

Și s'a apucat să se răsucească, într'un dans vulgar, cu un țăpoi în mână, în timp ce marinarii aplaudau printre hohote lubrice.

Henry, râzând și el, i-a răspuns că prefera fetele mari fără barbă. Replica lui Pocock despre bărbile fetelor nubile a fost mult prea obscenă pentru a fi consemnată.

Majestatea Sa împopoțonată s'a întors din nou către victime.

– Unghie-Ncovoiată din Cap-Tăun și tu, Rafael-Vai-de-El din Oraș-Pușcăriaș, sunteți voi gata să deveniți membri ai Ordinului Fiilor lui Neptun?

Rafael, al cărui spirit de băiețoi își revenise parțial în simțiri auzind grosolăniile, a sărit să răspundă:

– Da, Mărite Stăpân!

Unghie-Ncovoiată s'a mulțumit doar să dea morocănos din cap.

– Noooooo! a răcnit Neptun. Până nu vă dăm jos de pe moace blestemații de f...ci, nici vorbă! Aduceți spuma de ras!

Torgny a dat fuga cu o găleată de catran, pe care l-a întins pe fețele prizonierilor cu o bidinea. Apoi și-a făcut apariția Guemsey, costumat în Regina Amphitrita, care le-a dat jos catranul de pe fețe cu un brici. Individul de la Cape Town a început să blesteme, ceea ce a provocat multă bună dispoziție și o mulțime de „rateuri" ale briciului. Rafael a avut suficientă minte cât să-și îndure supliciul în tăcere.

– Așa mai merge! a mârâit Neptun, apoi a răcnit: Legați-i pe-amândoi la ochi și scufundați-mi-l pe micul Vai-de-El în Curtea mea!

„Curtea" era un butoi cu apă sărată în

care Rafael a fost scufundat cu capul înainte, câtă vreme le-a trebuit marinarilor să numere până la douăzeci, după care Neptun le-a poruncit „curtenilor” să i-l „pescuiască pe cel mai nou Cetățean!” Băiatului i s’a luat legătura de pe ochi și i s’a îngăduit să stea rezemat de parapet până-i trecea năuceala.

Unghie-Ncovoiată și-a înfruntat soarta cu mai multă vehemență, răcnind:

– Lăsați-mă jos, feciori de c…e ce sunteți!

La care Neptun și-a dat ochii peste cap, oripilat:

– Gură-spurcată ăsta se vrea cel puțin pân’ la patruzeci în saramură, băieți, să-mi sară ochii de nu!

Când a ajuns numărătoarea la patruzeci, Afrikaanerul a fost scos afară și tot a urlat:

– Vă omor pe toți, pân’ la unul, feciori de scroafe, mă jur că vă…

Dar, spre veselia generală, a fost scufundat din nou până la patruzeci.

Când Regele Neptun s’a declarat satisfăcut de îndeplinirea sentinței, bietul nefericit nu mai era în stare decât să tușească și să horcăie înfundat. D-l Boerhaave a pus capăt întregii tărășenii și cei mai noi Fii ai lui Neptun și-au curățat fețele cu câlți și câte o bucată de săpun.

Finbar încă-și mai râdea în barbă la masa de seară. Pe mine, cruzimea nu m’a făcut nici’odată nici măcar să zâmbesc.

Miercuri, 18 Decembrie

Marea solzoasă, aproape nicio suflare de vânt, temp. constantă 90°{81}. Membrii Equipajului și-au spălat hamacele și le-au atârnat la uscat. Durerile de cap m'apucă din ce în ce mai devreme în fiecare zi; Henry mi-a sporit din nou doza de vermicid. Mă rog să nu i se termine proviziile până nu ancorăm în O-hawaii, pentru că durerile netratate mi-ar face țeasta să plesnească. Altminteri, Doctorul este ocupat până peste cap cu erizipelul și colicile biliare de pe *Profetesa.*

Azi după-amiază, după ce că dorm cu intermitențe, siesta mi-a fost scurtată de vacarm, așa c'am ieșit pe punte și-am văzut cum era momit & tras la bord un requin tânăr. S'a zbătut vreme îndelungată în propriul sânge de un rubiniu strălucitor, până când Guemsey l-a declarat de-adevăratelea & de-a binelea mort. Gura & ochii lui mi-au amintit-o pe Mama Tildei. Finbar l-a măcelărit chiar acolo, pe punte, și n'a reușit să-i înfrângă cerbicia nici măcar în oalele lui (a rămas ațos și după ce l-a fiert). Aceia mai superstițioși dintre marinari i-au refuzat delicatesa, raționamentul lor fiind că requinii sunt recunoscuți ca mâncători de oameni, deci mâncatul cărnii de requin equivalează cu canibalismul, prin ricoșeu. D-l Sykes și-a petrecut după-amiaza cu folos, făcând glaspapir din pielea ditamai peștelui.

Vineri, 20 Decembrie

Se poate, oare, să se îngrașe gândacii pe seama mea în timp ce dorm?! Azi-dimineață, m'am trezit cu o libarcă pe obraz, care dădea să mă înțepe în nară. Era lungă de șase țoli, pe onoarea mea! Am simțit o nevoie cumplită să omor dihania, dar, în racla mea înghesuită și întunecată, n'am reușit s'o prind. M'am plâns lui Finbar, care mi-a sugerat să-i plătesc lui un dolar pentru un „șobolan de gândaci", adică dresat într'adins. Mai târziu, desigur, va dori să-mi vândă o „pisică de șobolani", care să prindă șobolanul de gândaci, pe urmă un „câine de pisici" și cine mai știe la ce se poate ajunge?!

Sâmbătă, 22 Decembrie

Cald, atâta de cald că mă topesc, mă mănâncă pielea și mă spuzesc. Astăzi, în zori, m'am trezit pe fundalul unor lamentări de îngeri căzuți. Am ascultat din racla mea, la început câteva secunde, care s'au făcut minute, întrebându-mă ce blestemății mai punea la cale Viermele meu, până când am deslușit un strigăt tunător de deasupra: „Uite-o cum suflă!" Am dat la o parte pânza hubloului, dar era mult prea devreme ca să se vadă mare lucru, așa încât mi-am adunat puterile, câte le mai aveam, și m'am opintit pe scară către punte. „Acolo, Domnu', acolo!" a strigat Rafael, susținându-mă cu un braț pe după mijloc, în timp ce cu celălalt arăta în zare. M'am apucat cu amândouă mâinile de parapet, fiindcă picioarele nu prea mă mai țin de la o vreme. Băiatul arăta întruna în depărtare. „Acolo! Nu sunt o minune, Domnu'?" În lumina crepusculară a zorilor, se contura o trombă de spumă, la numai vre'o zece iarzi în direcția prova tribord. „Cât' de șaseeee!" a strigat Autua de undeva de sus. Am auzit cum respirau Cetaceele, apoi am simțit cum se prăvăleau stropii de spumă peste noi. M'am declarat de acord cu băiatul – era o priveliște sublimă, într'adevăr. Una și-a săltat spinarea deasupra valurilor, apoi a alunecat sub ele. Coada bilobată i s'a profilat pe cerul mânjit cu trandafiriu al Răsăritului. „Mare păcat că nu suntem topitoare, părerea mea!" s'a pronunțat Newfie. „Numa' ăla mare tre' să dea o sută

de butoaie de seu!", la care Pocock a exclamat: „Ba deloc! Am navigat odată pe o topitoare cu un Căpitan care era cea mai ticăloasă brută de-am văzut-o vre'odată. Pe lângă ăia trei ani, pe *Profetesa* parcă' i croazieră!"

M'am întors în racla mea, să mă odihnesc. Trecem printr'o creșă mare de balene cu cocoașă. Strigătul „Uite-o cum suflă!" se-aude atâta de frecquent, că nimeni nu-și mai bate capul să se uite. Mie buzele îmi coc & se cojesc.

Albastrul – culoarea monotoniei.

Ajunul Crăciunului

Furtună & mare agitată; vasul trosnește din încheieturi. Degetele mi s'au umflat atâta de tare, că Henry a trebuit să-mi taie verigheta, ca să nu-mi gâtuie circulația sanguină și să-mi provoace hydropizie. Pierderea acestui simbol al convieţuirii mele cu Tilda m'a deprimat peste măsură. Henry mă dojenește, spunându-mi că sunt un „cocoșel nerod" și mă asigură că soția mea ar fi de acord să-mi pun sănătatea mai presus de câteva săptămâni, acolo, petrecute fără cerculeţul de metal pe deget. Verigheta a rămas în grija Doctorului, care cunoaște un aurar spaniol din Honolulu și zice că respectivul mi-o va putea repara contra unui preț modic.

Ziua de Crăciun

Mare neliniștită după furtuna de ieri. În zori, valurile arătau ca niște masive muntoase cu crestele aurite în bătaia razelor de Soare care se strecurau pe sub norii vinetii. Mi-am adunat toate puterile ca s'ajung până la popotă, unde D-nii Sykes & Green acceptaseră invitația mea și a lui Henry la masa noastră specială de Crăciun. Finbar ne-a servit cu ceva mai puțin grețos decât îi stă în obicei, și anume cu „potroacă" (varză acră, carne sărată de vită, cartofi dulci & ceapă), din care am reușit să înghit și eu cea mai mare parte. Aluatul cu prune avea orice, numai prune nu. Căp. Molyneux i-a trimis vorbă D-lui Green că rația de tărie a marinarilor se dubla, drept care, până la cartul de după-masă, tot equipajul se făcuse criță. Saturnalii, nu altceva! O cantitate apreciabilă de bere slabă a fost turnată pe gâtul unei biete maimuțe Diana, care a pus capac scălâmbăielilor sale bahice sărind peste bord. Eu m'am retras în cabina lui Henry, unde am citit împreună capitolul al doilea din Matei.

Cina mi-a făcut vraiște stomacul și m'a obligat să vizitez tronul de mai multe ori. La ultima vizită, afară aștepta Rafael. M'am scuzat că-l ținusem atâta, dar băiatul mi-a spus că nu – plănuise întâlnirea.

– Domnul te primește la El, nu-i așa? Dacă-ți pare rău… Orice-ai face, nu te trimite-n… știți 'Mnea'stră – și aici a coborât vocea – … în Iad?

Recunosc, mintea mi-era mai mult la

digestie decât la teologie și i-am bălmăjit lui Rafael ceva de genul că n'avea cum să fi colecționat un portofoliu mortal de păcate în puținii lui ani de viață. Felinarul de furtună s'a legănat și i-am văzut chipul tânărului meu cel brav, desfigurat de amărăciune. Regretând ușurința cu care vorbisem, i-am spus că infinită milă ne arată Atotputernicul și că „... va fi mai multă bucurie în cer pentru un singur păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de oameni drepți care n'au nevoie de pocăință".{82} Voia Rafael să mi se destăinuie, l-am întrebat, fie ca prieten, fie ca de la orfan la orfan, fie ca unuia pe jumătate străin? I-am spus că observasem cât de abătut părea în ultima vreme și i-am reproșat că se schimbase mult față de băiatul vesel care se îmbarcase la Sydney, atâta de nerăbdător să vadă lumea largă. Până să apuce el să-mi dea un răspuns, o criză de d...ee m'a forțat să mă arunc înapoi pe tron. Când am ieșit, Rafael dispăruse. Nu vreau să fac presiuni asupra băiatului. Știe unde să mă găsească.

Mai târziu

Tocmai au fost trase șapte clopote ale primului cart. Viermele îmi dă niște dureri de cap de parcă limba clopotului ar izbi în tigva mea. (Chiar așa, oare pe furnici le doare capul? Cu bucurie m'aș lăsa preschimbat în furnică, dacă așa aș reuși să scap de agoniile astea.) Zău că nu știu cum pot să doarmă Henry & alții în acest vacarm de vorbe desfrânate și colinde blasfematorii, dar îi invidiez din tot sufletul.

Am tras pe nas niște vermicid, însă nu-mi mai creează o stare de euforie. Doar atâta, că mă face să mă simt pe la jumătatea drumului spre normalitate. Pe urmă, am ieșit să dau o raită pe punte, dar Steaua lui David era acoperită de nori groși. Câteva strigăte grave pe sus (printre care și vocea lui Autua) și D-l Green de la timonă mi-au confirmat că nu tot equipajul era „dus pe coclauri". Sticle goale se rostogoleau de la babord la tribord și înapoi, în funcție de ruliul navei. M'am împiedicat de Rafael care-și pierduse cunoștința și zăcea făcut covrig în jurul vinciului, cu mâna diformă ținând strâns cana de tablă goală. Pieptul său tânăr & imberb era mânjit cu niște mizerii de culoare ocru. Faptul că băiatul își găsise consolarea în băutură, și nu la aproapele lui întru Cristos, mi-a umplut sufletul de amărăciune.

„Gânduri vinovate vă tulbură odihna, Domnu' Ewing?" a glăsuit o voce ca de *succubus* lângă umărul meu, de-am scăpat

și pipa din mână. Era Boerhaave. L-am asigurat pe Olandez că la mine, cel puțin, conștiința nu avea motiv să fie tulburată, ceea ce nu eram sigur că puteam spune și despre *el.* Boerhaave a scuipat peste bord, zâmbind. Dacă i s'ar fi ivit chiar atunci colți & coarne, zău că nu m'ar fi mirat. L-a săltat pe Rafael peste umăr, i-a tras una peste buci tânărului novice adormit și a pornit cu povara în cârcă spre chepengul dinspre pupa, ca să-l pună la adăpost din calea răului, sper eu.

A doua zi de Crăciun

Însemnarea de ieri mă condamnă la închisoarea remușcărilor pentru tot restul vieții. Cât de jalnic sună, cât de frivolă poate fi! Vai, mi se face silă când scriu cuvintele acestea: Rafael s'a spânzurat! Spânzurat… la capătul unui laț atârnat de verga cea mai de jos a catargului principal. S'a cățărat pe arborele morții cândva între sfârșitul propriului cart și primul clopot. Așa a vrut Soarta, să mă număr printre cei ce l-au descoperit. Stăteam aplecat peste parapet, fiindcă Viermele îmi provoacă accese de greață pe măsură ce este expulzat. În penumbra albăstrie, am auzit un strigăt și l-am văzut pe D-l Roderick uitându-se țintă spre cer. Chipul i s'a schimonosit mai întâi fiindcă nu pricepea; apoi fiindcă nu-i venea să creadă; în cele din urmă, i s'a lungit de durere. A deschis gura, dar n-a scos nicio vorbă. Atunci a făcut semn înspre ceva ce nu reușea să numească.

Era un trup care atârna, o momâie cenușie care mătura pânza. Din toate direcțiile s'au iscat țipete, dar cine țipa, ce țipa și către cine anume, zău că nu-mi aduc aminte. Rafael spânzura de vergă, țeapăn ca un fir cu plumb, și se legăna după tangajul & ruliul *Profetesei*. Băiatul acela minunat, fără viață ca o oaie agățată de cârligul măcelarului! Autua s'a cățărat una-două până la el, dar tot ce-a putut face a fost să coboare cu grijă trupul lui Rafael. L-am auzit pe Guemsey murmurând: „N'ar fi trebuit să ridicăm ancora-ntr'o Vinere.

Vinerea-i cobe!”

Mintea mea e bântuită de întrebarea: de ce? Nimeni nu vrea să vorbească despre asta, dar Henry, la fel de îngrozit ca și mine, mi-a povestit, dacă va fi fiind adevărat ce i-a destăinuit și lui Unghie-Ncovoiată, că păcatele nefirești ale Sodomei i-au fost aplicate băiatului de Boerhaave & de „șerpișorii lui de râu”. Și nu numai în seara de Crăciun, ci de săptămâni întregi, în fiecare noapte.

E de datoria mea să cercetez aceste sumbre alegații până la ultimele consecințe și să-i livrez Justiției pe ticăloși, dar – Doamne! – eu abia pot să mă ridic în capul oaselor ca să mă hrănesc! Henry spune că nu se poate să mă autoflagelez ori de câte ori nevinovăția cade pradă sălbăticiei, dar cum aș putea lăsa nepedepsit așa ceva? Rafael era de vârsta lui Jackson. Mă simt atâta de neputincios, că-mi vine să-nnebunesc.

Vineri, 27 Decembrie

În timp ce Henry a fost chemat să îngrijească un rănit, eu m'am târât până la Căp. Molyneux, ca să-i spun ce mă frământă. Nu i-a plăcut deloc vizita mea, dar am refuzat să ies din cabina lui până nu mi-am formulat acuzația, și anume că Boerhaave & oamenii lui îl torturaseră pe Rafael cu tot felul de bestialități nocturne, până când băiatul, nemaivăzând nici'o altă posibilitate de răzbunare sau scăpare, și-a luat viața. În cele din urmă, Căpitanul m'a întrebat:

– Și aveți, de bună seamă, dovezi pentru această crimă. Vre'o scrisoare de sinucigaș? Vre'o mărturie scrisă?

Fiecare om de la bord știa că spuneam Adevărul! Nu se putea așa ceva – Căpitanul să rămână insensibil la brutalitatea lui Boerhaave! Am cerut o anquetă care să scoată la iveală rolul jucat de Ofițerul Secund în sinuciderea lui Rafael.

– Cereți ce vreți, Domnu' Scârțâie-Pana! a zbierat Căp. Molyneux. *Eu* hotărăsc cine manevrează *Profetesa,* cine menține disciplina, cine-i pregătește pe novici, nu un c…t de scârța-scârța pe hârtie, nu c… turile lui de-nchipuiri, și să fiu eu al D…lui dacă fac vreun c…t de anquetă! Ieși afară, Domnule, și du-te-nvârtindu-te!

Asta am și făcut și de îndată m'am ciocnit de Boerhaave. L-am întrebat dacă avea de gând să mă-nchidă și pe *mine* în cabina lui, cu alaiul de șerpi de râu, și dup-aceea să spere că și *eu* mă voi spânzura până-n zorii zilei. El și-a arătat colții și, cu

o voce încărcată de venin & ură, m'a avertizat:

– Puți, Scârțâie-Pana, și putregai scrie pe tine! Nimeni dintre oamenii mei nu te-ar atinge, de teamă să nu se molipsească. O să mori în curând de otrava aia din tine, pardon, o „ușoară febră"!

Am avut grijă și l-am prevenit: un Notar al Statelor Unite ale Americii nu dispare la fel de lesne ca un însoțitor de bord cules de prin colonii. Am impresia că se gândea să mă strângă de gât. Dar mă simt mult prea rău ca să mă mai tem de un sodomit olandez.

Mai târziu

Îndoiala îmi asaltează conștiința și mă acuză de complicitate. Oare i-am dat *eu* lui Rafael permisiunea după care tânjea, de a-și lua singur viața? Dacă i-aș fi ghicit amărăciunea, când mi-a vorbit pentru ultima oară, dacă i-aș fi priceput intenția și i-aș fi răspuns: „Nu, Rafael, Domnul nu poate ierta o sinucidere *plănuită,* pentru că pocăința nu poate fi una reală dacă are loc *înaintea* crimei", poate că băiatul ar mai fi trăit și-acum. Henry insistă că n'aveam de unde știi, dar de data asta vorbele lui îmi sună fals. Vai, oare *eu* l-am trimis pe bietul nevinovat în Iad?

Sâmbătă, 28 Decembrie

Un număr de circ cu lampioane magice are loc în mintea mea, în care un băiat ia o frânghie, se cațără pe catarg, face nod lațului, se proptește bine pe picioare, I se adresează Celui Ce l-a făcut și-și dă drumul în gol. Oare ce simte în timp ce se prăbușește prin beznă: e senin sau e-ngrozit? Îi pocnesc oasele.

Dac'aș fi știut, numai! L-aș fi putut ajuta, bietul copil, să părăsească nava, i-aș fi putut devia Destinul, așa cum a făcut cu mine familia Channing, sau l-aș fi putut ajuta să priceapă că nici'o tiranie nu durează la nesfârșit.

Profetesa are toate pânzele întinse, parcă „zboară peste ape" (nicidecum în folosul meu, ci fiindcă îi putrezește încărcătura) și parcurge cel puțin trei grade de latitudine în fiecare zi. Sunt înfiorător de bolnav acum și stau închis în racla mea. Presupun că Boerhaave își închipuie că mă ascund de el. Ghinionul lui, pentru că justa răzbunare pe care vreau s'o asmut asupra lui este una dintre puținele flăcări nestinse de cumplita neputință care mă stăpânește. Henry îmi cere să-mi scriu Jurnalul, ca să-mi țin creierul ocupat cu ceva, dar pana mi se pare din ce în ce mai complicat de mânuit & mai grea. În trei zile, ajungem la Honolulu. Doctorul meu cel loial îmi promite să mă însoțească pe țărm, să plătească oricât va fi necesar pentru niște analgezice puternice și să rămână la căpătâiul meu până când mă voi însănătoși complect, chiar dacă *Profetesa*

va pleca spre California fără noi. Dumnezeu să-l binecuvânteze pe acest Om, cel mai bun dintre oameni. Astăzi nu mai pot scrie.

Duminică, 29 Decembrie

Trec printr'o stare cumplită.

Luni, 30 Decembrie

Viermele mă chinuie neobosit. Săculeții lui cu otravă s'au spart. Mă chinuie durerea & escoriațiile & o sete îngrozitoare. Oahu se află în continuare la două-trei zile spre Nord. Moartea, la numai câteva ceasuri. Nu pot să beau și nu-mi mai aduc aminte când am reușit să mănânc ultima oară. L-am pus pe Henry să promită că va depune Jurnalul de față la firma Bedford din Honolulu. De-acolo știu că va ajunge la familia mea îndurerată. El jură că mi-l voi depune eu pe propriile picioare, dar mie speranțele mi s'au spulberat. Henry a făcut absolut tot ce putea, s'a luptat eroic, dar parazitul meu este mult prea virulent și e cazul să-mi încredințez sufletul Celui Ce m'a făcut.

Jackson, când vei crește mare, să nu-ți lași Profesia să te smulgă de lângă cei dragi ție. În lunile cât am lipsit de-acasă, m'am gândit la tine & la Mama ta cu o dragoste nestăvilită și de se va întâmpla cumva [...] {83}

Duminică, 12 Ianuarie

E mare tentația de a începe de la capătul perfid, dar eu, unul, în Jurnalul meu, voi rămâne fidel chronologiei. În ziua de Anul Nou, capul îmi bubuia de durere atâta de tare, că luam tratamentul lui Goose la fiecare oră. Nu mai puteam suporta ruliul vasului, așa încât stăteam în pat, la mine-n raclă, vomitam într-un sac, deși mațele mi se goliseră complect, și tremuram de o febră când rece ca gheața, când fierbinte ca focul. Maladia mea nu mai putea fi ținută ascunsă de restul equipajului și racla mi-a fost plasată în quarantină. Goose i-a spus Căp. Molyneux că Parazitul meu era contagios, el însuși devenind astfel prototipul curajului altruist. (Complicitatea Căp. Molyneux și a lui Boerhaave la nelegiuirea care a urmat nu poate fi nici dovedită, nici infirmată. Boerhaave îmi voia răul, dar sunt nevoit să admit că este puțin probabil ca el să fi luat parte la atacul descris în continuare.)

Îmi aduc aminte c'am revenit la viață dintr'o inconștiență febrilă. Goose era cu fața aproape lipită de a mea. Mi-a vorbit cu o voce șoptită, iubitoare: „Dragul meu Ewing, Viermele Dumitale se zbate în ghearele Morții și-și scuipă afară ultima picătură de otravă! Trebuie să bei acest purgativ, ca să-i dai afară și Dumneata rămășițele calcifiate. O să te adoarmă, dar, când te vei trezi, Viermele care te-a chinuit în așa hal va fi fost expulzat! Sfârșitul suferințelor Dumitale este la un pas. Deschide gura, hai, înc'o dată, ultima dată,

ia uite ce frumos îl ia, dragul de el… Haide, are gust amar & miros puturos – din cauza rășinii –, dar îl înghiți și gata, pentru Tilda & Jackson…"

Am simțit un pahar pe buze și mâna lui Goose la ceafă, ridicându-mi capul. Am încercat să-i mulțumesc. Poțiunea lui avea gust de apă de santină și de migdale. Goose mi-a ridicat capul și mi-a masat Mărul lui Adam până am înghițit liquidul. A trecut un timp – nu știu cât. Trosniturile din oasele mele & din lemnăria vasului erau totuna.

Cineva a bătut la ușă. O luminiță a mai diluat bezna din racla mea și i-am auzit vocea lui Goose pe coridor: „Da, mult, mult mai bine, Dom'le Green! Da, ce-a fost mai rău a trecut. Am fost foarte îngrijorat, recunosc, dar acum Domnului Ewing îi revine culoarea în obraji, iar pulsul i se accelerează. Într'o oră numai? Excelentă veste! Nu, nu, acum doarme. Spuneți-i Căpitanului că diseară coborâm pe țărm – dac'ar putea Dumnealui să trimită pe cineva să aranjeze pentru cazare, sunt sigur că socrul Domnului Ewing își va aminti de această amabilitate."

Apoi, chipul lui Goose a apărut din nou în raza mea vizuală: „Adam?"

Am auzit o altă bătaie în ușă. Goose a tras o înjurătură și a dispărut din nou. Nu puteam să-mi mișc capul în nici'o direcție, dar l-am auzit pe Autua cum cerea: „Io vede Dom' Ewing!" Goose l-a trimis la plimbare, dar Indianul cel tenace nu s'a lăsat descurajat cu una, cu două: „Nu! Dom' Green zice el mai bine! Dom' Ewing salvează viața io! El datoria *mea!*" La care

Goose i-a spus lui Autua cam așa: că eu vedeam în el, în Autua, un purtător de boală și un escroc în stare să profite de neputința mea prezentă ca să-mi fure și nasturii de la veston; că eu l-aș fi rugat pe el, pe Goose, pasămite, să-l „țină departe de mine pe Negrul ăla al D…lui!", adăugând apoi că-mi părea rău că-i salvasem pielea de doi bani. După asta, Goose a trântit ușa raclei și a tras zăvorul.

De ce mințise Goose în felul acesta? De ce era atât de hotărât să nu lase pe nimeni altcineva să mă vadă? Răspunsul a deszăvorât o altă ușă, a înșelăciunii, și un oribil adevăr a dat-o de perete: mai precis, doctorul mă otrăvea, iar eu mă lăsam otrăvit de el. De câtăva vreme, de când „începusem tratamentul", doctorul mă omora lent cu „leacurile" lui.

Viermele din capul meu? O ficțiune, implantată de puterea de sugestie a doctorului! Chiar așa: doctor Goose? Nu – un escroc itinerant, care-ți înșela încrederea.

M'am luptat să mă ridic, dar liquidul ticălos pe care acest *succubus* mi-l vârâse pe gât de curând îmi înmuiase mădularele într'așa hal, de nici nu-mi mai simțeam extremitățile. Am încercat să strig după ajutor, dar plămânii mi se goliseră de aer. Am auzit pașii lui Autua care se îndepărtau pe coridor și m'am rugat lui Dumnezeu să mi-l aducă înapoi, dar intențiile Lui erau altele. Goose a escaladat stiva de odgon până la cușeta mea. S'a uitat în ochii mei. Văzând ce frică mi se citea în ei, demonul și-a dat jos masca:

– Ziceai ceva, Ewing? Cum să te-nțeleg,

dacă tot salivezi și horcăi? (Eu am scos un geamăt slab.) Dă-mi voie să ghicesc ce vrei să-mi spui: „Vai, Henry, dar eram prieteni, Henry, cum poți să-mi *faci* așa ceva?" (Mi-a maimuțărit șoapta răgușită, de muribund.) Ce zici, sunt pe-aproape? (Mi-a smuls cheia de la gât și a început să se chinuie să-mi deschidă cufărul, vorbind cu mine în tot acest timp.) Medicii sunt o breaslă aparte, Adam. Pentru noi, oamenii nu sunt niște ființe sacre, plămădite după chipul Atoatefăcătorului; nu, oamenii sunt niște grămezi de carne; bolnăvicioasă și ațoasă, ce-i drept, totuși carne pregătită s'ajungă la proțap și la frigare. (Mi-a imitat perfect vocea obișnuită.) „Dar de ce *eu,* Henry, nu eram noi prieteni?" Ei bine, Adam, până și prietenii tot din carne-s făcuți. E absurd cât e de simplu. Eu am nevoie de bani și-n cufărul ăsta al tău, din câte-am înțeles, e o moșie-ntreagă, așa că te-am omorât ca să ți-o iau. Unde-i misterul? „Bine, Henry, dar asta-i o ticăloșie!" Da, Adam, dar lumea chiar *este* ticăloasă! Maori îi prăduiesc pe Moriori, Oamenii Albi îi prăduiesc pe verii lor cu pielea mai închisă, puricii îi prăduiesc pe șoareci, pisicile îi prăduiesc pe șobolani, Creștinii pe necredincioși, Secunzii pe însoțitorii de bord, Moartea pe cei vii. Mai ții minte: „Cei tari îi înghit cu fulgi cu tot pe cei slabi"?

Apoi, mi-a verificat ochii, ca să se asigure că mai eram încă în simțiri, și m'a sărutat pe buze:

– Ți-a venit rândul să fii mâncat și tu, dragul meu Adam. N'ai fost mai credul decât vre'unul dintre ceilalți binefăcători

ai mei.

Capacul cufărului s'a urnit, într'un târziu. Goose a numărat ce-a găsit în portofelul meu, a pufnit pe nas batjocoritor, a luat smaraldul de la von Weiss și l-a cercetat printr'un monoclu. N'a părut impresionat. Nemernicul a desfăcut sulurile de documente referitoare la moșia Busby și a rupt sigiliile plicurilor în căutare de bilete de bancă. L-am auzit numărând modestele mele fonduri. A ciocănit în cufăr, căutând vre'un compartiment secret, dar n'a găsit nici'unul, pentru că nu există nici'unul. În cele din urmă, a desfăcut până și nasturii vestei de pe mine.

În starea mea delirantă, l-am auzit pe Goose vorbindu-mi la fel cum te-ai adresa vre'unui instrument care nu te-ajută:

– Sincer îți spun că sunt dezamăgit. Am cunoscut salahori irlandezi care aveau mai multe lire pe lumea asta. Avutul tău nu-mi acoperă nici măcar costul arsenicului & al opiaceelor. Dacă Madam Horrox nu și-ar fi donat rezerva de perle negre pentru cauza mea nobilă, biată gâscă a prietenului tău Goose{84} ar fi moartă și-mpăiată! Ei, asta e, gata, a sosit momentul să ne despărțim. Tu mai ai cel mult un ceas până mori, iar eu, haida-hai, pornesc mai departe-n lumea largă!

Următorul lucru conștient de care-mi aduc aminte este că mă înecam într'o apă sărată, atâta de strălucitoare, că mă dureau ochii. Oare-mi găsise Boerhaave trupul și mă aruncase peste bord ca să se asigure de tăcerea mea & să evite o serie de proceduri

plictisitoare la Consulatul american? Mintea încă-mi mai funcționa, drept care ar mai fi putut avea un cuvânt de spus în legătură cu Soarta mea. Consimt să mă înec sau încerc să înot? Înecatul era de departe opțiunea cea mai puțin chinuitoare, așa încât mi-am căutat un gând cu care să mor și am rămas la cel cu Tilda făcând semne de rămas-bun către *Belle-Hoxie,* de pe Cheiul Silvaplana, cu atâtea luni în urmă, și cu Jackson strigând: „Tataaa! Să-mi aduci o labă de cangur!"

Gândul de-a nu-i mai vedea nici'odată mi s'a părut atâta de tulburător, că am optat pentru înot & m'am trezit nu în apa mării, ci pe punte, încovrigat, vomitând de zor și zvâcnind brutal din cauza febrei, a durerilor, a crampelor, a înțepăturilor. Autua mă ținea (îmi turnase cu forța pe gât o găleată întreagă de apă sărată, ca să „spele afară" otrava). Eu horcăiam & mă dădeam de ceasul morții. Boerhaave și-a croit drum cu coatele prin mulțimea de docheri & marinari gură-cască, tunând & fulgerând: „Ți-am mai spus o dată, Negrule, că n'ai tu treabă cu yankeul ăsta! Și dacă un ordin ferm nu te convinge…" Cu toate că Soarele mai-mai că mă orbise, l-am văzut pe Secund cum i-a tras un picior zdravăn în coaste lui Autua și se pregătea să-i mai tragă unul. Dar Autua l-a apucat de gambă, cu o mână puternică, pe Olandezul plin de fiere, mi-a lăsat mie ușurel capul pe punte și s'a ridicat, cât era de lung, ridicând după el și piciorul agresorului, ceea ce l-a făcut pe Boerhaave să-și piardă echilibrul. Olandezul a căzut în cap cu un răget ca de leu. Autua l-a apucat

și de celălalt picior și l-a azvârlit peste parapet ca pe un sac cu varză.

Dacă membrii equipajului au fost prea speriați, prea mirați sau prea încântați ca să-i opună vre'o rezistență, nu voi ști nici'odată; în orice caz, Autua m'a cărat în brațe, nevătămat, pe o pasarelă și de acolo pe chei. Rațiunea îmi spunea că Boerhaave nu avea cum să fi ajuns în Rai și nici Autua în Iad, așa că nu puteam să ne aflăm decât la Honolulu. Din port, am luat-o pe o stradă unde se amestecau nenumărate limbi, culori ale pielii, credințe & mirosuri. Prin fața ochilor mi-a trecut un Chinez care se odihnea sub un Dragon cioplit. Două femei cărora ținuta și chipurile vopsite le strigau sus & tare chemarea străveche s'au uitat lung după mine & s'au crucit. Am încercat să le spun că nu murisem încă, dar s'au făcut nevăzute. Inima lui Autua bătea lângă pieptul meu, încurajând-o și pe-a mea să-i urmeze exemplul. De trei ori i-a întrebat pe niște străini: „Doctor unde, prietenu'?" și de tot atâtea ori n'a fost băgat în seamă (unul i-a răspuns: „N'avem doctori pentr'un împuțit de Negru!"), până când un bătrân care vindea pește a mormăit niște indicații despre cum puteam ajunge la dispensar. O vreme n'am mai știut de mine, apoi am auzit cuvântul „Infirmerie". Numai când am intrat în camera aceea fetidă, în care se amestecau mirosuri de gunoaie & putreziciuni, am început să horcăi din nou, în ciuda faptului că stomacul meu era gol-goluț, ca o mănușă întoarsă pe dos. Bâzâitul tăunilor nu se oprea nici'o clipă și un nebun zbiera ceva cu Iisus care plutea

în derivă pe Marea Sargaselor. Autua a murmurat mai mult pentru el: „Mai răbdare, Dom' Ewing… aici miroase moarte… io duce tu la Surori."

Cum de rătăciseră Surorile lui Autua atâta de departe de Insula Chatham… o enigmă pe care nu știam nici de unde s'o apuc; în tot cazul, m'am lăsat în grija lui. Moriori al meu a ieșit dintr'acea quasi-morgă și în curând cârciumile, casele și depozitele s'au rărit, făcând loc plantațiilor de zahăr. Știam c'ar fi trebuit să-l întreb sau măcar să-l previn pe Autua în privința lui Goose, dar încă nu mă simțeam în stare să vorbesc. O moleșeală combinată cu greață mă strângea în ghearele ei, după care și-a slăbit strânsoarea. Apoi s'a conturat clar o colină și numele ei mi s'a sedimentat pentru totdeauna în memorie: Capul de Diamant. Drumul până acolo era numai stânci, pietre și gropi, străjuit pe ambele părți de niște ziduri de vegetație de nepătruns. Autua s'a oprit din mers o singură dată, ca să-mi înmoaie buzele în apă de izvor luată de el în pumni. Într'un târziu, am ajuns la o Misiune Catolică, așezată la capătul câmpurilor. O călugăriță a încercat să ne gonească, amenințând cu o mătură, dar Autua, vorbindu-i într'o Spaniolă tot atâta de sincopată ca și Engleza, i-a cerut să-l primească pe Omul Alb pe care-l căra el. În cele din urmă, a sosit o călugăriță care-l cunoștea pe Autua, de bună seamă, și le-a convins pe celelalte că sălbaticul nu venise cu un scop viclean, ci cu unul nobil.

În a treia zi, puteam deja să mă ridic în

capul oaselor, să mănânc singur și să le mulțumesc îngerilor mei păzitori și lui Autua, cel din urmă Moriori liber de pe lume, că eram în viață. Autua insistă și spune că, dacă eu nu l-aș fi apărat pe el, ca să nu fie aruncat peste bord ca un pasager clandestin ce era, nici el nu m'ar fi putut salva pe mine, așa că, într'un anume sens, nu el, Autua, îmi salvase mie viața, ci eu însumi. Oricum ar fi, nici'o infirmieră nu și-a îngrijit vre'odată pacientul cu atâta blândețe cum s'a îngrijit Autua cel tăbăcit cu frânghia, în ultimele zece zile, de nenumăratele mele nevoi. Sora Véronique (cea cu mătura) glumește că Prietenul meu ar trebui hirotonisit și numit director de spital.

Fără să pomenească nici de Henry Goose (ori de colportorul de otrăvuri care se înfățișa sub acest nume), nici de baia în apă de mare pe care i-o pregătise Autua lui Boerhaave, Căp. Molyneux mi-a trimis lucrurile, prin intermediul firmei Bedford; fără îndoială că s'a gândit și la neplăcerile care i s'ar putea trage din partea socrului meu, în privința viitoarei sale cariere de comerciant la San Francisco. După cum a vrut, probabil, să nu-și asocieze reputația cu cea a faimosului, de-acum, asasin care circula sub numele de „Arsenick Goose". Diavolul nu a fost încă reținut de Autoritățile Portuare și nici nu cred că va veni vre'odată ziua asta. În stupul nelegiuit care este Honolulu, unde vin & de unde pleacă în fiecare zi vase de toate pavilioanele & neamurile, un singur om își poate schimba numele & povestea de la antreuri până la desert.

Sunt sleit de puteri și trebuie să mă odihnesc. Astăzi este aniversarea mea cu numărul treizeci și patru.

Nu am cuvinte să-l mulțumesc lui Dumnezeu pentru mare mila Lui.

Luni, 13 Ianuarie

E plăcut să stai după-masa în curte, sub arborele lumânăriar. Dantelăria de umbre, tufele de Plumeria și de Hibiscus rozalii alungă amintirea suferinței. Surorile își văd de treburile lor, Sora Martinique este ocupată cu legumele, pisicile joacă diverse roluri în comediile & tragediile lor feline. Eu îmi lărgesc aria cunoștințelor în materie de păsăret local: *palila* are capul & coada aurii & lucitoare, *akohekohe* este un sugaci de nectar mândru de creasta lui.

Dincolo de zid se află un azil de săraci rezervat copiilor abandonați, și acesta administrat tot de Surori. Îi aud pe copii cum scandează în clase (exact cum făceam și eu & colegii mei de școală, până când D-l & D-na Channing, în philantropia lor, mi-au îngăduit să-mi fac planuri mai înalte). După încheierea cursurilor, copiii dau năvală în curte, la joacă, într'o simpatică babilonie. Uneori, cei mai îndrăzneți sfidează apostrofările călugărițelor, escaladează peretele și pornesc să dea o raită aventuroasă pe deasupra grădinii Misiunii, printre crengile ospitaliere ale arborelui lumânărar. Dacă „drumul e liber", pionierii le fac semne tovarășilor de joacă mai timizi să li se alăture în această colivie umană și-atunci, în universul arboricol își fac apariția fețe albe, fețe cafenii, fețe de *kanáka,* fețe de Chinezi, fețe mulatre. Unii sunt de vârsta lui Rafael, iar eu, când îmi aduc aminte de el, simt cum mi se urcă în gât nodul remușcării; însă orfanii îmi zâmbesc de sus, fac precum

maimuțele, îmi scot limba sau încearcă să dea drumul la nuci *hukuí* direct în gurile deschise ale convalescenților care sforăie – în tot cazul, nu-mi îngăduie să rămân abătut prea multă vreme. Îmi cer și câte un cent; eu arunc în sus câte-o monedă, iar degetele lor iuți o prind fără greș, din zbor.

Recentele mele aventuri m'au făcut să devin filosof, mai cu seamă noaptea, când nu aud nimic altceva decât pârâul măcinând bolovanii și transformându-i în pietricele, de-a lungul unei veșnicii care nu cunoaște graba. La fel curg și gândurile mele. Savanții discern anumite evoluții de-a lungul istoriei și exprimă aceste evoluții sub forma unor reguli ce guvernează creșterile & descreșterile Civilizațiilor. Eu, unul, cred că lucrurile stau taman pe dos. Mai precis, că istoria nu cunoaște reguli, ci numai efecte.

Ce anume provoacă efectele? Gesturile ticăloase & gesturile virtuoase.

Ce anume provoacă gesturile? Credința.

Credința e răsplată & teren de luptă deopotrivă, atât în minte, cât și în oglinda minții, care e lumea. Dacă într'adevăr *credem* că Omenirea este o scară de triburi, un Colosseum al confruntării, exploatării & brutalității, atunci cu siguranță că o asemenea Omenire capătă viață și alde Horrox, Boerhaave & Goose vor prevala în Istorie. Dumneata și cu mine, cei cu bani, cei privilegiați, cei norocoși, vom putea călători binișor printr'o asemenea lume, cu condiția să nu ne părăsească steaua norocoasă. Și ce dacă simțim niște mâncărimi pe unde avem conștiința? De ce să subminăm dominația rasei noastre, a

navelor noastre de luptă, a moștenirii pe care o primim & o dăm mai departe? De ce să ne împotrivim ordinii „naturale” (ah, ce cuvânt viclean!) a lucrurilor?

De ce? Iată de ce: pentru că, într’o bună zi, o Lume strict prădătoare va ajunge să se devoreze pe *sine!* Da, Diavolul va sta în arier-gardă, până când avant-garda va deveni ea însăși arier-gardă. Unui singur individ, egoismul îi urâțește sufletul; întregii specii umane, egoismul îi grăbește dispariția.

Să fie aceasta pierzania înscrisă în chiar firea noastră?

Dacă într’adevăr *credem* că Omenirea e capabilă să depășească stadiul colțului & ghearei; dacă într’adevăr *credem* că diversele rase & credințe își pot împărți această lume la fel de pașnic precum își împart orfanii arborele lumânăriar; dacă într’adevăr *credem* că Mai-Marii Lumii trebuie să fie drepți, violența – eradicată, puterea – controlată și bogățiile Pământului și ale Oceanelor sale – împărțite equitabil, atunci o asemenea Lume chiar va lua ființă. Nu mă îmbăt cu apă rece: o asemenea Lume este cel mai greu de transformat în realitate. Progrese chinuitoare, obținute de-a lungul multor generații, pot fi pierdute dintr’o singură trăsătură de pană a vre’unui Președinte miop sau de sabia vre’unui General cu păcatul vanității.

O viață petrecută întru construirea unei Lumi pe care-mi *doresc* s’o moștenească Jackson, nu a celei pe care *mă tem* c’o va moșteni Jackson – iată viața pe care eu, unul, cred că merită s’o trăiesc. De îndată

ce voi fi ajuns înapoi la San Francisco, mă voi alătura cauzei Aboliționiștilor, pentru că-mi datorez viața unui sclav care și-a rupt singur lanțurile și pentru că trebuie să încep de undeva.

Parcă aud replica socrului meu: „Oho, sentimente *liberaliste* – minunat, Adam! Dar, te rog, nu *mie* trebuie să-mi vorbești despre ce e drept și ce nu! Du-te până-n Tennessee călare pe-un catâr și convinge-i pe mocofanii de-acolo că de fapt sunt Negri înălbiți și pe Negrii lor, că sunt Albi smoliți! Îmbarcă-te, du-te-n Lumea Veche și spune-le celor de-acolo că sclavii de prin Imperiile lor se bucură de-aceleași drepturi inalienabile ca Regina Belgiei! Oho, ai să vezi tu, o să ți se-acrească, o să te ruinezi și-o să-mbătrânești prin comitete! O să fii scuipat, împușcat, lynșat, momit cu câte-o medalie, disprețuit de toți coloniștii! Răstignit! Naiv & visător mai ești, Adam! Cine vrea să se măsoare cu hydra cea cu multe capete a firii umane va avea de plătit prețul unor suferințe cât Lumea de mari și familia lui va avea de plătit laolaltă cu el! Și-abia când va fi să-ți dai ultima suflare, vei înțelege că viața ta n'a contat cu nimic mai mult decât un strop în imensitatea Oceanului!"

Bine, dar ce altceva este Oceanul, dacă nu o infinitate de stropi?

SFÂRȘIT

EVIL
NEUTRAL
GOOD

Roman câștigător al British Book Literary Fiction Award și nominalizat la Booker Prize, Nebula Award și Arthur C. Clarke Award. În 2007, David Mitchell este inclus de *Time Magazine* în topul celor mai influente o sută de personalități din lume.

Un explorator din secolul al XIX-lea în al cărui creier se zvârcolește larva unui vierme necunoscut – iată doar unul dintre cei șase povestitori talentați care ajută la cartografierea sufletului omenesc în ***Atlasul norilor***. Între el și clona Sonmi-451 sau Zachary, locuitorul unei lumi barbare postapocaliptice, firul roșu este voința de putere – o larvă care poate naște monștri. Scris sub influența unor autori atât de diferiți ca Herman Melville, Aldous Huxley, Italo Calvino, Martin Amis sau Paul Auster, ***Atlasul norilor*** se situează undeva între roman de aventuri și joc video, între thriller polițist și SF, dar depășește toate aceste granițe, ajungând să reprezinte o categorie în sine.

„***Atlasul norilor*** este un roman puternic, care oferă cititorului plăceri nebănuite, pentru că David Mitchell spune o poveste fundamentală despre bine și rău, iubire și distrugere, începuturi și sfârșituri."
A.S. Byatt

„Știm că istoria se repetă și din tragedie devine farsă. În ***Atlasul norilor***, David Mitchell o trece, în plus, prin filtrul thrillerului, al utopiei negre, al coșmarului hobbesian. Cu un mare talent de ventriloc literar, scriitorul ridică foarte sus ștacheta romanului-puzzle."
The Washington Post

„Un roman pe principiul păpușilor Matrioșka sau al cutiilor chinezești, extrem de amuzant, inteligent și răscolitor."
Michael Chabon

ISBN 978-973-689-227-1

{1} Psalmul LXXXI, 7.

{2} Tatăl meu nu mi-a pomenit niciodată de aceste dendroglyphe, de care am aflat și eu în urma descrierii lui din *Introducere.* Acum, când populația Moriori de pe Insula Chatham poate fi considerată o specie dispărută, nu se mai pune problema de a-i trăda sau nu (J.E.).

{3} De voie, de nevoie (fr.).

{4} Aluzie la un vers dintr-o poezie anonimă, recitată la școală pentru a-i învăța pe copii zilele săptămânii: „Copilul de Sâmbătă muncește din greu".

{5} Plângere (fr.).

{6} Aluzie la imnul *Magnificat anima mea Dominum* din Luca, 1, 46-55.

{7} Ralph Vaughn Williams (1872–1958), compozitor considerat cel mai important muzician britanic după Henry Purcell.

{8} „Ia și joacă!... Pune-ți costumul!" (ital.).

{9} *Concertul pentru vioară al apusului* (germ.).

{10} *Three Blind Mice,* cântec pentru copii.

{11} Termen prin care mai cu seamă slujitorii din India colonială se refereau la femeile de origine europeană.

{12} *The Pied Piper*, personaj dintr-o legendă medievală, muzician care le-ar fi promis locuitorilor din orășelul german Hameln că-i scapă de șobolanii care le infestaseră comunitatea în anul 1284. Cu ajutorul trâmbiței (sau al fluierului) la care cânta, el a atras rozătoarele în apele râului Weser. Fiindcă locuitorii nu i-au plătit suma promisă, trâmbițașul le-a atras copiii cu cântecul său irezistibil până într-o grotă de unde nici unul n-a mai ieșit vreodată.

{13} Încântată (fr.).

{14} *Witch-ball* – sferă de sticlă, de obicei colorată, care se atârna la ferestrele caselor englezești în secolul al XVIII-lea, pentru a ține la distanță spiritele malefice, farmecele și ghinionul.

{15} Aluzie la poemul *Naufragiul vasului Hesperus,* de Henry Wadsworth Longfellow.

{16} Textual: „Nu băgăm în seamă" (lat.) – termen

juridic aplicat pe un act de acuzare de către un juriu care consideră acuzația respectivă nefondată.

{17} Cruce având o buclă în locul brațului vertical superior; simbol egiptean al vieții.

{18} Personajul central din filmul *Psycho* al lui Alfred Hitchcock.

{19} Vorbe meșteșugite (fr.).

{20} Supranume dat Californiei.

{21} Actor de comedie de culoare.

{22} Monedă de aur sud-africană, bătută în 1967.

{23} Bob Woodward și Carl Bernstein sunt cei doi jurnaliști de la *Washington Post* care au fost trimiși în 1972 să investigheze pătrunderea prin efracție în sediul Partidului Democrat din clădirea Watergate.

{24} Formulă devenită emblematică pentru practicarea unui jurnalism lipsit de prejudecăți și preferințe.

{25} Copil-minune (germ.).

{26} „De ce plângi, copilă dalbă?" (span.).

{27} Denumire codificată a proiectului de cercetare desfășurat în perioada 1941–1946, care a dus la construirea și testarea primei bombe atomice.

{28} Spiro Theodore Agnew, vicepreședinte al Statelor Unite sub administrația lui Richard Nixon, între anii 1969 și 1973. A demisionat în urma acuzațiilor de evaziune fiscală.

{29} Titlul unui roman din 1991 al lui Martin Amis.

{30} Întâmplările din această secțiune se petrec în prima parte a secolului XXI; pînă în prezent, nu a existat un papă cu numele Pius al XIII-lea.

{31} Inițialele Ordinului Imperiului Britanic – *Order of the British Empire* care-i conferă purtătorului rangul de cavaler: *Sir* pentru bărbați și *Dame* pentru femei.

{32} Aluzie la romanul SF *The Midwich Cuckoos,* de John Wyndham, în care toate femeile aflate la vârsta procreării, dintr-un orășel de provincie, rămân însărcinate în același timp și nasc progenituri cu caracteristici neomenești.

{33} Personaj din trilogia *Stăpânul inelelor,* de J.R.R.

Tolkien.

{34} În 1858, la Lourdes, în sudul Franței, Fecioara Maria s-ar fi arătat de mai multe ori lui Bernadette Soubirous, pe atunci în vârstă de 14 ani. Alain Fournier este pseudonimul literar al lui Henri Alban-Fournier, autorul romanului *Le Grand Meaulnes (Cărarea pierdută).*

{35} Scriitoare și activistă pentru drepturile persoanelor cu handicap.

{36} Sunt un om singur (fr.).

{37} Motan dintr-un serial de desene animate din anii șaptezeci.

{38} Sos pe bază de oțet de malț, în care se adaugă fructe și condimente.

{39} Membru al unei secte apărute în Jamaica în anii treizeci, care-l considera pe ultimul împărat al Etiopiei, Hailé Selassié I, ca fiind întruparea atât a lui Dumnezeu, cât și a Mântuitorului. Tipic pentru secta rastafarienilor este consumul ritual și spiritualizat de canabis.

{40} *The Monkey's Paw,* nuvelă de groază de W.W. Jacobs, publicată în Anglia în 1902.

{41} Adept al unei secte originare din nordul Indiei, care crede într-un Dumnezeu unic și respinge idolatria și sistemul de caste.

{42} Aluzie la un film SF intitulat *Soylent Green* (1973), a cărui acțiune se petrece în anul 2022, când planeta este suprapopulată, iar cadavrele reciclate sub forma unor pesmeți verzi bogați în proteine.

{43} Orășel din valea Conwy, din nord-vestul Țării Galilor.

{44} *An Evil Cradling,* volum memorialistic al lui Brian Keenan.

{45} *Djuche* – sistem filozofic promovat de liderul nord-coreean Kim Ir.

{46} Specialitate coreeană picantă, cu varză murată, piper, usturoi etc.

{47} La modă (fr.).

{48} De fapt, numele este al unui personaj din schița *Funes cel mintos,* de Jorge Luis Borges.

{49} Titlul complet al lucrării lui Edward Gibbon este *Istoria declinului și a prăbușirii Imperiului Roman,* publicată în șase volume între 1776 și 1788.

{50} Joc de origine chinezească, asemănător dominoului.

{51} Economist politic și demograf englez, care a formulat așa-numitul „principiu al populației", potrivit căruia, în fiecare etapă de civilizație, un anumit segment al populației va fi condamnat la sărăcie.

{52} Numele personajului istoric recunoscut drept Buddha, întemeietor al budismului.

{53} Personaj dintr-o serie de cărți pentru copii de Beatrix Potter.

{54} Aluzie la serialul științific *Cosmos* al astronomului Carl Sagan.

{55} Numele unui personaj central din mitologia irlandeză, o eroină războinică.

{56} *Upward* are sensul de „în sus".

{57} Joc de cuvinte intraductibil: *gaunt* înseamnă „găunos, slăbănog"; John de Gaunt, duce de Lancaster, s-a născut în orașul belgian Gent/ Ghent, de la care i se trage și numele.

{58} Formulă care apare în povestirea *Perioada albastră a lui De Daumier-Smith,* din volumul *Nouă povestiri* (1953).

{59} Aluzie la supranumele lui Benito Mussolini: *Il Duce.*

{60} *Realpolitik,* termen care desemnează o politică externă subordonată pragmatismului și mai puțin principiilor etice sau intereselor opiniei publice internaționale.

{61} Aluzie la personajul Mrs. Robinson dintr-un cântec omonim de Paul Simon și Art Garfunkel.

{62} Whisky scoțian asezonat cu miere și anumite ierburi.

{63} Aluzie la personajul central din schița omonimă de Washington Irving.

{64} Denumirea orașului Londra din timpul stăpânirii

romane.

{65} Sau *hula-hula,* dans originar din Hawaii.

{66} Nu trage! Nu trage! Nu vreau să mor! (span.).

{67} Aluzie la personajul Harold Callahan, zis *Dirty Harry*, din filmul omonim (1971), personaj interpretat de Clint Eastwood.

{68} Eu! Îl iubeam! Ah! Pe ăsta! Scârbă! Câine! (span.).

{69} Termin-o cu el, drăguță! Umblă cu derbedei moșul ăsta și – Dumnezeule! – ar putea să-ți fie tată! (span.).

{70} Fragment din poemul *Brahma* de Ralph Waldo Emerson, traducere de Mihnea Gafița.

{71} Aluzie la scandalul Watergate.

{72} Bucurie de a trăi (fr.).

{73} Textual: la răcoare, la aer curat (ital.).

{74} Fapt împlinit (fr.).

{75} Textual: *Cartea Zilei de Apoi* – registru al tuturor proprietarilor funciari din Anglia și al averilor lor, alcătuit sub domnia lui William Cuceritorul, în 1086.

{76} Francis Kilvert (1840–1879), cleric și autor al unui faimos jurnal.

{77} Deja văzut… Nemaivăzut (fr.).

{78} Ei, haide; în fine (ital.).

{79} Aluzie la un vers din *Eneida* lui Vergiliu: „Sunt lacrimi pentru cele ale vieții și lucrurile muritoare ne ating sufletul” (lat.).

{80} Este vorba despre cele două carturi mai scurte, de câte două ore, jumătate dintr-un cart normal.

{81} Este vorba de grade Fahrenheit. Temperatura echivalentă cu cca 32°C.

{82} Luca, 15, 7.

{83} Aici, scrisul tatălui meu devine spasmodic și ilizibil – J.E.

{84} Joc de cuvinte: în limba engleză, *goose* înseamnă *gâscă.*

Table of Contents

Pagina de titlu 1
Jurnalul din Pacific al lui Adam Ewing 3
Vineri, 8 Noiembrie 8
Sâmbătă, 9 Noiembrie 10
Duminică, 10 Noiembrie 13
Luni, 11 Noiembrie 20
Noaptea 30
Marţi, 12 Noiembrie 32
Mai târziu 33
Miercuri, 13 Noiembrie 34
Seara 40
Joi, 14 Noiembrie 41
Vineri, 15 Noiembrie 44
După-masă 45
Sâmbătă, 16 Noiembrie 48
Miercuri, 20 Noiembrie 67
Sâmbătă, 30 Noiembrie 70
Luni, 2 Decembrie 71
Sâmbătă, 7 Decembrie 75
Duminică, 8 Decembrie 76
Scrisori de la Zedelghem 77
După trei zile 151
În aceeaşi zi, mai târziu 155
Jumătăţi de alte vieţi. Primul mister descurcat de Luisa Rey 156
1 158
2 159
3 161
4 162
5 167

6	168
7	171
8	173
9	177
10	179
11	181
12	183
13	187
14	189
15	191
16	193
17	194
18	196
19	197
20	201
21	203
22	207
23	209
24	210
25	213
26	215
27	219
28	223
29	224
30	226
31	228
32	232
33	233
34	235
35	236
36	239
37	241
38	242
39	243

Cumplitele încercări ale lui Timothy Cavendish 247
Omelnicul lui Sonmi-451 314
Vadu’ lu’ Sloosha, cu to’ ce mai fusă dup-aia 405
Omelnicul lui Sonmi-451 538
Cumplitele încercări ale lui Timothy Cavendish 605
Jumătăţi de alte vieţi. Primul mister descurcat de Luisa Rey 667
40 669
41 670
42 673
43 674
44 677
45 678
46 679
47 685
48 686
49 688
50 689
51 692
52 694
53 697
54 699
55 701
56 706
57 709
58 712
59 714
60 716
61 719
62 721
63 723
64 724
65 728

66 730
67 733
68 736
69 737
70 739
Scrisori de la Zedelghem 743
A doua zi 757
După câteva zile 759
A doua zi 788
Şase-şapte zile mai târziu 795
Jurnalul din Pacific al lui Adam Ewing 804
Luni, 9 Decembrie 821
Luni, 16 Decembrie 839
Miercuri, 18 Decembrie 842
Vineri, 20 Decembrie 843
Sâmbătă, 22 Decembrie 844
Ajunul Crăciunului 846
Ziua de Crăciun 847
Mai târziu 849
A doua zi de Crăciun 851
Vineri, 27 Decembrie 853
Mai târziu 855
Sâmbătă, 28 Decembrie 856
Duminică, 29 Decembrie 858
Luni, 30 Decembrie 859
Duminică, 12 Ianuarie 860
Luni, 13 Ianuarie 870